

**KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI
JANA PAWŁA II**

**Wydział Nauk Humanistycznych
Instytut Nauk o Sztuce
Muzykologia**

**Agnieszka Wiśniowska-Kirch
nr albumu 026415**

**Organy i organišci na terenie dekanatów
Nowa Góra, Proszowice i Skala
w archidiakonacie krakowskim od XVI do XVIII wieku
(na podstawie akt wizytacyjnych)**

Praca doktorska napisana
w Katedrze Instrumentologii
pod kierunkiem
dr. hab. Marii Szymanowicz, prof. KUL

Lublin 2023

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów:	5
BIBLIOGRAFIA	7
I. Źródła	7
II. Opracowania	11
III. Encyklopedie, leksykony, słowniki, katalogi	15
IV. Netografia	16
WSTĘP	21
ROZDZIAŁ I PODSTAWA ŹRÓDŁOWA PRACY	25
1. Organizacja terytorialna diecezji krakowskiej	25
2. Akta wizytacyjne i Tabele Załuskiego jako źródło historyczne	26
3. Przebadane źródła i metoda badań	30
4. Wypisy źródłowe	38
4.1 Wypisy z akt wizytacyjnych dekanatu Nowa Góra	38
4.2 Wypisy z akt wizytacyjnych dekanatu Proszowice	119
4.3 Wypisy z akt wizytacyjnych dekanatu Skała	163
4.4 Tabele Załuskiego	236
4.4.1 Dekanat Nowa Góra	236
4.4.2 Dekanat Proszowice	250
4.4.3 Dekanat Skała	261
5. Opis przebadanych źródeł	278
5.1 Opis wizytacji	278
5.1.1 Wizytacje z końca XVI wieku	280
5.1.2 Wizytacje z pierwszej połowy XVII wieku	281
5.1.3 Wizytacje z drugiej połowy XVII wieku	281
5.1.4 Wizytacje z wieku XVIII	282
5.2 Opis Tabel Załuskiego	285
ROZDZIAŁ II ORGANY W KOŚCIOŁACH DEKANATÓW NOWA GÓRA, PROSZOWICE I SKAŁA NA PODSTAWIE WIZYTACJI	287
1. Dekanat Nowa Góra	287
2. Dekanat Proszowice	314
3. Dekanat Skała	330
4. Zachowane organy oraz prospekty organowe z XVII i XVIII wieku na badanym obszarze terytorialnym	354
4.1 Instrumenty z XVII w.	354
4.2 Instrumenty z XVIII w.	356
ROZDZIAŁ III ORGANIŚCI I KANTORZY W KOŚCIOŁACH DEKANATU NOWA GÓRA, PROSZOWICE I SKAŁA NA PODSTAWIE WIZYTACJI ORAZ TABEL ZAŁUSKIEGO	359
1. Dekanat Nowa Góra	359
2. Dekanat Proszowice	384
3. Dekanat Skała	399
ROZDZIAŁ IV SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ	421
1. Synteza badań odnośnie do organów	421
1.1 Liczba organów	421

1.2 Nazewnictwo	426
1.3 Lokalizacja.....	428
1.4 Wygląd zewnętrzny.....	433
1.5 Wielkość	435
1.6 Szczegóły konstrukcyjne	439
1.7 Stan zachowania	444
1.8 Inne szczegóły:	450
2. Synteza badań odnośnie do organistów i kantorów	452
2.1 Liczba organistów i kantorów.....	452
2.2 Stan osobowy.....	460
2.3 Wiek i lata służby.....	464
2.4 Obowiązki.....	468
2.5 Uposażenie organisty i kantora	472
2.6 Mieszkanie	480
2.7 Inne uwagi o organistach	490
ZAKOŃCZENIE	493
ANEKS	501
Tabela 1a, Spis nazw miejscowości dekanatu Nowa Góra	501
Tabela 1b, Spis nazw miejscowości dekanatu Proszowice	508
Tabela 1c, Spis nazw miejscowości dekanatu Skała.....	510
2. Mapa miejscowości dekanatów Nowa Góra, Skała, Proszowice z roku 1772	516
Tabela 3a, Występowanie organów w dekanacie Nowa Góra.....	517
Tabela 3b, Występowanie organów w dekanacie Proszowice.....	520
Tabela 3c, Występowanie organów w dekanacie Skała	523
Tabela 4a, Nazewnictwo organów w dekanacie Nowa Góra	526
Tabela 4b, Nazewnictwo organów w dekanacie Proszowice	530
Tabela 4c, Nazewnictwo organów w dekanacie Skała.....	531
Tabela 5a, Obecność organisty, kantora, rektora szkoły w dekanacie Nowa Góra	534
Tabela 5b, Obecność organisty, kantora, rektora szkoły w dekanacie Proszowice	536
Tabela 5c, Obecność organisty, kantora, rektora szkoły w dekanacie Skała.....	537
Tabela 6a, Organista, kantor – stan osobowy w dekanacie Nowa Góra.....	539
Tabela 6b, Organista, kantor – stan osobowy w dekanacie Proszowice	542
Tabela 6c, Organista, kantor – stan osobowy w dekanacie Skała	544
7. Wybrane zdjęcia akt wizytacyjnych	547
SUMMARY	645

Wykaz skrótów:

abp	arcybiskup
ArKapMKr	Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie
ArKMKr	Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie
AW	Akta wizytacyjne
AV	Acta visitationis
bp	biskup
b.w.	brak wizytacji
Cap.	Kapituła
c.d.	ciąg dalszy
cz.	część
dek.	dekanat
il.	ilustracja
k.	karta
ka.	kantor
kalk.	kalikancista
kol.	kolumna
łac.	po łacinie
mf.	mikrofilm
mgr	magister
mps	maszynopis
np.	na przykład
OABMK	Ośrodek Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych
opr.	opracował/a
org.	organista
O.	oppidum
par.	parafia
pka.	podkantorka
pw.	pod wezwaniem
r. szk.	rektor szkoły
s.	strona
T.	tom
szp.	szpalta

sygn.	sygnatura
św.	święty
v.	versus, verso
V.	Villa
w.	wiek
wiz.	wizytacja
wyd.	wydanie, wydawca
X	organy
z.	zeszyt
zob.	zobacz

BIBLIOGRAFIA

I. Źródła

ARCHIWUM KAPITUŁY METROPOLITALNEJ W KRAKOWIE:

1. Acta visitationis exterioris decanatum Skalensis [...] ad archidiaconatum Cracoviensem pertinentium, per R.D. Christophorum Kazimirski nominatum episcopum Kiioviensem [...], cardinali praesbiteri Radziwil nuncupati episcopatus Cracoviensis [...] A.D. 159 octauo [...] factae seu expeditae¹.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 15
(mf OABMK M-053).

W pracy cytowane jako AW 1598, ArKapMKr, AV Cap.15

2. Acta visitationis decanatum exterioris Scalensis, [...] ad archidiaconatum Cracoviensem pertinentium, per R. D. Christophorum Kazimirski nominatum episcopum Kijoviensem et praepositum Tarnoviensem [...] A.D. 1598 factae seu expeditae. Incepta est haec visitatio per R.D. Christophorum Kazimirski, nominatum episcopum Kijoviensem, praepositum Tarnoviensem, mensis Novembris die 29, et ad diem ultimam mensis Decembris aiusdem anni continuata.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 17
(mf OABMK 3235)

W pracy cytowane jako AW 1598, ArKapMKr, AV Cap. 17

3. Visitatio decanatum Novi Montis, [...] de mandato R.D. Bernardi Maciejowski, episcopi Cracoviensis et ducis Severiensis A.D. 1602.

Przechowywane w Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 20
(mf OABMK 3236)

W pracy cytowane jako AW 1602, ArKapMKr, AV Cap. 20

¹ Tytuły przejęte z: *Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, opr. Maria Dębowska, Kraków 2017, s. 23-44.

4. Acta visitationis exterioris decanatus [...] Scalensis [...], autoritate R.D. Petri Tylicki, episkopi Cracoviensis, per R.D. Rochum Zardecki, praepositum et officialem Tarnoviensem et Sebastianum Nucarium, SThD, canonicum Scarbimiriensem, A.D. 1610 facta.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 28

(mf OABMK 3243)

W pracy cytowane jako AW 1610, ArKapMKr, AV Cap. 28

5. Visitatio ecclesiarum parochialium in decanatibus [...] Proszoviensi, [...] in annis 1609-1614 peracta, [...] per R.D. Hieronymum Reczajski, archidiaconum cathedralem Cracoviensem, vigore specialis commissionis R.D. Petri Tylicki, episcopi Cracoviensi, A.D. 1611, die 23 Ianuari facta.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 32

(mf OABMK 3246)

W pracy cytowane jako AW 1614, ArKapMKr, AV Cap. 32

6. Visitatio externa decanatus [...] Skalensis [...] per R. D. Ioannem Foxium, archidiaconum Cracoviensem A.D. 1618 peracta.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 40

(mf OABMK 3253)

W pracy cytowane jako AW 1618, ArKapMKr, AV Cap. 40

7. Visitatio ecclesiarum decanatus [...] Proszoviensis, [...], per R.D. Ioannem Foxium peracta A.D. 1618-1619.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 41

(mf OABMK 3254)

W pracy cytowane jako AW 1618, ArKapMKr, AV Cap. 41

8. Visitatio exterior archidiaconatus Cracoviensis (decanatum: [...] Prosoviensis [...], Skalensis [...] per R. D. Ioannem Foxium, archidiaconum Cracoviensem, ex commissione R.D. Martini Szyszkowski, Andreae Lipski, episcopi Cracoviensis in A. D. 1629-1634 factae.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 42

(mf OABMK 3255)

W pracy cytowane jako AW 1629, ArKapMKr, AV Cap. 42 (dla dekanatu Proszowice) lub AW 1630, ArKapMKr, AV Cap.42 (dla dekanatu Skala).

9. Compendium actorum exterioris visitationis ecclesiarum [...] decanatum: Skalensis, [...] per R.D. Christophorum Kazimirski, nominatum episcopum Kijoviensem et praepositum Tarnoviensem, ex commissione R.D. Georgii SRE cardinalis praesbiteri Radziwiłł nuncupati, [...], factae et expeditae A.D. 1598. Haec visitatio incepta est die 27 Octobris anno 1598 et ad diem 28. Novembris continuata, k. 312-382.

Compendium actorum visitationis exterioris decanatum: [...], Novi Montis [...] per R. D. Christophorum Kazimirski, nominatum episcopum Kijoviensem et praepositum Tarnoviensem, ex commissione R.D. Georgii, SRE Cardinalis praesbiteri Radziwiłł nuncupati, [...] A.D. 1598 factae et expeditae. k. 383-449².

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 65
(mf OABMK 3272)

W pracy cytowane jako AW 1598, ArKapMKr, AV Cap. 65

10. Acta visitationis decanatus Proszoviensis [...], vigore instrumenti delegationis a.R.D. Andrea Stanislao Kostka in Załuskie Załuski, episkopo Cracoviensi, [...] emanate, in persona R.D. Matthiae Iosephi a Łubna Łubieński, [...] A.D. 1747 factae.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 67
(mf OABMK 3274)

W pracy cytowane jako AW 1747, ArKapMKr, AV Cap. 67

11. Liber visitationum a R.D. Joanne Tarnowski, archidiacono Cracoviensi, visitatarum ecclesiarum parochialium in decanatibus: Novi Monte, [...] in annis 1644-1647 expeditarum.

Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV Cap. 45
(mf OABMK 3258)

W pracy cytowane jako AW 1644-1647, ArKapMKr, AV Cap. 45

ARCHIWUM KURII METROPOLITALNEJ W KRAKOWIE:

1. Visitatio quindecim decanatum, nempe: [...], Novi Montis, Scalensis [...] a R. D. Nicolao Oborski, episcopo Laodicensi, suffraganeo, archidiacono, vicario in spiritualibus generali Cracoviensi in annis 1663-1665 expedita.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV 8
(mf OABMK 3281)

² Tamże, s. 31; w tytule wizytacji nie został wymieniony dekanat Proszowice.

W pracy cytowane jako AW 1663, ArKMKr, AV 8

2. Acta visitationum decanatum: [...], Novi Montis ex anno 1704 [...] sub generali administratione R. D. Casimiri a Łubna Łubienski, episcopi Heraclensis, suffraganei, canonici sede vacante episcopatus Cracoviensis et ducatus Severiensis, a R. D. Remigio Suszycki IUD, archidiacono Cracoviensi, custode Kielcensi, scholastico Lanciensi, SRM secretario a. D. 1703 et 1704 expedita.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV 15

(mf OABMK 3288)

W pracy cytowane jako AW 1704, ArKMKr, AV 15

3. Visitatio archidiaconatus Cracoviensis (Decanatus: Scalensis – 1727; [...]; Prosoviensis – 1728; Novi montis – 1728; [...]); per R. D. Michaellem de Magna Kunice Kunicki, [...], episcopum Arsioenensem, suffraganeum et archidiaconum Cracoviensem, annis 1727-1741 peracta.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV 23

(mf OABMK 3295)

W pracy cytowane jako AW 1727, ArKMKr, AV 23 (dla dekanatu Skała) lub AW 1728, ArKMKr, AV 23 (dla dekanatu Nowa Góra) oraz AW 1729, ArKMKr, AV 23 (dla dekanatu Proszowice).

4. Visitatio ecclesiarum parochialium, praebendarum, capellarum, hospitalium, confraternitatum, nec non beneficiorum in decanatu Scalensi foraneo, dioecesis, archidiaconatus et officialatus Cracoviensis existentium, ex speciali mandato R.D. Andreae Stanislai Kostka comitis in Załuskie Załuski, episkopi Cracoviensis, ducis Severiae, per me Andream Nehrebecki SThD., [...], delegatum et deputatum extraordinarium visitatorem, A. D. 1748, die 23 mensis Aprilis, inchoata ac successive anno eodem 1748, die 24 Octobris finita.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV 29

(mf OABMK 3301)

W pracy cytowane jako AW 1747, ArKMKr, AV 29

5. Status ecclesiarum seu acta visitationis decanatum Novi Montis [...] in Polonia sub auspiciis R.D. Andreae Stanislai Kostka comitis in Załuskie Załuski, episkopi Cracoviensis, ducis Severiae, anno quo intra (1747 et 1748) conscripta.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV 30
(mf OABMK 3302)

W pracy cytowane jako AW 1747, ArKMKr, AV 30.

6. Akta wizyty pod rządem djecezyą J.O. Michała Jerzego Ciołka księcia Poniatowskiego, biskupa płockiego, księcia pułtuskiego, koadiutora z całą jurysdykcją krakowskiego, [...] trzech dekanatów: proszowickiego, [...] przez ks. Jacka Kochańskiego, kanonika sandomierskiego, plebana trojeckiego w roku 1783 odprawionej, wypisane.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV 54
(mf OABMK 3326)

W pracy cytowane jako AW 1783, ArKMKr, AV 54

7. Protokół wizyty generalnej z dekanatów skalskiego i nowogórskiego, z rozrządzenia J. O. księcia Michała Jerzego Poniatowskiego, biskupa płockiego, koadiutora z zupełną jurysdykcją własną biskupstwa krakowskiego, w roku 1783 odprawionej przez ks. Stanisława Ptaszyńskiego, SThD, kanonika katedralnego inflanckiego, proboszcza Nowego Miasta Korczyna.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AV 59
(mf OABMK 3327)

W pracy cytowane jako AW 1783, ArKMKr, AV 59

TABELE ZAŁUSKIEGO z lat 1747-1749

(Tabella eorum super quibus in visitatione inquirendum est)

1. Dekanat Nowa Góra, T. VIII, numery tabel 12-37;
2. Dekanat Proszowice, T. VII, numery tabel 1-17;
3. Dekanat Skała, T. VII, numery tabel 56-84.

II. Opracowania

Aleksandrowicz M., *Organy w potrydenckiej liturgii na podstawie Caeremoniale episcoporum (1600)*, w: *Studia Organologica*, T. III, red. M. Szymanowicz, Lublin 2009, s. 257-265.

Bulak J., *Akta wizytacji podkrakowskiej parafii Zielonki z XVI-XVII wieku w zasobie Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2021, T. CXV, s. 7-31.

Bystroń J., *Nazwiska tzw. szlacheckie*, Kraków 1926.

Bulak J., Makarczyk A., *Akta podkrakowskiej parafii Zielonki z XVIII wieku w zasobie Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2019, T. CXI, s. 15-55.

Chodyński St., *Organy, muzyka i śpiew w kościele katedralnym wrocławskim*, Włocławek 1902.

Chwałek A., *Organy i organiści archidiakonatu zawichojskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, Lublin 1997 (mps pracy mgr. KUL).

Czepiel K., *Późnorennesansowe organy Hansa Humla z Norymbergii w kościele parafialnym p.w. św. Andrzeja w Olkuszu*, w: *Późnorennesansowe organy Hansa Humla w kościele w Olkuszu*, Kraków [b.r., npg].

Czepiel K., *Zapiski konserwatorskie „Kierownika”*, w: *Artificium Ars Scientia. Księga Jubileuszowa w 80. rocznicę urodzin Ks. Profesora Jana Chwałka*, red. M.

Szymanowicz, Lublin 2010, s. 377-396.

Diecezja kielecka, Miejsca-historia-tajemnice, opr. W. Burzawa [i in.], Kielce 2011.

Dylewski A., *Od denara do złotego. Dzieje pieniądza w Polsce*, K. Kucharczuk (red.), Warszawa, 2012.

Gołos J., *Zarys historii budowy organów w Polsce*, Bydgoszcz 1966.

Gołos J., *Polskie organy i muzyka organowa*, Warszawa 1972.

Kapeć W., *Organy w Olkuszu jako wysokiej wartości obiekt zabytkowy*, w: *O sztuce Górnego Śląska i przyległych ziem małopolskich*, Katowice 1993, s. 51-59.

Konopka M., *Organy i organiści w archidiakonacie sandomierskim w XVIII w. na podstawie akt wizytacyjnych*, Lublin 1983 (mps pracy mgr. KUL).

Kracik J., *Duszpasterstwo parafialne w dekanacie Nowa Góra w pierwszej połowie XVIII wieku*, „Studia kościelno-historyczne”, T. II, Lublin 1977, s. 127-272.

Krasnowolski B., Kydryńska A., Majka M., Wierzchosławska M., *Stan ewidencji zabytkowych organów i prospektów organowych województwa krakowskiego*, w: *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, Zespół dokumentacji zabytków, red. M. Kornecki, Kraków 1975, s. 103-214.

Kumor B., *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, Kraków 1998, T. I.

- Kumor B., *Granice metropolii i diecezji polskich (996-1939)*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” T. XVIII, Lublin 1969, s.289 - 352.
- Lepszy K., *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI w. do poł. XIX w.*, Warszawa 1953.
- Lewanowicz B., *Organy i organiści archidiekanatu lubelskiego w XVIII w. na podstawie akt wizytacyjnych*, Lublin 1985 (mps pracy mgr. KUL).
- Librowski S., *Wizytacje diecezji wrocławskiej*, Część 1: Wizytacje diecezji kujawskiej i pomorskiej, Tom 1: Opracowanie archiwalno źródłoznawcze, Z. 1: Wstęp ogólny, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. VIII, Lublin, 1964, s. 7-186.
- Librowski S., *Wizytacje diecezji wrocławskiej*, Część 1: Wizytacje diecezji kujawskiej i pomorskiej, Tom 1: Opracowanie archiwalno - źródłowe, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1965, T. X, Lublin 1965, s. 33-206.
- Litak S., *Struktura i funkcje parafii w Polsce od końca XVI-XVIII w.*, w: *Kościół w Polsce* T. II, Kraków 1969.
- Litak S., *Struktura i funkcje społeczne parafii w Polsce*, w: *Kościół w Polsce*, T. II, red. J. Kłoczowski J., Kraków 1972, s. 379-419.
- Litak S., *Struktura terytorialna kościoła łacińskiego w Polsce w 1772 roku*, w: *Materiały do atlasu historycznego chrześcijaństwa w Polsce*, T. IV, Lublin 1980.
- Litak S., *Akta wizytacyjne parafii z XVI-XVIII wieku jako źródło historyczne*, „Zeszyty Naukowe KUL”, T. V, nr 3 (19), 1962 s. 41-58.
- Litak S., *Tabelae eorum super quibus in visitatione inquirendum est w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie*, „Sprawozdania z czynności wydawniczej i posiedzeń naukowych TN KUL” 15: 1967, s. 129-130.
- Madoń T., *Wypisy z kościelnych akt wizytacyjnych z lat 1595 - 1877 i inne dokumenty dotyczące parafii i wsi Wysoka*, Ząbki 2012.
- Mueller W., *Diecezje w okresie potrydenckim*, w: *Kościół w Polsce*, T. II, Kraków 1969.
- Nowicki T., *Ministri ecclesiae, Służba kościelna i witraż w diecezji wrocławskiej w XVIII wieku*, Lublin 2011.
- Sadowski Z., *Pieniądz a początki upadku Rzeczypospolitej w XVII w.*, Warszawa 1964.
- Smulikowska M., *Prospekty organowe w dawnej Polsce*, Wrocław, 1989.
- Sudacka A., *Późnorennesansowe organy w kościele farnym w Olkuszu - stan badań historycznych, analiza prospektu, znaczenie dla rozwoju polskiego budownictwa organowego*, w: *Późnorennesansowe organy Hansa Humla w kościele w Olkuszu*, Kraków [b.r., npg].

Surdacki M., *Stosunki wyznaniowe w diecezji krakowskiej w połowie XVIII wieku na podstawie wizytacji i Tabel Biskupa A. S. Załuskiego*, „Roczniki Nauk Społecznych” 1983, T. XI, cz. 2, s. 103-137.

Szymanowicz M., *Organy w kościołach dekanatu parczewskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, „Additamenta Musicologica Lublinensia” 2009, nr 5, s. 75-106.

Szymanowicz M., *Organy w kościołach dekanatu lukowskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, w: *Studia Organologica* T. III, red. M. Szymanowicz, Lublin 2009, s. 133-153.

Szymanowicz M., *Organy w kościołach dekanatu soleckiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, w: *Artificium Ars Scientia*, red. M. Szymanowicz, Lublin 2010, s. 333-345.

Szymanowicz M., *Organy w kościołach diecezji radomskiej, historia i stan obecny*, Lublin 2006.

Szymanowicz M., *Organy w kościołach dziekanii kieleckiej w I poł. XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, w: *Studia organologica*, T. II, red. J. Chwałek, Lublin 1998, s. 33-48.

Szymanowicz M., *Organy w kościołach dekanatu kazimierskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, „Additamenta Musicologica Lublinensia” 2008, nr 1, s. 127-155.

Szymanowicz M., *Polska bibliografia organów*, T. I-IV, Lublin 2011-2020.

Wiśniowska-Kirch A., *Organy i organiści w okręgu wiślickim w XVIII w. na podstawie akt wizytacyjnych*, Lublin 1983 (mps pracy mgr. KUL).

Wiśniowski E., *Materiały do stanu liczebnego duchowieństwa i służby kościelnej w diecezji krakowskiej w pierwszej połowie XVI wieku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. XVIII, 1969. s. 189 - 288.

Wiśniowski E., *Parafie w średniowiecznej Polsce*, Lublin 2004.

Wiśniowski E., *Prepozytura wiślicka do schyłku XVIII w.*, „Materiały do atlasu historycznego chrześcijaństwa w Polsce”, T. II, cz. 2, Lublin 1976.

Wszelaka K., *Organy i organiści w dekanatach Lipnica Murowana i Wojnicz na podstawie akt wizytacyjnych z lat 1678, 1730, 1731, 1748*, Lublin 1998 (mps pracy mgr. KUL).

Wyczański A., *Polska - rzeczą pospolitą szlachecką 1454-1764*, Warszawa 1965.

Wyczawski H., *Przygotowanie do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989.

Zapart A., *Szkolnictwo parafialne w archidiecezji sandomierskiej od XVI do XVIII wieku*, Lublin 1983 (mps pracy lic. KUL).

Żabiński Z., *Systemy pieniężne na ziemiach polskich*, Wrocław, Warszawa 1981.

III. Encyklopedie, leksykony, słowniki, katalogi

Encyklopedia Katolicka, T. IX, red. B. Migut, Lublin 2002.

Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, opr. M. Dębowska, Kraków 2017, s. 23 - 44.

Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, opr. B. Kumor, Nr 1, 1963, T. VI, s. 67-153.

Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, opr. B. Kumor, Nr 2, 1966, T. XIII, s. 173-268.

Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, opr. B. Kumor, Nr 3, 1972, T. XXIV s. 173-277.

Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, opr. B. Kumor, Nr 4, 1975, T. XXXI s. 283-380.

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T. I, Województwo krakowskie, z. 4 Powiat chrzanowski, opr. J. Szablowski, Warszawa 1952.

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T. I, Województwo krakowskie, z. 6 Powiat krakowski, opr. J. Lepiarczyk, Warszawa 1951.

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T. I, Województwo krakowskie, z. 8 Powiat miechowski, opr. Z. Boczkowska, Warszawa 1953.

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T. I, Województwo krakowskie, z. 12 Powiat olkuski, opr. K. Kutrzebianka, Warszawa, 1953.

Leksykon Liturgii, opr. B. Nadolski, Poznań 2006.

Słownik kościelny łacińsko - polski, red. A. Jougan, Warszawa 1992.

Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce, red. M. Plezia, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1978-1984.

Słownik polszczyzny XVI wieku, T. V, red. M. Linde, Warszawa 1995.

Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, Wydawca: Narodowy Instytut Dziedzictwa, Warszawa 2016, red. meryt. Sławomir Brzezicki (i in.).

IV. Netografia

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Przemieszczenia_Pa%C5%84skiego_w_Libi%C4%85%C5%BCu (27.05.2021)

<https://parafialiszki.pl/parafia/historia-parafii/> (27.05.2021)

<https://diecezja.pl/historia-archidiecezji/> Archidiecezja Krakowska, (23.09. 2022)

[https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Podzia%C5%82_administracyjny_Ko%C5%9Bcio%C5%82a_rzymskokatolickiego_w_Polsce_\(1772\)](https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Podzia%C5%82_administracyjny_Ko%C5%9Bcio%C5%82a_rzymskokatolickiego_w_Polsce_(1772)) (23.09.2022)

<https://diecezja.pl/aktualności/cyfrowe-archiwum-archidiecezji-krakowskiej/> (9.09.21).

[https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Podział_administracyjny_Kościola_rzymskokatolickiego_w_Polsce_\(1772\)](https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Podział_administracyjny_Kościola_rzymskokatolickiego_w_Polsce_(1772)) (23.01.2022)

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/g-258439> (27.05.2021)

<https://diecezja.pl/aktualności/cyfrowe-archiwum-archidiecezji-krakowskiej/> (9.09.21).

<http://parafiababice.pl/historia> (23.05.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl> (25.05.2021)

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/g-258439> (27.05.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/154,jaworzno,-parafia-pw-sw-wojciecha-i-sw-katarzyny> (26.05.2021)

<https://www.chrzanow.pl/o-miescie/zabytki/kosciol-pw-sw-jana-chrzciela-w-koscielcu.html> (27.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Marcina_w_Krzeszowicach
www.chrzanow.pl/o-miescie/zabytki/kosciol-pw-sw-jana-chrzciela-w-koscielcu.html
https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Bart%C5%82omieja_w_Morawicy#Historia (27.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Zes%C5%82ania_Ducha_%C5%9Awi%C4%99tego_w_Nowej_G%C3%B3rze (27.05.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/183,olkusz,-parafia-pw.-sw.-andrzeja-apostola> (27.05.2021)

<https://www.bazylika.pl/organy.html> (27.05.2021)

<https://www.facebook.com/watsch/?v=3054676887914022> (27.05.2021)

<https://www.chrzanow.pl/o-miescie/zabytki/kosciol-podwyzszenia-krzyza-swietego-w-plazie.html> (27.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_P%C5%82okach (28.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Por%C4%99ba_%C5%BBegoty (28.05.2021)

<http://www.jerzmanowice-przegonia.pl/rys-historyczny.html> (28.05.2021)

<https://medievalheritage.eu/pl/strona-glowna/zabytki/polska/raclawice-olkuskie-kosciol-narodzenia-nmp/> (29.05.2021)

<http://www.parafiaregulice.pl/historia,43.html> (29.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wszystkich_%C5%9Awi%C4%99tych_w_Rudawie (29.05.2021)

<https://parafiarybna.pl/historia-parafii/> (29.05.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/206,-slawkow,-parafia-pw.-podwyzszenia-krzyza-swietego> (29.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Kazimierza_w_Rybnej (29.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Jakuba_Aposto%C5%82a_w_Sance (29.05.2021)

<http://www.straznicyzasu.pl/viewtopic.php?f=217&t=17251&sid=a22596c70ac94221fec6babba3824b34> (29.05.2021)

<https://parafiatenczynek.pl/index.php?trecsc=historia> (29.05.2021)

<https://parafia.trzebinia.pl/parafia/historia-i-terazniejszosc/> (29.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Marii_Magdaleny_w_Zalasi

<https://musicamsacram.pl/instrumenty/opis/537-Zalas-Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82-%C5%9Bw-Marii-Magdaleny-i-sw-Andrzeja-Aposto%C5%82a> (29.05.2021)

<https://karmelczerna.pl/historia-klasztoru/> (29.05.2021)

<https://karmelczerna.pl/> (29.05.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/115,ciagowice,-parafia-pw.-sw.-bartlomieja-apostola> (27.05.2021)

<https://jura.slaskie.travel/poi/3663/kosciol-narodzenia-najswietszej-marii-oanny-i-sw-a> (27.05.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/100,bedzin,-parafia-pw.-swietej-trojcy> (27.05.2021)

https://pl.linkfang.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wniebowzi%C4%99cia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_Bi%C3%B3rkowie_Wielkim (31.05.2021)

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/czulice-kosciol-pw-sw-mikolaja> (31.05.2021)

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Dalewice> (31.05.2021)

https://24ikp.pl/skarby/miejsca/kaplice/dalewice_niznmp/art.php (31.05.2021)

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wszystkich_%C5%9Awi%C4%99tych_w_Krakowie_\(ul._Podbia%C5%82owa\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wszystkich_%C5%9Awi%C4%99tych_w_Krakowie_(ul._Podbia%C5%82owa)) (31.05.2021)

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/grabie-kosciol-par-pw-wniebowziemia-nmp> (31.05.2021)

https://www.wikiwand.com/pl/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Marii_Panny_w_Igo%C5%82omi (31.05.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/koniusza-sw-piotra-i-pawla-app> (31.05.2021)

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bcielec_\(wojew%C3%B3dztwo_ma%C5%82opolskie\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bcielec_(wojew%C3%B3dztwo_ma%C5%82opolskie)) (31.05.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Podwy%C5%BCszenia_Krzy%C5%BCa_%C5%9Awi%C4%99tego_w_Wysio%C5%82ku_Luborzyckim (31.05.2021)

https://www.organy.pro/instrumenty.php?instr_id=86 23.09.2022

http://mogila.cystersi.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=95:historia-kosciola-sw-bartlomieja&catid=63:zwiedzanie-kocio-w-bartomieja&Itemid=126 (1.06.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/niegardow-sw-jakuba-ap> (1.06.2021)

<https://parafiapleszow.pl/historia-parafii/> (1.06.2021)

https://igwa.home.pl/?id=parafia_pobiednik (1.06.2021)

<http://igwa.pl/p,142,pobiednik-mały> 28.01.2022

<https://www.parafiadobranowice.pl/historia/historia> (1.06.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/dobranowice-podwyzszenia-krzyza-swietego>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Jana_Chrzciel_a_w_Proszowicach (1.06.2021)

<http://www.parafia-raciborowice.pl/historia-parafii/> (1.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Grzegorza_Wielkiego_w_Krakowie (1.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Zygmunta_i_%C5%9Bw._Marii_Magdaleny_w_Wawrze%C5%84czycach (1.06.2021)

http://www.swjakub.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=96&Itemid=69 (1.06.2021)

<https://24ikp.pl/skarby/miejsca/koscioly/zebocin/art.php> (1.06.2021)

http://bialy-kosciol.pl/?page_id=696 (8.06.2021)

[https://pl.wikipdia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Awi%C4%99tych_Aosto%C5%82%C3%B3w_Piotra_i_Paw%C5%82a_w_Bolechowicach](https://pl.wikipdia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Awi%C4%99tych_Aposto%C5%82%C3%B3w_Piotra_i_Paw%C5%82a_w_Bolechowicach) (8.06.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/chodow-sw-jana-chrzcielciela> (8.06.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/czaple-wielkie-sw-bartlomieja-ap> (8.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Idziego_w_Giebu%C5%82towie (8.06.2021)

<http://parafia.golcza.com.pl/historia.html> (8.06.2021)

<https://www.diecezja.kielce.pl/parafie/goszcza-sw-wawrzynca-diak-m> (8.06.2021)

http://www.ojcowskiparknarodowy.pl/main/pustelnia_bl_salomei.html (8.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Naj%C5%9Bwi%C4%99tsze_j_Marii_Panny_w_Grodzisku (25.01.2022)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/imbramowice-sw-benedykta-op> (8.06.2021)

<https://imbramowice.pl/index.php/zabytki/48-kosciol-i-klasztor-ss-norbertanek> (8.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Bart%C5%82o_mieja_Aposto%C5%82a_w_Jerzmanowicach (8.06.2021)

<https://parafiaiwanowice.pl/> (8.06.2021)

<https://parafiaiwanowice.pl/parafia/architektura> (8.06.2021)

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Jangrot#Zabytki> (8.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_%C5%9Bw._Jan_a_Chrzciciela_w_Korzkwie (8.06.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/minoga-narodzenia-nmp> (8.06.2021)

<http://www.tuhistoria.pl/kosciol-sw-wojciecha-w-modlnicy/> (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zabytkowy_ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_w_Naramie (10.06.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/narama-matki-bozej-szkaplerznej> (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zesp%C3%B3%C5%82_ko%C5%9Bcio%C5%82a_%C5%9Bw._Wojciecha_w_Nied%C5%BAwiedziu (9.06.2021)

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/prandocin-kosciol-parafialny-pw-sw-jana-chrzciciela> (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Katarzyny_w_S%C4%85spowie (9.06.2021).

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/sieciechowice-sw-andrzeja-ap> (9.06.2021).

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Miko%C5%82aja_w_Skale (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Bo%C5%BCego_Cia%C5%82a_w_S%C5%82omnikach (9.06.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/178,mostek,-parafia-pw.-nmp-czestochowskiej> (9.06.2021)

<https://historia.org.pl/2014/11/28/obraz-najswietszej-maryi-panny-w-kosciele-w-smardzowicach-cudami-slynacy-mil-dwie-od-krakowa/> (9.06.2021)

<https://parafiaszreniawa.pl/index.php/biuro-parafialne/> (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_Szreniawie (9.06.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/241,-suloszowa,-parafia-pw.-najswietszego-serca-pana-jezusa> (9.06.2021).

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszego_Serca_Pana_Jezusa_w_Su%C5%82oskowej (9.06.2021)

<https://diecezja.kielce.pl/parafie/tczyca-sw-idziego> (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Katarzyny_w_Ulinie_Wielkiej (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Wita_w_Uniejo_wie-Parceli (9.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Miko%C5%82aja_w_Wysocicach (9.06.2021)

<http://parafiazadrozec.org/o-parafii/> (10.06.2021)

<http://diecezja.sosnowiec.pl/252,-zadrozec,-parafia-pw.-sw.-marcina> (10.06.2021)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Marii_Panny_w_Zielonkach (10.06.2021)

<https://www.skarbnicanarodowa.pl/monetywazow> (22.04.2021)

[https://de.wikipedia.org/wiki/Regal_\(Musikinstrument\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Regal_(Musikinstrument)) (24.03.2022)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Polskie_nazwiska (6.05.2022)

<http://blognumizmatyczny.pl/2016/03/14/trofa-miernik-wartosci-pieniadza/> (29.10.2022)

<https://www.skef.pl/2021/03/Krotka-historia-polskiego-pieniadza.pdf>. (30.09.2022)

[https://de.m.wikipedia.org/Mark\(Gewicht\)](https://de.m.wikipedia.org/Mark(Gewicht)) 30.09. 2022

<https://bazylika.pl/organy.html> Bazylika Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu, (29.03.23)

<https://musicamsacram.pl/instrumenty/488-raciborowice-kosciol-sw-malgorzaty> (30.03.23)

<https://musicamsacram.pl/instrumenty/2544-paczoltowice-sanktuarium-matki-boskiej-paczoltowskiej> (12.04.2023)

https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wniebowzi%C4%99cia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_Bi%C3%B3rkowie_Wielkim (12.04.2023)

WSTĘP

Przedmiotem badań niniejszej pracy są organy i organiści występujący w trzech dekanatach archidiakonatu krakowskiego: Nowa Góra, Proszowice i Skała. Zakres czasowy obejmuje okres od końca XVI do końca XVIII wieku. Podstawę opracowania tematu stanowią rękopiśmienne akta wizytacji biskupich, zachowane w Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie oraz Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie a także jednocześnie z nimi sporządzane Tabele Załuskiego z lat 1747-48. Celem pracy jest naświetlenie procesu rozprzestrzeniania się organów i ściśle związaną z ich występowaniem obecnością organistów i kantorów oraz całościowy kształt ich sytuacji życiowej.

W roku 1772 diecezja krakowska obejmowała 7 archidiakonatów, z czego archidiakonat krakowski istniejący przypuszczalnie od 1166 r. zamykał w sobie 17 dekanatów.

Badane przeze mnie trzy dekanaty sąsiadują ze sobą i leżą na północ nieco powyżej Krakowa. Czas sporządzania akt wizytacyjnych dotyczących parafii tych dekanatów pokrywa się w dużej mierze ze sobą, stwarzając możliwość wyciągnięcia wniosków porównawczych. Cała problematyka została ujęta w cztery rozdziały. Pierwszy z nich omawia ogólnie podstawę źródłową jako źródło historyczne w aspekcie historycznym i merytorycznym i zawiera krytykę podstawy źródłowej oraz przedstawia metodę badań.

Do badań zostało wykorzystane 11 akt wizytacyjnych przechowywanych w Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie i 7 akt wizytacyjnych z Archiwum Kurii Metropolitalnej z lat 1598-1873, w których znalazłam 636 opisów dotyczących parafii oraz 72 Tabele biskupa Załuskiego z lat 1747-1748 (jedna tabela dla jednej parafii).

Akta wizytacyjne odczytywałam w Ośrodku ABMK w Lublinie, ponieważ dla mnie jako byłej mieszkanki tego miasta obecnie zamieszkałej w Berlinie było to najwygodniejsze.

W pierwszym rozdziale umieściłam wypisy źródłowe, które podaję dekanatami od najstarszej wizytacji do najmłodszej, wymieniając parafie w kolejności ich występowania, przy czym każda parafia została oznaczona numerem wizytacji danego archiwum a każda informacja numerem strony lub karty. Przy sporządzaniu wypisów kierowałam się wskazówkami Kazimierza Lepszego w *Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI w. do poł. XIX w.*

Tabele Załuskiego, które nie były zmikrofilmowane, odczytałam w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, wypisując informacje tylko z wybranych kwadratów, zawierających interesujące mnie zagadnienia.

Sprawozdania zawarte w aktach wizytacyjnych danej parafii opisują m. in. budowle kościelne i ich wyposażenie oraz przekazują wiadomości o służbie kościelnej. Zakres tych informacji jest różny i wzrasta z biegiem czasu: od stwierdzenia istnienia organów czy obecności organisty lub jego domu, do detalicznych opisów organów, ich umiejscowienia, wyglądu zewnętrznego, stanu zachowania, szczegółów budowy. Wiadomości o służbie kościelnej mogą dotyczyć kantorów, dyrektorów szkoły, organistów, kościelnych, dzwonników, grabarzy oraz ich domów, wieku, lat służby, wysokości i rodzaju wynagrodzenia, wykonywanych obowiązków. Tabele Załuskiego zawierają detaliczne informacje o służbie kościelnej, natomiast nie ma tam danych dotyczących organów. Językiem akt jest do połowy XVIII wieku łacina. Przedostatnia wizytacja z roku 1748 pisana jest w pierwszej części po łacinie, w drugiej po polsku, ostatnia z roku 1783 jest pisana w języku polskim.

Rozdział drugi odnosi się do organów w poszczególnych parafiach. Opisany zostaje najpierw stan aktualny danego kościoła, przechodząc następnie do organów i wykorzystując informacje uzyskane z wizytacji starałam się przedstawić ich obecność na przestrzeni określonych ram czasowych. Ciekawym punktem jest próba zaktualizowania stanu obecności historycznych instrumentów na danym terenie na podstawie informacji uzyskanych ze źródeł pisanych oraz pochodzących ze źródeł internetowych.

Rozdział trzeci odnosi się do organistów w kościołach badanych dekanatów na podstawie wizytacji i Tabel Załuskiego. W historię każdego kościoła mógł być wpisany rektor szkoły grający na organach lub kantor albo organista, którzy czasami wykonywali te trzy funkcje jednocześnie. Dowiadujemy się o ich obowiązkach i o tym, jak Kościół dbał o swoich pracowników, dając im dom do zamieszkania razem z ogrodem i zapłatę.

Rozdział czwarty jest syntezą wyników badań i dzieli się na dwie części: dotyczącą organów oraz dotyczącą organistów i kantorów.

Problematyka organowa zostaje omówiona w następujących tematach:

- liczba organów w poszczególnych dekanatach - ich wzrost liczebny, procentowy;
- nazewnictwo - wraz z wielką ilością dopowiedzeń słownych w języku łacińskim i polskim;
- lokalizacja instrumentu - ustalenie miejsca typowego dla organów, wyjątki;
- wygląd zewnętrzny - co najczęściej zostaje nam przekazane jako jego opis;
- wielkość instrumentu - co pozwala nam stwierdzić a co tylko przypuszczać o jego wielkości;
- szczegóły konstrukcyjne budowy - jakie one były i na jakie wnioski pozwalają;
- stan zachowania - co zostało przekazane o stanie zachowania organów, czy można wyciągnąć z otrzymanych danych ogólne wnioski;

- inne szczegóły - dotyczą zakupu lub zamierzonego zakupu instrumentu dla kościoła lub jego koniecznej reperacji.

Zagadnienia dotyczące organisty i kantora są następujące:

- liczba organistów i kantorów - w jakim czasie kogo było więcej, z uwzględnieniem rektora szkoły jako organisty lub kantora;
- stan osobowy - imiona i nazwiska organisty i kantora, podział nazwisk na grupy;
- wiek i lata służby - w jakim przedziale wiekowym było najwięcej organistów, w jakim najmniej, jak długo byli zatrudnieni;
- obowiązki - najczęściej wymieniano te „nadobowiązkowe”, bo o oczywistych nie pisano dużo.
- uposażenie - najczęściej roczna zapłata organisty czy kantora wymieniana w różnej walucie, ile byłaby teraz warta?;
- mieszkanie - najczęściej dom z ogrodem lub polem, jak on wyglądał, z czego był zbudowany i w jakim był stanie;
- inne uwagi o organistach - dotyczą ich sposobu życia i są pochwałami lub naganami.

W zakończeniu przedstawiam najważniejsze wyniki pracy, ponieważ stosunkowo bogata baza źródłowa pozwala na wykazanie upowszechnienia się organów na badanym terenie i stosunkowo dokładny opis sytuacji dotyczącej organistów, co zostaje przedstawione również w tabelach w aneksie.

Aneks przedstawia:

1. Tabelaryczny spis nazw miejscowości według dekanatów we wszystkich wizytacjach od najstarszych do najmłodszych, co jest ciekawe w przypadku zmieniającej się pisowni wielu nazw.
2. Mapę badanych dekanatów z roku 1772.
3. Tabele przedstawiające występowanie organów w poszczególnych dekanatach, liczba głosów, stan zachowania i inne uwagi.
4. Tabele z nazewnictwem instrumentów, pokazujące ich pojawianie się i używanie w kontekście czasowym.
5. Tabele przedstawiające obecność organisty, kantora lub rektora szkoły w parafiach badanych dekanatów.
6. Tabele nazwisk i imion organistów oraz kantorów wraz z ich wiekiem, latami służby i innymi informacjami.

Na końcu umieszczam zdjęcia, które są przykładem stron/kart w wizytacjach, zawierających informacje o organach, organistach, kantorach, ich domach, zarobku, obowiązkach.

Próba ukazania wyżej wymienionych zagadnień stanowi jedynie przyczynek do przyszłej wielkiej syntezy historii organów w Polsce i to jest zasadniczym celem niniejszej pracy.

Pragnę podziękować wielu osobom, które przyczyniły się do powstania tej pracy:

Na pierwszym miejscu ś.p. ks. profesorowi Janowi Chwałkowi za pomoc w wybraniu tematu i wsparcie przy zbieraniu pierwszych materiałów oraz monitorowanie kolejnych kroków.

Następnie pani profesor Marii Szymanowicz za sumienne i cierpliwe prowadzenie mnie jako badaczki borykającej się z ogromem materiału, za jej olbrzymią wiedzę, którą gotowa była się podzielić oraz za doprowadzenie tej pracy do końca.

Dziękuję mojemu ojcu, ś.p. profesorowi Eugeniuszowi Wiśniowskiemu, który dawał mi praktyczne wskazówki dotyczące tłumaczenia tekstu i wyszukiwania w tekście wizytacji zapisów związanych z tematem. Dziękuję również panu dr. Andrzejowi Gładyszowi za cenne uwagi dotyczące literatury pomocniczej i uzupełniającej. Dziękuję mojej cioci pani Barbarze Sieniow, która jako filolog klasyczny pomagała mi się przedrzeć przez czasami niezrozumiałe i niepoprawny język łaciński. Serdecznie dziękuję mojemu proboszczowi z parafii św. Marka w Berlinie, księdzu Berhardowi Gewersowi za pomoc mentalną i wsparcie słowem i odprawianiem mszy św. w mojej intencji. Dziękuję pani Heidrun Thamm, która z wielką cierpliwością wprowadzała mnie w arkana obsługiwanego komputera. Jak również wielu innym osobom, którzy pomagali mi na tej drodze, np. poprawiając mój język polski. O tych osobach będę pamiętał w modlitwie w podziękowaniu za okazaną mi życzliwość.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWA ŹRÓDŁOWA PRACY

1. Organizacja terytorialna diecezji krakowskiej

Organizacja diecezjalna na ziemiach polskich tworzyła się od 967 do 1636 roku. W roku 967 utworzono biskupstwo w Poznaniu dla całej ówczesnej Polski, a w roku 1000 dalsze biskupstwa: w Gnieźnie dla Wielkopolski, w Krakowie dla Małopolski, we Wrocławiu dla Śląska, w Kołobrzegu dla Pomorza³. Stało to się przypuszczalnie w związku ze zjazdem gnieźnieńskim⁴.

Jeśli chodzi o diecezję krakowską, są hipotezy o istnieniu w Krakowie biskupstwa już w drugiej połowie IX wieku. Miał też być Kraków pierwotnie arcybiskupstwem, czego odzwierciedleniem był tytuł arcybiskupa Aarona (1046-59) oraz starania bpa Jana Grota (1326-47) o paliusz dla biskupów krakowskich⁵. Diecezja krakowska obejmowała Małopolskę, część Śląska i od 1604-1786 Spisz oraz Księstwo Siewierskie odkupione przez bpa Zbigniewa Oleśnickiego od księcia cieszyńskiego Wacława⁶. W przebiegu wieków diecezja krakowska należała do metropolii gnieźnieńskiej (do 1807), lwowskiej (1807-1818), warszawskiej (1818-1880), od 1925 r. jest archidiecezją i metropolią krakowską⁷.

Największymi jednostkami terytorialnymi, na jakie rozpadły się diecezje polskie, to archidiakonaty. Archidiakonaty terytorialne znane są w Polsce od średniowiecza⁸. O pierwszym archidiakonie krakowskim mamy wiadomość z roku 1166⁹. Stojący na czele diecezji biskup zatwierdzony przez papieża, posiadał w diecezji władzę jurysdykcyjną nad duchowieństwem i wiernymi, a więc był sędzią, pasterzem i administratorem, dobierał sobie pomocników: księży sufraganów lub ich zastępców. Archidiakonci pierwotnie posiadali uprawnienia jurysdykcyjne i administracyjne, które zostały im odebrane przez Sobór Trydencki¹⁰. Byli następnie powoływani do wypełniania obowiązków pastersko-

³ H. E. Wyczawski, *Przygotowanie do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989, s. 13.

⁴ B. Kumor, *Granice metropolii i diecezji polskich (996-1939)*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1969, T. XVIII, s. 345.

⁵ H. E. Wyczawski, *Przygotowanie do studiów ...*, s. 16.

⁶ Tamże, s. 16.

⁷ <https://diecezja.pl/historia/> Archidiecezja Krakowska, 15.01. 2022.

⁸ W. Mueller, *Diecezje w okresie potrydenckim*, w: *Kościół w Polsce*, T. II, s. 82.

⁹ H.E. Wyczawski, *Przygotowanie do studiów ...*, s. 152.

¹⁰ Od 1563 – 1545 r.

administracyjnych jak wizytowanie kościołów, nadzorowanie instytucji kościelnych, na co byli delegowali przez biskupa lub wikariusza generalnego.

Mniejszymi od archidiaconatów okręgami administracji kościelnej były dekanaty, które obejmowały w czasach staropolskich najczęściej po kilkanaście lub kilkadziesiąt parafii, jak na przykład w diecezji krakowskiej. Nazwa dekanatu brała się zazwyczaj od nazwy najbardziej znaczącej parafii w danym okręgu. Dziekana wybierano spośród księży, których parafie należały do danego dekanatu. Miał on za zadanie nadzorować życie i pracę duszpasterską księży w swoim dekanacie, dalej wykonywać zarządzenia biskupa i archidiacona¹¹.

Sobór Trydencki zalecił wizytowanie parafii co rok przez biskupa, ale w praktyce robił to archidiacon mający na tę czynność odpowiednie upoważnienie od biskupa, ale bez prawa publikowania i egzekwowania ułożonych przez siebie dekretów reformacyjnych¹², zaś przerwy między wizytacjami wynosiły od kilku do kilkudziesięciu lat. Wpływ na przerwy między wizytacjami miały działania wojenne, skutki reformacji czy kryzys gospodarczy.

Posługując się państwowym podziałem administracyjnym, w skład diecezji krakowskiej wchodziły województwa: krakowskie, sandomierskie bez części północno-zachodniej i część lubelskiego¹³.

Według Encyklopedii Katolickiej diecezja krakowska obejmowała:

w roku 1621 – 6 archidiaconatów, 4 prepozytury, 51 dekanatów, 1098 placówek duszpasterskich;

w roku 1772 – 7 archidiaconatów, 4 prepozytury, 53 dekanaty, 890 parafii¹⁴.

W skład archidiaconatu krakowskiego w roku 1772 wchodziło 17 dekanatów¹⁵.

2. Akta wizytacyjne i Tabele Załuskiego jako źródło historyczne

Księgi z protokołami wizytacyjnymi zachowały się dopiero od II poł. XVI wieku. W świetle postanowień Soboru Trydenckiego 1545-1563 wyróżniamy wizytacje biskupie czyli generalne przeprowadzane przez nich samych lub ich delegatów wyposażonych

¹¹H. E. Wyczawski, *Przygotowanie do studiów ...*, s.155.

¹²Tamże, s. 153.

¹³B. Kumor, *Granice metropolii ...*, s. 348.

¹⁴B. Kumor, *Krakowska diecezja*, w: *Encyklopedia Katolicka*, T. IX, red.B. Migut, Lublin 2002, kol. 1170.

¹⁵[https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Podział_administracyjny_Kościola_rzymskokatolickiego_w_Polsce_\(1772\)](https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Podział_administracyjny_Kościola_rzymskokatolickiego_w_Polsce_(1772)) (23.01.2022)

w odpowiednie uprawnienia¹⁶ oraz wizytacje archidiakańskie i dziekańskie. Wizytacje generalne dzieliły się następnie w zależności od poruszanej problematyki na zewnętrzne *exterioris* lub *externa* (omawiając i wymieniając wszystkie rzeczy materialne, które należały do kościoła, kleru, służby kościelnej, parafian czy czynności religijne podejmowane przez duchowieństwo i służbę kościelną) lub wewnętrzne *interioris* lub *interna* (ograniczała się do spraw moralnych duchowieństwa). Pomędzy tymi dwoma rodzajami wizytacji nie zawsze przebiegała ściśle ustalona granica, powodując powstanie wizytacji mieszanej, zawierającej do pewnego stopnia wiadomości jednego i drugiego rodzaju.

W okresie od końca XVI do końca XVIII wieku najczęstsze i najobszerniejsze były wizytacje generalne zewnętrzne. Zachowane akta wizytacji wewnętrznych pochodzą głównie z końca XVI i XVII wieku. W wieku XVIII nie spotykamy takich wizytacji¹⁷.

Oryginały ksiąg akt wizytacyjnych archidiakonatu krakowskiego znajdują się w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie (oznaczenie AV). Duża część ksiąg akt wizytacyjnych tam się znajdujących pochodzi z Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie (oznaczenie AV Cap.) i jest w depozycie Archiwum w/w Kurii Metropolitalnej.

Najstarsze formularze wizytacyjne z pytaniami, według których należało przeprowadzić lustrację parafii pochodzą z XIII i XIV wieku¹⁸. Niestety z okresu przedtrydenckiego nie dochowały się żadne wizytacje. Pojawiają się one dopiero w drugiej połowie XVI wieku, a najstarsze z nich to księga krakowska z lat 1565-1570 z czasu biskupa Filipa Padniewskiego¹⁹.

Każda księga protokołów wizytacyjnych posiada kartę tytułową, która informuje, czy w księdze zawarta jest wizytacja o charakterze zewnętrznym (*visitatio exterior, externa*) czy wewnętrznym (*visitatio interna, interior*). Następnie znajduje się tam nazwisko wizytatora ze wszystkimi jego tytułami oraz fakt zlecenia wizytacji przez biskupa.

Akta wizytacji obejmują 7 grup zagadnień²⁰:

- I. Parafia i jej przynależność administracyjna.
- II. Kościoły.
 - II.1. Kościół parafialny - wezwanie, fundator, data konsekracji, patron.

¹⁶ H. E. Wyczawski, *Przygotowanie do studiów ...*, s. 256.

¹⁷ S. Librowski, *Wizytacje diecezji wrocławskiej*, Część 1: Wizytacje diecezji kujawskiej i pomorskiej, Tom 1: Opracowanie archiwalno źródłoznawcze, Z. 1: Wstęp ogólny, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. VIII, Lublin, 1964, s.141.

¹⁸ H. E. Wyczawski, *Przygotowanie do studiów ...*, s. 256.

¹⁹ Tamże, s. 256.

²⁰ S. Litak, *Struktura i funkcje parafii w Polsce od końca XVI-XVIII w.*, w: *Kościół w Polsce*, T. II, Kraków 1969, s. 268.

- II.2. Kościoły nieparafialne, inne świątynie i klasztory (podobny przebieg protokołu).
- III. Instytucje i grupy przykościelne – wyliczone zostały bractwa, ich wyposażenie i zadanie w kościele.
- IV. Kler i służba kościelna.
- V. Duszpasterstwo, odpusty.
- VI. Ludność, ze szczególnym uwzględnieniem katolików.
- VII. Uposażenie kościoła parafialnego oraz innych świątyń występujących na terenie parafii.

Ostatnią częścią wizytacji jest tzw. dekret reformacyjny, w którym wizytujący na następne trzy lata wypisywał program naprawy lub odbudowy budynków, wskazywał na konieczność zmiany lub poprawy jakiejś sytuacji moralnej lub materialnej.

Wszystkie wizytacje zewnętrzne wzorowały się na przyjętym schemacie, według którego wizytatorzy opisywali zastane parafie, chociaż porządek opisu mógł być różny.

Opis parafii w wizytacjach przeze mnie badanych przebiegał w następujący sposób:

W **części wstępnej** podawano informacje o parafii – jej nazwę, przynależność do dekanatu, charakter (miejski, wiejski), patronat (zakonny, królewski, szlachecki), budulec kościoła, dachu, zakrystii, wezwanie, datę powstania i poświęcenia, dni odpustu itp.

W **części drugiej** opisywano wnętrze i wyposażenie kościoła, materiał budowlany, formę budowy, materiał dachu, ilość okien, drzwi, ilość ołtarzy, ich wezwanie, rodzaj wykonania, relikwie, rodzaj puszki na Najświętszy Sakrament. Wymieniano chrzcielnicę, ambonę, chór muzyczny z instrumentem, ilość konfesjonałów, ilość stalli w prezbiterium, wieżę dzwonnicy, rodzaj ogrodzenia cmentarza kościelnego, sprzęty w zakrystii, skarbcu, komody, szafy, ornaty, kapy, alby, komże, baldachimy, obrusy i inne, księgi liturgiczne i kaznodziejskie. Podczęścią był wykaz rzeczy ze srebra, miedzi, cyny, blachy itp., bielizny kościelnej, ksiąg kościelnych i summariusz praw i dokumentów kościoła. Jeśli występowały kościoły filialne lub kaplice w parafii, były w podobny sposób opisywane. Istniejące bractwa lub beneficja przy parafii były również w tym miejscu wymieniane.

W **trzeciej części** opisywano stan ekonomiczny parafii, zaczynając od imienia i nazwiska proboszcza, daty jego święceń lub innych uprawnień. Następował opis jego domu i budynków gospodarczych, dane wikarego i opis jego domu, dom rektora szkoły, organisty i kantora, zakrystiana, grabarza, dzwonnika i kalikancisty, ewentualnie ich nazwiska, lata służby i zapłata. Kolejno wymieniano przychody parafii: pola, dziesięciny, beneficja, przychody innego rodzaju jak karczma, młyn, dzierżawy itp.

W **czwartej części** podawano stan ludności parafii: ile osób wyznania katolickiego liczyła parafia, ile z nich przystąpiło do spowiedzi wielkanocnej, ile było innowierców, ile wsi należało do parafii, czasami dopiero tutaj wymieniano dom organisty lub rektora szkoły.

W ostatniej części zwanej Dekretem Reformacyjnym oceniał wizytujący ogólny stan religijny parafii i zdolność jego pasterza, udzielając pochwał lub dając nakazy poprawy moralności, polecając nauczyć się np. służbie kościelnej prawd wiary i dając wytyczne, dotyczące wykonania napraw stanu materialnego kościoła (m. in. organów, miechów), remontu domów, czy np. dzwonów.

Czynnikiem wspólnym dla wizytacji od końca XVI do połowy XVIII wieku jest język łaciński, który dopiero od połowy XVIII wieku ustępuje miejsca językowi polskiemu (w wizytacji z roku 1748 pierwsza część napisana jest po łacinie, a inwentarz kościoła po polsku). Ostatnia wizytacja z roku 1783 pisana jest wyłącznie po polsku, z niewielką ilością wtrętów łacińskich. Z biegiem czasu można przede wszystkim stwierdzić duże zwiększenie objętości wizytacji z powodu opisywania wielu szczegółów.

Akta wizytacji to bardzo ważne źródło do badania stanu parafii i wielu przejawów jej życia²¹. Opisywały one stan gospodarczy kościoła i duchowieństwa, występowanie i uposażenie sług kościoła, a także pobieżnie życie religijne parafii. Zawierały również wytyczne na przyszłość dotyczące poprawy sytuacji materialnej kościoła, jej pracowników duchowych i świeckich oraz wskazówki poprawy ich życia moralnego.

Tabele Załuskiego przedstawiają inną formę zapisu formularza wizytacyjnego.

Tabele Załuskiego [*Tabella eorum super quibus in visitatione inquirendum est*. T. I-XII] otrzymały swoją nazwę od biskupa Andrzeja Stanisława Załuskiego (1695-1758), który jako biskup krakowski działał w latach 1739-1758. Poleciał on jednocześnie z zapisywaniem wizytacji w roku 1748-49 wypełnianie drukowanej tabeli ze sprecyzowanymi pytaniami do 140 zagadnień dotyczących parafii, kościoła, obsady duchowej, służby kościelnej, życia religijnego etc²². Parafie znajdujące się w Tabelach należały do 47 dekanatów diecezji krakowskiej, 5 dekanatów zaś nie zostało w nich ujętych. Każda Tabela składa się z dwóch kart jednostronnie zapisanych i ze sobą zszytych. Karty te poukładane są alfabetycznie według nazw miejscowości danego dekanatu. Rzeczą pomocną w znalezieniu badanych parafii w dwunastu tomach Tabel jest alfabetyczny indeks nazw parafii, zrobiony przez siostrę Lucjanę pracującą w archiwum krakowskim. Indeks ten jest podwójny: według nazw parafii z XVIII wieku oraz według nazw aktualnych z podaniem odpowiednika znajdującego się

²¹ S. Litak, *Akta wizytacyjne parafii z XVI-XVIII wieku jako źródło historyczne*, : „Zeszyty Naukowe KUL” 1962, nr 3, s. 41-58.

²² S. Litak, *Struktura terytorialna kościoła łacińskiego w Polsce 1772 roku*, s. 39.

w Tabelach. Tabele były przez długi czas nieznane. Dopiero Stanisław Litak opublikował o nich komunikat²³. Znajdują się one jak i wizytacje w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Nie ma w Tabelach i wizytacjach danych o kościołach kolegiackich oraz o niektórych innych kościołach. Delegowani przez biskupa wizytatorzy nie mieli prawa wizytowania kościołów kolegiackich²⁴, niektóre kościoły być może z innych względów nie zostały objęte wizytacją²⁵. Kościoły filialne również nie były uwzględnione w Tabelach.

3. Przebadane źródła i metoda badań

Zachowane księgi wizytacyjne dla parafii diecezji krakowskiej zawierają wizytacje od końca XVI do końca XVIII wieku. Znajdują się one obecnie w archiwach diecezjalnych lub w archiwum kapitulnym jak np. w Krakowie, gdzie część potężnego zbioru ksiąg wizytacyjnych (121 woluminów) mieści się w Archiwum Metropolitalnym, część zaś w Archiwum Kapituły. Kryją one szeroką gamę zagadnień dotyczącą parafii, które jako źródło informacji są stosunkowo łatwo dostępne, ale z powodu trudnego odczytania niezbyt intensywnie do tej pory wykorzystane. Wyjątek stanowią parafia Wysoka²⁶ z diecezji tarnowskiej i parafia Zielonki z dekanatu Skała, które zostały opracowane i źródłowo wydane²⁷. Na podstawie dochowanych w Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie *II ksiąg kontrybucji duchowieństwa diecezji krakowskiej z lat 1513 - 1643* historyk Eugeniusz Wiśniowski wykazał obecność organisty i 4 kantorów w pierwszej połowie wieku XVI - z lat 1513, 1527, 1539 w badanych przeze mnie dekanatach, co jest szczególnie ważne wobec braku ówczesnych akt wizytacyjnych²⁸.

²³ S. Litak, *Tabulae eorum super quibus in visitatione inquirendum est in Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie*. „Sprawozdania z czynności wydawniczej i posiedzeń naukowych TN KUL” 15: 1967, s. 129-130.

²⁴ M. Surdacki, *Stosunki wyznaniowe w diecezji krakowskiej w połowie XVIII wieku na podstawie wizytacji i Tabel Biskupa A. S. Załuskiego*, „Roczniki Nauk Społecznych” 1983, T. XI, cz. 2, s. 11.

²⁵ W Tabelach Załuskiego nie uwzględniony został Sławków z dekanatu Nowa Góra.

²⁶ T. Madoń, *Wypisy z kościelnych akt wizytacyjnych z lat 1595-1877 i inne dokumenty dotyczące parafii i wsi Wysoka*, Ząbki 2012.

²⁷ J. Bulak, A. Makarczyk, *akta podkrakowskiej parafii Zielonki z XVIII wieku w zasobie Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2019, T. CXI, s. 15-55;

Tenże, *akta wizytacji podkrakowskiej parafii Zielonki z XVI-XVII wieku w zasobie Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2021, T. CXV, s. 7-31.

²⁸ E. Wiśniowski, *Materiały do stanu liczebnego duchowieństwa i służby kościelnej w diecezji krakowskiej w pierwszej połowie XVI wieku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1969, T. XVIII, s. 222-224, 225-226. Opisuje np. występowanie kantora (na moim terenie: dek. Nowa Góra, rok 1513 w Chrzanowie, Olkuszu, Sławkowie, w 1539 w Chrzanowie i Olkuszu oraz w dek. Skała, parafia Niedźwiedź, rok 1539.) i organisty (1 na moim terenie: dek. Nowa Góra, parafia Olkusz, rok 1513.) w dekanatach krakowskich w tym okresie.

Wykorzystane przeze mnie akta wizytacyjne pochodzą od końca XVI do końca XVIII wieku i dotyczą trzech dekanatów archidiakonatu krakowskiego: Nowa Góra, Proszowice i Skała położonych na północ od Krakowa i częściowo z nim graniczących. Pierwszy rozbiór Polski w roku 1772 zabrał nadwiślanską część diecezji na południe od Wisły, ale granice badanych dekanatów nie uległy zmianom na przestrzeni badanych przeze mnie wieków.

Oryginały wszystkich potrzebnych do mojej pracy wizytacji znajdują się w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, ul. Franciszkańska 3. Do odczytania tekstów wizytacji korzystałam z mikrofilmów znajdujących się w Ośrodku ABMK w Lublinie, ul. Chopina 25, dlatego przy spisie badanych wizytacji dołączam sygnaturę Katalogu Mikrofilmów B. Kumora²⁹. Ośrodek ABMK jest instytucją naukowo-usługową, istniejącą od roku 1959. Jego zadaniem jest mikrofilmowanie zbiorów kulturowych kościoła katolickiego. Są tu przechowywane mikrofilmy z najcenniejszych archiwaliów okresu przedrozbiorowego, archiwów diecezjalnych i archidiecezjalnych w Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Pelplinie, Płocku, Przemyślu, Siedlcach, Włocławku. Jako centralne archiwum ma za zadanie ułatwić pracownikom nauki wykorzystanie kościelnych źródeł archiwalnych do prac badawczych nad przeszłością Narodu i Kościoła³⁰.

Już wielu naukowców zajmujących się przede wszystkim historią kościoła, ale też historią budowli sakralnych, historią sztuki, biografią duchowieństwa wykorzystywało informacje zawarte w wizytacjach krakowskich³¹, ale jak dotąd robiło to niewielu muzykologów³² zajmując się przede wszystkim wiekiem XVIII.

²⁹ *Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim*, Nr. 1, 2, 3, 4. opr. B. Kumor.

³⁰ *Katalog mikrofilmów Nr. 3.*, s. 173.

³¹ E. Wiśniowski, *Prepozytura wiślicka do schyłku XVIII w.*, „Materiały do atlasu historycznego chrześcijaństwa w Polsce”, T. II, cz. 2, Lublin 1976; Tenże, *Materiały do stanu liczebnego duchowieństwa i służby kościelnej w diecezji krakowskiej w pierwszej połowie XVI wieku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1969, T. XVIII.

S. Litak: *Struktura i funkcje parafii w Polsce od końca XVI-XVIII w.*, w: *Kościół w Polsce*, T. II. Lublin; Tenże, *Struktura terytorialna kościoła łacińskiego w Polsce w 1772 roku*, „Materiały do atlasu historycznego chrześcijaństwa w Polsce”, T. IV, Lublin 1980; Tenże, *Akta wizytacyjne parafii z XVI-XVIII wieku jako źródło historyczne*, „Zeszyty naukowe KUL”, T. V nr 3 (19), 1962 s. 41-58.

B. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, Kraków 1998, T. I; Tenże, *Granice metropolii i diecezji polskich (996-1939)*, Lublin 1969-1971;

A. Zapart, *Szkolnictwo parafialne w archidiakonacie sandomierskim od XVI do XVIII wieku*, Lublin 1983 (mps pracy lic.KUL).

³² A. Wiśniowska-Kirch, *Organy i organisci w okręgu wiślickim w XVIII w. na podstawie akt wizytacyjnych*, Lublin 1983 (mps pracy mgr. KUL); M. Konopka, *Organy i organisci w archidiakonacie sandomierskim w XVIII w. na podstawie akt wizytacyjnych*, (mps pracy mgr. KUL); B. Lewanowicz, *Organy i organisci archidiakonatu lubelskiego w XVIII w. na podstawie akt wizytacyjnych*, Lublin 1985 (mps pracy mgr. KUL); K. Wszelaka, *Organy i organisci w dekanatach Lipnica Murowana i Wojnicz na podstawie akt wizytacyjnych z lat 1678, 1730, 1731, 1748*, Lublin 1998 (mps pracy mgr. KUL); A. Chwałek, *Organy i organisci archidiakonatu zawichojskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, Lublin 1997 (mps pracy mgr. KUL); M. Szymanowicz, *Organy w kościołach dziekanii kieleckiej w I poł. XVIII wieku (na podstawie akty wizytacyjnych)*, w: *Studia organologiczne*, T. II, red. J. Chwałek, Lublin 1998, s. 33-48; Taż, *Organy*

Do połowy wieku XVIII wizytacje pisane były po łacinie, w połowie XVIII wieku część wymieniającą inwentarz kościoła pisano po polsku, zaś ostatnia wizytacja z końca tego wieku została w całości napisana w języku polskim. Z biegiem lat zwiększała się objętość sprawozdań wizytacyjnych od kilku linijek z końcem XVI wieku do kilkudziesięciu stron pod koniec XVIII wieku. Najbardziej interesujące mnie zagadnienia dotyczą organów i organistów, ale również innych sług kościoła jak kantora i rektora szkoły.

Wypisy z protokołów wizytacji zostały przeze mnie przedstawione zgodnie z kolejnością występowania ich w księgach wizytacyjnych, co widać w ciągłości podawanych stron czy kart.

Drugim źródłem wykorzystanym przeze mnie w pracy są Tabele Załuskiego. Treść akt wizytacji niezupełnie pokrywa się z treścią Tabel, w której pomijano zagadnienia trudne do ujęcia tabelarycznego³³. Jedną z głównych zalet Tabel jest rzeczowy styl odpowiedzi, konieczność dania odpowiedzi pozytywnej lub negatywnej, co szczególnie cenne jest przy pracach statystycznych. Zwracano w nich głównie uwagę na sprawy zewnętrzne i materialne parafii, z pominięciem problemu duszpasterstwa, szeroko uwzględnianego w aktach wizytacji³⁴. Interesujące mnie informacje dotyczą służby kościelnej, a więc przede wszystkim organisty i kantora, ich domów i zarobków. Nie było w Tabelach miejsca na zanotowanie informacji o instrumencie muzycznym. Tabele Załuskiego pisane są po łacinie. Znajdują się one w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, ul. Franciszkańska 3. Tylko tam mogłam je odczytać.

Od stycznia 2020 roku rozpoczęto digitalizację zasobów archiwalnych, aby udostępnić je w internecie jako Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej. Prace miały potrwać do końca 2022³⁵.

w kościołach dekanatu kazimierskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych), „Additamenta Musicologica Lublinensia” 2008, nr 1, s. 127-155; Taż, *Organy w kościołach dekanatu łukowskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, w: *Studia Organologica*, T. III, red. M. Szymanowicz, Lublin 2009, s. 133-153; Taż: *Organy w kościołach dekanatu kazimierskiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, „Additamenta Musicologica Lublinensia” 2009, nr 3, s. 75-106; Taż: *Organy w kościołach dekanatu soleckiego w XVIII wieku (na podstawie akt wizytacyjnych)*, w: *Artificium Ars Scientia*, red. M. Szymanowicz, Lublin 2010, s. 333-345.

³³ S. Litak, *Struktura i funkcje społeczne parafii w Polsce*, w: *Kościół w Polsce*, T. II, red. J. Kłoczowski, Kraków 1972, s. 379-419.

³⁴ S. Litak, *Struktura i funkcje parafii ...*, s. 273.

³⁵ <https://diecezja.pl/aktualności/cyfrowe-archiwum-archidiecezji-krakowskiej/> (9.09.21).

Badane przeze mnie akta wizytacyjne dotyczą parafii:

Dekanat Nowa Góra

1. Babice
2. Chechło
3. Chrzanów
4. Czernichów
5. Gorenice
6. Jaworzno
7. Kościelec
8. Krzeszowice
9. Libiąż
10. Liszki
11. Morawica
12. Nowa Góra
13. Olkusz
14. Paczółtowice
15. Płaza
16. Płoki
17. Poręba Żegoty
18. Przegonia
19. Raławice
20. Regulice
21. Rudawa
22. Rybna
23. Sławków
24. Sanka
25. Tenczynek
26. Trzebinia
27. Zalas
28. Czerna
29. Cięgowice
30. Gołonóg
31. Będzin

Dekanat Proszowice

1. Bierków
2. Czulice
3. Dalewice
4. Gorka
5. Grabie
6. Igołomia
7. Koniusza
8. Kościelec
9. Krzesławice
10. Luborzyca
11. Mogiła
12. Niegardów
13. Pleszów
14. Pobiednik
15. Poborowice
16. Proszowice
17. Raciborowice
18. Ruszcza
19. Wawrzeńczyce
20. Więclawice
21. Żębocin

Dekanat Skala

1. Biały Kościół
2. Bolechowice
3. Chodów
4. Czaple
5. Giebułtów
6. Gołcza
7. Goszcza
8. Grodzisko
9. Imbramowice
10. Irzmanowice

11. Iwanowice
12. Jangrot
13. Korzkiew
14. Minoga
15. Modlnica
16. Narama
17. Niedźwiedź
18. Prandocin
19. Sąspów
20. Sieciechowice
21. Skała
22. Słomniki
23. Smarzewice
24. Srzeniawa
25. Sułoszowa
26. Tczyca
27. Ulina
28. Uniejów
29. Wysocice
30. Zadroże
31. Zielonki

Obecnie wskutek przemian dokonanych na terytorium archidiecezji, diecezji i dekanatów przez bullę papieża Jana Pawła II *Totus Tuus - Poloniae populus* w roku 1992, parafie te należą do następujących dekanatów archidiecezji krakowskiej: Babice, Bolechowice, Chrzanów, Czernichów, Kraków-Krowodrza, Kraków-Mogiła, Kraków-Prądnik, Libiąż, Niepołomice, Sosnowiec, Trzebinia, Wawrzeńczyce lub dekanatów diecezji kieleckiej: Miechów, Proszowice, Skała, Słomniki, należących do metropolii krakowskiej oraz do dekanatów: Będzin, Dąbrowa Górnicza, Jaroszewiec, Łazy, Olkusz, Sławków, Sułoszowa, Wolbrom z diecezji sosnowieckiej należącej do metropolii częstochowskiej³⁶.

³⁶ <https://pl.m.wikipedia.org/wiki> Podział administracyjny Kościoła katolickiego w Polsce (23.01.2022).

Wykorzystałam w swojej pracy następujące rękopiśmienne źródła archiwalne:

A. Wizytacje

1. Wiz. 1598 r. (ArKMKr sygn. AV 65) dla dek. Nowa Góra, Proszowice, Skała.
2. Wiz. 1598 r. (ArKapMKr sygn. AV Cap. 17 dla dek. Nowa Góra oraz wiz. 1598 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 15) dla dek. Skała.
3. Wiz. 1602 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 20) dla dek. Nowa Góra.
4. Wiz. 1610 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 28) dla dek. Skała.
5. Wiz. 1614 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 32) dla dek. Proszowice.
6. Wiz. 1617 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 33) dla dek. Nowa Góra.
7. Wiz. 1618 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 40) dek. Skała i (ArKapMKr sygn. AV Cap 41) dla dek. Proszowice.
8. Wiz. 1629 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 42) dla dek. Proszowice i wiz. 1630 (ArKapMKr sygn. AV Cap 42) dla dek. Skała.
9. Wiz. 1644 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 45) dla dek. Nowa Góra.
10. Wiz. 1663 (ArKMKr sygn. AV 8) dla dek. Nowa Góra i Skała.
11. Wiz. 1704 (ArKMKr sygn. AV 15) dla dek. Nowa Góra.
12. Wiz. 1727 (ArKMKr sygn. AV 23) dla dek. Skała, wiz. 1728 (ArKMKr sygn. AV 23) dla dek. Nowa Góra i wiz. 1729 (ArKMKr sygn. AV 23) dla dek. Proszowice.
13. Wiz. 1747 (ArKMKr sygn. AV 30) dla dek. Nowa Góra.
14. Wiz. 1747 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 67) dla dek. Proszowice.
15. Wiz. 1748 (ArKMKr sygn. AV 29) dla dek. Skała.
16. Wiz. 1783 (ArKMKr sygn. AV 54) dla dek. Proszowice.
17. Wiz. 1783 (ArKMKr sygn. AV 59) dla dek. Nowa Góra i Skała.

B. Tabele bpa A. S. Załuskiego z lat 1747-1749

(Tabella eorum super quibus in visitatione inquirendum est)

1. Dekanat Nowa Góra, T. VIII, numery tabel 12-37.
2. Dekanat Proszowice, T. VII, numery tabel 1-17.
3. Dekanat Skała, T. VII, numery tabel 56-84.

Edycję tekstu odczytanego w wizytacjach oparłam na zasadach sformułowanych przez Kazimierza Lepszego w *Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI w. do poł. XIX w.*³⁷. Ponieważ nie musiałam odczytywać pełnego tekstu wizytacji, ograniczyłam moją

³⁷K. Lepszy, *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI w. do poł. XIX w.*, Warszawa 1953.

ingerencję do rozwinięcia skrótów zastosowanych przez piszących i umieszczenia ich w kwadratowych nawiasach dla ich większej czytelności. Pominięcia tekstu zaznaczyłam dwoma kreskami - -, dodałam brakującą interpunkcję w miejscach oczywistych, zachowałam pisownię małą czy dużą literą według oryginału, ponieważ potrzebne to było do opracowania zastosowanego nazewnictwa występujących tam instrumentów, zaś uzupełnienia tekstu pochodzące ode mnie ujęłam w nawias okrągły, np. pisząc liczbę wsi należących do parafii.

Numery kart/stron podaję według oryginału odczytanego na mikrofilmach w OABMK, zaś numery Tabel Załuskiego, które zostały nadane im dopiero w czasach obecnych, odczytałam bezpośrednio w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, ul. Franciszkańska 3.

Odczytanie Tabel Załuskiego wiąże się z problemem oznakowania poszczególnych kwadratowych pól, w które są wpisane informacje. Każde pole ma swój tytuł, ale nie posiada numeracji. Wypisując wiadomości tylko z niektórych pól, aby uniknąć ciągłego wypisywania ich tytułów, użyłam numeracji domyślnej, rozpoczynając tak jak się czyta: od góry od strony lewej na prawą. Tabela rozciąga się na dwie karty: lewą i prawą, zszyte ze sobą. Przechodzimy przy odczycie z karty lewej na prawą odczytując pierwszą linię pól. W każdej linii znajduje się 14 pól (7 po każdej stronie), mamy zaś 10 takich linii.

Wykorzystane w badaniach informacje znajdujące się w kwadratach mają następujące tytuły:

1. Oppidum seu villa
4. Decanatus
15. Ecclesia
17. Titulus
20. Jus patronatus
54. Villae ad parochiam
62. [Domus] organarii
63. [Domus] cantoris
64. [Domus] magistri scholae
65. [Domus] sacristiani
88. Proventus annuus praeter propter
128. Organarius
129. Cantor
130. Magister scholae
131. Sacristianus
133. Scholares

4. Wypisy źródłowe

4.1 Wypisy z akt wizytacyjnych dekanatu Nowa Góra

z lat: 1598, 1598, 1602, 1617, 1644, 1663, 1704, 1728, 1748, 1783.

- 1). AW 1598, ArKapMKr sygn. AV Cap. 65, OABMK 3272³⁸.
- 2). AW 1598, ArKapMKr sygn. AV Cap. 17, OABMK mf 3235³⁹.
- 3). AW 1602, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 20, OABMK mf 3236.
- 4). AW 1617, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 33, OABMK mf 3247.
- 5). AW 1644, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 45, OABMK mf 3258.
- 6). AW 1663, ArKMKr, sygn. AV 8, OABMK mf 3281.
- 7). AW 1704, ArKMKr, sygn. AV 15, OABMK mf. 3288⁴⁰.
- 8). AW 1728, ArKMKr, sygn. AV 23, OABMK mf. 3295.
- 9). AW 1747, ArKMKr, sygn. AV 29, OABMK 3301.
- 10). AW 1747-48, ArKMKr, sygn. AV 30, OABMK mf 3302.
- 11). AW 1783, ArKMKr, sygn. AV 59, OABMK mf 3327.

DEKANAT NOWA GÓRA

- 1). AW 1598, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 65
(OABMK mf 3272)

1. VILLA WIESKOŚCIOŁ nunc KOŚCZIELECZ dictum

AW 1598, AV Cap. 65.

k. 401: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Joannis Baptista consecrata, Jurispatronatus Generosum Dominum Konieczpolskych --.

k. 401v: Jtem habet domum pro Rectore Scholae cum horto quem Salariat Plebanus duobus florenis annuis. Ad Parochiam pertinet villae -- (5).

³⁸Nazwana Compedium, nie ma opisu kościoła, ale wymieniono czterech kantorów; wizytacja przeprowadzona od 22.01- 26.07.1598 r.

³⁹Wymieniono trzy instrumenty i trzech kantorów, wizytacja przeprowadzona od 9.12 - 17.12.1598 r.

⁴⁰Zwizytowano tylko cztery parafie.

2. OPPIDUM CHRZANOW

AW 1598, AV Cap. 65

- k. 401v: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Nicolai Confessoris Pontifici consecrata --.
- k. 402: Jtem Habet domus pro Rectaer Scholae qui nullam salarium habet.

3. VILLA JAWORZNO

AW 1598, AV Cap. 65

- k. 402v: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Adalberti et S. Catharinae consecrata. Jurispatronatus -- Jllustrissimi Principis Domini Episcopi Cracoviensi pro tempore.
- k. 403: Jtem habet domum pro Rectore Scholae cum exiguis horto, quem Salariat Plebanus duobus florenis annuis et viginti grossis et certis lequiminibus.

4. OPPIDUM SLAWKOW

AW 1598, AV Cap. 65

- k. 403v.: Ecclesia parochialis murata tituli S. Crucis consecrata. Juris patronatus V[enerabi]lis Capituli Crac[oviensi] --.
- k. 403v: I[tem]h[a]b[e]t domu[m] pro Rectore Scholae, quem salariat Plebanus quatuor marcis annuis.
- k. 404: Ad Parochiam pertinent Oppidum Slawkow -- (+12wsi).

5. VILLA CHECHŁO

AW 1598, AV Cap. 65

- k. 404v: Eccl[esi]a Par[ochia]lis lignea tituli Nativitatis B. Mariae Virginis consecrata. Jurispatronatus haeredis villae.
- k. 405: Item habet Domum pro Rectore Scholae exigu horto, qui salariatur a Plebano quatuor florenis annuis.

6. CIVITAS OLKUSZ sive ILKUSZ

AW 1598, AV Cap. 65

- k. 405: Ecclesia Parochialis, murata, tituli St. Andreas Apostoli consecrata. Juris patronatus Universitatis Craecoviensis.
- k. 406v: Item Habet domum pro Rectore Scholae murata, qui salariatur a Dominis Consulibus viginti florenis annuis. Cantore[m] autem a Dominis victricis Ecclesiae, ex obesauro Ecclesiae, salariatur duodecim florenis annuis.

k. 408v: Capella Hospitalis

Est capella tituli S. Spiritus contigua domini hospitalis consecrata Jurispatronatus Dominis Consulibus Jllcupiensis --.

7. VILLA PŁOKI

AW 1598, AV Cap. 65

k. 409: Ecclesia Parochialis murata tituli Nativitatis B. Mariae Virginis consecrata.

k. 409v: Jurispatronatus Jllustrum Dominum -- haeredum villae --. Jtem habet domum pro Rectorae Scholae sub prato, quem Salariat Plebanus duobus florenis annuis --. Ad parochiam pertinent Villae -- (6).

8. VILLA GORYNICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 409v: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Nicolai consecrata. Jurispatronatus haeredis villae.

k. 410: Jtem Habet domum pro Rectore scholae cum horto, qui salariatur Clericatura a singulis parochianis duorum grossorum.

k. 410: Ad Parochiam pertinent unica villa.

9. VILLA RACZŁAWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 410: Ecclesia Parochialis lignea tituli Nativitatis B. Mariae Virginis. Jurispatronatus Sacrae Regiae Maiestatis.

k.410v: Jtem Habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem Salariat Plebanus quatuor taleris annuis.

k. 410v: Ad Parochiam pertinent villae -- (4).

10. VILLA PRZEGINIA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 410v: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Joannis Baptistae prophanata --.

k. 411: Jtem Habet Domum pro Rectore Scholae cum exiguo horto, qui salariatur a Plebano duobus florenis annuis, et Clericatura a singulis Parochianis quatuor solidorum.

k. 422: Ad Parochiam pertinent unica villae.

11. VILLA PACZOŁTOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k.410v: Ecclesia Parochialis liqnea tituli Visitoris B. Mariae virginis consecrata. Jurispatronatus -- Stanislai Tarnowski Castellani --.

k.411: Jtem Habet Domum pro Rectore Scholae cum exiguo horto qui Salariatur a Plebano duobus forenis annuis et Clericatura a Singulis Parochianis quatuor solidorum.

12. OPPIDUM NOVUS MONS

AW 1598, AV Cap. 65

k. 411: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Spiritus consecrata. Juris patronatus Generosum -- .

k. 411v: Item habet domum pro Rectore Scholae contiguam domui Vicariy et Sub uno tecto, qui Salariatur una marca annua a Domino Plebano et Clericatura ab ominibus parochianis proveniensem.

13. VILLA KRZEŃOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 412: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Martini consecrata. Jurispatronatus Generosum -- Jtem Habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem salariat Plebanus duabus marcis annui.

14. VILLA TECZYN

AW 1598, AV Cap. 65

k.412v: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Catharinae consecrata. Jurispatronatus Comitum a Tęczyn --.

k. 413: Jtem habet domum pro Rectore Scholae cum horto et prato quem Plebanus salariat. Missalibus ex villa Tęczynek provenientiibus et Clericatura a singulis Parochianis. Unius grossi annui.

Castrum Tenczyn

k. 413: Est in Castro Tęczyn Capella murata tituli Assumptionis B. Maris Virgi consecrata testudine clausa.

15. VILLA RUDAWCZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 413: Ecclesia Parochialis murata tituli Omnium Sanctorum consecrata. Jurispatronatus [...] Capituli Cracoviensis Jtem habet domum pro Vicario cum horto, quem Salariat Plebanus viginti octo florenis annuis.

k. 413v: Jtem Habet domum pro Rectore Scholae quem Salariat Plebanus una cum Cantore octo florenis annui.

k. 413v: Ad Parochiam pertinent Villae -- (12).

16. VILLA MORAWICZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 413v: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Bartholomei consecrata. Jurispatronatus Generosum --.

k. 414v: Jtem habet domum pro Vicario -- a Plebano Salariatur viginti quatuor florenis annis. Jtem habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem Salariat octo florenis annis. Cantorem autem duobus.

k. 414v: Ad Parochiam pertinent villae -- (13).

17. VILLA LIJSKI

AW 1598, AV Cap. 65

k. 414v: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Nicolai consecrata. Jurispatronatus Abbatis Tinecensis pro tempore --.

k. 415: Jtem habet domum pro Vicario quem salariat quadraginta florenis annuis. Jtem habet domum pro Rectore Scholae, qui salariatur Clericatura a sigulis Cmetonibus uno grosso.

k. 415: Ad Parochiam pertinent villae -- (4).

18. VILLA CZERNIECHOW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 415: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Nicolai consecrata. Jurispatronatus Sacrae Regiae Maiestatis. -- Jtem habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem Plebanus salariat duabus marcis annuis.

k. 415v: Ad Parochiam pertinent villae -- (7).

19. VILLA RYBNA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 415v: Ecclesia Parochialis lignea tituli Nativitatis B. Mariae Virginis consecrata. Jurispatronatus Abbatis Tinecensis pro tempore.

k. 415v: Item Habet Domum pro Rectore Scholae cum horto et Clericatura a singulis Parochianis unius grossi Missalium a tribus hortulanis.

20. VILLA SOSNKA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 416: Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Jacobi Apostoli prophanata per Generosum Dominum Martinum Swieciłowski.

21. VILLA ZALASZ

AW 1598, AV Cap. 65

k. 416: Ecclesia Parochialis -- muratum , corpus vero ligneum, tituli S. Mariae Magdaleneae consecrata, Jurispatronatus Illustrum Dominum Comitum de Teczyn .

k. 416v: Item Habet domum pro Rectore Scholae cum exiguo horto, quem salariat Plebanus tribus florenis annuis, et Clericatura --.

k. 416v: Ad Parochiam pertinent villae unica villa Zalasz.

22. VILLA POREBA ŻEGOTA

AW 1598; AV Cap. 65

k. 416v: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Martini et S. Margarethae consecrata. Jurispatronatus haeredum villae.

k. 417: Habet domum pro Rectore Scholae cum horto qui salariat Clericatura a singulis Parochianis unius grossi.

23. VILLA REGULICZE

AW1598, AV Cap. 65

k. 417: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Laurenty consecrata. Jurispatronatus haeredum villae.

k. 417: Idem Habet Domum pro Rectore Scholae cum agro --.

k. 417: Ad Parochiam pertinent villae -- (2).

24. VILLA TRZEBINIA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 417v: Ecclesia Parochialis murata tituli Beatorum Apostolorum Petri et Pauli consecrata. Juris patronatus Generosi Domini Joannis Trzebinski, haeredum villae.

k. 418: Habet domum per Rectore Scholae cum horto, quem Plebanus salariat quatuor Florenis annuis.

k. 418: Ad Parochiam pertinent villae -- (9).

Villa Wodna

k. 418: In eadem Parochia in Villa Wodna est Capella lingea tituli S. Annae non consecrata.

25. VILLA PŁAZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 418: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Crucis eorum habet consecratum. Jurispatronatus haeredum villa Plaza.

k. 418v: Item Habet domum pro Rectore Scholae cum horto et agro incipientem a villa penes a agrum Plebanalem -- latitudinis duodecim Sulcorum. Item Habet Clericatura a singulis Parochianis unius grossi.

k. 418v: Ad Parochiam pertinent villae -- (2).

26. VILLA BABICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 418v: Ecclesia Parochialis murata tituli Omnium Sanctorum consecrata. Jurispatronatus -- Episcopi Cracoviensi pro tempore exatis.

k. 419: Jtem Habet domum pro Rectore Scholae cum exiquo horto, quem Plebanus salariat quatuor florenis annuis a Parochianis salariatu Clericatura, a singulis unius grossi.

k. 419: Ad Parochiam pertinent villae -- (6).

DEKANAT NOWA GÓRA

2). AW 1598, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 17

(OABMK mf 3235)

AW 1598, AV Cap. 17

1. WIES KOŚCIÓŁ nunc KOŚCIELEC dicta

k. 62v: Ecclesia Parochialis murata tituli sancti Joannis Bapstista consecrata. Juris Patronatus Generosorum Dominorum Koniempolskich.

k. 64: Item Habet domum Pro rectore scholae cum horto que salariat plebanus duobus fflorenis in annuis.

k. 64: Ad parochiam pertinent villae -- (5).

2. OPPIDUM CHRZANOW

AW 1598, AV Cap. 17

k. 65: Ecclesia parochialis murata tituli sancti Nicolai confessoris Pontificis. Consecrata.

k. 65/65v: Juris patronatus / Magnifici Domini Nicolai Ligeza de bobrek Castelani.

k. 65v: -- testudine clausa fenestras habet --, imaginem crucifixi in medio sui instrumentum musicum organum dictum.

3. VILLA JAWORZNO

AW 1598, AV Cap. 17

k. 69: Ecclesia Parochialis murata tituli sancti Adalberti et Sanctae Catherinae consecrata. Juris patronatus Illustrum Principis Dominum Episcopi Cracoviensi.

k. 71: Item habet domum Pro rectore scholae cum exiquo horto quem salariat plebanus duobus fflorenis annis et viginti grossi et certis leguminibus.

k. 71: Ad parochiam pertinent villae -- (6).

4. OPPIDUM SLAWKOW

AW 1598, AV Cap. 17

k. 71v: Ecclesia murata tituli sancti Crucis consecrata. Juris patronatus Venerabilis Capituli Cracoviensis

k. 72: -- corum habet testudine causum in coro lacunar tabulatu pictu, fenestras integras, parietes mundos, imagine crucifixi in medio sui instrumentum musicum organum dictum.

k. 74: Item habet domum pro rectore scholae: quem salariat plebanus quatuor marcis marcis annuis.

k. 74: Ad Parochiam pertinent oppidum Slawkow -- (+ 12 wsi).

5. VILLA HEHŁO

AW 1598, AV Cap. 17

k. 76: Ecclesia parochialis tituli Nativitatis B.M V. consecrata. Juris patronatus haeredis villae.

k. 78: Item habet domum Pro rectore scholae cum exiguo horto, qui salariatur a plebano quatuor fflorenis annuis.

k. 78: Ad Parochiam pertinent villae -- (12).

6. CIVITAS OLKUSZ sive ILKUSZ

AW 1598, AV Cap. 17

k. 78v: Ecclesia Parochialis murata tituli Sancti Andreae Apostoli consecrata. Juris patronatus Universitatis Cracoviensis -- Candelabrum cuprum in medio Eccl[es]iae pendens; alterum in Capella sanctae Annae in medio ipsae pendet minus, priori instrumentum musicum-organum dictum sive Regal.

k. 83: Item habet domum pro rectore scholae muratam, qui salariatur a Dominis Consulibus viginti florenis annuis.

k. 83v: Ad Parochiam pertinent civitas Olkusz cum suis suburbis et fossoribus villa [ok.10]

k. 86v: Capella hospitalis -- lignea tituli S. Spiritus --.

7. VILLA PIOKI

AW 1598, AV Cap. 17

k. 91: Ecclesia parochialis murata tt Nativitatis B.M.V. Consecrata. Juris patronatus Illustrum-
- Dominorum -- haeredum villae.

k. 92v: Item habet Domum pro rectore scholae: cum prato. Qum salariat plebanus duobus fflorenos annuis.

k. 93: Ad Parochiam pertinent villae -- (5).

k. 93: Quod reformationem attinet --.

8. VILLA GORIJNICE

AW 1598, AV Cap. 17

k. 93v: Ecclesia parochialis lignea, tituli sancti Nicolai, consecrata. Juris patronatus haeredis villae...

k. 94v: Item habet Domum Pro rectore scholae cum horto quem salariatur clericatura a singulis parochianis duorum grossum.

k. 94v: Ad parochiam pertinent unica villa Gorinijce.

9. VILLA RACZŁAWICE

AW 1598, AV Cap. 17

k. 95: Ecclesia Parochialis lignea tituli Nativitatis B.M.V. Consecrata Juris patronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis].

k. 96v: Habet domum pro rectore scholae, cum horto quem salariat plebanus quatuor talaris annuis.

k. 96v: Ad parochiam pertinent villae -- (4).

10. VILLA PRZEGINIA

AW 1598, AV Cap. 17

k. 97: Ecclesia Parochialis lignea tituli sancti Joannis Baptista, prophanata per Magnum Dominum Stanislaum Szafraniec --.

11. VILLA PACZOŁTOWICE

AW 1598, AV Cap. 17

k. 97v: Ecclesia Parochialis lignea tituli Visitationis B.M.V consecrata. Juris patronatus Generosi Domini Stanislai Tarnowski --.

k. 99: Item habet domum pro rectore scholae cum exiguo horto, qui salariatur a plebano duobus florenos annuis et clericatura a singulis parochianis quatuor solidorum.

k. 97v: Ad Parochiam pertinent unica villa: Paczołtowice et villa Pisary.

12. OPPIDUM NOVUS MONS

AW 1598, AV Cap. 17

k.100: Ecclesia Parochialis murata, tituli Sancti Spiritus consecrata. Juris patronatus Magnificorum Dominorum Comitum a Teczyn.

k. 102: Habet domum pro rectore scholae contiguam domui Vicary et sub uno tecto: qui salariatur una marca annua a D[omi]no Plebano, et clericatura ab oiboque parochianis Provenientis.

k. 102: Ad Parochiam pertinent oppidum novus mons, villae -- (4).

13. VILLA KRZESZOWICE

AW 1598, AV Cap. 17

k.103 Eccl[es]ia Paro[chia]lis lignea tituli Sancti Martini consecrate. Juris patronatus Illustum comitum a Teczyn --.

k. 104v: Item habet Domum pro rectore scholae cum horto, quem salariat plebanus duabus marcis annuis.

k. 104v: Ad Parochiam pertinent villae -- (3).

14. VILLA TECZYN

AW 1598, AV Cap. 17

k. 105: Eccl[es]ia Parochialis lignea tituli sanctae Catherinae, consecrata. Juris patronatus Illustrum Comitum a Teczyn.

k. 106v: Item habet Domum Pro rectore scholae cum horto et prato: quem plebanus salariatmissalibus ex villa Teczynek puenientibus et clericatura a singulis parochianis unius grossos annui.

k. 107v: Castrum Teczyn

15. VILLA RUDAWA

AW 1598, AV Cap. 17

k. 107v: Ecclesia Parochialis murata tituli Omnium Sanctorum consecrate. Juris patronatus Venerabilis capituli Cracoviensis.

k. 109: Item habet Domum pro rectore scholae quem salariat plebanus una cum cantore octo florenis annuis.

k. 109v: Ad parochiam pertinent villae -- (11).

16. VILLA MORAWICA

AW 1598, AV Cap. 17

k.110: Ecclesia parochialis murata, tituli sancti Bartholomaei consecrata. Juris patronatus Illustrum Dominorum Comitum a Teczyn haeredum villae⁴¹ -- .

k. 112v: Item habet Domum Pro rectore scholae cum horto, quem salariat octo florenis annuis, cantorem autem duobus.

k.112v Ad parochiam pertinent villae -- (12).

17. VILLA LYSZKI

AW 1598, AV Cap. 17

k. 113: Ecclesia parochialis murata tituli Sancti Nicolai consecrata. Juris patronatus Abbatis Tinecensis.

k. 115: Item habet domum pro rectore scholae qui salariatur clericatura: a singulia cmentonius uno grossos.

⁴¹ Wymieniono kilka nazwisk szlacheckich.

k. 115: Ad parochiam pertinent villae -- (3).

18. VILLA CZERNIECHOW

AW 1598, AV Cap. 17

k. 115v/k116: Ecclesia parochialis murata tituli sancti Nicolai / consecrata. Juris patronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis].

k. 117/k118v: Item habet Domum Pro rectore scholae cum horto/ quem plebanus salariat duabusmarcis annuis.

k. 118v: Ad parochiam pertinent villae -- (7).

19. VILLA RIJBNA

AW 1598, AV Cap. 17

k. 118: Ecclesia parochialis lignea tituli Nativitatis B.M.V. Consecrata. Juris patronatus Abbatis Tinecensis.

k. 119v: Item habet Domum Pro rectore scholae cum horto et clericatura: a singulis parochianis unius grossos.

k. 119v: Ad parochiam pertinent villae -- (4).

20. VILLA SZOSNKA

AW 1598, AV Cap. 17

k. 120: Ecclesia Parochialis murata tituli sancti Jacobi Apostoli prophanata per Generosum Martinum Swierczawski.

21. VILLA ZALAS

AW 1598, AV Cap. 17

k. 120: Ecclesia parochialis [⁴²] habens muratum corpus vero ligneum, tituli sanctae Mariae Magdalenae consecrate. Juris patronatus Illustum Dominorum comitum a Teczyn.

k. 122: Item habet Domum Pro rectore scholae cum exiguo horto quem salariat plebanus tribus florenos annuis et clericatura.

k. 122: Ad parochiam pertinent villae unica villa Zalas.

22. VILLA POREBA ŻEGOTE

AW 1598, AV Cap. 17

⁴² Kleks atramentowy.

k. 122v: Ecclesia parochialis lignea tituli Sancti Martini et sanctae Margaretae consecrata. Juris patronatus haeredum villae.

k. 123v: Item Habet Domum Pro rectore scholae cum horto qui salariatus clericatura a singulisparochianis. Ad Parochiam pertinent villae -- (3).

23. VILLA REGULIJCIE

AW 1598, AV Cap. 17

k. 124v: Ecclesia Parochialis lignea tituli sancti Laurentij, consecrate. Juris patronatus haeredum villae --.

k. 125v: Item Habet Domum pro rectorae scholae cum agro longitudinis --.

k. 125v: Ad parochiam pertinent villae -- (2).

24. VILLA TRZEBINIA

AW 1598, AV Cap. 17

k. 126v: Ecclesia parochialis murata tituli Beatorum Apostolorum Petrij et Pauli, consecrata, Juris patronatus -- haeredum villae.

k. 128: Item Habet Domum pro rectore scholae cum horto quem plebanus salariat quatuor florenis annuis.

k. 128v: Ad parochiam pertinent villae -- (9).

25. VILLA PŁAZA

AW 1598, AV Cap. 17

k.129: Ecclesia parochialis murata tituli Sanctae Crucis corum habet consecratum --. Jurispatronatus haeredum villae Plaza.

k. 130v: Item Habet Domum pro rectore scholae cum horto et agro -- habet clericatura a singulis parochianis unius grossos.

k. 130v: Ad parochiam pertinet villae -- (2).

26. VILLA BABICE

AW 1598, AV Cap. 17

k. 131: Ecclesia parochialis murata tituli Omnium Sanctorum, consecrata, Juris patronatus Illustrim Dominorum Episcoporum Cracoviensis --.

k. 133: Item Habet Domum Pro rectore scholae cum exiguo horto que plebanus salariat quatuor florenis annuis, a parochianis salariatur clericatura, a singulis unius grossos.

k. 133: Ad parochiam pertinent villae -- (6).

DEKANAT NOWA GÓRA

3). AW 1602, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 20

(OABMK mf 3236)

1. VILLA BABICZE

AW 1602, AV Cap. 20

s. 7: Babicze villa... in qua est ecclesia murata et antiqua consecrata, tituli Omnium Sanctorum, jurispatronatus -- Domini Epi[scopi] Crac[oviensis] -- habens -- tabulata picta, fenestras, -- confesionali duo sub cruce, chorum ad occidente.

s. 8: Domus pro vicario ad occidentem, altera pro rectore scholae cu[m] horto eidem contiguo habetur. Ad eandem Ecclesiam pertinent quinq[ue] villae --.

s. 9: Reformo eccl[esi]a[e] parochialis in villa Babicze -- vicarium et cantorem ordinarie habeat, cum quibus Matutinum, et vespas, diebus dominicis et festis solennioribus decantet, Metrica matrimonialis -- scribatur, -- inventarium verum Ecclesiae et cathalogus parochianorum describatur --.

2. VILLA PŁAZA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 9: Płaza, villa nobilium in qua est Ecclesia ab annis triginta murata, nondum tamen consecrata, tituli sanctae crucis, iurispatronatus haeredu[m] eiusdem villae -- Ecclesia habet -- chorum ad occidente.

s. 10: Ad eandem Ecclesiam iure parochia pertinent villa -- (2)

3. VILLA REGULICE

AW 1602, AV Cap. 20

s. 11: Regulice, villa nobilium dominorum Regulskich, in qua est Eccl[esi]a lignea consecrata -- tit[uli] Sancti Laurentij. -- Ecclesia -- habet -- chorum ad occidentem.

s. 12: Huic Eccl[esi]a subiacent villa intrae parochiae -- (2).

4. VILLA KOSCZIELECZ

AW 1602, AV Cap. 20

s. 13: Koszcielec, villa G[ene]rosi Domini Nicolai Konieczpolski -- in qua est Ecclesia murata consecrata -- t[itu]l[us] Sancti Joannis Baptistae -- iurispatronatus haeredis eiusdem villae.

s. 13: Eccl[esi]a parietes -- habet -- chorum ad occidente.

s. 14: Rector scholae pro sua mansione domum secus. Cameterium cum horto eiu[sque] contiguo et pratum unum habet, quem salariat dominus plebanus.

s. 14. Jure parochiae subsunt eidem Eccl[esi]ae inprimis villa -- (5).

s.14. **Libiasz villa** -- Domini Nicolai Ligeza Castellani Wislicen[sis] in qua est capella lignea non consecrata, tituli Sancti Valenti, sub parochia de koszcielec --.

5. OPPIDUM CHRZANÓW

AW 1602, AV Cap. 20

s. 15: Chrzanow oppidum, Mag[ist]ri domini Nicolai Ligeza castellani wislicen[si] in qua est ecclesia murata consecrata, tituli Sancti Nicolai Confessoris et Pontificis, iurispatronatus eiusdem dominis --. Ecclesia habet -- chorum ab occidente nec non musicum organum.

s. 17: Magistrum organorum non h[abe]t qui pro fundatione habet aream agri, et alterum calcani.

s. 17: Rectorem scholae nomine Joannem de Chrzanow (?) habet ab anni viginti ibidem mane[t] uxoratum, salarium a pueris habet et marcam a magistratu a clericaturam ex oppido, et alterum calcani.

s. 17: Capella ante hoc idem oppidum tit. S. Crucis extat lignea -- nullam dotem habens.

6. VILLA JAWORZNO

AW 1602, AV Cap. 20

s. 18: Jaworzno villa -- in qua est Ecclesia murata, tituli sancti Adalberti Episcopi et martiris consecrata -- chorum ab occidente.

s. 19: Ecclesia huic subsunt villae -- (6).

7. VILLA TRZEBINIJA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 20: Trzebinija villa, nobilis domini Joannis Trzebinski -- in qua est Ecclesia tituli Santorum Petri et Pauli Apostolorum consecrata; ex lapide murata, Jurispatronatus eiusdem haeredis villae --, chorum ad occidente.

s. 21: Ad eandem Ecclesiam pertinent villa -- (7).

s. 21: Domus pro rectore scholae habetur cum horto, quem salariat dominus plebanus.

Wodna, villa ad castrum Thenczyn pertinens in qua est capella lignea tituli sanctae Annae.

8. VILLA KRZESZEWICZE

AW 1602, AV Cap. 20

s. 22: Krzeszewicze villa, -- Mag[nific]i domini Joannis Comitis de Theczin, in qua est Ecclesia lignea consecrata, tituli Sancti Martini Episcopi -- Jurispatronatus -- domini Comitis -- Ecclesia -- habet -- chorum ab occidente pro cantoribus.

s. 23: Habetur et domus pro rectore scholae cum horto eidem contique que salariat dominum Plebanus.

s. 23: Ad eandem Ecclesiam iure parochiae pertinent villae -- (4).

9. VILLA RUDAWA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 24: Rudawa, villa p[rae]stimonialis ven[erabi]lis Capituli Crac[oviensis] --, in qua est Ecclesia murata, tit[uli] omnium sanctorum consecrata, cuius possesor est venerabilis Tomas Schadek -- chorum ad occidente pro cantoribus.

s. 25: Domus pro vicario -- item domus pro rectore scholae ruinoso, cum horto.

10. VILLA MORAWICZA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 26: Morawicza, villa nobilium -- domini Johannis Comitis a Thenczin et -- Nicolai Młozzewski, in qua est Eccl[esi]a parochialis murata, et consecrata, tituli S. Bartholomei -- Jurispatronatus eorundem haeredum villae.

s. 27: Domus pro vicarius habetur ruinoso -- Schola pro rectore ruinoso cum horto et pomerio, quem duodecim florenos cum cantore annuatim salariat plebanus.

s. 27: Ad eandem parochiam pertinent villae -- (12).

11. VILLA LIJSZKY

AW 1602, AV Cap. 20

s. 27: Lijszky, villa, conventus Tynacen[sis], in qua est Eccl[esi]a parochialis, murata, consecrata tituli Sancti Nicolai, iurispatronatus eiusdem conventus --.

s. 29: Domus pro vicario habetur bona et meridiem altera pro rectore scholae qui[us] salariat dominus Plebanus.

12. VILLA CZERNIJECHOW

AW 1602, AV Cap. 20

s. 29: Czerniechow, villa Regia et conventus Tinecen[sis], in qua est Eccl[esi]a murata, consecrata tituli sanctissimae Trinitatis, iurispatronatus eorundem haeredum -- chorum ab occidente pro cantoribus.

s. 30: Domus plebanus... Pro cantore dom[us]q[ue] habetur cum horto eidem contigus que salariat dominus plebanus.

s. 30: Villae ad parochiam pertinente -- (6)

s. 31 VILLA KAMIJEŃ

ad conventum canonicorum Regularium de Casimirz spectat, in qua est Eccl[esi]a lignea non consecrata -- nullam dotam habens -- chorum ab occidente.

13. VILLA POREMBA ŻEGOTHA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 31/32: Villa Poremba nobilis Troiani Prowana in qua est Ecclesia parochialis, lignea, consecrata tit[ul]i S. Martini Episcopi -- iurispatronatus/ haeredis eiusdem villae.

s. 32: -- et chorum ab occidente pro cantoribus.

s. 32: domus pro rectore scholae habetur, cum horto & pomerio et duobus hipocaustis, et prato nec non agro exiguo -- quem salariant Cmentones.

Reformo Eccl[esi]a parochialis in villa Poręba Zegothae.

14. VILLA RIJBNA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 33: Rijbna villa, conventus Tinecen[sis], in qua[m] habetur Ecclesia lignea, consecrata tit[ul]i B.M.V. iurispatronatus eiusdem conventus.

s.33: -- chorum ab occidente pro cantoribus.

s. 34: Domus etiam scholae habetur pro rectore, quem salariat dominus plebanus.

s. 34: Ad eandem parochiam pertinent -- (3) villae.

15. VILLA SOSNKA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 34: Villa Sosnka Generosi Domini Sigismundi Swierczowski -- in qua est ecclesia parochialis murata tituli Sancti Jacobi, od annis quadraginta per haereticos profanata et desolata.

16. VILLA ZALAS

AW 1602, AV Cap. 20

s. 34: Zalas villa ad castrum Teczyn pertinens, habet Ecclesiam in choro muratam in corpore ex arboribus aedificatam, et consecratam tituli Sanctae Mariae Magdalenae.

s.35: -- et chorum ab occidente.

s. 35: una et eadem -- villa -- subest iure parochiae.

s. 35: Domus pro rectore scholae cum horto eidem antiquo extat.

17. VILLA THENCZIJNEK

AW 1602, AV Cap. 20

s. 36: Villa Thenczinek ad castrum Thenczin pertinens, in qua est Ecclesia lignea parochialis, consecrata tituli sanctae Catharinae -- iurispatronatus haeredum de Thenczyn --.

s.36: -- et chorum musicorum ab occidente.

s. 37: Villa ad parochiam pertinent -- (3).

s. 37: Domus pro ministro scholae habetur cum horto, et prato.

18. OPPIDUM NOWAGORA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 38: Oppidum Nowagora, ad castrum Thenczin pertinens, in qua est Eccl[esi]a murata, consecrata tituli sancti spiritus et sanctae Annae -- iurispatronatus cometis de Castro Theczyn. -- chorum ab occidente pro cantoribus --.

s. 39: domus pro vicario habet ruinosas et pro rectore scholae altera cum horto exiquo, quos salariat dominus plebanus.

s. 39: Sub eadem parochia sunt villae ut supra ex quebus percipit commodum⁴³.

19. VILLA PŁOKIJ

AW 1602, AV Cap. 20

⁴³ Miasto i trzy wsie.

s. 40: -- nobilium dominorum Płoczkich in qua est Eccl[esi]a parochialis murata, consecrata, tituli Nativi[atis] B.M.V. -- iurispatronatus haeredum eiusdem villae -- et chorum ab occidente.

s. 41: Domus pro ministro scholae habetur cum prato, quem salariat plebanus.

s. 41: Ad eandem Ecclesiam pertinent villae -- (5).

20. VILLA GORIJNICZE

AW 1602, AV Cap. 20

s. 41: Villa Gorijsnicze G[e]n[er]osi domini Stanislai Tarnowsky -- habet ecclesiam ligneam, consecratam, tituli Sancti Nicolai -- iurispatronatus haeredis eiusdem villae. -- chorum ab occidente.

s. 42: Domus pro rectore scholae habetur, quam inhabitat Martinus Staricovień[ski] uxoratus, at annis virginti sex, quem salariat plebanus et Cmitones quatuor floreni[bus].

s. 42: Una villa -- eadem Ecclesiae --.

21. VILLA PACZULTOW

AW 1602, AV Cap. 20

s. 43: Paczultow villa... domini Stanislai Tarnowsky, Castellani ... in quo est Eccl[esi]a lignea, consecrata, tituli Visitationis B.M.V. -- iurispatronatus haeredis eiusdem villae -- chorum ab occidente.

s. 44: Domus pro ministro Eccl[esi]ae habetur cum horto et pomerio quem salariat dominus plebanus et clericaturam Cmentones sibi pendant.

s. 44: Una tamen villa ad eandem Ecclesiam pertinent, Paczultowicze, pro rectorae scholae domus est cum horto et agris eidem contiguo, quam inhabitat nomine Zacharias uxoratus.

22. VILLA RACZŁAWICZE

AW 1602, AV Cap. 20

s. 44: Raczaławicze villa regia ad castrum Rabstyn pertinens in qua est Eccle[si]a lignea consecrata, tituli B.M.V. -- iurispatronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis] chorum ab occidente pro cantoribus.

s. 45: Domus pro rectore scholae cum horto habetur quem salariat plebanum.

s. 45: Ad eandem Eccl[esi]am pertinent villae -- (4).

23. VILLA PRZEGINIJA

AW 1602, AV Cap. 20

s. 46: Villa Przeginija ad castrum Pieskowa Skała – pertinet -- domini Matheae Lubniczki, in qua est Eccl[esi]a lignea, olim per haereticos profanata et ab annis tribus reconciliata, tit[uli] S. Nicolai Episcopi et Confessorio, iurispatronatus domine haeredis --.

s. 47: villae quinq[ue] iure parochiae pertinent.

s. 47: Domus pro rectore scholae cum horto, quem plebanus salariat.

24. CIVITAS OLKUß

AW 1602, AV Cap. 20

s. 47/48: Olkuß civitas Regia in qua est Eccl[esi]a parochialis, murata, consecra/ta tit[uli] S. Andreae Apostoli, per ignis voraginem ante annos quindecim profanata et nondum reconciliata. -- iurispatronatus Academia Cracovien[sis] -- Ecclaesia habet...stalla in choro, confessionalia duo, imaginem crucifixi in medio templi, suggestum in loco eminenti chorum ab occidente desuper et musicum organum positivum.

s. 51: Habetur et domus pro rectore scholae cum cantore, murata, in quibus est hipocaustum maius pro inventute --, quibus salarium confert Magistratus Civitatis.

s. 51: Magistrum organorum salariant victrici Ecclesiae ex proventibus eiusdem.

s. 51: Ad eandem Ecclesiam pertinent villa iure parochia -- (8 wsi⁴⁴).

25. VILLA CHECHŁO

AW 1602, AV Cap. 20

s. 52: Villa Chechło nobilium in qua est ecclesia lignea, tituli Nativit[atis] B. M. V. consecrata, -- iurispatronatus nobilium villae Chechło -- ac chorum ab occidente.

s. 53: Domum -- et pro rectore scholae altera cum horto.

s. 53: Ad eandem Ecclesiam iure parochiae pertinent -- (12 wsi).

26. CIVITAS SLAWKOW

AW 1602, AV Cap. 20

s. 54: Civitas Sławkow ad episcopatum Crac[oviensem] pertinens, habet ecclesiam parochialem muratam, sub tituli Sancte Crucis, consecratam, -- iurispatronatus -- domini episcopi Crac[oviensis] -- chorum pro cantoribus ab occidente et musicum organum di[c]t[um].

⁴⁴ I zapewne też Olkusz, który tu nie został wymieniony.

s. 56: Magister organorum florenos octo a Magistratu civitatis habet. Item a domino plebano marcas duas et ex castro totidem. Nunc non adest a semestri --.

s. 56: Ad eandem ecclesiam iure parochialia pertinent villae ⁽⁴⁵⁾.

s. 56: Reform[ati]o Eccl[esi]ae parochialis in civitate Slawkow.

s. 56: Magister organorum sine procrastinatione habeatur.

DEKANAT NOWA GÓRA

4). AW 1617; ArKapMKr sygn. AV Cap. 33

(OABMK mf 3247)

1.VILLA MORAWICZA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 21: Eccl[esi]a par[ochia]lis muro constructa tituli S. Bartholomei et Nicolai -- Juris Patronatus D[omi]norum de Thecin Haeredum Villae --.

k. 21v: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, cui Plebanus soluit pro quartali florenos unos. Cantori unum.

k. 21v: Iure autem Parochiae villae infrascriptae consentur -- (11).

2. VILLA BABICZE

AW 1617, AV Cap. 33

k. 22: Villa Babicze. Eccl[esi]a murata tituli Omnium Sanctorum consecrata.

k. 22v: Item est Domus pro Rectore Scholae qui Parochiani annuatim salariat unu[m] gross[um].

k. 22v: Pertinent adhanc Parochiam villae -- (6).

3. VILLA PŁAZA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 23: Eccl[esi]a Parochialis muro Fabricata tituli S. Crucis Exaltationis. Iuris Patronatus -- Domini Nicolai de Konieczpolski --.

k. 23v: Item Domum pro Rectore Scholae et hortum cum agro sex stadiis --.

k. 23v: Villae pertinent ad hanc Parochiam -- (2).

⁴⁵ Nie podano nazw.

4. VILLA REGULICZE

AW 1617, AV Cap. 33

k. 24: Eccl[esi]a lignea tituli S. Laurentii consecrata. Iuris Patronatus Religiosae ec deo dicatae Abbatisae Culmery Haeredis villae et DD [Dominorum] de Plęcın.

k. 24v: Item habet domum pro Rectore Schole.

5. VILLA POREBA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 25: Villa Poreba. Eccl[esi]a tituli Sancti Martini a tribus annis consecrata -- Patronus huius ecclesiae est -- Christoforus Korycinsky, Haere[di]s Villae.

k. 25v: -- pro Rectore Scholae nonam domum cum horto.

s. 25v: Subsunt huic Parochiae villae -- (6).

6. VILLA ZALAS

AW 1617, AV Cap. 33

k. 26: Villa Zalas. Eccl[esi]a lignea, cuius t[ame]n chorus est muratus, tituli S. Magdalenae consecrata, Iuris Patronatus D[omi]norum Comitum in Thęczyn.

k. 26v: -- Domum -- pro Rectore Scholae cum hortis.

k. 26v: Ad hanc Ecclesiam iure parochiae p[er]tinent unica villa Zalas

7. VILLA RYBNA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 26v: Villa Rybna. Eccl[esi]a lignea tituli Nativitatis B. Mariae Virginis et S. Nicolai consecrata. Iuris Patronatus Abbatis et Conventus Tynczen[is].

k. 26v: Item h[a]b[e]t Domum pro Rectore Scholae cum horto et clericatura unius gross[os] a singulis Parochianis.

k. 27v: Ad Parochiam pertinent villae -- (3).

8. VILLA SOSNKA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 27v: Villa Sosnka. Eccl[esi]am habet partem ligneam tituli S. Jacobi Ap[osto]li a multis annis per hereticos profanatam quam -- Sigismundus Swierczowski restaurare et -- incorporare in Rybna Eccl[esi]a.

9. VILLA CZERNIECHOW

AW 1617, AV Cap. 33

k. 27v: Villa Czerniechow. Ecc[esi]a murata tituli SS. Trinitatis -- consecrata. -- Juris Patronatus S.R.M. Et Abbatis Tyneczen[sis] alternatim.

k. 28: Item h[a]b[er]t Domum pro Rectore Scholae cum horto.

k. 28: Ad hanc Parochiam assignata sunt villae -- (7).

10. VILLA LISKI

AW 1617, AV Cap. 33

k. 28v: Eccl[esia] murata tituli S. Nicolai consecrata. Iuris Patronatus Monasterii et Conventus Tyneczen[sis].

k. 29: -- nec non domum pro vicario et Rectore Scholae.

k. 29: Ad hanc Eccl[esi]am assignatae sunt villae -- (4).

11. VILLA RUDAWA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 29v: Villa Rudawa. In hac villa est Eccl[esi]a murata tituli Om[ni]um Sanctorum. Iuris Patronatus Nobilis Cap[itu]li Crac[oviensis] eiusdem haereditaria --.

k. 30v: Item est Domum pro Rectore Scholae. Cui una cum Cantore soluit D[omi]nus Plebanus viginti florenos in annum.

k. 30v: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (11).

12. VILLA THECINEK

AW 1617, AV Cap. 33

k. 31: Eccl[esi]a lignea tituli S. Catherine Virginis et Martyris consecrata -- Patroni sunt domini de Theczin --.

k. 32: -- Domum -- et aliam pro Rectore Scholae cum prato et horto --.

k. 32: Ad hanc Parochiam -- villa pertinent -- (4).

k. 32v: Capella in castro Theczyn. In qua est praebenda tit[uli] Assumptionis BMV --.

13. VILLA KRZESZOWICZE

AW 1617, AV Cap. 33

k. 32v: Habet Eccl[esi]am Parochialem ligneam tituli S. Martini -- Patroni eius sunt D[omi]ni a Thecijn --.

k. 33v: -- Domum -- pro Rectore Scholae cum horto, cui Plebanus unu[m] cum Cantore p[er] duodecim in annu[m] soluit.

k. 33v: Ad hanc Parochiam pertinent villae -- (3).

14. OPPIDUM NOVI MONTIS

AW 1617, AV Cap. 33

k. 34: In quo est Eccl[esia] Par[ochia]lia murata tituli S. Spiritus -- Iu[ri]s patronatus de Theczijn D[omi]nus.

k. 35: -- est habitatio pro Rectore Scholae, qui habet Clericaturam a Parochianis, ex Philipowice unum g[ro]ss[um] -- est aliis et ex Oppido per medventem Solui Solitam

k. 35v: Ad hanc Parochiam pertinent Oppidum Novusmons, Villae -- (4).

15. VILLA TRZEBINIA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 35v: Eccl[esi]a murata tituli SS. Ap[osto]lorum Petri et Pauli. -- Patronus est G[e]n[er]osus D[omi]nus Joannes Trzebinskiij.

k. 36v: It[em] domum pro Rectore scholae cum horto, cui Plebanus soluit in annum quatuor florenos.

k. 36v: Ad hanc Parochiam pertinent villae -- (9).

16. VILLA PŁOKI

AW 1617, AV Cap. 33

k. 37: Villa Płoki. Habet Eccl[esi]am Par[ochia]lis muratam tituli Nativitatis BMV. -- Patroni Eccl[esi]ae sunt D[omi]ni Comites de Thęczyn et Dom[i]n[us] Sebastianus Pileczki haere[di]s villae --.

k. 38: Est -- Domus pro Rectore Scholae cum prato --.

k. 38: Ad hanc Parochiam pertinent villae -- (6).

17. VILLA GORYNICZE

AW 1617, AV Cap. 33

k. 38v: Eccl[esi]a parochialis lignea tituli S. Nicolai Confessoris. Ju[ri]s Patronatus est villae haeredum -- D[omi]ni --.

k. 39: I[te]m Habet domum pro Rectore Scholae cum horto qui salariatur Clericatura a singulis Parochianis duorum gl [grossorum].

k. 39: Pertinent unica Villa Gorinicze.

18. VILLA PACZUŁTOWICZE

AW 1617, AV Cap. 33

k. 39: Habet Eccl[esi]am Partem ligneam tituli Visita[tio]nis B.M.V.

k. 39v: It[em] est domus pro Rectore Scholae cum horto cui soluit Plebanus duos florenos in annum et clericatura a singulis Parochianis --.

k. 39v: Ad Parochiam pertinent villa Paczułtowice.

19. VILLA RACZŁAWICZE

AW 1617, AV Cap. 33

k. 40: Eccl[esi]am habet Partem ligneam tituli Nativitatis B.M.V. Juris Patronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis]. Fenestras integras habet etiam organa parva ante duos annos ex Elemosinis comparata.

k. 41: Item habet domum pro residentia sua, et aliam pro Rectore Scholae cui plebanus soluit unum talerum singulis anni quadrantibus.

k. 41: Item organario soluuntur ex pecunia Eccl[esi]ae per victricos tres floreni. Ad Parochiam pertinent Villae -- (4).

20. VILLA PREGINIA

AW 1617, AV Cap. 33

k. 41: Eccl[esi]am ligneam habet tituli S. Joannis Baptistae consecrata. Ju[ri]s patronatus pertinet ad nobilem D[omi]num Matheum Lubniczki, villae haeredum --.

k. 41v: -- habet -- Domum pro Rectore scholae sine horto, cui Plebanus promissit salarium duorum flor[enum] singulis anim quadrantibus. ⁽⁴⁶⁾.

21. CIVITAS OLKUSZ

AW 1617, AV Cap. 33

k. 42: Eccl[esi]am habet partem muratam tituli S. Andreae -- Juris patronatus maioris Collegiae Universitatis Crac[oviensis] -- Intus est Organum Musicum Regale dictum Confraternitatis S. Annae, quae habet capellam suam in cornu Ewangeliis Altaris maioris --.

k. 42v: I[te]m est domus murata pro Rectore Scholae, cui D[omi]ni Consulos soluunt florenos viginti annuatim. Cantori vero soluunt victrici Eccl[esi]ae in annum florenos viginti.

⁴⁶ Nie podano, ile wsi należy do parafii.

k. 42v: Item nova organa musica insigni opere et sumptu a D[omi]nis consulibus construuntur idque ex redditibus pro fabrica ecclesiae assignatis, quae ad aliquot millia florenorum aestimari posse videntur et creditur opus ipsum in spacio unius anni absolvendum.

s. 45v: Capella hospitalis. Ligna est haec capella Tituli S. Spiritus domo hospitali adiuncta Patroni sunt D[omi]ni Consules.

22. VILLA CHECHŁO

AW 1617, AV Cap. 33

k. 46: Eccl[esi]a Par[ocha]lis lignea, Tituli B. M. V. consecrata. Juris patronatus Haeredum villae.

Lacunar -- Fenestra – Campanilis -- Est etiam organum Musicum Regale dictum.

k. 46v: It[em] domum pro Rectore Scholae cum horto cui soluit Plebanus quatuor florenos in annuam.

k. 46v: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (12).

23. OPPIDUM SŁAWKÓW

AW 1617, AV Cap. 33

k. 47: Eccl[esi]a murata Tituli S. Crucis consecrata. Iuris Patronatus D[omi]ni Cantoris Crac[oviensis].

k. 48v: It[em] Habet Domum pro Rectore Scholae cui D[omi]nus Plebanus soluit florenos sex singulis anni quadrantibus.

k. 48v: Sunt etiam in hoc oppido capellae duae lignae una S. Joannis Baptistae consecrata -- alia tit[uli] S. Barbarae in oppido non concecrata, desolata. Est etiam extra oppidum --capella S. Marci lignea, -- Insuper est hospitale in eodem oppido --.

k. 49: Ad hanc Parochiam pertinent Oppidum Sławków -- (+ 13 wsi).

24. VILLA JAWORZNO

AW 1617, AV Cap. 33

k. 49: Eccl[esi]a muro constructa. Tituli S. Adalberti et S. Catherinae consecrata. Juris patronatus – D[omi]ni Epo[sco]pi Crac[oviensi] flor[enos]⁴⁷ gros[sos]⁴⁸.

k. 50: It[em] domum pro Rectore Scholae cum parvo horto, qui plebanus soluit annuatim

k. 50: Ad parochiam pertinent villae -- (6).

⁴⁷ Zostawione puste miejsce.

⁴⁸ Zostawione puste miejsce.

25. OPPIDUM CHRZANÓW

AW 1617, AV Cap. 33

k. 50v: Ecclesia muro fabricata Tituli. S. Nicolai Confessoris et Pontificis. Juris patronatus Haeredum oppidi testudinata. -- Habet organa musica --.

k. 51v: Est capella extra oppidum S. Crucis consecrata. -- Est hospitale in oppido novum domus vero hospitalis vetus a consulibus conducitus -- Item est ager pro calcante ad organa duorum stadiorum sub silna in Trzebinia. Ad Parochiam pertinent unicum tantum oppidum Chrzanów -- (+ 1 wieś).

26. VILLA KOŚCIELECZ

AW 1617, AV Cap. 33

k. 52: Eccl[esi]am habet muratam consecratam, tituli S. Joannis Baprtstae, Iu[ri]s Patronatus est Haeredis villae Nicolai Konieczpolski --.

k.53: It[em] habet Domum pro Rectore Scholae cum horto, cui Plebanus soluit duodecim florenos in annum.

k. 53: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (6).

DEKANAT NOWA GÓRA

5). AW 1644, ArKapMKr sygn. AV Cap. 45

(OABMK mf 3258)

1. VILLA RUDAWA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 3: Ecclesia Parochialis, Titt. Sanctorum Omnium. Iurispatronatus -- Capituli Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis; Murata, de medio Testudine clausa: Sacristiani similiter murratam habens. Pavimentum est totum lapide stratum, Habet item Organa Musica. Tectum Ecclesiae est bonum.

k. 5: Huius Ecclesiae Plebanus -- habet -- praeterea donationem certae decimae ex novalibus praedii Podchmielnie alias Chrosti, a loci Ordinario cum consensus -- Capituli Crac[oviensis] per olim Reverendum Zarzycki obtentam pro organario quae tamen est in liti~ cum haerede villae --.

k. 5v: Habet item -- domum -- et alias duas pro Scholae Rectore[m] et Organario. Item habet duos Hortulanos non habentes agros qui diem tantum unum laborant in Hebdomada.

k. 5v: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (11) ec quibus veniunt communicandi pro Paschale ad mille quadringenti parochiani.

2. VILLA KRZESZOWICE

AW 1644, AV Cap. 45

k. 7: Ecclesia Parochialis lignea, consecrata, tituli Sancti Marini Episcopi et Confessoris. Iurispatronatus Ill[usstriss]imus D[omi]nor[um] de Tenczyn, intus tota depicta -- habet et musicum instrumentum vulgo Posytyw -- Campanas super Campanili tres --.

k. 9: Ad hanc Parochiam pertinent villae -- (3).

3. VILLA TENCZYNEK

AW 1644, AV Cap 45

k. 9: Ecclesia Parochialis lignea. Tituli Sancta[e] Catherina[e] Virginis et Martyriis, consecrata. Iurispatronatus -- Comitum de Tenczyn --.

k. 11: Ad hanc autem Parochiam pertinent Villae -- (3)

k. 11v: Capella in castro Tenczyn -- murata -- tit[uli] Assumptionis BMV --.

4. OPPIDUM NOVI MONTIS

AW 1644, AV Cap. 45

k. 13: Ecclesia Parochialis, murata, consecrata, Tituli Sancti S. Spiritus. Iurispatronatus -- Comitum de Tenczyn -- Sacristiam habet muratam. Campanili super quo sunt -- tres. Tectum habet bonum et -- Habet et Organa Musica; Altaria sunt numero --.

k. 13v: Item habet Domum -- tertia pro Scholae Rectorae --.

k. 13v: Ad hanc Parochiam pertinent Villae Oppidum Nowagora -- (+4 wsie).

5. VILLA GORANICE

AW 1644, AV Cap. 45

k. 15: Ecclesia Parochialis lignea consecrata, Tituli Sancti Nicolai Ep[iscop]i et Confess[ori]. Iurispatronatus -- D[omi]ni Aleksandri Schembek --.

k. 16: Item habet Domum -- pro Schole Rectori.

k. 17: Ad Parochiam pertinent unica villae Goranice --.

6. VILLA PACZUŁTOWICE

AW 1644, AV Cap. 45

k. 17: Ecclesia Parochialis lignea, consecrata, tituli Visitationis B.M.V, Iurispatronatus -- Villae Haeredum.

k.18/19: Parochus -- Item habet Domum pro sua Residentia et aliam pro Scholae Rector[ae].

k. 19: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (2).

7. VILLA RACŁAWICE

AW 1644, AV Cap. 45

k. 19v: Ecclesia Parochialis lignea, intus tota depicta, consecrata; Tituli Nativitatis B. M. V. Collationis Sacrae Regiae M[ai]es[t]a]tis, habet organum Musicu[m], Tectum Ecclesiae bonum --.

k.21: Parochum -- item habet Domum pro sua Residentia, Alteram pro Vicario et Scholae Rectore[m].

k. 21: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (4).

8. VILLA PRZEGINIA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 22v: Ecclesia Parochialis lignea consecrata, tituli Sancti Nicolai Epis[copo] et Con[[essori]. Iurispatronatus -- Mag[nifi]ci D[omi]ni Nicolai Zebrzydowski --.

k. 23: -- Parochus -- habet domum -- pro Scholae Rectore[m].

k. 23: --ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (7).

9. VILLA PŁOKI

AW 1644, AV Cap. 45

s. 24: Ecclesia Parochialis murata, consecrata, tituli Nativitatis B.M.V. Iurispatronatus -- Comitum do Tęczyn --.

k. 25: Item habet Domum pro Scholae Rector[em].

k. 25: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (6½)⁴⁹.

10. CIVITAS ILKUS

AW 1644, AV Cap. 45

k. 25v: Ecclesia parochialis magna, murata, testudine clausa, consecrata, tituli Sancti Andreae Apostol[orum]. Iurispatronatus Almae Vniversitatis Cracoviensis. -- Habet Organa Musica eleganter constructa. Sacristiani cum Thesauro murato --.

⁴⁹ Połowa: medietas villae Ostraznicz.

- k. 29: Est preterea in dicta Ecclesia Capella murata et exornata dicta Amendzińska --.
- k. 29v: Est etiam in eadem Civitate[m] extra muros Ecclesia Hospitalis lignea tituli Sancti Spiritus --.
- k. 29v: Decretum Reformationis pro Parochiali et Hospitali in Civitate Ilkus.
- k. 34: Ministri Ecclesiae praesertim Organarius diebus solemnioribus officium suum explere negligens etiam in eorum octavis, satis competens in honestum salarium habens, similiter Cantores divini Officij. Campanary in primisq[ue] Scholae Baccalaureus pueros in doctrinae et dantu ac pietate quam Dinus [Divus] Paulus ad omnia dicit esse utilem instituant ac illorum profectum curent.

11. VILLA CHECHŁO

AW 1644, AV Cap. 45

- k. 35: Ecclesia Parochialis lignea intus tota depicta, consecrata, tituli Annuntiationis B.M.V., Iurispatronatus – D[omi]ni Kmithae --.
- k. 35: Campanille habens Campanas tres. Habet etiam Organa Musica. Altaria tria murata consecrata.
- k. 37: Item Domum pro Vicario et tertiam pro Scholae Magistro.
- k. 37v: -- ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (15).

12. OPPIDUM SŁAWKOW

AW 1644, AV Cap. 45

- k. 37v: Eccl[esi]a Parochialis murata consecrata Tituli S. Crucis, Iurispatronatus (puste miejsce) -- habens Campanas tres ...h[abe]t et Organa Musica -- Habet Altaria sex murata consecrata.
- k. 41: Item h[abe]t domum -- pro Scholae Rectore, similiter pro Organario --.
- k. 41v: Ad Parochiam pertinent Oppidum Sławkow. Villae -- (14).

13. VILLA JAWORZNO

AW 1644, AV Cap. 45

- s. 42: Eccl[esi]a Parochialis murata consecrata Tit[uli] S. Adalberti Epi[scopi] et Martyr[is], Iuspat[rona]tus Episcopi Cracov[iensi].
- s. 43: Item h[abe]t domum pro residentia sua et alia pro Rectore Scholae.

14. VILLA TRZEBINIA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 43v: Eccl[esi]a Parochialis murata -- consecrata. Tit[uli] S.S. Petri et Pauli Ap[osto]lori. Iurispatronatus villae haeredis D[ominus] Trzebinski --.

k. 45v: Ad Parochiam pertinent villae -- (8).

15. OPPIDUM CHRZANÓW

AW 1644, AV Cap. 45

k. 45v: Eccl[esi]a Parochialis murata -- consecrata, Tit[uli] S. Nicolai Epi[scopi] [(t) Confessor[i]. Iurispatronatus haeredis loci --.

k. 47: Sacristiam h[abe]t -- clausam, -- habet instrumenta Musica Organa dicta et alia dict[um] Positivum --. Tectum Eccl[esi]ae est satisbonum. Campanile --.

k. 47v: Item habet domum pro sua residentia et aliam pro Vicario e[t] Scholae Rectore, habet etiam Organarium, quem utrumq[ue] Vtrici Eccl[esi]ae salariant singulis quartalibus per unum florenum.

k. 47v: Ad Parochiam pertinent Oppidum Chrzanów e[t] villa Góry Luszowskie.

16. VILLA KOSCIELEC

AW 1644, AV Cap. 45

k. 49: Eccl[esi]a Parochialis murata, consecrata, tituli S. Joannis Baptistae, Iurispatronatus villae haeredum --.

k. 49v: Habet domum pro residentia, alteram pro Scholae Rectore cum horto.

k. 51: Ad Parochiam pertinent villae -- (5).

17. VILLA LIBIĄSZ

AW 1644, AV Cap. 45

s. 52: Ecclesia seu verius Capella -- lignea, non consecrata.

18. VILLA BABICE

AW 1644, AV Cap. 45

k. 53v: Eccl[esi]a Parochialis murata e[t] consecrata Tit[uli] -- Omnium Sanctoru[m]. Iurispatronatus -- Epi[scopi] Crac[ovienssi]. -- Campanile habens -- habet organa Musica. Altaria sunt --.

k. 55; -- quam tenet ipse parochus e[t] Organarium salariat.

k. 55v: Ad Parochiam pertinent villae -- (8).

19. VILLA PŁAZA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 55v: Eccl[esi]a Parochialis murata consecrata Tit[uli] S. Crucis. Iurispatronatus Haeredis villae D[ominum] Plaski.

k. 57: Item habet -- domum pro Scholae Rectore.

k. 57: Ad Parochiam pertinent villae -- (2).

20. VILLA REGULICE

AW 1644, AV Cap. 45

k. 57v: Eccl[esi]a Paroch[ialis] Lignea consecrata tituli S. Laurenty Martyris. Iurispatronatus Monialium S. Andreae Cracoviensis.

k. 59v: Item habet Domum -- pro Scholae Rectore.

k. 59v: Ad Ecclesiam Parochialem pertinent villae -- (2).

21. VILLA POREMBA ŻEGOTA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 59v: Eccl[esi]a Parochialis lignea consecrata Tit[uli] S. Martin et Margarethae. Iurispatronatus Haeredum villae DD[Dominorum] Korycinski Tectum habet bonum, et organum Musicum vulgo Positiv dictum.

k. 61v: Praedicti sexaginta floreni, qui spectant ad parochum partim pro Organario, partim pro Scholae Rectore.

k. 61v: Ad Parochiam pertinent villae -- (4).

22. VILLA ZALAS

AW 1644, AV Cap. 45

k. 63: Eccl[esi]a Parochialis lignea consecrata, tituli S. Mariae Magdalenaee Iurispatronat[us] Haeredum in Tenczyn, in choro minori et Sacristiam murata --.

k. 63v: Item h[abe]t domum -- pro Scholae Rectore[m].

k. 65: Ad Parochiam pertinent villa Zalas.

23. VILLA SOSNKA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 65; Eccl[esi]a Parochialis murata, consecrata ante -- plurimos desolata et prophanata Tit[uli] S. Jacobi Maioris. Iurispatronatus villae Haeredis D[omini] Kochanski.

k. 65v: sub cuius Parochia -- sunt villae -- (3).

24. VILLA RYBNA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 67: Eccl[esi]a Parochialis lignea consecrata Tit[uli] Nativitatis B. Mariae V. et S. Nicolai. Iuris Patronatus Abbatis monasterii Tinecensis --.

k. 67v: Ad Eccl[esi]am pertinent villae (5).

k. 67v: Item Albertus Mach hortulanus de villa Czulołek legavit ducentos florenos pro Organo, sed nondum a debitoribus restituti.

25. VILLA CZERNIECHOW

AW 1644, AV Cap. 45

k. 69: Eccl[esi]a Parochialis murata consecrata tit[uli] S. Nicolai, Jurispatronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis]. Alternative cum Abbate Tinecen[sis] --.

k. 69v: Ad Eccl[esi]am pertinent villae -- (8 i pół wsi)

26. VILLA LISZK

AW 1644, AV Cap. 45

k. 71: Eccl[esia] Parochialis murata consecrata Tit[uli] S. Nicolai. Jurispatronatus Abbatis ad conventis Tyniecen[sis].

k. 71v: -- tertiam domum pro Scholae Rectore.

k. 71v: Ad Parochiam pertinent villae -- (4).

27. VILLA MORAVICA

AW 1644, AV Cap. 45

k. 73: Eccl[esi]a Parochialis murata -- consecrata Tituli S. Bartholomaei. Jurispatronatus haeredum de Tęczyn.

k. 75: -- domus -- pro Scholae Rectore -- domum pro organario.

k. 75: Ad Parochiam pertinent villae -- (13)

DEKANAT NOWA GÓRA

6). AW 1663, ArKMKr sygn. AV 8

(OABMK mf 3281)

1. VILLA CZERNIECHOW

AW 1663, AV 8

k. 52: Eccl[esi]am par[ochia]lem habet muratam consecratam, tituli S. Nicolai, Jurispatronat[us] S[acrae] R[egiae] M[aies]t[ati]s alternatum cum Abbate Tynecen[is].

k. 52v: Organu[m] musicale vocu[m] septem.

k. 53: Ad Parochiam pertinent villae -- (9).

2. VILLA BABICE

AW 1663, AV 8

k. 53v: Eccl[esi]a consecrata, murata Tituli O[mn]ium S[anctorum], Jurispatronat[us] -- Episcopi Cracovien[is].

k. 54: Organum musicale vocum sex.

k. 54v: Parochus rationem salarii annui ad praesens commisit

k. 55: Item habet domum -- pro Rectore Scholae ibidem cum pomerio e[t] horto -- Pro Cantore cum pomerio --, pro organario cum horto et agris --.

k. 55: Ad Parochiam pertinent Villae -- (8).

3. VILLA POREMBA

AW 1663, AV 8

k. 55v: Eccl[esi]a lignea depicta consecrata tituli S. Martini -- Jurispatrona[us] Villae Haeredum.

k. 56: Organu[m] musicale Vocum quinq[ue] --.

k. 56v: Parochus habet -- domum -- pro scholae rectore. -- Ad Parochiam pertinent Villae (3).

4. VILLA REGULICE

AW 1663, AV 8

k. 57v: Eccl[esi]a lignea consecrata tituli S. Laurenty Martyris -- Jurispatronatus --.

k. 58: Habet Plebanus domum pro se -- alteram pro Scholae Rectore --.

k. 58v: Ad Parochiam pertinent villae -- (3).

5. VILLA PŁAZA

AW 1663, AV 8

k. 58v: Habet Eccl[esi]am muratam -- Jurispatronatu[s] Villae Haeredum.

k. 59: Habet domum pro se, alterum pro scholae rectore.

k. 59v: Ad Parochiam pertinent Villae -- (2).

6. VILLA KOSCIELEC

AW 1663, AV 8

k. 60: Eccl[esi]a murata, consecrata, tituli S. Joannis Bap[tis]tae, Jurispatronat[us] Villae Haeredum.

k. 60v: Habet domum residentialem pro se, alteram pro Vicario, tertiam pro Scholae Rectore -
-Im Libiążek capella lignea --.

60v: -- ad Parochiam Vill[ae] -- (5).

7. CHRZANOW OPPIDUM

AW 1663, AV 8

k. 61: Eccl[esi]a murata -- consecrata tituli S. Nicolai Episcopi et Confessoris, Jurispatronatus Haeredum Oppidi.

k. 62v: Organum musicale vocum 14.

k. 63v: Habet domum pro se, pro vicario et scholae rectore --.

k. 63v: Ad Parochiam pertinent Oppidum e[t] Gory Luszowskie Villa.

8. VILLA TRZEBINIA

AW 1663, AV 8

k. 64v: Ecclesia consecrata murata -- Tituli SS Petri et Pauli. Jurispatronatis Villae Haeredis.

k. 64v: Organum musicale.

k. 65: Ad Parochiam Villae -- (8).

9. VILLA JAWORZNO

AW 1663, AV 8

k. 65v: Ecclesia consecrata murata -- Tituli S. Adalberti Episcopi, et Martyris, Jurispatronatus -- Domini Episcopi Cracoviensi.

k. 66: Organum musicale vocum septem.

k. 66v: Habet domum pro se, alteram pro scholae rectorem --.

k. 66v: Ad Parochiam pertinent Villae -- (6).

10. OPPIDUM SŁAWKOW

AW 1663, AV 8

- k. 67: Ecclesia parochialis murata -- consecrata. Tituli Omnium Sanctorum. Jurispatronatus --.
- k. 68v: Habet domum pro se -- duas pro vicariis -- Item domum pro Scholae Rectore.
- k. 69v: Ad Parochiam spectant Slawkow Oppidum, Villae -- (14).

11. VILLA CHECHŁO

AW 1663, AV 8

- k. 70v: Ecclesia Parochialis lignea -- Tituli Annuntiationis B. Mariae Virginis, Jurispatronatus -- Dominini Kmithae, est intus depicta in choro musicali habens organum alias simplex positivum --.
- k. 72: Item habet Domum pro se, alteram pro Vicario, tertiam pro Scholae Rectore.
- k. 72: Ad Parochiam Villae -- (15).

12. OPPIDUM IŁKUSZ

AW 1663, AV 8

- k. 72: Habet ecclesiam cum sacristiam -- et cum triplia ingrestorio muratam testudine clausam, -- consecrata -- S. Andreae Apostolori.
- k. 72v: Jurispatronatus Alma Academis Cracovien[is].
- k. 74v: Item habet domum pro rectore scholae similiter muratam qui salariatur a Dominis Consulibus. Cantor autem a Victricis Ecclesiae salariatur duodecim florenis. Officij S. Mariae Virginis -- per cantorem scholae decantant.
- k. 77v: Ad Parochiam spectant Oppidum Ilkusz.

13. VILLA PŁOKI

AW 1663, AV 8

- k. 80v: Ecclesia murata, intus depicta -- Tituli Nativitatis B. M. Virginis, Jurispatronatus -- Comitum de Tenczyn -- et -- DD[dominorum] Płockich villae haeredum.
- k. 81: Habet domum pro sua residentia, alteram pro Scholae Rectore.
- k. 81: Ad Parochiam pertinent Villae -- (6).

14. VILLA GORENICE

AW 1663, AV 8

- k. 81v: Ecclesia lignea -- consecrata tituli S. Nicolai Episcopi. Jurispatronatus Generosor[um] DD[Dominorum] Villae haeredum.

k. 82: Habet domum pro se, alienam pro Scholae Rectore, tertiam censualem florenorum octo annuatim --.

k. 82: Ad Parochiam -- Villa Gorenice.

15. VILLA PRZEGINIA

AW 1663, AV 8

k. 82v: Ecclesia murata -- consecrata -- Jurispatronatus Villae Haeredis.

k. 83: Organum musicale seu positivum --.

k. 83: Habet domum pro sua residentia, alteram pro Scholae Rectore.

k. 83/83v: Ad Parochiam Villae -- (7)

16. VILLA RACŁAWICE

AW 1663, AV 8

k. 83v/84: Ecclesia lignea --Tituli B. M. Virginis Nativitatis -- Jurispatronatus S. R. Maiestatis.

k. 84v: Organum vocum septem.

k. 84v: Habet domum pro se, 2-dam pro Vicariis, tertiam pro scholirega cum horto, qui id est scholirega pro laboribus annius habet censum florenorum sexdecem in lapideo --.

k. 84v: Ad Parochiam Villae -- (4).

17. VILLA PACZUŁTOWICE

AW 1663, AV 8

k. 85: Ecclesia lignea -- consecrata tituli Visitationis B. Mariae Virginis -- Jurispatronatus Villae Haeredum --.

k. 85v: Ad Parochiam Villae -- (2).

18. OPPIDUM NOVI MONTIS

AW 1663, AV 8

k. 86v: Ecclesia murata -- consecrata, Tituli S. Spiritus. Jurispatronatus -- Comitum de Tenczyn.

k. 87: Habet domum residentialem pro se, alteram pro Vicario, tertiam pro Scholirega.

k. 87v: Ad Parochiam Villae -- (4).

19. VILLA KRZESZOWICE

AW 1663, AV 8

k. 88v: Ecclesia lignea consecrata tituli S. Martini Episcopi. Jurispa[tro]nat[us] Illustr[issimi] [--⁵⁰] a Tenczyn --.

k. 88v: Organum musicale Vocum octo.

k. 89v: Ad Parochiam Villae -- (3).

20. VILLA RUDAWA

AW 1663, AV 8

k. 90: Ecclesia murata – consecrata --, tituli Omnium Sanctorum, Jurispatronatus V[enerabili] Capituli Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis.

k. 90v: Organum musicale novum duodecim vocum.

k. 91: Habet domum pro se -- pro vicario -- pro organario -- pro scholae rectore --.

k. 91: Ad Parochiam pertinent Villae -- (11).

k. 92: Decretum Reformationis: -- Domus pro Organario similitatur -- que indigent reparatione, reparentur --.

21. VILLA TECZYNEK

AW 1663, AV 8

k. 92v: Ecclesia lignea consecrata tituli S. Catharinae. Juspatronatus -- Comitum a Tęczyn.

k. 93: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).

22. VILLA ZALAS

AW 1663, AV 8

k. 94v: Ecclesia lignea in choro primo murata cum sacristia, tituli S. Catharinae – jurispatronatus -- Comitum a Tęczyn.

k. 95: Habet domum pro sue residentia -- aliam pro Scholae Rectore --.

k. 95: Ad Parochiam -- Villa Zalas.

23. VILLA SOSNKA

AW 1663, AV 8

k. 95v: Ecclesia murata – consecrata -- Jurispatronatus Villae Haeredis --.

k. 95v: Positivum organum vocum quinque.

⁵⁰ Pismo nieczytelne.

k. 96: Ad Parochiam Villae -- (3).

24. VILLA RYBNA

AW 1663, AV 8

k. 96v: Ecclesia lignea -- tituli Nativitatis B. M. Virginis consecrate. Jurispatronatus rev[erendissimi] Abbati Tynecensis

k. 97; Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

k. 97v: Organarius item honestius viceat moneatur.

25. VILLA MORAWICA

AW 1663, AV 8

k. 97v: Ecclesia murata, consecrata -- tituli S. Bartholomei -- Jurispatronatus DD[dominorum] Haeredum de Tenczyn.

k. 98/98v: Habet modernus plebanus -- pro domus residentiali, alium pro vicario, tertiam pro organario, quartum pro scholae rectore.

k. 98v: Ad Parochiam spectant -- (13 wsi).

26. VILLA LISZKI

AW 1663, AV 8

k. 99: Ecclesia murata -- consecrata, tituli S. Nicolai. Jurispatronatus Reverendorum Abbatum -- Tynecensis.

k. 99: Organum seu positivum a (Juris Sueus?) destructum.

k. 99v: Item domum pro se, aliam pro vicario tertiam pro scholae rectore.

k. 99v: Ad Parochiam Villae -- (4).

DEKANAT NOWA GÓRA

7). AW 1704, ArKMKr, sygn. AV 15

(OABMK mf 3288)

1. VILLA LISZKI

AW 1704, AV 15

k. 167: Habet ecclesiam parochialem sub tituli Sancti Nicolai Episcopi -- muratam, consecratam -- Iurispatronatus Abbati Conventusque Tynecensem -- Chorus Cantorum bonus cum Organo quinque vocum exigente reparatione --.

k. 171: Aliam habet domum pro Rectore scholae, idemque est et Organarius, qui salariatur Clericatura videlicet uno grosso a singulis cmethonibus --.

2. VILLA CZERNIECHOW

AW 1704, AV 15

k. 173: Ecclesiam habet parochialem tituli Sanctissimae Trinitatis et Sancti Nicolai Pontifici Mirensis muratam -- Iurispatronatus Sanctae Regiae Maiestatis et Abbatis conventusque Tynecensis – Ambonam -- Chorum cantorum cum organo plumbeo vocum septem --.

k. 180: -- est domus pro rectore scholae qui erudit pueros salariaturque florenis duodecim pro anno. Et alia est domus distincta pro organario qui annuatim salariatur viginti et quatuor florenis.

k. 181: -- In villa -- Czerniechow est capella tituli Sancti Laurentii Martyris -- eminenti fundi Abbatialis per olim -- Nicolacem Oborski episcopum Laodicensem suffraganum -- Cracoviensis benedicta -- Capella haec -- habet -- ambonam structura bonae, chorum similem cum organo novum septem plumbeo ab Erazmi parochi moderno decori capellae comparato ac applicato. Foundationem nullam habet --.

3. VILLA ZALAS

AW 1704, AV 15

k. 183: Habet ecclesiam parochialem, tituli Sanctae Mariae Magdalenae, partim ligneam ut maior chorus, partim muratam ut minor chorus et sacrarium; consecratam --, Iurispatronatus Comitum in Tęczyn -- Chorum cantorum rudis non habet organum --.

4. VILLA TENCZYNEK

AW 1704, AV 15

k. 190: Haereditatis Comitum in Tenczyn, in qua est Ecclesia lignea tituli Sanctae Catharinae.

k. 191: Minor Chorus -- totus pictus cum tabulato habet duo Stalla simplicia -- Maior Chorus habet scamna pro populo et stalla duo antiqua: Ambonam decentem, Crucifixi in --media Ecclesiae et chorum pro cantoribus cum organo iam vitiato.

k. 196: habet item parochus -- domum pro scholirega recenter combustam --.

DEKANAT NOWA GÓRA

8). AW 1728, ArKMKr sygn. AV 23

(OABMK mf 3295)

1. VILLA ZALAS SEU ZALESIE

AW 1728, AV 23

s. 243: in hoc Decanatu, extat Villa Zalesie, in qua Ecclesia Parochialis in minori choro murata in majori vero lignea -- tituli S. Mariae Magdalenae et S. Andreae Apostoli, -- consecrata.

s. 244: Ambona in majori choro -- Chorus ligneus novus, in quo Organum vocum novem.

s. 244/245: Item fovet Organarium, qui habet / Domum suam cum Horto circa Domum et salariatur quotannis à Plebano per florenis Viginti à benefraternitate autem florenis Duodecim quotannis.

s. 245: Ad Parochiam unicam Villam habet Zalas seu Zalesie.

2. VILLA SONSKA

AW 1728, AV 23

s. 248: In qua, Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Jacobi Majoris Apostoli – consecrata -- Jurispatronatus haeredum G[e]n[er]osorum Frezerow -- Ambona in maiori choro lignea depicta, Chorus ligneus, in quo Organum alias Pozytyw vocum sex. Fores --.

s. 249: Item fovet Organarium, qui habet Domum cum Hortulo, et salariatur quotannis florenis 20, et habet dotalem agrum, cuius est in possessione. Ad Parochiam pertinent Villa Sonska, Frywałd.

s. 251: Decretum pro Ecclesia prefata

s. 251: Diem Nativitatis Infantum, et horam saltim circiter in libro baptisatorum, similiter et cathalogum confirmatorum Parochianorum suorum, sub tempus conscriptionis pro confessione Paschali per Organarium in Registro ad id comparando conscribere curabit.

3. VILLA RYBNA

AW 1728, AV 23

s. 251: Villa Haereditatis Conventus Tynecensis in qua Ecclesia Parochialis tituli ante exaedificationem suit Nativitatis B.V. Mariae lignea non consecrata -- Jurispatronatus Abbatis Tynecensis.

s. 252: Chorus ligneus depictus, in quo organum alias Pozytyw Vocum septem.

s. 253: Item fovet Organarium, qui habet Domum suam et hortum, et salariatur quotannis florenis 20. Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

s. 255/256: Cathologus Confirmatorum Parochianorum suorum per Organarium. Sub tempus conscriptionis pro Confessione Paschali conscribatur, locus sepultrae in Libro ad id[em] comparato annotetur.

4. VILLA ŻEGOCINA POREMBA

AW 1728, AV 23

s. 256: Villa Haereditaria Illustrissimi D[omi]ni Palatini Sandomiriensis, -- in qua Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Martini et S. Margarethe Virginis consecrata --, Jurispatronatus Haeredis --.

s. 257: Stalla in Minori Choro -- in Majori vero. Scamna Simplicia. Sub choro stalla duo chorus ligneus in quo Organum alias Pozytyw Vocum quinque parte destructum. Ambona --.

s. 258: Item fovet Organarium, qui habet Domum, Hortum, et salariatur quotannis florenis 16 --. Ad Parochiam pertinent Villae -- (6).

s. 259: Decretum pro Ecclesia Praefata

Diem Nativitatis Infantum et horam saltem circiter in Libro Baptisatorum connotet. Cathologum Confirmatorum sub tempus conscriptionis pro Confessione Paschali Organario, in registro ad idem comparando connotare demandet --. Graduale, Antiphonarium, -- Organum – reparaet.

5. VILLA REGULICE

AW 1728, AV 23

s. 260: Villa Haereditaria Religiosarum ac Deodicatarum Virginum Conventus Cracoviensis ad aedes S. Andreae Apostoli -- Ecclesia Parochialis lignea, tituli S. Laurentij, consecrata -- Jurispatronatus eorundem Religiosorum Virginum --.

s. 261: Fores – duplices --Chorus in Ecclesia ligneus in quo organum alias pozytyw extat. Campanile --.

s. 262: Item fovet organarium, qui habet domum noviter constructam, et salariantur à Rectore Ecclesiae. Ad Parochiam pertinent Villae -- (2).

s. 264: Decretum pro Ecclesia praefata

Cathologum Confirmatorum in sua Parochia existentium, sub tempus conscriptionis pro Confessione Paschali, Organario conscribere demandet.

6. VILLA PŁAZA

AW 1728, AV 23

s. 264: Villa Haereditaria Illustrissimi et Excelentissimi Domini Palatini Sandomiriensis, in qua Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Crucis consecrata -- Jurispatronatus Haeredis villae.

s. 265: Chorus ligneus columnis suffultus, fores unica lignea in cardinibus sera[m] fixa[m] debili et pensili clauduntur.

s. 266: Item fovet Organarium, qui habet Domum cum Horto, et salariatur quotannis florenis Viginti. Ad Parochiam pertinent Villa -- (3).

7. VILLA BABICE

AW 1728, AV 23

s. 269: Villa -- ad Episcopatum Cracoviensem pertinens, in qua Ecclesia Parochialis murata, tituli OO [Omnium] Sanctorum, consecrata. Jurispatronatus -- Episcopi Cracoviensis.

s. 269: Ambona -- Chorus ligneus, in quo Organum extat. Fores duplices --.

s. 270: Item fovet Organarium et Cantorem, qui habent Domum et salariantur in tempore.

s. 270: Ad Parochiam pertinent Villae -- (9).

s. 273: Decretum -- Cathalogum Confirmatorum Parochianorum per Organarium describatur -
-.

8. VILLA KOŚCIELEC

AW 1728, AV 23

s. 273: Villa -- Haereditatis Illustrissimi Jacobi Morsztyn Palatini Sandomiriensis in qua Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Joannis Baptistae, suit consecrata, sed per Perillustrem -- diruta ex aedificata, ac tandem non continuata.

s. 274: Ad Parochiam pertinent Villa -- (6).

9. OPPIDUM CHRZANOW

AW 1728, AV 23

s. 276: Ecclesia parochialis murata, tituli S. Nicolai suit consecrata --.

s. 277: Jurispatronatus Magnificorum Stadnickich.

s. 277: Altaria Septem -- Chorus muratus in quo Organum novum Vocum Duodecim.

s. 280: Rector Scholae utem -- habet annuatim florenos 30 ex Villa Magna Libiąsz -- Organarius ad praesens est Discretus Matthias Zawadzki, qui habet, inxta Erectionem ex Censu de Magna Libiąsz proventum florenos 20.

s. 281: Cantor Ecclesiae ad praesens est Discretus Matthias Kowalski, habet quotannis de Bonis Magna Libiąsz flore[nis] 20.

s. 281: Calcantista, Magister -- et Sacristianus quotannis a Perillustri Praeposito extens -- et seorsive Salariantur, Organarius, Cantor, Rector Scholae ratione decantationis Cursus B. V. Mariae quotannis per florenos quadraginta.

s. 281: Ad Parochiam pertinent Oppidum Chrzanów, Villae Kąty, Luszowskie Gory.

s. 283: Decretum pro Ecclesia praefata: Cathalogus confirmatorum, sub tempus conscriptionis pro confessione Paschali, per organarium sive cantorem describatur.

10. VILLA TRZEBINIA

AW 1728, AV 23

s. 283: Villa Haereditaria Magnifici Francisci Trzebinski -- in qua Ecclesia Parochialis murata, consecrata, SS. Petro et Paulo Apostolis dicata --.

s. 284: In Capella S. Crucis, fenestrae due majores -- in minori Choro fonestra unica, in Maiori vero supra Chorum, qui est triangularis parva duae, in quo Choro est Organum.

s. 285/286: Item fovet Organarium, qui habet Domum cum Horto, et salariat quotannis floren[is] 28.

s. 286: Item fovet Cantorem, qui habet Domunculam.

s. 286: Ad Parochiam pertinent: -- (9 wsi).

s. 288: Decretum: In hac Villa est Capella Hospitalis Pauperum procul ab ecclesia Parochiali, lignea, tituli S. Stanislai Episcopi et Martyris, consecrata.

s. 288: Fenestrae tres bonae, Chorus ligneus in duabus columnis, in quo Organum alias Pozytyw vocum 8. Fores ad Capellam duae --.

11. VILLA JAWORZNO

AW 1728, AV 23

s. 291: Ecclesia parochialis murata -- consecrata, tituli SS. Adalberti Episcopi, et Catharinae Virginis et Martyrum -- Jurispatronatus -- Episcopi Crac[oviensis].

s. 292: Fenestrae quatuor -- Chorus ligneus formae Simplicis, depictus, in quo organum vocum octo. Fores Ecclesiae --.

s. 294: Item fovet Organarium, qui habet Domum, et salariatur quotannis Tynphonibus Viginti.

s. 294: Ad Parochiam pertinent Villae -- (7).

s. 295: Decretum pro Ecclesia in Jaworzno.

s. 299: Casulam per Vitricum Ecclesiae et Organarium depercitam, requirat. Decretumque praesens in futura. Congregatione decanali producat. In quorum fidem.

12. OPPIDUM SŁAWKOW

AW 1728, AV 23

- s. 299: In hoc Oppido – D[omi]ni Episcopi Crac[oviensis] -- extat Ecclesia Parochialis murata tituli Exaltationis S. Crucis, consecrata --.
- s. 300: Ambona, -- Stalla -- Chorus ligneus balastratus, in quo organum non pridem comparatum vocum 14. Fenestra -- Fores --.
- s. 301: Item fovet organarium, qui salariatur quotannis florenis 48. Item fovet Scholiregam qui salariatur quatannis florenis 48. Item fovet Campanatorem qui salariatur quotannis florenis 12, Item fovet Calcantistam qui salariatur quotannis octo floren[is].
- s. 303: Ad Parochiam pertinent Oppidum Sławkow, Villae: -- (14).
- s. 305: Decretum -- Cathalogus Confirmatorum Parochianorum, ut per Organarium sive quempiam alium Ministrum Ecclesiae tempore conscriptionis pro Confesione Paschali, quae conscriptio ut fiat quodlibet Anno, describatur.

13. VILLA CHECHŁO

AW 1728, AV 23

- s. 305: Haec villa habet in se Ecclesiam Parochialem tituli Nativitatis Beatae Virginis Mariae consecratam --.
- s. 306: Jurispatronatus Generosorum Haeredum villarum --.
- s. 307: Ambona in Majori Choro ad meridiem posita, et vario colorem depicta est chorus ligneus depictus, in quo Organum alias Pozytyw vocum octo, per modenum Rectorem reparatum. Fenestra Ecclesiae quatuor --.
- s. 307: Item fovet Organarium, qui habet Domum, et salariatur quotannis florenis 24.
- s. 309: Ad Parochiam pertinent Villae: -- (11).

14. VILLA PŁOKI

AW 1728, AV 23

- s. 311: Ecclesia parochialis -- murata, tituli Nativitatis B. V. Mariae consecrata -- Jurispatronatus Haeredis infrascriptae.
- s. 312: Ambona ad Sacristiam noviter extracta. Chorus novus ligneus, in quo Organum, alias Pozytyw vocum sex, fenestre --.
- s. 313: Item fovet Organarium, qui habet Domum, et salariatur quotannis florenis 16, habetq(ue) Agrum proprium ab antiquo ad Rectorem Scholae spectam.

s. 313: Ad parochiam pertinent Villae -- (6).

s. 315: Decretum: -- Cathalogus Confirmatorum sub tempus conscriptionis pro Confesione Paschali per Organarium conscribatur.

15. OPPIDUM NOVA GORA

AW 1728, AV 23

s. 315: Hoc Oppidum, habet in se Ecclesiam Parochialem muratam, ituli S. Spiritus, consecratam -- Jurispatronatus Ill(ust)r(issi)mae Haereditae --.

s. 316: Ambona -- Chorus simplex balastratus, penes hunc (hanc?) et minor chorus, in quo Organum Vocum octo reparat[um]. Tabulatum -- Pavimentum --.

s. 318/319: Item -- Rector, fovet Organarium, qui non habet Domum propriam, habet Censum super Agris Oppidanorum pro decantanda Passione quolibet feria et salariatur a Rectore Scholae quotannis florenis Viginti.

s. 319: Ad Parochiam pertinent Oppidum Nova Gora -- (+ 5 wsi).

s. 322: Decretum: Cathalogum Confirmatorum Parochianorum Organario sub tempus Conscripientis pro Confesione Paschali describere demandet.

16. VILLA GORYNICE

AW 1728, AV 23

s. 322: Villa haereditaria -- Illustris et Magnifici Michaelis Tarnowski -- in qua Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Nicolai -- consecrata.

s. 323: Scamna modica in majori Choro. Chorus ligneus, in quo Organum alias Pozytyw Vocum Sex, cum atnirentijs, fenestra sex, --.

s. 324: Idem -- Reverendus Rector fovet Organarium, qui habet Domum cum Horto, et Salariatur quotannis florenis 12.

s. 324: Ad Parochiam unicam Villa Gorenice pertinent.

s. 326: Cathalogus Confirmatorum Parochianorum sub tempus Conscriptionis pro Confessione Paschali, per Organarium describatur. Locus sepulturae parochianorum itidem annotetur.

17. VILLA PRZEGINIA

AW 1728, AV 23

s. 327: Haereditaria – D[omini] Francisci in Zywiec et Piaskowa Skała Wielopolski -- in qua Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Joannis Baptistae -- consecrata -- Jurispatronatus Illustrissimi Haeredis.

s. 327: Ambona in minori choro -- Lacunar -- Tabulatum – Pavimentum -- Scamnis in majori choro defectuosum. Chorus ligneus, in quo Organum alias Pozytyw vocum sex. Foves --.

s. 329: Ad Parochiam pertinent Villae -- (7).

s. 331: Decretum pro Ecclesia praefata

s. 331: Librum -- Baptismum Infantum non Organarius sed ipsem et Parochus scribat --.

s. 322: Organario salarium retentum quototius exolvat.

18. VILLA RACŁAWICE

AW 1728, AV 23

s. 332: Villa Haereditatis -- in qua Ecclesia Parochialis lignea tituli Nativitatis B. V. Mariae, consecrata -- Jurispatronatus Serenissimi Regis --.

s. 332: Fenestre Ecclesiae quatuor. Chorus balastratus major, ad latus Chorus minor in duabus columnis ligneis depictus, in quo Organum Vocum⁵¹ foves ad Ecclesiam --.

s. 334: Item fovet Organarium, qui habet domum destructum, cum duobus hortis, et salariatur quotannis per florenos 24.

s. 334: Ad Parochiam pertinent Villae -- (4).

s. 336: Decretum pro Ecclesia praefata

s. 336: Diem nativitatis infantum et horam saltim circiter in libro baptisatorum, similiter locum sepulturae in libro mortuorum, Cathalogum confirmatorum parochianorum suorum sub tempus conscriptionis pro confessione paschali Organario conscribere mandare -- Domum -- et Organarij reparare --.

19. VILLA PACZUŁTOWICE

AW 1728, AV 23

s. 336: Ecclesia Parochialis lignea, tituli Visitationis B.V. Mariae, consecrata -- Jurispatronatus Eremitt[i] Carmelit[arum] in Czerna.

s. 337: Ambona in minori Choro nova, sub qua Confessionale. Chorus ligneus imaginibus exornatus, in quo Organum Vocum Novem.

s. 339: Item fovet Organarium qui habet Domum cum horto sat amplo qui salariatur quotannis 15.

⁵¹ Brak wpisu liczby głosów.

- s. 339: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).
- s. 341: Decretum pro Ecclesia praefata
- s. 341: Cathalogus Confirmatorum, sub tempus Conscriptionis, ut per Organarium pro Confessione Paschali describatur curret.

20. VILLA KRZESZOWICE

AW 1728, AV 23

- s. 341: Villa – Heareditaria -- habet Ecclesiam Parochialem ligneam tituli S. Martini Episcopi, consecratam.
- s. 342: Scamna -- Stalla sub Choro. Chorus ligneus po cantoribus, penes quem est minor chorus, in quo Organum Vocum octo -- Fenestra --.
- s. 344: Item fovet Organarium, qui habet Domum et salariatur florenis 24 quotannis.
- s. 344: Ad Parochiam pertinent villae -- (3).
- s. 346: Decretum pro Ecclesia praedicta
- s. 346: Cathalogus Confirmatorum, ut per Organarium sub tempus conscriptionis pro Confessione Paschali describatur, curret.

21. VILLA TENCZIJNEK

AW 1728, AV 23

- s. 346: Ecclesia parochialis lignea, tituli S. Catharinae Virginis et Martyris, consecrata -- Juris patronatus Illustrissimae – D[omi]nae Haeretitariae infrascriptae.
- s. 346: Altaria, -- Pavimentum -- Chorus ligneus noviter, per dictum Illustrem -- Świętecki extractus, in quo organum alias Pozytyw Vocum⁵². Scamna --.
- s. 347: Item fovet organarium qui -- habet domum cum hortulo et pratello et salariat quotannis florenis 24.
- s. 351: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).
- s. 354: Ordinatio pro Ecclesia in Tenczynek
- s. 354: Cathalogum Confirmatorum Parochianum Sub tempus connotationis Pro Confessione Paschali Organario conscribere domandet.

22. VILLA CZERNIECHOW

AW 1728, AV 23

⁵² Brak wpisu liczby głosów.

- s. 355: Ecclesia parochialis murata -- tituli SS[antissimi]mae Trinitatis et S. Nicolai Pontificis. -
- Jurispatronatus alternatim S. Regiae Maiestatis et Abbatis Conventus Tynecensis --.
- s. 355/356: Chorum pro Scholaribus /simpleum, in quo Organum Vocum Decem.
- s. 358/359: Item fovet Organarium, qui habet Domum cum Hortulo / et salariatur quotannis florenis 24.
- s. 359: Item fovet Cantorem qui habet Domum -- et salariatur quotannis florenis 16.
- s. 359: Ad Parochiam pertinent Villae -- (10).
- s. 359: In eadem villa est Capella S. Laurentis Per modernum Rectorem ex lignea in muratam aedificata -- consecratam. -- Organum alias Pozytyw Vocum Septem.
- s. 359: Ordinatio
- s. 359: Pro Confessore Paschali Organario conscribere.

23. VILLA LISZKI

AW 1728, AV 23

- s. 360: Haec Villa ad Abbatiam Tynecensem pertinet, in qua Ecclesia Parochialis murata, S. Nicolai dicata – consecrata -- Jurispatronatus Abbatis Tynecensis --.
- s. 360: Fenestrae -- Chorus ligneus balustratus in quo Organum alias Pozytyw Vocum Sex. Ambona --.
- s. 361: Item fovet Organarium qui habet Domum, et salariatur quotannis florenis 20.
- s. 362: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).

24. VILLA MORAWICA

AW 1728, AV 23

- s. 363: Villa Haereditariae -- Elisabethae Helenae Sieniawska, in qua Ecclesia parochialis -- murata, tituli S. Bartholomei Apostoli consecrata -- Jurispatronatus Illustrissimae Haeredissae.
- s. 363: Chorus ligneus, in quo Organum Vocum Novem. Ambona --.
- s. 366: Idem Illustrissimus Praepositus fovet Organarium, qui habet domus suam propriam, et salariatur quotuannis florenis 36. Item fovet Cantorem qui habet in parte desolatam, et salariatur quotannis florenis 36.
- s. 366: Ad Parochiam pertinent Villae -- (11).
- s. 368: Decretum pro Vicario
- s. 368: Cathalogus Confirmatorum per Organarium sub tempus conscriptionis pro Confessione Paschali, describatur.

s. 368: Dies Nativitatis Infantum et hora saltem circiter in Libro Baptisatorum et locus Sepulturae Parochianorum in Libro Mortuorum per Reverendi Vicarium annotetur.

25. VILLA RUDAWA

AW 1728, AV 23

s. 368: Villa Praestimonialis -- Capituli Crac[oviensis] in qua ecclesia parochialis murata, tituli OO(Omnium) SS(Sanctorum), -- consecrata -- Jurispatronatus -- Capituli Ecclesiae Cathedralis Crac[oviensis].

s. 370: Chorus ligneus pictura[m] D[omi]ni Nostri Jesu Christi et Duodecim Apostolorum adornatus in quo organum vocum novem.

s. 372: Item fovet Organarium, qui habet Domum cum hortulo, et circa Sepimenta cmeterii versus Domum Vicarialem habet Stratam liberam, et salariatur quatannis florenis 40. Item fovet cantorem, qui habet Domum Seorsivam, Domum. cum Hortula à moderno Rectore concesso, qui salariatur quotannis florenis 20.

s. 372: Ad Parochiam Pertinent Villae: -- (11).

s. 372 Ordinatio pro Ecclesiae Rudavien[sis]

s. 373: Cathalogus Confirmatorum Parochianorum sub tempus Conscriptionis pro Confessione Paschali, per Organarium deserlatur.

OPPIDUM OLKUß

AW 1742⁵³; ArKMKr sygn. AV 23

(OABMK mf 3295)

s.1440 In hoc Oppido S[acrae] R[egiae] M[aiesta]tis extat Ecclesia Collegiatis seu Parochia murata Tituli S. Andrae Apli consecrata -- Jurispatronatus Almae Universitt. Crac[oviensem] Ciborium -- Fons Babtismatis -- Olea Sacra -- in majori choro

s.1441 Sacristia -- Testudo Ecclesiae murata Lavimentum in minori choro -- Ambona lignea in majori choro Stalla in minori choro --.

s. 1441: In majori vero choro sunt Scamna commoda & sufficien[tibus]. Chorus ligneus in quo extat Organum vocum 30. Fores ad occidentem & ad orientem lignea, seris fictis & pendetibus cludunt[ur] -- Ecclesia -- regulis tecta --.

⁵³ Wizytacja przeprowadzona 15.01.1742 roku i wpisana w księgę z roku 1728.

s.1442: Rector Eccl[esi]ae -- Josephus Popiołek –Phil[osophia]e Dr & Pfr Collega Major Ecclesiae & Floriani Clepardiae ad Crac[oviensis] Cantor, curam Directivam solummnus huius Ecclae tenet --.

s. 1446: Villae ad Parochiam pertinent Oppidum Olkusz -- (+12 wsi).

DEKANAT NOWA GÓRA

9). AW 1748, ArKMKr sygn. AV 30

(OABMK mf 3302)

1. VILLA CHECHŁO

AW 1748, AV 30

s. 1: Ecclesia Parochialis in villa Chechłó Haereditatis Generosorum de Wola Kmitow -- Nativitate B.V. Mariae dicata, materiae a fundamentis lignea -- fenestris quatuor --.

s. 2: Choro pro cantoribus supra fores majores, organoq[ue] octo vocum sugestu ligneo arte seulptorea sparsim efformato et depicto, seda Confessionali et Parochi in minori, scammisq[ue] in majori choro decorata. Porta ad hanc Ecclesiam major unica occidentem versus --.

s. 4: Ex altera parte Ecclesia ad Orientem Vicarius habet Domum deterioratam horreum vero et Stabulum nova. Organarius pariter habet Domunculam ad septemtrionem in tecto deterioratam cum stabulario et horreo.

s. 5: Vicarium et organarium juxta conventionem -- salariat.

s. 5: Villae ad Parochiam hae spectant (13).

s. 11: Organum pulveribus et araneis tectis plenum purgavi.

s. 12: Granarium Domum Organarij, et Inquilinorum in sartis tecto reparet, Officia Divina et Missas Conventuales per Ministros in Cantu choralis |: abolito figurali in epto et scandaloso:| decantari mandet, Organarium |: nisi ad ebrietate resi puerit :| ex non e amoveat.

2. OPPIDUM OLKUSZ

AW 1748, AV 30

s. 12: Oppidum Regale habet Ecclesiam Collegiatam -- Divo Andreae Apostolo dicatam -- muratam.

s. 13: Choro pro Cantoribus binis, minore supra Stalla ad meridiem ligneo in quo minus extat Organum majore ad Portam Occidentalem similiter ligneo basibus muratio innixo, in quo

Organum Nobilissimum in Diaecesi rarum, in pluribus tamen vocibus dissonum, eo quod aliquae Fistulae minores partem collapsae, partem defectuosae adornatam --.

s. 17: Habitat etiam olim a Praefecto Olboriae S[acrae] R[ergiae] M[aiesta]tis pro [⁵⁴] annuatim -- Praeposito florenos 30, vicarijs quatuor Florenis 25, Baccalaureo Florenos duos. Cantori Florenum unum Grossos 15, Organaris pariter Florenum unum Grossos 15. Ministris aßsistentibus Florenos duos. Campanatoribus Florenum unum Großs 15.

s. 23: Insuper Ministri huius ecclesiae sunt. Primus organarius discretus Laurentius Janikowski qui ultra census sibi a summis debites per praepositum facta conventione salariatur. Domum tamen pro residentia sui nec habet nec ab immemorabili habuit. Secundus Sebastianus Małoszynski Cantor, similiter ultra census a summis sibi debites a praeposito salariatur, Domum pro Residentia sui nec habet -- Magister tamen Scholae non est.

s. 23: Jure Parochiae ad hanc Ecclesiam spectant Villae oppidum Olkusz -- (+12 wsi).

s. 25: Ex altera parte post mania Oppidi, penes publicam viam endentem, extat Capella S. Crucis, a fundamentis murata Choro po Cantoribus Columnis duabus depictis sufullto, in quo Organum Portatile sex vocum, magna reparatione indigens.

3. VILLA PRZEGINIA

AW 1748, AV 30

s. 38: Villa in qua Ecclesia Parochialis Haereditatis – Hieronymi – Wielopolski -- Nativitati S. Joannis Baptistae et S. Nicolai Episcopo dicata, a fundamentis murata --.

s. 38: Crux globusq[ue] -- Intrinsicus Choro pro cantoribus, foribus majoribus adhaerente, organum octo vocum portante ambone depicto. Confessionali --.

s. 40: Matutin[um] cum tactu Organorum cantatur, quo finito Missa lecta absolvitur.

s. 40: Pro Domo Organario (⁵⁵) Haeres Tabernande anno 1744.

s. 40: Vicarium et organarium fovet eosdem juxta conventionem salariat.

s. 41: Villa ad Parochiam Raespectan -- (7).

s. 43: Oleis Sacris aliud et Chorum pro Organo deterioratum extrui, Organumq[ue] ipsum reparari --.

4. VILLA RACŁAWICE

AW 1748, AV 30

⁵⁴ Nieczytelne.

⁵⁵ Kleks atramentowy.

- s. 44: Villa Regia[e] cuius Ecclesia Parochialis -- Nativitati B. V. Mariae dicata, materiae a fundamentis lignea --.
- s. 44: Fenestris binis -- chorus pro cantoribus supra fores majores, organoq[ue] suggestu pariter ligneis depictis arte seulptorae sparsim exornatis, sede Confessionali --.
- s. 46: Organarius habet domum antiquam in tecto deterioratam. Item hortulos binos.
- s. 47: Organarium fovet, quem juxta conventionem salariat.
- s. 47; Villae ad Parochiam hae spectant -- (4).
- s. 49/50 Domus Familie/Organarij, Stabularii, Horrei et Inquilinorum reparari...

5. VILLA PACZULTOWICE

AW 1748, AV 30

- s. 51: Villa Proprietatis R.R[everendissimi] Patrum Carmelitarum -- Conventus Czernensis. In qua Ecclesia Parochialis -- Visitationi B[ea]tissimae V. Mariae dicata. Fundamenta habens murata usq[ue] ad firmam terram in Corpore materiae lignae --.
- s. 51: Fenestris bene -- choro supra fores majoris simpliciter elaborato duabus columnis suffulto, organoque deteriorato, in vocibus discano, suggestu ad sacrarium, depicto sparsim deaurato et deargentibo (wyrasz na końcu nieczytelny), Confessionale novo --.
- s. 53/54: Plebanus -- organario annuatim 14 florenos. -- Ex altera parte Ecclesiae Domus Organarij /antiqua non tamen adhuc deteriorata, duo hipocausta et unam cameram continens cum alijs aedificijs stramine tectis, quibus adjacet Pomariolum de altera parte domunculum.
- s. 54; Rector hujus Ecclesiae -- organarium juxta conventionem salariat.
- s. 54: Villae ad Parochiam hae spectant -- (2).

6. VILLA GORINICE

AW 1748, AV 30

- s. 58: Villa haereditatis -- Michaelis de Tarnow Tarnowski -- habens in se Ecclesiam Parochialem -- S. Nicolai Ep[isco]po et Confessori dicatam, a fundamentis muratam --.
- s. 58: Fenestris -- chorum supra fores majores organumque Portatile dissonum vulgo Pozytyw. Suggestum simplici opere elaboratum nigro colore suffurum, Scamna bina --.
- s. 61: Domus organarii cum camera et aliis requisitis nova per preteritum parochum aedificata cui adiacet pomariolum et aliquot sulci sepibus cincti, insuper organarius post viam publicam habet agri tria jugera --.
- s. 62: Organarium fovet et eundem juxta conventionem salariat --.
- s. 62: Itae unica Villa Gorynice totam Parochiam constituit.

7. OPPIDUM NOWA GORA

AW 1748, AV 30

- s. 65: Oppidum Haereditatis Comitum de Tenczyn --. In quo Ecclesiam Parrochialis -- Sanctissimo Spiritui dicata -- a fundamentis murata --.
- s. 65: in fenestris sex --in Choris majore balastrato supra Portam occidentalem, Collateraliqu[ue] minore ad aquilonem organum dissonum octo vocum portante restauranda, cuius Suggestus sub arcu Ecclesiae ad cornu Evangelij structurae et picturae antiquae, Confessionalia --.
- s. 66: Comites de Tenczyn -- iuspatronatur conservatur.
- s. 68: Omni Die Domini et Festo taciter peragitur praevio matutino cum tactu Organorum, Officium parvum cantatur.
- s. 68: Domus pro Familia opposita Domui rectoris ad ultimam ruinam vargit, Domus Vicarii, Organarii, Stabularium, equite horreum cum duabus arcis --.
- s. 69: Organarium fovet, quem juxta conventionem salariat.
- s. 69: Ad hanc Parochiam Oppidum Nowagora et villae -- (4).
- s. 71: Decretum Reformationis pro p[re]fata Ecclesia
- s. 72: Insuper exstruendo a fundamentis campanili, tecto ecclesiae ex parte aquilonis, domibus organarii et sex inquilinorum, stabulario, equiti horreo uno cum duabus areis noviter aedificatis ostendit, quod sicut domus suae, sic et Ecclesiae diligentiam habet --rectoremque pro instruendis pueris foveat --.

8. VILLA PŁOKI

AW 1748, AV 30

- s. 73: Villa Haereditatis – Płockich -- Habet Ecclesiam Parochialem – muratam -- Navitati BV. Mariae dicatam.
- s. 73: Fenestris quinq[ue] -- choro pro Cantoribus ligneo ibidemq[ue] Organo fixo sex Vocum, in una dissono, Ambone extra--.
- s. 75: -- et domus organarii ambae nimia desolatione vix habitabiles.
- s. 75/76: Villae ad Parochiam hae spectant -- (6).
- s. 78 Decretum Reformationis
- s. 79: Organum in una voce dissonum corrig[e]r[et].
- s. 79: Domus vicarii, organarii putrefactas.
- s. 79: Officia Divina et Missas Conventuales in Cantu Choralis: abolito figurali inepto ec scandaloso:| per Ministros Ecclesiae decantari mandet --.

9. VILLA TRZEBINIA

AW 1748, AV 30

- s. 80: Villa Haereditatis -- Adalberti Trzebinski -- habens in se Ecclesiam Parochialem -- Sanctis Petro et Paulo Apostolis dicatam -- muratam --, totaliter depictam.
- s. 80: Fenestris quatuor -- choro pro Cantoribus supra fores majores ligneo organoq[ue] octo vocum dissono non depicto Suggestu ad meridiem in medis Ecclesiae lignea arcario sparsim sculptores opere noviter elaborato rubicunde coloratao, stallis binis --.
- s. 81: Iurispatronatus Haeredum villae.
- s. 84: Organarium fovet quem 28 Florenis salariat.
- s. 84: Villae ad hanc Parochiam spectant (10) -- In hac villa est Ecclesia Hospitalis, -- S. Stanislai Episcopo Cracovien[sis] dicata -- lignea -- Fenestris tribus, choro in quo organum octo vocum, suggestu scamnis undecem, Portis binis, majore ad occidentem minore ad aquilonem, foribus ligneus --.
- s. 90 Decretum pro supra scripta Ecclesia Parochiali in Trzebinia.
- s. 90: Parochus -- Organum dissonum reparat⁵⁶. Divina Officiae et Missas Conventuales in Cantu choralis |; abolato figurali insepto et scandaloso:| decantari mandet
- s. 91: Organum restauret⁵⁷.

10. VILLA TENCZYNEK

AW 1748, AV 30

- s. 92: Villa Haereditatis Comitum de Tenczyn -- In qua Ecclesia Parochialis -- S. Catharine Virgini et Martyri dicata, a fundamentis noviter murata --.
- s. 92: Fenestris octo -- Choro pro Cantoribus supra fores maiores organo[que], suggesti penes iridem, sparsim arcarete sparsim sculpturae arte, elaboratis nec dum ad huc depictis, Confessionalibus --.
- s. 96: Domum pro Organario cum hortulo et Pratello.
- s. 96: Organarium fovet quem 24 florenis salariat.
- s. 96: Villae ad Parochiam hae spectant -- (4).
- s. 96: In hac parochia est capella in medio murorum Arcis Tenczynensis situata Haereditalis Comitum de Tenczyn -- murata --.

⁵⁶ Chodzi o organy w kościele parafialnym.

⁵⁷ Chodzi o organy w szpitalu.

s. 96: Fenestris -- Choro supra fores majores cum organo portatili vulgo z pozytywem et secundo collateralis, suggestu stallis in Presbiterio, Scamnis extra Presbyterium commodis exornata, ferribus binis forrea tamina et Cancellis obductis clauditur --.

s. 100: Decretum pro suprascripta Ecclesiae Parochiali in Tenczynek

s. 101: Officia Divina et Missam Conventuales in Cantu choralis |: abolito figurali inepto et scandaloso:| de cantari mandet.

11. VILLA KRZESZOWICE

AW 1748, AV 30

s. 102: Villa Haereditatis Comitum de Tenczyn -- habet Ecclesiam Parochialem -- Sancto Martino Episcopo Turonensi dicatam -- in fundamentis quercinis et lapideis, ligneam, vetustam --.

s. 102: Fenestris quinq[ue] -- choro pro cantoribus supra portam majorem organoque fixo reparatione indigente, sub Iride suggestu depicto teriente manu -- Stallis binis --.

s. 105: Organarij Domus post Cameterium ad orientem antiqua reparata et iterum reparanda noviter scandulata cum hypocausto et camera, a qua non longe distat horreum noviter stramine tectum in parietibus tamen reparatione indiget.

s. 105: Villae ad hanc Parochiam -- (3).

s. 105: Organarium fovet quem juxta conventionem salariat.

s. 109: Decretum Reformationis pro praefata Ecclesia

s. 110: Organum Ecclesiam in partibus, -- reparari⁵⁸.

s. 110: Officia Divina et Missalis Conventuales in Cantu choralis |: abolitis figurali inepto et scandaloso:| per Ministros Ecclesiae de cantari mandet.

12. VILLA RUDAWA

AW 1748, AV 30

s. 111: Villa Praestimonialia -- Capituli Cracoviensis haereditaria. In qua Ecclesia Parochialis -- Omnibus Sanctis dicata, a fundamentis -- murata --.

s. 111: Confessionalibus tribus -- choro pro Cantoribus ad portam maiorem, Organoque justae magnitudinis reparatione indigente, antiq[ui]tis depictis adornata. Ad quam Portae binae major --

.

s. 114/115: Domus organarii deteriorata, stramine tecta, cui adjacet Hortulus, Domus Cantoris / putrida stramine aperta --.

s. 115: Vicarium Organarium et Cantorem fovet quos facta conventionem salariat.

⁵⁸ Polecenie dla plebana.

- s. 115: Ad hanc Parochiam pertinent Villae -- (11).
- s. 122: Decretum Reformationis pro praefata Ecclesia
- s. 123: Domum Vicarij extrui, Organarij Cantoris et Inquilinorum restaurari in sartis tectis conservari curet. Officia Divina et Missas Conventuales in Cantu choralibus :|abolito figurali incepto et scandaloso per Ministros Ecclesiae decantari mandet.

13. VILLA MORAWICA

AW 1748, AV 30

- s. 123: Villa Haereditatis Comitum de Tenczyn -- habet Ecclesiae Parochialem -- S. Bartholomaeo Apostolo dicatam noviter muratam --.
- s. 124: Confessionalia duo nova, suggestu choro pro organo antiquo bono, Scamnis novis nondum decoratam, necq[ue] in Portis duabus --.
- s. 127: Domus Organarii et Cantoris cum alijs aedificialis --.
- s. 128: Cantorem et Organarium ad praesens fovet, eosdemq[ue] facta Conventione salariat.
- s. 128: Villae ad Parochiam hae spectant -- (13).
- s. 133: Decretum Reformationis pro praefata Ecclesia
- s. 133: -- domus Vicariorum, Organarii, Cantoris, Inquilinorum et alia aedificia deteriorata restaurari in sartis tectis conservari.
- s. 134: Officia Divina et Missas Conventuales in Cantu choralibus :|abolito figurali incepto et scandaloso per Ministros Ecclesiae decantari mandet.

14. VILLA LISZKI

AW 1748, AV 30

- s. 134: Villa Haereditatis – Abbatis – Tynecensis -- In qua Ecclesia Parochialis -- S. Nicolai Episcopo et Confessori dicata -- antiquitus murata.
- s. 135: -- Presbyterium -- choro pro cantoribus ligneo bono Organque in eo ante septem annos coempto, suggestu Concionatoris in minore ad carnem Evangelij diverso colore depicto sparsim deaurato ibidemq[ue] sede Parochi, Confessionalibus binis novo.
- s. 137: Domus -- organarii pariter deteriorata in tecto bona -- Organarium fovet quem juxta Conventionem salariat.
- s. 140: Decretum Reformationis pro praefata Ecclesia
- s. 142: Domo organarii, inquilinorum et horrea reparari in sartis tectis conservari curet.
- s. 142: Officia Divina et Missas Conventuales in Cantu choralibus :|abolito figurali incepto et scandaloso per Ministros Ecclesiae decantari mandet.

15. VILLA CZERNICHOW

AW 1748, AV 30

- s. 142: Villa cuius una medietas Regalis, altera Abbatis Commendatorij ordinis S. Benedicti Tyneciensis⁵⁹, habens Ecclesiam Parochialem – SS[antissi]me Trinitatis dicatam, in fundamentis et toto corpore muratam.
- s. 143: Choro pro Cantoribus ad portam majorem, Organoque plumbeo decem vocibus composito ligneis sparsim arcaris sporsim sculptoris opere elaboratis et depictis exornatam. Consessionatibus tribus novis, cum omnibus requisitis, scammis sufficientibus non nullis reparatione indigentibus duplici ordine dispositis ordinatam.
- s. 147: Habet domum pro cantore ad septemtrionem noviter constructam Item pro organario paulo remoteus --⁶⁰ Rector huius Ecclesiae -- Casimirus Pałaszowski -- Vicarium fovet, quem facta conventionione salariat. Item fovet organarium et cantorem quos 40 florenis salariatur.
- s. 147: Villa ad Parochiam hae spectant (10). -- In hac villa est capella tribus circiter stadiis a parochiali ecclesia distans S. Laurentio dicta - murata - fundi abbatis - choro cum organo septem vocum.

16. VILLA RYBNA

AW 1748, AV 30

- s. 154: Villa Proprietatis Abbatis Commendatorij Tynecensis. In qua Ecclesia Parochialis lignea -- Nativitate Beatissime V[irgine] Marie et S. Nicolai Episcopo et Confessori.
- s. 155: Fenestro -- choro balastrato columnis ligneis inniq[ue] organoq[ue] sex vocum fixo, Confessionali uno --.
- s. 157: Domus pro Organario et Familia cum attinentys putrefacta. Stabularium equile novum, Horreum unum novum alterum antiquum.
- s. 158: Organarium fovet quem juxta conventionem salariat --.
- s. 158: Villae ad Parochiam quatuor.
- s. 162: Domum pro familia Organarij et alia aedificia restaurari --.

17. VILLA SONKA

AW 1748, AV 30

- s. 162/163: Villa Haereditatis Magnifici Generosi Michaelis Frezer Burgraby Cracoviensis, habet Ecclesiam Parochialem --/ S. Jacobo Apostolo dicatam, lapidibus muratam --.

⁵⁹ Prawo patronatu należy do króla i opata tynieckiego.

⁶⁰ Tekst nieczytelny.

- s. 163: Fenestra -- Chorus pro Cantoribus ligneus, organum fixum vocum sex reparatum portans -- Scamna duo in minori Decem.
- s. 165: Habet domum -- Item pro familia et organario pariter moviter aedificatas --.
- s. 165: Rector huius Ecclesiae -- Organarium fovet cumq[ue] facta Conventione salariat --.
- s. 165: Villae ad hanc Parochiam duae spectant.
- s. 167: Decretum Reformationis
- s. 168: Divina officia et missas conventuales in cantu choralis abolito figurati inepti et scandaloso per ministros ecclesiae decantari mandet.

18. VILLA ZALAS

AW 1748, AV 30

- s. 169: Villa Comitum de Tenczyn -- habet Ecclesiam Parochialem -- S. Andreae Apostolo dicatam -- cuius Praesbiterium a fundamentis muratum, reliquum corpus Ecclesiae praeter fundamenta pariter murata ligneum.
- s. 169: Confessionalia bina, Scamna -- et chorus pro Cantoribus ligneus cerules colore depictus, Organum fixum novem vocum reparatum portans, condecorant.
- s. 172: Domus Organarii in Villagis bona cui adiacent Horreum, Hortus, Pomarium et alia aedificia parva stabularium, equite indiget reparatione -- Organarium fovet quem 32 florenis annuatim salariat.
- s. 174: Decretum Reformationis pro p[re]fata Ecclesia Par[oc]h[ia]li in Zalas
- s. 176: Divina Officia et Missas Conventuales in Cantu choralis | abolito figurati in opto et scandaloso | per Ministros Ecclesiae decantari mandet.

19. VILLA POREMBA ŻEGOTA

AW 1748, AV 30

- s. 176: Villa sic dicta Haereditatis Ill[ust]r[issi]mi Sporztyń Castellani Sandecensis. In qua Ecclesia Parochialis -- S. Martini Episcopo et Confessori dicata, materiae lignea --.
- s. 176: Fenestris -- Choro ligneo pro Cantoribus antiquitus depicto in eoque organo septem fixo reposito depicto sparsim deargentato, Cathedra Concionatoria antiqua, Stallis in minore, - - Confessionali --.
- s. 178: Post Dominicam primam cuius habet mensis Feriae secunda Missam Cantatam de Requiem juxta constitutionem ejusdem Confraternitatis cum pulsa organorum.

s. 179: Insuper ministros ecclesiae ultra probentus ordinarios et obventiones et quidem cantorem quolibet quartuali Florenis sex organarium vero pariter quolibet quartuali Florenis Decem annuatim salariare est adstrictus.

s. 179: -- habet Domui Organarij antiquam.

s. 180: Domus organarii deteriorata.

s. 181: -- Organarium fovet quem facta conventionem salariat ut salarium habebant organarii eiusdem Ecclesiae a quolibet Cmethone huius Villae siliginis quatuor mensuras totidemq[ue] avenae miarki vocitatas, mensurae Cracoviensis quorum nullum quidem ius petitorium habebant sed in possessorio annis quindecim fuere, ad presens vero a quinque annis nil percipit modenus organarius ad protervitatem Cmethonum huius villae.

s. 179: Jure Parochiae ad hanc Ecclesiam spectant villae -- (5).

s. 184: Decretum Reformationis pro paefata Ecclesia

s. 184: Mensuras siliginis et hordei ab incolis villae Zegota Poremba a quinque annis debentes pro organario vindicet... Divina officias et missas conventuales in cantu choralis |: abolito figurali incepta et scandaloso:| per ministros ecclesiae decantari mandet --.

20. VILLA REGULICE

AW 1748, AV 30

s. 185: Villa proprietatis Deodicatarum Virginum Ordinis S. Francisci Conventualium ad aedes S. Andreae Cracoviae habet Ecclesiam Parochialem -- S. Laurentio dicatam, materiae a fundamentis lignae --.

s. 185: Fenestra – Confessionale -- Chorus pro Cantoribus non adeo deterioratus similiter depictus. Organo fixo bono octo vocum instructo sublimatus -- Porta duae major occidentalis.

s. 188; 24 Martij inscriptt vigore cujus obligatur in Capella B.V. Mariae ad unam Missam septimanatim pro animabus suffragio carentibus legendam et unum anniversarium decandum cum Officiis Defunctorum ultimis Diebus Augusti, pro anima Martini Kupiszewicz Parochiatim Regulicen[sem] hujus Capellae Fundatoris, pro quo decantando temetur dare organaris annuis vicibus florenos quatuor juxta mentem --.

s. 188/189: Domus organarii non adeo deteriorata.

s. 189: Rector Ecclesiae -- Orgarium fovet quem facta conventionem salariat.

s. 189: -- ad Parochiam hae spectant -- (3 wsie).

21. VILLA PŁAZA

AW 1748, AV 30

s. 192: Villa Haereditatis Ill(ust)r(issi)mi Morztyń Palatini Sandomirien(si) -- In qua Ecclesia Parochialis -- Tituli S. Crucis – murata --.

s. 192; Fenestra minori choro -- majoris similiter -- Chorus pro Cantoribus novus, ligneus, necdum coloratus, Organo portatili provisus supra Portam, Suggestus simpliciter elaboratus et depictus, tegmine carens, ambitum occupant. Porta unica occidentalis --.

s. 194: Organarij domus combusta.

s. 195: Organarium fovet quem juxta conventionem salariat.

s. 195: Villae ad Parochiam duae.

22. VILLA KOSCIELEC

AW 1748, AV 30

s. 198: Villa Haeredum Bonorum Żegocina Poremba. Cuius Ecclesiae Parochialis -- S. Joannis Biptistae dicata, in fundamentis et parietibus muratis suspecta.

s. 199; Fenestris -- Confessionale -- Chorus pro Cantoribus in quo Organum fixum reparatum antiquitus depicti – Portis -- Juspatronatus Haeredum Bonorum Żegocina Poremba.

s. 201; Organarium non circa Ecclesiam sed in oppido Chrzanow manentem quia domum pro residentia sui non habentem, festivis diebus tantum rare ferialibus advenientem fovet quem facta conventionem salariat, unicum Beneficium possidens residet.

s. 201: Villae ad Parochiam quinq[ue].

s. 203: Decretum Reformationis pro praefata Ecclesia in Koscielec

s. 204: Organarij domum vetustate consumptam reaedificet, Organarium[que] penes Ecclesiam residentem non Morcenarium foveat.

s. 205: Divina officia et missas conventuales in cantu choralis |: abolitio figurali inepto et scandaloso:| per ministros ecclesiae decantari mandet --.

23. OPPIDUM CHRZANÓW

AW 1748, AV 30

s. 205: Oppidum Haereditatis Illustrissimorum Ossalinskie -- S. Nicolao dicatam, a fundamentis muratam --.

s. 206: Confessionali -- Choro pro Cantoribus supra fores occidentales in quo organum fixum vocum duodecem exornatam, Capellis binis --.

s. 207: Iurispatronatum tamen Haeredu[m] Bonorum Oppidi Chrzanów.

s. 210: Domus Organarij lignea bona, Item Schola antiqua.

- s. 211: Praepositus fovet Organarium qui habet juxta Erectionem 1672 Die 1ma Junij, in Consistorij P(a)r(och)iali Crac[oviensem] factam ex censu de magna Libiąż proveniente Florenos 20 Item Ex Carbona Ecclesiae annuatim Florenos duos ex Cartana S[anctis]s[i]mi Rosarij Florenos duos. Item ex Domo Deszot quotannis Florenos duos groszos decem. Item Ex Censu super Lapidea ad praesens Pączkowski Civis et chirurgi Crac Florenos octo.
- s. 211: Calcantista, Sacristianus juxta Conventionem a Praeposito salariantur.
- s. 211: Item fovet Cantorem qui habet annuis vicibus ex Censu anno de Bona magna Libiąż proveniente Florenos 20. Item Rector Scholae habet ultra Quartalia accidentia a pueris provenientiae.
- s. 211: Ultra haec Organarium, Cantor, Rector Scholae ratione decantationis Crucis B.V. Mariae percipiunt Florenos 40 a Praeposito.
- s. 211: Jure ad hanc Parochia[m] pertinent, Oppidum Chrzanow, Villae -- (2).

24. VILLA LIBIĄŻ WIELKI

AW 1748, AV 30

- s. 217: Villa sic dicta haereditatis -- Joannis Wielopolski -- In qua ecclesia parochialis uti noviet erecta -- Transfigurationis Domini Nostri Jezu Christi dicata, materiae in fundamentis muratis lignae in parietibus --.
- s. 217: Confessionali uno Scamnis novem duplici origine disposito, -- Choro supra pro Cantoribus digneis ac depictis organoq[ue] octo vocum sparsim etiam deaurato, Effigie Crucifixuu[m] Statuis B.V. Mariae S. Joannis Evangelistae, et S. M. Magdalenae Cruci adhaerentis associata, sub intermedio Arcis adornata. Portis duabus--.
- s. 217: Eadem Ecclesia per -- Joannem Wielopolski Haeredum Villae fundata et dotata per Celsissimum Szaniawski Episcopum Cracov[iensium].
- s. 218: Iurispatronatus -- haeredis villae --.
- s. 220: Organarium fovet et eundem juxta erectionem salariat --.
- s. 222: Divina officia et missas conventuales in cantu choralis/abolitio, figurati inepto et scandaloso / per ministros ecclesiae decantari mandet.
- s. 219/220: Rector Ecclesiae --/-- organarium fovet et eundem juxta Erectionem salariat.
- s. 220: Haec unica Villa Libiąż Magna totam conficit Parochiam.
- s. 222: Divina Officia et Missas Conventuales in Cantu choralis |: abolito figurati inepto et scandaloso:| per Ministros Ecclesiae decantari mandet.

25. VILLA BABICE

AW 1748, AV 30

s. 222: Villa Proprietatis -- Episcoporum Cracoviensium, Habet Ecclesiam Parochialem -- Omnibus Sanctis dicatam, muratam --.

s. 222/223: Fenestris --/--in majori choro Scamnis duodecem bono ordine locatis, noviter restauratis et coloratis, choro pro Cantoribus eleganter recenter exstructo et depicto, Columnis duabus ligneis --, cum postumentis et capitellis suffulto in quo organum fixum novum decem vocibus instructum, sub eodem Confessionalibus quatuor -- Jurispatronatus Celsissimorum Principum Episcoporum Cracovien[sium].

s. 226: Domus organarii ruinosa, horreum ejus novum per ipsum et aedificatum. Schola cui collateratur hipocaustum sub uno eodemq[ue] tuto, quod adpraesens non a longo tempore inhabitat.

s. 227: Parochus -- Organarium etiam fovet, qui habet Hortulaniam cum prato nec non et Hortum juxta Oborscianam visitationem in ea umtamen possessione non est, sed Parochus cum praejudicio ejusdem Organarij quem facta conventionem salariat. Item fovet cantorem, qui etiam duos pueros instruit eundemq[ue] salariat.

s. 227: Villae ad Parochiam haec spectant -- (10).

s. 230: Decretum Reformationis pro praefata Ecclesia in Babice

s. 231: Domus Organarij Cantoris et aliae aedificiae Plabania et Inquilinorum restauret, in sortis tectis conservet -- Divina Officia et Missas Conventuales in Cantu choralis |: abolito figurali inepto et scandaloso:| per Ministros Ecclesiae decantari mandet --.

26. VILLA JAWORZNO

AW 1748, AV 30

s. 232: Villa Proprietatis -- Episcoporum Cracoviensium. In qua Ecclesia Parochialis -- SS. Alberto et Catharinae dicata, murata --.

s. 232: Confessionali -- Scamnis in majori choro, decem bonis, duplici ordine dispositis, Choro pro Cantoribus supra majores fores deteriorato antiquitus depicto organo fixo bono octo vocibus instructo non depicto regulata, Capelle ad Septemtrionem --.

s. 237: Rector Ecclesiae -- fovet organarium quem juxta conventionem salariat.

s. 237: Villae ad hanc Parochiam hae spectant -- (7).

s. 237: In eadem Parochia in villa Jelen proprietatis -- Episcoporum Cracoviensium -- est -- capella tituli S. Crucis murata --scandulis tecta, -- choro pro Cantoribus varie depicto -- in quo organum quinque vocum antiquum ordinata.

s. 245: Dekretum Reformationis

Domum Plebanalem, Vicarij, Organarij, pro Familia[e] et alia[e] aedificia[e] Pleban aliae reparanda replet, putrida[e] nes extrui conetur. -- Divina officia et missas conventuales in canta choralis |: abolito figurati inopto et scandaloso:| per ministros ecclesiae decantari mandet.

27. OPPIDUM SŁAWKOW

AW 1748, AV 30

s. 432: ides o[ppidum] non visitatum⁶¹.

DEKANAT NOWA GÓRA

10). AW 1783, ArKMKr sygn. AV 59

(OABMK mf 3327)

1. NOWOGURA

AW 1783, AV 59

s.321a: Miasto -- ma Kościół z kamienia wymurowany pod założeniem Sgo Ducha -- konsekrowany.

s. 321a: Chrzcielnica -- Chor na czterech słupach w tumbę nowy, gdzie Pozytyw o głosach dziesięciu od Rządcy wyreparowany. Konfesyonałów --.

s. 322: Stan Fary

Zamyka w sobie Nowogurę miasto --, Wieś Czerną z klasztorem --. Dusz wogulności 2152 religii katolickiey Rzymiskiey. Kollator I. O. Xiężna z Czartoryjskich Lubomierska Marszałkowa koronna jako Dziedziczka.

s. 325: Stan ekonomiczny

-- plebania nowo wystawiona, stara plebania odnowiona dla wikariusza, domków dla poddanych 4, w nich mieszka 11 ludzi pracujących 1 dzień w tygodniu.

s. 328: Stan osobisty

Piotr Sadowski Organista, lat 35 ma wieku a rok trzeci kościołowi służy. Marcin Hoynawski Dyrektor Szkoły lat 36 ma wieku rok ieden zostaie.

s. 327: Intrata

-- odtrąciwszy iednak expens Kościoła, gruntu i podatki zostać się może na czystą intratę złP. 700.

⁶¹ Adnotacja znajduje się w Appendix księgi wizytacyjnej.

2. GORENICE

AW 1783, AV 59

s. 329: Wieś -- ma Kościół w Roku 1645 -- wymurowany, pod założeniem Sgo Mikołaja -- Ambona -- Chór z tarcic prosty i nie malowany z złym Pozytywem, -- Konfesyonałów --.

s. 330: Stan Fary

-- zamyka w sobie iedną wieś Gorenice. Dusz -- 414, Kollator Dziedzic Gurenice --.

s. 333: Stan ekonomiczny

Organarya o dwóch izbach i komorą nowo wystawiona pod strzechą, -- zostać się może 260 Złt na intratę.

s. 334: Stan Osobisty

Jędrzey Miroszewicz Organista lat 56 mający a siedm temuż kościołowi służy.

s. 334: Dekret Wizyty

-- w Roku 1. Pozytyw – ponaprawia --.

3. CZERNA

AW 1783, AV 59

s. 335: -- prócz klasztoru iest Kościół -- od J.W.Agnieszki z Tęczyn Firleiowy Woiewodziny krakowskiej Roku 1629 wymurowany, pod Tytułem Sgo Eliasza konsekrowany.

4. PACZULTOWICE

AW 1783, AV 59

s. 345/346: Wieś -- ma Kościół z drzewa modrzewowego -- w 1520 wystawiony --/-- pod założeniem Nayswę: Maryi Nawiedzenia – konsekrowany --.

s. 346: Ambona -- Chor na dwóch filarach -- od upadku w sparty, na którym Pozytyw w Roku 1773 reparowany. Konfesyonał --.

s. 346: Stan Fary

Zamyka w sobie wsie (3) Dusz religii rzymskiej w ogulności 573.

s. 347: Kollator konwent W. W. Karmelitów bosych na czerny.

s. 350: Stan Ekonomicz

-- Organarya w izbie przestawiona w Roku 1779 w nowym wierzchu -- i nad stodołą zRąb jednak stary...

s. 351: Intrata

Zostanie się na czystą intratę 541 ZłP.

s. 351: Stan Osobisty

Organista Jakob Kucharski mający lat 21 służy kościołowi Rok ieden.

s. 352: Dekret Wizyty -- w Roku 1 Mszał nowy sprawi, miechy pozytywu ponaprawia -- w roku 3 Cmentarza mur nieco podniesie przykrycie powały plebanii przegniłe odnowi i część Organaryi przestawi.

5. RACŁAWICE

AW 1783, AV 59

s. 352: Wieś --, ma Kościół z drzewa modrzeiowego -- Roku 1511 – wystawiony -- pod założeniem Matki Boskiej --.

s. 353: Ambona -- Chor w marmur malowany mieyscem złożony z Pozytywem o głosach dziewiąciu. Konfesyonały --.

s. 353: Stan Far

Zamyka w sobie wsie cztery, -- dusz -- 1600. -- Kollator Nayiaśnieyszy Król.

s. 358: Stan ekonomiczny

Organarya na południe położona z sionką, piekarnią, izbą i komorą.

s. 358: Intrata

-- 1000 ZłP.

s. 358: Stan Osobisty

Stanisław Owczarkiewicz Organista, lat 31 mający, służy Rok trzeci. Jakob Kamela grubarz --

.

6. PRZEGINIA

AW 1783, AV 59

s. 360: Wieś -- ma Kościół -- w 1662 -- od Zebrzydowskiego -- wymurowany, pod założeniem Sgo Jana Chrzciciela i Sgo Mikołaja – konsekrowany.

s. 361: Ambona, Chor z pozytywem zbyt stare, konfesyonały graty, ławki mało co lepsze.

s. 361: Stan Fary

-- wsi siedem -- dusz –1669 -- Kollator dziedzic przegini.

s. 364: Stan ekonomiczny

Organarya zbyt wielka i zbyt stara.

s. 365: Stan osobisty

Organista Jędrzey Gaykowski 38 lat mający, a dziewięć kościołowi służy.

s. 366: Intrata

Dziesięcina -- teraz wynosi 1046 zł -- zostaje się na czystą intratę 540 zł.

s. 366: Dekret wizyty

Ponieważ z zażalenia zgodnie twierdzących Parafianów przed lat kilka pokazało się szpetne od ślubów i pogrzebów zdzierstwo Plebana -- także zawzięte dawno złP 200 od Katarzyny Bartyżkowej na Organy aby przed rokiem sprawione były. Kartki dla długu od Krów czyli innego przez Organistę pod karą plag 30 nie mają być przytrzymywane.

s. 366: -- w Roku 2. -- Organaryą zmniejszywszy przestawi.

7. PŁOKI

AW 1783, AV 59

s. 367: Wieś -- ma Kościół murowany pod założeniem Narodzenia Najsświętrzej Panny --. Konsekrowany. -- Ambona -- Chor z Pozytywem o pięciu głosach zreparowany, Konfesyonał --.

s. 368: Stan Fary

-- wsi 6, dusz -- 995, -- Kollator - I. Q. Książę Lubomirski Marszałek wielki koronny.

s. 372: Organarya o izbie, komora sieni z drzewa tartego nowo wystawiona pod gątem.

s. 372: Intrata

-- nad 700 złP wynosi.

s. 373: Organista Jozef Nowakowski lat 62 wieku mający a 31 kościołowi służy.

8. OLKUSZ

AW 1783, AV 59

s. 373/374: Miasto -- ma Kościół w Roku 1300 od Kazimierza Drugiego Króla Polskiego -- wymurowany -- /pod założeniem Sgo Andrzeia Apostoła, -- konsekrowany.

s. 375: Ambona -- Chor nad wielkimi drzwiami ieszcze nie malowany dobry, na którym Organy o głosach trzydziestu dwóch, miechach ośmiu, te lubo reparowane, przez niedozór reparacji i to nie za terażniejszego Rządcy gorsze są niż były przed reparacją przy których Pozytyw. Chór drugi przy Wielkim Ołtarzu nie malowany, na którym Pozytyw o głosach siedmiu zły. Konfesyonałów --.

s. 376: Stan Fary

-- dusz 2200 -- Zamyka w sobie miasto Olkusz i Wsi iedynaście.

s. 376: Kollator Probostwa Kollegium Akademii Krakowę -- ponieważ że Probostwo do Kantoryi Sgo Floryana iest inkorporowane --.

s. 390: Stan ekonomiczny

Intrata -- iak teraz 800 ZłP na Intratę nie wypadnie, odtrąciwszy expens gruntową podatkową i kościoła ale powszechną ponieważ tysięczną expens na zreparowanie Kościoła łożycyby potrzeba.

s. 390: KOSCIOŁEK Sgo KRZYŻA

s. 390: murowany -- Chór z pozytywem naprawy potrzebuie.

s. 391: Stan ekonomiczny

Intrata cała z Prowizyi ZłP 99 gr 15 z Ogrodów 30 ZłP

s. 392: Stan osobisty

Proboszcz oraz i Kantor Kollegiaty S. Floriana na Kleparzu.”

s. 393: Jan Gołaszewicz Organista lat 36 maiący służy Rok drugi kościołowi, Antoni Drogieński - Direktor Szkoły 32 lata, rok pierwszy uczy Szkoły. Sebastian Wąsiel mający lat 32, Dzwonnikiem jest lat drugi, Piotr Kotrzęmba Grubarz mający lat 40 a dziesięć kosciółowi służy.

s. 395: Dekret Wizyty

-- w Roku 3. -- Nadto starać się będzie aby zpusoszałym za Mansyonaryą murom, gdzieby kościelni wygodnie mieszkać mogli, nie tylko upaść nie dał.

9. KLASZTOR AUGUSTYNÓW w Olkusz

AW 1783, AV 59

s. 395/396: Klasztor / WW XX Augustynow także w Olkusz mieście -- gdzie -- Kościół wymurowany -- pod założeniem Wniebowzięcia Panny Maryi -- i lubo był konsekrowany przez pogorzenie iednak stał się exsekrowanym -- Konfesyonałów --Chór nowy niemalowany z Pozytywem małym dobrym -- ławek.

s. 402: Intrata

Summa intraty 1244 gr12, ale ta niewystarcza.

10. CHECHŁO

AW 1783, AV 59

s. 405/406: Wieś -- ma Kościół z drzewa modrzewowego od Wielmożnych Kmitów Dziedziców wystawio/ny, pod założeniem Nayśw. Panny Maryi --konsekrowany --.

s. 406: Ambona -- Chór z Pozytywem o głosach ośmiu nowo od Rządcy wyreparowany i z klawiaturą, -- konfesyonałów --.

s. 407: Stan Fary

-- Wsi 12., dusz – 3000 -- Ten kościół ma Prebendę Różańcową w Roku 1751 Erygowaną, a -
- zniesiona Dekretem przez który Konwent przyłączony do Plebanii z drugiego obowiązkiem
trzymania Wikarego.

s. 416: Stan ekonomiczny

Dom dla Organisty na Gruncie Plebańskim nowo postawiony pod dachem.

s. 417: Intrata

Z Dziesięcin 3273. Z Prowizyi 397 ig Kilka. Zgoła wszystek Prowent zkąd tylko bądź może
wynosi do ZłP 4000, odtrąciwszy jednak expens gruntową nadwuch Imć X. Wikaryuszow
i inną kościoła niewstanie na czystą intratę nad ZłP. 1999.

s. 417: Jędrzej Lipski Organista lat 48 mający Kościołowi lat 30 służy.

11. SŁAWKÓW

AW 1783, AV 59

s. 418|419: Miasto -- ma Kościół -- murowany, pod założeniem Sgo Krzyża, konsekrowany --
Ambona -- Chór drewniany w balassy staroświecki, na którym Pozytyw o głosach pietnastu
z pedałami, miechach czterech większy reperatury potrzebujący, a mały o głosach pięciu
i miechach dwu. Konfesyonały --.

s. 429: Stan ekonomiczny

s. 433: -- 3tio: Domek, w którym mieszka Organista od którego wchód od Ulicy, drzwi do
sieni na zawiasach czopach z zamkiem żelaznym bez klucza po prawej ręce izba pusta do
której drzwi na zawiasach czopach w rzeciądze dwa z skoblami do zamykania okien dwa
szyby w drewno oprawne stare złe, Okiennice dwie z zawiasami czopami; pręty żelazne do
zakładania z izby, Piec kamienny z Piekarnikiem zły i kominek, Powąła i Podłoga z tarcic
stara zła, także i do komory drzwi na zawiasach, czopach, w rzeciądze i skoble. W tey powąła
z tarcic, ściany od spodka i podłoga zła, także naprzeciwko izba druga, w której mieszka
Organista. Drzwi na zawiasach, czopach, zamek z klamką i kluczem, chaczyk antabka żelazna
do przyciągania drzwi, Piec kachlowy stary zły i kominek murowany, do komory drzwi na
zawiasach, czopach z zamkiem dobrym. Powąły tak w komorze iako i izbie z tarcic dobre,
tylko podłoga zła, okien 4. szyby i tafelki w drewno oprawne, kwatery otwierane potrzebują
reperatury, w tym okiennic trzy, z zawiasami i czopami, pręty żelazne do zakładania izby
komin wielki drewniany lepiony nad dach wyprowadzony. Na górę wschody drewniane stare,
na górze ledwo przepierzenie, dach gąkami starymi zdatnymi pobity.

s. 439: Intrata

Intrata tey Plebanii wynosić może ZłP. 1800

s. 439: Stan osobisty

Rządcą tego Kościoła jest Imć X.Karol Lochman, Kanonik, Koadjutor i ArchiPresbyter Krakowski --.

s. 440: Organista Jan Serkowski służy temu kościołowi lat 3 na podwyższenie Śgo Krzyża kończących się mający lat 25 – Zakrystyan – Grobarz --.

12. CIĘGOWICE

AW 1783, AV 59

s. 441: Wieś -- Kościół ma z drzewa sosnowego -- pod założeniem Sgo Bartłomieja Apostoła konsekrowany.

s. 442: Ambona – konfesyonały -- Chór drewniany nadpsuty, nieco z złym Pozytywem o głosach dziewięciu malowany, ławek --.

s. 442: Stan Fary

-- wsi pięć, dusz – 2000 --.

s. 443: Kollator Dziedzic Cięgowic I.W. Ignacy Kalinowski Starosta Lelowski.

s. 445: Stan ekonomiczny

Dom dla Organisty mający sień i Izbę z piecem komorę oknami w drewno oprawnemi i drzwiami mającemi należytości swoje to wszystko iest nadruynowane. Stodoła i chlewiki pod dachem.

s. 447: Intrata

Odrąciwszy -- Wikaremu Organiscie Dymowe subsidium Charitativum inną tak gruntu jako i kościoła expens -- zostac się może na czystą ZłP 400 intratę.

s. 447: Stan osobisty

Antoni Cichowski Organista lat 65 mający a 40 Kościołowi służy.

s. 448: Dekret

W Roku 2: -- Pozytyw naprawić -- w Roku 3. Organarya przestawić albo umocnić.

13. GOŁONÓG

AW 1783, AV 59

s. 449: Wieś -- ma koscioł na górze murowany pod założeniem Nayświętszey Panny Narodzenia, Konsekrowany od – Fundatora -- Biskupa Krakowskiego Andrzeja Trzebickiego w Roku 1618.

s. 450: Ambona -- Chór staroświecki z Pozytywem o głosach dziewięciu potrzebującym reparacyi, konfesyonałów --.

s. 450: Stan Fary

-- wsi(pięć), dusz -- 1928, Kollator Dziedzic I. O. Xiążę Biskup Krakowę.

s. 458: Stan ekonomiczny

Chałupa dla Organisty nowe wystawiona gąkami pokryta, drzwi na zawiasach czopach z wrzeczadzami i skoblami, piec kamienny z kominem okno dobre.

s. 459: Intrata

-- ledwie 455 ZłP. zostanie się na wyżywność Osoby Plebana.

s. 460: Stan osobisty

Organista Antoni Sowicki lat 40 mający a pięć Kościołowi służy, Grubarz Andrzej Karczmarczyk lat 45 mający a trzy kościołowi służy.

s. 460: Dekret

-- w Roku 3. Pozytyw naprawi.

14. BĘDZIN

AW 1783, AV 59

s. 460/461: Miasto -- kościół / -- bez wiadomości, od kogo murowany - pod założeniem S. Troycy -- konsekrowany. -- Chrzcielnica -- Ambona -- Chor dobry prosty nie malowany na którym o głosach dziesięciu Pozytyw. Stallow dwoie.

s. 462: Stan Fary

Miasto Będzin w którym kościół i wsi (pięć) Dusz --1490 Kollator Nayiaśniejszy Krol. Proboszcza a Prebendarza Różańcowego przytym Kościele Miasto.

s. 471: Za Cmentarzem tego Kościoła, idąc z Plebanii ku Rynkowi w lewej ręce iest Domostwo Organisty dobre, z oknami dwiema, przy którym jest chlew zły, --.

s. 471: jest Szkołka -- o Dyrektora nie stara się.

s. 473: Dziesięciny: Item Organista ma fundusz ut in Inscriptiobus specificat dawnei miary Będzińskiej Wiertelki dziesięte zboża w różnym gatunku ZłP 6 Tenże Organista ma 200 zł Pol. absq. omni obligatione na Kotku Cła mostowego, od których bierze zł Pol. 7 annuatim ut paret in Inscriptiobus. Tenże Organista ma secundum Inscriptiobes superius expresas zł Pol. 400 od których bierze Prowizyą pro obligationibus et supra. Tenże Organista per ma ogród zagonów sześć 3 zagony przy Organisty ogrodzie za pranie Korporałów. 3 Kęsy od prania Puryfikateriów. W tymże polu są 3 zagony na kantora.

s. 475: Intrata

-- ZłP. 800.

s. 475: Stan osobisty

Organista Ignacy Sterkowski lat 35 mający a lat 19 k-łowi służy.

15. JAWORNO

AW 1783, AV 59

s. 477: Wieś -- ma Kościół od Parafianów w Roku 1532 wymurowany -- pod Tytułem Sgo Woyciecha Biskupa i S. Katarzyny Męczenniczkiej – konsekrowany.

s. 478: Ambona -- Chór drewniany prostą robotą, w podłodze zgniły na którym Pozytyw o głosach ośmiu zły, z którego chóru dziura w murze wybita bez odrzwi, do chóru kaplicy na którym Pozytyw o głosach sześciu, także naprawy potrzebujący, ławek -- konfesyonał .

s. 478: Stan Fary

zamyka w sobie wsi (8), Folwark, Młyn, Karczma, dusz -- 3220, spow. 2720, --55 Żydów.

s. 479: Kollator Imc. Xiążę Biskup Krakowę.

s. 482: Stan ekonomiczny

Organarya o sieni i izbie komorze w przyciesiach i dachu zgniła.

s. 483: Intrata

-- zostać się powinno 500 ZłP --.

s. 483/484: Organista Jakob Szeżeński lat 62 mają /kościółowi 33 służy.

s. 484: Organista drugi Sebastyan Koźmieyski lat 22 mający, Kościółowi Rok drugi służy. Grzegorz Buda Grobarz niedawny.

s. 484: Kaplica w Jelnie -- murowana pod założeniem Sgo Krzyża. -- Ambona -- Chór malowany na którym stary Pozytywek, ławek.

s. 487: Dekret Wizyty

s. 488: -- rąrzadzam reparamyie w Roku 1: Szkarpy Kościoła Cmentarza wraz z opadłym tynkiem zewnątrz Zakrystyi wewnątrz, i dziurą na Chor dla osypujących się kamieni niebezpieczną, naprawić -- pod Organaryą przyciesi podwlec i pobić winien będzie. W roku 3: -- pozytywy dwa zporządzi --.

16. CHRZANÓW

AW 1783, AV 59

s. 489: Miasto -- ma kościół murowany pod założeniem Sgo Mikołaja konsekrowany -- Ambona -- ławek -- Chór na którym Pozytyw o głosach dziesięciu, białe od Rządcy pomalowany – Zakrystya --.

s. 490: Stan Fary

Miasto Chrzanów, wsie(2) .Dusz -- 1252. Kollator Dziedzic Chrzanowa. Za miastem na południe względem Kościoła Kościołek Sgo Krzyża pusty.

s. 495: Stan ekonomiczny:

s. 498: Organista ma swoy dom na swym gruncie.

s. 499: Intrata

-- powinno się zostac ZłP 1000 na czystą intratę.

s. 500: Stan Osobisty

Wawrzeniec Rzepecki Organista lat 41 maiący, służy tuteyszemu kościołowi lat 20. Paweł Kotecki Zakrystyan lat 32 maiący, służy tyteyszemu kościołowi lat 13 i -- Jan Baliszewski Dyrektor lat 28 maiący służy tey szkołu lat3 --. Niepłacenie zasług Wikarego osiągnęło już 2000 pzl a dwom organistom u obydwu kościołach po 500 zł z okładem.

s. 501: Dekret

-- w Roku 2. Mury przez które wchodzi się na chór -- oporządzi.

17. TRZEBINIA

AW 1783, AV 59

s. 501: Wieś -- ma Kościół murowany pod założeniem SS. Piotra i Pawła -- konsekrowany -- Ambona, Chrzcielnica, Chór, Konfesyonałów dwa --.

s. 501: Stan Fary: wiosek (9), dusz -- 1874.

s. 502: Kollator Dziedzic Trzebini

s. 507: Organarya zaczęta nowa lecz ieszcze nie skończona.

s. 508: Intrata

-- 503 ZłP.

s. 508: Stan osobisty

Jan Kanty Kossobucki Organista lat 36 maiący a iedenaście kościołowi służy.

s. 509 Dekret

-- w Roku 1. -- Organaryą dokończył. w Roku 2. Pozytyw naprawił.

18. KOŚCIELEC

AW 1783, AV 59

s. 509: Wieś -- ma kościół murowany -- pod założeniem Sgo Jana Chrzciciela konsekrowany.

s. 510: Ambona, konfesyonał, Chór z pozytywem o głosach siedmiu, ławek dla ludzi --.

s. 510: Stan Fary

wsi pięć, dusz -- 1985. Kollator Dziedzic Kościelca.

s. 514: Stan ekonomiczny

Niżej drogi chałupa z sienią dwiema izbami i komorami cum rekwisitis w ścianach starych strzechą starą pokryta. Przy tej inna chałupa z sienią, dwiema izbami i komorami, w ścianach stara, strzechą starą pokryta z tych w ideney Organista mieszka.

s. 515: Intrata

-- 1125 ZłP.

s. 515: Stan Osobisty

Organista Tomasz Matliński lat 40 maiący przy tym kościele zostaje lat 18.

s. 515a: Dekret

Chóru z organami i konfesjonału odmalowanie zalecam.

19. LIBIĄŻ

AW 1783, AV 59

s. 515a: Wieś -- kościół ma drewniany przez Dom Wielkopolskich w Roku 1732 wystawiony pod założeniem Przemienienia Pańskiego -- konsekrowany.

s. 516: Chrzcielnica -- Chór z Pozytywem o głosach ośmiu w marmurek malowany. Konfesjonały --.

s. 516: Stan Fary

Zamykał w sobie przed rokiem wies iedną Libiąż, -- teraz ma wsie cztery – dusz -- + dawniej 667 -- teraz 2784.

s. 517: Kościół ten w Kollacyi J.W. Teresy z Xiężąt Sułkowskich Wielopolskiej, Starościny Lanckoronoskiej.

s. 518: Stan ekonomiczny

Organarya o izbie komorze, po drugiey stronie komorze i chliwach z drzewa pod gątem prawie nowa.

s. 520: Intrata

-- ZłP 500.

s. 520: Stan osobisty

Organista mający fundusz swoy od Kollatora służy rok drugi a ma 22 lat wieku.

s. 522: Dekret Wizyty

-- w Roku 1.postara się -- o sporządzenie okien i miechów organ.

20. BABICE

AW 1783, AV 59

s. 522: Wieś -- ma kościół po pogorzeniu z gruntu przez -- Książęcia Siewierskiego, Biskupa Krakowa w Roku 1763 wymurowany, pod założeniem Wszystkich Świętych -- konsekrowany.

s. 523: Ambona -- Nad wielkimi drzwiami Chor muzyczny drewniany na którym organ dwanaście głosów mający, z bębniem i Pedalem , ławek --.

s. 524: Stan Fary

Zamyka w sobie wsi 9, -- dusz --3923 --.

s. 532: Stan ekonomiczny

Organaryja stoi po niżej kościoła od strony południowej z małym podworem pod snopkami. Wchod do sionki od południa, izba świetlica do niej drzwi na zawiasach na skubel zamykane, okien trzy w drewno szyby oprawione, piec i komin murowany, powała i podłoga z deszczek z tej izby do komory w końcu sionki jest mała kumora ciemna drzwi do niej na biegunach z skoblem, obok sieni przebudowana stajenka. Dalej ku zachodowi stodoła wrota proste, na biegunach z zamknięciem na klatkę. W tyle budynku ogródek razem z mieszkaniem płotem z chrostu obwiedziony. Mieszkanie to terazniejszy organista po spaleniu sam swoim kosztem postawił z niejakim przyłożeniem Się J. Xa Plebana. Kantoryja jest połowa chałupy chłopskiej do Plebana należącej, gdzie go po spaleniu się szkółki umieszczono. Wchód do sieni od południa drzwi na biegunach z skoblem, dwa okna w drewno szyby oprawne, powałą z dylow, podłogi nie ma, piec i komin murowany ale na dach nie wyprowadzony. Z drugiej strony sionki stajenka, drzwi na zawiasach z skoblem, w sadku mizerna stodoła.

s. 535: Intrata

-- 1568 złP, ale ta prawie nie wystarcza na expens podatkowe i gruntowe kościelne.

s. 535: Stan osobisty

Organista Stanisław Stośnicki urodzony 1750 dnia 14 kwietnia służy Kościołowi od Roku 1769tego. Kantor oraz i Bakalarz Woyciech Paczyński urodzony Roku 1726 służy kościołowi od Roku 1753ciego.

21. PŁAZA

AW 1783, AV 59

s. 536: Wieś -- kościół ma -- murowany -- Roku 1546 od Imc. X Tomáša Zydka Kanonika Wiślickeigo -- wystawiony pod założeniem Sgo Krzyża konsekrowany.

s. 537: Ambona -- Konfesyonałów nie masz, Chór z Pozytywem dobry o siedmiu głosach niebiesko malowany, ławek --.

s. 537: Stan Fary

-- wsi 2, -- dusz -- 368. Kollator Dziedzic Płazy.

s. 539: Stan ekonomiczny

Organaryya wcale przestawienia wyciąga

s. 539: Intrata

-- wynosi tylko do ZłP 600 na wszelkie expensa, dodatki i życie dla plebana.

s. 540: Stan osobisty

Marcin Nalikowski Organista lat 45 mający a 14 Kościołowi służy.

s. 540: Dekret

W Roku 2. -- Organaryą i Chałupy Chłopskie choćby zmniejszywszy ich liczbę opatrzy.

22. REGULICE

AW 1783, AV 59

s. 541: Wieś -- Kościół ma drewniany pod założeniem Sgo Wawrzeńca Męczennika -- konsekrowany.

s. 541: Ambona -- Chór prostey roboty z Pozytywem o głosach sześciu czarnomalowanym nadpsutym Konfesyonał --.

s. 542: Stan Fary

-- wsi 3, -- dusz -- 1021. Kollator: Zgromadzenie WW.P. Franciszkanek Zakon Ś. Klary Klasztoru Krakowę. Sgo Jędrzeja jako dziedziczek.

s. 546: Stan ekonomiczny

Dom Organisty: Wchód do sieni drzwi z tarcic na biegunach z kołowrotkiem drewnianym i sieni po lewej ręce. Izba do niej drzwi na zawiasach, chakach z wrzeciędzem chaczykiem i czterema skoblami, tam okna dwa, szyby wdrewnie, kominek na wierzch wywiedzony, przy nim piec z kachli starych, powała dobra bez podłogi. Powracając z tamtąd przez izbę do sieni są czeluście do pieca a na przeciw Piekarnia, do tej drzwi na zawiasach chakach tam okna dwa szyby w drewnie złe. Piec piekarski z nalepą, powała bez podłogi. Cały budynek z drzewa na przyciesiach jeszcze dobry z poszewką starą. Przed tym budynkiem stodoła z drzewa w słupy, stara, z poszyciem złym.

s. 549: Intrata

-- ZłP 806 gr 16.

s. 549: Stan osobisty

Organista Jan Salewski mający lat blisko 71 zostaje przy tym kościele Rok drugi.

23. POREMBA – ŻEGOTA

AW 1783, AV 59

s. 549: Wieś -- ma kościół w Roku 1762 od J.W. Franciszka Szchwacemberk -- Kasztelana Woynickiego wymurowany, pod założeniem Sgo Marcina Biskupa i Stey Małgorzaty konsekrowany w 1782.

s. 550: Ambona -- Chór na murze drewniany, jeszcze nie malowany, na którym Pozytyw o siedmiu głosach, prócz złych miechów dobry, czarno malowany, Konfesyonałów dwa--.

s. 550: Stan Fary

(5 wsi) – dusz -- 1940, Kollator Dziedzic poręby.

s. 558: Stan ekonomiczny

Organarya o sieni po lewej Izbie komorze po prawej Piekarni, Staience, Stodółce, ten Dom w przyciesiach, ścianach dosyć dobry porządny tylko w przyciesiach aż na zbyt zły.

s. 559: Intrata

-- ZHP 800.

s. 560: Stan Osobisty

Organista Stanisław Ptasznicki urodzony Roku 1710, zostaje przy kościele Porębskim od Roku 1727.

s. 562: Dekret Wizyty

-- w roku 1-- Organaryą poszyie --.

s. 562 ALWERNIA-KLASZTOR BERNARDYNÓW⁶²

24. ZALAS

AW 1783, AV 59

s. 563: Wieś -- kościół ma w Roku 1707 przez Piotra Pawlikowskiego Plebana miejsca tego z pomocą Dziedziców -- puł murowany puł drzewniany pod założeniem Maryi Magdaleny; Sgo Andrzeja Apostoła w Roku 1714 – konsekrowany.

s. 564: Ambona -- Chór z Pozytywem o głosach dziewięciu, lubo w marmur czerwony, niebieski od Rządcy pomalowany, jednak Pozytyw naprawy dużej potrzebuje. Konfesyonałów --.

s. 564: Stan Fary

Zamyka w sobie Wieś iedna Zalas i młyn – dusz –738 -- Kościół ten w Kollacyi I.O. Xiężney Lubomierskiej Marszałkowej Wielkiej Koronnej.

s. 567: Stan ekonomiczny

⁶² Następuje tylko opis duchowieństwa i bractwa św. Anny.

Organarya, izb dwie i Komorę mająca reparaowana.

s. 568: Intrata

Intrata z wszelkich produktów wynosi do zł 1800 odtrąciwszy jednak Dymowego 113, Subsidii charitativi 14, Organiscie 48, i inną gruntową, ile dla kamiennych gruntów -- zostanie się złP 800 na intratę.

s. 569: Stan osobisty

Alexander Kossobucki Organista mający lat 34 służący Rok szósty kościołowi.

25. SONSKA

AW 1783, AV 59

s. 569/570: Wieś -- ma Kościół w Roku 1618 przez W. Swierczewskiego Sekretarza J.K.Jmc, --/ wymurowany, pod założeniem Sgo Jakoba, w Roku 1625 -- konsekrowany.

s. 570: Ambona -- Chór z Pozytywem stary i głosach siedmiu zreparowany. Konfesyonałów --

.

s. 570: Stan Fary

-- wsi 3, -- dusz Religii katolickiej Rzymskiej 469.

s. 571: Kollator Dziedzic Sonski.

s. 573: Stan ekonomiczny

Organarya dużo stara.

s. 573: Intrata

-- ledwie Zł Pol 400.

s. 573: Stan osobisty

Alexy Proszowski Organista 30 lat mający a 5 służy.

s. 574: Dekret Wizytacji

-- w Roku 3. Kościół cały pobiie ,Organaryą i dwie Komorników chałupy przestawi --.

26. RYBNA

AW 1783, AV 59

s. 574: Wieś -- ma kościół drewniany pod założeniem Nayświę. Panny Narodzenia i Sgo Mikołaja konsekrowany.

s. 575: Ambona -- Chor w balaski toczone na dwóch filarach na którym Pozytyw o głosach sześciu. Konfesyonał --.

s. 575: Stan Fary

-- wsi 4 -- dusz -- 1738. Kollator Opat Kommendatarysz Tyniecki.

s. 583: Stan ekonomiczny

Budynek za Cmentarzem dla Organisty dobry, sumptem i espensą s.p. Kaspra Kasperkiewicza przeszłego Organistę Rybińskiego a terażniejszego Organisty Oyca wystawiony. Przy tym Budynku terażniejszy Organista swoim kosztem i espensą przybudował spiklerzyk staienkę i stodołę na gruncie Plebańskim. Ma zaś Ogródek i Sadek dla wygody swojej.

s. 585: Intrata

-- ZłP 400.

s. 585: Stan osobisty

Jan Kasperkiewicz Organista lat 31 mający a Rok trzeci Kościołowi służy.

27. CZERNIECHÓW

AW 1783, AV 59

s. 586: Wieś -- ma kościół – murowany -- pod założeniem S. Troycy i Św. Mikołaja Biskupa w Roku 1680 -- konsekrowany.

s. 587: Ambona -- Chór na którym Pozytyw o głosach dziesięciu dobry. Konfesyonałów --.

s. 588: Stan Fary

wsi ośm, -- dusz -- 3174. -- Kościół ten jest inkorporowany do Kaplicy Królewskiej.

s. 595: Stan ekonomiczny

Organarya o izbie, komorze, Piekarni pod zgniłą strzechą. Kantorya o izbie Komorze Piekarni również z Organaryą wielkiej reparacyi potrzebuie.

s. 596: Intrata

Intrata z samych dziesięcin 3200 Zł z kąd bierze Proboszcz Rorancki ZłP 300. Imć Kommendarz z Wikaryuszem zł 900. Organista i Kantor zł. 80. Na dymowe Zł 113. Na subsidium charitativum zł 73 odłożywszy utrzymywanie Pobudynkow,expens na Odpusty, iawna że mało co zostanie się Imć XX. Rorantystów.

s. 597: Stan osobisty

Jozef Kamieński Organista lat 36 lat mający, a 3 kościołowi służy. Kantor Bonawentura Jarmulski lat 30 mający, a kwartał kościołowi służy.

s. 598: Dekret wizytacji

W Roku 3. -- Organaryą opatrzyć, kantoryę przestawić zalecam.

28. LISZKI

AW 1783, AV 59

s. 598: Wieś -- kościół ma -- murowany pod założeniem Sgo Mikolaia Biskupa w Roku 1585 -- konsekrowany. ⁽⁶³⁾

s.612: Stan ekonomiczny

Dom Organisty: Od fortki Cmentarza idąc się drzwi do Organisty na zawiasach i chakach żelaznych do sieni w której jest Piekarnia w niej okienko małe na Cmentarz z sieni Izba na południe z dwiema oknami i piecem i kominkiem, powala nadpsuta podłogi nie masz z izby jest komora mała z okienkiem n Cmentarz przy Budynku są dwa chlewy cały ten Dom iako i dwie chałupy poddanych Plebańskich jest pod jedną strzechą mieszkających jest sprochniały, przyciesi popsute.

s. 613: Intrata

-- 1200 Zł dawał niegdyś Dzierżawca.

s. 613: Stan Osobisty:

Kommendarz od Roku 1773ię 14 Kwietnia Jako z Konsystorza Krakowę dany instrument okazuje J.W Jmć Andrzej Hrabia z Posławic Ankwicz Kantor Katedralny Krakowę tegoż roku...12 maja od Nayiaśnieyszego Króla Prezentowany.

Jozef Kozłowski Organista 1750 Roku urodzony od lat sześć kościołowi służy.

s. 614: Dekret Wizyty

-- w Roku 3 Parkach Cmentarza pobije, przyciesi pod Organaryą i budynki z nią złączonej podwlecze.

29. MORAWICA

AW 1783, AV 59

s. 614/615: Wieś /-- ma Kościół – przez -- Xiążąt Czartoryiskich wojewodów Ruskich w roku 1743 wymurowany pod założeniem Sgo Bartłomieia -- konsekrowany.

s. 615: Ambona Chór na którym Pozytyw o dziesięciu głosach i miechach dwóch dobry. Stalla --.

s. 616: Stan Fary

-- wsi 12 – dusz -- 3096, Kollator -- Książę Lubomirski Marszałek Wielki Koronny.

s. 627: Organista względem Plebanii ma swoje pomieszkanie na Zachód słońca letni. W tym pomieszkaniu ma izbę i z komnatą, Sieni Piekarnia to wszystko stare, przed oknami jest Stodółka nowo poszyta, za mieszkaniem jest sadek niewielki z różną drzewiną. Z drugiej strony Kościoła na wschód słońca iest Kantorya w tym pomieszkaniu iest izba, komnata, i Sień to wszystko potrzebuje reparacyi, za izbą iest ogrodek w ktorym stodołka nie dawno

⁶³ Brak stron 599-600.

stawiana, Tak Organisty jako i Kantora pomieszkania z całym swoim obejściem się ogrodzone płotem.

s. 628: Intrata

Wynosi do Zł 4483 z tej odtrąciwszy z Prowizją Krzeszowską dla Jmmę Organiscie z Kantorem 120 na potrzeby. Gruntu i Kościoła 200 a zatym zostaje 3717 na czystą Intratę.

s. 629: Stan osobisty

Woyciech Klemczęski Organista 1729 urodzony 1759 przyjął służbę. Antoni Tarozałowicz Kantor 1745 urodzony. 1773 przyjął służbę.

30. TENCZYNEK

AW 1783, AV 59

s. 630: Wieś -- ma kościół Roku 1742 -- wymurowany, pod założeniem S. Katarzyny -- konsekrowany.

s. 631: Ambona -- Chór dosyć przystoynie malowany na którym Pozytyw o głosach dziesięciu, ławek --.

s. 631: Stan Fary

-- wsi -- 3 dusz -- 1157, Kollator -- Xiążę Lubomirski.

s. 638: Stan ekonomiczny

Dom Organisty mieszkalny pod kościołem o kilka kroków na zachód w węgiel o dwóch izbach pod gątem, stary ale jeszcze dobry.

s. 640: Intrata

-- 1024 Zł Pol.

s. 640: Stan osobisty

Antoni Lipski Organista 54 lat maiący a 24 Kościołowi służy.

s. 641: Decret Wizyty

W pierwszym Roku Organaryą zreprować zaleci Imć Rządca.

31. KRZESZOWICE

AW 1783, AV 59

s. 641: Wieś -- ma kościół drewniany pod założeniem Sgo Marcina -- konsekrowany --.

s. 642: Ambona -- Chor nowy białe i w marmur iasny malowany na którym Pozytyw o siedmiu głosach miechach dwóch dobry jeszcze nie malowany. Konfesyonałow --.

s. 642: Stan Fary

-- cztery wiosek, -- dusz -- 989.

s. 643: Kollator I. O. Xiężna Izabella Marszałkowa wielka Koronna.

s. 651: Intrata

-- 550 złP.

s. 651: Stan osobisty

Jan Nowakowski Organista - lat 80 blisko mający a służy 36 Kościołowi.

32. RUDAWA

AW 1783, AV 59

s. 652: Wieś -- ma kościół -- wymurowany pod założeniem Wszystkich Świętych -- konsekrowany --.

s. 653: Ambona w marmurek malowana w rzeźbie złocona dosyć przystoyna. Chor łamany piękny: podobnież ambonie malowany na którym Pozytyw o głosach dziewięciu miechach dwóch nadpsuty i drugi Pozytywek w cale nie zdatny. Konfesyonałów --.

s. 653/654: Stan Fary

-- wsie (11), dusz – 2200.

s. 654: Kollator Przeświećna Kapituła Katedralna Krakowię.

s. 662: Intrata

ledwo by można dociągnąć do tysiąca złP na czystą Intratę.

s. 666: Stan ekonomiczny

Dom organisty i katora, Dom ten przyległy z ogrodkiem swoim do wozowni Plebanskiej na dwoje podzielony, z ideney strony izba i Komnata dla Organisty, z drugiej toż samo dla Kantora. Ten cały Budynek z drzewa dobrego, poszewka tylko i gonty od dołu poprawienia potrzebują, ma organista stodołę porządną.

s. 668: Stan osobisty

Maciej Starzykowski Organista 31 lat mający od Pół roku kościołowi służy.

4.2 Wypisy z akt wizytacyjnych dekanatu Proszowice

1) **AW 1598**, ArKapMKr sygn. AV Cap. 65, OABMK mf 3272

2) **AW 1614**, ArKapMKr sygn. AV Cap. 32, OABMK mf 3246

3) **AW 1618**, ArKapMKr sygn. AV Cap. 41, OABMK mf 3254

4) **AW 1629**, ArKapMKr sygn. AV Cap. 42, OABMK mf 3255

5) **AW 1728**, ArKMKr sygn. AV 23, OABMK mf 3295

6) AW 1747, ArKapMKr sygn. AV Cap. 67, OABMK mf 3274

7) AW 1783, ArKapMKr sygn. AV Cap. 54, OABMK mf 3326

DEKANAT PROSZOWICE

1). AW 1598, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 65

(OABMK mf 3272)

1. CIVITAS PROSCHOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 248: Ecclesia parochialis murata tituli Assumptionis B. M. V. et S. Joannis Baptistae consecrata. Juspatronatus Academiae seu Universitatis Cracovien testitudine clausa.

k. 249/249v: Item est et organum Mgr fundatus circa hanc ecclesiam -- pro dote habet quartam portem lanei agri Pankowskie dictam et domum parvam propriam una cum lectore supra nominato. Ad parochiam pertinent civitas Proszowicze cum suburbiis / -- (9 wsi).

k. 249v: Item habet domum pro Rectore Scholae malam.

2. VILLA KONIUSZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 252: Ecclesia parochialis murata, tit. Beatorum Ap[osto]lorum -- Petri et Pauli consecrata -- Jurispatronatus Collegarum Juristarum Collegii quinque voces habentium et generosa -- Alemani et Dominorum Laganowski.

k. 252v: Item habet Domum pro Rectore Scholis -- quem salariant sanctuari [--⁶⁴] florenis annuis et viginti gnosis. Ad parochiam pertinent villae -- (13).

3. VILLA NIEGARDOW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 252v: Ecclesia parochialis murata tituli S. maioris Jacobi Apostoli non consecrata Iurispatronatus conventus Monialium Staniątecentium.

k. 253: Item habet domum pro Rectore Scholae cu[m] parvo horto, quem salariat quinc florenis annuis et decem grosis. Ad parochiam perinent villae -- (6).

4. VILLA DALOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

⁶⁴ Nieczytelne.

k. 252v: Ecclesia parochialis quondam lignea tituli Annuciationis BMV, diruta ante triginta annos et robora -- igne cremata.

5. VILLA BIERKOW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 253v: Ecclesia parochialis lignea tituli Assumptionis BMV consecrata. Juris patronatus generosi Andreae Celavi haeredis villae.

k. 252v: Item habet domum pro Rectore Scholae, quem salariat Plebanus -- marci annuis duobus. Ad parochiam pertinent villae -- (4).

6. VILLA LUBORZYCZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 253: Eccl[esia] parochialis murata tit[uli] S. Crucis consecrata -- Jurispatr[onatus] Collegarum Collegii --.

k. 254v: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem salariat decima proveniente abamo. Ad parochiam pertinent villae -- (14).

7. VILLA WIECZŁAWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 254: Ecclesia parochialis lignea tituli S. Jacobi Apostoli maioris consecrata. Juris patronatus generosi D[omi]ni Andreae Szaskowski --.

k. 255: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto -- quem salariat quantuore marcis annuis. Ad Parochiam pertinent villae -- (13½).

8. VILLA RACZIBOROWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 255: Ecclesia parochialis murata tituli S. Margarethae Virginis consecrata. Iurispatronatus Collegii -- Capituli Crac[oviensis] -- Cathedralis Ecclesiae --.

k. 255v: Item habet domum pro Rectore Scholae muratam sub companili quem salariat Plebanus duabusque marcis annuis, tertia salariatur a Fraternitate. Ad parochiam pertinent -- (12 wsi)

9. VILLA PLESSOW [napisane z niemieckim ostrym ss w srodku, wygladajace jak B]

AW 1598, AV Cap. 65

k. 255v: Ecclesia parochialis lignea tituli s. Vincenti consecrata. Iurispatronatus haeredium villae Pleszow.

k. 256: Item habet domum pro Rectorae scholae cum horto, quem salariat quatuor florenis annuis Plebanus -- Ad parochiam pertinent villae -- (5).

10. VILLA MOGIŁA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 256v: Ecclesia parochialis lignea tituli S. Bartholomei Apostoli consecrata. -- Ad Parochiam pertinent villae -- (4).

11. VILLA WOLICZA obecnie GRABIE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 256v: Villa Wolicza quondam nunc Grabie. Ecclesia parochialis lignea, quondam in Wolycza aedificata eundem propter [--⁶⁵] agrarum in Grabie constructa -- tituli Assumptionis B.M.V. consecrata.

k. 257: Jurispatronatus G[enerosum] D[ominorum] Branieckych.

k. 257: Ad Parochiam pertinent villae -- (7).

k. 257: Item habuit -- domum pro Rectore Scholae.

12. VILLA RUSCZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 257: Ecclesia parochialis murata tituli s. Gorgij consecrata Iurispatronatus -- haederum villae.

k. 258 v: --ex altera parte duo Mensionarij cum certis Rectore Scholae, seu eius Cantore illud decantant. Summam autem a qua Mensionarij suat liberi et Idomatim Scholasticus Praebendarius et Vicarius -- cantare tenetur.

13. VILLA GORKA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 259: Ecclesia parochialis lignea, tituli Omnium SS[anctorum], ad multis annis prophanata.

14. VILLA CZULICZE

AW 1598, AV Cap. 65

⁶⁵ Nieczytelnie.

k. 259: Ecclesia parochialis lignea tituli S. Nicolai consecrata jurispatronatus haeredis villae Pauli Popowski.

k. 260 (patronat szlachecki, do parafii należą 4 wsie)

k. 260: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto quem salariatur quatuor marcis annis --.

15. VILLA POBIEDNIK

AW 1598, AV Cap. 65

k. 260: Ecclesia parochialis lignea titulis S. Adalberti Martyris, consecrata. Iurispatronatus Conventum Monialium Zwierzyniensem.

k. 260v: Item habet domum pro Rectorae Scholae -- quem salariat duabus marcis annuis Plebanus.

16. VILLA IGOŁOMIA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 260v: Eccl[esi]a Par[ochia]lis murata tituli Nativitatis B. M. V. (patronat sprawują dziedzice ze wsi Igołomia).

k. 261: Item habet domum pro Rectore Scholae cu[m] hortulo, quem salariat una cum Cantorem octo florenis annuis.

17. VILLA WAWRZENCZYCZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 261v: Villa; seu Oppidum Wawrzenczycze. Ecclesia parochialis tituli S. Mariae Magdaleneae consecrata. Iurispatronatus -- Episcopi Cracoviensis.

k. 262: Item habet domu[m] pro Rectore Scholae -- quem salariat una cum Cantore octo florenis annuis. Ad Parochiam pertinent villae -- (6).

18. VILLA POBOROWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 262: Haec Ecclesia -- est devaloata.

19. VILLA ZEMBOCZYN

AW 1598, AV Cap. 65

k. 262: Ecclesia Parochialis murata tituli S. Stanislai et -- Margaretae Iurispatronatus Ill[ustrissi]mi D[omi]ni January Castellani.

k. 263: Item habet domum pro Rectorem Scholae cum horto, quem salariat una cum Cantorem quatuor florenis annuis. Ad Parochiam pertinent villae -- (6).

DEKANAT PROSZOWICE

2). AW 1614, ArKAPMKr sygn. AV Cap. 32

(OABMK mf 3246)

Dla parafii : GÓRKA, GRABIE, KONIUSZA, POBOROWICE - brak wizytacji

1. VILLA RACZIBOROWICZE

AW 1614, AV Cap. 32

k. 491: Villa Racziborowicze. In ea eccl[esi]a est parochialis tituli S. Margaretae consecrata. Iurispatronatus -- capituli Cracoviensis.

k. 491v: Schola. Pro rectore scholae habetur domus murata.

k. 492: Parochiani -- (12 wsi).

2. VILLA WIECLAWICE

AW 1614, AV Cap. 32

k. 492: In ea e[st] eccl[esia] Parochiali S. Jacobi consecrata. Iurispatronatus haeredis villae.

k. 492v: Schola. Pro Rectore scholae domum habetur --.

k. 492v: Parochiani -- (14 wsi).

3. VILLA LUBORZICA

AW 1614, AV Cap. 32

k. 492v: Villa Luborzica. Ecclesiam habet muratam Tituli Sancti Crucis consecrata -- Iurispatronatus Almae Universitatis Cracoviensis.

4. VILLA BIERKOW

AW 1614, AV Cap. 32

k. 494: Ecclesiam habet Parochialem ligneam Tituli Assump. B. M. V. consecratam. Iurispatronatus -- [66].

⁶⁶ Nieczytelny tekst, przypuszczalnie szlachecki patronat.

k. 494v: Schola. Pro Rectore Scholae habetur domus, et pro Vicario habetur alia quos ex suis Parochus salariat.

k. 495 Parochiani -- (3 wsie).

5. VILLA NIEGARDOW

AW 1614, AV Cap. 32

k. 495: In ea Ecclesia e parochialis murata, Tituli S. Jacobi Apt. Maioris consecrata -- Iurispatronatus monialium Staniątceviensis.

-- paria chorum pro cantoribus posticum.

k. 496: Schola -- pro rector domus habetur et pro vicario cum hortis.

k. 496 Parochiani -- (7 wsi).

6. OPPIDUM PROSZOWICE

AW 1614, AV Cap. 32

k. 496v: Oppidum Proszowice. In ea e[st] Ecclesia parochialis murata, Tituli S. Joannis Baptistae et Assumptionis Beatae Mariae Viriginiae consecrata. Iurispatronatus Almae Univ. Cracoviensis. Chorum p[ro] confraternitatis literatorum et cantoribus cum -- duplici pulpito, stalla -- ambonam -- confessionalia tria -- organum musicum habet.

k. 497v: Fundatio pro organario. Habetur una quarta lanei ex fundatione Panek quas locari consuevit pro decem florenis annuatim. Eidem organario contribuit fraternitas literatorum -- duodecem grossorum, fraternitas S. Annae pendit octodecem grossorum singulis quartalibus.

7. VILLA ZEBOCIN MILITARIS

AW 1614, AV Cap. 32

k. 512v: In ea e[st] Eccla Parochialis murata Tituli S. Margaretae Martiris et Virginis -- consecrata. Proventus Ecclasiae -- domum pro vicario et domum pro rectore scholae qui ex suo salariat.

Parochiani -- (5 wsi).

8. OPPIDUM WAWRZEŃCZYCE

AW 1614, AV Cap. 32

k. 513v: Oppidium Wawrzeńczyce. In ea e[st] Ecclesia Parochialis murata, Tituli S. Sigismudi consecrata.

k. 514: Proventus. Ecclesia pastoris est Ecclesia viduata non quia viduata est Eccl[esia] Pastoris.

k. 515: Parochiani (6 wsi).

9. VILLA IGOŁOMIA

AW 1614, AV Cap. 32

k. 514: Est Eccla Parochialis murata Tituli BMV.

k. 514: Proventus Ecclae.

k.515: Item domum pro Rectore Scholae etiam cum horto.

k. 515: Parochiani -- (6 wsi).

10. VILLA POBIEDNIK

AW 1614, AV Cap. 32

k. 515: In ea e[st] Eccl[esi]a lignea Tituli S. Adalberti consecrata Iurispatronatus – Sanctissimum (i Zwierzyniec).

k. 515: Provenientis. Schola pro Rectorae novum cum hortas Parochiani.

k. 515 Parochiani -- (3 wsie).

11. VILLA CZULICE

AW 1614, AV Cap. 32

k. 516: In ea e[st] Eccl[esi]a Parochialis lignea Tituli S. Nicolai consecrata Iurispatronatus: Haeredis villae.

k. 516v: Pro dote habet Parochus Domum pro vicario -- et pro Rectore Scholae.

k. 517 Parochiani -- (5 wsi).

12. VILLA RUSCA

AW 1614, AV Cap. 32

k. 517: In ea e[st] Eccl[esi]a murata Collegiata Tituli Gregorii consecrata --.

k. 517: organum musicum habet -- rector scholae sunt --.

k. 517: Parochiani -- (7 wsi).

13. VILLA PLESZOW

AW 1614, AV Cap. 32

k. 518v: In eo Eccl[esia] Parochialis lignea, Tituli S. Vincenti consecrata. Iurispatronatus haeredis villae.

k. 519: -- domum pro Vicario et Rectore Scholae.

k. 519 Parochiani (5 wsi).

14. VILLA MOGILA

AW 1614, AV Cap. 32

k. 519: Habetur Eccl[esi]a lignea Tituli S. Bartholomei Ap[osto]li consecrata.

k. 519: Rector scholae habet domum.

k. 519: Parochiani (4 wsie).

DEKANAT PROSZOWICE

3). AW 1618, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 41

(OABMK mf 3254)

1. OPPIDUM PROSZOWICE

AW 1618, AV Cap. 41

k. 86v: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Joanni Baptistae, consecrata. Iurispatronatus Universitatis Cracoviensis.

k. 88: Est etiam meduis laneus agri Pankowski dictus pro duabus missis septimanatim legendis Ecclesiae datus, quem consules colunt, et ex 20(?) florenos viginti soluunt, quoru[m] octo sacristiamus, lector missale' accipit, decem veri Organarius, duo aut[em] floreni residui pro fabricia Eccle[siae] convertuntur.

k. 88: Item est domus pro Rectore Scholae qui pro sua promissione habet decima[m] ex villa Kowary ex duobus agris pro qua illi soluuntur quinq[ue] Ataria[m](?).

k. 88: Ad Parochiam pertinent villae volta opidu[m] Prossowice.

k. 88: Est etiam in hoc Opido Capella t[i]t[uli] S. Spiritus lignea -- consecrata.

2. VILLA KONUSZA⁶⁷

AW 1618, AV Cap 41

k. 89: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S[anc]ti Petri et Pauli, consecrata. Iurispatronatus diversoru[m] vicinoru[m] et Collegii Juris Consultoru[m] Crac[oviensi].

⁶⁷ W tekście: Koniusza.

k. 89v: Item habet curiam pro sua habitatione, necno[n] domu[m] pro vicario, et Rectore Schola[e], quibus Plebanus salarium soluit.

k. 89v: Ad parochia[m] pertinent -- (13 wsi).

3. VILLA DALOWICE

AW 1618, AV Cap 41

k. 90: Ecclesia destructa a[d] multis annis, et solo a[e]quata. Haered[is] villa[e] suit D[ominum] Kuczkowski, nunc vero D. Paulus Goneworz.

4. VILLA NIEGARDOW

AW 1618, AV Cap 41

k. 90: Ecclesia parochialis murata, consecrata, t[i]t[uli] S. Jacobi Apostoli, Iuris patronatus Monialnium Conventus Staniątecen[is].

k. 91: It[em] h[abe]t domu[m] pro sua habitatione, et alia[m] pro familia, necnon pro Vicario et Rectore Schola[m], quibus plebanus salariu[m] soluit. Ad parochia[m] pertinent villa[e] -- (7).

5. VILLA BIERKOW

AW 1618, AV Cap 41

k. 91v: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] Assumption[is] B.M.V. Consecrata. Iurispatronatus G[e]n[er]os[um] D[ominum] Theophili Schemberg.

k. 92: Item habet domum pro sua habitatione cum horto -- necno[n] domu[m] pro vicario, et alia[m] pro Rectore Schola[e], quibus plebanus salarium soluit.

k. 92: Ad hanc parochia pertinent villa[e] -- (3).

6. VILLA LUBORZICA

AW 1618, AV Cap 41

k. 92: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] Exaltationis S. Crucis, consecrata, Jurispatronatus Universitatis Cracovien[is].

k. 93: Item habet domum pro sua habitatione -- domunculas pro Vicariis, necno[n] domu[m] pro Rectore Schola[e], quibus Plebanus salarium soluit.

k. 93: Ad hanc parochia[m] pertinent villa[e] -- (14).

7. VILLA WIECLAWICE

AW 1618, AV Cap 41

k. 93v: Ecclesia parochialis lignea, t[itu]l[us] S. Jacobi Apostoli, consecrata. Iurispatronatus Patrum Societatis Jesu Crac[oviensi].

k. 94: Item habet domu[m] pro residentia cum horto, et aliam pro Vicario, necnon pro Rectore Schola[e].

k. 94: Ad hanc parochia[m] pertinent villa[e] -- (14).

8. VILLA RACIBOROWICE

AW 1618, AV Cap 41

k. 94v: Eccl[esia] paroch[ialis] murata tit[uli] S. Margarithae Virginis et Martyris consecrata. Iurispatronatus V[enerabili] Capituli Cracoviensis -- Habet etiam organa Musica --.

k. 95v: -- Utrisque⁶⁸ plabanus salarium soluit, sicuti et organario, qui pro festis sollennibus Cracovia accessivi solet --.

k. 95v: Ad hanc parochia[m] pertinent villa[e] -- (13).

Ex quo censu organario floreni decem octo sunt solvendi iuxta decretum officialis.

9. VILLA PLESZOW

AW 1618, AV Cap 41

k. 96: Ecclesia parochialis lignea, S. Vincenti Martyris, consecrata. Iurispatronatus (kasztelan krakowski). Item habet domum pro residentia cum horto et etiam pro Vicario, nec non pro Rectore Schola[e] cui plebanus salariu[m] soluit. Ad parochiam pertinent villae -- (4).

10. VILLA MOGILA

AW 1618, AV Cap 41

k. 96: Ecclesia parochialis lignea t[itu]l[us] S. Bartholomei Apostoli, consecrata, Iurispatronatus Monasteris Clara tumba[e].

11. VILLA GRABIE

AW 1618, AV Cap 41

k. 97v: Ecclesia parochialis lignea, t[itu]l[us] Assumptionis B.M.V. consecrata, Iurispatronatus Haereditis villae Generosina -- (et) Christopheri Kończiński.

k. 98: -- habet domum -- et etiam po Rectore Schola[e], cui Plebanus salarium soluit.

⁶⁸ Wikariuszowi i rektorowi szkoły.

k. 98: Ad hanc parochiam pertinent villae -- (4).

12. VILLA RUSCA

AW 1618, AV Cap 41

k. 98: Ecc[lesia] paroch[ialis] murata, tit[uli] S. Gregorii Papae -- Iurispatronatus haeredum de Rusca et Braniec.

k. 98v: Habet etiam organa Musica --.

k. 100: Sunt quoque circa predictam ecclesiam organa Musica, pro quorum Magistro seu organario est incorporata decima in villa Stanislawice post duos laneos cmetonales que decem marcis redimitur cui praepositur pro salario (alius?) decem marcas adiungit.

Ad hanc parochiam pertinent villae -- (7).

13. VILLA GORKA

AW 1618, AV Cap 41

k. 100: Ecclesia parochialis lignea ab annis tredecim on Loco veteris aedificata qui[a] profanata suit per Haereticos – t[itu]l[us] Omniu[m] Sanctoru[m], nondu[m] consecrata.

k. 100: Etiam est domu[m] cum horto pro Rectore Schola[e] cui plebanus salariu[m] soluit.

k. 101: Ad hanc parochia pertinent villa[e] -- (3).

14. VILLA CZULICE

AW 1618, AV Cap 41

k.101: Ecclesia Parochialis lignea, t[itu]l[us] S. Nicolai Confessoris, consecrata. Iurispatronatus Generosi Joannis Popowski.

k.101v: Item habet domu[m] pro sua residentia cum horto, et alteram pro familia, necnon domu[m] pro Vicario, et etiam pro Rectore Scholae, cui plebanis salariu[m] soluit.

k. 101v: Ad hanc parochia[m] pertinent villae -- (6).

15. VILLA POBIEDNIK

AW 1618, AV Cap 41

k. 102: Ecclesia parochialis lignea, t[itu]l[us] S. Adalberti Martyris consecrata. Iurispatronatus Conventus Monialiu[m] in Zwierzyniec.

k. 102v: Idem domu[m] pro Rectore Schola[m] novam, quibus plebanus salariu[m] soluit. Ad hanc parochia[m] pertinent villa[e] -- (3).

16. VILLA IGOLOMIA

AW 1618, AV Cap 41

k. 103: Ecclesia parochialis murata, t[itu]l[i] Nativitatis B.M.V. consecrata. Iurispatronatus Universitatis Cracoviensis et villae haeredu[m] -- Habetur etiam in hac eccl[esi]a, instrumentu[m] musicu[m] positivum dictum.

k. 103v: habet (pleban) domum pro rectore scholae, cui plebanus salarium soluit, una cum organario.

k. 103v: Ad hanc parochiam pertinent villa[e] -- (6½ wsi).

17. OPIDUM WAWRZINCZICE

AW 1618, AV Cap. 41

k. 104: Ecclesia parochialis murata, t[itu]l[i] S. Sigismundi, consecrata pro suffragneo Cracoviensi incorporata.

k. 104v: et Rectori Scholae salarium solveta [solueta] cenetur -- Item est domus pro altero Vicario necnon pro Rectore Scholae -- Ad hanc parochia pertinent villae - (5).

18. VILLA POBOROWICE

AW 1618, AV Cap. 41

k. 105: Ecclesia parochialis lignea novem -- sub titulo S. Crucis -- aedificatur a Generoso D[omino] Georgio Obatkowski, villae Haeredum --.

k. 105v: Item habet domu[m] noviter -- pro Rectore Scholae, cui plebanus salariat soluit. Ad hanc parochiam pertinent villae -- (3).

19. VILLA ŻEMBOCIN

AW 1618, AV Cap. 41

k. 105v: Ecclesia parochialis murata, t[itu]l[i] S. Stanislai consecrata. Iurispatronatus Ill[ustris] Joannis -- Castellani Cracoviens[is].

k. 106v: necnon domum pro Rectore Schola cui sunt (?) et Cantori parochus salariu[m] soluit. Ad hanc parochia[m] pertinent villa[e] -- (4).

20. VILLA KOŚCIELEC

AW 1618, AV Cap. 41

k. 106v: Ecclesia prophanata sine tecto, non clausa.

DEKANAT PROSZOWICE

4). AW 1629, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 42

(OABMK 3255)

1. CIVITAS PROSOWICE

AW 1629, AV Cap. 42

k. 12: Ecclesia murata tit[uli] S. Joannis Baptistae consecrata -- reparatione indiget, oforium ligneum, fenestras vitreas noviter -- habet organa musica, habet altaria duodecem --.

k. 13v: Est etiam in suburbano capella S. Spiritus.

k. 13v: Fundationes autem pro rectorae scholae et organario in superioribus visitationibus descriptae sunt.

2. VILLA KONIUSA

AW 1629, AV Cap. 42

k. 14: Ecclesia Parochialis murata t[ituli] S. Petri et Pauli consecrata.

k. 14v/15: Est Domus pro Plebano, / Vicario et Rectore Scholae.

3. VILLA NIEGARDOW

AW 1629, AV Cap. 42

k. 15: Haec non est visitata.

4. VILLA DALOWICE

AW 1629, AV Cap. 42

k.15v: A multis annis Ecclesia -- profanata.

5. VILLA BIERKOW

AW 1629, AV Cap. 42

k. 15v: Eccl[esi]a Parochialis lignea t[ituli] Assumptionis B. Mariae Virginis sed a duobus annis – conflagravit.

6. VILLA LUBORZICA

AW 1629, AV Cap. 42

k. 16: Ecclesia Prochialis murata t[itu]l[i] S. Crucis exaltationis consecrata. Juris patronatus Universitatis Crac[oviensis].

k. 16v: Huius Ecclesiae Plebanus -- fovet duos vicarios penes hanc Ecclesiam cui etiam musicum organum nuper addicciter Rosarii Confraternitatem introduxit.

7. VILLA WIĘCŁAWICE

AW 1629, AV Cap. 42

k. 17: Ecclesia Parochialis lignea t[i]t[uli] S. Jacobi maioris Apostoli Jurispatronatus [Frat]rūm Societatis Jesu bene tecta.

8. VILLA RACIBOROWICSE (k. 18)

AW 1629, AV Cap. 42

k. 18v: Villa Raciborowice

k. 18v: Ecclesia Parochialis murata tit[uli] S. Margaretae consecrate -- Juris patronatus V[enerabili] Capituli Crac[oviensi] -- Habet Ecclesia organa musica -- Ciborium.

k. 18v: Magistrum scholae et cantorem salariat plebanus pro organario vero est census viginti (20) florenum annuus apud m[a]gistrum selarum Clepardiae emissus⁶⁹.

9. VILLA MOGIEŁA

AW 1629, AV Cap. 42

k. 19: Ecclesia Parochialis lignea t[itu]l[i] S. Bartholomei Apostoli – Abbatae – Clara[e] Tumbae incorporata -- consecrata non mala tecta.

k. 19v: Est etiam in haec ecclesia organum musicum, Magister scholae e[st] organarius cui ex conventu p[re]tium soluitur --.

10. VILLA KRZESŁAWICE⁷⁰

AW 1629, AV Cap. 42

k. 19v: Capellam est satis ornatam, sed sine dote.

11. VILLA PLESOW

AW 1629, AV Cap. 42

k. 20: Ecclesia Parochialis lignea, t[i]t[uli] Vincencii Martyris Consecrata. Juris Patronatus Haeredium --.

⁶⁹ Być może chodzi tu o mistrzów siodlarzy z Kleparza.

⁷⁰ Wezwanie kaplicy nie zostało podane.

12. VILLA GRABIE

AW 1629, AV Cap. 42

k. 20v: Ecclesia lignea t[i]t[uli] Assumptionis B.M. Virginis.

k. 21: Huius Ecclae ist Plebanus, a quinque annis inscituiq[ue] e idem Prapositus in Rusca vaccae p[ro] fabrica Ecclesiae non sunt nec domus pro Rectore scholae. P[ro] Parocho domum aedificatur modernus Plebanus.

k. 21: domus p[ro] Rectore scholae ve[ro] aedificet[ur] dabit operam D[ominus] Parochus.

13. VILLA RUSCA

AW 1629, AV Cap. 42

k. 21v: Ecclesia Parochialis murata t[i]t[uli] S. Gregorii consecrata. Juris patronatus Haeredum de Rusca et Branice.

k. 22: Habet organa mala penitus destructa.

k. 22: Est et domus p[ro] Rectore scholae, qui a Praeposito salariat.

AW 1629, AV Cap. 42

14. VILLA GORKA

k. 22v: Eccle[si]a Parochialis lignea t[i]t[uli] O[mniu]um Sanctorum Consecrata. Juris patronat[us] -- Stanislai Lubomierski Palatini --.

k. 23: Ad hanc Parochiam p[er]tinent villae (4).

k. 23: item e[st] domus p[ro] rectore scholae sed cantor non habetur.

15. VILLA CZULICE

AW 1629, AV Cap. 42

k. 23v: Ecclesia P[a]rochialis lignea t[i]t[uli] S. Nicolai.

16. VILLA POBIEDNIK

AW 1629, AV Cap. 42

k. 24: Ecclesia Parochialis lignea t[i]t[uli] S. Adalberti consecrata. Juris Patronatus Sanctimonialium in Zwiersiniec.

17. VILLA IGOŁOMIA

AW 1629, AV Cap. 42

k. 25: Ecclea Parochialis murata t[i]t[uli] Nativitatis BM Virginis consecrata.

18. OPPIDUM WAWRZINCICE

AW 1629, AV Cap. 42

k. 26: Ecclesia parochialis murata t[i]t[uli] S. Mariae Magdalenaee et Zigismundi Regis Martÿris consecrata -- Habet ecclesia intus organa nova.

k. 26v: Item habet haec Ecclesia sex vaccas pro fabrica, ā quibus duodecem grossi taneum soluuntur, Item organario soluunt[u]r quatuor floreni ex arca Ecclesiae singulis anni quadrantibus.

19. VILLA POBOROWICE

AW 1629, AV Cap. 42

k. 26v: Ecclesia lignea, t[i]t[uli] S. Crucis consecrata.

k. 27: Est etiam domus pro rectore scholae cui Plebanus soluit, tres florenos singulis anni quadrantibus.

20. VILLA ŹĘBOCIN

AW 1629, AV Cap. 42

k. 27v: Ecclesia Parochialis murata t[i]t[uli] S. Stanislai et S. Margaretae consecrata.

DEKANAT PROSZOWICE

5). AW 1728, ArKMKr, sygn. AV 23,

(OABMK mf 3295)

Brak wizytacji parafii: KRZESŁAWICE, GRABIE, IGOŁOMIA, MOGIŁA, RUSZCZA, WAWRZEŃCZYCE

1. VILLA CZULICE

AW 1728, AV 23

s. 163: In hoc Decanatu Proszovicensi extat Ecclesia Parochialis in Villa Czulice, lignea, -- consecrata S. Nicolai dicata. Jurispatronatus et Collationis Generosi Sigismundi a Morsko Morski, haeredis villae.

s. 164: Scamna -- Chorus in Majori Choro ligneo, in quo Organum alias Pozytyw Vocum octo per modernu[m] Illustrem Rectorem assumptum. Fenestrae --.

s. 164/165: Rector Ecclesiae --/ Item fovet Organarium qui salariatur.

s. 167: Ad parochiam pertinent villae -- (5).

s. 169: Decretum pro Ecclesia praedicta: Cathalogus Confirmatorum Parochianorum tempore conscriptionis pro confessione Paschali per Organarium describatur.

2. VILLA POBOROWICE (s. 169)

AW 1728, AV 23

s. 170: Ecclesia, in decanatu Prossovicensi tota lignea, tituli S. Crucis, consecrata --.

s. 170: Jurispatronatus haeredis villae.

s. 170: Chorus ligneus, in quo organum vocum octo per muro in parte destructum.

s. 172: Item fovet Organarium, quem salariat quotannis florenis 16. Item fovet cantorem, et hunc salariat quotannis florenis 16.

s. 172: Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

3. VILLA ŽEMBOCIN

AW 1728, AV 23

s. 174: Villa, in qua Ecclesia Parochialis murata, consecrata, -- Jurispatronatus -- Haeredis villae, hac Ecclesia gaudet titulo S. Stanislai Episcopi et Martyris, et S. Margaretae Virginis.

s. 175: Ambona -- Chorus ligneus, in quo Organum Vocum Septem. Fenestra --.

s. 176: Item fovet Organarium et Cantorem qui habent seorsivas⁷¹ Residentias sub uno tecto et salariatur organarius quotannis florenis 44. Cantor vero 32 florenis et habent pro dote sulcos sex ad Domum Hospitale[m], in quo resident Pauperes quinque, et habent sulcos aliquot ad Hospitale pertinentes.

s. 176: Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

4. OPPIDUM PROSZOWICE

AW 1728, AV 23

s. 178: Oppidum S. R. M[aias]t[at]is in quo Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Joannis, consecrata.

s. 178: Jurispatronatus Almae Universitatis Crac[oviensis].

s. 179: Ambona -- Chorus ligneus, in quo Organum Vocum Septem correctione indigens. Stalla --.

s. 180: Idem Illustris Rector, fovet Organarium, qui habuit Domum, quae conflagrata est, hortum, non insi possidet, qui salariatur 12 florenis quotannis. Item fovet Cantorem, qui

⁷¹ Oddzielne.

similiter salariatur florenis 12. Item fovet Bacculaureum, qui partiter salariatur florenis 12. Item Vice-Cantor et Companator salariant[ur] quotannis florenis octo.

s. 184: Capella Hospitalis S. Spiritus in Proszowice lignea -- Chorus ligneus --.

s. 187: Ad Altare SS. Petri et Pauli sub organis⁷²

s. 189: Item opona szkotowa zielona pod organy.

s. 189: Opony, podpunkt: reszta srebra: Item novo przybyle dziecie pod Organy srebrne.

s. 190: Decretum pro Ecclesia praefata.

s. 191: Cathalogus Confirmatorum parochianorum sub tempus conscriptionis pro confessione Paschali per Organarium sic per actum describatur.

5. VILLA KONIUSZA

AW 1728, AV 23

s. 192: Villa pertinens ad Parochum, loci in qua Ecclesia parochialis murata, non constat utrum sit consecrata tituli SS. Apostolorum Petri et Pauli, fuit conflagrata per fulmen, quae per modernum Rectorem est reaedificata.

s. 193: Chorus ligneus noviter post conflagrationem Ecclesiam constructus, depictus, in quo Organum vocum sex destructum.

s.193: Jurispatronatus haeredis villae.

s. 194: Item fovet Organarium et Cantorem, qui habent Domu[m] suam et salariantur quotannis ā Parocho loci.

s. 194/195: Ad Parochiam pertinent Villae -- (14).

5a. DALEWICE CAPELLA

AW 1728, AV 23

s. 196: Capella lignea, consecrata, tituli Annuntiationis BVMariae.

6. VILLA NIEGARDÓW

AW 1728, AV 23

s. 198: Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Jacobi Apostoli, consecrata.

s. 199: Altaria -- Sacristia -- Ambona in minori choro lignea Chorus ligneus depictus, in quo organum vocum septem. Lacunar in minori choro muratum --.

s. 200: Item fovet Organarium et Cantorem qui habet Domum unicam, habet etiam pro dote in campus agrum, alias Hortum inter agros Curiales (dworskimi) ex una, (z jednej strony) et

⁷² Tu następuje opis ołtarza „pod organami”.

cmethonum ex altera per sulcos quinque hi[c] Organarius et cantor salariantur annuatim per florenos 32.

s. 200: Ad Parochiam Pertinent Villae -- (6).

7. VILLA BIERKÓW

AW 1728, AV 23

s. 203: Haec Villa, continet in se Ecclesiam Parochialem ligneam, tituli Assumptionis B. V. Marie, consecratam.

s. 204: Altare maior: -- Sacristia, -- Ambona -- Pavimentus -- Fenestra -- Scamna – Fores -- Campanile -- Chorus ligneus depictus, in quo organum Vocum sex bonum. In hac Ecclesia sunt Indulgentia perpetua pro Festo S[anctis]mi Scapularis --.

s. 205: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).

s. 207: Cathalogum Confirmatorum ex Parochianis suis circa Confessionem Parochialem in seorsivo Registro connotet.

8. VILLA PLESZÓW

AW 1728, AV 23

s. 207: Continet in se haec Villa, Ecclesiam Parochialem ligneam. S. Vincentio dictam, consecratam.

s. 208: Fenestra -- Chorus ligneus in Columnis positur simplex, in quo Organum vocum [⁷³] Fores --.

s. 209: Item fovet Organarium qui simul et Rector Scholae est habet etiam Domum bonum in Inventario Descriptam.

s. 209: Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

9. VILLA POBIEDNIK

AW 1728, AV 23

s. 211: Ecclesia Parochialis lignea in suis fundamentis a moderno rectore ecclesiae restaurata - - tituli S. Adalberti Episcopi et Martyris consecrata.

s. 212: Item supra chorum fenestrula una, chorus ligneus, in quo organum bonum per modernum Rectorem comparatum.

s. 213: Item fovet Organarium qui habet Domum et Hortulum parvum et salariatur quotannis florenis 29⁷⁴. Dos Ecclesiae --.

⁷³ Pozostawiono puste miejsce na wpisanie liczby głosów.

s.213: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).

s. 215: Decretus reformationis Cathalogus Confirmatorum Parochianorum suorum sub tempus conscriptionis pro confessione Paschali per Organarium describatur et penes Ecclesiam habeatur.

10. VILLA GORKA

AW 1728, AV 23

s. 215: Haereditatis Magnifici Stephani Morztyn, -- in qua Ecclesia Parochialis lignea, tituli OO[Omnium] SS[Sanctorum] Consecrata --Juris Patronatus Haeredis Villae.

s. 216: Chorus ligneus simplicis structurae, in quo Organum Vocum Octo.

s. 217: Item fovet Organarium, qui habet domum suam propriam, et salariatur quotannis florenis viginti. -- Ad parochiam pertinent Villae -- (3).

s. 217: Decretum pro Ecclesia praedicta.

s. 219: Domum pro Organario extruat.

s. 219: Diem Nativitatis Infantum et horam -- in Libro Baptisator[um], et locum sepulture Parochianorum in Libro Mortuorum suorum, sub tempus conscriptionis pro Confessione Paschali, conscribat --.

11. VILLA WIEĆŁAWICE

AW 1728, AV 23

s. 220: Ecclesia parochialis lignea tituli S. Jacobi Apostoli consecrata.

s. 221: Chorus ligneus duabus columnis suffultu[s] depictus, in quo Organum Septem Vocum

s. 223: Item fovet Organarium, qui habet domum per modernum Rectorem aedificatam et salariatur quotannis 40 florenis. Item fovet cantorem, et salariatur idem salario.

s. 223: Ad Parochiam pertinent villae -- (15).

s. 225: Decretum pro Ecclesia praedicta.

s. 225: Diem Nativitatis Infantis -- in Libro Baptisatorum -- et locum sepulturae -- in Libro Mortuorum connotet -- Cathalogum Confirmatorum, sub tempus Conscriptionis pro Confessione paschali Organario autem Cantori conscribere demandet.

12. VILLA LUBORZYCA

AW 1728, AV 23

⁷⁴ Cyfra 9 poprawiana, niewyraźna.

s. 226: Villa -- Episcopi Cracoviensis, in qua Ecclesia Parochialis murata -- circa Annum 1222 fundata et donata. Almae Universitati Cracovien[si] cum donatione Jurispatronatus -- Ecclesia est consecrata, tituli Exaltationis S. Crucis.

s. 227: Stalla in minori choro ex parte utraq in Maiori scamna commoda. Chorus ligneus, in quo Organum bonum Vocum. Fenestra -- Confessionale tria --.

s. 229: Item fovet Organarium, qui habet Domum, et salariatur quotannis floreni 40. Item fovet cantorem, qui etiam habet Domum, et salariatur quotannis 28 florenis.

s. 229: Ad Parochiam pertinent villae -- (14).

s. 231: Decretum pro Ecclesia praedicta.

s. 231: Cathalogus Confirmator[um] Parochianorum ut per Organarium tempore conscriptionis pro Confessione Paschali describatur.

13. VILLA RACIBOROWICE

AW 1728, AV 23

s. 231: Villa Praestimonialis R[evere]nd[issi]mi Capituli in qua Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Margarethae consecrata. -- Jurispatronatus R[everen]d[issi]mi Capituli Crac[oviensi].

s. 232; Stalla -- scamna -- Chorus ligneus, in quo Organum vocum 11. Fenestra 4 --.

s. 223: Rector Ecclesiae -- agros -- decimas -- Item habet Censum annuos reemptionales: --.

s. 233: -- 3tium: Censum pro Organario ibidem Clepardiae, in Domo Litwinowskie, 5 floren[is], a Summa Capitali 100 floren[is].

s. 233: Item fovet Organarium, qui habet Domum et salariatur quotannis florenis 20.

s. 233: Ad parochiam pertinent Villae -- (13).

s. 235: Decretum pro Ecclesia praedicta.

s. 235: Diem Nativitatis Infantum -- in Libro Baptisatorum annotari -- Locum sepulturae in Libro Mortuorum annotari curet.

DEKANAT PROSZOWICE

6). AW 1747, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 67

(OABMK mf 3274)

1. VILLA PLESZÓW

AW 1747, AV Cap. 67

s. 5: In hac villa haereditats Celsissimi Principis Sanguszko, -- est Ecclesia Parochialis lignea, Tituli S. Vincentij Martyris et Levitae, visitata Anno Millesimo Septingentesimo Vigesimo

Octavo per Illustrissimum et Reverendissimum Dominum, Michaelem Kunicki, Episcopum arsonianensem, Suffraganeum, et pro tunc (tunc) Archidiaconum Cracoviensem -- Haec ecclesia consecrata fuisse fertur ab Ipso Sancto Stanislao Episcopo et Martyro -- Fundatio Ecclesiae istius, Erectio et Dotatio reperitur apud Celsissimum Haeredum modernum.

s. 7: Scholam parochialem distinctam non habet, hospitale pauperum nullum habetur, attemen pauperes per parochiam dispersi ab iisdem parochianis utuntur. Capilla intra fines parochiae istius unam tantum in Krzesławice a curia separata et septimenta cincta lignea intus depicta, portile habet proprium ac bonum... Raro ad praesens in eadem celebratur --.

s. 7: Kościół jest z drzewa jodłowego miejscami bardzo spróchniały --.

s. 8: Kościół jest pod wezwaniem św. Wincentego --.

s. 8: Chor w tym kościele noviter wyreparowany, na którym jest Pozytew wymalowany razem z gankiem.

s. 10: Drewniane naczynie -- Pulpit dla organisty na chórze jeden --.

s. 19: Wsi do tego Kościoła należące -- (6).

s. 24: Wikaryski Domek seu Budynek

s. 24: Szkoła albo rezydencja dla organisty. Wchodząc do tej są drzwi na zawiasach y chakach z skoblem w sieni po lewej rece są drzwi do izby na zawiasach y chakach z antabką zalaznemi, w tej izbie jest piec kachlowy y kuminek okna dwa w ołów oprawne z tej do komnaty są drzwi na zawiasach y chakach w której jest okno jedno y drzwi na podworzec naprzeciwko tych -- jest piekarniczka na tej całej szkole powała dobra krokwy łąty y poszewka dobra, circumcirca zas tej szkoły są chlewy y przykłapy nowo dane. Grodzone przed ta jest kilka zagonów do Organisty należących.

2. VILLA GRABIE

AW 1747, AV Cap. 67

s. 25: In hac villa Grabie Haereditatis Excellentissimi D[omini] Joannis Branicki, Palatini Cracoviensis -- est Ecclesia Parochialis lignea, noviter impensis Adm R[everendi] olim Jacobi Cichowski immediati Antecessoris in maiori parte extracta -- (ecclesia)nec dum consecrata, tituli Assumptionis B. M. V. --.

s. 26: Chorus in quo organum parvum vulgo Posytew sex vocum extat.

s. 28: Villae ad hanc Parochiam pertinentes sunt quinq[ue]decem.

3. VILLA RUSZCZA

AW 1747, AV Cap. 67

s. 36: In hac villa Haereditatis Excelentissimi Domini Joannis Clementis Comitis in Ruszcza Branicki palatinis Cracoviensis -- est ecclesia praeposituralis parochialis, olim vero collegialis, tituli S. Gregrii Papae et Magni Ecclesiae Doctoris, murata, -- Haec ecclesia est consecrata.

s. 36: locus secretus⁷⁵

s. 38: Praeter mansionarios quatuor habet organarium et cantorem -- Parochia habet villas novem -- Schola parochialis nulla ad praesens adest, nec pueri educantur neque hospitale habetur.

s. 40: chór pstroczano malowany z organami dwoistemi dobremi -- Z tego chóru są drzwi do kalkownie, która jest nad bracką komorą, z niej są na kościół wschody.

s. 40: Domek Organisty albo szkoła. Wchodząc do tego domku są drzwi na zawiasach y chakach żelaznych z skoblami wrzeciędzem y klamką drewnianą Wszedszy do sieni są drzwi do izby, na zawiasach y chakach z skoblami y wrzeciędzem y antabką. Wszedszy do izby iest kumin z słomy pleciony wywiedziony na powałę przy tym kuminie iest piecyk piekarski przy nim piec kachlowy postawiony niedawno. W tej izbie są dwa okna w drzewo wprawiane, z tej izby są drzwi do komnaty stare na zawiasach y chakach z skoblami y wrzeciędzem w tej komorze iest okno w ołów wprawiane powała dobra, wychodzac z izby są drzwi na oborę stare na zawiasach y chakach przy tym budynku z jednego konca jest szopa na słomę, z drugiego chlew na bydło, do tego są grzadkiy kilka sliwek, koło tego iest płot grodzony nie dawno dobry, Budynek kantora. Wchodząc do tego są drzwi na zawiasach y chakach z skoblem y wrzeciędzem, wchodząc do sieni sa drzwi do izby na chakach I zawiasach, w tey Izbie iest piec piekarski okno iedno w drewno wprawione. Z tey Izby są drzwi do komory na zawiasach y chakach, ta komora nie dobra, do tey kantoryi iest kilka grządek strzecha na niey stara.

s. 50: Tandem mansionarijs iuxta ultimam Erectionem productam, per trecentos florenos exsolvendae est pensio a Perillustri Rectore, Cantori autem et Organario per quadraginta.

4. VILLA GORKA

AW 1747, AV Cap. 67

s. 51: In hac villa Haereditatis -- Michaelis Morsztyn, Castellani Sandecensis est Ecclesia Parochialis Tituli Sanctorum Omnium lignea -- Fenestra -- Chorus ligneus cum Organo vulgo Pozytew vocum septem, unax vox destructa -- Ambona --.

s. 52: Juspatronatus et Collationis Illustris Haeredis praedictae Villae Gorka.

⁷⁵ Znajduje się od sadku na boku.

- s. 53: Vicariam non habet, Ministrum Ecclesiae unum videlicet Organarium fovet, eundemq[ue] salariat. Villae ad parochiam sunt quinq[ue].
- s. 58: Domków Poddanych Plebański Sześć w iednym organista mieszka we trzech poddani, z innych gospodarze pouciekali y pustkami stoją.
- s. 58: Decretum Reformationis pro Ecclesia Par[ochia]li in Gorka.
- s. 59: Damna eidem Ecclesiae per Organarium a se susceptum illata de proprio resarciat, praecipue cum eundem Organarium suspectum habuisse debuerat pro ut etiam et Pomarium tempore suae Possessionis excisum de novo plantari faciat.

5. VILLA CZULICE

AW 1747, AV Cap. 67

- s. 59: In hac villa haereditatis et Collationis -- Johannis Morski Burgrabidae arcis Cracoviensis est Ecclesia Parochialis Tituli Sancti Nicolai Episcopi, lignea – Fenestra --. Chorus ligneus in quo est organum vulgo Pozytew octo vocum. Ambona --.
- s. 62: Item est domus pro organario cum horto. Villae ad parochiam spectant, ut parte Czulice -- (4 wsie) et ex Villa Czerniechow quatuor Cmethones.

6. VILLA POBIEDNIK

AW 1747, AV Cap. 67

- s. 70: In hac Villa Haereditatis et Collationis Sanctimonialium Ordinis Praemonstatensis Conventus Zwerzynecensis ad Cracoviam est Ecclesia Parochialis lignea, Tituli Sancti Adalberti Episcopi et Martyris -- Fenestra -- Chorus ligneus depictus, in quo est organum vulgo Pozytew vocum quinq[ue]. Ambona--.
- s. 72: Rector Ecclesiae -- fovet Vicarium -- et organarium; quos salariat. Villae ad Parochiam sunt quatuor.
- s. 74.: Inventarium aedificiorum Plebanalium.
- s. 76: Domek dla Organisty, wchodząc do tego domku są drzwi drewniane na kołowrotach z tych drzwi idąc są drzwi drewniane w sieni do izby na zawiasach y chakach zelaznych z wrzeciędzem w tey Izbie okna dwa w drewno opravne stare złe, Piec kachlowy nie dawno postawiony z kuminkiem powała stara zła, z tey sa drzwi do kumnaty na zawiasach y chakach zelaznych, w tey komnacie okno iedno w drewno opravne podłogi y powały niemasz. Na przeciwko tey izby iest Piekarniczka, do niey drzwi na kołowrotach wtey piec Piekarski okienko iedno. Ten domek słomą pokryty dobrze przy tym Domku iest chlew.”

7. VILLA IGOŁOMIA major

AW 1747, AV Cap. 67

s. 77: In hac Villa Igołomia major est Ecclesia Parochialis murata Tituli Nativitatis Beatae Mariae Virginis consecrata. Juris patronatus Haeredum ejusdem Villae quoad Ju[ri]s activum, quo ad Ju[ri]s Passivum Vniversitatis Cracoviensis --.

s. 78: Ad Parochiam pertinent Villae -- (8 i pół).

s. 79: Descriptio ipsius Ecclesiae.

s. 79: Kościół ceglany murowany z filarami pobocznymi --.

s. 80: Descriptio Altarium.

s. 81: Chór mniejszy drewniany nowy, na którym iest Pozytew z osmiq[ue] głosami, pod tym Pozytywem są miechy dwa, a to wszystko nie dawno de novo wystawione.

s. 83: Missa votiva lecta de Beata Maria Virgines -- cum decantatione -- per Rectorem Scholae cum Populo.

s. 93/94: Szkoła albo Rezydencya Organisty. Ta w Roku przeszłym de novo wystawiona, do tey drzwi z przed kościoła na biegunie y wici drewnianey z klamką y zaporą drewnianą. Z tey Sieni drzwi do Izby, na zawiasach y chakach żelaznych z chaczykiem yskoblami zelaznymi. W tey Izbie okna dwa w ołow oprawne na południe, Piec kachlowy bielony nowy przy nim ławy, z tey izby drzwi do komnaty na zawiasach y chakach zelaznych, z wrzeciaglem y skoblami zelaznymi, okienko maleńkie w drewno oprawne, z tey komnaty są drzwi w tył na ogród na zawiasach y chakach zalaznych, z zaporka intus drewnianą. Z izby wyszedzsy po prawey ręce iest Piekarnia do której drzwi na zawiasach y chakach żelaznych z klamką drewnianą. W izbie iest Okno w drewno oprawne na pułnoc piec piekarski. Na przeciwko tey Izby iest Staienka do której drzwi na biegunie y wici drewnianey która w około / z drzewa w węgiel postawiona.

8. OPPIDUM WAWRZYNCZYCE

AW 1747, AV Cap. 67

s. 95: In hoc Oppido Wawrzynczyce Haeritatis Episcopatus Cracoviensis est Ecclesia Parochialis Tituli Sancti Sigismundi Regis et Martyris de [et] Sanctae Mariae Magdalenae murata -- In minori choro Fornix, in majori autem Tabulatum vel maxime reparatione indiget, ante chorum organorum --.

s. 95: Fenestrae -- Chorus ligneus in quo organum bonum extat. Ambona -- Juris patronatus et Collationis Episcopatus Cracoviensis.

s. 97: Domus organarij prope domum Vicarialem cum horto summe desolata. -- Fuerat quondam Domus Cantoris, quam post obitum ejusdem modernus Commendarius demolivit.

8a. Kaplica szpitalna św. Mikołaja

s.97: Item est quoq[ue] ibi hospitale ligneum ab ecclesia remotum reparationem indigens ad quod extat capella seorsiva lignea desolata Tituli Sancti Nicolai in qua est altare vetus chorus in quo est organum parvum vulgo Posytew --.

s. 97/98: Villae ad Parochiam sunt septem nem/pe Oppidum Wawrzeńczyce.

s. 105: Decretum Reformationis pro Eccle[si]a Par[ochia]li Wawrzynecensi.

s. 105: Cantorem qui semper in ante fovebatur, aliosq[ue] ministros seu Musicos Ecclesiae qui olim quoq[ue] fuisse dicuntur, penes Ecclesiam pro posse, suo et decore ejusdem Ecclesiae foveat Adm[irabilis] R[evere]ndus Commendarius (Kantora, który był wcześniej zawsze utrzymywany, jak i służbę i muzyków kościelnych przy kościele według możliwości dla ozdoby kościoła utrzyma.).

s. 105: Residentiam R[evere]ndi Vicarij, Organarij, Cantoris et pro Familia Domum ex integro restauret.

9. VILLA POBOROWICE

AW 1747, AV Cap. 67

s. 112: In hac vVilla est Ecclesia Parochialis lignea, Haereditatis quondam Magnifici olimAntonij Belchacki, Pincernae et Notarij Castri Cracoviensis -- Tituli Sanctae Crucis --.

s. 112: Fenestrae -- Chorus ligneus nigro colore depictus, cum organo vulgo Pozytew. Ambona -- Jus patronatus huius Ecclesiae Magnificorum Haeredum Villae Poborowice.

s. 113: Ministrum Ecclesiae videlicet Organarium Discretum Franciscum Kaszycki qui ab annis tredecem ecclesiae inservit fovet et utraque tam vicarium quam organarium salariat --.

s. 114: Villae ad parochiam spectant -- (5).

s. 120: Inventarium aedificiorum Plebanali[um] et Oeconomicu[m]

s. 120: Item domek czyli szkoła, w którym organista mieszka z sadkiem i ogrodkiem.

10. VILLA ZEMBOCIN

AW 1747, AV Cap. 67

s. 121: In hac Villa Haereditatis Celsissimi Principis Sanguszko -- est Ecclesia Parochialis murata... Tituli Sanctae Margarethae Virginis et Martyris --.

s. 122: Chorus ligneus gypso circumductus, in quo organum vulgo Pozytew novem vocum extat --.

- s. 122: Haec Ecclesia est consecrata.
- s. 122: Iuspatronatus Illustrissimi Haeredis in Zembocin.
- s. 125: Item ad hanc Ecclesiam Perillustris Rector fovet Organarium et Cantorem qui habent Domus suas distinctas quos una cum R[evere]ndo Vicario Perillustris Rector Ecclesiae salariat quotannis de propriis -- Villae ad Parochiam pertinent quinq[ue].
- s. 125: Inventarium Suppellectilis Ecclesiae
- s. 129: Inventarium aedificior Plebanalium e[t] Economicu[m] (⁷⁶).

11. VILLA PROSZOWICE

AW 1747, AV Cap. 67

- s. 131: In hoc Oppido Proszowice Haereditatis Sacrae Regiae Majestatis est Ecclesia Parochialis -- Tituli Assumptionis Beatae Mariae Virginis et Sancti Joannis Baptistae, murata -
-.
- s. 131/132: maiori -- minori choro -- Chorus li/gneus in quo Organum parvum extat. Confessionale --.
- s. 132: Haec Ecclesia dicitur esse consecrata, sed quo Anno et per Quem non constat.
- s. 137: Ad hanc Ecclesiam sunt ministri videlicet Organarius, Cantor, Magister Scholae et duo Campanatores, quos salariat Illustris Praepositus. Villae ad Parochiam spectant -- oppidum Proszowice -- (10 wsi).
- s. 138: Descriptio Status Ecclesiae Prosovicensis
- s. 139: Chór wielki drewniany, malowany, na nim jest organum małe.
- s. 158: Domus Organarii et Cantorii. Wchodząc do sieni są drzwi na zawiasach i hakach żelaznych, z wrzeciędzem y skoblami dwiema do zamykania, w tey sieni są drzwi so izby ad occidentem w krórej Organista mieszka , na zawiasach y hakach żelaznych z wrzeciędzem y skoblami dwiema w tey izbie iest piec zielony kachlowy i kumin okna domu w drewno opravne, powała i podłoga stara. Z izby są drzwi do kumory na zawiasach y hakach zelaznych z wrzeciędzem i skoblami dwiema. Druga izba iest ad occidentem w której kantor mieszka --. Ten cały domek jest strzechą pokryty.
- 11a: Ecclesia Hospitalis Prosovicensis
- s. 160: Hac Ecclesia est lignea tituli Sancti Spiritus -- cum porticum nimis ruinoso.
- s. 160: Haec Ecclesia ist consecrata
- s. 160: Fenestrae -- Chorus ligneus in quo Organum vulgo Pozytyw destructum extat. Ambona --.

⁷⁶ Nie ma opisu domu organisty.

12. VILLA DALOWICE sub Parochia Niegardovicensi

AW 1747, AV Cap. 67

s. 164: In hac Villa Dalowice Haereditatis Magnifici Josephi Limianowski -- est capella seu Praebenda Tituli Annuntiationis Beatae Virginis Marie, lignea --.

s. 165: chorus ligneus depictus in quo organum vulgo Pozytew existat. ⁽⁷⁷⁾

13. VILLA KONIUSZA

AW 1747, AV Cap. 67

s. 169: In hac Villula seu sorte est Ecclesia Parochiali murata Haereditatis Rectoris Ecclesiae in ibidem -- sub Titulo Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum.

s. 169: Odeum seu chorus ligneus cum gradibus ejusdem materiae picturis adornatus in quo organum parvum – Confessionalia --.

s. 170: Juspatronatus huius Ecclesiae haereditis Villarum Piotrkowice et Damianice sub Koniusza.

s. 174: Domus -- Organarij et Cantoris anno praeterita igne absumptae et nondum aedificata.

s. 176: In Parochia haec tres dunta exat Capellae seu Oratoria privata reperiuntur videlicet in curijs Villarum Piotrkowice.

s. 183: Decretum Reformationis pro Ecclesia Koniuszensi

s. 183: Domus Organarij et Cantoris quae non ita pridem igne absuptae sunt.

14. VILLA BIERKÓW

AW 1747, AV Cap. 67

s. 183: In hac Villa Bierkow Haereditatis -- Josephi Kumiecki Capitanei Gajoviensis est Ecclesia Parochialis lignea, Tituli Assumptionis in Caelum Beatae Virginis Mariae.

s. 183: Fenestra -- chorus ligneus depectus in quo Organum parvum alias Pozytew vocum septem extat. Ambona --.

s. 186: Rector Ecclesiae -- Fovet Organariu[m] tantum quem quotannis salariat.

s. 186: Item habet domum pro organario quam non pridem erexit --.

s. 186: Villae ad parochiam spectantes sunt tres --.

s. 189: Inventarium aedificiorum Plebanaliu[m] Oeconomicu[m]

s. 189: Budynek dla organisty także nowowystawiony przy którym jest chałupka dla komornika pod jednym przykryciem.

⁷⁷ Zapis ten następuje po nieskończonym opisie parafii Proszowice, potem następuje opis parafii Koniusza.

15. VILLA LUBORZYCA

AW 1747, AV Cap. 67

s. 190: In hac Villa Luborzyca Haereditatis Episcopatus Cracoviensis -- est Ecclesia Parochialis -- murata. ⁽⁷⁸⁾

s. 191: Fenestra -- Odeum seu chorus ligneus in quo Organum mediocris structure mundum depictae, extat.

s. 197: Item fovet Minstros Ecclesiae Organarium Discretum Stanislaum Klimkiewicz et Cantorem Discretum Joannem Dworackiewicz. -- Item [sunt] aliae duae [domus] distinctae organarii et cantoris non pridem constructae.

s. 198/199: quos⁷⁹ una cum organario et cantore -- rector ecclesiae salariat. Organista et cantor per florenos quinque vigore / quorum tenentur ad missas lectas duodecem de Requiem pro anima Antonii quolibet mense alternatim absolvendas et post quamlibet missam praemisso versa a porta inferi responsione per chorum facta obligantur ad orationem pro defunctis. jam vero organarius et cantor sub tempus missae hujusmodi Dies irae et post orationem per d. vicarium dictam Salve Regina decantabunt.

s. 199: -- organarius florenos duodecem et cantor florenos octo ex manibus praepositi collegii Iuridicis Universitatis Cracoviensis percipiendos vigore quorum tenentur

s. 200: Ad quorum accidentium terciam partem organarius et cantor pertinebunt.

s. 201: Villa ad Parochiam spectantes sunt quatuordecem --.

16. VILLA WIĘCŁAWICE

AW 1747, AV Cap. 67

s. 213: In hac Villa Więclawice Haereditatis Domus Probationis Societatis Jesu --. est Ecclesia Parochialis -- lignea Tituli Sancti Jacobi Apostoli--.

s. 213: Fenestrae -- Chorus ligneus depictus duabus columnis suffultus in quo Organum vulgo Pozytew septem vocum extat. Ambona --.

s. 217: Domus Organarii prope Domum secundi R. Vicarij lignea antiqua et proxima reparatione indiges. Domus vero Cantoris non est distincta ad praesens. Sed Cantor in taberna antiqua recenter reparata manet.

s. 217/218: Rector hujus Ecclesiae --/ -- Item fovet Ministros Ecclesiae Organarium et Cantorem quos per quadraginta florenos annuatim salariat.

s. 218: Villa ad Parochiam spectantes sunt quatuordecem.

⁷⁸ Nie podano wezwania kościoła.

⁷⁹ Chodzi o wikarych.

s. 233: Mieszkanie dla Szkolnych to razem z szpitalem pogorzało. --. Item Budynek alias stara karczma, w której ad praesens Kantor mieszka i jest przy tymże Budynku alias karczmie Ogród --.

17. VILLA RACIBOROWICE

AW 1747, AV Cap. 67

s. 236: In hac Villa Haereditatis Per augusti Capituli Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis, est Ecclesia Parochialis -- tituli Sanctae Margarethae Virginis, murata --.

s. 236: Fenestrae -- Chorus ligneus antiquus depictus in quo organum vocum antiquitus undecem, nunc autem per modernum Rctorem Ecclesiae ad duodecem voces redactum et de toto restauratum. Ambona --.

s. 237: Jurispatronatus praefati Peraugusti Capituli Eccleae Cath[erda]lis Cracoviensis.

s. 240: Item fovet Organarium Discretum Sebastianum Głogoczewski qui habet domum sub campanili. Est etiam domus distincta pro Cantore qui ad praesens circa Ecclesiam non fovetur, cum horto.

s. 240: Villae ad Parochiam spectantes -- (12 wsi).

s. 246: Inventarium aedificiorum Plebanaliu[m] e[t] Oeconomicu[m]

s. 246: Domek także kantorowski opaską nową utwierdzony i dach na nich nowo dany. -- Przy dzwonnicy domek dla organisty przybudowany i dachem nowym nakryty.

s. 247: Decretum Reformationis pro Ecclesiae Parochiali Raciborovicensi

s. 247: Item Re[vere]ndo Vicario justum salarium, illudq[ue] majus quam ad praesens annuatim tribuat, neq[ue] in accidentibus defraudet, Cantorem foveat, ac lensus quo neglexit vindicare vindicet.

18. VILLA MOGIŁA

AW 1747, AV Cap. 67

s. 248: In hac Villa Haereditatis Conventus Mogilensis Religiosorum Ordinis Cistercensis est Ecclesia Parochialis lignea, tituli S. Bartholomaei Apostoli --.

s. 248: Tabulatum et Pavimentum necdum comparatum pro ut et chorus musicus extat, tamen organum vulgo Pozytew in minori choro e[t] regione sacrarij super unum scamnum locatum. Ambona -- Scamna -- in tota Ecclesia duo nempe unum sub Organis aliud penes Sacrarium.

s. 251: Ad haec ecclesiam est etiam unus tantum Organarius Discretus Albertus Lisiewicz ab annis tredecem Ecclesiae inserviens. Salaritur quotannis per conventum Mogilensem florenis

quadraginta qui et Pedagogum agit. Scholares ad praesens habet quatuor. Villae ad parochiam spectant -- (5 ½), (⁸⁰).

DEKANAT PROSZOWICE

7). AW 1783, ArKMKr, sygn. AV 54

(OABMK mf 3326)

1. PROSZOWICE

AW 1783, AV 54

s. 2: Fara i Kościół -- zamyka w sobie Miasteczko Proszowice -- y Wsie następujące (10 wyliczono) -- Dusz Religij Rzymiskiej Katolickiej pod tą Farą -- około dwóch tysięcy siedemset dwadzieścia -- Kościół z cegły murowany pod Tytułem Wniebowzięcia Matki Boskiej y S. Jana Chrzciciela, -- przez kogo? y kiedy? konsekrowany nie wiadomo.

s. 2: Ambona -- Nad wielkimi drzwiami chór muzyczny drewniany, z Pozytywem stojącym niedawno wyreparowanym. Ołtarze: --.

s. 4: Jus Patronatus tego kościoła do Akademij Krakowskiej należy.

s. 4: Przydaie temu Kościołowi ozdoby; naprzód Towarzystwo Literatów około Roku 1565, iak świadczy Wizyta Kazimierskiego: fundowane, a tegoż Roku przez Jana Biskupa Krakowskiego approbowane, których Obligacya w niedziele i Święta uroczyste śpiewać Msze Wotywy do B. V. Maria Cantu Gregoriano. Pomnożone potym toż Towarzystwo Literatów dochodem z sześciu kwart roli od pobożnych Mieszczanów Proszowickich, zapisanych, o których w Summaryuszu wzmianka: czyniącym na rok Zł 108 które wydaia na Mszy 55 corocznie, resztę na ludzi kościelnych i na światło.”

s. 5: Pod tą Farą jest kaplica pod Tytułem SSS Troycy -- przy gościńcu krakowskim -- chór muzyczny nad drzwiami.

s. 5: Inwentarz sprzętów y ruchomości Kosciola Farnego Proszowickiego

s. 8: Insze sprzęty y ruchomości kościelne: -- Antepedyow czternaście -- Pozytyw Bractwa Różańcowego o sześciu głosach in Presbyterio na postumencie iedna. Krzesło stare iedno.

s. 12: Summariusz Zapisow do Zakrystyi Sług Kościelnych, Szkoły y Szpitala Farnego należących.

s. 12: In actis Civittis Proszovicen[sibus] Imta Barbara Pankowa Domu[m] et duas Quartas agri unam pro duabus Missis quavis septimana lectis, quae periit altera[m] pro Organario

⁸⁰ Po opisie wyposażenia kościoła brakuje opisu domów plebana i sług kościoła.

Eccl[asia]e. Proszowicen[sibus] quae est in usu ejusde[m], ultimo ultimo suae Voluntatis Testamento Donat --.

s. 13: Stan ekonomiczny i dochodowy kościoła Proszowickiego

s. 14: Organarya drewniana, stara, w ścianach jeszcze dobra, przez pognite jednak przyciesi w ziemię wlażła, o dwóch izbach, komorach i sieniach, słomą cała pokryta, Sieni z chrostu plecione, gliną oblipiane, drzwi wszystkie na zawiasach z wrzeciędzami, piece kamienne, kominy dwa na sztagach lepione złe. W Izbie Organistowej okienko z szyb taflowych cztery nowe, podłogi w żadnej Izbie nie masz, powały z tarcic.

s. 15: -- dochodu rocznego -- ZłP tysiąc dwieście po odtrąceniu wydatków.

s. 15: Stan Osobisty Duchowieństwa Kościoła Farnego Proszowickiego

s. 15: Organista Jozef Padechowicz lat 19 mający. Służy Kościołowi rok 1. Kantor Antoni Florczykiewicz ma życia lat 65, służy Kościołowi lat 40. Dzwonnik Antoni Florczykiewicz ma życia lat 34. Służy Kościołowi lat 4. Dyrektor Szkoły -- lat 60 służy -- 20.

s. 26: Szpital Proszowicki ok. 1510 fundowany, -- Kaplica po Tytułem SS. Ducha --.

s. 26/27: Chórek tarcicami obudowany na któ/rzym Pozytywek o pięciu głosach dobry.

2. KONIUSZA

AW 1783, AV 54

s. 35: Kościół murowany z całą swoją Farą -- zamyka w sobie wsi czternaście --.

s. 36: Dusz Religii Rzymskiej katolickiej -- tysiąc osiemset. -- Kościół od pioruna w Roku 1749 zrujnowany, potem przez s.p. Imć X. Wojciecha Micińskiego wymurowany -- pod Tytułem SS. Apostołów Piotra y Pawła.

s. 36: Ołtarze -- Chór muzyczny drewniany, malowany, na którym Pozytew o dziesięciu głosach niebiesko malowany. Zakrystya --.

s. 37: Jus Patronatus tego Kościoła -- należy do Dziedzica wsi Piotrkowic, którym teraz iest IW. Michał Grabowski, Generał Woysk W[ielkiego] X[sięstwa] L[itewskiego].

s. 50/51: Domy Wikaryiskie y inne Kościelne. -- iest Dom ieden, na trzy mieszkania rozdzielony, z drzewa budowany, cały słomą posyty, o dwóch kominach gliną wylepionych y w górę wyprowadzonych, w którym to Domu mieszkają, z jednego końca Organista, Kantor z drugiego, w środku zaś Kościelny, każdy ma sionkę izbę i komorę: Organista i Kantor mają przystawy czyli szopki z chrostu postawione, słomą także poszyte. W tych Izbach piece y okna teraz / nowo reparowane, tylko poszywka często się od słoty i nawałnic psuje.

s. 53: Kantor Piotr Bondasiewicz, lat życia 39, Kościołowi służy lat 25.

Organista Jan Kanty Jędraszewski lat życia 43, kościołowi służy lat 18.

Kościelny Antoni Gorylski lat życia 40 a przy kościele tym Koniuskim zostaie lat 9.

3. CZULICE

AW 1783, AV 54

s. 53: Kościół Czulicki z całą Farą swoją -- zamyka w sobie wsi sześć, -- Dusz -- około ośmset.

s. 53: Kościół drewniany pod Tytułem S. Mikołaja Biskupa dla znaczney reparacyi w której teraz iest esekrowany i co do materyalnego stanu nieopisuie się.

s. 54: Jus Patronatus tego Kościoła do Dziedziców Wsi Czulice należy.

s. 58: Stan ekonomiczny y dochodowy tegoż Kościoła

s. 61: Organarya za Cmentarzem przy Domu Wikaryiskim, przez terażniejszego W ImcX Plebana ze wszystkim nowo poprawiona, słomą pokryta, do której wchodząc do sionki są drzwi nowe, na zawiasach z wrzeciędzem; w sionce kuchenka, do której drzwi stare na zawiasach z haczykiem; w tej piecyk y nalepka. z sieni drzwi do izby nowe na zawiasach z klamką i haczykiem; w izbie podłogi nie masz, powała z tarcic starych; okna dwa tafelkowe; jedno w ołów, drugie w drzewo oprawne, piec z białych kachli nowych, Kominek y piec chlebowy cegłą y gliną wylepiany; drzwi nowe do komory na zawiasach z wrzeciędzem, w komorze podłogi nie masz, okienko małe, powała stara, z tej komory są drzwiczki stare małe na dwór, na zawiasach z zasuwą. Domy Poddanych Plebańskich na iedney połaci przy Organaryi”

s. 63: Dziesięciny

Więc z produktów gruntowych y Dziesięcin uczynić może ta Plebania Zł Pol. Dwa tysiące dwieście. Lecz odtrąciwszy Expensa gruntowe, kościelne y Podatkowe, zostać może na Sufficiencyą Plebana ZłP. Tysiąc.

s. 63: Sługa Kościelny Jakob Jasicki mający lat 51, służy temu kościołowi lat 27. Organista Dydak Jasicki Syn pomienionego koscielnego, mający lat 23. Organistą zaś iest przy tym kościele lat 7. Kantora, Dyrektora szkoły y szpitala nie masz.

4. NIEGARDÓW

AW 1783, AV 54

s. 64: Fara y Kościół -- Zamyka w sobie -- Wsi ośm. -- Dusz -- tysiąc dwieście dziewięć -- Kościół -- wymurowany -- konsekrowany -- pod Tytułem S. Jakoba Apostoła Większego.

s. 65: Ołtarze -- Chór muzyczny drewniany stary, na którym Pozytew o siedmiu głosach stary zły. Zakrystya --.

- s. 70: Stan ekonomiczny i dochodowy
- s. 73: Budynek dla Organisty po drugiej stronie kościoła od południa, z drzewa budowany słomą posyty, w którym izdebka jedna, Piekarniczka jedna, komorek dwie. Ten budynek y z dachem całkiem zgnity.
- s. 75: Dziesięciny -- Czynszów od Summ wzmiankowanych -- zostać może na Sufficiencyą Plebana ZłP tysiąc osiemset.
- s. 75: Organista Alexy Kostrzewski, który oraz Zakrystyanem y Dyrektorem Szkoły iest, mający lat 41. Służy temu kościołowi od lat kilku.
- s. 75: Dekret Wizyty
- s. 76: Początkowa od trzech lat dopiero po objęciu tey Plebanij ImćX Jozefa Brygiewicza rządność, iak wczesna, tak znaczna okazuje się dowodnie. Gdy bowiem Folwark, Oborę, Chlewy, Staynie, Wozownie, Spichlerz, y Dom dla komornika, wszystko to nowe i porządne, wystawił, a Wikaryą wyreperował, z miejscowych dochodów: Kościół zaś za odkryte przy reparaacji w murach Organaryi, pieniądze, a od Zwierzchności dyecezalney na potrzeby miejsca tego dysponowane, nowej Facyaty do porownania z dachem nadmurowaniem, wielkimi pod Facyatą drzwiami, nowymi tarcicami w wielkim churze sufitu wybiciem, dębowymi in Presbyterio Ławkami, posadzki kamienney w całym Kościele ułożeniem, y wewnętrznym całego Kościoła wytynkowaniem, y wybielaniem ozdobił --.
- s. 76: Organaryi walącey się, y już prawie do reparaacji niezdatney, a dla odwrócenia niebezpieczeństwa ognia od kościoła, na inszym miejscu nowej wybudowanie.

5. DALEWICE

AW 1783, AV 54

- s. 77: Prebenda w Wsi Dalewicach w Farze Niegardowskiej -- kaplica ta -- z drzewa tartego wybudowana -- pod Tytułem Zwiastowania N. M. Panny.
- s. 77: Ławek -- Chór muzyczny stolarskiej roboty okrągły, malowany, Pozytew na nim o sześciu głosach malowany zły. Ołtarze --.
- s. 78: Jus Patronatus tey Prebendy do Dziedziców Wsi Dalewice należy.
- s. 80: Dziesięciny
- s. 80: zostać może na Sufficiencyą Prebendarza zł tysiąc. Którym iest J. X. Grzegorz Gładyszowski -- Instytuowany na też Prebęde za prezentą IW. Józefa Siemianowskiego Kasztelana Wielunskiego Dobr Dalewic Dziedzica i Kollatora.
- s. 80: Dekret Wizyty
- s. 80: Kruchta spruchniała wali się -- pozytew od dawnych lat popsuty.

s. 81: Pozytew y Apparat Kapliczny wyreparować.

6. BIERKÓW

AW 1783, AV 54

s. 82: Fara i Kościół -- zamyka w sobie -- Wsi trzy -- Dusz – siedemset -- kościół drewniany -
- powtórnie wybudowany iest Roku 1663 -- konsekrowany -- pod Tytułem Wniebowzięcia
N.M.Panny.

s. 82: Cały Kościół przez pogniłe przyciesi do upadku nakłoniony.

s. 83: Ołtarz -- Chór muzyczny stolarskiej ordynaryijnej roboty malowany, na którym
Pozytew o siedmiu głosach zdezelowany, czerwono i biało malowany. Wechod na chór
z Dzwonnicy, drzwi do niego na zawiasach z wrzeciędzem. Zakrystya--.

s. 83: Jus Patronatus tego kosciola do Dziedziców Wsi Birkowa należy.

s. 87: Stan ekonomiczny y dochodowy tegoz Kościoła.

s. 88: Organarya stara, dla pogniłych przyciesi y drzewa spruchniałego w ścianach, komina na
szagach lepionego, ledwie wiszącego do reparacyi niezdatna a zatym y opisania
obszerniejszego niewarta.

s. 89: Dziesięciny

s. 89: -- zostać może na Sufficyencyą Plebana zLP siedemset pięćdziesiąt.

s. 90: Organista Ignacy Miękiński lat życia 26, służy kościołowi lat 6. Kantora, Zakrystyana,
Dyrektora y Szkoły nie masz, ani być może dla szczupłych dochodów.

s. 90: Dekret Wizyty

s. 90: Pozytew we wszystkich głosach zrujnowany, okna potłuczone, organaryą walącą się --.

s. 90: -- nie możemy obwiniać ImćX Plebana ex instantanei nie nakazać mu effectuatione[m]
neglectore[m], bo już w tych rzeczach odwołać się nie może do Winego Kollatora, który tylko
co do Kościoła w znacznych reparacyach zna się byź obowiązanym.

s. 90: Pozytew y okna zupełnie wyremontować -- Organaryą wybudować , nie czekając
wyścia trzech lat do przyszłej Wizyty, nieodwłocznie.

7. WIĘCŁAWICE

AW 1783, AV 54

s. 91: Fara y Kościół -- zamyka w sobie wsi czternaście -- Dusz -- tysiąc dziewięćset
osiemdziesiąt dwa -- Kościół nowo podmurowany -- drewniany, pod Tytułem S. Jakoba
Apostoła większego, konsekrowany.

s. 92: Zakrystya -- Chór muzyczny stolarskiej roboty tarcicami obudowany, pod którym wschody z iedney strony obudowany, z drugiej w tejże formie komorka, u tych drzwi na zawiasach z zamkami: na Chorze Pozytew o głosach dwunastu dobry. Wychodząc z Kościoła drzwi dębowe.

s. 99: Stan ekonomiczny

s. 102: Niżey tey Wikaryi Dom dla Organisty i Grobarza drewniany pod iednym dachem nowo przez terażniejszego WImćX Rządęcę gontami pokrytym o dwóch Izbach y Komorach, Sieni iedney, ze wszystkimi wyreparowany. Przy tym budynku stodołka słomą pokryta dobra, y sadek przed oknami organisty. Za Domem Ogród, pomiędzy mieszkających po kilka zagonów rozdzielony.

s. 103: Oprócz wyżey opisanych budynków jest jeszcze Kantorya, budynek stary, nowo gontami pokryty, w której połowie mieszka komornik Walenty Sobocinski robi w tydzień dzień ieden.

s. 104 Dziesieciny do tego Kościoła należące

s. 104: -- zostać może na Sufficiencyą Plebana zLP trzy tysiące.

s. 105; Organista Paweł Tryarski mający lat 60. Służy przy kościele lat 30. Kościelny --.

8. LUBORZYCA

AW 1783, AV 54

s. 100: Fara y Kościół -- zamyka w sobie Wsi czternaście – Dusz -- około dwa tysiące trzysta --.

Kościół -- Roku 1222 wymurowany -- pod Tytułem Znalezienia i Podwyższenia S. Krzyża -- konsekrowany.

s. 102: Zakrystya -- Chór muzyczny drewniany cały malowany, na którym Pozytew o dwunastu głosach z pedałami cały malowany y w rzeźbie wyzłocony. Wychodząc z kościoła -- drzwi --.

s. 114: Stan ekonomiczny y dochodowy tegoż kościoła

s. 117: Dom, w którym Organista mieszka za kościołem, powiększej części w ścianach zgnity, dach ma cale zły, słomą pokryty: w Izbie komin, piec nie zle, podłogi nie masz, okienka dwa cale. W Sieni komora o małym okienku. Piekarnia bardzo zła. Stodołka bliska upadku y Chlewik za domem Ogród naiarzynę. Mieszkanie dla Kantora co do ścian cale, w dachu i powale zle. Przy tym stodołka w dachu zła i stajenka mała. Za domkiem sadek mały z kilka drzewkami owocowemi.

s. 119: Dziesięciny

s. 119: -- może zostać na Sufficencya Plebena z1P trzy tysiące pięćset. Plebana przy tym kościele nie masz, ale tylko przez Kommendarza rządzony iest.

s. 121: Organista tego kościoła Jozef Zaiączkowski lat 45 zostaje przy tym kościele rok pierwszy, dawniej służył temu kościołowi lat kilka, -- Zakrystyan Andrzej Kaula, ma lat 40. Służy lat 20.

9. RACIBOROWICE

AW 1783, AV 54

s. 122: Fara y Kościół -- zamyka w sobie wsi dwanaście -- Dusz -- tysiąc osiemset sześćdziesiąt.

s. 123: gruntownie wymurowany -- pod Tytułem S. Małgorzaty P[anny] y M[ęczennicy] Konsekrowany --.

s. 123: Okna -- piąte nad chórem muzycznym stare w ołów oprawne.

s. 123: Ołtarze -- Chór muzyczny staroświecki odmalowaniem za terażniejszego Rządcy odnowiony, na nim Organy o iedenastu głosach w Roku przeszłym reparowane. Zakrystya --.

s. 124: Jus Patronatus tego Kościoła do Przeswięt[szej] Kapituły Katedralnej Krakowskiej, iako Dziedziczki Wsi należy.

s. 129: Stan ekonomiczny i dochodowy

s. 131: Dom Organisty przy dzwonnicy przed kilka lat z drzewa rżniętego nowego przybudowany, dachem gontowym pokryty. Do przysionku drzwi na zawiasach z wrzeciędzkiem, do izby także drzwi z wrzeciędzkiem skoblami; w izbie powała z tarcic, okna dwa tafłowe, piec kachłowy, komin do gotowania murowany nad dach wyprowadzony.

s. 132 Dziesięciny

s. 132: -- zostać może na Sufficiencyą Plebana -- Z1P dziewięćset.

s. 131: Organista Onufry Chodorowski lat życia 30, służy kościołowi lat 3, tenże Zakrystyan.

10. MOGIŁA

AW 1783, AV 54

s. 133: Fara Kościół Mogilski y Plebania pod rządem Cystersyjskiego Zakonu y oraz Klasztoru Mogilskiego tegoż Zakonu -- zamyka w sobie (wsi 2), a w Roku 1782 z zagraniczenie cesarskie odpadły wsie dwie -- Dusz -- tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzy --.

s. 133: Kościół Farny drewniany od Klasztoru Mogilskiego, około Roku 1740 wystawiony, pod Tytułem S. Bartłomieja Apostoła konsekrowany --.

s. 134: Ołtarze -- Chór muzyczny drewniany na dwóch słupach sufit kościoła utrzymujących wspierający się, stolarskiej ordynaryiney, wraz z kościołem malowany na tym Pozytywek o sześciu głosach nie malowany. Zakrystya --.

s. 138: Stan ekonomiczny i dochodowy Kościoła Farnego Mogilskiego

s. 138: Kościół Farny przy iednym iest tylko zostawiony Organiście, który ma budynek przy Kościele.

s. 139: Organista i Grubarz trzymani sa.

10a s. 139: Klasztor WW. XX. Cystersów w Mogile

s. 139: Klasztorny kościół jest osobny, -- wymurowany, pod Tytułem N. M. Panny -- konsekrowany.

s. 140: Mogilska Fara, z całym dochodem swoim przyłączona iest do tego klasztoru.

11. PLESZÓW

AW 1783, AV 54

s. 142/143: Fara y Kościół -- zamyka w sobie wsi cztery -- Dusz -- około dwóch tysięcy./ Kościół pod Tytułem S. Wincentego Męcz[ennika] Lewity -- konsekracyonego nieznaiduje się zaświadczenie -- drewniany, zgniły y spruchniały, podporami tylko utrzymuiący się --.

s. 143: Ławek -- pod chórem --.

s. 144: Jus Patronatus do dziedziców wsi należy.

s. 148: Stan ekonomiczny i dochodowy tegoż Kościoła

s. 150: Organarya nowa o dwóch Izbach z drzewa tartego wystawiona, z kominem na sztagach lepionym, nad dachem gontami obitym, słomą środkiem oddołu y od góry dwoma szarami gontów pokryta, drzwi od sieni na zawiasach, drugie na drogę z zasuwą drewnianą, po lewej stronie Izba, do której drzwi na zawiasach z wrzeciędzem i haczykiem zelaznym; w Izbie okien tafelek maleńkich, w ołów oprawnych dwa, podłoga y powała z tarcic, piec kachlowy, komin szafiasty, drzwi do alkierza, w którym okno iedno, podłoga y powała z tarcic, drzwi do sieni na zawiasach z wrzeciędzem y haczykiem. Naprzeciwko tey Izby drzwi do drugiej na zawiasach z wrzeciędzem y haczykiem, w której okien dwa w ołów oprawne, podłoga nadgnita, pułap z tarcic, piec kachlowy, komin szafiasty z piecem piekarskim, drzwi do komory, w której podłoga y powała z tarcic, okno iedno. Stodółka z chrostu upleciona, dach na słupach słomą pokryty maiąca bez Wrot, tylko z lafsami na biegunach.

s. 151: Dziesięciny

s. 151: -- na Sufficyencyą Plebana złP siedemset.

s.151: Organista Mikołaj Fudalski mający lat 80. zostaie 43, Kantor Stanisław Fudalski mający lat 41, zostaie 3.

12. RUSZCZA

AW 1783, AV 54

s. 152/153: Fara y Kościół -- zamyka w sobie Wsi trzynaście -- / Dusz -- dwa tysiące dwieście trzydzieści. --Kościół pod Tytułem S. Grzegorza Papieża staroświecki cały z cegły --1417 na kolegiatę erygowany – konsekrowany.

s. 154: Ołtarze -- Chór muzyczny nad drzwiami wielkimi drewniany stolarskiej ordynaryiney roboty stary, popsuty, y dlatego rasą zieloną osłoniiony, do którego wschody o dwóch gradusach złe, także rasą zieloną osłoniione, na którym Organy o czternastu głosach z pedałem czarno malowane, w środku organ w Facyacie Kościoła okno szyb prostych w ołów oprawnych z kratą żelazną y okiennicami. Z chóru drzwi do kalikowni, która iest nad Bracką komorą z trzema miechami od organ, reparacyi znaczney potrzebującemi, stare. Zakrystya --.

s. 164: Stan ekonomiczny y dochodowy tegoż Kościoła

s. 168: Przy tym budunku pod iednym dachem quondam dla Czwartego Mansyonarza a teraz mieszkanie dla Organisty, do którego wchodząc fortka zła, do sieni drzwi na biegunach drewnianych, z zaporą drewnianą, z sieni drzwi do izby na zawiasach stare, w izbie piec kachlowy zielony, komin szafiasty z piecem piekarskim, okna szkła prostego złe, wotow dwa, drzwi do komory nowe na zawiasach, w której okno złe, podłogi nie masz, powała z tarcie, komin w sieni gliną oblepiony, drzwi na obórkę na biegunach drewnianych z zaporą drewnianą. Ten cały budynek słomą pokryty.

s. 168: Szpital, w którym przedtem mieszkał organista, stary y w przyciesiach zgniły.

s. 168: Domek dla Kantora drewniany, stary, słomą pokryty, do którego drzwi stare na biegunie drewnianym z wrzeciędzem, z Sieni drzwi do izby na zawiasach z haczykiem; w tey piec kachlowy stary zły y komin gliną oblepiony, okna dwa tafelkowe z drewna.

s. 169: Dziesięciny

s. 170: -- zostać może na Sufficyencyą Proboszcza ZłP trzy tysiące.

s. 170: Organista Woyciech Chodorowicz lat 31 mający, przyjęty na służbę dnia 11 czerwca 1783. Kantor Felix Zaiączkowski około 25 lat mający, iest przy kościele rok trzeci.

s. 172: Dekret Wizyty

s. 172: -- Kantorya y Organarya które widziemy bydz spruchniałe y pogniłe wyreparowac zalecamy.

13. GORKA

AW 1783, AV 54

- s. 172: Fara y Kościół -- zamyka w sobie wsi pięć – Dusz -- ok sześćset.
- s. 172/173: -- kościół/drewniany pod Tytułem WW:[Wszystkich] SS:[Świętych w Roku 1697 -- wystawiony.
- s. 173: Ołtarz -- Chór muzyczny nowy, cały odmalowany na którym Pozytyw o siedmiu głosach tymże samym kolorem odmalowany, dobry. Zakrystya --.
- s. 176: Stan ekonomiczny y dochodowy tegoż Kościoła.
- s. 177: Organarya ze wszystkim inszym zabudowaniem, chałupą poddanego Plebańskiego y z Stodołą zgorzała.
- s. 178: Dziesięciny
- s. 178: zostać może na Sufficyencyą Plebana złP tysiąc pięćset.
- s. 178: Organista Jan Dalowski mający lat 38, służy Kościołowi 12.
- s. 178: Dekret Wizyty
- s. 178: Szczupły iest wprawdzie dochód tego kościoła, a znaczney ieszcze expensy, wyciągające ma potrzeby, iakoto: -- Budynkow ekonomicznych reparacyi -- to wszystko do przyszley po trzech latach Wizyty niezawodnie skuteczni.

14. POBIEDNIK

AW 1783, AV 54

- s. 178/179: Fara y Kościół -- zamyka w sobie wsi trzy --/ Dusz -- sześćset sześćdziesiąt sześć -- kościół drewniany stary -- pod Tytułem S. Wojciecha, konsekrowany --.
- s. 179: Okien -- nad chórem muzycznym, w których po trzy pręty żelazne dwa.
- s. 179: Ołtarz -- Chór muzyczny drewniany, do którego wschody tarciami obudowane y konserwatoryum naprzeciwko nich podobnie; na tym Pozytyw o głosach pięciu stary. Zakrystya --.
- s. 179: Opasanie Cmentarza czyli Parchany drewniane -- w ktorych przeyscie iedno ku Organiście bez drzwi, drugie kształtne y ozdobne na Plebanią --.
- s. 179: Jus Patronatus tego Kościoła iest Duchowne Klasztoru Zwierzynieckiego W. PP. Zakonu Premonstratenskiego.
- s. 183: Stan ekonomiczny i dochodowy tegoż Kościoła.
- s. 184: Organarya o iedney izbie z drzewa y Piekarni z chrostu, słomą pokryta, drzwi do sieni prostych dwoie, iedno tylko z wrzeczędzem, do Izby na zawisach także z wrzeczędzem;

w Izbie okien dwa w drewno oprawnych, piec kachlowy, powała z tarcic, podłogi nie masz, do Komory drzwi na zawiasach z zamknięciem drewnianym, w Piekarni okno iedno, nalepa y piec z gliny ulepiony. Przy tym mieszkaniu szopki dwie, y stodołka tudzież ogrodek i sadek – wszystko chrostem ogrodzone.

s. 186: Dziesięciny

s. 186: -- zostać może na Sufficyencyą Plebana złP dwa tysiące pięćset.

s. 186: Organista Jan Biernacki lat życia 25 służy kościołowi lat 3. Kantora, Dyrektora Szkoły y Szpitala nie masz.

15. IGOŁOMIA

AW 1783, AV 54

s. 188: Fara y Kościół -- zamyka w sobie wsie: (7) – Dusz -- około dwóch tysięcy. (nie podano wezwania kościoła)

s. 189: Ołtarze -- Chór muzyczny drewniany niebiesko malowany y Obrazami Świętych ozdobiony na którym Pozytew o ośmiu głosach świeżo reparowany dobry, przy tym szafa wielka do muru przybita na chorągwie i inne sprzęta. Zakrystya --.

s. 189: Jus Patronatus tego Kościoła activu[m] iest Dziedzica Wsi Igołomia szlachecka. Passivu[m] zaś Akademij Krakowskiej.

s. 194: Stan ekonomiczny y dochodowy Kościoła Igołomskiego

s. 195: Organarya stara z drzewa budowana, o iednej Izbie, Komorze, Piekarni y komorce w Sieni, pod dachem słomą pokrytym, pod którym krokwy y łąty pogniły, drzwi do Izby, Komory i Piekarni na zawiasach z wrzeczadzami, inne na biegunach, okna ordynaryjne stare, piec w Izbie kachlowy w piekarni z gliny lepiony, komin nad dach wyprowadzony stary, gliną oblepiony, podłogi w Izbie nie masz, powały z tarcic zakopiałe, zgoła ten budynek iak najprędzszego potrzebuie ratunku.

s. 197: Dziesięciny

s. 197: -- zostać może na Sufficyencyą Plebana ZłP tysiąc.

s. 197: Organista Adam Lusieński mający lat około 64, zostaje przy tym Kościele lat 42.

s. 197 Dekret Wizyty

s. 198: W tak ludnej y sposobnej do uformowania szkoły Parafii, przystałoby, aby który z dwóch sług kościelnych, Organista lub Zakrystyan uczył przynajmniej czytać i pisać Dzieci: chwalebny ten zwyczaj a dawniey w tey Farze praktykowany Imć Rządca przywrócić nieomieszka.

16. WAWRZEŃCZYCE

AW 1783, AV 54

s. 198: Fara i Kościół -- zamyka w sobie Miasteczko Wawrzeńczyce -- y Wsi cztery. -- Dusz -
- około dwóch tysięcy.

s. 199: Kościół murowany z cegły pod Tytułem S. Zygmunta Męczennika y S. Maryi
Magdaleny.

s. 199/200: Ołtarze --. Chór muzyczny / drewniany stary niebiesko y różnemi farbami
malowany, a przy tym jest drugi chórek przy ścianie kościelney także malowany, na
pierwszym chórze Pozytew o dziesięciu głosach czarno malowany dobry, na drugim
pozytywek mały popsuty. Zakrystya --.

s. 206: Stan ekonomiczny y dochodowy tego Kościoła.

s. 207/208: Organarya stara, słomą pokryta bez komina, dach na opasce, ściany spruchniałe,
drzwi do sieni dwoie na biegunach, do Izby na zawiasach z wrzeciędzem maiąca, w Izbie
podłogi nie masz, okna dwa ordynaryjne, powała z tarcic słaba straganem na słupach leżącym
podparta, piec kachlowy zły, komin z gliny lepiony, drzwi do komory na zawiasach, w tej
powała zła, podłogi nie masz. Naprzeciwko tej izby druga izdebka mała drzwi na zawiasach
z wrzeciędzem, okno iedno ordynaryjne, piec kachlowy mały nowy, komin z gliny lepiony.
Przy tej Ogrodek w zagonów krótkich 16. Kantoryia stara pod / dachem słomą pokrytym
nowym o dwóch Izbach i Komorach, drzwi do sieni jedne na zawiasach, drugie na biegunie,
do Izb i Komor pięcioro na zawiasach z wrzeciędzami, okna ordynaryjne w Izbach po dwa,
podłogow nie masz, powały z tarcic zakopcałe słabe, w Sieni Chlewik y Komorka
przegrodzone. Przy Kantoryi Ogrodek w zagonów 8, y grządek krótkich 3. Grobarnia nowa
z starego drzewa wystawiona.

s. 208: Dochód też na potrzeby kościelne, trzymanie Wikaryusza, y sług kościelnych jest
sama Pensya, z ogólnych dochodów kościoła Wawrzeńczyckiego Iw. Imbl Sufraganowi
Krakowskiemu z mocy Beneplaciti Romani należących, czerwonych Zł od Beneplacito
Romano wyznaczonych, pięćdziesiąt, z których na Suficiencya Kapłanow, potrzeby kościoła,
y sługi kościelne wypuszczone są dziesięciny z Funduszu tegoż Kościoła następujące:
w Złotnikach wiejska cała... w Wawrzeńczycach z części Wsi nazwanej Szczyszczany. Które
odwożą do stodół tegoż Imć Kommendarza.

s. 209: Stan osobisty Duchowieństwa Kościoła Wawrzenczyckiego

s. 209: Organista Wawrzeniec Kamieński służy kościołowi rok siodmy. Kantor Wawrzeniec
Wrobel -- rok pierwszy.

17. POBOROWICE

AW 1783, AV 54

- s. 210: Fara y Kościół -- zamyka w sobie Wsi pięć, -- Dusz -- około pięćset. Kościół drewniany -- pod Tytułem Znalezienia S. Krzyża – konsekrowany.
- s. 211: Ołtarze -- Chór muzyczny ordynaryiney roboty malowany, na tym Pozytew o ośmiu głosach zepsuty. Zakrystya --.
- s. 211: Jus Patronatus tego Kościoła do Dziedziców Wsi Poborowic należy.
- s. 216: Stan ekonomiczny y dochodowy tegoż Kościoła
- s. 218: Dziesięciny
- s. 218: zostać może na Sufficiencyą Plebana ZłP tysiąc sto pięćdziesiąt.
- s. 218: Organista Jan Lipiński mający lat 50, służy Kościołowi rok trzeci.
- s. 218: zostać może na Sufficiencyą Plebana ZłP tysiąc sto pięćdziesiąt.
- s. 218: Dekret Wizyty
- s. 219: -- w roku -- drugim Chór muzyczny, y na nim Pozytew wyreparować.
- s. 220: Organaryą y domki dla Komorników, gdy tak są złe, iż ledwo niektóre pożytecznie reparowane bydz by mogły, przeto nie wyszczególnia się onych reparacya.

18. ŻĘBOCIN

AW 1783, AV 54

- s. 220: Fara y Kościół -- zamyka w sobie wsi pięć – Dusz -- sześćset siedmdziesiąt -- Kościół z cegły murowany staroświecki -- pod Tytułem S. Małgorzaty P[anny] y Męcz[ennicy] konsekrowany.
- s. 221: Ambona -- Chór staroświecki ordynaryiney stolarskiej roboty gruntowy. Pozytew na nim o ośmiu głosach czarno malowany w strukturze piękney w rzeźbie wysrebrzany. Ołtarze -
- .
- s. 222: Jus Patronatus tego Kościoła iest Dziedziców Dobr Klucza Kowalskiego ad praesens I. O. Sembeka -- Sieluńskiego tychże Dobr Dziedzica.
- s. 226: Stan ekonomiczny y dochodowy tegoż Kościoła
- s. 230: Dziesięciny
- s. 230: zostac może na Sufficiencyą Plebana ZłP trzy tysięce.
- S .230: Organista Jan Radzikowski mający lat 36, służy przy kościele lat 10. Kantora, Dyrektora nie masz.

4.3 Wypisy z akt wizytacyjnych dekanatu Skala

1. AW 1598, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 15, OABMK mf M-053⁸¹
2. AW 1598, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 65, OABMK mf 3272⁸²
3. AW 1610, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 28, OABMK mf 3243⁸³
4. AW 1618, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 40, OABMK mf 3253
5. AW 1630, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 42, OABMK mf 3255⁸⁴
6. AW 1663, ArKMKr, sygn. AV 8, OABMK mf 3281
7. AW 1727, ArKMKr, sygn. AV 23, OABMK mf 3295
8. AW 1748, ArKMKr, sygn. AV 29, OABMK mf 3301
9. AW 1783, ArKMKr. Sygn. AV 59, OABMK mf 3327

DEKANAT SKAŁA

- 1). AW 1598, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 15
(OABMK mf M-053)

1. OPPIDUM SŁOMNIKI

AW 1598, AV Cap. 15

k. 1: Ecclesia Paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] S[an]cti Bartolomei Ap[osto]li consecrata Jurispatronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis] --- instrumenu[m] musicu[m] organu[m] dictu[m].

k. 3: It[em] habet aream pro domo rectoris schola[e] funditus desolata quem salariat Fr[ater]nitas literatoru[m] quatuor marcis annuis

Ad Parochiam pertinent unicu[m] oppidu[m] Słomniki.

2. VILLA PRENDOCIN

AW 1598, AV Cap. 15

k. 4v: Eccl[es]ia Paro[chia]lis murata t[i]t[uli] S[an]cti Joannis Baptista[e] consecrata. Juris Patronatus Convent[us] Clara[e] tu[m]ba[e] ---.

⁸¹ Stwierdzono istnienie dwóch instrumentów.

⁸² Wizytacja tzw. Compedium.

⁸³ Wizytacja niepełna.

⁸⁴ Podana jako rok 1629.

k. 6: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cum horto, quem salariat D[omi]nus Abbas duodece[m] flor[enis] annuis.

k. 6: Ad Parochiam pertinent villa[e] -- (8).

3. VILLA NIEDZWIEDZ

AW 1598, AV Cap. 15

k. 7: Eccl[es]ia Paro[chia]lis murata consecrata sed per ha[er]edum ante quinquaginta annos prophanata, per filiu[m] eius Martinu[m] catholicis restituta nondum reconciliata. Juris patronatus M[a]g[nifi]ci D[omi]ni Martini Stadniczki.

k. 9: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cum horto quem salariat duodecem flor[enis] annuis. Off[iciu]m autem B.M.V. nondum cantatur.

Ad Parochiam pertine[n]t villa[e] -- (9)

4. VILLA GOSZCZA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 10v: Ecclesia parochialis lignea t[em]p[or]ali S[an]cti Laurentij consecrata. Juris patronatus Capituli Crac[oviensis].

k. 17v: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cu[m] horto, que[m] salariat pleban[us] quatuor marcis annuis.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (3 ½).

5. VILLA ZIELONKI

AW 1598, AV Cap. 15

k. 12v: Ecclesia parochialis murata t[em]p[or]ali Nativitatis B.M.V consecrata. Juris patronatus Universitatis Academia[e] Crac[oviensis].

k. 14v: It[em] habet Domu[m] pro rectore scholae qu[a]e pleban[us] salariat quatuor flor[enos] annuis --.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (7 ½).

6. VILLA GIEBUŁTOW

AW 1598, AV Cap. 15

k. 15v: Eccl[es]ia parochialis lignea t[em]p[or]ali S[an]cti Egidij Confessoris consecrata. Juris patronatus G[e]n[er]osi D[omi]ni Gasparis Giebułtowski et D[omi]ni Pekowski ha[er]edum villae.

k. 17: It[em] habet Domum pro rectore scholae non bona[m] quem salariat pleban[us] quatuor flor[enis] annuis.

Ad parochiam peretinent villae -- (7 ½).

7. VILLA KORZSKIEW

AW 1598, AV Cap. 15

k. 18: Eccl[es]ia Paro[chia]lis lignea ruinosa et deserta t[i]t[uli] S. Joannis Baptista[e].

8. VILLA MODLNICZA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 18: Ecclesia paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] S. Adalberti consecrata. Juris patronatus R[ever]ndi D[omi]ni Stanislai Fogielweder -- haeredis villae.

k. 19v: It[em] habet Domu[m] pro rectore scholae: quem salariat pleban[us] quatuor flor[enis] annuis.

Ad parochiam pertinent villae -- (6).

9. VILLA BOLECHOWICE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 20v: Eccl[es]ia Parochialis corum h[a]b[er]ens muratu[m] -- t[i]t[uli] S. Petri Ap[osto]li consecrata. Juris patronatus Epi[sco]pi Crac[oviensis] pro tempore existensis.

k. 22: It[em] habet Domum pro rectore scholae qui salariat[ur] a plebano duabus marcis annuis.

Ad parochiam pertinent villae -- (10).

10. VILLA BIAŁY KOSCIÓŁ

AW 1598, AV Cap. 15

k. 22v: Eccl[es]ia Paro[cha]lis murata t[i]t[uli] S[an]cti Nicolai consecrata. Juris patronat[us] G[e]n[er]osi D[omi]ni Stanislai Lugowski --.

k. 24: It[em] habet Domu[m] pro rectore scholae cu[m] horto nullum salariu[m] habet.

Ad parochia[m] pertinent villae -- (7).

11. VILLA IRZMANOWICE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 24v: Eccl[es]ia Paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] S. Bartholomei consecrata. Juris patronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis].

k. 26 It[em] habet Domu[m] pro rectore scholae cum horto qui salariat[ur] a plebano una marca cu[m] media annua.

Ad parochiam pertinent villae -- (2).

12. VILLA SAŚPOW

AW 1598, AV Cap. 15

k. 26v: Eccl[es]ia paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] S. Catherinae ante viginti annos per -- viru[m] haereticu[m] p[ro]phanata.

Ad parochiam pertinent villae -- (2).

13. VILLA SUŁOSZOWA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 26v: Eccl[es]ia Paro[chia]lis murata t[i]t[uli] S. Laurentij martiris per -- viru[m] haereticum ante viginti annos p[ro]phanata.

Ad parochia[m] pertine[n]t unica villa Sułoszowa.

14. VILLA SMARZOWICE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 26v: Eccl[es]ia paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] S[an]cta[e] Margareta[e] virginis consecrata. Juris patronatus S[acrae] R[egiae] M[aiestatis].

k. 28: It[em] habet Domu[m] Pro rectore schola[e] sed desolata[m] --.

Ad parochia[m] pertinent villa[e] -- (3).

15. OPPIDUM SKAŁA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 29: Eccl[es]ia parochialis murata t[i]t[uli] S[an]cti Nicolai Pontificis confessoris consecrata. Juris patronatus conventu[m] virginu[m] deodicataru[m] ordinis S. Francisci seu S[an]ctae Clarae ad S[an]ctum Andreae Crac[oviensis].

k. 30/30v: It[em] habet Domu[m] Pro rectore scholae mala[m] cu[m] horto / qui a plebano salariat[ur] una marca annua --.

Ad parochiam pertinent unicu[m] o[p]pidum Skała.

16. VILLA MINOGA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 32: Eccl[es]ia Parochialis lignea t[i]t[uli] Nativitat[is] B.M.V. co[n]secrata. Juris patronatus haeredis villae --.

k. 34: It[em] habet area[m] pro domo rectoris schola[e] que[m] salariat plebanus quatuor flor[enis] annuis.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (6).

17. VILLA IWANOWICE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 34v; Eccl[es]ia Paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] o[mn]ium s[an]ctorum. Per -- viru[m] ha[e]reticu[m] an[te] annos triginta prophanata.

18. VILLA WYSOCICE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 34v: Eccl[es]ia Paro[chia]lis murata t[i]t[uli] Nicolai Pontificis per -- ante triginte annos prophanata --.

19. VILLA SIECIECHOWICE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 35: Eccl[es]ia paro[chia]lis murata t[i]t[uli] s[an]cti Andrea[e] consecrata. Juris patronatus haeredu[m] villae.

k. 37: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] qui habet decima certa[m] supra nominata[m].

20. VILLA CZAPLIE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 38: Eccl[es]ia paro[chia]lis murata t[i]t[uli] S[an]cti Bartholomei consecrata. Juris patronatus haeredu[m] villae.

k. 39/39v: It[em] habet Domum pro rectore scholae cu[m] exiquo horto qui salariat a plebano quatuor flor[enis] annuis.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (2).

21. VILLA CHODOW

AW 1598, AV Cap. 15

k. 40: Eccl[es]ia parochialis lignea de novo [a]edificata in loco antiqua[e]. Eccl[es]ia t[i]t[uli] S. Joannes Baptistae nondu[m] consecrata. Juris patronatus conventus Miechovien[is] --.

k. 41: Pro rectore schola[e] nulla[m] domu[m] habet ex conventu Miechovien[is] cantores veniunt.

Ad parochia[m] pertinent unica villa Chodow.

22. VILLA UNIEJOW

AW 1598, AV Cap. 15

k. 42v: Eccl[es]ia Paro[chia]lis murata t[i]t[uli] S[an]cti Viti consecrata. Juris Patronatus conventu[s] Miechovien[is] --.

k. 42: It[em] habet Domu[m] Pro rectore schola[e] que[m] salariat duabus marcis annuis. Cantorem aut[em] una marca annua eosd[em] et victu p[ro]curat.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (5).

23. VILLA TCZCZYCA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 43v: Eccl[es]ia Paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] S[an]cti Egidij consecrata. Juris Patronatus -- ha[e]redis in Tczczyca.

k. 44v: It[em] habet area[m] pro domo rectore[m] schola[e] igne c[u]m modo consu[m]pta est --.

k. 45: Ad parochiam pertinent villa[e] -- (4 ½).

24. VILLA SRENIAWA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 46v: Eccl[es]ia Parochialis lignea t[i]t[uli] Nativitat[is] B.M.V. co[n]secrata. Juris Patronat[us] ha[e]redu[m] villa[e].

k. 47v: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cu[m] horto quem salariat quatuor flor[enis] annuis.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (11).

25. VILLA GOLCZA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 48: Eccl[es]ia paro[chia]lis lignea t[i]t[uli] S[a]ncti Mauricij et sociorum eius Martinu[m] recentor a[e]dificata in loco antiqua[e]. Ecclesia[m] nondu[m] consecrata. Juris patronatus -- ha[e]redum villae Golcza.

k. 49v/50: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cum horto/ quem salariat quatuor flor[enis] annuis.

Ad parochia[m] pertinent villa[e] -- (7).

26. VILLA ULINA

AW 1598, AV Cap. 15

k. 50/50v: Ecclesia Parochialis lignea t[i]t[uli] S. Catherina[e]/ non consecrata --. Juris patronatus ha[e]redum villa[e] Ulijna.

k. 51: It[em] habet domu[m] exiqua[m] cum horto et pomerio areas duas pro -- vicarii et rectoris schola[e].

Ad parochiam pertine[n]t villa[e] -- (1).

27. VILLA IMBRAMOWICZE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 51: Eccl[es]ia Parochialis lignea t[i]t[uli] S[a]ncti Benedicti co[n]secrata. Juris patronatus Abbatis ex convent[us] Imbramovicen[sis] ordinis Pra[e]monstracen[sem].

k. 52v: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cum horto quem salariat quatuor flor[enis] annuis.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (5).

28. VILLA ZADROZE

AW 1598, AV Cap. 15

k. 53: Eccl[es]ia parochialis lignea t[i]t[uli] S[an]cti Martini, filia Ecclesia[e] Skalnen[sis].

k. 54v: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cum horto que[m] salariat duabus marcis annuis.

Ad parochiam pertinent villa[e] -- (2).

29. VILLA JANGROD

AW 1598, AV Cap. 15

k. 55v: Eccl[es]ia Parochialis lignea t[i]t[uli] Sanctorum o[mn]ium consecrata. Juris patronatus Ill[ust]ri[ssi]mi D[omi]ni E[pi]sco[pi] Crac[oviensi] pro tempore existentis.

Instrumentu[m] musicu[m] organu[m] dictu[m].

k. 57: It[em] habet Domu[m] pro rectore schola[e] cum horto quem salariat octo flor[enis] annuis.

Ad parochiam pertinent villae -- (3).

DEKANAT SKAŁA

2). AW 1598, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 65

(OABMK mf 3272)

1. OPPIDUM SŁOMNIKI

AW 1598, AV Cap. 65

k. 314: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Bartholomei Ap[osto]li consecrata Juris patronatus S[acre] R[egiae] M[aiestatis].

k. 314v: Item habet aream pro domo Rectoris Scholae, domus enim Scholae finistris desolata, quem salariat -- quatuor marcis annuis.

2. VILLA PRENDOCZYN

AW 1598, AV Cap. 65

k. 315v: Ecc[lesi]a Par[ochia]lis murata tituli S. Joannis Baptistae consecrata Jurispatronatus Conventus Clarae tumbae -- Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto quem salariat Plebanu[s] duodem florenis annuis --.

k. 315v: Ad Parochiam pertinent villae -- (9).

3. VILLA NYEDZWIEDZ

AW 1598, AV Cap. 65

k. 316: Ecc[lesi]a Par[ochia]lis murata consecrata sed – prophanata.

k. 316v: Item habet domu[m] pro Rectore Scholae cum horto quem salariat duodecim florenis annuis.

k. 317: Ad Parochiam pertinet villae -- (9).

4. VILLA GOSZCZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 317: Ecclesia Par[ochia]lis lignea tituli S. Laurentyi consecrata Jurispatronatus Capituli Crac[oviensis].

k. 317v: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem salariat Plebanus quatuor marcis annuis.

5. VILLA ZYELONKJ

AW 1598, AV Cap. 65

k. 317v: Eccl[esi]a Par[ochia]lis murata tituli Nativitatis B[eate]. Mariae Virginis consecrata.

k. 317v: Jurispatronatus Universitatis Akademiae Cracoviensis.

k. 318: Item habet domum pro Rectore Scholae, quem Plebanus salariat quatuor florenis annuis et duobus autem florenis, qui a Cap[itu]lo proveniunt Vicario. Rectore Scholae tollit duodecim grossis ex florenas.

6. VILLA GIEBUŁTOW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 318: Eccl[esi]a Par[ochia]lis lignea tituli S. Egidii confesionis consecrata. Juris Patronatus. D[o]mi[ni] Gasparis Giebułtowski et D[o]mi[ni] Bąkowski haeredum Villae.

k. 318v: Item h[abe]t domu[m] pro Rectore Scholae non bonu[m], q[ue]m salariat Plebanus quatuor florenis annuis.

7. VILLA KORZKIEW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 319: Eccl[esi]a Par[ochia]lis lignea ruinosa et deserta tituli Joannis Baptistae a multis annis vacat.

8. VILLA MODLNICZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 319: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Adalberti consecrata. Jurispatronatus – D[o]mi[ni] Stanislai Fogielveder -- haeredis villae.

k. 319v: Item habet domum pro Rectore Scholae, quem salariat Plebanis quatuor florenis annuis.

9. VILLA BOLECHOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 319v: Ecclesia Parochialis murata -- tituli S. Petri Apostolorum consecrata. Jurispatronatu Episcopi Cracoviensis pro tempore existentis.

k. 320: Item habet domum pro Rectore Scholae, qui salariatur a Plebano duobus marcis annuis.

k. 320 Ad parochiam pertinent villae -- (10).

10. VILLA BIAŁY KOŚCZIOŁ

AW 1598, AV Cap. 65

k. 320: Ecc[lesi]a Par[ochia]lis murata tituli S. Nicolai consecrata. Jurispatronatus G[e]n[er]osi D[omi]ni Stanisłai Lugowski.

k. 320v: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto nullu[m] salarium habet.

11. VILLA IRZMANOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 320v: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Bartholomei consecrata. Jurispatronatus S[acre] R[egiae] M[aiestatis]

k. 320v: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, qui Salariatur a Plebano una marca cum media annuis.

12. VILLA SASPOW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 320v/321: Ecclesia Parochialis lignea t[itu]l[us] Sanctae Catharinae/ -- prophanata.

13. VILLA SUŁOSSOWA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 321: Ecclesia Par[ochia]lis murata tituli S. Laurenty Martyris -- prophanata.

14. VILLA SMARZOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 321: Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Margarethae Virginis consecrata. Jurispatronatus S[acre] R[egiae] M[aiesta]tis.

k. 321v: Item habet Domum pro Rectore Scholae, sed desolatum.

15. OPPIDUM SKAŁA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 321v: Eccl[esi]a Parochialis murata, tituli S. Nicolai Pontificis Confesiorum consecrata. Jurispatronatus Conventus virginum --.

k. 322: Item habet domum pro Rectorae Scholae malam cum horto qui a Plebanus Salariatur una marca annuis. -- Item habet Clericaturam a singulis oppidanis unum grossum.

16. VILLA MINOGA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 322v: Eccl[esi]a Par[ochia]lis lignea tituli Nativitatis Beatae Mariae Virginis consecrata. Juripatronatus haeredis villae.

k. 323: Item habet aream pro domo Rectoris Scholis, quem salariat Plebanus quatuor florenis annuis.

17. VILLA IWANOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 323: Ecclesia Parochialis lignea tituli Omnium Sanctorum per Generosum Do[mi]num -- virum haereticum -- profanata.

18. VILLA WYSOCZYCZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 323v: Ecclesia Parochialis murata tituli Sancti Nicolai Pontificis -- prophanata.

19. VILLA SIECIECHOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 323v: Eccl[esi]a Par[ochia]lis murata tituli S. Andreae consecrata. Jurispatronatus haeredu[m] villae.

k. 324: Item habet domum pro Rectore Scholae, qui habet decimam certam supra nominatam.

20. VILLA CZAPLA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 324: Eccl[esi]a Par[ochia]lis murata tituli S. Bartholomei consecrata. Jurispatronatus haeredum villae.

k. 324v: Item habet domum pro Rectore Scholae cum exiquo horto, qui salariatur a Plebanus quatuor florenis annuis.

21. VILLA CHODOW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 324v: Ecclesia Par[ochia]lis lignea de novo aedificata in loco antiquae Ecclesiae tituli S. Joannis Baptistae nondum consecrata. Jurispatronatus Conventus Miechoviensis.

k. 325: Pro Rectore Scholae nullam domum habet, ex Conventu Miechowiensis Cantores veniunt.

k. 325: Ad Parochiam pertinet unica villa Chodow.

22. VILLA UNIEIOW

AW 1598, AV Cap. 65

k. 325: Eccl[esi]a Par[ochia]lis murata tituli S. Viti consecrata. Jurispatronatus Conventus Miechoviensis.

k. 325: Item habet domum pro Rectorem Scholae quem salariat duabus marcis annuis. Cantorem autem una marca annuis eosdem et victu procurat.

23. VILLA TCZYCZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 325: Eccl[esi]a Par[ochia]lis lignea tituli S. Egidii consecrata. Jurispatronatus G[e]n[er]osi D[omi]ni Nicolai --.

k. 325: Item habet aream pro domo Rectoris Scholae, igne enim modo consumpta est. Qui Rectore Scholae habet specialem suam dotem nempe medium laneum agri iasentem benes agros Plebanales.

24. VILLA SRENIAWA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 326: Ecclesia Parochialis lignea tituli Nativitatis B. Mariae Virginis consecrata. Jurispatronatus - haeredum villae.

k. 326v: Item habet Domum pro Rectore Scholae cum horto, que salariat quatuor florenis annuis.

25. VILLA GOLCZA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 326v: Eccl[esi]a Par[ochia]lis lignea tituli S. Mauricii ... nondum consecrata. Jurispatronatus Generosi Domini Wilkonocki et aliorum haeredum villae Golcza.

k. 327: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem salariat quatuor florenis annuis.

26. VILLA ULYNA

AW 1598, AV Cap. 65

k. 327: Ecclesia parochialis lignea, tituli S. Catherinae non consecrata. -- Jurispatronatus haeredu[m] villae Ulyna.

k. 327v: Item habet Domum exiquam cum horto et pomerio, areas suas pro domibus Vicarij et Rectoris scholae.

27. VILLA IMBRAMOWICZE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 327v: Ecclesia Par[ochia]lis lignea tituli S. Benedicti conservata. Jurispatronatus -- Abbatiss ex Conventus Imbramovicen[sis].

k. 328: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem salariat quatuor florenis annuis.

28. VILLA ZADROŻE

AW 1598, AV Cap. 65

k. 328: Ecclesia Par[ochia]lis lignea tituli S. Martini filia Ecclesiam Skalnensis.

k. 328v: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem salariat duabus marcis annuis.

29. VILLA JANGROT

AW 1598, AV Cap. 65

k. 328v: Eccl[esi]a Par[ochia]lis lignea tituli Sanctorum Omnium conserata. Jurispatronatus Ill[ust]ri[ssi]mi D[omi]ni Episcopi Cracovien[sis] pro tempore existentis.

k. 329: Item habet domum pro Rectore Scholae cum horto, quem salariat octo florenis annuis.

DEKANAT SKAŁA

3). AW 1610, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 28

(OABMK mf 3243)

1. VILLA JANGROD EPISCOPALIS

AW 1610, AV Cap. 28

s. 186: In ea e[st] Eccl[esia] Parochia[lis] lignea tituli O[mni]um Sancto[rum] – Jurispatronatus -- Epi[scopi] Cracovien[sis] -- Organu[m] musicu[m] --.

s. 187: Fundatio organarij. Habet taberna dicta Knotowska per Dominum Parochum empta et - per Episcopum Cracoviensem et suum capitulum huic ecclesiae incorporata. Salariatur ergo organarius ex eadem taberna nunc (nieczytelnie) -- est eidem per parochu[m].

2. VILLA ZADROZE

AW 1610, AV Cap. 28

s. 189: Eius Villa Sanctimonialium. S. Andreae. -- Ecclesia Parochialis est lignea, quond filia Eccl[esi]ae Scalensis, t[itu]l[us] S. Martini Confessori consecrata. Jurispatronatus Sanctimon[ialium] S. Andreae Crac[oviensis], tota est ruinosa.

3. ILBRĄMOWICE SANCTIMONIALIU[M]

AW 1610, AV Cap. 28

s. 190: Eius Eccl[esi]a parochialis et lignea, tituli S. Benedicti.

4. VILLA GOSCZA CAPITULARIS

AW 1610, AV Cap. 28

s. 192: Eccl[esi]a eius parochialis, lignea, tituli S. Laurentii consecrata -- Jurispatronatus Venerab[ilis] Capituli Crac[oviensis].

s. 193: Parochiani: Villa Goszcza -- (4).

5. VILLA ZIELONKI

AW 1610, AV Cap. 28

s. 194: Eius Eccl[esi]a parochialis murata. Tituli B. M. V, consecrata -- Jurispatronatus Communitat[is] Collegy Maioris Academiae Crac[oviensis].

s. 195: Organu[m] musicu[m]

s. 196 Parochiani Eccl[esi]e -- (7 wsi)

6. VILLA GIEBUŁTOW MILITARIS

AW 1610, AV Cap. 28

s. 197: Eius Eccl[esi]a Parochial[is] e[st] noviter murata, tituli BMV consecrata.

s. 199: Parochianis Eccl[esi]ae -- (9wsi)

7. VILLA MODLNICA MILITARIS

AW 1610, AV Cap. 28

s. 199: Eius Eccl[esi]a parochialis e[st] lignea Tituli S. Adalberti -- Jurispatronatus haeredis huius villae --.

s. 200: Parochiani -- (6 wsi).

8. VILLA BOLECHOWICE

AW 1610, AV Cap. 28

s. 201: -- In ea est Eccl[esi]a Parochialis, partim murata, partim lignea, tituli S. Petri Ap[osto]li consecrata -- Jurispatronatus -- Epi[scopi] Crac[oviensis] --.

s. 205: Parochiani -- (5wsi).

DEKANAT SKAŁA

4). AW 1618, ArKapMKr, sygn. AV Cap. 40

(OABMK mf 3253)

1. OPPIDUM SŁOMNIKI

AW 1618, AV Cap. 40

k. 81: Ecclesiam habet parochiale[m] lignea[m] tit[uli] S. Bartholomei Ap[osto]l[or]i Jurispatronatus Regii --.

k. 81: Sunt etiam organa noviter reformata.

k. 81/82: I[tem] e[st] una ex adamasco flauo. It[em] e[st] una ex/ Rectore Schola[m], noviter Ecclesia[m] adiuncta, qui Plebano solvebat grossos octo. Habet aut[em] Rector Schola[m] salarium ex quarta parte agri, qua[e] a cuibus colitur.

k. 82: Est etiam in hac Eccl[esi]a fundatio pro decantatione Salvae Reginae.

k. 82: Ad hanc ecclesiam pertinet iure parochiali Oppidum Słomniki.

2. VILLA PRANDOCIN

AW 1618, AV Cap. 40

k. 82v: Habet eccl[esi]am parochialem murata[m], consecrata[m], t[itu]l[us] S. Joannis Baptista[e], Iurispatronatus Abbatis Claraetumbae, cuius Conventui est incorporata.

k. 83: Habet quoq[ue] Magister Scholae domum cum horto, cum salario floreni[s] duodecem -
- annuis.

k. 83: Est quoque capella in villa Kaczyce murata, tituli S. Agnetis.

k. 83: Huic parochia[m] adiuvetur sunt villae -- (8).

3. VILLA NIEDŹWIEDŹ

AW 1618, AV Cap .40

k. 83v: Ecclesia parochialis murata consecrata et post haeresim reconciliata. Iurispatronatus Magnifici D[omi]ni Morstini Stadnicki --.

k. 84: --item est domus pro rectore scholae -- cum horto, qui Plebanus salarium soluit una cum Cantore.

k. 84: Ad hanc parochiam pertinent villae -- (9).

4. VILLA GOSZCZA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 84v: Eccl[esi]a parochialis lignea, t[i]t[uli] S. Laurentii consecrata, Iurispatronatus -- Capituli Cracovien[is].

k. 85: Item est domus pro Rectore Scholae, cui Plebanus una cum Cantore soluit duodecem florenos in annu[m].

k. 85: Ad hanc parochia[m] pertinent villa[e] -- (5).

5. VILLA ZIELONKI

AW 1618, AV Cap. 40

k. 85: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] Nativitatis B.M.V., consecrata, Iurispatronatus Universitatis Cracovien[is].

k. 86: Item est domus pro Rectore Schola[e] -- (zamazane) cu[m] hortulo cui Plebanus soluit quatuor florenis in annum.

k. 86: Huis parochiu[m] (nieczytelne) --sunt villa[m] -- (7 i pół wsi).

6. VILLA GIEBUŁTOW

AW 1618, AV Cap. 40

k. 86v: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Aegidii Confessoris, consecrata. Iurispatronatus D[omi]norum Giebułtowskich.

k. 87: Item est domus pro Rectore Schola[m] sine horto, cui plebanus soluit octo florenos in annum.

k. 87: Ad Parochiam pertinent -- (9i pół wsi).

7. VILLA KORZKIEW

AW 1618, AV Cap. 40

k. 87v: Ecclesia parochialis lignea quondam in hac villa fuit tituli S. Joannis Baptistae. ⁽⁸⁵⁾.

8. VILLA MODLNICA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 87v: Ecclesiam habet parochialem ligneam, tituli S. Adalberti. Jurispatronatus Generosi Domini Kucharski --.

k. 88: Item habet domum -- pro Rectore Schola[e] cui Plebanus soluit sex florenos in annum.

k. 88: Ad Parochiam pertinent -- (5wsi).

9. VILLA BOLECHOWICE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 88: Ecclesia parochialis, pro maiori parte murata, t[i]t[uli] SS. Petri et Pauli Ap[osto]lori, consecrata. Jurispatronatus -- Episcopi Cracoviensis.

k. 88v/89: Habet quoq[uae] --, ex -- pro residentia sua cum horto necnon aliam pro Vicario, et Rectore Schola[e], qui Plebanus salarium soluit.

k. 89: Ad Parochiam pertinent -- (9wsi).

10. VILLA BIALI KOŚCIOŁ

AW 1618, AV Cap. 40

k. 89: Ecclesia parochialis murata, tituli S. Nicolai et S. Mariae Magdalenae. Jurispatronatus Generosi Aleksandri Lugowski --.

k. 89v: Item habet domum noviter aedificatum cum horto, et oli[m] pro Rectore Schola[e], quem plebanus salariat.

k. 89v: Ad Parochiam pertinent -- (7wsi).

11. VILLA IRZMANOWICE

AW 1618, AV Cap. 40

⁸⁵ Ze starości upadł, heretycy rzeczy zabrali.

k. 89v: Ecclesia parochialis lignea, tituli S. Bartholomei Ap[osto]li, consecrata, Jurispatronatus Regii.

k. 90: Item habet domum cum horto, et aliam pro Rectore Schola[e].

k. 90: Ad Parochiam pertinent -- (2 wsie).

12. VILLA SAŚPOW

AW 1618, AV Cap. 40

k. 90: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli] S. Catherina[m] Virginis et Marti consecrata, qua[m] ante viginti annos suit ab hereticis profanata. Jurispatronatus Haeredum in Pieskowa Skala.

k. 90v/91: Item habet domum -- pro Rectore Schola[m], cum horto, cui/ parochus soluit duos Marcas in Annum.

k. 91: Ad Parochiam pertinent -- (2 wsie).

13. VILLA SUŁOSZOWA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 91: Ecclesia parochialis murata t[i]t[uli] S. Laurentii Martyris consecrata, qua[m] ab hereticis ante viginti annos prophanata -- reconciliata suit. -- Patroni Ecclesiae sunt haeredes de Piaskowa Skala.

k. 91v: Item habet domu[m] pro residentia sua cum horto, et alia[m] pro Rectore Schola[e], cui plebanus soluit octo florenos in annu[m].

k. 91v: Ad hanc Parochiam pertinent unica villa Sułoszowa.

14. VILLA SMARSZOWICZE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 92: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] S. Margareta[e]. Iurispatronatus Regii.

k. 92v: Item habet domum -- pro Rectore Schola[e] cum horto, cui plebanus soluit salarium quatuor florenos annuatim.

k. 92v: Ad Parochiam pertinent -- (3 wsie).

15. OPPIDUM SKAŁA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 92v: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Nicolai Pontificis, consecrata. Iurispatronatus Sanctimonialiu[m] Monasterii S. Andreae Crac[oviensis].

k. 93v: Item habe[t] domum pro Rectore Schola[e], qui salariatur a Plebano octo florenis annuis.

k. 93v: Ad Parochiam pertinent unicum opidu[m] Skala.

16. VILLA MINOGA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 94: Ecclesia parochialis lignea consecrata, t[i]t[uli] Nativitatis BMV. Iurispatronatus haeredis villa[e].

k. 94v: Item est domus pro Rectore Schola[e] cum horto, cui soluit parochus octo florenos in annum.

k. 94v: Ad hanc Parochiam pertinent villa[e] -- (6 wsi).

17. VILLA SIECIECHOWICE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 95: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Andrea[e] Ap[osto]li, consecrata, Iurispatronatus Haeredum villa[e] huius et Grzegorzowice.

k. 96: Ad Parochiam pertinent villa[e] -- (4 wsie).

18. VILLA IWANOWICE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 96: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli] Omnium S[anc]t[or]u[m], consecrata sed nondum post prophanatione reconciliata.

k. 97: Item habet Domu[m] pro residentia cum horto, et alium pro Rectore Scholae, cui plebanus cum Cantore soluit duodecim florenos in annu[m].

k. 97: Ad hanc Parochia[m] pertinent -- (7 wsi).

19. VILLA WYSOCICE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 97: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Nicolai Confessoris et Pontif[ici]. Consecrata, qui post profanatione ante quinquaguna annos, nondu[m] est reconciliata. -- Iurispatron[atus] haeredu[m] villae.

k. 97v: Item habet domum --pro Rectore Schola[e], cui plebanus soluit octo florenos in annu[m].

k. 97v: Ad Parochia[m] pertinent -- (4 wsie).

20. VILLA CZAPLE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 98: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Bartholomei Apostoli consecrata. Iurispatronatus D. D[omi]ni Trepkowie.

k. 98v: Item habet domum pro Rectore Schola[e], cui plebanus soluit quatuor florenos in annu[m].

k 98v: Ad Parochia[m] pertinent -- (2 wsie).

21. VILLA CHODOW

AW 1618, AV Cap. 40

k. 99: Ecclesia parochialis lignea, tt. S. Joannis Baptistae -- consecrata Iurispatronatus Conventus Miechovien[sis].

k. 99: Rectorem Schola[e] non habet, nec domu[m] pro illo.

k. 99: Ad parochiam pertinent unica villa Chodow.

22. VILLA UNIEIOW

AW 1618, AV Cap. 40

k. 99v: Ecclesia parochialis murata consecrata, t[i]t[uli] S. Viti Martyris. Iurispatronatus Coventus Miechoviens[sis].

k. 100: Item habet domum pro sua residentia cu[m] horto, et aliam pro Vicario, necnon pro Rectore Schola[e], quem Plebanus salariat.

k. 100: Ad parochia[m] pertinent villa[e] -- (5 wsi).

23. VILLA CZCZICA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 100v: Ecclesia parochialis murata in choro in corpore vero lignea, t[i]t[uli] S. Aegidii. Iurispatronatus Generosi D[omini] Mikowski, et D[omini] Nicolai Koncinski.

k. 101: Item habet domum pro residentia sua, malam: non est domus pro Vicario: eousqu[e]domunkula pro Rectore Schola[e] in qua Vicarius manet. Rectori Schola[e] soluit plebanus octo florenum annu[m].

k. 101: Ad Parochiam pertinent -- (4 i 1/2 wsi).

24. VILLA SRZENIAWA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 101v: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli] Nativitatis BMV consecrata, Iurispatronatus G[e]n[er]osi Alberti Zalewski et Christopheri Trzebianski. Ecclesiam totam ad ruinam propendet.

k. 102v: Item habet domum pro residentia sua -- necnon alias pro Rectore Schola[m] -- quibus Plebanus salarium soluit.

k. 102v: Ad hanc Parochiam pertinent villa[e] -- (11 wsi).

25. VILLA GOLCZA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 102v: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli] S. Mauricii consecrata.

k. 102v: Iurispatronatus haeredum villae Golcza et Capituli S. Floriani, Haeredum villae Krempa.

k. 102: Item habet domu[m] pro residentia cum horto -- necnon pro Rectore Schola[e], cum hortulo parvo, quos plebanos salariat.

k. 103v: Huic parochia[m] adiuvetu[r] -- (7 wsi).

26. VILLA VLINA

AW 1618, AV Cap. 40

k. 103v: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] S. Caherina[e], Iurispatron[at]us Haeredu[m] villae. Haec ecclesia clausa, reperata est. (K-ł od wielu lat nie posiada plebana z powodu zaniedbań patronów. Parafianie przyjmują sakramenty w sąsiednich parafiach. Do parafii należą dwie wsie Ulina Duża i Mała)

27. VILLA IMBRAMOWICE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 103v/104: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli] S. Benedicti Abbatis. Iurispatro/natus Conventus Sanctimonial[[is] Imbramovicen[sem] (k-ł bardzo zaniedbany, dach przegniły)

k. 104v; Item habet domu[m] pro Rectore Schola[e] cum horto, quem plebanus salariat.

k. 104v: Ad Parochiam pertinent -- (5 wsi).

28. VILLA IANGROTH

AW 1618, AV Cap. 40

k. 104v: Ecclesia parochialis lignea t[i]t Omnium S[anc]t[o]r[um]. Iurispatronatus Episcopi Cracoviens.

k. 105: Item est domus pro Rectore Schola[e] cum horto, cui plebanus salariu[m] soluit.

k. 105: Huic Parochia[m] adiuvetu[r] sunt -- (3 wsie).

29. VILLA ZADROŻE

AW 1618, AV Cap. 40

k. 105v: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] S. Martini ...necdum consecrata Iurispatronatus Monialium S. Andreae Crac[oviensi].

k. 106: Item habet domus pro Rectore Schola[e] cui Plebanus soluit una[m] marca[m].

k. 106: Ad Parochiam pertinent -- (2 wsie).

DEKANAT SKAŁA

5). AW 1630, ArKapMKr, sygn. AV CAP. 42

(OABMK mf 3255)

1. OPPIDUM SŁOMNIKI

AW 1630, AV Cap. 42

k. 52: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli] S. Bartholomei Ap[osto]li, consecrata --.

k. 52: Sunt etia[m] organa.

2. VILLA PRANDOCIN

AW 1630, AV Cap. 42

k. 53v: Ecclesiam P[arochia]l[is] murata[m] -- t[i]t[uli] S. Joannis Baptistum.

k. 54: -- et Rectorem scholae cum Cantore fovet, ac illi soluit.

3. VILLA NIEDZWIEDZ

AW 1630, AV Cap. 42

k. 54v: Ecclesia parochialis murata -- t[i]t[uli] S. Adalberti.

k. 55v: Est etia[m] in Ecclesiae instrumentu[m] musicu[m] positivum dictu[m].

4. VILLA GOSZCZA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 56: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] S. Laurenti martyris, consecrata.

5. VILLA ZIELONKI

AW 1630, AV Cap. 42

k. 56v: Ecclesia parochialis murata, consecrata, t[i]t[uli] Nativitatis B[eatae] M[ariae] V[irginis].

6. GIEBUŁTOW

AW 1630, AV Cap. 42

k. 57: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Aegidi consecrata.

7. VILLA KORZKIEW

AW 1630, AV Cap. 42

k. 57v: Ecclesiam habuit antica -- lignea -- Nunc a here[du]m -- Alexander Ługowski villae heres --.

8. VILLA MODLNICA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 57v: Ecclesia parochialis lignea consecrata t[i]t[uli] S. Adalberti.

9. VILLA BOLECHOWICE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 58v: Eccl[am] parochialem antica --murata[m] -- tit[uli] Corpus Eccle[siae] Heredi olim Domini Stanislai Skarszewski --.

10. VILLA BIAŁIKOSCIÓŁ

AW 1630, AV Cap. 42

k. 59: Ecclesia parochialis murata t[i]t[uli]. S. Nicolai et Maria[e] Magdalena[e].

11. VILLA IRZMANOWICE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 60: Eccl[esi]a parochialis lignea t[i]t[uli] S. Bartholomei Apostoli, consecrata.

12. VILLA SĄSPOW

AW 1630, AV Cap. 42

k. 60v: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] S. Catharina[e] Virg[ini] et mart[yrii] consecrata.

13. VILLA SUŁOSZOWA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 61: Ecclesia parochialis, murata, consecrata, t[i]t[uli] S. Laurenti Martyris.

14. VILLA SMARSZOWICE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 62: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli]. S. Margaritae Virg[ini] e[t] Mart[yri] consecrata.

15. OPPIDUM SKAŁA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 62v: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Nicolai Pontificis, consecrata.

k. 63v: Huius Eccl[esi]a[e] est Parochus Alexander Kanczowski, cuius dos est in superiori visitatione[m] descripta -- una marca pro Rectorem Schola[e].

16. VILLA MINOGA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 64: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] Nativitatis B[eatae] M[ariae]V[irginis] consecrata.

17. VILLA SIECIECHOWICE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 65: Eccl[esi]a parochialis murata, consecrata t[i]t[uli] S. Andrea[e] Ap[osto]li.

18. VILLA WYSZOCICE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 66: Eccl[esi]a parochialis murata, t[i]t[uli] S. Nicolai Confessoris, est consecrata, post profanatione[m] anno 1628 reconciliata.

19. VILLA CZAPLE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 66v: Ecclesia parochialis murata, t[i]t[uli] S. Bartholomei Apostoli, consecrata.

20. VILLA CHOTOW

AW 1630, AV Cap. 42

k. 67: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli]. B[eatae] M[ariae] V[irginis] et S. Joannis Baptist[ae], de anno 1620 consecrata.

21. VILLA UNIEIOW

AW 1630, AV Cap. 42

k. 67v: Ecclesia parochialis murata, consecrata, t[i]t[uli] S. Viti Martyris.

22. VILLA TCZICZA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 68: Ecclesia parochialis murata in choro, in corpore vero lignea, tituli S. Aegidii Confessoris, consecrata.

23. VILLA SRZENIAWA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 69: Ecclesia parochialis in Choro murata, et in corpore lignea, consecrata, t[i]t[uli] Nativitatis B[eatae] M[ariae] V[irginis].

24. VILLA GOLCZA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 70: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli]. S. Mauricii, nondu[m] consecrata.

25. VILLA ULINA

AW 1630, AV Cap. 42

k. 70v: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli]. S. Catherina[e] Virginis et Martyris -- non conserata.

k. 71: Habet domu[m] pro residentia, et eadem pro Schola.

26. VILLA IMBRAMOWICE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 71: Ecclesia parochialis t[i]t[uli]. S. Benedicti Abbatis, -- consecrata.

27. VILLA IANGROTH

AW 1630, AV Cap. 42

k. 71v: Ecclesia parochialis lignea t[i]t[uli] Omnium Sanctorum consecrata.

k. 71v: Sunt etiam organa musica.

28. VILLA ZADROZE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 72v: Ha[e]c Ecclesia nonest visitata, quia nuper a duobus mensibus eius parochus mortuus est -- in domo eius homines pesta mortui sunt --

29. VILLA IWANOWICE

AW 1630, AV Cap. 42

k. 73: Ecclesia parochialis lignea, t[i]t[uli] Omniu[m] Sanctoru[m], consecrata.

DEKANAT SKAŁA

6). AW 1663, ArKMKr, sygn. AV 8

(OABMK mf 3281)

1. VILLA GOSZCZA

AW 1663, AV 8

k. 106: Ecclesia eius est lignea, consecrata -- tituli S. Laurentii, jurispatronatus venerabilis Capitulis ecclesiae cathedralis Cracoviensis.

k. 106: Habet domum residentialem pro se, alteram pro vicario, tertio pro rectorem scholae --.

2. VILLA NIEDZWIEDŹ

AW 1663, AV 8

k. 106v: Ecclesia murata, consecrata, tituli S. Adalberti. Jurispatronatus villae haeredis.

k. 107: Organu[m] musicale vocu[m] nr 7.

k. 107v: Habet domum commodam pro se, secundam pro vicario, tertiam pro organario, quartam pro scholae rectore.

k. 107v: Ad parochiam spectans villae -- (9 wsi).

3. OPPIDUM SŁOMNIKI

AW 1663, AV 8

k. 107v: Ecclesia ligenea consecrata tituli S. Bartholomei Ap[osto]li, Jurispatron[at]us S[acrae]. R[egiae] Majestatis.

k. 107a⁸⁶: Organu[m] musicale --.

k. 107av: -- pro organario florenos sex a summa centum florenum locata.

4. VILLA PRANDOCIN

AW 1663, AV 8

k.108: Ecclesia cum sacristia murata -- consecrata, tit[uli] S. Joannis Baptistae. Jurispatron[atus] Reverendissimi Abbatis Clarae Tumbae --.

k. 108: Organum musicale alias positivum vocum nr⁸⁷

k. 108v: Domus vicariales alteram organarii valde ruinosas curet unito [--⁸⁸] restaurarii.

k. 108v: Ad Parochia[m] villae spectans -- (8).

5. VILLA SIECIECHOWICE

AW 1663, AV 8

k. 108v: Ecclesia cum sacristia murata -- Tit[uli] S. Andreae Apostoli, Jurispatronatus villae Haeredis --.

k. 108v: Organum musicale al[ia]s positivu[m] vocu[m] nr 6.

k. 109v: Ad Parochia[m] pertinens -- (4 wsie).

6. VILLA IWANOWICE

AW 1663, AV 8

k. 110: Haec Ecclesia est lignea -- consecrata. Tit[uli] Omniu[m] Sanctoru[m], Jurispatronatus villae Haeredis.

k. 110v: Habet domum residentialem pro se, alteram pro vicario, tertiam pro scholae rectore seu organario.

k. 110v: Ad Parochiam villae pertinent -- (7 wsi).

7. VILLA CZAPLE

AW 1663, AV 8

k. 111: Ecclesiam habet murata[m], consecra[m], Tit[uli] S. Bartholomei, Jurispatronatus villae haeredis.

k. 111v: Habet domum residentiale, alteram pro scholae rectore.

k. 111v: Ad Parochiam pertinent villae -- (4 wsie).

⁸⁶ Po raz drugi oznakowano kartę cyfrą 107, dlatego oznaczyłam ją literą „a”.

⁸⁷ Nie podano liczby.

⁸⁸ Nieczytelne.

k. 112: -- a Generoso D[omini] haeredi eodem spiritu devoto diligens musicam promittidu se comparatorum organum seu positivum conveniens loco ex sua et pecunia quam acceptans.

8. VILLA WYSOCICE

AW 1663, AV 8

k. 112: Habet ecclesiam ex quadro lapide, -- consecrata, Tit S. Nicolai Epi[scopi], Jurispatr[onatus] villae Haeredis.

k. 112v: Plebanus habet domum pro se et pro scholae rectore alteram similiter...

k. 112v: Ad Parochiam villae spectans -- (4 wsie).

k. 112v: Decret[um] reform[ationis]: -- baccalaureum et cantorem foveat.

9. VILLA IMBRAMOWICE

AW 1663, AV 8

k. 113: Ecclesia lignea, consecrata, Tit S. Benedicti Abbatis, Jurispatronatus nunc summi Pontificis.

k. 113v: Habet domum residentialem -- alteram pro rectore scholae quem plebanus salariat --.

k. 113v: Baccalureum modernum statim expediat sub poena suspensionis et alium habet sufficientem --.

k. 113v: Ad Parochiam villae spectans -- (5 wsi).

10. VILLA VLIJNA

AW 1663, AV 8

k. 114: Ecclesia lignea multum collapse -- Tit[uli] S. Cathaerinae, Jutrispatronatus villae Haeredum --.

k. 114: Ad Parochiam spectans -- (3 wsie).

11. VILLA GOLCZA

AW 1663, AV 8

k. 114v: Ecclesia lignea -- tituli S. Mauritii et Sociis eius, Jurispatronatus haeredis villarum.

k. 115: Schola Rector[ae] relicta.

k. 115: Ad Parochiam villa[e] -- (7 wsi).

12. VILLA CHODOW

AW 1663, AV 8

k. 115v: Ecclesia lignea -- Tit[uli]. S. Joannis Baptista Jurispatr[onatus] -- R[e]v[erendissimi] Abbati Praepositi Miechoviensis cum eo Conventu --.

k. 116: Habet domum residentialem cum horto et -- alterum pro scholae rectore cum hortulo ex quo et hic salariatur a[d] R[everendo] plebano.

k. 116: Ad Parochiam ex hui unica villa.

13. VILLA VNIEJOW

AW 1663, AV 8

k. 116: Ecclesia murata -- consecrata --, Tit[uli]. SS. Viti et Modesti Jurispatronatus...R[everendissimi]. Abbati Miechoviensis et Conventus eiusdem.

k. 116: Organu[m] musicale vocu[m] Nr. 5.

k. 116v: Habet domum pro residentia sua, secundam pro schola rectore, tertiam pro vicario.

k. 116v: Ad Parochiam villa[m] spectans -- (5 wsi).

14. VILLA TCZYCA

AW 1663, AV 8

k. 117: Ecclesiam h[abe]t in primo choro muratam in secundo ligneam consecratam, Tit[uli] S. Aedigii, Jurispatronatus villarum Tczyca et Harzenica Haeredum --.

k. 117: Organum musicale sive positivum.

k. 117v/118: Habet pro residentia suas duas domus, / tertiam pro vicario, quartam pro scholae rectore.

k. 118: Ad Parochiam villae spectans -- (5 wsi).

15. VILLA STRZENIAWA

AW 1663, AV 8

k. 118: Ecclesiam ligneam habet -- in choro primo murata, Tit[uli] Nativitatis B[eatae] M[ariae] Virginis, Jurispatronatus Haeredu[m].

k. 118v: Positivum musicale --.

k. 118v: Item habet domum residentialem, secundam pro vicario tertiam pro cantore, quartam pro scholae rectore --.

k. 118v: Ad Parochiam villa[e] spectans -- (15 wsi).

16. VILLA IANGROTTH

AW 1663, AV 8

k. 119: Ecclesia est lignea, Tit[uli] Omnium Sanctorum, Jurispatronatus Ep[iscop]o Cracov[iensi].

k. 119: Organum musicale seu positivum malum.

k. 119v: (z uprawy pewnego pola) ex qua censum annuum florenorum octodecim pendit pro organario ecclesiae.

k. 119v: Ad Parochiam[m] spectans villa[e] -- (3 wsie).

17. VILLA SUŁOSZOWA

AW 1663, AV 8

k. 120: Ecclesia murata -- consecrata, Tit[uli] S. Laurentj, Jurispatronatus villae Haeredis --.

k. 120: Organum[m] vocum n[umer]o 6.

k. 120v; Habet domum pro sua residentia, secundam pro scholae rectore.

k. 120v; Ad Parochiam haec unica villa.

18. VILLA ZADROŻE

AW 1663, AV 8

k. 121: Ecclesia lignea --consecrata, -- Tit[uli]. S. Martini, Jurispatronatus R[everendissimi] Abbatis Conventu S. Andreae Apostoli Cracoviensem.

k. 121: Habet domum pro se, alteram pro scholae rectorae.

k. 121: Ad Parochiam spectant -- (2 wsie).

19. VILLA MINOGA

AW 1663, AV 8

k. 121v: Ecclesia lignea -- consecrata -- Tit[uli] Nativitatis B[eatae] M[ariae] V[irginis] Jurispatronatus villae Haeredum.

k. 121v: Organum musicale vocum 5.

k. 121v: Habet domum pro se cum horto, 2-dam pro vicario, 3-am pro scholae rectore cum horto.

k. 121v: Ad Parochiam spectant -- (6 wsi).

k. 122: Curet ut vicarium et alias ministros ecclesiae bonos et diligentes habeat.

20. OPPIDUM SKAŁA

AW 1663, AV 8

k. 122: Ecclesia murata -- Tit[uli]. S. Nicolai Episcopi, Jurispatronatus Rev[erendi] Abbatis cum Conventu S. Andreae Cracoviensis.

Stannum:

k. 122v: stabile Fistulo ad organo n[ume]r[o] 40.

k. 123: Habet domum pro sua residentia, (2-dam) pro scholae rectore.

k. 123: Ad Parochiam solu[m] oppidu[m] Skała.

21. VILLA SAŚPOW

AW 1663, AV 8

k. 123: Ecclesia lignea -- Tit[uli]. S. Catharina[e], Jurispatronatus villae Haeredum.

k. 123v: Ad Parochiam villae spectans -- (3 wsie).

22. VILLA IRZMANOWICE

AW 1663, AV 8

k. 123v: Ecclesia lignea --Tit[uli] SS. Jacobi et Bartholomei Ap[osto]lorum. Jurispatr[onatus] R[everendus] (nieczytelne)

k. 124: Ad Parochiam villae spectans -- (3 wsie).

23. VILLA BIAŁYKOŚCIÓŁ

AW 1663, AV 8

k. 124v: Ecclesia -- consecrata, Tit[uli]. SS. Nicolai et Magdalena[e]. Jurispatronatus villae Haeredum --.

k. 124v: Habet domum pro sua residentia, alteram pro scholae rectore.

k. 124v: Ad Parochiam villae spectans -- (7 wsi).

24. VILLA GIEBUŁTÓW

AW 1663, AV 8

k. 125: Ecclesia in parietibus tantum murata, consecrata, -- Ti[uli]. S. Aegidii, Jurispatronatus villae Haeredum.

k. 125v: Habet domum residentialem cum horto, alterum pro vicario, terium pro scholae rectorem.

k. 125v: Ad Parochiam villae spectans -- (11 wsi).

25. VILLA KORZKIEW

AW 1663, AV 8

k. 125v: Ecclesia cum sacristia murata -- Tit[uli]. S. Joannis Baptistae. Jurispatronatus villae haeredis.

k. 126: Ad Parochiam villae spectans -- (5 wsi).

26. VILLA VILLA MODLNICA

AW 1663, AV 8

k. 126 Ecclesia lignea, consecrata, Tit[uli] S. Adalberti, Jurispatronatus villae haeredis.

k. 126: Habet domum pro sua residentia, 2dam pro vicario, 3tiam pro scholae rectore.

k. 126a⁸⁹: Ad Parochia[m] villa[e] spectans -- (5 wsi)

27. VILLA ZIELONKI

AW 1663, AV 8

k. 126av: Eccl[esia] e[st]murata -- Tit[uli] Nativitatis B[eatae] M[ariae] V[irginis], Jurispatr[onatus] Doctoru[m] et Professorum] Collegii Maioris Almae Acad[emiae] Cracov[iensis].

k. 126av⁹⁰: Organum Musicale.

k. 127: Ad Parochia[m] villa[e] spectan[s] -- (6 i 1/2 wsi).

k. 127v: Organu[m] dissonans petit sui correctione[m].

k. 127: Item h[abe]t domu[m] -- pro scholae rectore.

28. VILLA BOLECHOWICE

AW 1663, AV 8

k. 127v: Haec ecclesia -- est murata -- Tit[uli]. S. Petri Ap[osto]li. Jurispatr[onatus] -- Ill[ust]r[issi]mi Epi[scopi] Crac[oviensis].

k. 128: Organum musiale vocum sex.

k. 128: Habet domum pro sua residentia, 2dam pro vicario, 3tiam pro scholae rectore.

k. 128: Ad Parochum villae spectans -- (7 wsi).

29. VILLA SMORZOWICE

⁸⁹ Ta karta 126a występuje po karcie 126v.

⁹⁰ Karta po raz drugi oznaczona numerem 126 i jej strona odwrotna to 126av.

AW 1663, AV 8

k. 128v: Ecclesia lignea -- consecrata, Tit[uli] S. Margarithae Virg[inis] et M[artyris].
Jurispatronatus S[acrae] R[egiae] Mai[estatis].

k. 128v: Positivum seu organum.

k. 129v: Habet domum pro -- scholae rectore.

k. 129v: Ad Parochiam villae pertinent -- (5 wsi).

DEKANAT SKAŁA

7). AW 1727, ArKMKr, sygn. AV 23

(OABMK mf 3295)

1. BOLECHOWICE

AW 1727, AV 23

s. 1: Haec villa Episcopalis in Decanatu Skalensi -- in qua Ecclesia Parochialis, tituli SS Petri et Pauli Apostolorum murata, consecrata --.

s. 2: Chorus duabus columnis sustinetur, Sacrum Imaginum picturas ornatus, in quo Organum cum sui structura derontissimum.

s. 3: Item fovet Organarium et Cantorem, qui habent domus suas --.

s. 3: Ad Parochiam Pertinent Villae -- (8).

2. BIAŁY KOŚCIÓŁ

AW 1727, AV 23

s. 4: Ecclesia parochialis in Biały Kościół murata, tituli S. Nikolai Episcopi et Confessoris consecrata -- Iurispatronatus et Collationis Illustrissimi Domini Michaelis de Zakliczyn Jordan Palatini Braclavien[sis] -- Haeredis villae --.

s. 6: Ad parochiam pertinent Villae -- (7).

3. VILLA UNIEIOW

AW 1727, AV 23

s. 7: Villa Conventus Miechoviensis, in qua est ecclesia parochialis, -- consecrata tituli S. Viti. Collationis ius habet Conventus Miechoviensis --.

s. 8: Chorus ad parietem Partae Maioris, in quo est Organum Septem vocum.

s. 9: Ad Parochiam pertinent Villae -- (6).

s. 9: Decretum Reformationis: Graduale ad usum Cantoris et Organaris novum comparat.

4. VILLA TRCZYCA

AW 1727, AV 23

s. 10: Villa sub Decanatu Scalensi Ecclesiam habet in minori choro cum Sacristia muratam, in maiori ligneam, S. Aegidio dicatam -- Jurispatronatus haeredum villarum Tricyca (sic!) et Charsznica --.

s. 10/11: Chorus ligneus varijs coloribus depictus, in quo Organum sex / Vocum (brak wpisu)

s. 13: Item habet Domum pro Rectore Scholae seu Organario.

s. 15: Ad Parochiam pertinent Villae -- (6).

5. VILLA CHODOW

AW 1727, AV 23

s. 15: Ecclesia parochialis ab Illustrissimo olim -- Episcopo Cracoviensi Coventui Miechoviensi incorporata --.

s. 15: Post conflagrationem antiqua Ecclesiae in Anno 1720, die 30 Septembris nova aedificata est lignea per modernum Rectorem in Anno 1723 tio finita --.

s. 15: Chorus Maior noviter aedificatur in quo Organum vocum Sex habet, picturis et ornamentis decoratum.

s. 16: Ad Parochiam unica Villa Chodów pertinet.

6. VILLA GOŁCZA

AW 1727, AV 23

s. 16: In qua Ecclesia parochialis lignea -- desolata, tituli S. Mauritij-- Jurispatronatus Haeredum villarum.

s. 16/17: Chorus supra fores ligneus depictus, in quo organum / vulgo Pozytyw extat.

s. 19: Ad Parochiam pertinent Villae -- (7).

7. VILLA CZAPLE

AW 1727, AV 23

s. 20: Villa Maior Czaple habet in se Ecclesiam Parochialem muratam, tituli S. Barholomei Apostoli consecratam -- Jurispatronatus Haeredium villae --.

s. 20: Chorus pro cantoribus ligneus partim deauratis, partim depictus, in quo Organum Vocum sex.

8. VILLA ULINA

AW 1727, AV 23

- s. 22: In hac Villa est Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Catharinae Virginis -- consecrata. --
Juris patronatus Haereditis Villae --.
- s. 23: Chorus ligneus in quo Organum bonum Vocum Septem. Alter Chorus cum cratibus
depictus noviter extractus. Scamna lignea pro commodo Parochianorum --sufficientia.
- s. 24: Ad Parochiam pertinent Villae: Ulina Maior et Minor.

9. VILLA ŚRENIAWA

AW 1727, AV 23

- s. 26: Ecclesia parochialis in Villa Sreniawa tituli Nativitatis B. V. Mariae, consecrata, in
minori choro murata in maiori vero lignea --.
- s. 26: Chorus pro Cantoribus ligneus noviter extractus et depictus in quo est Organum bonum.
- s. 28: Ad Parochiam pertinent Villae -- (15).

10. VILLA IMBRAMOWICE

AW 1727, AV 23

- s. 29: Villa Haereditatis Religiosarum ac Duodicatarum Virginum Monialium Conventus
Imbramovicensis habet Ecclesiam Parochialem ligneam, consecratam tituli S. Benedicti --.
- s. 29: Chorus ligneus in quo organum extat.
- s. 30: -- Rector Ecclesiae -- qui fovet Organarium et salariat eum 24 florenis quotannis.
- s. 31: Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).
- s. 31: Domus organarii penes Cameterium sita, in qua Hipocaustum cum Camera(Caniora)
atrio et Hortulo sed indiget reparation[em] --.

11. VILLA MINOGA

AW 1727, AV 23

- s. 32: Post inflagationem Ecclesiae Parochialis Anno praeterito extracta est Capella lignea.
- s. 32: Villa praedictae Minoga Haeredum -- tituli Nativitatis
B. V. M.
- s. 33: Chorus ligneus depictus.
- s. 34: Ad Parochiam pertinent Villae -- (ok 7).

12. VILLA ZIELONKI

AW 1727, AV 23

s. 34: Villa Haereditatis S. R. M[aies]t[atis] in qua Ecclesia Parochialis murata tituli Nativitatis B.M.V. Iurispatronatus Collegi[um] Maioris Almae Vniversitatis Cracovien[is] consecrata

s. 36: Chorus ligneus in quo organum Octo vocum, aeditus sunt ab Ecclesiae cuius fores ligneat.

s. 37: Item fovet Organarium qui habet Domum a tertio Domus Vicarialis, et salariatur 20 florenis annuatim, qui et cantoris onus Suffect.

s. 37: Ad Parochiam pertinent Villae -- (8).

13. VILLA GIEBUŁTOW

AW 1727, AV 23

s. 38: Ecclesia parochialis murata, tituli S. Aegidij. Iurispatronatus Religiosarum et Duodicatarum Virginum S. Francisci Salesianis --.

s. 38: Chorus ligneus depictus cum Organo aeditur ad Chorum ex Ecclesia.

s. 39: Rector Ecclesiae -- cui fovet Organarium et salariat eum 24 florenni quotannis.

s. 40: Ad Parochiam pertinent Villae -- (9).

14. VILLA KORZKIEW

AW 1727, AV 23

s. 41: Villa Haereditatis Illustrissimi Domini Michaelis de Zakliczyn -- in qua Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Joannis Baptisti consecrata --.

s. 42: Chorus Balustratus in quo organum Septem vocum. Supra hanc chorum est alter minor chorus, pariter balustratus, gradus ad chorum ex Ecclesia.

s. 43: Domus plebanalis – lignea -- Idem Rector habet per dote agros --.

s. 43: Item fovet Organarium, qui habet domum suam et a tergo salariat et Agrum parvum cum Pomarielo parvulimo, et salariatur quotannis florenis Viginti.

s. 43: Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

15. VILLA SMARZOWICE

AW 1727, AV 23

s. 44: In hac Villa est Ecclesia Parochialis lignea consecrata tituli S. Margaritae Virginis.

s. 45: Chorus ligneus depictus, in quo Organum Septem vocum destructum reparatione indigent.

s. 46: Ad Parochiam pertinent Villae -- (4).

16. SKAŁA OPPIDUM

AW 1727, AV 23

s. 47: In quo Oppido Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Nicolai Episcopi et Confessoris, consecrata.

s. 47: Iurispatronatus Religiosarum et Duodicatarium Virginum ad aedes S. Andreae Apostoli.

s. 48: Ambona --, Chorus ligneus, aditum habet ex Ecclesiae -- (nie ma o organach w tym k-le)

s. 50: Idem fovet Organarium qui salariatur et Civibus dicti Oppidi. Item fovet rectorem scholae qui habet domum in fundo suili extruntum.

s. 50: Sub hac parochia est capella non procul ab oppido -- in qua altaria sunt tria. (W tej kaplicy jest) Organum alias Pozytyw parvum --.

17. VILLA MODLNICA

AW 1727, AV 23

s. 53: Villa – Haereditatis -- Domini Michaeli Jordan Palatini Bradaniewski -- in qua ecclesia parochialis lignea, tituli S. Adalberti consecrata.

s. 54: Chorus ligneus depictus, in quo organum alias Pozytyw Vocum quatuor sed destructum.

s. 56: Item fovet Organarium, qui habet Domum ad Meridium parte Ecclesiae et salariatur quotannis florenis 24.

s. 56: Ad Parochiam pertinent Villae -- (6 wsi).

18. VILLA IRZMANOWICE

AW 1727, AV 23

s. 57: Ecclesia Parochialis in Irzmanowice lignae consecrate -- ruinam, tituli S. Jacobi et Bartholomei.

s. 57: Chorus ligneus in quo Organum alias Pozytyw vocum Quatuor destructum.

s. 58: Ad Parochiam pertinent -- (3 wsie).

19. VILLA SAŚPOW alias ZASPOW

AW 1727, AV 23

s. 59: Haec Ecclesia -- lignea, -- tituli S. Catharinae -- Iurispatronatus Domini Francisci Wielopolski.

s. 60: Dekretum reformationis: Organario ne frugat in atrio Ecclesiae collocat prohibent, collocatur in alium locum transferre intra triduum omniu[m] jubeat.

20. VILLA SUŁOSZOWA

AW 1727, AV 23

s. 60: Sułoszowa. Villa Haereditatis -- Domini Francisci Wielopolski -- continet in se Ecclesiam Parochialem muratam, consecratam, tituli S. Laurentij Martyris -- Jurispatronatus haeredis.

s. 61: Chorus Ecclesiae ligneus in quo Organum reparatum et alium (albo, inne) maiorem minor Organum alias Pozytyw repariantur.

s. 62: Item fovet Organarium, qui habet Domum cum hortulo et salariatur quotannis florenis viginti.

s. 62: Ad Parochiam unica Villa Sułoszowa pertinet.

21. VILLA ZADROŻE

AW 1727, AV 23

s. 62: In hac Villa extat Ecclesia Parochialis lignea tituli S. Martini consecrata. Jurispatronatus Religiosarum et Cracovien[sem] Duodicatarum Virginum Conventus S. Andreae Ordinis S. Clarae.

s. 63: Item fovet Organarium, qui non habet Domum et salariatur praeter Petitam a Parocho, virtumque quotidianum apud eundum Parochum habet.

s. 64: Domus pro Organario sit a ea Parochianis aedificetur, eosdem sollicitet.

22. VILLA JANGROD

AW 1727, AV 23

s. 64: Ecclesia parochialis lignea tituli Sanctorum Omnium consecrata -- Jurispatronatus suo Illusstrissimae Collatrimis --.

s. 65: Chorus pro Cantoribus ligneus in quo Organum positum est.

s. 66: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).

23. VILLA WYSOCICE

AW 1727, AV 23

s. 66: Ecclesia parochialis ex lapide quadrata murata, tituli S. Nicolai -- consecrata -- Jurispatronatus haeredum -- villae.

s. 67: Chorus pro Cantoribus ligneus depictus, in quo organum Septo vocum reparatione indigent.

s. 68: Item fovet Organarium qui habet Domum propriam et salariatur quotannis per florenos 24.

s. 68: Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

24. VILLA SIECIECHOWICE

AW 1727, AV 23

s. 69: Villa -- in qua Ecclesia Parochialis -- murata tituli Nativitatis BVM. -- consecrata.

s. 69: Jurispatronatus haeredis.

s. 72: Ad Parochiam pertinent Villae -- (3).

25. VILLA IWANOWICE

AW 1727, AV 23

s. 75: Ecclesia Parochialis Iwanowice lignea, tituli Omnium Sanctorum consecrata.

s. 75: Chorus pre cantoribus ligneus in quo Organum sex vocum reparatione indigant extat.

s. 75: Item fovet Organarium et Cantorem qui salariantur quotannis florenis 32.

s. 75: Ad Parochiam pertinent Villae -- (6).

26. SŁOMNIKI OPPIDUM

AW 1727, AV 23

s. 76: In qua Ecclesia Parochialis lignea, quondam sub titulo SSmi [Sanctissimi] Corpori Christi ad preaens sub titulo S. Bartholomei Apostoli -- consecrata, Jurispatronatus (krótkie, nieczytelne słowo)

s. 77: Chorus ligneus itidem depictus in quo Organum bonum.

s. 79: Extra oppidum-- est capella lignea S. Dorotae.

s. 79: (chodzi o kaplicę św. Doroty) Chorus pro Cantoribus simplicit stucturae --.

s. 79; Ad Parochiam pertinent Oppidum Słomniki Villae (⁹¹).

27. VILLA NIEDŹWIEDŹ

AW 1727, AV 23

s. 80: Ecclesia parochialis in Villa Niedźwiedź murata tituli S. Adalberti.

⁹¹ Nie wymieniono nazw wsi.

s. 81: Ambona -- Chorus ligneus in quo Organum alias Pozytyw Vocum Septem ex hui duae destructus. Fenestrae Ecclesiae --.

s. 83: Item fovet Organarium et Cantorem, quos salariat per florenos sex pro quartuali, habetquem Domus proprias et commodat.

s. 83: Decretum:

Cathalogum confirmatorum sub tempus conscriptionis pro confessione Paschali Organario connotare domandat.

28. VILLA PRENDOCIN

AW 1727, AV 23

s. 84: Villa ad Abbatiam Mogilnensem pertinent, in qua Ecclesia Parochialis ex lapido quadrati murata, tituli Navitatis S. Joannis Baptistae consecrata.

s. 84: Jurispatronatus Abbatis totiusque Conventus Clarae Tumbae Mogilnensis Ordinis Cisterciens[is] --.

s. 84: Ad Parochiam pertinent Villae -- (9).

29. VILLA GOSCZA

AW 1727, AV 23

s. 87: Villa praestimonialis -- Capituli Crac[oviensis] in qua Ecclesia Parochialis lignea, tituli S. Laurentij Martyris --.

s.87:Jurispatronatus R[evere]nd[issi]m[i] Capituli Crac[oviensis].

s. 89: Item habet Domum pro organario, quem salariat.

s. 89: Ad Parochiam pertinent Villae -- (5).

DEKANAT SKAŁA

8). AW 1748, ArKMKr, sygn. AV 29

(OABMK mf 3301)

1. VILLA GIEBUŁTÓW

AW 1748, AV 29

k. 1: Ecclesia parochialis in Villa Giebułtow murata, scandulis tecta -- S. Aegidij Abbatis, consecrata. Jurispatronatus -- Alexandri -- Szembek Palatini -- et Religiosarum ac Deodicatarium Virginum a Visitatione Beatae Mariae Virginis, Conventus ad Cracoviam siti.

k. 1v: Tabulatum Ecclesiae aperitium depictum --.

- k. 1v: Organum alias Pozytyw, vocum quindecim in Choro, rudi structura elaborato, ad parietem Porta Ecclesiam majoris continetur, quod Organum magna indiget reparatione. Confessionalia tria --.
- k. 2: Ordo devotionis in hac Ecclesia, Matutinum Diebus Dominicis et Festis, quo finito Officium parvum de Immaculata Conceptione decantatur, cantio Missa conventualis ac Vespere post meridiem peraguntur.
- k. 2v: Etiam habet Organarium, sed ad cantum ineptum, quem salariat quolibet anno florenis Viginti, qui habet suam Domunculam, sed nunc desolatam.
- k. 2v: Villae ad Parochiam pertinent -- (8 ½ wsi).
- k. 3: Decretum Reformationis pro Ecclesia
- k. 3: Domum Organarij, Horreum tecta in aedificiis Horreis, Straminea, ne in maiorem vergant ruinam, tempestive reparari mandet.
- k. 3v/4: Organarium Discretum Josephum / Słapiński, ex ratione incapacitatis in Lectura et Cantu, a proximo Quartuali alienet, et alium utiliorem Ecclesiae conservet.

2. VILLA KORZKIEW

AW 1748, AV 29

- k 4: Ecclesia parochialis in Villa Korzkiew murata -- Haec Ecclesia est Tituli Sancti Joannis Baptista, consecrata Anno D[omi]ni 1640.
- k. 4v/5: Minori/ choro ex lapido quadrato.
- k. 5: Chorus supra chorum sunt lignei, in inferiori choro organum alias Pozytyw, nunc per Parochum reparatum. Fenestro in plumbo --.
- k. 5: Ordo Devetionis Diebus Dominicis et Festis Matutinum, tandem Officium parvum de Beata cum tactu Organorum, per Organarium et populum cantatur, deinde Contio vel Cathehismus tandem Missa Conventualis, post meridiem decantari solent Vespera.
- k. 5v: Habet etiam et Residentiam pro Organario stramine tectam extra caemeterium ad oriente sitam.
- k. 5v: Villae ad Parochiam et ad curam animar[um] pertinentes quinque sunt.

3. VILLA MINOGA

AW 1748, AV 29

- k. 7: Ecclesia Parochialis Villa Minoga Tituli Nativitatis B[eatissi]mae Mariae Virginis. Hac Ecclesia post conflagrationem antiqua lignea in Anno 1726 subsecutam est noviter et

eleganter de muro et lapidibus -- per -- Antonij Szembek, sumptibus illius extracta, testudine clausa, scandulis tecta.

k. 8: Chorus ligneus cum duobus angelis eidem insidentibus Organum alias Pozytwiek in Choro parvum, indigens reparatione.

k. 8v/9: Ordo devotionis, Diebus Dominicis et Festis, imprimis Matutinum, tandem Officium parvum de Beatissima cum tactu Organorum per Organarium, finito hoc, Rosarij una pars de mane B[eatissi]mae Mariae Virginis, et pars post meridiem, ante Vesperas de Sanctissimo Nomine Jezu, per Confratres decantari solet, tempore decantationi Rosarij, Matutino tempore / Missa absolvitur, post quam Brevis Exhortatio vel Cathehismus Populo praedicatur, -- et per Vicarium -- Missa Conventualis celebratur.

k. 10: Item habet aliam Residentiam pro Organario, habetq[ue] idem Organarius hortulum cum aliquot arboribus fructiferis.

k. 10: Villae ad Parochiam pertinent -- (6).

4. VILLA WYSOCICE

AW 1748, AV 29

k. 11: Ecclesia Parochialis in Wysocice -- murata, -- sub Titulo Sancti Nicolai Episcopi et Confessoris extracta. Haec Ecclesia per Haeredem Płaza antiquitus plus quam 50. Annis suit profanata.

k. 12: Pavimentum ex lapide quadrato.

k. 12: Chorus ligneus bonus parieti ad nexus in eodem Organum minus alias Pozytyw quatuor[um] vocum. Caemeterium partim est lignis partim lapidibus terra comixtis circum septum.

k. 12v: Ordo Devotionis Diebus Dominicis et Festis Imo Martinum hoc finito officium parvum de Immaculata Conceptione B[eatissi]mae Virgi[nae] Mariae cum tactu Organorum post hoc Rosarium de eadem B[aetissi]ma cum populo cantatur, quo finito Diebus Dominicis Cathehismus Festivis contio praedicatur, tandem Missa Conventualis celebratur.

k. 14: Decretum Reformationis

k. 14v: Residentiam pro Organario funditus collapsam, restaurari procuret.

5. VILLA SIECIECHOWICE

AW 1748, AV 29

k. 15: Ecclesia Parochialis Sieciechovicensis -- Tituli S. Andreae apostoli murata, scandulis tecta, est consecrata --.

k. 16: Chorus in eadem Ecclesia ligneus compta et noviter sumptibus in mediis Rectoris Ecclesiae. Admirabilis Reverendi Trochon constructus in quo reperitur Organum alias Pozytyw vocum octo -- Confessionale unum.

k. 16v: Ordo Devotionis. Diebus Festivis et Dominicis Matutinum, cum Rosarij Pars ex sola Devotione, non autem ex aliqua fundatione cantari solet, quo finito Cathismus vel Conciopraedicatur, postea in Dominica Processio ad denique Missa Conventualis celebratur.

k. 17v/18: Die 6ta Martij quolibet Anno pro anima Francisci Sacerdotis absolvendi ac responsorium, Tibi laus Tibi gloriae qualibet Feria 6ta per cantorem Ecclesiae florenis 5 pro decantatione, salariandum cantandi, sed hunc censum pronunc a modernis Possessoribus hujus Lapidae GG. Krusinskie non percepit, ex quo, Decretum Judicij Consistorialis Generalis Cracovien[sis] ex ratione reparationis illius, libertationis a solutione hujusmodi Censu ad annos 15. Anno Domini 1741, Die Mercurij 15. Martij intercessit, quibus elapsis integralis Censu solutio demandata. Villa ad Parochiam pertinent / -- (3).

6. VILLA IWANOWICE

AW 1748, AV 29

k. 21/21v: Ecclesia Parochialis in Iwanowice nova lignea, in fundamentis muratis, -- /sub Titulo Sanctorum Omnium existentis --.

k. 21v: Jurispatronatus Celsissimorum Principum Czartoryskich, Bonorum Iwanowice Haeredum.

k. 22: Chorus ligneus novus parieti annexus super fulcris duobus ligneis arte arcaria factis situatus, compta depictus, in eodem extat parvum Organum alias Pozytywek.

k. 22: Scamna in minori coro -- Confessionalia --.

k. 23v: Ordo Devotionis Diebus et Festis Matutinum, quo finito, Corona de Sanctissimae Trinitate stante Rectorata moderni Parochi ad decantandum ex devotione instructa, per populum decantari solet in Dominicis, in alijs autem Festis Diebus pars Rosarij pariter ex Devotione Parochianorum cantatur. Tandem Concio vel Cathismus ac aliae Ordinariae Devotionae sunt, Missa Conventuali Devotio finitur.

k. 25: Villae ad Parochiam spectant -- (6).

7. VILLA NARAMA sub Parochia Korzkiew

AW 1748, AV 29

k. 27: Hac Villa est possessionis Conventus Patrum Carmelitarum antiqua Observantia ad Cracoviam in Arenis siti.

k. 27: Extat in ibidem Capella lignea in loco -- (nie podano wezwania)

k. 28: Chorus ligneus simplex non depictus.

8. VILLA GOSZCZA

AW 1748, AV 29

k. 29: Haec Ecclesiae Parochialis in Goszcza sub titulo Sancti Laurentij Martyris est de muro consecrata

k. 29: Juspatronatus ejusdem Ecclesia[e] pertinent ad Rom[anum] Capitulum Cracoviense[m].

k. 29v: Chorus ligneus bonus arcaria arte elaboratus, depictus cum Organo parvo alias Pozytyw vocum sex.

k. 30v: Item est et Domus pro Organario a parte meridionali non procul ab Ecclesia disstans, sed summe desolata.

k. 30v: Dos Ecclesiae

k. 31: Villae ad Parochiam pertinent -- (4 ½).

9. VILLA NIEDŹWIEDŹ

AW 1748, AV 29

k. 31v: Ecclesia Parochialis in Niedzwiedz murata, scandulis tecta Tituli Sancti Adalberti Archi Episcopi Gnesnien[sis] Martyris -- consecrata.

k. 32: Jurispatronatus hujus Ecclesia[e] spectat ad Haeredum Bonorum --.

k. 33: Ordo Devotionis, quolibet Die Dominiko et Festo Matutinum, quo finito, Corona de S[anctis]s[i]mo Trinitate cum populo cantatur, Contio vel Cathehismus, et deniq[ue] -- Missa Conventualis celebratur.

k. 33: In hac Ecclesia cantatur ut praemissum Corona de S[anctis]s[i]ma Trinitate quolibet Die Dominico et Festo.

k. 33v: Dos Ecclesiae

k. 34/34v: Item habet extra Coemeterium Ecclesiae Residentiam pro vicario, et alteram pro Organario sub uno tecto scandulari, quod tectum reparari debet. Item habet etiam Domum Stramine tecta pro Organario a latere Domus /Seu Residentia Vicarialis. Habet et Domum pro Familia a fronte sua Domus.

k. 34v: Villae ad Parochiam pertinent -- (10).

k. 34v: Decreum Reformationis pro Ecclesia Parochiali in Niedzwiedz.

k. 35v: -- cum tecta Domus Vicarialis et Organarij, aliaq[ue] aedificia Plebanatui annexa, in bone statu semper conservando, reparari curet.

10. OPPIDUM SŁOMNIKI

AW 1748, AV 29

k. 36: Ecclesia Parochialis Słomnicensis est lignea, scandulis novis tecta. Tituli S[ancti]S[isi]mi Corporis Christi – consecrata.

k. 36v: Jurispatronatus ejusdem Ecclesiae spectat ad Serenissimum Regem Poloniarum.

k. 37: Pavimentum --.

k. 37: Chorus ligneus cum Organo alias pułorganki vocum decim, scamna in majori coro desolata, in minori vero majora antiquata.

k. 37v: Ordo Devotionis in haec Ecclesiae Diebus Dominicis et Festis Matutinum, quo finito, Rosarium de B[aetissimae] Mariae Virginiae praecinente R[evere]nd[issim]o Promotore Confraternitatis, per Parochianos decantari solet tandem missa lecta a Prebendario, post hanc Contio vel Cathismus peraquitur ac deniq[ue] Missa Conventuali praeivisa Processione in Dominicis Devoto continuatur --.

k. 38: Dos Ecclesiae

k. 41v: In hac Ecclesia Słomnicen[sis] est pariter Devotio Coronae de S. Anna, que dicitur Confraternitas, et habet communicationem Privilegiorum impartitorum ab Archiconfraternitate Varsavia existent.

k. 42v: Extra Oppidum hoc Słomniki -- Extat Capella publica ad Ecclesiam Parochialem Słomnicen[sis] pertinent, sub titulo S. Dororheae Virginis et Martyris.

k. 42v: Est autem haec Capella lignea --.

k. 43: In choro Organum parvulum, reparatione indigens.

k. 43v: Decretum Reformationis, et Ordinatio pro Ecclesia Parochiali in Oppido Słomniki.

k. 44v: -- ad Organum parvum in eadem Capella existens, reparari facere non negligat.

k. 45v: -- quam Missam Organarius, ada Magistratu Słomnicensi, juxta antiquam consuetudinem, pro hui officio pensionatibus, tactu Organorum praeludere tenetur.

k. 46: -- et alteram pro Passionibus Christi Domini qualibet Feria Sexta tempore Missa per Organarium cum tactu Organorum decantandis, itidem florenos Triginta Sex eidem Organario solvi quotannis debitam, super duabus Quartis agri harentes, idem Magistratus a Concivibus suis repetere et hujus modi pensiones exolvere[m] debet.

11. VILLA CZAPLE

AW 1748, AV 29

- k. 51v: Habet in se Ecclesiam Parochialem muratam, scandulis tectam, Tituli Sancti Bartholomei apostoli et martyris, consecratam.
- k. 51v: Jurispatronatus illius spectat ad Haeredum Bonorum, qui ad praesens est Magnificus Constantinus Popiel.
- k. 52: Tabulatum Ecclesiae -- Chorus musicus ligneus depictus cum organo minori vocum octo reparatione indigent. Ambona --.
- k. 52v: Ordo Devotionis quolibet Die Festo et Dominica Matutinum, quo finito officium parvulum de Immaculata Conceptione B[eatissi]mae Mariae Virginis decantatur, tandem Cathedismus vel Contio, ac Missa Conventualis absolvitur.
- k. 53: Dos seu Proventus Ecclesiae
- k. 54: Item habet Domunculam pro Organario ex opposito Ecclesia consistentem, sed summo desolatam prope quam funditus ruino: sum Hospitale extat, nullus Pauper in eo commoratur.
- k. 54: Villa ad Parochiam pertinent, Czaple major, et medietas Villa Smrukow.
- k. 54v: Decretum Reformationis pro Parocho ad Ecclesia in Czaple.
- k. 55: Domum suam Residentialem, ac Residentiam Organarij, pro posse suo reparari.

12. VILLA GOŁCZA

AW 1748, AV 29

- k. 55v: Status modernus Ecclesiae Par[ochia]lis in Gołcza A[nno] 1748.
- k. 55v/56: Hac Ecclesia est lignea, Anno 1600 constructa / -- jam jam ultimam vergit ruinam.
- k. 56: Titulus hujus Ecclesia[e] Sancti Mauritij et Sociorus Ejus. Juspatronatus illius ad plures Patronos extendebatur -- sum soli Venerabili Capitulo Majori Ecclesia[e] Collegiata[e] Sancti Floriani Clepardia[e] ad Cracoviam, uti Bonorum Krempa Haeredibus, ex quo ad aedificationem nova[e] Ecclesiae alij concurrere -- Patroni notuerunt.
- k. 56v: Pavimentum -- Chorus musicus simplicis structurae et veterioris in quo Organum minus, vulgo Pozytywek vocum sex. Scamna --.
- k. 57: Extat pariter Capella lignea extra Villam -- sub Titulo Sanctae Sophie -- nullam Dotem -- habet.
- k. 58: Dos seu Proventus Ecclesiae Par[ochia]lis in Gołcza
- k. 59: Villae ad Parochiam pertinent -- (7).

13. VILLA CHODOW

AW 1748, AV 29

- k. 59v: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Villa Chodow sita, ad Conventum Miechoviensem spectans.
- k. 59v/60: Ecclesia Parochialis -- lignea, / scandulis tecta, nondum consecrata, post demolitionem veteris Ecclesiae, Anno 1723 sumptibus Conventus Miechoviensis decenter extracta sub Titulo Sancti Joannis Baptistae colitur. Juspatronatus pertinent ad Reverendissimum Praepositum Generalem Miechoviensem cum suo Conventu.
- k. 60v: Pavimentum de lateribus per totam Ecclesiam constructum. Chorus musicus ligneus decenter constructus cum Organo parvo alias Pozytyw, vocum quinque. Confessionale unum colore rubro depictum.
- k. 61v: Provisio Rectoris Ecclesiae
- k. 61: Ad Parochiam hanc tantum haec una Villa Chodow pertinent.
- k. 61v: Decretum Reformationis pro Ecclesia[m] Parochiali in Chodow.

14. VILLA UNIEJOW

AW 1748, AV 29

- k. 62: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Villa Uniejow ad Conventum Miechovien[sem] spectanti sita.
- k. 62: Ecclesia Parochialis -- murata de lapide testudineata, scandulis novis contecta, Tituli Sancti Viti Martyris -- consecrata.
- k. 62v: Pavimentum -- Chorus musicus ligneus cum depictu Organo decent[e]r alias Pozytyw vocum octo. Confessionale --.
- k. 63v: Ordo Devotionis per agitur in hac Ecclesia hac in et hodo.
- k. 63v/64: Quolibet ilie Festo et Dominico, matutinum officium, hoc finito officium parvum de B[eatissi]mae Maria[e] Virgine post quod, Septem Pater, et totidem Ave Maria ed ac unum Credo, una cum Mysterijs Gaudiorum et Dolorum Sancti Josephi per Organarium / solum intonari solet, tandem Cathehismus vel Contio vel meditationum institutum explanatio, fieri, ac deniq[ue], conventualis Missa[e] celebrari solent, qua finita[m] Angelus Domini q[ui] Requiem aeternam q[ui] cum repetitione Laudetur Sanc[t]issimum Sacramentum trina[m], cantatur per populu[m].
- k. 64: Proventus Ecclesiae Uniejoviensis
- k. 65: Villae ad Parochiam pertinent -- (5).
- s. 65: Decretum Reformationis pro Ecclesia Parochiali in Uniejow.

k. 65v: Ut autem Confraternitatis sub Titulo Josephi hui (hac?) in Ecclesia fundatae, plenior memoria calet ac magis erga hunc Sanctum Patronum in cordibus Videlicet radicetur devotio, ordinarius, ut Adnu[m] R[evere]ndus hujus Ecclesia[e] Rector suo R[evere]ndo Vicario commendet, quatenus Septem Pater, et Septem Ave Maria q[ui] et unum Credo, in honorem ejusdem Sancti non per ipsum et Organarium, sed et per populum decantari procuret, Mystera veri Gaudiorum et Dolorum ejusdem Sancti, quodsi populus eadem memoria[m] tenere non posset, per ipsum Organarium praecinentur pariter et in decantanda Prosa Gwiazdo morza q[ui] Parochiani instruantur.

15. VILLA TCZYCA

AW 1748, AV 29

k. 66: Habens in se Ecclesiam Parochialem, in minori choro muratam, in majori ligneam, -- Sancto Aegidio Abbati dicatum.

k. 66: Jus Patronatus ejusdem Ecclesiae spectat ad Haereditates Villarum Tczyca et Charsnica.

k. 67v: Officia Confratrum sunt, Lithanijs cum tactu Organorum qualibet Feria Quarta decantari solitis cum anniversarijs pro animabus defunctorum confratrum et sororum semet in uno Quartuali celebrandis adesse.

k. 68: Proventus Ecclesiae

k. 69v: Item habet Residentiam ligneam pro Organario, stramine tectam.

k. 69v: Villae ad Parochiam -- (4 i 2 1/2 wsi)

16. VILLA SRZENIAWA

AW 1748, AV 29

k. 70: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Srzeniawa

k. 70v/71: Ecclesia parochialis in Villa Srzeniawa noviter de ligno constructa, in fundamentis muratis in 1746 finita nondum consecrata -- / -- Antiqua Ecclesia fuerat Tituli Nativitatis B[eatiss]imae Mariae Virginis -- Jurispatronatus ad hanc Ecclesiam fuerat tunc in Consistorio Generali Cracoviensi -- ad Bonorum Srzeniawa Haereditum.

k. 72: Proventus Ecclesiae

k. 73v: Item alteram Domum pro Organario Longe ab Ecclesia in Villa extractam in bono Statu existentem, et habet idem organarius hortum parvum Novem sulcorum.

k. 73v/74: Villae ad / Parochiam - (12 i 1/2).

17. VILLA ULINA

AW 1748, AV 29

- k. 75v: Habens Ecclesiam Parochialem in Ulina Tituli Sancte Catharinae, ligneam, veterem.
- k. 75v: Jus patronatus hujus Ecclesiae spectat ad Villae hujus Haeredem.
- k. 76: Pavimentum -- Chorus musicalis ligneus, simplicis structurae cum organo parvo alias Pozytyw, vocum sex. -- Fenestrae
- k. 77: Item prope Cameterium Residentiam pro Organario sed desolatam.
- k. 77: Dos Ecclesiae
- k. 78: Villae ad Parochiam Ulina major et Ulina minor.

18. VILLA IMBRAMOWICE

AW 1748, AV 29

- k. 78: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Imbramowice
- k. 78v/79: Ecclesia Parochialis in Imbramowice noviter murata -- / -- Tituli Sancti Benedicti Abbatis.
- k. 79: Jus patronatus hujus Ecclesiae pertinet ad monasterium Religiosarum monialium Imbramovicaen[sem].
- k. 79v: Confessionalia -- scamna -- Chorus musicus novus, decens, compe depictus, in quo organum vocum octo.
- k. 80: Proventus Ecclesiae
- k. 81v: Villa ad Parochiam pertinent -- (5).
- k. 82: Decretum Reformationis pro Ecclesia Parochiali Imbramovicensi

19. VILLA EPISCOPALIS JANGROTH

AW 1748, AV 29

- k. 82v/83: Habens Ecclesiam Parochialem ligneam, veterem, -- constructam Anno 1515 /consecratam autem Anno 1519. -- Tituli: Sanctae Crucis et Sanctorum Omnium.
- k. 83: Juspatronatus illius ad Celsissimum Principem Episcopum Cracoviensem pertinet.
- k. 83v: Pavimentum -- Suggestus inter majorem et minorem chorum a parte Evangelij ligneus simplex veteri pictura decoratus, Chorus musicus similis cum Organo desolato. --. Sacrarium -
-.
- k. 85: Proventus Ecclesiae
- k. 86v: Villae ad Parochiam -- (3).
- k. 86v: Decretum Reformationis seu Ordinatio pro Rcclesia Parochiali in Jangroth

k. 87v: Organum desolatum, reparari.

k. 87v: Organario Ecclesiae ne fruges et stramen, pro ut sub tempus Visitationis Nostrae anim advertimus in Campanili intra Septa Coemeterij constructu[m] ligneu[m] et veteriori, ob aliquod ignis, quod Deus avertat[is] periculum, asservare audeat, serio intribeat, et ut in atio loco extra Coemeterium hujus modi fruges cum suo stramine deponat et conservet, ipsi demandet, cui etiam Nos demandamus.

20. VILLA ZADROŽE

AW 1748, AV 29

k. 89v: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Zadroze

k. 89v: Ecclesia parochialis in Villa Zadroze -- lignea, noviter constructa Anno 1740 -- consecrata 1747. -- Tituli Sancti Martino Episcopo et Confessori dicata --.

k. 89v: Jurispatronatus Religiosarum Monialium Ordinis Sancti Francisci Conventus Cracoviensis Tituli Sancti Andreae.

k. 90v: Dos Ecclesiae in Zadroze

k. 91v: Item habet Domum pro Organario prope Cameterium stramine contectam.

k. 92: Decretum Reformationis pro Ecclesia[m] in Zadroze

k. 92v: Domum Plebanalem, Organarij, ac alia aedificia Oeconamica in bono stata conservare, et desolationi tempestive occurrere praeoculis semper habeat.

21. VILLA SMARZOWICE Ad Capitaneatum Oycoviens[em] pertinens

AW 1748, AV 29

k. 93: Habet Ecclesiam Parochialem ligneam, scandulis tectam, post conflagrationem prioris Anno 1571 readificatam per Rectorem autem modernum ad fundamentis novabiliter reparatam. Tituli Sancta Margaretha Virginis et Martyris.

k. 93: Jurispatronatus S[anct]ae R[egi]ae Majestatis.

k. 94: Chorus musicus supra portam majorem in latum Templi protensus, pariter depictus cum organo minori alias Pozytyw vocum septem.

k. 94v: Ordo devotionis hac in Ecclesia

k. 94v: Quolibet Die Dominico et Festo, Matutinum per Organarium cum R[evere]ndo Vicario, praeludentibus organis praecinitur quo finito Rosarium de B[eatissi]mae Mariae Virgine, vel si populus ad hue non fuerit congregatus Officium parvum de B[eatissi]mae Mariae Virgine ante Rosarium tactis ijsdem Organis ex sola Devocione decantari solet,

tandem Contio vel Cathedismus vel meditationes peraguntur, ac Processione, Missa[ue] Conventuali Devotio matutina continuatur.

k. 95: Proventus Ecclesiae

k. 97: Item aliam Residentiam habet pro Organario, noviter constructam, stramine contectam, qui organarius ultra salarium possidet parvum hortum aliquot sulcorum.

k. 97: Villae ad Parochiam pertinentes -- (4).

22. VILLA ZIELONKI

AW 1748, AV 29

k. 97v: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Villa Zielonki

k. 97v/98: Ecclesia parochialis in Villa S[acr]ae R[egi]ae Maiestatis Zielonki sita, murata, --. Haec Ecclesia est Tituli: Nativitatis B[eatissi]mae Mariae Virginis.

k. 98v: Scamna -- Chorus musicus ligneus supra portem majorem Ecclesiae, in quo Organum majoris formae, alias Pozytyw, vocum octo, noviter reparatum, adinvenitur. Sacrarium --.

k. 99: Ordo devotionis talis observari solet, diebus dominicis et festis, matutinum, quo finito corona de sancta Anna vel officium parvum de B[eatissi]ma Maria Virgine decantatur, tandem contio vel cathedismus praedicatur ac missa conventuali devotio continuatur.

k. 99v: Proventus Ecclesiae in Zielonki.

k. 100v/101: Item domun/culam pro Organario extra cameterium, ex opposito Domus Vicarialis jacentem'.

k. 101: Villa ad Parochiam spectant -- (8 1/2).

23. OPPIDUM SKAŁA

AW 1748, AV 29

k. 102: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Skała

k. 102/102v: Ecclesia parochialis -- consecrata, Tituli Sancti Nicolai Episcopi.

k. 102v; Juspatronatus illius Religiosissimae Abbatissae Ordinis Sancta Clara cum suo monasterio ad aedes Sancti Andreae Cracoviae[nsis] existenti. Hac Ecclesia est de lapide murata, scandulis contecta --.

k. 103: Ambona -- Chorus musicus simplex ligneus, et simpliciter depictus, in quo organum alias Pozytyw vocum octo, in aliqua[m] parte reparatione indiqens, comperitur. Scamna --.

k. 104v: Item post Oppidum in culte versus meridiem est capella parva sub Titulo Sancti Josephi --.

k. 105: Chorus musicus inculte extractus.

- k. 106: Dos Ecclesiae Par[ochia]lis in Skała
- k. 107: Item habet Residentiam pro organario post Cameterium quam modo unus Inquilinus inhabitat. Organarius vero habet suam Domum in foro uti Civis.
- k. 107: Ad Parochiam unum tantum hoc Oppidum Skała pertinent.
- k. 107: Decretum Reformationis seu Ordinatio pro Ecclesia Parochiali in Oppido Skała
- k. 108v: Organarium alium, cantus bene gnarum, fidentem ac non discolum, remoto moderno Laurentio Zadęcki, uti inepto, ac etiam lectura in capaci, quam primum penes Ecclesiam haberi curet.

24. VILLA GRODZISKO

AW 1748, AV 29

- k. 109v: Status modernus Capellae Beatam Salomeae in Grodzisko
- k. 109v: Ecclesia seu Capella in Grodzisko sub Titulo B[eatam] Salomeae -- consecrata -- murata.
- k. 110v: Chorus musicus simplex ligneus cum parvo Organo, reparatione indigenti, vocum quatuor.

25. VILLA SUŁOSZOWA

AW 1748, AV 29

- k. 113v: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Sułoszowa
- k. 113v: Ecclesia Parochialis in Villa Sułoszowa Tituli S. Laurentij Martyris murata scandulis tecta.
- k. 114v: Suggestus in minori choro -- Chorus musicus simplex structura ligneus cum organo septem vocum. Item aliud minus organum ad portandum. In eodem choro minori scamnum --.
- s. 115v: Dos Ecclesiae
- s. 115v/116: Item habet Residentiam sed vitem pro Organario penes Coemeterium Ecclesiae stramine tectam et / ruinosam quam ea una parte Organarius, et altera subditus Plebanalis inhabitat.
- s. 116: Ad Parochiam pertinent tantum haec Villa Sułoszowa, quae est ampta, Casas 375 continens, ac Castrum Piaskowa Skała cum adjunctio.
- k. 116: Decretum seu Ordinatio pro Ecclesia Sułoszoviensi
- k. 116v/117: Sub hac / Parochia extat in Castro seu Palatio Bonorum Pieskowa Skała intra Septa Residentiarum Palatij, Capella murata, seu Oratorium privatum -- Chorus musicus in

hujus modi Capella ligneus, deauratus et depictus, et partibus Sculptureis ornatus, Scamna parva in Hujusmodi Capella.

26. VILLA ZASPOW / SASPOW

AW 1748, AV 29

k. 117/117v: Habens in se Ecclesiam Parochialem ligneam, in A[nno]/ 1744 de novo constructam scandulis tectam, Sanctae Catharinae Virgini et Martyri dicatam – consecratam.

k. 117v: Jus Patronatus hujus Ecclesiae pertinet ad modernum Illustrissimum Villae Haerodem cum sua Ill[ustrissimae] Consorte.

k. 118: Scamna in medii Ecclesiae tria, et tertium in minori choro. Chorus musicus simplex ligneus non depictus cum organo vulgo Pozytywek vocum quatuor. Ad Sacrarium fores lignea --.

k. 119: Proventus Ecclesiae

k. 119v: Villae ad Parochiam spectant Saspow, Wola Saspowska, ut vocitabatur antiqutius cum quinque molitoribus circa fluvium Słomnik consistentibus.

27. VILLA IRZMANOWICE

AW 1748, AV 29

k.120v: Status modernus Ecclesiae Parochialis Irzmanovicensis

s. 120v: Ecclesia Parochialis in Villa Regali ad Capitaneatum Oycoviensem spectanti, Irzmanowice dicta, ligneo vetusta, et putrida -- sub Titulo Sanctorum Jacobi et Bartholomei Apostolorum.

k. 120v: Juris patronatus S[acr]ae R[egi]ae M[aies]t[atis].

k. 121: Suggestus ligneus -- veteri forma. Chorus musicus ligneus simplici arte arcaria ac veteri efformatus in qui Organum alias Pozytyw vocum Septem. Est et aliud parvum Organum vocum quinque, sed separatione indigens. Scamna in medio Ecclesiae vetusta --.

k. 121v: Dos Ecclesiae

k. 123: Item habet domum pro Organario statim post Cameterium ante portam majorem Ecclesiae, quam modo Inquilinus in habitat.

k. 123: Villae ad Parochiam Irzmanowice, Gorkowice, et Łazy.

k. 123: Decretum seu Ordinatio pro Ecclesia Parochiali Irzmanowicensi.

k. 124: Extat Capella publica hic in Irzmanowice duodecim stadijs vel plus ab Ecclesia Parochiali distans, penes usam publicam sita, murata, concamerata, scandulis tecta sub Titulo Sancti Joannis Baptistae --.

k. 125: Chorus musicus simplex ligneus absq[ue] Organo.

28. VILLA BIAŁY KOŚCIOŁ

AW 1748, AV 29

k. 125v: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Biały Kościół

k. 125v: Ecclesia Parochialis in Białykosciół, Tituli SS. Nicolai Episcopi et Confessoris, ac Mariae Magdalenae, murata scandulis tecta.

k. 126v: Suggestus in majori choro a parte Evangelij simplex ligneus. Chorus musicus pariter simpliciter constructus, in quo organum vocum septem. Scamna antiqua --.

k. 127v: Item habet domum ligneam veterem pro Organario ex opposito Campanilis post Cameterium sitam.

k. 127v: Proventu seu Dos Ecclesiae

k. 129: Villae ad Parochiam pertinent -- (7)

k. 129: Decretum et Ordinatio pro Ecclesia et Ad[ministratus] Reverendissimo Paroche in Biały Kościół.

29. VILLA MODLNICA

AW 1748, AV 29

k. 130v: Status modernus Ecclesiae Parochialis in Modlnica

k. 130v: Ecclesia parochialis in Villa Modlnica Tituli Sancti Adalberti Archi Episcopi et Martyris, lignea vetus, scandulis contecta.

k. 130v: Jurispatronatus Magnifici Stanislai Łętowski -- uti et tanguam Villae Haeredis.

k. 131v: Pavimentum -- Chorus musicus similiter ligneus, et simpliciter efformatus. -- Scamna

k. 132: Proventus seu Dos Ecclesiae

k. 133v: Sub haec Parochia extat Capella parva lignea in campis a villa remotis noviter constructa.

k. 133v: Ad Parochiam Villae pertinent -- (6).

k. 133v/134: Reformationis Decretum et Ordinatio pro Ecclesia Parochiali Modl/nicensi

k. 135: Domum Vicarialem, Residentiamq[ue] Organarij, nec non hipocaustum pro Faminia Plebanali in parietibus ac fundamentis desolata --.

30. VILLA BOLECHOWICE

AW 1748, AV 29

- k. 136: Continens in se Ecclesiam muratam, concameratam -- sub Titulo Stanctorum Petri et Pauli Apostolorum Anno Dni 1675 est consecrata.
- k. 137: Ambona seu suggestus a parte Evangelij ad finem minoris choro consistit ligneus. Chorus musicus pariter ligneus cum varijs mysterijs Sacri coloribus depictus, supra Portam majorem Ecclesiae conspicitur, ad quem aditus ex Porticu Ecclesiae habetur, in eodem Choro Organum alias Pozytyw majoris formae et structurae vocum duodecim, Anno 1673 comparatum extat. Scamna per Ecclesiam sunt plura lignea --.
- k. 139: Dos Proventus Ecclesiae
- k. 140v: Villae ad Parochiam spectantes -- (9).
- k. 141v: Sub hac Parochia Bolechowicensi extat Capella intra Septu Curialia Bonorum Villa Karnowice.
- k. 142v: Decretum seu Ordinatio pro Ecclesia Parochiali in Bolechowice.
- k. 143v: Organarium Discretum Blasium Miodkiewicz quatenus omnem reverentiam et obedientiam in licitis et honestiss et respective qui ad servandam in Ecclesia dispositionem Reverendo Vicario praestet, altercationes vitet, suamque Uxorem ad similem praestandam reverentiam, edoceat, sub paenis corporalibus, serio moneat, quem et Nos monemus.

31. VILLA PRANDOCIN

AW 1748, AV 29

- k. 143v: Status Ecclesiae in Villa Prandocin
- k. 143v: Ecclesia Parochialis in Prandocin Tituli Santi Joannis Baptistae murata ex lapidibus quadrata, scandulis tecta.
- k. 143v: Jus patronatus spectat ad Reverendum Abbatem Clarae Tumbae.
- k. 144: Suggestus in majori choro conspicitur -- Chorus musicus ligneus cum organo minori. Scamna in medio Ecclesiae --.
- k. 144v: Dos Ecclesiae
- k. 145: Villae ad Parochiam spectant -- (9).

DEKANAT SKAŁA

9). AW 1783, ArKMKr, sygn. AV 59

(OABMK mf 3327)

1. SKAŁA

AW 1783, AV 59

- s. 2: Miasto leży w Wojewodztwie⁹² i Powiecie Krakowskim od Krakowa 3 mil w odległości, ma Kościół bez wiadomości od kogo murowany, szerokości łokci 16, długości 42 z białego kamienia, pod Tytułem S. Mikołaja, także bez wiadomości od kogo jednak konsekrowany.
- s. 2: Ambona -- Chur z organami wyłożonemi porządny niebiesko malowany. Konfesyonał
- s. 3: Stan Fary
- s. 3: Zamyka w sobie Miasto Skała, w którym kościół y Grodzisko Wieś, w której Kaplica Prebendarska --.
- s. 3: Dusz religii Katolickiej Rzymskiej wogulności 660 --.
- s. 3: Kollator WW. IMC Panny Franciszkańki Konwentu S. Jędrzeia w Krakowie a na Prebendę Bractwa S. Anny przy tym Kościele będącej Konfraternia tegoż bractwa.
- s. 6: Stan ekonomiczny
- s. 7: Organaria zpuszczała.
- s. 7: Intrata
- s. 7/8: wynosi do ZŁP 800 odtrąciwszy subsidium charitativum ZŁ 16, Dymowego ZŁ 4, Kościelnym ZŁ 32 i mną tak kościoła iako i Grun/tu expens zostaje się na intratę ZŁP 400.
- s. 8: Stan osobisty
- s. 8: Romuald Turkiewicz Organista lat 50 mający, 5 lat służy kościołowi Dominik Susecki, 52 lat mający, 8 lat służy za dzwonnika.
- s. 8: Dekret Wizyty
- s. 9: (Rządca postara się) aby obiecana Wielebnych Kollatorek w daniu dachu lepszego na kościele łaska do skutku przyszła powtarzać swe proźby nie opuści.
- s. 9: W roku 3 -- Organarią wraz z Szkółką wystawi.

2. GRODZISKO

AW 1783, AV 59

- s. 9: -- ma Kościół-- murowany -- pod tytułem błogosławionej Salomei --konsekrowany.
- s. 10: Ambona -- Chur Drewniany z Pozytywem o czterech głosach -- Konfesyonał
- s. 11: Stanu Fary niemasz, bo to Kościół li prebendarski tylko.
- s. 11: Kollator Prebendy teyże czy podawanie Prezenty do tego Kościoła w Grodzisku za zaleceniem W. W. PP. Konwentu S. Andrzeja Active przez Starostę czyli Dzierżawcę Miasteczka Skały Passive Frekcyą dnia 26. Sierpnia roku 1707 zporządzoną przepisane.
- s. 13: Stan osobisty

⁹²W oryginale: Wojewodztwie.

s. 13: Imię X. Andrzej Jeży Gokulski Prebendarz, Kanonik kolegiaty w Krakowie WW Świętych Pleban Sąspowski

s.13: Intrata

s. 13: z wszystkich produktów wynosi na 1000 zł i przy dobrym gospodarstwie odtrąciwszy expens gruntową i kaplic powinno się zostać zł. 500 na osobę IMÉK. Prebendarza.

s. 14: Dekret wizyty

s. 14: bardzo niedbalski prebendarz – za młodu już nie dbał, teraz nie dba o nic.

3. NARAMA

AW 1783, AV 59

s. 15: Wieś WWXX Karmelitów Krakowskich -- ma Kościół nie parafialny nie Prebendarski ale tylko dla wygody swojej JJXX Karmelitów -- drewniany -- pod Tytułem Świętego Woyciecha i Mikołaja.

s. 15: Do tego Kościołka żadnego funduszu nie masz.

4. KORZKIEW

AW 1783, AV 59

s. 16: Wieś -- ma Kościół -- murowany. Pod tytułem S. Jana Chrzciciela konsekrowany.

s. 17: Ambona, Konfesyonał ieden, Chor, ławki -- wszystko to zbyt staroswieckie, użyteczne iednak.

s. 17: Stan Fary

s. 17: -- zamyka w sobie Wsi 4 Korzkiew, Grębnice, Brzezówkę, Owczary, Naramę.

s. 17: Dusz 353 --.

s. 17: Kollator Dziedzic Korzkwi

s. 20: Woyciech Fenderowicz Organista, lat 20 mający, a trzy służy kościołowi młodzian.

s. 20: Intrata

s. 20: nad złP 500 większa wyciągniona być nie może.

s. 20: Dekret

s. 20: --być powinno: niemniej przestrzeganie, by trzeźwi na naukę i chwalenie Naywyższego zchodzili się a karnością dworską piianice w kościele zychwali i gorszący poskromieni byli.

s. 21: Odnowienie w śpiewaniu powziętej w Seminarium nauki przyczyni ozdobę ubogiemu miejscu temu, a przyjęcie Kogoś stateczniejszego choć mniej biegłego do Oganów albo wreszcie niepodeyżranego Dziada zabezpieczy Koscielnych sprzętów całość.

s. 21: Przy szczupłości dochodów I. W. Kollatora łaski sobie jednanie - zalecam.

5. GIEBULTÓW [w tekście: Giebałtow]

AW 1783, AV 59

s. 21: Wieś -- ma Kościół-- wymurowany -- pod tytułem S. Idziego konsekrowany.

s. 22: Ambona zbyt staroswiedzka i sprochniała. Konfesyonałów trzy po kawałku. Chor z Pozytywem bardziej odmiany iak naprawy wyciąga, ławek --.

s. 22: Stan Fary

s. 22: Zamyka w sobie wsi dziewięć -- dusz -- 762

s. 22: Kollator dziedzic wsi Giebałtowa.

s. 25: Stan ekonomiczny

s. 26: Organarya o sieni, izbie, komorze, i piekarnicze, na Cmentarzu stojąca pod strzechą, dużo nadgnita.

s. 26: Intrata

s. 26: Czysta, odtrąciwszy wszelką expens 350 Zł Pol.

s. 26: Stan Osobisty

s. 26: Organista Grzegorz Liberski lat 66, służy Kościołowi lat 10.

s. 26: Dekret wizyty

s. 27: ambona, chor z pozytywem bardziej odmiany iak naprawy wyciąga, konfesyonały pogruchotane --.

s. 27: Organarya wraz i dom komorników cała w cmentarz wpuszczona z zostawieniem dwoyga drzwi ku kościołowi przez które nie tylko bydło wchodzi, ale i dziecka wychodzą nie obyczajne a ni umiejące szanować mieysca Świętego.

6. ZIELONKI

AW 1783, AV 59

s. 27/28: Wieś... ma Kościół... wymurowany pod / Tytułem Narodzenia Nayświę[tszej] Maryi Panny.

s. 28: Ambona w marmur malowana i złocona gustownie.

s. 28: Chór w marmor malowany Snycerskiej roboty dobry z pozytywem o głosach ośmią malowanym czarno i złoconym, Konfesyonał ieden ...

s. 29: Stan Fary

s. 29: -- zamyka w sobie wsi siedem i puł.

s. 29: Dusz religii Katolickiej Rzymskiej 1700 w ogólności --.

s. 34: Stan ekonomiczny

s. 34: Za Cmentarzem trochę opodal jest chałup dużo nadpsutych dla starości pięć, w których dziewięć chałupników, bez żadnego gruntu przeto dzień tylko w tydzień wszystkich robiących, z tych w iedney Organista się mięści, w drugiej szynk, za Czerw. zł. 12 zaarędowny po upadłej karczmie.

s. 36: Intrata

s. 36: -- ledwie że się zostanie Zł 500 na wyżywność Plebana.

s. 36: Stan osobisty

s. 36: -- Józef Katarzeński Organista ma lat 36 wieku a trzeci przy kościele zostaie.

7. MODLNICA

AW 1783, AV 59

s. 37: Wieś -- ma Kościół drewniany Ten pod tytułem S. Woyciecha konsekrowany --.

s. 38: Ambona nowa niebiesko i biało malowana z złotymi żyłkami złożona, przy której P. Jezus na krzyżu wzorem Tęczy. Chur z pozytywem o pięciu głosach wzorem ambony malowany konfessyonał wielki nowy --.

s. 38: Stan Fary

s. 38: -- zamyka w sobie wsi pięć dusz rel[igii] Katol[ickiej] 1100.

s. 42: Stan ekonomiczny

s. 44: Organarya o sieni izbie komorze piekarnicze pod guntem porządna przy której ogród mający nieco drzewa rodzajnego płotem opasany.

s. 46: Intrata

s. 46: Odtrąciwszy expens -- zostanie się 295 ZłP na czystą intratę.

s. 46: Stan Osobisty

s. 46: Walenty Katarzeński Organista ma lat 36, służy 8 Koś[ciółowi].

8. BOLECHOWICE

AW 1783, AV 59

s. 47: Wieś -- ma Kościół murowany -- pod Tytułem SS. Apostołów Piotra i Pawła konsekrowany --.

s. 48: Chór na dwóch słupach cały malowany z Pozytywem o głosach dwunastu, czarno malowanym i miejscem wyzłoconym wiele reparacyi potrzebującym.

(brak stron 49, 50 gdzie byłby podany „Stan Fary”, na stronie 52 i 53 jest wymieniona miedź, ornaty białe, firanki, bielizna, inne sprzęty kościoła, sumariusz dokumentów)

- s. 53: Stan Ekonomiczny
- s. 54: Organarya o dużej sieni piekarnicze, izbie, komorze dobrze wyreparowana, chałupa dla komornika nadpustoszana, a druga niezła niegdyś kantorya.
- s. 54: Intrata
- s. 54: -- z wszystkich produktów wynosi na zł 1560 odtrąciwszy jednak wszelką expens gruntu i kościoła zostanie się na czystą intratę zł 800.
- s. 54: Stan Osobisty
- s. 54: Michał Brodzki Organista lat 23 mający służy kościołowi kwartał.

9. BIAŁY KOŚCIÓŁ

AW 1783, AV 59

- s. 56: Wieś -- ma Kościół -- murowany i pod Tytułem S. Magdaleny i Ś[więtego]go Mikołaja Biskupa konsekrowany.
- s. 56: Ambona i chór prostey roboty, konfessyonał --.
- s. 56: Stan Fary
- s. 56/57: zamyka w sobie / [9] wsi -- dusz wiary katolickiej 1000 -- Kollator Dziedzic Białego Kościoła.
- s. 60: Plebania stara, całkiem się wałaca -- Organarya upadająca -- Druga Plebania nowa.
- s. 61: Intrata
- s. 61:-- cała 400złP Intrata.
- s. 61: Stan Osobisty
- s. 61: Woyciech Szłapienski Organista lat 76 mający a 30 służy.
- s. 61: W Roku 3. Dzwonnice wyreparuje lub postawi, Organaryją z starey Plebanii zklici.

10. IRZMANOWICE

AW 1783, AV 59

- s. 62: Wieś -- ma Kościół drewniany -- pod tytułem S. Jacoba i Bartłomieja Apostołów konsekrowany.
- s. 63: Ambona niezła -- Chór z Pozytywem nadpsuty, konfessyonały z ławkami odmiany potrzebują.
- s. 63: Stan Fary
- s. 63: Zamyka w sobie 3 wsie – dusz – 880.
- s. 63: Kollator Nayiasniewszy Krol
- s. 68: Stan ekonomiczny

- s. 68: Intrata
- s. 69: -- na czystą intratę 400.
- s. 69: Stan Osobisty
- s. 69: Antoni Dzielawski, Organista lat 40 mający Rok trzeci służy.

11. SĄSPÓW

AW 1783, AV 59

- s. 70: Wieś -- ma Kościół -- z kamienia opoczystego i cegły.
- s. 71: Stan Fary
- s. 71: zamyka w sobie Wsi dwie -- dusz 650.
- s. 74: Stan ekonomiczny
- s. 74: Organarya czyli stara Plebania ze wszystkim zgniła.
- s. 76: Intrata
- s. 76: Na czystą intratę -- 500
- s. 76: Stan osobisty
- s. 76: Stanisław Czaderski, Organista lat 24 mający służy Rok czwarty Kościołowi.
- s. 76: Dekret Wizyty
- s. 78: -- aby przez przestawienie organaryi dalszym zapobiegło się pustkom.

12. SUŁOSOWA

AW 1783, AV 59

- s. 78: Wieś -- Kościół ma murowany z kamienia pod Tytułem S[więte]go Wawrzeńca Męcz[ennika] – konsekrowany.
- s. 79: Ambona prostey roboty malowana dobra. Chur nowy jeszcze nie skonczoney na którym Pozytyw o głosach ośmiu i dwuch miechach znaczney wyciąga reparacyi, konfessyonałow dwa nowych.
- s. 79: Stan Fary
- s. 79: Zamyka w sobie iedną wieś Sułoszową, przyłączaiąc do niey Zamek Piaskową Skałę.
- s. 79: Kollator Dziedzic Pieskowy Skały i Wsi Sułosowy.
- s. 85: Stan ekonomiczny
- s. 85: Organarya iuż się obala.
- s. 86: Intrata
- s. 86: -- ZłP 200
- s. 86: Stan osobisty

s. 86: Dekret Wizyty

s. 87: -- a sporządzenie co do okien pieca z drugiej strony szpitala na mieszkanie dla organisty zostawiam

13. JANGROD

AW 1783, AV 59

s. 87: Wieś -- ma Kościół drewniany -- pod tytułem WW Świętych -- konsekrowany

s. 88: chur z Pozytywem o głosach sześciu, miechach dwóch --.

s. 88: Stan Fary

s. 88: zamyka w sobie Wsi trzy -- Dusz – 1323.

s. 92: Stan ekonomiczny

s. 92: Za wsią Jangrotem

s. 93: Intrata

s. 93: -- kładzie się tak iak Dzierżawca dawał Zł 1800 Polskie.

s. 93: Stan Osobisty

s. 94: Tomasz Postolski Organista, mający lat 30, służy kościołowi lat 10.

s. 94: Dekret Wizyty

s. 94/95: „chowanie w kościoła jedney od Churu częście legomin i omasty, z wolnością przez Gospodynią wzięcia kluczy otwierania i wyścia bez świadków do kościoła: aby w przeciągu pułroku poprawione sporządzone i nadgrozdzone były przykazanie Zdzieranie Parafianów od ślubów i pogrzebów odprawieniem Exekwii Uroczystych z zaproszeniem osmiu kapłanów wobec / mości -- Dziekana dnia trzeciego miesiąca czerwca w roku bieżącym pod karą odprawienia takich cztery razy do roku ma bydz nadgrozdzone, a taksa u Woyta złożona w swej zupełności zachowana być powinna, niepozwalając osobnego zdzierstwa Organiście, ale trzeci grosz dawnym zwyczajem z rąk swoich wydzielając, który to Organista aby dostarczającą miał zapłatę z Kapitału Bractwa S. Anny na koronki zaniedbane w Niedziele i Święta śpiwanie zdana zł. 20. oddzielone odbierać co rocznie powinien.

14. ZADROŻE

AW 1783, AV 59

s. 96: Wieś -- ma Kościół z drzewa w Roku 1776 od WW Panien Zakonnych Franciszkanek S[więte]go Andrzeja wystawiony -- po spaleniu kościoła dawnego w Roku 1769.

s. 96: Ambona zła stara, Chur puklasty nowy niemalowany ieszcze z Pozytywem o siedmiu głosach i dwóch miechach. Konfessyonałów starych dwa.

- s. 96: Stan Fary
- s. 97: „Zamyka w sobie (2) wsie, dusz 600.
- s. 97: Kollator WW Panny Franciszkanki Klasztoru Sw. Andrzeja w Krakowie.
- s. 99: Organarya zdrzewa o iedney sieni izbie i komorze pod strzechą, przy której sadek śliwowy.
- s. 100: Intrata
- s. 100: -- nad 250 Zł nie zostanie się więcej --.
- s. 100: Stan Osobisty
- s. 100: Michał Kraiński Organista mający lat 28 a Rok drugi Kościołowi służy.
- s. 100: Dekret
- s. 100: w Roku 1-- w Organaryi komin da piec i powałę.

15. IMBRAMOWICE

AW 1783, AV 59

- s. 101: Wieś -- ma Kościół Farny w r 1735 wymurowny pod założeniem S[więte]go Benedykta konsekrowany.
- s. 101: Ambona drewniana umalowana dosyć przystoyna. Chur stolarskiej roboty malowany w listwach złożony z Pozytywem o głosach ośmiu i dwiema miechami w marmur w strukturze, a w rzezbie złożony, Konfessyonałów malowanych dwa -- Pod churem po bokach są drzwi dwoie czarno malowane, iedne na zchody na chur drugie do malutkiego sklepiku.
- s. 102: Stan Fary
- s. 102: zamyka w sobie wsi pięć ... dusz 999. Kollator Konwent WW. PP S[więte]go Norberta Imbramowski.
- s. 108: Stan ekonomiczny
- s. 109: Organarya dawna, sień, izbę i komorę w porządku mająca pobok której są nowo izby duże przystawione z sieniami i komorami dla komorników od Rządcy.
- s. 111: Intrata
- s. 111: -- zostaje się na czystą intratę 1500 ZłP.
- s. 111: Stan Osobisty
- s. 111: Michał Skrzyszowski Organista lat mający wieku 21, a temu rok drugi kościołowi służy.

15a Klasztor W[ysoko] U[rodzonych] Panien Reguły Ś. Norberta w Imbramowicach.

AW 1783, AV 59

s. 112/113: Prócz Farnego Kościoła iest Kościół zakonny -- / wymurowany, pod założeniem SS. Piotra i Pawła Apostołów.

s. 114: Chór zakonny nad kaplicą na czterech całkowitych kolumnach marmurowych i tyłuż Pilastrach murowanych utrzymujący się, gęstemi i wysokimi kratami opatrzony w filonkach i rzeźbie wyzłocony, cały sklepiony, na którym mały szufladowy Pozytyw. Chór świecki w perspektywie za arkadą Wielkiego Ołtarza, w którym szufladowy o ośmiu głosach nowo wyporządzony Pozytyw. Pod tym chórem Zakrystya --.

s. 151: Stan Osobisty

s. 151: Wielebna Panna Jozefa Grossmaiorowna Kantorka lat wieku 48, Professyi 27 Urzędu 10. Summy posagowej 1000. Wielebna Panna Joanna Miroszewska, podkantorka lat wieku 39, Professyi 20. Urzędu 10. Summy posagowej 6000.

s. 152: Wielebna Panna Kunegunda Zygmontowska, druga podkantorka, lat wieku 34 Professyi 9, Urzędu 6.

s. 154: Osoby na pensyi będące: -- Imć Panna Lisieńska - do klawikordu , Panna Barbara – śpiewaczka.

s. 154: Słudzy kościelni

s. 154: Organista - Karol Bałaziński 47, służy przy kościele lat 12.

16. ULINA

AW 1783, AV 59

s. 157: Wieś -- ma Kościół drewniany staroswiecki -- pod założeniem S. Katarzyny konsekrowany.

s. 157/158: Chrzcielnica o iednym gradusie murowana z przykryciem drewnianym. Chór niczego ze złym / o sześciu głosach Pozytywem, Ambona Konfesyonal, ławki wszystko złe -

-.

s. 158: Stan Fary

s. 158: -- zawiera w sobie wsie (3) -- Dusz 262 --. Kollatorow bydź ma dwoch W[ielmo]żny Lisicki i W Jm PP Zakrzewscy --.

s. 161: Rezydencja dla Organisty, od zachodu za kościołem między drogami jest chałupka stara, z sienią i dwojgiem drzwiami, po prawej ręce izba bez podłogi o dwóch oknach. Z Kominkiem piecem Kachlowym, z tej izby są drzwi do Komnaty Która iest o iednym okienku małym ex opposito izby, iest chlew z drzwiami, cały ten budynek w ścianach starych nadpsutych strzechą starą pokryty. Przy Cmentarzu od południa przy ławie wyżej rzeczoney

nad wąwozem, jest chałupka stara i pusta, i ze wszystkim zła, w której przed tym Organista mieszkał, lecz w niej teraz mieszkać nie można.

s. 162: Intrata

s. 162: -- nie masz pewności -- jest niewystarczająca --.

s. 162: Stan Osobisty

s. 162: Po śmierci Plebana -- w Roku 1780 -- dotąd ten Kościół ani stałego Rządcy, ani stałego Kommendarza dla niewystarczających dochodów niema --. Organisty nie masz.

s. 162: Dekret Wizyty

s. 163: Organarija wałaca się widzieć daie.

17. GOLCZA

AW 1783, AV 59

s. 163: Wieś -- ma Kościół przez Kapitułę S[więte]go Floriana -- z drzewa wystawiony pod założeniem S[więte]go Maurycego -- poświęcony.

s. 164: Chór na dwóch słupach wspierający się, umalowany, na którym Pozytyw o dziewięciu głosach przystojny.

s. 165: Zamyka w sobie wsi (7) – dusz – 795--. Kollator W. Rektor Akademii Krakows[kiej].

s. 161a: Stan ekonomiczny

s. 161a/162a: Szpital o izbie komorach dwóch na przeciw izbie i komorze dla Organisty w roku 1781 w przyzwoitym porządku / od Rządcy wybudowany... Ogródek w zagonów pięć dla Organisty a zagonów 26 płotem grodzonemu dla Imć A. Wikarego potrzeby.

s. 162a: Intrata

s. 162a: -- Czystej intraty 543 zł.

s. 162a: Stan Osobisty

s. 163a: Józef Sztupieński, Organista, lat 60 a rok czwarty kościołowi służy.

18. SRZENIAWA

AW 1783, AV 59

s. 163av: Wieś -- ma Kościół -- na podmurowaniu drewniany-- pod założeniem Narodzenia Najświętszej Panny -- konsekrowany.

s. 163av: Ambona -- Chór drewniany, na którym wyporzadzony nowo Pozytyw, Konfesyonałów --.

s. 165a: -- wsi 13 -- dusz -- 1734. Kollator Dziedzic Srzeniawy W. Imć Pan Jan Morsztyn, Pułkownik Wojsk Koronnych

s. 169a: Stan ekonomiczny

s. 169a: Z drugiej strony Kościoła na północ, Dom dla Organisty Na dole opodal od Kościoła Chałupa jedna niedawno reparowana i nowo przestawiona.

s. 170: Intrata

s. 170: Intrata czysta tej Plebanii wynosić może Zł 1200.

s. 170: Stan Osobisty

s. 170: Organista Jakob Prostacki lat około 40 mający , nastął do tego Kościoła na Ś. Mateusz 1782.

19. TCZCZYCA

AW 1783, AV 59

s. 171: Wieś -- ma Kościół połową drewniany, połową murowany -- pod założeniem S[więte]go Idziego niekonsekrowany.

s. 172: Ołtarz Wielki na gradusie Kamiennym z mensą drewnianą, na której Ciborium wraz z Tabernaculum niebiesko malowane i złożone a ołtarz przedziwnie piękny biało pod poler malowany i złożony z obrazem Matki Boskiej, drewnianą, wyłożoną mający sukienkę.

s. 172: Ambona -- Chór wzorem Wielkiego malowany ołtarza nowy z Pozytywem o siedmiu głosach i dwóch miechach nadpsutych, ławki -- konfesyonał --.

s. 173: Stan Fary

s. 173: Stan ekonomiczny

s. 178: Organarya o sieni, izbie, komorze, chlewie porządna, ze wszystkim dobra pod słomę, przy której Ogród.

s. 179: Intrata

s. 179: Dekret Wizyty

s. 180: Kiedy z kilkorga przytomnych, żadne aż do odsądzenia Przenajświętszego Ducha do istoty Bostwa, aż do grubych w Składzie Apostolskim omyłek, oświecone nauki światłem znalezione nie jest. Dla którego błędu poprawy wyznacza się miesiąc 4 do wycwiczenia w zmiankowanej nauce Chrzescianskiej owieczek swoich -- (słudzy kościelni muszą nauczyć się prawd wiary)

s. 180: Ochędostwo tak w wyzłoceniu i obmyciu Kielichów, paten, ampulek, naprawianiu Krzyża i innego srebra kościelnego -- iako też bielizny do S. Ofiary należącej przykazuje się, do czego pomoże nie odrywanie Organisty od usług Kościoła przez zlecenie mu Gospodarskiego i domowego rozrządzenia.

s. 181: --w Roku 1. Parkan cmentarza ugruntuje -- miechy organ ponaprawia --.

20. UNIEJÓW

AW 1783, AV 59

- s. 181: Wieś -- ma Kościół murowany pod założeniem św Wita męczennika konsekrowany.
- s. 182: Ambona i Chór podobnie ołtarzom malowany, na którym pozytyw o głosach siedmiu, nadpsuty. Konfessionały dwa --.
- s. 183: Stan Fary
- s. 183: Zamyka w sobie wsie następujące (6) , dusz -- 938, -- Kollator Konwent Kanoników Regularnych Grobu Chrystusowego Miechowski przez Kapitułę.
- s. 188: Stan ekonomiczny
- s. 190: Dom Organisty pod słomą nadstarzały, w którym sień, izba i komora, drzwi troje, okien dwa, piec kachlowy, kominek i przy budynku chlewik.
- s. 197/198: Intrata
- s. 198: -- stanie się na czysta intrata Zł. 1000.
- s. 198: Stan Osobisty
- s. 198: Organista Tomasz Krolikowski lat mający przeszło 50, służy temu kościołowi Rok ieden. Kantor Jacob Krolikowski mający lat 30 służy Kościołowi rok pierwszy.
- s. 198: Dekret Wizyty
- s. 199: -- ku ich łatwiejszemu uskutecznieniu wyrobienie sobie od zwierzchności dozwoleń sprzedarzy koralu i niepotrzebnych sreber nakazuję. Reparacye zaś te w niżej opisanym sposobie rozdzielam: W Roku 1 -- pozytyw sporządzi.

21. CHODÓW

AW 1783, AV 59

- s. 199/200: Wieś /-- ma Kościół-- podmurowany -- pod założeniem S[więte]go Jana Chrzciciela bez wiadomości, czyżby był konsekrowany.
- s. 200: Ambona -- Chór żółto i biało malowany drewniany, na którym pozytyw o pięciu nadpsutych głosach, a pod którym dwa schowania, konfesyonał --.
- s. 201: Stan Fary
- s. 201: Zamyka w sobie jedną wieś Chodów.
- s. 201: Dusz – 224 -- Kollator Konwent Miechowski
- s. 204: Dom dla Organisty. Chałupa dla organisty leży na południe z drugiej strony kościoła przy drodze, która się dzieli pod tym domkiem do Uniejowa i Miechowa, do niej wchód od

południa do sionki z której drzwi troje, średnie na prawą do izby organisty, drugie na lewą do izdebki czeladnika, trzecie drzwi na pułnoc ku kościołowi.

s. 208: Intrata

s. 208: -- 450 złP --.

s. 208: Stan Osobisty

s. 208: Jan Pietruś Organista lat 25 mający a od roku 1776 kościołowi służy.

s. 208: W Roku 1. -- pozytyw naprawi.

22. CZAPLE

AW 1783, AV 59

s. 209/210: Wieś -- ma Kościół / murowany pod założeniem S[więte]go Bartłomieja konsekrowany.

s. 210: Ambona niebiesko malowana i złocona. Chór z dwiema pozytywami zły wcale, konfesyonał stary.

s. 211: Stan Fary

s. 211: -- wsi trzy, -- Dusz --488 -- Kollator tej wsi Dziedzic.

s. 214: Stan ekonomiczny

s. 215: Organarya o sieni, izbie, komorze zdalna ieszcze, lubo zbyt stara pod złą podszewką.

s. 216: Intrata

s. 217: -- zostanie się 1000 zł --.

s. 217: Stan Osobisty

s. 217: Piotr Zaporowski Organista lat sześć Kościołowi służy.

s. 217: Dekret Wizyty

s. 218: W roku 1. -- Organaryią poszyie.

23. PRANDOCIN

AW 1783, AV 59

s. 218: Wieś -- ma Kościół -- wymurowany, pod założeniem S[więte]go Jana Chrzciciela -- konsekrowany.

s. 219: Ambona, Konfesyonały dwa -- Chór z organami nowy o głosach trzynastu, biało malowany i złocony przedziwnie piękny. Ławek --.

s. 219: Stan Fary

s. 219/220: Zamyka w sobie Wsi ośm -- Dusz -- 1000 -- Kollator JW Opat Kommendata/ryus Mogilski częścią i Officium Cracoviense[m] częścią.

- s. 223: Intrata
- s. 223: -- 600 złP na czystą Intratę byź może.
- s. 222: Stan ekonomiczny
- s. 223: Organarya ze stodółką w cale poprawy wyciągają.
- s. 223: Stan osobisty
- s. 223/224: Jakób Ciesielski Organista lat 26 mający a cztery Ko/ściołowi służy.
- s. 224: Dekret Wizyty
- s. 224: -- w Roku 1. -- Organaryą poszyie i komin da.

24. SŁOMNIKI

AW 1783, AV 59

- s. 224: Miasto -- ma Kościół drewniany -- pod założeniem Bożego Ciała Konsekrowany
- s. 225: Ambona, ławki, chór, na którym dobry o głosach dziesięciu pozytyw, konfessyonały.
- s. 226: Zamyka w sobie miasto Słomniki, wioskę Słomniki drugą Miłocice z sobą prawie złączone o 2000 kroków Geometrycznych odległe; Dusz – 1200 -- Kollator Plebanii(?) (parafii) Nayiaśniejszy Król.
- s. 234: Intrata
- s. 234: Z Gruntu 1016 złP gr 16 z mesznego 252, z Wyderkastów 190, ale te mają swoje obligacye przeto się nie rachuią in Summa dochód wynosi do złP 1268 g 15 odtraciwszy jednak dymowego złP 56 Subsidii Charitativi 18, Organiscie 50. Dzwonnikowi 20. Także dla Imé XX Prebendarzow trzymaiacych Wikaryą iako inną Kościoła i Gruntu expens -- nie zostanie się na czystą intratę nad złP 500.
- s. 234: Stan Osobisty
- s. 234: Paweł Liberski Organista lat 40 mający, Rok drugi służy.
- s. 234: Lubo miasto swym kosztem Dyrektora Szkoły utrzymuie,--.
- s. 237: -- z pieniędzy sprzedanych srebrnych lichtarzy i innych pomniejszych sreberek, koralu, pereł za dozwoleciem okazany nakazuię -- W roku 1. sprowadzi zimą materyał do reparacyi kościoła wszystek i organaryi dach naprawi.

25. NIEDŹWIEDŹ

AW 1783, AV 59

- s. 237/238: Wieś -- ma Kościół / wymurowany pod założeniem S[więte]go Woyciecha konsekrowany --.

s. 238: Ambona -- Chór niebiesko malowany nieco potrzebuje naprawy na którym pozytyw o ogłosach ośmiu, Konfesyonały --.

s. 239: Stan Fary

s. 239: -- wsi ośm. -- Dusz – 1312 -- Kollator JW Piotr Małachowski Wojewoda Krakowę[sis], Wsi tej Dziedzic.

s. 243: Stan ekonomiczny

s. 246: Za kościołem jest Dom duży z przodku dachem pobity, z tyłu snopkami posyty. W którego połowie mieszka J.X. Wikary. -- W drugiej połowie tego budynku mieszka organista. Wchodząc do sieni są drzwi na zawiasach, hakach, z skoblem wrzciędzem. Okien w izbie dwa starych w drewno oprawionych Komin i piec kachlowy stare. Z tej drzwi do komory na zawiasach, hakach, z skoblem wrzciędzem, powała dobra, podłogi nie masz. Na tył wychodząc są drzwi na zawiasach i hakach do chlewow z drewnianym zamknięciem, które chlewy całkiem spustoszone. W tym podwojnym domie kominy na dach wyprowadzone.

s. 249: Intrata

s. 249: -- 800 złP na czystą intratę.

s. 249: Stan Osobisty

s. 250: Filip Prostacki Organista lat 41 mający rok osiemnasty służy Kościołowi.

s. 250: Dekret Wizyty

s. 251: W Roku 1. -- Organaryi i Wikaryi poszewkę odnowić.

26. GOSZCZA

AW 1783, AV 59

s. 251/252: Wieś -- ma Kościół --/ -- z kamienia łupanego i słabego / wymurowany pod założeniem S. Wawrzyńca – konsekrowany.

s. 252: Ołtarzy trzy wszystkie równie w marmur malowane w rzeźbie srebrzone i złoczone.

s. 252: Ambona, Chór z pozytywem o siedmiu głosach wzorem ołtarzy malowane. Konfesyonałów dwa.

s. 253: Stan Fary

s. 253: -- (3 + niecała następnej wsi) -- dusz – 560 -- Kollator Przeświętna Kapituła Katedralna Krakowska

s. 255: Stan ekonomiczny

s. 255/256: Dom Organisty z drzewa w węgiel budowany o dwóch izbach przez sień i z dwiema komorami z / kominem na dach wyprowadzonym, w drugiej izbie poddany mieszka, dzień w tydzień z tego robiący.

s. 258: Intrata

s. 258: -- zostanie się zŁP 774 na intratę.

s. 258: Stan Osobisty

s. 258: Maciej Pruszenski Organista 33 lat mający a szósty rok kościołowi służy.

27. IWANOWICE

AW 1783, AV 59

s. 259/260: Wieś -- ma Kościół -- na fundamencie murowanym z drzewa wybudowany/ pod założeniem S[wię]tey Trójcy i Wszystkich SS[Świetych] – konsekrowany.

s. 260: Ambona -- przystoyna. Chór w marmur malowany z złym o głosach pięciu Pozytywem. Konfesyonał dobry --.

s. 261: Stan Fary

s. 261: -- Wsi siedm, -- Dusz -- 2000 -- Kollator Dziedzic Klucza Iwanowskiego J. O. Xsiązę Lubomirski Marszałek Wielki Koronny.

s. 267: Stan ekonomiczny

s. 267: Wikarya iest na pagórku za kościołem pod słomą, nie zła, we wnątrz przyozdobiona przeszłego roku, i okna dwa dane tafłowe w drzewo oprawne takze przeszłego roku, iest do niej komnatka i piekarnia dobra -- Kantorya iest w końcu wikaryi pod słomą dobra z komnatką i piekarnią. Organaryi nie masz, zaczym Organista w szpitalu mieszka. Szpital z izbą i sześciu komnatkami dobry z iednej strony od kościoła poddachem z drugiej pod słomą.

s. 268: Intrata

s. 268: -- summa facit zł Pol 1670 i tak z Komeney sie płaci demptis Expens omnibus.

s. 268: Stan Osobisty

s. 269: Anastazy Radzichowski Organista 1722 a 23 maja urodzony a od lat 18stu Kościołowi służy. Izydor Tarko kantor 1750 Roku a 10 maja urodzony lat 10 kościołowi służy.

s. 269: Dekret Wizyty

s. 270: w roku 1. -- stodołę jedną przestawić i drzewo na organaryą przysposobić -- w roku 2. -- Organaryą osobną w któreyby mogła być szkoła dla dzieci wystawić. Kantora mieszkanie w poszewce okna ramach opatrzyć, stodołę drugą w słupach i sochach wzmoćnić -- w Roku 3. -- Pozytyw sporządzić --.

28. SIECIECHOWICE

AW 1783, AV 59

s. 270: Wieś -- ma Kościół -- murowany, pod założeniem S[więte]go Andrzeja, -- konsekrowany.

s. 271: Chór z rzeźbą snycerską i pozytywem nowy od Rządcy.

s. 272: Stan Fary

s. 272/273: zamyka w sobie wsi dwie -- 4 Folwarki --/ -- Dusz -- 845 -- Kollator W. Antoni Bobrownicki, Miecznik Radomski, Dziedzic Sieciechowic. W tym Kosciele iest Prebend dwie. Pierwsza zwana większa Sgo Stanisława, Mikołaiia i Waleryana Którey Kollatorowie Dziedzic Dobr Grzegorzewic i Dobr Łazek. Druga Prebenda mnieysza zwana SS. Franciszka i Hiacynta Ktorey Kollatorowie Dziekan Skalski i Pleban Sieciechowski.

s. 281: Stan ekonomiczny

s. 282: Dochod z tey Prebendy (św. Stanisława) -- złP 509 gr 25.

s. 283: (Dochod z prebendy mniejszej św.Franciszka) złP 210.

s. 283: Powinności Trzy msze Świete co tydzień ma odprawiać OfficiumDefunctorum Nieszpor pierwszy nokturn i Laudes co tydzień odmawiać.

s. 283: Organarya z sieni po prawej ręce iest izba z podłogą, piec komin, okien dwa, komnata. Na drugiej stronie komora drzwi czworo maiąca, dach na niej gontami od dołu i kalenica pobita szradkimi snopkami poszyta. Komin nad dach wywiedziony z chrustu pleciony, gliną oblepiany z kapą gontami pobitą w dobrym stanie zostaie.

s. 284: Intrata

s. 284: -- Summa 2300złP. Odtrąciwszy iednak Expens Kościoła, Gruntu Podatki zostanie się 1000 złP przy dobrym Gospodarstwie na czystą intratę.

s. 284: Stan Osobisty

s. 285: Tomasz Szarawarski Organista lat 27 mający a trzy kościołowi służy.

29. WYSOCICE

AW 1783, AV 59

s. 287: Wieś -- ma Kościół -- z kwadratowego ciosanego kamienia -- wymurowany pod założeniem S[więte]go Mikołaiia Biskupa -- konsekrowany.

s. 287/288: Ambona staroświecka. Chór prostey roboty z tarcic malowany na którym pozytyw o siedmiu głosach z miechami / złemi. Ławek --.

s. 288: Stan Fary

s. 288: Stan ekonomiczny

s. 294/295: Organarya. Wchodząc do niej od południa są drzwi do sieni z tarcic, po lewej stronie jest izba, do której drzwi z deszczek, okno tefelkowe jedno, piec kachlowy

z kominkiem kapiastym, komora z okienkiem. Po drugiej stronie izba piekarska, do niej drzwi z deszczek, okno jedno i komora z okienkiem, / dach słomą nakryty. Komin od dołu na słupach, na dach wywiedziony, wałki ze słomy w glinie walane pleciony, Ogródek mały chrostem ogrodzony ma zagonów pięć.

s. 295: Intrata

s. 295: -- zostanie się 630 złP na czystą intratę.

s. 295: Stan Osobisty

s. 295: Jan Smardzowski Organista lat 40 mający a pierwszy rok Kościołowi służy na trzeci kwartał.

s. 296: Ile do naprawy następujące czynię rozrządzenie: w Roku 1. -- miechy organ, -- Organaryą poszyć.

30. MINOGA

AW 1783, AV 59

s. 297: Wieś --ma Kościół -- cały wymurowany pod założeniem Narodzenia Najświętszej Panny. -- konsekrowany.

s. 297: Ambona, Chór z złym pozytywem o głosach dziesięciu, Konfessyonały trzy.

s. 298: Stan Fary

s. 298: --wsi sześć -- Dusz -- 900 -- Kollator Wsi Minogi Dziedzic

s. 303: Stan ekonomiczny

s. 304: Organarya. Wchodząc do tej Organaryi są drzwi z forztów do sieni, po lewej ręce jest izba, z komnatą, w niej okien dwa, szyby okrągłe w drewno oprawne, trzecie podobne w komnacie, piec kachlowy dobry, komin kapiasty, do komnaty drzwi na dwie strony otwierające się, po drugiej stronie są drzwi do Piekarni, w niej okien dwa, szyby okrągłe w drewno oprawne, Piec piekarski i komin do świecenia, w rogu tej organaryi jest stajenka na bydło do której drzwi dobre, komin z chrostu pleciony nad dach wyprowadzony, kapa na nim murowana, ta organarya nowo wystawiona ze wszystkim jest dobra.

s. 305: Intrata

s. 306: -- zostanie się 1000 złP na czystą intratę.

s. 306: Stan Osobisty

s. 306: Marcin Woyciechowski Organista lat 30 mający, zostaje przy tym kościele lat trzy.

s. 306: Dekret Wizyty

s. 307: -- w Roku 2. -- miechy i organy naprawić.

31. SMARZEWICE

AW 1783, AV 59

s. 308: Wieś -- ma Kościół – drewniany -- pod założeniem S. Małgorzaty –konsekrowany.

s. 308: Ambona dobra, Konfesyonałów trzy złych. Chor dobry z pozytywem naprawy potrzebującym, ławek dwie --.

s. 308: Stan Fary

s. 308/309: Zamyka w sobie wsi 5 --/ -- Dusz -- 800 -- Kollator Król Nayiaśniejszy.

s. 316: Stan ekonomiczny

s. 317: W tyle Kościoła naprzeciwko Plebanii iest chałupka stara z sadkiem na trzeciego komornika, w podle niey Domek Organisty z Sadem, w ziemię zapadły, Pieca, drzwi i okien potrzebujący.

s. 319: Intrata

s. 319: Jakaby była wyprowadzoną bydź dostateczną nie może dla smierci Poprzednika, a niedawnego obięcia od terażniejszego Rządcy, doczytuie się tylko że przez lat dwa było dzierżone w Summie 1200 Zło[tych] Pol[skich] --.

s. 319: Stan Osobisty

s. 319/320: Michał Woytelkiewicz Organista lat 27 maiący a od / dnia ósmego czerwca Roku tegoż obiał służbę.

4.4 Tabele Załuskiego

4.4.1 Dekanat Nowa Góra

Tom VIII

BABICE, tabela nr 12

1. V. Babice.

4. Novi Montis.

15. Parochialis murata similibus columnis circa circum suffulta.

17. Omnium Sanctorum.

20. Cell. principis episkopi Crac.

54. 8: [...]. (wsi)

62. Deteriorata.

- 63. Diruta.
- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 200 demptis expensis restant fl. 500.
- 128. Thomas Ptasnicki.
- 129. Stanislaus Grzybowski.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Nulli.

CHECHŁO, tabela nr 13

- 1.V. Chechło
- 4. Novi Montis.
- 15. Parochialis lignea antiqua.
- 17. Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae.
- 20. Generosorum de Wola Kmitow.
- 54. [...]. (13 wsi)
- 62. Lignea in tecto reparanda.
- 63. Nulla.
- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 200 demptis expensis restant 100 fl.
- 128. Antonius Libski.
- 129. Nullus.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Quatuor quos vicarius instruit.

CHRZANOW, tabela nr 14

- 1. Opp. Chrzanow.
- 4. Novi Montis.
- 15. Parochialis murata similibus columnis ab extra circa parietes in minori choro suffulta.
- 17. Tytuł kościoła
- 20. Haeredum bonorum oppidi Chrzanow ad praesens ill. et magn. Ossolinskie

vexilliferorum Curiae Regni.

54. O. Chrzanow, v. Kąty et Luszawskie Gory.

62. Ligna commoda in parte reparanda.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 2000 demptis expensis restant

128. 200 Antonius Maciejowski.

129. Mathias Nowalski.

130. Nullus.

131. Nullus

133. Nulli.

CZERNIECHOW, tabela nr 15

1. V. Czerniechow.

4. Novi Montis.

15. Parochialis murata.

17. SS. Trinitatis et s. Nicolai Ep. et Conf

20. Alternativum: S. Regie Maiestatis et Abbatis commendatarii Tynecensis ordinis s. Benedicti.

54. Decem: [...]. (wsi)

62. Noviter extracta ad septentrionem situata.

63. Paulo remotius ab ecclesia ad eundem locum et partem cum organarii domo, nova prostat.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 2000 demptis expensis manent 500.

128. Franciscus Gniewinski.

129. Casimirus Czerwinski.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

GORYNICE, tabela nr 16

1. V. Gorynice

- 4. Novi Montis.
- 15. Parochialis murata ad portam meridionalem scissuram patitur.
- 17. S. Nicolai Ep. Mirensis.
- 20. Haeredum villae ad praesens M. Michaelis a Tarnow Tarnowski castellani Sieradie.
- 54. Unica v. Gorynice quae conficit totam parochiam.
- 62. Lignea nova parva stramine tecta.
- 63. Nulla.
- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. Neque ad honestam sustentationem parochi sufficit.
- 128. Josephus Nowakowski.
- 129. Nullus.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Nulli.

JAWORZNO, tabela nr 17

- 1. V. Jaworzno.
- 4. Novo Montis.
- 15. parochialis murata similibus columnis ab extra circa circum suffulta.
- 17. SS. Adalberti et Catharinae V, M.
- 20. Cell. principis episcopi Crac.
- 54. Septem: [...]. (wsi)
- 62. Deteriorata.
- 63. Nulla.
- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 1000 demptis expensis restant fl. 200.
- 128. Josephus Gałuszkiewicz.
- 129. Non est.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Nulli.

KOSCIELEC, tabela nr 18

1. V. Koscielec

4. Novi Montis.

15. parochialis murata magna ex parte tam ab extra, quam ab intra restaurata.

17. Nativitatis s. Joannis Baptistae.

20. Haeredum honorum villae Zegocina Poremba.

54. Quinque: [...].(wsi)

62. Fuit sed vetustate collapsa.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 1500 demptis expensis restant 200.

128. Casimirus Rzepecki civis Chrzanovien. fastivis tantum diebus adveniens.

129. Nullus.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

KRZESZOWICE, tabela nr 19

1. V. Krzeszowice.

4. Novi Montis.

15. Parochialis lignea formae quadrate pinnaculis inferioribus circumdata.

17. S. Martini episcopi Turanensis.

20. Ill-rum comitum de Tenczyn ad praesens cel-rum ducum Czartoryskich palatinorum Rusiae.

54. [...]. (3 wsie)

62. Antiquissima licet novum tecum habet.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. Fl. 800 demptis expensis remanent 60.

128. Joannes Nowakowski.

129. Nullus.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

LIBIAŹ MAGNA, tabela nr 20

1. V. Libiąz Magna.

4. Novi Montis.

15. Parochialis lignea totaliter decenter pieta dismembrata ab Osviecimensi anno 1731 et in parochialem erecta.

17. Transfigurationis Domini Nostri Jesu Christi.

20. Ill-mi D. Joannis Wielopolski pincernae regni capitanei Lanckoronensis uti haeredis honorum villae Libiąz Magna.

54. Una duntaxat haec v. Libiąz Magna cum pusillo grege conficit totam parochiam.

62. Non est, organarius in domo rectoris residet.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 820 modernus parochus expendit in anno ut registris dudexit fl 2067, gr. 11.

128. Joannes Czaderski.

129. Nullus.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Non sunt.

LISZKI, tabela nr 21

1. V. Liszki.

4. Novi Montis.

15. Parochialis formae quadratae murata antiqua.

17. S. Nicolai Ep. et Conf.

20. Rev. Abbatis Claustralis Tynecensis eiusdemque conventus.

54. Quatuor: [...].

62. Lignea deteriorata in tecto bona.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 500 demptis expensis nihil manet.

128. Joannes Cantius Adamski.

129. Nullus.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

MORAWICA, tabela nr 22

1. V. Morawica.

4. Novi Montis.

15. Parochiaiiis murata actualiter perficitur.

17. S. Bartholomei Ap.

20. Cell. principum Czartoryskie palat. Rusiae tum haeredum villarum: [...].

54. [...]. (13 wsi)

62. Lignea bona.

63. Lignea bona.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 1800 demptis expensis, manent 200.

128. Stanislaus Lasocki.

129. Joannes Prostacki.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Tempore aestatis conveniunt aliquot pueri ad cantorem.

NOWA GORA, tabela nr 23

1. O. Nowa Gora.

4. Novi Montis.

15. parochialis murata similibus columnis ab extra circa parietes suffulta.

17. Sanctissimi Spiritus.

20. Cell.ducum Czartoryskich palatinorum terrarum Rusiae.

54. O. Nova Gora et villae: [...] (4).

62. Lignea per modemem parochum reaedificata.

63. Nulla.

- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 1500 demptis expensis manent 400.
- 128. Martinus Katarzynski, sobrius, obsequens.
- 129. Nullus.
- 130. Nullus, organarius docet tres pueros.
- 131. Nullus.
- 133. Tres pueri.

ILCUSSIUM, tabela nr 24

- 1. O. Ilcussim.
- 4. Novi Montis.
- 15. Collegialis murata, muris ab extra circa parietes subducta prope sacristiam in muro SCISSa.
- 17. S. Andreae Ap.
- 20. Colegi Maioris Universitatis Crac.
- 54. Olkusz, [...] (IOWsi), castrum Rabsztyn, Czarna Gora ad castrum Rabsztynen. attinens.
- 62. Nonest.
- 63. Nulla.
- 64. Tantum muri restant.
- 65. Nulla.
- 88. 2000.
- 128. Laurentius Janikowski.
- 129. Sebastianus Małaszyński.
- 130. Non est.
- 131. Fuit olim per institutionem sed quia exiguus proventus 24 f. per medium a summa 800 nullus voluit institui siplent tamen vices alternatim mansionarii Habet etiam exiguos 4 sulcos in Horto.
- 133. Non sunt.

PACZUŁTOWICE, tabela nr 25

- 1. V. Paczułtowice.
- 4. Novi Montis.
- 15. Parochialis lignea bona tota depicta inferioribus pinaculis circumducta.

17. Visitationis B. V. M.
20. Haeredum villae ad praesens PP. Carmelitarum Discalceatorum conventus Czernen.
54. Duae: Paczułtowice et Pisary. Item in fundo Paczułtowien. reperiuntur aliquot tuguricela et vocant Dębnik a locis quercinis.
62. Lignea in fundamentis parietibus et sartis tectis conservatur.
63. Nulla.
64. Nulla.
65. Nulla.
88. 500 dempis expensis nihil, restat.
128. Adalbertus Piechowicz.
129. Nullus.
130. Nullus.
131. Nullus.
133. Non sunt

PŁAZA, tabela nr 26

1. V. Płaza.
4. Novi Montis.
15. Parochialis murata ad capellam in arcu patenter scissa.
17. S. Crucis.
20. M-ci Łaszowski ensiferi Vielunensis uti possessoris et usufructuari eorundem honorum.
54. Duae: [...] .(wsie)
62. Anno praeterito combusta.
63. Nulla.
64. Nulla.
65. Nulla.
88. 800 demptis expensis nihil restat.
128. Baltazar Januszowski.
129. Nullus.
130. Nullus.
131. Nullus.
133. Nulli.

PŁOKI, tabela nr 27

1. V. Płoki.
4. Novi Montis.
15. Parochialis in monte petroso murata.
17. Nativitatis B.V. Mariae.
20. Ill. comitum de Tenczyn ad praesens cell. ducum Czartoryskie palatinorum Rusiae.
54. [...]. (6 wsi)
62. Collaterat. domui vicarii indiget reparatione.
63. Nulla.
64. Nulla.
65. Nulla.
88. 1200 fl. demptis expensis remanent plus minus 100.
128. Adalbertus Janikowski.
129. Nullus.
130. Nullus.
131. Nullus.
133. Nulli.

POREMBA ZEGOTA, tabela nr 28

1. V. Poremba Zegota.
4. Novi Montis.
15. Parochialis lignea.
17. ppiscopi.
20. Villae usufructuarium ad presens M. Alexandri Łaszowski ensiferi Vielunensis.
- 54.[...]. (wyliczone 4 wsie)
62. Deteriorata.
63. Nulla.
64. Nulla.
65. Nulla.
88. 1200 demptis expensis restant
128. Stanislaus Ptasnicki.
129. Nullus.
130. Nullus.
131. Nullus.
133. Nulli.

PRZEGINIA, tabela nr 29

1. V. Przeginia.
4. Novi Montis.
15. Parochialis murata per Magn. Michaellem Zebrzydowski ensiferum Regni fundata.
17. SS. Nativitatis Joannis Baptistae Principalioris patroni et Nicolai Ep.
20. 111. Ma-ci Hieronymi comitis Wielopolski capitanei Tarnovecen.
54. Sex: [...]. (wsie)
62. Lignea, bona, stramine cooperta.
63. Nulla.
64. Nulla.
65. Nulla.
88. 1000 demptis expensis nihil restat.
128. Gregorius Gaykowski.
129. Nullus.
130. Nullus.
131. Nullus.
133. Nulli.

RACŁAWICE, tabela nr 30

1. V. regalis Raclawice
4. Novi Montis.
15. Parochialis lignea antiqua sed bona.
17. Nativitatis B-me V. Mariae.
20. Sacrae Regiae Maiestatis.
54. Quatuor: [...]. (wsie)
62. Lignea in fundamentis et parietibus bona, in tecto deteriorata.
63. Nilla.
64. Nulla.
65. Nulla.
88. 1000 demptis expensis nihil restat.
128. Joannes Katarzynski.
129. Nullus.
130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

REGULICE, tabela nr 31

1. V. Regulice.

4. Novi Montis.

15. S. Laurenti Mart.

17. Parochialis lignea formae quadratae.

20. Haeredum villae Deodicatarum Virginum ordinis s. Francisci conventus s. Andreae Apostoli Crac.

54. Tres: [...]. (wsie)

62. Lignea antiqua non tamen deteriorata.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 800 demptis expensis 50 floreni tantum restant.

128. Antonius Bombinski.

129. Nullus.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

RUDAWA, tabela nr 32

1. V. Rudawa

4. Novi Montis.

15. Parochialis murata intus ab extra dealbata.

17. Omnium Sanctorum.

20. Reverendissimi Capituli Cracoviensis.

54. [...]. (wylicznych 12 wsi)

62. Antiqua sed bona.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 1200 demptis expansis manent fl. 200.

128. Joannes Sarnecki.

129. Jacobus Włodarski.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

RYBNA, tabela nr 33

1. V. Rybna.

4. Novi Montis.

15. Parochialis lignea in modum crucis extracta.

17. Nativitatis B. V. Mariae et s. Nicolai ep. et Conf

20. Abbatis cornmendarii Tynecen.

54. Quatuor: [...].

62. Putrefacta.

63. Nulla.

64. Nulla.

65. Nulla.

88. 800 demptis expansis nihil restat nec est sufficientia.

128. Gaspar Kasperkiewicz.

129. Nullus.

130. Nullus.

131. Nullus.

133. Nulli.

SONSKA, tabela nr 34

1. V. Sonska

4. Novi Montis.

15. Parochialis non de latere cocto, sed de lapide murata.

17. S. Jacobi Ap.

20. Generosorum haereditum in Sonska ad praesens generosi Michaelis Frezer.

54. Duae: [...]. (wsie)

62. Noviter erecta.

63. Nulla.

- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 600 dernptis expensis nihil restat.
- 128. Albertus Stanecki.
- 129. Nullus.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Non sunt.

TENCZYNEK, tabela nr 35

- 1. V. Tenczynek.
- 4. Novi Montis.
- 15. Parochialis noviter murata.
- 17. S. Catharinae V. Mart.
- 20. Cell. principum Czartoryskich cornitum in Tenczyn palatinorum Rusiae.
- 54. [...](wyliczone 4 wsie).
- 62. Lignea non deteriorata.
- 63. Nulla.
- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 1500 demptis expensis remanent 200 fl.
- 128. Dominicus Kaliszewski.
- 129. Nullus.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Nulli.

TRZEBINIA, tabela nr 36

- 1. V. Trzebinia
- 4. Novi Montis.
- 15. Parochialis murata in figuram Crucis eformata.
- 17. SS. Petri et Pauli App.
- 20. Haeredum supramemorate villae ad praesens M. Alberti Trzebinski burgrabii Cracovien.
- 54. [...] (wyliczonych 11 wsi)

- 62. Nulla.
- 63. Nulla.
- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 800 demptis expensis nihil restat nec sufficiunt.
- 128. Stanislaus Kostka Chalawinski.
- 129. Nullus.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Duo, quos organarius instruit.

ZALAS, tabela nr 37

- 1. V. Zalas.
- 4. Novi Montis.
- 15. Parochialis in minori charo murata in maiori lignea.
- 17. S. Andreae Ap.
- 20. Ili. comitum de Tenczyn ad praesens celsissimorum ducum Czartoryskie palatinorum Rusiae.
- 54. Unica Villa Zalas.
- 62. Lignea bona.
- 63. Nulla.
- 64. Nulla.
- 65. Nulla.
- 88. 800 demptis expensis nihil restat.
- 128. Jacobus Komalski.
- 129. Nullus.
- 130. Nullus.
- 131. Nullus.
- 133. Nulli

4.4.2 Dekanat Proszowice

Tom VII

BIERKOW, tabela nr 1

1. V. Bierkow haereditatis Ill-ris et Mag-ci Humiecki capitanei Gaioviensis ad praesens.

4. Prosoviensis.

15. Lignea post conflagrationem a-o 1633 per parochum protunc loci istius noviter aedificata.

17. Assumptionis B. M.V.

20. Haeredis v-lae Bierkow.

54. 3: [...]

62. Est noviter erecta, per modernum rectorem ecclesiae.

63. Non est distincta a domo organarii.

64. Pariter non est distincta a domo organarii.

65. Non reperitur.

88. 600 fl.

128. Josephus Miękinski ab annis octo ecclesiae inservit.

129. Cantoris vices suplet puer organarii.

130. Non reperitur cum nulli scholares.

131. Non reperitur.

133. Nulli reperiuntur.

CZULICE, tabela nr 2

1. V. Czulice haereditatis Mgcii Joannis de Morsko Morski Burgrabiae.

4. Prosoviensis.

15. Lignea antiqua sed bona.

17. S. Nicolai.

20. Mgcii haeredis in Czulice.

54. 5: [...].

62. Est post ecclesiam sub eodem tecto cum aliis duobus subditis parochi.

63. Non reperitur.

64. Non est ad praesens, fertur tamen eadem esse, quae et organarii.

65. Nulli reperiuntur.

88. Ex praetendo contractu constat adequare summam 1500.

128. Albertus Luczynski tertio anno ecclesiae inservit.

129. Nullus ad praesens, olim hic fuerat.

130. Non reperitur.

131. Non reperitur.

133. Non reperiuntur.

GÓRKA, tabela nr 3

1. V. Haereditatis Ill-mi Morsztyn castellani Sandecensis.

4. Prosoviensis, quondam erat Vitoviensis, ut ex excerpto ex libro retaxationum anni 1529 constat.

15. Ligna antiqua et jam collabens.

17. Omnium sanctorum.

20. Haereditatis in Gorka.

54. 5: [...].

62. Ad praesens nulla distincta nisi modernus rector ecclesiae unam inquilini sui domunculam tantisper eidem praestitit.

63. Non reperitur.

64. Non reperitur.

65. Non reperitur.

88. Ad 1000 fl. efficit.

128. Atanasius Radziechowski annorum 23 non pridem ecclesiae inservit et non uxoratus.

129. Idem qui organarius.

130. Idem qui organarius et cantor.

131. Idem qui organarius cantor et magister scholae.

133. Unus ad praesens.

GRABIE, tabela nr 4

1. V. Grabie haereditatis Ill-mi Joannis Branicki ducis campestris et palatini Cracoviensis.

4. Prosoviensis.

15. Ligna, noviter extracta.

17. Assump. BMV.

20. Haereditatis in Grabie.

54. 15, sed non omnes populosae.

62. Antiqua ligna in parte recentissime per rectorem ecclesiae restaurata.

63. Eadem, que et organarii.

64. Eadem, que organarii et cantoris.

65. Non reperitur.

- 88. Adaequat 600 fl. prout ex antiquo registro constat.
- 128. Raphael Lassocki annis circiter 11 ecclesiae inservit.
- 129. Idem, qui et organarius.
- 130. Idem, qui cantor et organarius.
- 131. Idem, qui organarius cantor et magister scholae.
- 133. Nullus ad praesens.

IGOŁOMIA MAIOR, tabela nr 5

- 1. V. Igołomia maior haereditatis magnificorum Humicciorum.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Murata antiqua.
- 17. Nativitatis BMV.
- 20. Activum haeredis in Igołomia maiori, passivum vero Universitatis Crac.
- 54. [...]. (wymienia 7 wiosek)
- 62. Noviter per modernum rectorem erecta.
- 63. Non extat.
- 64. Eadem qua et organarii.
- 65. Non reperitur.
- 88. Circiter 1720 fl. inclusis expensis.
- 128. Adamus Lasienski circa octo annos ecclesiae inservit.
- 129. Non est distinctus.
- 130. Idem, qui organarius.
- 131. Non reperitur.
- 133. Sunt ad praesens novem.

KONIUSZA, tabela nr 6

- 1. V. Koniusza sors plebanatus.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Murata post conflagrationem a-o 1724 notabiliter restaurata.
- 17. SS. Petri et Pauli Ap-lorum.
- 20. Activum est circa haeredes villarum Piotrkowice et Daniamice, passivum circa collegium iuridicum vigore compositionis auctoritate ordinaria approbatae a-o 1686 die 10 Iunii.
- 54. 14: [...].
- 62. Ligna absumpta hoc anno.

63. Pariter igne hoc anno combusta.
64. Non reperitur.
65. Non reperitur.
88. Ad duo milia ascendere potest quam tamen expense pro fabrica ecclesiae per modernum rectorem inhoatae et continuande longe superabunt.
128. Joannes Jurdzinski ab annis duobus ecclesiae inservit.
129. Antonius Michalski non pridem parente suo demortuo pro hanc officio successit.
130. Non reperitur, quia nulli scholares.
131. Non reperitur distinctus ab organario et cantore.
133. Nulli reperiuntur.

LUBORZYCA, tabela nr 7

1. V. Luborzyca haereditatis epatus Cracoviensis.
arendatoriis colligitur summa annua, quae dabatur ad summum 1500 fl. ex quibus tamen vanae expensae per modernum praesipue rectorem erogatae conspiciuntur in rem ecclesiae.
4. Prosoviensis.
15. Murata in magna parte, ut infra, restaurata per modernum rectorem ecclesiae.
17. Inventionis et exaltationis S. Crucis.
20. Universitatis Cracoviensis vigore incorporationis, quae suscepit autoritate ordinaria a-o 1404, ut fusius alibi.
54. Quatuordecem, alibi specificatae.
62. Est post ecclesiam non ita pridem restaurata.
63. Ante tres annos noviter per modernum rectorem ecclesiae extracta.
64. Non reperitur.
65. Non reperitur.
88. Ex antiquis contractibus arendatoriis colligitur summa annua, quae dabatur ad summum 1500 fl. ex quibus tamen vanae expensae per modernum praesipue rectorem erogatae conspiciuntur in rem ecclesiae.
128. Stanislaus Klimkiewicz, qui ab annis 15 ecclesiae deservit.
129. Joannes Dworackiewicz, qui ab a-is 16 ecclesiae inservit.
130. Non est, quia nulli scholares.
131. Organarius et cantor, quibus additus est laboriosus Stephanus Kawula inquilinus plebanalis.
133. Nulli reperiuntur.

MOGIEŁA, tabela nr 8

1. V. Mogieła haereditatis conventus Mogilnensis ad praesens.
4. Prosoviensis.
15. Ligna non adeo pridem extracta et nondum plane est aedificata.
17. S. Bartholomei Apli.
20. Activum est conventus Mogilnensis cum quo abbas claustralis unum ex (et?)(e) religiosis eligere debebat ad hanc ecclesiam vigore praedictae incorporationis et concessionis administrandi sacramenta in ante et subsequenter per Loci ordinarios indultae et a Sede Aplica approbatae.
54. Mogieła cum parte Kopaniec, Przewoz, Rybitwy, Czyrzyny cum medietate Łęg.
62. Est penes viam publicam prope ecclesiam.
63. Non extat.
64. Non extat.
65. Non extat.
88. Neque de proventu constat cum non fuerit productus.
128. Discretus Adalbertus Lisiewicz ab annis 13 ecclesiae inservit. Salariatur per conventum.
129. Non extat.
130. Ipse organarius.
131. Non est.
133. Sunt 4 ad praesens.

NIEGARDOW, tabela nr 9

1. Niegardow.
4. Proszoviensis.
15. Murata, bona.
17. S. Jacobi Maioris.
20. Pro mensibus ordinariis monialium in Staniątki Ordinis S. Benedicti.
54. [...]. (8 wsi)
62. Extat, reparatione indiget.
63. Sub uno tecto cum organario.
64. -
65. -
88. 2000.

- 128. Josephus Wirzbicki.
- 129. Jan Wirzbicki.
- 130. Iidem.
- 131. Iidem.
- 133. -

PLESZOW, tabela nr 10

- 1. V. Pleszow haereditatis principis Sanguszko ensiferi MDLit.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Lignea antiqua reparatione indiget.
- 17. S. Vincenti Levitae et Martyris.
- 20. Haeredis in Pleszow.
- 54. [...]. (5 wsi)
- 62. Noviter per rectorem ecclesiae restaurata.
- 63. Eadem, quae et organarii.
- 64. Eadem, quae organarii et cantoris.
- 65. Non reperitur.
- 88. Ut ex contractibus antea actis patet fl. 600.
- 128. Franciscus Kuleszynski a longiori tempore ecclesie deservit.
- 129. Idem qui et organarius.
- 130. Idem, qui et cantor et organarius.
- 131. Idem, qui vespilio.
- 133. Unus ad praesens Paulus Kuleszenski aetatis circiter 19.

POBIEDNIK, tabela nr 11

- 1. V. Pobiednik haereditatis conventus monialium in Zwierzyniec.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Lignea, antiqua et magna, reparatione indiget.
- 17. S. Adalberti epi et martyris.
- 20. Abbatissae Zwierzynecensis.
- 54. [...]. (4 wsie)
- 62. Est penes ecclesiam in parte desolata.
- 63. Non reperitur distincta.
- 64. Non reperitur.

- 65. Non reperitur.
- 88. -
- 128. Joannes Jędraszewski ab aliquot annis ecclesiae inservit.
- 129. Idem qui organarius.
- 130. Idem qui organarius et cantor.
- 131. Nullus distinctus reperitur.
- 133. Aliquot pueri ad praesens instruuntur.

POBOROWICE, tabela nr 12

- 1. V. Poborowice dubiae ad praesens haereditatis.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Lignea antiqua
- 17. S. Crucis.
- 20. Ad praesens dubium, cum dubietate haeredis.
- 54. 5: [...].
- 62. Est post curiam plebanalem seu aream, satis commoda.
- 63. Non est distincta.
- 64. Non est distincta.
- 65. Non est.
- 88. Fl. 500.
- 128. Franciscus Kaszyczki ab annis 13 ecclesiae inservit.
- 129. Idem, qui et organarius.
- 130. Organarius ad praesens.
- 131. Idem, qui organarius.
- 133. Unus ad praesens reperitur.

PROSZOWICE, tabela nr 13

- 1. O. Proszowice SRMregis Poloniae.
- 4. Prosovicensis.
- 15. Murata antiqua et ampla.
- 17. Assumptionis BMV et decollationis S. Joannis Baptistae.
- 20. Universitatis Crac.
- 54. Praeter civitatem sunt villae 10 alibi specificatae.
- 62. Est post domum rectoris ecclesiae sub uno tecto cum domo cantoris.

- 63. Est iam specificatur (?)
- 64. Habet distinctam in caemeterio domum non pridem aedificatam.
- 65. Non reperitur distincta.
- 88. -
- 128. Bartholomeus Artwinski ab annis 20 ecclesiae inservit.
- 129. Ultimis his diebus demortuus.
- 130. Joannes Jagielski.
- 131. Companatores ecclesiae in sacristia deserviunt sub regimine Adm. Rev. commendarii ad praesens sacristiani.
- 133. Ad praesens 30.

RACIBOROWICE, tabela nr 14

- 1. V. Raciborowice prestimonialis haereditatis capituli Cath. Crac.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Murata in fulcris vulgo szkarpach a tergo sacrario reparatione indigens.
- 17. S. Margarethe Virginis et Martyris.
- 20. R-mi Capituli Cath. Crac.
- 54. 13: [...].
- 62. Est in campanilli in muris hypocaustum, quod inhabitat. Habet etiam asservatorium ligneum campanili annexum.
- 63. Est prope molendinum non pridem restaurata.
- 64. Non est distincta a domo organarii.
- 65. Non reperitur.
- 88. Ex contractu arendatorio (a?) antiquo reverendi Sutkiewicz colligiuntur summa fl. 600.
- 128. Sebastianus Głogoczowski hoc anno ecclesiae inservit.
- 129. Ad praesens non reperitur.
- 130. Pariter non reperitur.
- 131. Non reperitur.
- 133. Nulli.

RUSZCZA, tabela nr 15

- 1. V. Ruszcza haereditatis Ill-mi Joan. Branicki palatini Crac. Ducis campestris.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Murata antiqua.

- 17. S. Gregori Magni doctoris ecclesiae.
- 20. Haeredis in Ruszcza.
- 54. 8: [...].
- 62. Est illa, quae fuit magistri scholae reparatione indiget.
- 63. Ad huc maioris reparatione indiget.
- 64. Eadem, quae nunc est organarii.
- 65. Non reperitur.
- 88. Criciter 4000 demptis expensis.
- 128. Joannes Miedzinski ultra tredecem annos ecclesiae inservit.
- 129. Laurencius Wronski, ultra 30 annos quamvis non continuos ecclesiae inservit.
- 130. Non reperitur.
- 131. Idem qui cantor.
- 133. Nullus reperitur.

WAWRZYŃCZYCE, tabela nr 16

- 1. O. Wawrzyńczyce haereditatis epatus Crac.
- 4. Prosoviensis.
- 15. Eccl. murata, antiqua.
- 17. S. Sigismundi martyris et Mariae Magdalenaе.
- 20. Quoad praesentationem perpetui comendarii est opatus in civitate seu dioecesi Crac. suffraganeus.
- 54. 7: [...].
- 62. Est post cimiterium antiqua sed integra.
- 63. Est mansio sub eodem tecto organarii olim erat distincta in qua nunc post conflagrationem restaurata habitat inquilinus, qui solvit censum.
- 64. Non est distincta.
- 65. Reperitur domuncula distincta pro servitore confraternitatis, ex qua nunc censum percipit commendarius.
- 88. Fl. 700.
- 128. Joannis Czabski ab annis 5 ecclesiae inservit.
- 129. Non reperitur.
- 130. Ad praesens organarius.
- 131. Unus ex subditis rectoris.
- 133. 6 ad praesens.

WIĘCŁAWICE, tabela nr 17

1. V. Więclawice haereditatis domus probationis Societatis Jesu ad ecclesiam Mathiae Crac. sita.
4. Prosoviensis, olim erat Scalensis. [Liber ret. 1529?]
15. Est lignea, vetusta.
17. S. Jacobi Apostoli cuius celebratur festum in mense Julio.
20. Per ultimam unionem istius beneficii, ut alibi fusius describitur extinctum.
54. 14: [...].
62. Est penes domum alterius vicarii, aliqua in parte reparatione indiget.
63. Est post cimiterium bona.
64. Non reperitur.
65. Non reperitur.
88. Ut in scheda porrectus efficit fl. 1500, quam summam expendae, praecipue circa collabentem ecclesiam ad praesens superant.
128. Andreas Zagrocki ab annis duobus ecclesiae inservit.
129. Paulus Tryarski ab annis 10 ecclesiae suae deservit.
130. Non est ad praesens.
131. Cantor et organarius.
133. Non reperiantur ad praesens.

ZEMBOCIN, tabela nr 18

1. V. Zembocin, haereditatus Celsis. d-ni Szanguszeko mareschalci MB Lith.
4. Prosoviensis.
15. Murata antiqua.
17. S. Margarethae V. et Martyris.
20. Haereditas.
54. Est post cimiterium antiqua sed commoda.
62. Pariter lignea sub uno eodemque tecto cum domo organarii.
63. Non reperitur distincta.
64. Non reperitur.
65. Ad 3000 fl.
88. Blasius Radzichowski a 3 annis ecclesiae inservit.

128. Stanislaus Błoniecki ab annis aliquot quamvis non continuo ecclesiae deservit.
129. Ipse Adm. rev. D. commendarius.
130. Non reperitur.
131. Decem in quibus tres sunt de nobilitate.

4.4.3 Dekanat Skala

Tom VIII

BIAŁY KOŚCIÓŁ, tabela nr 56

- 1.V. Biały Kościół ad praesens haeres Ill-mus Adamus In Zakliczyn Jordan palatinida Braclaviensis cum sua consorte de domo Lubomirska.
4. Skalensis.
15. Murata, tam in maiori, quam in minori choro, a quo erecta nescitur.
17. S. Mariae Magdalenae et S. Nicolai.
- Ad praesens Illustrissimus Adamus de Zakliczyn Jordan palatinida Braclaw.
54. 6: [...]. (podaje 7 wsi)
62. Est domus lignea post coemeterium ante aliquot annos separata
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 400 fl. cum expensis efficere potest.
128. Honestus Albertus Stapinski commorans penes hanc eccl. per 10 annos, habet recommendationem ab AR. parcho, quod satisfacit suis obligationibus.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
133. Non est.

BOLECHOWICE, tabela nr 57

1. V. Bolechowice gratiae epalis ad praesens tenet - - Michael Kunicki suffr.Crac.
4. Skalensis.
15. murata tam in maiori, quam minoro choro, quo anno erecta nescitur.
17. SS. Petri et Pauli Aplorum.

20. Ad celsissimum principem epum Crac.

54. 9: [...].

62. In vicinitate domus plebanalis est domus lignea commoda stramine contecta.

63. Est domus sed modo non fovetur penes ecclesiam, tantum inquilinus habitat

64. Non est.

65. Non est.

88. 1200 cum expensis fl

128. Blasius Miodkiewicz annorum 36, ut asseritur ex oppido Skała oriundus in hac ecclesia commorans ad obsequia illius per duos circiter annos per hoc tempus bonam recommendationem habet ab ill-ri rectore ecclesie.

129. Non est.

130. Non est.

131. Non est.

133. Non est.

CHODOW, tabela nr 58

1. V. Chodow canonicorum regularium SSmi Sepulchri Hierosolimitani conventus Miechoviensis.

4. Scalensis

15. Lignea de novo extracta a.1723 a conventu Miechoviensi canonicorum regularium SSmi Sepulchri Xti

17. S. Joannis Baptistae

20. Praepositi gerteralis cum suo conventu Miechoviensi.

54. Unica Villa Chodow.

62. Lignea, indigent reparatione.

63. Non est.

64. Non est.

65. Non est.

88. 400 fl. ascendit.

128. Est Nicolaus Moderski annorum 71, tribus annis in hoc loco commorans vigillanseccliesie.

129. Non est.

130. Non est.

131. Non est.

133. Non est.

CZAPLE, tabela nr 59

1. V. Czaple, haeres villae mag. Constantinus Popiel dapifer Wieliciensis et Marianna de Niegłowskie coniuges.

4. Scalensis.

15. Murata scandulis veterioribus tecta indigens reparatione.

17. S. Bartholomaei Apli.

20. Haeredis villae Czaple.

54. Czaple Major, Czaple minor et medietas villae Smrokow.

62. Prope caemeterium sed magna reparatione indigent.

63. Non est.

64. Non est.

65. Non est.

88. 500 fl demptis expensis summam ascendit.

128. Albertus Kaminski.

129. Non est.

130. Non est.

131. Non est.

133. Non sunt, unus tantum reperitur.

GIEBULTOW, tabela nr 60

1. V. Giebultow ad praesens possessioni monialium a Visitatione B-mae, haereditatis vero ill-mi Szembek palatine Sieradiensis.

4. Scalensis.

15. Murata a Sebastiano Nagrodio decano Scalensi a. 1600 huius loci parocha.

17. S. Aegidii Abbatis.

20. Ill-mi Alexandri a Słupow Szembek palatini Sieradiensis uti praefetae villae haeredis.

54. 9: [...].

62. Prope caemeterium indiget reparatione

63. Non reperitur

64. Non reperitur.

- 65. Non reperitur.
- 88. Possunt esse circiter 800 fl
- 128. Fovetur.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. Non est.
- 133. Duo vel tres pueri.

GOLCZA, tabela nr 61

- 1. V. Gołcza haeres Bogusław Kossecki (?)1-mae sortis, alterius sortis g-si Ruseni (?) minorenes sub tutela eiusdem Boguslai Russecki(?) acatolici calviniste.
- 4. Scalensis.
- 15. Ligna a. 1660 constructa, modo autem in ultimam vergit ruinam.
- 17. S. Maurici martiris et sociorum eius.
- 20. Decreto con.gen. Crac. 1746 1 Martii est audiudicatum soli ven. capitula collegiatae s. Floriani uti honorum Krempa haeredibus facta abiudicatione aliorum patronorum.
- 54. 7: [...].
- 62. Reperitur prope caemeterium.
- 63. Non est.
- 64. Non est.
- 65. Non est.
- 88. 600 fl. demptis exoensis, computando tamen eas expensas, quae pro sustentatione, tum amictu, ac devotionibus peragendis per parochum sustinentur, ipsique serviuntur.
- 128. Joannes Ołaznicki per 6 annos in hac parochia commorans, salariatur a parocha.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. Non est.
- 133. Reperiuntur 6, quos instruit organarius.

GOSZCZA, tabela nr 62

- 1. V. Goszcza praestimonialis - - Capituli Crac., nunc regens Ill-us Adamus Komorowski nominatus epatui Kijoviensi et praep. Cathedr. Crac.
- 4. Scalensis.

15. Murata scandulis tecta veterioribus ante 15 annos a perill. et rev. olim Stephana Dembinski canonico Crac, a fundamentu aedificata, quae modo subiacet ruinae.
17. S. Laurentii Martyris.
20. Capitulum Crac.
54. 5: [...].
62. Magna reparatione indigent est a parte meridionali prope ecclesiam.
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 1000 fl. ascendere potest.
128. Est habet in vim salarii annuatim 36.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
133. Non est.

JANGROT, tabela nr 63

1. V. Jangroth alias bona cel-mi principis epi Crac.
4. Scalensis.
15. Lignae vetus a. 1515 constructa.
17. OśSS.
20. Epi Crac.
54. 3: [...].
62. Non est.
63. Non est.
64. Non est
65. Non est.
88. 500 tł ascendit sed cum expensis.
128. Laurencius Soyczynski octo annos inservit ecclesie per 5 tł pro quartali ab AR. parocha percipit.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
133. Reperiuntur nonnulli, quos informat organarius.

JERZMANOWICE, tabela nr 64

1. V. Jerzmanowice SRM ad capitaneatum Oycoviensem spectans.
4. Scalensis.
15. Ligna multum desolata, non iam reparatione indigens, sed ut de novo extruatur necesse, maxime in maiori choro nam est et periculum parochianis, ne cadent parietes vel tabulatum.
17. S. Bartholomaei Apli.
20. SRM.
54. 3: [...].
62. Est lignea distans ab ecclesia aliquot passibus, stramine contacta et in parte reparata.
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 400 fl. efficere potest.
128. Honestus Lucas Sroczyński commorans penes hanc ecclesiam ab annis circiter 50 benefaciens huic ecclesiae uti et modo pro tam desolata ecclesia promisit secundum posse subvenire.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
133. Non est.

IMBRAMOWICE, tabela nr 65

1. Imbramowice haereditas religiosarum monialium in eadem villa religionis s. Norberti.
4. Scalensis
15. Murata noviter incepta a fundamentis 1732 et finite a. 1735, eleganter et cum pulcherrima ordine fabricata sumptibus per illis olim Dominici Lachman canonici Crac, et abbatissae Imbramowicensis quo ad materialia.
17. S. Benedicti Confessoris.
20. Conventus religiosarum monialium Imbramovecensium.
54. 5: [...]
62. Pro nunc non est, modo organarius in ista domo vicariali habitat. [Domus vicariorum]
63. Non est.
64. Non est.

- 65. Non est.
- 88. 800 fl includendo expensas oeconomicas.
- 128. Adalbertus Piotrowski a festo Luciae modoprimum penes ecclesiam commorans.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. Non est.
- 133. Non est.

IWANOWICE, tabela nr 66

- 1. V. Iwanowice haereditas cel-mi palatine terae Rusiae Czartoryski et Sophiae de Sieniawskie coniugis.
- 4. Scalensis.
- 15. Ligna in fundamentis muratis impensis cel. haeredis platini Rusiae et praesentis curati scandulis tecta et turri lignea ornata.
- 17. In antiqua ecclesia fuit titulus 00. Sanctorum nunc vero desideratur ut(?) in futura consecratione SS-mae Trinitatis et SS. Omnium.
- 20. Celsissimorum ducum Czartoryskich palatini Rusiae et Marie Sophiae de Sieniawskie coniugum villae haeredum.
- 54. 7: [...].
- 62. De novo per rectorem extracta.
- 63. Non est
- 64. Non est.
- 65. Non est.
- 88. Includendo expensas pro familia et re oeconomica tu pro salariandi vicario et organario possunt ascendere 1200 fl.
- 128. Ante ipsam visitationem discolus fuit et aufugit, sed per rectorem eccl. alius procurator.
- 129. Loco organarii supplet vices pro tempore adiuventus.
- 130. Non est.
- 131. Non est.
- 133. Aliquot villain minorennes reperiuntur.

KORZKIEW, tabela nr 67

- 1. V. Korzkiew haereditas ill-mi et exe-mi Adami de Zakliczyn Jordan palatinidae Braclawiensis.

4. Scalensis.

15. Murata, aedificata per mag. Ługowski capitaneum Lelowiensem protunc haeredem villae Korzkiew anno 1623.

17. S. Joannis Baptistae

20. Ill-mi domini Adami de Zakliczyn Jordan palatynidae Braclawiensis, uti prefaetae villae haeredis.

54. 5: [...].

62. Prope caemeterium, indigent reparatione.

63. Non reperitur.

64. Non reperitur.

65. Non reperitur.

88. In hoc beneficio reperitur exiguus fi. 300 computari possunt.

128. Organarium fovet et salariat.

129. Non est.

130. Non est.

131. Non est.

133. Non est.

MINOGA, tabela nr 68

1. V. Minoga, haereditas dumus Szembecianae pro nunc vero advitalis - - Hedvigis Łubienska capitanea Leloviensis.

4. Scalensis.

15. Murata de novo aedificata ab Ill- mo Szembek succamerario Crac. uti haeredis villae Minoga.

17. Nativ. BYM.

20. Illustres Szembecii alias haeredes villae in Minoga.

54. 6: [...].

62. Est domus in parte reparatione indiget.

63. Non est.

64. Non est.

65. Non est.

88. 800 fi. computantur.

128. Est quem salariat.

129. Non est.

130. Non est.
131. Non est.
133. In aestate 6 vel plus reperiuntur.

MODLNICA, tabela nr 69

1. V. Modlnica ad praesens haeres magn. Stanislaus Łętowski subdapifer Crac. cum sua consorte Constantia de domo Jordanowa haeredissa huius villae.
4. Skalensis.
15. Lignea tam in maiori, quam in minori chora, a quo erecta nescitur tantum ad hanc ecclesiam est capella murata testiduneata a Joanne Kucharski haerede in Tomaszowice fundata, in qua capella est altare s. Annae.
17. S. Adalberti Archiepiscopi et Martyris.
20. Ad praesens magn. Joannes Łętowski subdap. Crac. cum sua Constantia de Jordanow.
54. 5: [...].
62. Post caemeterium est domus lignea etiam indiget reparatione in hippocausto, tectum bonum stramine contectum.
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 1200 fl. cum expensis.
128. Blasius Sasorkowicz in parochia Raclaviensi natus, in hac parochiali ecclesia a festo Paschalis commorans, annorum 66.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
133. Non sunt.

NIEDZWIEDZ, tabela nr 70

1. V. Niedzwiedz haereditatis ill-is et magn. De Małachowice Małachowski Oswiecimensis, Wowolnicensis capitanei.
4. Scalensis.
15. Murata scandulis tecta in minori choro veterioribus, a qui murata non extat, tantum anno 1493 erecta post 1711 conflagrata 19 Septembris et denuo restaurata.
17. S. Adalberti Archiepiscopi et Martyris.

20. Haeres bonorum solus et unicus.
54. 10: [...].
62. In simul cum domo vicariali ex una parte etiam in tectis desideratur reparatio.
63. Est domus distincta a latere domus vicarialis, stramine contacta in parte indigent reparatione.
64. Non est.
65. Non est.
88. 1500 fl.
128. Fovetur et salariatur.
129. Fovetur et salariatur.
130. Non est.
131. Non est.
133. Non est.

PRANDOCIN, tabela nr 71

1. V. Prandocin ad abbatiam Mogilnensem pertinens, ad - - Kunicki suffr. Crac. uti abbatem commendatarium Mogilnensem pertinens.
4. Scalensis.
15. Murata ex lapide quadrato scandulis tecta et a moderno parocha notabiliter restaurata a veteri forma.
17. S. Joannis Baptistae.
20. Abbati Clarae Tumbae.
54. 9: [...].
62. Lignea prope caemeterium, stramine tecta.
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 800 fl.
128. Sebastianus Wacholski jam 4 annis inservit ecclesiae et salariatur ab ill. AR. parocha.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
133. Tempore aestatis reperiuntur nonnulli, qui solent adesse apud organarium pro instructione.

SĄSPOW, tabela nr 72

1. V. Sąspow cuius haeres ill-mus Hieronimus comes in Żywiec et Pieskowa Skala Wieloposki capitaneus Zarnovecensis.
4. Scalensis.
15. Ligna noviter extracta anno 1744 - impensis Ill-mi haeredis cum adiutorio parochianorum.
17. S. Catharinae Virginis et Martyris.
20. Domus ill- morum Wielopolscionorum, uti pro nunc Wielopolski capitaneus cum sua consorte ill-ma Ursula de Potockie.
54. 2: [...].
62. Est ligna post coemeterium noviter extracta.
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 500 fl. includendo expensas.
128. Pro nunc non est, tantum ex alia ecclesia nudo tempore visitationis est convocatus. In discessu advenit organarius ad ecclesiam Andreas Chuchrowski.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
133. Non est.

SIECIECHOWICE, tabela nr 73

1. V. Sieciechowice possessionis PP. Congregationis Missionis arcensis Crac. seminarii.
4. Scalensis.
15. Murata, a quo fundata non constat.
17. S. Andreae Apostoli.
- 20 Adpraesens controversi inter AR. ac R. PP. Congregationis Missionis, honorum eorundem possessores et illustrem et magnificam Szaniawska subdap. Regii.
54. 3: [...].
62. Prope ecclesiam, alias ad portam maiorem ecclesiae.
63. Non reperitur.
64. Non reperitur.

- 65. Non reperitur.
- 88. 100 Ungarici.
- 128. Est, quem salariat modernus commendarius.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. In aestate reperiuntur 5 vel 6.

SKAŁA, tabela nr 74

- 1. O. Skała religiosarum monialium ordinis Francisci conventus s. Andreae Cracoviae.
- 4. Scalensis.
- 15. Murata e lapide non dealbata, ex una parte ab oriente in pariete scis sura ex altera autem est capella s. Stanislai ruinata.
- 17. S. Nicolai epi et confess.
- 20. Religiosissimae abbatissae monialium cum conventu suo s. Andreae Crac.
- 54. Unum tantum oppidum Skała cum suburbia.
- 62. Modo subditus manet in hanc domo, nam modernus organarius in civitate residet habens suam domum.
- 63. Non est.
- 64. Non est.
- 65. Non est.
- 88. 500 fl efficere potest.
- 128. Fuerat Casimirus Zadęcki per aliquot annos pronunc in lite cum reverendo parocha et est causa apud celsissimum principem nondum decretum latum in ipsius locum substitutus est filius Laurentius Zadęcki, qui et legere nescit, nec capax, ut sit organarius, pater eius senex assuetus potus cremati et discolus, uti tempore visitationis compertum.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. Non est.
- 133. Aliqui tantum apud organarium reperiuntur.

SŁOMNIKI, tabela nr 75

- 1. O. Słomniki SRM regis Poloniae, cuius regimen spectat ad magnum procuratorem arcis Cracoviensis.
- 4. Scalensis.

15. Ligna scandulis novis tecta a moderno parocha, a quo aedificata non constat.
17. Observatur SSmi Corporis Christi in visitatione vero Oborsciana an. 1663 describitur, quodsi titulus s. Bartholomaei.
20. SRM.
54. O. Słomniki et in controversia cum parochia Niedzwiedz de villis Słomniczki et Miłocice, et est modo in possessione parochus in Słomniki.
62. Ligna prope coemeterium per medietatem scandulis tecta et mediante stramine, in parte indiget reparatione.
63. Sub uno tecto cum organario habet residentiam cum hippocausto.
64. Non est.
65. Non est.
88. 1000 fl.
128. Est et pro salario habet ex censibus a civibus Słomnienesibus tum ex aliis foundationibus suam pensionem.
129. Est, salarium habet ex accidentibus.
130. Non est.
131. Non est.
133. Sunt ex oppido filii civium, quos informat organarius.

SMARZOWICE, tabela nr 76

1. V. Smarzowice, bona regalia alias ad capitaneatum Oycoviensem.
4. Scalensis.
15. Ligna scandulis tecta 1571 post conflagrationem prioris aedificata, per rectorem autem modernum a fundamentis notabiliter reparata.
17. S. Margarithae Virginis et martyris.
20. SRM.
54. 4: [...].
62. Est ligna nova et commoda, stramine contecta.
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 800 fl. ascendere potest.
128. Paulus Warszawski 22, duos annos commorans penes hanc ecclesiam vitae honestae, pro quartuali 6 fl. percipit, habet parvum hortum.

129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
132. Pueri duo vel tres aliquando, quos informat organarius.

SUŁOSZOWA, tabela nr 77

1. V. Sułoszowa cuius haeres ill-mus et magn. Hieronimus de Pieskowa Skała Wielopolski, capitaneus Zarnowecensis.
4. Scalensis.
15. Murata tam in minori choro, quam maiori, ex libro beneficiorum constat, quo sit per scultetum unum et a cmethodonibus villae extracta.
17. S. Laurentii Martyris.
20. Domus ill. Wielopolsiana uti nunc ill. Capitaneus Wielopolski solus et unicus.
54. Unam tantum villam habet sed amplam, nam domos habet 375, etiam et arx dicta Pieskowa Skała cum suo praedio pertinet ad hanc parochiam.
62. Est lignea post coemeterium, totaliter reparatione indiget.
63. Non est.
64. Non est.
65. Non est.
88. 400 fl. includendo expensas efficit.
128. Isidorus Chudzikowski circa ecclesiam a duobus annis commorans.
129. Non est.
130. Non est.
131. Non est.
132. Non sunt.

SZRENIAWA, tabela nr 78

1. V. Szreniawa, haeres illmus et magn. Stephanus Morsztyn castellanus Konariensis Sieradiensis cum - - consorte.
4. Scalensis.
15. Lignea de novo extracta a fundamentis a. 1746 finita ab illmo Morsztyn castellano Konariensi.
17. In antique ecclesia erat Nativ. BVM.

20. Haereditis in Szeniawa prout decretum consistorii gen. Crac. institutionis ad hocce beneficium moderni rectoris 1746 - - 20 Julii obloquitur.

54. 13: [...].

62. Est domus longe ab ecclesia in villa, nova extracta commoda, habet hortum parvulum sulcorum.

63. Non est.

64. Non est.

65. Non est.

88. 1500 fl. includendo expensas oeconomicas, tum victum amictum parochi.

128. Paulus Chuchrowicz 24 anno inservit huic ecclesiae et a rectore ecclesiae in suis bonis moribus est recommendatus.

129. Non est.

130. Non est.

131. Non est.

133. Non est.

TCZYCA, tabela nr 79

1. V. Tczyca pro nunc tenet m. Martinus Walewski dapifer sieradensis acquisitorio a creditoribus, nam anteacto tempore erant haeredes horum honorum mm. Komorniccy.

4. Scalensis.

15. In parvo choro murata in mango lignea et capella s. Nepomuceniseiuncta ad septentrionem, lignea a. 1732 a - - moderno parocha extracta et deceter ornatè.

17. S. Aegidii Abbatis.

20. Haereditis villarum Tczyca et Charonica.

54. 6: [...].

62. Est domus lignea, commoda, stramine tecta, indigent reparatione.

63. Non est.

64. Non est.

65. Non est.

88. 100 ungaricum.

128. Josephus Wilczynski annorum 36, commorans in hoc loco 14 annis et vigillans ecclesiae.

129. Non est.

130. Idem organarius.

131. Non est.

133. Paucissimi, quia nobiles prohibent subditis suis ne scholam frequentant.

ULINA, tabela nr 80

1. V. Ulina haeredistis magnifici Vladislai Zakrzewski.

4. Scalensis.

15. Lignea vetus primi lapidis impositio facta est a. 1666, 16 Febr., finita haec ecclesia in sua structura anno 1685.

17. Sub titulo s. Catharinae haec ecclesia colitur.

20. Haeredis villae praesens magnifici Zakrzewski.

54. 2: [...].

62. Prope coemeterium lignea, stramine contecta, indiget reparatione.

63. Non est.

64. Non est.

65. Non est.

88. 400 fi. cum expensis.

128. Martinus Kopcinski 16 annos commorans in hac ecclesia, omnem diligentiam habet ecclesiae.

129. Non est.

130. Non est.

131. Non est.

132. Non est.

UNIEJOW, tabela nr 81

1. V. Uniejow ad conventum Miechowiensem ordinis Canoniorum Reg. Ssmi Sepulchri.

4. Scalensis.

15. De lapide constructa et murata, quo anno non constat, tamen ex imaginibus antiquioribus a multis annis esse constructa et reparata.

17. S. Viti Martyris.

20. Revmi praepositi Generalis Canoniorum Reg. SS. Sepulchri cum suo capitula Miechoviensi.

54. 5: [...].

62. Lignea prope coemeterium extra tamen stramine tecta.

63. Non est.

64. Non est.

- 65. Non est.
- 88. 1000 fl. cum expensis.
- 128. Antoniusz Siekanski annorum circiter 40, modestus et ad servitium ecclesia promptus.
- 129. Non est.
- 130. Non est
- 131. Non est.
- 133. Non est.

WYSOCICE, tabela nr 82

- 1. V. Wysocice haereditatis pro nunc magn. Ludovici Dembinski castellanidae Voynicensis.
- 4. Scalensis.
- 15. Murata ex quadrato lapide a quo aedificata nescitur.
- 17. S. Nicolai epi et confess.
- 20. Mfci Ludovici Dembinski castellanidae Voynicensis.
- 54. 4: [...].
- 62. Prope domus rectoris totaliter devastata et nova extrui debetur.
- 63. Non est.
- 64. Non est.
- 65. Non est.
- 88. Circiter 1000 fl. Polon. includendo expensas.
- 128. Organarium fovet et salariat.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. Non est.
- 133. 3 apud organarium in aestate pro studiis reperiuntur.

ZADROZE, tabela nr 84

- 1.V. Zadroze monialium s. Francisci conventus s. Andreae Crac.
- 4. Scalensis.
- 15. Lignea novo aedificata a. 1740 a benefactoribus variis.
- 17. S. Martini epi et confess.
- 20. Monasterii monialium s. Andreae legitimae et unicae collatrices.
- 54. 3: [...].
- 62. Est lignea vetus, stramine contecta, indiget reparatione.

- 63. Non est.
- 64. Non est.
- 65. Non est.
- 88. 300 fl tantum.
- 128. Stanislaus Radowicz per duo annos inservit ecclesie per 5 fl. pro quartali percipit a rev. parocha.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. Non est.
- 133. Non est.

ZIELONKI, tabela nr 83

- 1. V. Zielonki SRM.
- 4. Scalensis.
- 15. Tota murata in minori choro tabulatum muratum in maiori ligneum.
- 17. Nativ. BMV.
- 20. Collegii Maioris Univer. Crac.
- 54. 7: [...].
- 62. Extra coemeterium lignea scandulis tecta in parte indiget reparatione.
- 63. Non est.
- 64. Non est.
- 65. Non est.
- 88. 1200 fl. computando cum expensis, quae sunt notabiles.
- 128. Mathias Konieczkiewicz post mortem patris iam per sex annos commoratur sobrius et diligens in officis ecclesiasticis.
- 129. Non est.
- 130. Non est.
- 131. Non est

5. Opis przebadanych źródeł

5.1 Opis wizytacji

Charakterystyczne dla opracowanych przeze mnie wizytacji jest fakt, że opisane w nich parafie zostały zwizytowane przez archidiakona na polecenie biskupa, a tylko w dwóch wypadkach robił to sam biskup.

1. Wiz. 1598 r. (ArKMKr sygn. AV 65) dek. Nowa Góra, Proszowice, Skała - wizytował archidiakon Krzysztof Kazimirski na polecenie bpa Jerzego Radziwiłła.
2. Wiz. 1598 r. (ArKapMKr sygn. AV Cap.17 dek. Nowa Góra oraz wiz. 1598 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 15) dek. Skała - wizytował archidiakon Krzysztof Kazimirski.
3. Wiz. 1602 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 20) dek. Nowa Góra - wizytował bp Bernard Maciejowski.
4. Wiz. 1610 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 28) dek. Skała - wizytował ks. Roch Zardecki prepozyt Tarnowski z ramienia bpa Piotra Tylickiego.
5. Wiz. 1614 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 32) dek. Proszowice - wizytował archidiakon katedry krakowskiej Hieronimus Reczajski z ramienia bpa Piotra Tylickiego.
6. Wiz. 1617 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 33) dek. Nowa Góra - wizytował archidiakon Jan Foxius z ramienia bpa Marcina Szyszkowskiego.
7. Wiz. 1618 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 40) dek. Skała i (ArKapMKr sygn. AV Cap 41) dek. Proszowice - wizytował archidiakon Jan Foxius.
8. Wiz. 1629 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 42) dek. Proszowice i wiz. 1630 (ArKapMKr sygn. AV Cap 42) dek. Skała - wizytował archidiakon Jan Foxius.
9. Wiz. 1644 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 45) dek. Nowa Góra - wizytował archidiakon Jan Tarnowski.
10. Wiz. 1663 (ArKMKr sygn. AV 8) dek. Nowa Góra i Skała - wizytował archidiakon Mikołaj Oborski.
11. Wiz. 1704 (ArKMKr sygn. AV 15) dek. Nowa Góra - wizytował archidiakon krakowski Remigiusz Suszycki na polecenie bpa Kazimierza Łubieńskiego.
12. Wiz. 1727 (ArKMKr sygn. AV 23) dek. Skała, wiz. 1728 (ArKMKr sygn. AV 23) dek. Nowa Góra i wiz. 1729 (ArKMKr sygn. AV 23) dek. Proszowice - wizytował archidiakon krakowski Michał Kunicki.
13. Wiz. 1747 (ArKMKr sygn. AV 30) dek. Nowa Góra - wizytował bp Andrzej Stanisław Kostka Załuski.
14. Wiz. 1747 (ArKapMKr sygn. AV Cap. 67) dek. Proszowice - wizytował ks. Maciej Łubieński z polecenia bpa A. S. Kostki Załuskiego.
15. Wiz. 1748 (ArKMKr sygn. AV 29) dek. Skała - wizytował ks. Andrzej Nehrebecki na polecenie bpa A. S. Kostki Załuskiego.

16. Wiz. 1783 (ArKMKr sygn. AV 54) dek. Proszowice - wizytował ks. Jacek Kochański z polecenia bpa Michała J. Ciołka.

17. Wiz. 1783 (ArKMKr sygn. AV 59) dek. Nowa Góra i Skała - wizytował ks. Stanisław Ptaszyński z polecenia bpa Michała J. Poniatowskiego.

5.1.1 Wizytacje z końca XVI wieku

Dekanat Nowa Góra został w roku 1598 dwa razy zwizytowany: pierwszy raz 22.01-26.07. sygn. AV Cap. 65, oznaczono ją dodatkowo *Compendium*⁹³ oraz drugi raz 9.12-17.12. sygn. Av Cap. 17. Pierwsza wizytacja jest krótka, pobieżna, bez opisu wnętrza kościoła. Opis jednej parafii wynosi przeciętnie 2-3 karty. Znajdujemy tam informacje na temat rektora scholi i trzech kantorów, druga wizytacja ma opis parafii zajmujący od 3-17 kart. Znajduje się tam dokładny opis kościoła, informacja o trzech instrumentach, ale nie ma wzmianek o służbie kościelnej. Można sobie zadać pytanie, co wpływało na kształtowanie się zawartości kwestionariusza, jeśli w wizytacjach odnajdujemy różne dane, wprawdzie sobie nie przeczące, ale się uzupełniające. Pismo z wizytacji pierwszej jest dosyć czytelne i równe, zawiera dużo skrótów; z drugiej wizytacji pismo jest bardzo mało czytelne z powodu zamasytego pisma, użytych skrótów i atramentu, który pozostawiał ślady na odwrotnej stronie.

Dekanat Skała w roku 1598 został również zwizytowany dwa razy: pierwszy raz między 27.10 a 28.11. Ta wizytacja ma sygn. AV Cap. 65, jest nazwana *Compendium*. Po raz drugi między 29.11 a 31.12, oznaczona jest sygn. AV Cap. 15. Opisy parafii z pierwszej wizytacji zajmują przeciętnie 1-2 kart i zawierają stosunkowo szczegółowe informacje na temat kościoła, jego wyposażenia, kleru, dochodów, pracowników, ilość wsi oraz dekret reformacyjny zaczynający się od słów: „*Quod reformationem attinet*”. Z wizytacji drugiej znajdują się bardzo krótkie opisy parafii bez opisu wnętrza kościoła. Wizytacja kończy się wyliczeniem wsi należących do parafii, co jest równoznaczne z brakiem dekretu reformacyjnego. Na jedną parafię przypada opis średnio mieszczący się na jednej karcie. Opis miasta Olkusza jest najdłuższy i zajmuje 4 karty. Znalazłam tam informację o jednym instrumencie i trzech kantorach. Nasuwa się pytanie: dlaczego w jednym półroczu polecono zwizytować dwa razy parafie tego samego dekanatu?

⁹³ *Compedium*- łac. skrócenie, w: *Słownik kościelny łacińsko-polski*, red. A. Jougan, Warszawa 1992, s. 128.

Dekanat Proszowice został w roku 1598 tylko jeden raz zwizytowany, sygn. AV Cap. 65. W tytule księgi wizytacyjnej nie wymieniono nazwy Proszowic, jest więc sprawą przypadkową, że ten fakt odkryłam. Długość i rodzaj opisu wizytacji pokrywa się z protokołami wizytacji Nowa Góra i Skała.

5.1.2 Wizytacje z pierwszej połowy XVII wieku

Wizytacje te są bardzo krótkie, nie osiągają nawet połowy danych zawartych w wizytacjach z końca XVI wieku. Wiele parafii nie funkcjonowało, ponieważ kościoły były zdewastowane lub zniszczone przez heretyków. Na terenie Polski trwały wojny: szwedzka, rosyjska, kozacka, co znajdowało swoje odbicie w kryzysie gospodarczym i politycznym kraju⁹⁴, zmniejszeniu liczby ludności, zubożeniu szlachty, plądrowaniu świątyń i co za tym idzie - zubożeniu kościoła. Poza tym odczuwalne były wpływy reformacji i idąca za tym profanację kościołów. To może tłumaczyć fakt, że wizytowano parafie coraz rzadziej: w 1602 (Nowa Góra), 1610 (Skała), 1614 (Proszowice), 1617 (Nowa Góra), 1618 (Skała, Proszowice), 1629 (Proszowice), a następnie dopiero w roku 1644 (Nowa Góra). W pierwszej połowie XVII wieku 25 parafii nie zostało zwizytowanych z niewyjaśnionych powodów, 5 kościołów było sprofanowanych⁹⁵, jeden nie nadawał się do użycia z powodu złego stanu⁹⁶, jeden był od dwóch lat spalony⁹⁷. Opisy zawarte w wizytacjach są bardzo zredukowane co do szczegółów wystroju kościoła, szczególnie w roku 1618 i 1630 obejmuje opis parafii od trzech linijek do 3 stron.

Z tego okresu czasu protokoły wizytacji zawierają bardzo mało informacji na temat organów, czy organistów lub innej służby kościelnej.

5.1.3 Wizytacje z drugiej połowy XVII wieku

Z drugiej połowy XVII wieku posiadamy jedną wizytację dla dekanatów Nowa Góra i Skała z roku 1663.

⁹⁴ S. Litak, *Struktura i funkcje parafii ...*, s. 293.

⁹⁵ Sosnka 1602 r. i 1617 r.; Przegonia do roku 1599; Gorka 1618 r.; Dalowice 1618 r.; Wyszowice do 1628 r.

⁹⁶ Dalowice 1618 r.

⁹⁷ Bierkow 1618r.

Wizytacja ta, podobnie do innych, zaczyna się od podania nazwy wsi, poprzedzona określeniem *villa* lub *oppidum*. Następuje opis kościoła, zakrystii, wymieniony zostaje budulec, wezwanie, data poświęcenia, patron.

Kolejno bez wcięcia tekstu czy pogrubienia liter zostają wymienione:

Ciborium, Argentum, Cuprum, Stannum, Cassule, Lintea Supellex, Libri.

Te słowa są podkreślone i stanowią oznaczenie podrozdziału.

Następuje opis domu wikarego, sług kościelnych, w tym kantora, organisty i rektora szkoły. Bezpośrednio przed *dekretem reformacyjnym* wyliczane są wsie, należące do parafii.

Organy wymieniane są bezpośrednio po opisie kościoła, w Cuprum, w Stannum, w Lintea Supellex.

5.1.4 Wizytacje z wieku XVIII

Wizytacja z roku 1704, sygn AV 15, dotyczy tylko dekanatu Nowa Góra. Zawiera ona opisy zaledwie 4 parafii o krótkiej zawartości tekstowej, które na szczęście przekazują nam informacje o organach, czy organistach.

Następna wizytacja z roku 1727-29 dotyczy wszystkich dekanatów i zawiera coraz bardziej dokładne i długie opisy parafii. Tekst tej wizytacji dzieli się optycznie na podrozdziały:

- dane określające charakter miejscowości (wieś lub miasto), budowniczy kościoła, materiał budowlany, przez kogo konsekrowany, wezwanie, jurispatronatus, odpusty.
- opis pobieżny kościoła, zakrystia, najświętszy Sakrament, ołtarze z wezwaniem, lampy, chrzcielnica, ławki, ambona, okna, chór muzyczny, materiał z którego jest zbudowany, stan utrzymania, instrument, ilość głosów, wygląd, ev. brzmienie, konfesjonały, dzwony.
- uposażenie kościoła w pola, ogrody, dotacje.
- proboszcz, jego tytuły, uprawnienia, wikary, zapłata.
- kantor i organista, ich zarobek.
- dochody parafii (proboszcza), dziesięciny, wyrobnicy, domy plebana i służby kościelnej.
- wsie należące do parafii.
- szczegółowy inwentarz kościoła, naczynia srebrne, ornaty, alby, obrusy, lichtarze, obrazy.
- obora i sprzęt gospodarski.
- opis budynków plebańskich.

- dekret dla parafii.

Począwszy od tej wizytacji informacji o organach należało szukać dużo dalej niż w początkowych zdaniach tekstu. Zaś informacje o organiście lub kantorze i ich domu znajdowały się w połowie wizytacji lub przed dekretem reformacyjnym. Już tutaj w tekście zdarzały się słowa w języku polskim, chociaż stanowiło to wyjątek.

Następna wizytacja z roku 1748 jest bardzo charakterystyczna, ponieważ pobieżny opis kościoła pisany jest po łacinie, a począwszy od inwentarza kościoła przechodzi na język polski. Opisy w języku polskim uczynione są bardzo drobiazgowo, wyliczając np. ornaty, alby lub inne szaty kościelne uwzględniając kolory. Po opisie budynku plebana, poddanych, opisie dziesięcin, budynku wikarego, organisty i kantora następuje *Decretum Reformationis* znowu w języku łacińskim.

Wizytacją najbardziej obfitą w informacje jest ta z 1783 roku, pisana całkowicie po polsku, czasami z małymi dopowiedzeniami po łacinie.

W tekście wizytacji słowa stanowiące jak gdyby początek nowego odcinka pisano pogrubionymi i powiększonymi optycznie literami. Mogły się one znajdować w środku tekstu. Jako przykład podaję:

Kościół (województwo, powiat, ile mil oddalony od Krakowa lub innego miasta, ile wsi posiada, ile mil są one oddalone od kościoła, ilu ma parafian, ilu było ich do spowiedzi wielkanocnej, chrzty, śluby, pogrzeby, ilu jest dysydentów, Żydów, protestantów, wyliczone szynki i browary).

Następował opis kościoła: podane wezwanie, data konsekracji, opis dachu, dzwonnicy, sygnaturki, kruchty, posadzki w kruchcie, drzwi do kościoła, posadzki w kościele w dużej nawie, w mniejszej nawie, opis okien, ich ilość, kraty w oknach, ilość ławek i miejsce ustawienia, konfesjonały. Dalej wymieniano: ambonę, chór muzyczny, instrument, miechy, chrzcielnicę, ołtarze z dokładnym opisem.

Główne punkty stanowiące jak gdyby początek nowego podrozdziału to:

Zakrystia

Dzwonnica

Cmentarz

Jus patronatus

Prebenda

Obligacje

Inwentarz sprzętów i ruchomości kościoła: Srebro, Cyna, Miedź, Blacha, Żelazo, Spiż.

Aparaty kościelne i Bielizna kościelna: Ornaty, Kapy, Alby.

Książki, Sumariusz praw i dokumentów kościoła, dekrety.

Stan ekonomiczny i dochodowy Kościoła

Plebania (opis izb, podłóg, piecy, mebli, ścian, folwarku, piekarni, obory, chlewików, stajni, wozowni, spichlerza, ogródu, stodoły, płotu).

Domy wikariuszy i poddanych kościelnych (jak organisty, kantora i innych sług).

Szpital (uposażenie, mieszkańcy).

Opisanie sprzętów budynku plebańskiego (obrazy, stołki, stół itp).

Sprzęty gospodarskie (konie, siodła, wozy, pługi, brony, widły, sanie, drabiny, łańcuchy, itp).

Inwentarz obory (krowy, owieczki, gęsi, byczek).

Sprzęt folwarczny (konew, cebrzyk, stóły, stoliki, miarka, młynek do chodzenia zboża).

Grunty plebańskie (wyliczenie).

Dziesięciny (wyliczenie razem z zyskiem policzonym dla plebana, którym był wielebny... imię i nazwisko, urodzony, wyświęcony, instytuowany na tę parafię przez kogo).

Stan osobisty (pierwszy wikary, drugi wikary, z imienia i nazwiska wymieniony organista, kantor, kościelny, dyrektor szkoły, ubogich w szpitalu ile, fundusz przyznany na szpital).

Dekret wizyty (pochwały dotyczące plebana, zalecenia dotyczące wypełniania obowiązków i polecenia wykonania napraw rozłożone na trzy lata, według stopnia konieczności).

W przebadanym okresie przedłużał się odstęp czasowy między wizytacjami od dwóch w jednym roku do średnio 20 - 25 lat. Najdłuższą przerwą dla dekanatu Nowa Góra było 41 lat (1663-1704), dla dekanatu Proszowice 99 lat (1629-1728), dla dekanatu Skała 64 lata (1663-1727). Jedną z przyczyn występowania długich odstępów czasowych między przeprowadzanymi wizytacjami mogły być działania wojenne i związane z tym kryzys gospodarczy⁹⁸.

Najbardziej interesujące mnie zagadnienia dotyczą organów: ich istnienia, stanu zachowania, wielkości, umiejscowienia, wyglądu, kosztów zakupu itp. oraz organistów: imię i nazwisko, wiek, lata służby, otrzymana zapłata, obowiązki, dom z gospodarczym wyposażeniem, inne dochody, sytuacja rodzinna i moralna. Również informacje o rektorze szkoły i kantorze jako poprzednikach organisty bądź będących jednocześnie zatrudnianych z organistą, jak i o kalikanciście, stanowią dla mnie dużą wagę.

⁹⁸ A. Wyczański, *Polska - rzeczą pospolitą szlachecką 1454-1764*, Warszawa 1965, s. 307 i n.; Z. Sadowski, *Pieniądz a początki upadku Rzeczypospolitej w XVII w.*, Warszawa 1964, s. 15 i n.

5.2 Opis Tabel Załuskiego

Tabele Załuskiego wzięły swoją nazwę od biskupa Załuskiego i powstawały jednocześnie z przeprowadzanymi wizytacjami⁹⁹ w latach 1747 - 1748. Według moich badań mogę stwierdzić, że informacje pochodzące z wizytacji i Tabel Załuskiego dotyczące domów służby kościelnej są czasami rozbieżne i wskazywałyby na późniejsze wypełnianie Tabel. Tabele stanowią razem 12 tomów i opisują parafie pochodzące z 47 dekanatów. To jedyny w swym rodzaju dokument pisany ręcznie na wydrukowanym formularzu, który mieści się na dwóch arkuszach obok siebie zszytych w księgę i stanowiących jedną tabelę dotyczącą jednej parafii. Każda Tabela nosi u góry tytuł: (lewa strona) *Tabella eorum super quibus in* (prawa strona) *Visitacione inquirendum est*. W każdej Tabeli znajdujemy 140 krótkich informacji na temat danej parafii wpisanych w kwadratowe pola, które są zaopatrzone w wydrukowany tytuł. Nie został ujęty w Tabeli instrument muzyczny znajdujący się w kościele, za to znajdujemy tam nazwiska pracowników kościelnych, wymieniając ich zapłatę, pobieżny opis domów oraz inne funkcje przez nich wykonywane, np. organista wykonujący rolę kantora , kościelnego, kościelnego, nauczyciela i ewentualnie grabarza - informacje, które nie zawsze zapisywano w tekście wizytacji. Największą ich zaletą jest szybki dostęp do konkretnych wiadomości z powodu sposobu ich zapisywania. Karty Tabel nie były pierwotnie numerowane, dopiero w ostatnich czasach uzupełniono ich numerację. Językiem ich jest łacina.

⁹⁹ O równoczesności powstawania akt wizytacji i tabel świadczą wzmianki w instrukcji wizytacyjnej z roku 1747: ArKMKr, Acta gratiosa, nr 1, s. 537-555, 560.

ROZDZIAŁ II

ORGANY W KOŚCIOŁACH DEKANATÓW NOWA GÓRA, PROSZOWICE I SKAŁA NA PODSTAWIE WIZYTACJI

1. Dekanat Nowa Góra

1.1 Babice [obecnie dekanat Babice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych

Świątynia ta była wzmiankowana od 1440 r. W roku 1524 bp Jan Konarski ufundował nowy kościół, który w XVIII wieku spłonął. Nową świątynię wybudowano w roku 1763 przez bpa Kajetana Sołtyka wykorzystując zachowane części starego kościoła. Obecnie jest to budynek jednonawowy z dwoma kaplicami bocznymi, murowany. Najstarsza część kościoła pochodzi z okresu baroku, ołtarz główny i dwa boczne są w stylu rokokowym¹⁰⁰. Korpus i prezbiterium są sklepione kolebkowo z lunetami, kruchta - kopułowo. Chór muzyczny wsparty jest na filarach, przy kościele znajduje się murowana barokowa dzwonnica¹⁰¹.

Po raz pierwszy odnotowano istnienie organów muzycznych w roku 1644¹⁰². Następnie w roku 1663 dodano informację, że są to *organy muzyczne 6-głosowe*¹⁰³. Prawdopodobnie był to ten sam instrument, ponieważ między wizytacjami upłynęło tylko 19 lat.

W wizytacji z roku 1728 wzmiankowano *organy* stojące na chórze drewnianym¹⁰⁴. Był to instrument usytuowany prawdopodobnie na chórze znajdującym się ponad prezbiterium, ponieważ był on wymieniony przy opisie prezbiterium.

W roku 1748 odnotowano istnienie nowo skonstruowanych, stałych 10-głosowych *organów* na nowo wybudowanym i pomalowanym chórze dla kantorów¹⁰⁵ (w głównej nawie).

¹⁰⁰<http://parafiababice.pl/historia> (23.05.2021)

¹⁰¹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska*, Wydawca: Narodowy Instytut Dziedzictwa, Warszawa 2016, red. meryt. Sławomir Brzezicki (i in.), s. 145.

¹⁰² ArKpMKr sygn. AV Cap. 45, k. 53v.

¹⁰³ ArKMKr sygn. AV 8, k. 54.

¹⁰⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 269.

¹⁰⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 223.

Kościół w Babicach spalił się i w roku 1763 został na nowo wymurowany¹⁰⁶. Wizytacja z roku 1783 wymienia 12-głosowe *organy z pedalem i bębniem* znajdujące się na chórze muzycznym drewnianym nad wielkimi drzwiami¹⁰⁷.

1.2 Chechło [obecnie dekanat Jaroszewiec, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Kościół parafialny po raz pierwszy jest wzmiankowany w źródłach z 1308 r. Kolejny drewniany kościół został wzniesiony prawdopodobnie w 1517 r. Istniał on do roku 1807, a następnie został zastąpiony murowanym¹⁰⁸. Obecna świątynia jest jednonawowa z węższym prezbiterium zamkniętym wielobocznie. Przy prezbiterium od południa znajduje się zakrystia, od zachodu skarbczyk. Chór muzyczny jest wsparty na trzech arkadach filarów. W ołtarzu głównym rokokowym znajduje się obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, w bocznych wczesnobarokowych ołtarzach obrazy św. Antoniego i św. Rodziny. Zachowały się poza tym dwa ornaty haftowane z XVII i XVIII w., kapa brokatowa i dalmatyki z XVIII wieku¹⁰⁹.

W wizytacji z roku 1617 wymienione zostały *organy zwane regalem*¹¹⁰. Regał to instrument skrzyniowy, wyposażony w piszczałki stroikowe bez tzw. tub rezonansowych.

W roku 1644 zostało potwierdzone istnienie *organów muzycznych*¹¹¹ (czy był to regał już nie napisano).

Źródła z roku 1663 potwierdzają istnienie *organów zwanych zwykłym pozytywem*¹¹². W roku 1728 na pomalowanym drewnianym chórze znajdowały się *organy 8-głosowe zwane pozytywem*, wyreperowane przez aktualnego rektora kościoła¹¹³. Być może był to ten sam pozytyw, który 20 lat później (1748) stał na chórze dla kantorów nad dużymi drzwiami jako 8-głosowe *organy przypominające drewnianą skrzynię częściowo pomalowaną*¹¹⁴, która była cała zakurzona i pokryta pająkami, z których należało ją oczyścić¹¹⁵.

¹⁰⁶ArKMKr sygn. AV. 59, s. 522.

¹⁰⁷ArKMKr sygn. AV 59, s. 523.

¹⁰⁸<http://diecezja.sosnowiec.pl> (25.05.2021)

¹⁰⁹*Katalog Zabytków Sztuki w Polsce*, T. I, Województwo krakowskie, red. J. Szablowski, zeszyt 12, powiat olkuski, Warszawa 1953, s. 2.

¹¹⁰ArKapMKr sygn. AV Cap. 33, k. 46.

¹¹¹ArKapMKr sygn. AV Cap. 45, k. 35.

¹¹²ArKMKr sygn. AV 8, k. 70v.

¹¹³ArKMKr sygn. AV 23, s. 307.

¹¹⁴ArKMKr sygn. AV 30, s. 4.

¹¹⁵ArKMKr sygn. AV 30, s. 11.

Wizytacja z roku 1783 wymieniała stojący na chórze *pozytyw* 8-głosowy, wyreperowany przez rządcę parafii¹¹⁶. Można przypuszczać, że od wizytacji z roku 1663 znajdował się w kościele ten sam pozytyw.

1.3 Chrzanów [obecnie dekanat Chrzanów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Pierwotny kościół był prawdopodobnie drewniany. Następny murowany wzniesiono najpewniej w pierwszej połowie XV w. W połowie XVI w. do gotyckiego prezbiterium i nawy dobudowano południową kaplicę. Kościół palił się trzykrotnie: w 1646, 1726 i 1748 r. Obecna świątynia została poszerzona na początku XX wieku, pozostawiono w niej gotyckie prezbiterium¹¹⁷. Ołtarz główny pochodzi z roku 1882 z obrazem św. Mikołaja i późnobarokowymi posągami świętych przeniesionymi z kościoła Mariackiego w Krakowie. Chór muzyczny oparty jest na kolumnach. Ambona neobarokowa, żyrandol z wizerunkiem Orła Białego, międzywojenny¹¹⁸.

W roku 1598 istniał w kościele instrument zwany *organami muzycznymi*¹¹⁹, który w przy następnej wizytacji 1602 został określony jako *nie istniejący*. Wymieniono poza tym chór od zachodu¹²⁰, co wskazywało na główne drzwi umiejscowione od zachodu.

W roku 1617 ponownie wzmiankowano instrument zwany *organami muzycznymi*¹²¹, zaś w roku 1644 ów instrument muzyczny nazwano *organami inaczej pozytywem*¹²².

Według wizytacji z 1663 r. znajdowały się w parafii *organy muzyczne* 14-głosowe¹²³, które przy takiej ilości głosów nie powinny już być pozytywem, chociaż nie mamy informacji o ewentualnym istnieniu pedału.

W roku 1728 funkcjonowały w kościele znajdujące się na murowanym chórze *organy* nowe 12-głosowe¹²⁴, także w roku 1748 na chórze dla kantorów stały ozdobne *organy stałe* 12-głosowe¹²⁵. Był to z pewnością ten sam instrument.

¹¹⁶ArKMKr sygn. AV 59, s. 406.

¹¹⁷pl.m.wikipedia.org/wiki/ (25.05.2021)

¹¹⁸*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 276.

¹¹⁹ArKMKr sygn. AV 17, k. 65v.

¹²⁰ArKapMKr sygn. AV Cap 20, s. 15.

¹²¹ArKapMKr sygn. AV Cap. 33, k. 50v.

¹²²ArKapMKr sygn. AV Cap. 45, k. 47.

¹²³ArKMKr sygn. AV 8, k. 62v.

¹²⁴ArKMKr sygn. AV 23, s. 277.

¹²⁵ArKMKr sygn. AV 30, s. 206.

W roku 1783 na biało pomalowanym chórze znajdował się *pozytyw* 10-głosowy¹²⁶, a więc inny instrument niż 45 lat temu, ewentualnie przerobiony, pomniejszony o głosy zepsute.

1.4 Czernichów [obecnie dekanat Czernichów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Istniejący obecnie kościół w Czernichowie jest pod wezwaniem Trójcy Przenajświętszej. Powstawał on w ciągu kilku wieków, był wielokrotnie powiększany i przebudowywany. Najstarsza część gotycka pochodzi z XV wieku i jest to obecne prezbiterium, ówczesna kaplica murowana, należąca do tynieckiego klasztoru Benedyktynów. Kościół spłonął podczas potopu szwedzkiego (1655). Następnie został odbudowany, powiększony i w 1680 r. konsekrowany pod wezwaniem Trójcy Przenajświętszej i św. Mikołaja. Dalsza rozbudowa nastąpiła w latach 1788-1791. W roku 1966 obiekt ten wraz z ogrodzeniem i czterema kaplicami został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego. W szczytach elewacji bocznych zachowanych jest kilka otworów strzelniczych, świadczących o inkastelacji kościoła (zapewne XVII w.). Wyposażenie kościoła nosi cechy rokokowo -(ambona, ołtarz główny i cztery boczne) - barokowe (portal do zakrystii, obrazy: Chrystus, św. Kazimierz)¹²⁷.

W wizytacji z roku 1663 wzmiankowano *organy muzyczne* 7-głosowe¹²⁸.

Również wizytacja z roku 1704 wymienia na chórze dla kantorów *organy* 7-głosowe wykonane z ołowiu¹²⁹, więc zważywszy na liczbę głosów mógł być to ten sam instrument; zaś we wsi w kaplicy św. Laurentego wymieniono znajdujące się na drewnianym dobrym chórze *organy* 7-głosowe z ołowiu¹³⁰, co najprawdopodobniej oznaczało metalowe piszczałki (stop np. cyny i ołowiu).

W wizytacji z roku 1728 w kościele parafialnym wymieniono *organy* 10-głosowe¹³¹ stojące na prostym chórze dla śpiewaków, a w kaplicy św. Wawrzyńca *organy inaczej pozytyw* 7-głosowy¹³².

¹²⁶ArKMKr sygn. AV 59, s. 489.

¹²⁷*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ..., s. 298.*

¹²⁸ArKMKr sygn. AV 8, k. 52v.

¹²⁹ArKMKr sygn. AV 15, k. 173.

¹³⁰ArKMKr sygn. AV 15, k. 181.

¹³¹ArKMKr sygn. AV 23, s. 355/356

¹³²ArKMKr sygn. AV 23, s. 359.

Wizytacja z roku 1748 wymieniała instrumenty te same, co do wielkości: w kościele parafialnym na chórze dla kantorów nad wielkimi drzwiami *organy* z ołowiu 10-głosowe, ozdobione drewnianymi rzeźbami i malunkami¹³³ a w kaplicy św. Wawrzyńca na chórze *organy* 7-głosowe¹³⁴.

Źródła z roku 1783 opisują stojący na chórze dobry 10-głosowy *pozytyw*¹³⁵. Identyczna liczba głosów każe przypuszczać, że był to ten sam instrument wymieniany przez ostatnie trzy wizytacje, o który dbano, ponieważ znajdował się w dobrym stanie.

1.5 Gorenice [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Kościół parafialny pod wezwaniem św. Mikołaja istniał jako drewniana świątynia od roku 1440. Ponieważ upadł ze starości, wybudowano następny, tym razem murowany kościół o skromnych cechach barokowych w latach 1645-1673r. Z powodu grożącej mu katastrofy budowlanej został częściowo rozebrany i odbudowany w latach 1726-1731. Wyposażenie barokowe i rokokowe pochodzi z XVII i XVIII wieku z poprzedniego kościoła drewnianego¹³⁶. Prezbiterium jest zamknięte półkolisto, nawa szersza, prostokątna, ściany zewnątrz jak wewnątrz rozczłonkowane pilastrami. Ołtarze boczne są wczesnobarokowe, z ok. poł. XVII w., ambona barokowa, posąg Chrystusa Ukrzyżowanego gotycki z XVI w.¹³⁷

Pierwszą informację o *organach zwanych pozytywem* 6-głosowym¹³⁸ posiadamy z wizytacji z roku 1728. Organy te znajdowały się na chórze drewnianym w głównej nawie, dokąd prowadziły wygodne schody.

Wizytacja z roku 1748 zawiera informację o chórze znajdującym się pod dużym oknem i istniejących tam źle brzmiących *organach* przenośnych, *zwanych pozytywem*¹³⁹; można by przypuszczać, że był to ten sam instrument.

Wizytacja z roku 1783 wymienia *pozytyw*¹⁴⁰ w stanie nienadającym się do użytku, znajdujący się na prostym niemalowanym chórze z tarcic. W dalszym ciągu mógł być to ten sam instrument, który coraz bardziej się psuł z powodu nienaprawiania.

¹³³ArKMKr sygn. AV 30, s. 143.

¹³⁴ArKMKr sygn. AV 30, s. 147.

¹³⁵ArKMKr sygn. AV 59, s. 587.

¹³⁶<https://zabytek.pl/pl/obiekty/g-258439> (27.05.2021)

¹³⁷Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 12, s. 5.

¹³⁸ArKMKr sygn. AV 23, s. 323.

¹³⁹ArKMKr sygn. AV 30, s. 58.

¹⁴⁰ArKMKr sygn. AV 59, s. 329.

1.6 Jaworzno [obecnie dekanat Sosnowiec, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha i św. Katarzyny

Parafia powstała w roku 1335, posiadając drewnianą świątynię. W latach 1532-1558 wybudowano kościół murowany. Była to jednonawowa budowla z niewielką wieżą, którą rozbudowano w latach 1690-1700 przez dobudowanie kaplicy Matki Bożej Szkaplerznej. W kolejnych latach świątynia została ponownie rozbudowana. We wnętrzu na uwagę zasługuje barokowe wyposażenie z dawnego kościoła, jak otaczany kultem Wizerunek Matki Bożej Pasawskiej oraz jeden z największych witraży w Europie z przedstawieniem św. Wojciecha¹⁴¹. Chór muzyczny opiera się na trzech arkadach filarowych z parapetem ożywionym kasetonami. Ołtarz główny z czarnego marmuru barokowy z XVII w., pochodzi ze zniszczonego kościoła św. Michała w Krakowie. Ołtarze boczne przy tęczy wybudowane zostały współcześnie. W kaplicy Matki Bożej Szkaplerznej ołtarz późnobarokowy, w środku obraz MB Szkaplerznej z napisem na odwrocie: „depicta Neapoli 1666 12 Januarii”¹⁴².

Po raz pierwszy wzmiankowano 7-głosowe *organy muzyczne*¹⁴³ w wizytacji z 1663 roku. W roku 1728 znajdowały się w kościele na drewnianym malowanym chórze o prostej formie *organy* 8-głosowe¹⁴⁴, a wizytacja z roku 1748 zawiera informacje, że istniały na starożytnie malowanym i podupadłym chórze dla kantorów, znajdujące się pod dużym oknem, 8-głosowe *organy* stałe, dobre, z niedokończonym pomalowaniem¹⁴⁵. Jest to przypuszczalnie ten sam instrument, ze względu na tą samą ilość głosów i nazewnictwo. W kaplicy pw. Św. Krzyża we wsi Jeleń, wymienia wizytacja *organy* 5-głosowe porządne, antyczne¹⁴⁶.

Natomiast wizytacja z roku 1783 zawiera informację o prostym drewnianym chórze mającym przegniłą podłogę i znajdującym się na nim *pozytywie* 8-głosowym złym¹⁴⁷ oraz znajdującym się na chórze kaplicy w kościele *pozytywie* 6-głosowym potrzebującym naprawy¹⁴⁸; oba chóry były połączone wybitą w murze dziurą. Zaś w kaplicy Św. Krzyża

¹⁴¹<http://diecezja.sosnowiec.pl/154.jaworzno.-parafia-pw-sw-wojciecha-i-sw-katarzyny> (26.05.2021)

¹⁴² *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 4*, s. 15.

¹⁴³ ArKMKr sygn. AV 8, k. 66.

¹⁴⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 292.

¹⁴⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 232.

¹⁴⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 237.

¹⁴⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 478.

¹⁴⁸ Tamże.

w Jelnie znajdował się na chórze *pozytywek* stary¹⁴⁹. Dekret wizyty nakazywał w pierwszym roku naprawić dziurę na chórze z powodu obsypujących się kamieni, a w trzecim roku zakupić dwa pozytywy¹⁵⁰.

1.7 Kościelec [obecnie Chrzanów-Kościelec, dekanat Chrzanów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

Kościół św. Jana Chrzciciela został wzniesiony prawdopodobnie w XIV w. w stylu gotyckim i bez zasadniczych zmian przetrwał do 1843/45, kiedy to podjęto całkowitą przebudowę znajdującej się w złym stanie świątyni. Obecnie absyda jest najstarszą zachowaną częścią świątyni, a nowy większy kościół przetrwał do końca XX wieku. Wtedy do świątyni dobudowana została boczna kaplica oraz zmieniony został zasadniczo wystrój wnętrza¹⁵¹. Znaczna część zabytkowego wyposażenia została zniszczona w 2. poł. XX w. Nawa główna otwarta jest do bocznej arkadami. Prezbiterium sklepienie krzyżowo, nawy boczne sklepienie kolebkowo na gurtach. Chór muzyczny podwieszony jest nad zachodnim wejściem. Szafa organowa pochodzi z połowy XIX wieku¹⁵².

Pierwsza wzmianka o organach pochodzi z wizytacji z roku 1748, która mówi, że na chórze dla kantorów stały *organy* stałe, reperowane, mające już wiele lat, pokryte staroświeckimi malowidłami¹⁵³. W roku 1783 na chórze znajdował się *pozytyw 7-głosowy*¹⁵⁴. Dekret wizyty polecał odnowić chór i *organy* przez odmalowanie¹⁵⁵. Widocznie szafa organowa była dotąd przez pomalowanie konserwowana czy zdobiona.

1.8 Krzeszowice [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Marcina

Wcześniejsza świątynia istniała tu prawdopodobnie od 1337 r. Obecna wzniesiono w latach 1832 i 1840-1844 w stylu neogotyckim według projektu Karola Perciera, Leonarda Fontaine i Karola Fryderyka Schinkla. Kościół należał do rodziny Potockich i Braniewskich. Jest on murowany z cegły, natomiast fasada jest licowana piaskowcem. W ścianę kaplicy

¹⁴⁹ArKMKr sygn. AV 59, s. 484.

¹⁵⁰ArKMKr sygn. AV 59, s. 488.

¹⁵¹<https://www.chrzanow.pl/o-miescie/zabytki/kosciol-pw-sw-jana-chrzciciela-w-koscielcu.html> (27.05.2021)

¹⁵²*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s.276-277.

¹⁵³ArKMKr sygn. AV 30, s. 199.

¹⁵⁴ArKMKr sygn. AV 59, s. 510.

¹⁵⁵ArKMKr sygn. AV 59, s. 515a

wmurowano na zakończenie renowacji wnętrza świątyni w 2002 r. kamień pochodzący z grobu św. Marcina w Tours¹⁵⁶. Kościół jest jednonawowy z wielobocznie zamkniętym prezbiterium. W przyziemiu wieży wschodniej znajduje się zejście do podziemnego mauzoleum Potockich. Chór muzyczny z kamienną balustradą wbudowany został ponad przedsionkiem. W ołtarzu głównym neogotyckim znajduje się obraz Hołd Trzech Króli. Ławki w prezbiterium i ambona są utrzymane w neogotyckim stylu¹⁵⁷.

Adnotacja o istnieniu instrumentu muzycznego zwanego *pozytywem* pojawia się w wizytacji z roku 1644¹⁵⁸, a wizytacja z roku 1663 stwierdza istnienie *organów muzycznych* 8-głosowych¹⁵⁹. W roku 1728 na chórze drewnianym dla kantorów, przy którym znajdował się mniejszy chór, stały *organy* 8-głosowe.¹⁶⁰ Być może jest to ten sam instrument, który funkcjonował w roku 1663, ponieważ wskazuje na to liczba głosów. Chór zaś dla kantorów i organy mogły znajdować się w prezbiterium, ponieważ dopiero w następnej wizytacji z roku 1748 wymieniony został chór dla kantorów ponad wielkimi drzwiami, na którym stały *organy* stałe, potrzebujące naprawy¹⁶¹. Dekret reformacyjny z tej wizytacji zobowiązywał proboszcza do ich częściowej naprawy¹⁶². W roku 1783 na nowym chórze malowanym na biało w jasny marmur stał 7-głosowy dobry *pozytyw* o dwóch miechach, który jeszcze nie był malowany¹⁶³, co wskazuje na to, że był to stosunkowo niedawno zakupiony instrument.

1.9 Libiąż [obecnie dekanat Libiąż, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego

(Parafia ta została utworzona z części parafii Kościelec).

Parafia w dawnym Libiążu Wielkim powstała w 1735 r. Pierwotny kościół przetrwał do początku XX wieku. Obecny kościół został wybudowany w latach 1904-1911 jako trójnawowa świątynia na osi krzyża, nawiązująca do tradycji gotyku. Palona cegła została pokryta w późniejszych latach tynkiem i płytami kamiennymi. Świątynia posiada ołtarz

¹⁵⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Marcina_w_Krzeszowicach (27.05.2021)

¹⁵⁷ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska*, Wydawca: Narodowy Instytut Dziedzictwa, Warszawa 2016, red. meryt. Sławomir Brzeziński (i in.), s. 744-745.

¹⁵⁸ ArKMKr sygn. AV 45, k. 7.

¹⁵⁹ ArKMKr sygn. AV 8, k. 88v.

¹⁶⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 342.

¹⁶¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 102.

¹⁶² ArKMKr sygn. AV 30, s. 110.

¹⁶³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 642.

w formie tryptyku, ozdobną polichromię oraz witraże¹⁶⁴. Obraz Przemienienia Pańskiego jest kopią obrazu Rafaela Walerego Eljasza z 1877 r. Kościół posiada krucyfiks barokowy, dwa ornaty i dwie dalmatyki z XVIII w., feretron rokokowy jak i lawaterz marmurowy, barokowy¹⁶⁵.

W aktach wizytacyjnych z roku 1748 wymieniony został chór dla kantorów, miejsce godne, pomalowane i znajdujące się powyżej ambony, na którym stały *organy* 8-głosowe, gdzieś połączane, środkiem skrzyni mające zdobienia¹⁶⁶. W roku 1783 na chórze znajdował się *pozytyw* 8-głosowy w marmurze malowany¹⁶⁷ (przypuszczalnie ten sam instrument jak w poprzedniej wizytacji). Dekret wizytacji poleca zreperować/sporządzić nowe miechy *organów*¹⁶⁸.

1.10 Liszki [obecnie dekanat Czernichów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

W 1325 r. istniał w parafii pierwszy drewniany kościół. W roku 1444 jeden z włościan ufundował kaplicę, która po latach i przebudowach stała się prezbiterium nowego jednonawowego kościoła w stylu barokowym, z kamienia murowanego. Wizytacja biskupia z roku 1663 wzmiankuje, że Szwedzi zniszczyli organy lisieckiego kościoła i dopiero w roku 1741 zakupiono nowe. Kolejną świątynię wybudowano w 1873 roku jako trójnawową w formie krzyża¹⁶⁹. Obrazy św. Mikołaja i św. Jana Kantego w ołtarzach bocznych pochodzą z XVIII w. Krucyfiks oraz posągi Matki Bożej i św. Jana Ewangelisty w ołtarzu bocznym są barokowe, monstrancja klasycystyczna, kielich pochodzący z roku 1686, wykonany został przez złotnika *Floriana*¹⁷⁰.

Z wizytacji roku 1663 posiadamy pierwszą informację o popsutych *organach* lub inaczej nazywając *pozytywie*¹⁷¹. Zły stan zachowania wskazuje na dłuższe istnienie danego

¹⁶⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Przemienienia_Pa%C5%84skiego_w_Libi%C4%85%C5%BCu (27.05.2021)

¹⁶⁵ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 4, s. 20.*

¹⁶⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 217.

¹⁶⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 516.

¹⁶⁸ ArKMKr sygn. AV 59, s. 522.

¹⁶⁹ <https://parafialiszki.pl/parafia/historia-parafii/> (27.05.2021)

¹⁷⁰ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, Województwo krakowskie, red. J. Szablowski, zeszyt 6, powiat krakowski, Warszawa 1953, s. 11.*

¹⁷¹ ArKMKr sygn. AV 8, k. 99.

instrumentu. W roku 1704 na dobrym chórze dla kantorów¹⁷² znajdowały się *organy* 5-głosowe, potrzebujące naprawy¹⁷³.

W wizytacji z roku 1728 jest mowa o *organach* 6-głosowych zwanych *pozytywem*¹⁷⁴, znajdujących się w kościele na chórze z balaskami dla kantorów. Mógł być to ten sam instrument jak w roku 1704, tylko liczba głosów wskazuje, że wizytujący mógł policzył jakieś urządzenie dodatkowe za głos.

W roku 1748 na drewnianym chórze dla kantorów znajdującym się w prezbiterium¹⁷⁵ były *organy* zakupione przed siedmioma laty¹⁷⁶.

W wizytacji z roku 1783 brakuje dwóch kart dotyczących tej parafii. W „Stanie osobistym” jest mowa o instrumencie, który przez Kantora Katedralnego Krakowa ma być przekazany temuż kościołowi jako prezent królewski¹⁷⁷.

1.11 Morawica [obecnie dekanat Morawica, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja

Pierwszy murowany kościół wybudowano w roku 1408 w miejscu drewnianego. Był to kościół zamkowy zamku Tęczyńskich, który z kolei rozebrano w 1743 r¹⁷⁸. Budowę nowego ukończono w 1748 roku przebudowując część zamku na kościół i plebanię. Jest to kościół późnobarokowy, murowany, jednonawowy, z wyższym od nawy prezbiterium z dobudowanymi przybudówkami na skarbiec i zakrystię. Dach ma dwuspadowy, nawa i prezbiterium są nakryte sklepieniem kolebkowym z lunetami. Ołtarz główny i 4 boczne są późnobarokowe, w jednym z bocznych znajduje się obraz Matki Bożej Śnieżnej (XVII w.), być może pochodzący z zamku Tęczyńskiego¹⁷⁹.

Pierwszy raz spotykamy pośrednią informację o istnieniu organów w wizytacji z roku 1644, poprzez zanotowanie domu dla organisty¹⁸⁰. W roku 1663 po raz kolejny w źródłach

¹⁷²*Chorus Cantorum* wskazuje najczęściej na umiejscowienie go w prezbiterium (27.05.2021)

¹⁷³ArKMKr sygn. AV 15 , k. 167.

¹⁷⁴ArKMKr sygn. AV 23, s.360.

¹⁷⁵o czym świadczy miejsce jego opisu w wizytacji; ArKMKr sygn. AV 30, s. 135.

¹⁷⁶ArKMKr sygn. AV 30, s. 135.

¹⁷⁷ArKMKr sygn. AV 59, s. 613.

¹⁷⁸https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Bart%C5%82omieja_w_Morawicy#Historia (27.05.2021)

¹⁷⁹*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 917-918.

¹⁸⁰ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 75.

wymieniony jest dom dla organisty¹⁸¹, co w pośredni sposób wskazuje, że w parafii działał organista oraz funkcjonowały organy.

Pierwszy pewny przekaz pochodzi z roku 1728, kiedy to w wizytacji wymieniony został chór drewniany z 9-głosowymi *organami*¹⁸². 20 lat później (w 1748 4.) były to prawdopodobnie te same *organy*, tutaj określone jako stare, stojące na podwyższonym chórze¹⁸³. Był to chór jak wynika z kolejności opisanych przedmiotów znajdujący się w prezbiterium.

Wizytacja z 1783 roku zawiera informację o dobrym *pozytywie* 10-głosowym o dwóch miechach¹⁸⁴, usytuowany w wyżej wymienionym miejscu.

1.12 Nowa Góra [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Św. Ducha

Parafia została erygowana prawdopodobnie w 1313 r. Obecną świątynię wzniesiono w latach 1885-1896 z fundacji rodziny Potockich po spłonięciu poprzedniej w roku 1875. Reprezentuje ona styl „przejściowy”, zawiera elementy neoromańskie i neogotyckie. Kościół murowany z cegły posiada trzy nawy i jest pseudo bazyliką. Empora organowa usytuowana jest od strony zachodniej¹⁸⁵. W ołtarzu głównym znajduje się krycyfiks wczesnobarokowy. Kościół posiada monstrancję z ok. 1700 r., trzy kielichy: późnogotycki z pocz. XVI w., późnorenesansowy i barokowy oraz trzy ornaty haftowane z XVII w., z XVII/XVIII w. i z XVIII wieku¹⁸⁶.

Pierwsza informacja o istnieniu instrumentu pochodzi z wizytacji z roku 1644, w której wymienione są *organy muzyczne*¹⁸⁷. Następnie dopiero w roku 1728 został opisany chór z balustradą prostą, obok niego znajdujący się mniejszy chór, na którym stały *organy* 8-głosowe zreperowane¹⁸⁸, czyli istniejące już od wielu lat. Kolejny zapis pochodzi z kolejnej wizytacji, z roku 1748 - na chórze mniejszym wyodrębnionym z większego z balaskami nad zachodnimi drzwiami stały *organy* źle brzmiące 8-głosowe, przenośne, odrestaurowane,

¹⁸¹ArKMKr sygn. AV 8, k. 98v.

¹⁸²ArKMKr sygn. AV 23, s. 363.

¹⁸³ArKMKr sygn. AV 30, s. 124.

¹⁸⁴ArKMKr sygn. AV 59, s. 615.

¹⁸⁵https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Zes%C5%82ania_Ducha_%C5%9Awi%C4%99tego_w_Nowej_G%C3%B3rze (27.05.2021)

¹⁸⁶*Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 4, s. 22.*

¹⁸⁷ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 13.

¹⁸⁸ArKMKr sygn. AV 23, s. 316.

o strukturze i pomalowaniu antycznym¹⁸⁹. W obydwu wizytacjach wzmiankowany jest z pewnością ten sam instrument.

Według wizytacji z roku 1783 istniał w kościele chór na czterech słupach nowy w tumbę¹⁹⁰ budowany, na nim stał *pozytyw* 10-głosowy, przez rządcę wyreperowany¹⁹¹. Ponieważ ostatnie organy znajdowały się w złym stanie, więc najprawdopodobniej mógł zostać zakupiony nowy większy instrument wymagający po latach naprawy.

1.13 Olkusz [obecnie dekanat Olkusz, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła

Ta strzelista gotycka świątynia powstała na przełomie XIII/XIV wieku. Najstarsza część kościoła stanowi obecnie prezbiterium. Kościół został rozbudowany w czasach Króla Kazimierza Wielkiego. Wtedy powstały trzy równej wysokości nawy wsparte na ośmiobocznych filarach i zwieńczone krzyżowo-żebrowym sklepieniem. W XV w. dobudowano kaplicę św. Anny a w 1620 r. kaplicę Loretańską. Kościół jest murowany z kamienia łamanego, trójnawowy, nawa główna jest dwukrotnie szersza od bocznych. W prezbiterium znajdują się malowidła gotyckie z około 1390 r. Ołtarze boczne są gotyckie, rokokowe, barokowe. Ołtarz główny jest manierystyczny, z początku XVII w. Obok kościoła znajduje się dzwonnica neogotycka z roku 1903-1913¹⁹². Niezwykłym zabytkiem są późnorennesansowe organy, których budowę rozpoczął w 1611 r. wybitny niemiecki organmistrz Hans Hummel¹⁹³, a dokończył w roku 1631 Jerzy Nitrowski, które jako nieliczne w Europie zachowały oryginalny mechanizm i większość piszczałek¹⁹⁴.

Pierwsza wzmianka o instrumencie muzycznym pochodzi z wizytacji z roku 1598, nazywając go *organami bez regału*, druga z wizytacji z roku 1602 nazywając go *organy muzyczne zwane pozytywem*. Należy przypuszczać, że był to ten sam instrument. W roku 1617 w wizytacji wzmiankowane są *organy muzyczne zwane regałem*, należące do Bractwa św. Anny, które miało swoją kaplicę¹⁹⁵, tam prawdopodobnie stał ów instrument. Nie da się z całą

¹⁸⁹ArKMKr sygn. AV 30, s. 65.

¹⁹⁰Tumba- grób, katafalk; w: *Słownik kościelny łacińsko-polski*, Red. A. Jougan, Warszawa 1992, s. 702, zamknięty optycznie od strony nawy głównej chór organowy.

¹⁹¹ArKMKr sygn. AV 59, s. 321a.

¹⁹²Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ..., s. 1005-1007.

¹⁹³<http://diecezja.sosnowiec.pl/183.olkusz.-parafia-pw.-sw.-andrzeja-apostola> (27.05.2021)

¹⁹⁴<https://www.bazylika.pl/organy.html> (27.05.2021)

¹⁹⁵ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 42.

pewnością stwierdzić, czy nazwa regał wskazuje tu na pozytyw szkatulny czy książkowy, czy był to instrument z głosem jęczukowym zwany regałem. Były w tym czasie budowane dla kościoła drugie organy nowe, z dochodów uzyskanych przez radców miejskich na rzecz kościoła, które to dochody wyceniano na kilka milionów florenów i oceniano zakończenie prac w przeciągu roku¹⁹⁶, czyli w 1618 r.¹⁹⁷. W roku 1644 znajdowały się w kościele *organy muzyczne wytwornie skonstruowane*¹⁹⁸.

Następna wizytacja zawierająca wiadomość o organach została przeprowadzona prawie sto lat później, w roku 1742¹⁹⁹, w której stwierdzono istnienie *organów* 30-głosowych znajdujących się na dużym drewnianym chórze o wygodnych schodach²⁰⁰. Potwierdzono istnienie tych *organów* w wizytacji z roku 1748, jako stojące na chórze opierającym się na podmurówce nad drzwiami zachodnimi, używając opisu - *najszlachetniejsze i rzadkie w diecezji*. Mimo tego były one w wielu głosach źle brzmiące, miały niektóre piszczałki popsute lub ich brak, ozdobienia były częściowo uszkodzone²⁰¹. Na chórze dla kantorów nad stallami od południa stały mniejsze *organy*²⁰². Być może używano je zamiennie – mniejsze na co dzień, większe od święta, z powodu dużej ilości miechów i potrzebnych do nich kalikantów.

Wizytacja z roku 1783 wymienia znajdujące się na dobrym nie malowanym chórze nad wielkimi drzwiami *organy* o 32 głosach i 8 miechach, które to mimo naprawy, a wskutek braku nadzoru przy niej znajdowały się w gorszym stanie niż przed reperacją. Przy organach znajdował się *pozytyw*²⁰³ tylny, który był częścią dużego instrumentu. Na chórze drugim, nie malowanym, przy wielkim ołtarzu znajdował się 7-głosowy *pozytyw* będący w złym stanie technicznym²⁰⁴.

W kaplicy Św. Ducha znajdującej się w innej stronie miasta, w wizytacji z roku 1748 wymienione zostały *organy portatile* 6-głosowe. Wymagały one dużej naprawy²⁰⁵. Umiejscowione były na chórze dla kantorów wspartym dwoma kolumnami. Był to instrument przenośny.

¹⁹⁶ArKMKr sygn. AV Cap 33, k. 42v.

¹⁹⁷Hans Hummel pierwotny budowniczy organów nie dotrzymał tego terminu, prace ukończył dopiero w 1631r. Jerzy Nitrowski.

¹⁹⁸ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 25v.

¹⁹⁹Wizytacja Olkusza odbyła się 14 lat później, niż cały dekanat (1728) i była bardzo pobieżna

²⁰⁰ArKMKr sygn. AV Cap. 23, s. 1441.

²⁰¹ArKMKr sygn. AV 30, s. 13.

²⁰²Tamże.

²⁰³ArKMKr sygn. AV 59, s. 375.

²⁰⁴Tamże.

²⁰⁵ArKMKr sygn. AV 30, s. 25.

W kościółku Św. Krzyża w roku 1783 - na chórze znajdował się pozytyw. Obydwa - chór i pozytyw wymagały naprawy²⁰⁶. W tym roku niestety wszystkie 3 instrumenty znajdujące się w parafii potrzebowały remontu.

1.13.1. Klasztor Augustianów w Olkuszu

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Panny Maryi

Kościół obecnie nie istnieje, był zbudowany w stylu gotyckim, jego szczątki odsłonięto przy rewitalizacji olkuskiej starówki. Kościół ten zburzono w 1815 roku. Domy budowane po tym czasie przy Rynku używały elementów uzyskanych przy rozbiórce świątyni²⁰⁷, i tak budynki oznaczone numerami 15, 16, 17, 20 i 24 mają w swej fasadzie portal i obramienia gotyckie, a nr 29 również 4-kondygnacyjne piwnice z podziemnym korytarzem niegdyś prowadzącym do kościoła²⁰⁸.

W wizytacji z roku 1783 w kościele Wniebowzięcia Panny Maryi wzmiankowany jest mały, dobry *pozytyw*²⁰⁹ umieszczony na niemalowanym chórze. Po pożarze kościoła zakupiono nowy instrument i sprowadzono go do świątyni²¹⁰.

1.14 Paczółtowie [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Nawiedzenia NMP

Pierwszy kościół powstał w XIV wieku. Został odnowiony w latach 1671-1681. Kolejna restauracja świątyni odbyła się w 1820 r., a ostatnia w 1991-1996. Kościół jest jednonawowy, od frontu ma wieżę z kruchtą. Świątynia posiada polichromię z XIX wieku. Chór muzyczny jest drewniany, wsparty na filarach, belki pod chórem są wyprofilowane. Ołtarz główny pochodzi z roku 1604, z obrazem MB Niepokalanie Poczętej - późnogotyckim. Ołtarze boczne są barokowe, podobnie jak ambona, konfesjonały i ławki²¹¹.

Pierwsza informacja o instrumencie pochodzi z wizytacji z roku 1728. Opisane są w niej 9-głosowe *organy* stojące na chórze drewnianym, malowidłami upiękuszonym²¹².

²⁰⁶ArKMKr sygn. AV 59, s.390.

²⁰⁷<https://www.facebook.com/watsch/?v=3054676887914022> (27.05.2021)

²⁰⁸*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1005.

²⁰⁹ArKMKr sygn. AV 59, s.396.

²¹⁰Tamże.

²¹¹*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s.1039-1040.

²¹²ArKMKr sygn. AV 23, s. 337.

Wizytacja z roku 1748 opisuje prawdopodobnie te same *organy*, obecnie w złym stanie, rozstrojone, znajdujące się na chórze gdzieniegdzie złożonym i srebrzonym²¹³, podpartym dwiema kolumnami, umiejscowionym ponad wielkimi drzwiami. Wizytacja z roku 1783 zawiera informację o *pozytywie* znajdującym się na chórze wspartym na dwóch filarach. Instrument ten był w roku 1773 reperowany²¹⁴, ale miechy należało jeszcze naprawić²¹⁵. Był to w dalszym ciągu ten sam instrument.

1.15 Płaza [obecnie dekanat Chrzanów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Św. Krzyża

Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Płazie stanowi dobrze zachowany przykład zabytkowego wiejskiego kościoła murowanego z XVI wieku. W kościele znajdują się trzy zabytkowe ołtarze: jeden z nich - ołtarz główny jest wczesnobarokowy z rokokowymi uzupełnieniami; znajduje się tam też m. in. ambona barokowo-klasycystyczna, sygnaturka kształtu barokowego²¹⁶. Kościół na zewnątrz opięty jest przyporami. Do nawy od zachodu przylega kwadratowa wieża, z babińcem i schodami prowadzącymi na drewniany chór muzyczny²¹⁷.

W wizytacji z roku 1728 wzmiankowany był w kościele chór drewniany wsparty kolumnami²¹⁸ oraz wymieniony został organista²¹⁹, co pozwala nam sądzić, że istniał w tej parafii instrument muzyczny. W roku 1748 znajdowały się na nowym, jeszcze niemalowanym chórze dla kantorów, wysoko nad drzwiami, *organy* przenośne prostej roboty, pomalowane, bez nakrycia, przejście zajmujące²²⁰. Nazwa ta wskazuje na pozytyw. Instrument umiejscowiono z jakiś powodów w nieodpowiedniej części chóru, skoro tarasował on przejście. W roku 1783 stał na malowanym na niebiesko chórze dobry *pozytyw* 7-głosowy²²¹.

1.16 Płoki [obecnie dekanat Trzebinia, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

²¹³ArKMKr sygn. AV 30, s. 51.

²¹⁴ArKMKr sygn. AV 59, s. 346.

²¹⁵ArKMKr sygn. AV 59, s. 352.

²¹⁶<https://www.chrzanow.pl/o-miescie/zabytki/kosciol-podwyzszenia-krzyza-swietego-w-plazie.html> (27.05.2021)

²¹⁷*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1067.

²¹⁸ArKMKr sygn. AV 23, s. 264.

²¹⁹ArKMKr sygn. AV 23, s. 266.

²²⁰ArKMKr sygn. AV 30, s. 192.

²²¹ArKMKr sygn. AV 59, s. 537.

Pierwszy kościół parafialny z XIV wieku wybudowany był z drewna, kolejny za Jana Długosza był już murowany. W 1793 r. świątynia spłonęła, w latach 1811-1813 wybudowano trzeci kościół z trzema ołtarzami, w roku 1856 zamontowano 10-głosowe organy. Obecny kościół wybudowano od podstaw w latach 1949-51. Nawiązuje on wyglądem do poprzednich świątyń, ponieważ użyto do jego budowy zachowane ich fragmenty pochodzące z XVI, XVIII i XIX wieku. Dzięki obecności jednego z najstarszych obrazów ikonograficznych Hodegetrii w Polsce jest miejscem pielgrzymek²²². Świątynia ma prezbiterium bardzo wydłużone, półkolem zamknięte, przy nim od północy znajduje się zakrystia, zaś z obu stron tęczy dwie kaplice kwadratowe. Chór muzyczny wsparty jest na dwóch filarach. W głównym ołtarzu znajduje się obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem oparty o typ Madonny Dudlebskiej, zwany w Polsce piekarskim, zapewne z 2. poł. XV wieku; w ołtarzu w kaplicy stoi krucyfiks barokowy. W kościele znajduje się posążek Chrystusa Zmartwychwstałego gotycki, z pocz. XVI wieku²²³.

W roku 1728 odnotowano istnienie 6-głosowych *organów zwanych pozytywem*²²⁴, stojących na nowym drewnianym chórze. Wizytacja z roku 1748 zawiera informację o *organach stałych* 6-głosowych, umieszczonych na chórze dla kantorów. Jeden z głosów był rozstrojony²²⁵, polecono więc jego nastrojenie²²⁶. Jest to prawdopodobnie ten sam instrument, o czym świadczy liczba głosów. W wizytacji z roku 1783 jest wzmiankowany *pozytyw* 5-głosowy, zreperowany²²⁷. Mógł to być w dalszym ciągu ten sam instrument, z błędnie policzoną liczbą głosów np. bez urządzenia dodatkowego.

1.17 Poręba Żegoty [obecnie dekanat Babice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Marcina i św. Małgorzaty

Obecny murowany kościół powstał w miejscu wcześniejszego drewnianego w roku 1762, a następnie został rozbudowany w 1898 r. Zbudowany w stylu późnobarokowym, jest jednonawowy z wieżą zwieńczoną baniastym hełmem. Znajdują się w nim dwa marmurowe barokowe ołtarze pochodzące z Katedry Wawelskiej, przeniesione tu na przełomie XIX-XX

²²²https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_P%C5%82okach (28.05.2021)

²²³ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 4, s. 26.*

²²⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 312.

²²⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 73.

²²⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 79.

²²⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 367.

wieku²²⁸. Ołtarz główny i cztery inne poboczne ołtarze noszą cechy rokoka, jak i ambona. Chór muzyczny jest późnobarokowy, zaś polichromie figuralne i ornamentalne pochodzą z XX wieku²²⁹.

W wizytacji z roku 1602 odnotowano w kościele istnienie chóru dla kantorów położonego od zachodu²³⁰. Ma to znaczenie dla kościoła orientowanego (na wschód): wtedy chór znajduje się nad głównym wejściem od zachodu.

W roku 1644 wymienione są *organy muzyczne, zwane pospolicie pozytywem*²³¹, niestety bez podania liczby głosów. W roku 1663 są wzmiankowane *organy muzyczne 5-głosowe*²³², a w roku 1728 odnotowano stojące na drewnianym chórze *organy lub pozytyw 5-głosowy częściowo zepsuty*²³³. Być może był to ten sam instrument. Dekret wizytacji polecał zreperować organy²³⁴. W roku 1748 zostają wymienione stojące na drewnianym, antycznie malowanym chórze dla kantorów *organy stałe 7-głosowe, reperowane, malowane oraz tu i ówdzie srebrzone*²³⁵. Wizytacja z roku 1783 zawiera informację o stojącym na drewnianym, nie malowanym chórze 7-głosowym *dobrym pozytywie* na czarno malowanym, mający złe miechy²³⁶. Liczba głosów sugeruje, że był to ten sam instrument.

1.18 Przeginia [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela i św. Mikołaja

Pierwszy kościół drewniany pochodził z lat 1325-27 i był pw. św. Michała Wyznawcy. Nowy kościół wybudowano w 1622 r. pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela i św. Michała Wyznawcy. W 1902-08 kościół został przebudowany w stylu neogotyckim i powiększony na kształt łacińskiego krzyża.²³⁷ Ołtarze: główny jest w stylu pseudogotyckim, z obrazem MB z Dzieciątkiem z XVIII w; boczne ołtarze są barokowe z obrazami: Ecce Homo z XVI/XVIIw., Jana Nepomucena z XVII wieku²³⁸.

²²⁸https://pl.wikipedia.org/wiki/Por%C4%99ba_%C5%BBegoty (28.05.2021)

²²⁹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1084-1085.

²³⁰ ArKMKr sygn. AV 20, s. 32.

²³¹ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, s. 59v.

²³² ArKMKr sygn. AV 8, k. 56.

²³³ ArKMKr sygn. AV 23, s. 258.

²³⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 259.

²³⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 176.

²³⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 550.

²³⁷ <http://www.jerzmanowice-przeginia.pl/rys-historyczny.html> (28.05.2021)

²³⁸ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 12*, s. 29.

Pierwszą wiadomość o *organach muzycznych czyli pozytywie*²³⁹ podaje nam wizytacja z roku 1663. W roku 1728 znajdowały się na chórze drewnianym *organy czyli pozytyw 6-głosowy*²⁴⁰. W roku 1748 na chórze dla kantorów przylegającym do wielkiego okna znajdowały się *organy 8-głosowe przenośne*²⁴¹, potrzebujące naprawy²⁴²; dekret wizytacji polecał wybudować nowy chór²⁴³. Wizytacja z roku 1783 zawiera tylko wzmiankę, że chór i *pozytyw* są zbyt stare²⁴⁴. Można stwierdzić, że polecenie wykonania nowego chóru nie zostało zrealizowane. Wizytujący nakazywał przez dekret wizytacji w przeciągu roku czasu naprawić organy za dawno wzięte na ten cel pieniądze w wysokości 200 zł od Katarzyny Bartyżkowej²⁴⁵.

1.19 Raclawice [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Późnogotycki kościół z XIV wieku został zbudowany z drewna jodłowego w konstrukcji zrębowej (bez użycia gwoździ) o planie prostokątnym z trójbocznie zamkniętym prezbiterium. Obecnie wewnętrzna elewacja i sufit nawy oraz prezbiterium ozdobione są renesansowymi polichromiami. Najcenniejszym zabytkiem wyposażenia jest późnogotycka grupa Ukrzyżowania z początku XVI wieku ustawiona na belce tęczowej. Kościół jest jednym z najlepiej zachowanych i najciekawszych zabytków późnogotyckich na terenie Małopolski²⁴⁶. Chór muzyczny wsparty jest na parze kolumn, z barokowym parapetem. Ołtarz główny barokowy zawiera obraz Matki Bożej Śnieżnej; jak również trzy ołtarze boczne, ambona i chrzcielnica są barokowe. Okna i portale zwieńczone są łukiem w ośli grzbiet²⁴⁷.

Wizytacja z roku 1602 wymienia chór dla kantorów umieszczony od zachodu²⁴⁸. W roku 1617 znajdowały się w kościele *organy małe*, z jałmużn (składek, darów) zakupione

²³⁹ ArKMKr sygn. AV 8, k. 83.

²⁴⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 327.

²⁴¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 38.

²⁴² ArKMKr sygn. AV 30, s. 43.

²⁴³ Tamże.

²⁴⁴ ArKMKr sygn. AV. 59, s. 361.

²⁴⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 366.

²⁴⁶ <https://medievalheritage.eu/pl/strona-glowna/zabytki/polska/raclawice-olkuskie-kosciol-narodzenia-nmp/> (29.05.2021)

²⁴⁷ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1141.

²⁴⁸ ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 44.

przed dwoma laty²⁴⁹; w roku 1644 potwierdzono istnienie *organów muzycznych*²⁵⁰, a w 1663 r. odnotowano istnienie *organów 7-głosowych*²⁵¹. W wizytacji z roku 1728 były wymienione w kościele dwa chóry: jeden większy z balaskami dla kantorów, drugi mniejszy chór na boku, z *organami* i z dwoma kolumnami drewnianymi, malowany²⁵². W roku 1748 istniał chór dla kantorów w górze przy wysokim oknie. Znajdowały się tam *organy* na podwyższeniu częściowo drewnianym malowanym, częściowo sztuką snycerską ozdobione²⁵³, a więc o malowanej szafie zdobionej rzeźbieniami w drewnie. W roku 1873 na chórze w marmur malowanym i częściowo złożonym²⁵⁴ znajdował się *pozytyw* 9-głosowy.

1.20 Regulice [obecnie dekanat Babice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca

W roku 1531 roku wybudowano w miejsce starego nowy drewniany kościół. Podczas wizytacji w 1873 roku wizytator polecił rozebrać i usunąć dwa ołtarze mniejsze, aby zrobić więcej miejsca dla wiernych. Nowy kościół wybudowano na sąsiednim wzniesieniu w latach 1885-1887 i umieszczono w nim zabytki ze starego kościoła. Świątynia otrzymała bogatą polichromię i była wiele razy odnawiana i nowo wyposażana m. in. w ołtarz główny²⁵⁵. Kościół jest jednonawowy z węższym prezbiterium i parą kaplic przylegających do nawy od północy i południa. Prezbiterium jest sklepione, nawa i kaplice nakryte stropami. Ołtarz główny pochodzi z XX w., w nim znajduje się barokowy obraz św. Wawrzyńca, w bocznym barokowym ołtarzu wisi obraz MB Szkapleżnej²⁵⁶.

Wizytacja z roku 1728 wymienia znajdujące się na drewnianym chórze w kościele *organy czyli pozytyw*²⁵⁷. W roku 1748 na chórze dla kantorów istniały *organy stałe*, dobrze skonstruowane, 8-głosowe²⁵⁸. W roku 1783 znajdował się na prosto wybudowanym chórze mniejszy instrument: *pozytyw* 6-głosowy nadpsuty, czarno malowany²⁵⁹.

²⁴⁹ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 40.

²⁵⁰ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 19v.

²⁵¹ ArKMKr sygn. AV 8, k. 84v.

²⁵² ArKMKr sygn. AV 23, s. 332.

²⁵³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 44.

²⁵⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 353.

²⁵⁵ <http://www.parafiaregulice.pl/historia.43.html> (29.05.2021)

²⁵⁶ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s.1171.

²⁵⁷ ArKMKr sygn. AV 23, s. 261.

²⁵⁸ ArKMKr sygn. AV 30, s. 185.

²⁵⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 541.

1. 21 Rudawa [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych

Pierwszą wzmiankę o drewnianym kościele posiadamy z 1326 r. Gotyckie prezbiterium pochodzi z 1470, zaś resztki gotyckiej polichromii z 1476 roku. W XVI wieku dobudowano renesansową kaplicę św. Kazimierza nakrytą dwukondygnacyjną kopułą. Na początku XVII wieku kościół został gruntownie odnowiony i w 1617 r. na nowo konsekrowany. Sklepienie krzyżowe pochodzi z 1863 roku²⁶⁰. Kościół jest jednonawowy, murowany, z kwadratowym prezbiterium i zakrystią od północy. Nawa jest z pozornym sklepieniem kolebkowym, chór muzyczny wsparty na słupach, z wklęsło-wypukłym parapetem. Ołtarz główny z obrazem MB w typie Hodegetrii z poł. XV w. i jeden boczny utrzymany są w stylu barokowym, drugi boczny - w rokokowym. Grupa Ukrzyżowania umieszczona na belce tęczowej z późnogotyckim krucyfiksem, ok. 1500 r²⁶¹.

Pierwsza wiadomość o istnieniu *organów muzycznych* pochodzi z akt wizytacyjnych z roku 1644²⁶². Instrument ten miał wtedy z pewnością wiele lat i nie znajdował się w wstanie zadowolającym, ponieważ wizytacja z roku 1663 wymienia nowe 12-głosowe²⁶³ *organy muzyczne*. W wizytacji z 1728 r. znajduje się informacja, że na chórze drewnianym, ozdobionym wizerunkiem Jezusa i 12 apostołów²⁶⁴ znajdowały się *organy* 9-głosowe. W roku 1748 stały na chórze dla kantorów nad wielkimi drzwiami *organy* potrzebujące w wysokim stopniu naprawy, ozdobione staroświeckimi malunkami²⁶⁵. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że chodziło o ten sam instrument. Z roku 1783 na pięknym łamanym chórze znajdował się *pozytyw* 9-głosowy nadpsuty z dwoma miechami i drugi *pozytywek* całkiem do użytku nie zdatny²⁶⁶.

Należy przypuszczać, że chodzi o ten sam pozytyw 9-głosowy wymieniany w roku 1728 i 1748. Drugi pozytywek sprawiono być może jako instrument pomocniczy, na czas naprawy dużego pozytywu.

²⁶⁰https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wszystkich_%C5%9Awi%C4%99tych_w_Rudawie (29.05.2021)

²⁶¹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1184.

²⁶² ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 3.

²⁶³ ArKMKr sygn. AV 8, k. 90v.

²⁶⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 370.

²⁶⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s.111.

²⁶⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 653.

1.22 Rybna [obecnie dekanat Czernichów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP i św. Mikołaja

Pierwsza drewniana kaplica w Rybnej została wzniesiona ok. 1325 r. pod wezwaniem św. Mikołaja. Druga drewniana kaplica została zbudowana przez benedyktynów z Tyńca pw. Narodzenia Maryi Panny. Obecny kościół wykonany został w stylu józefińskim w latach 1821-1832 i nosi wezwanie św. Kazimierza²⁶⁷. Jest on wzniesiony na planie krzyża, jednonawowy, z jedną wieżą. Prezbiterium zamknięte jest półkolistą absydą²⁶⁸. Główny ołtarz jest barokowy z XVIII w., z obrazami MB Śnieżnej i św. Kazimierza, trzy boczne są barokowe z XVII wieku, jeden neobarokowy²⁶⁹.

Wizytacja z roku 1644 podaje informację o sumie 200 florenów, którą Albertus Mach, ogrodnik ze wsi Czułówek, zapisał na zakup *organów*, a których jeszcze nie odzyskano od dłużników²⁷⁰. Suma ta była prawdopodobnie zawarta w formie listów dłużniczych. W roku 1663 wizytacja potwierdza obecność organisty²⁷¹, ale ponieważ nie wspomniano o organach, jest to informacja pośrednia o ich istnieniu. W roku 1728 na chórze drewnianym malowanym znajdowały się *organy czyli pozytyw 7-głosowy*²⁷². W roku 1748 na chórze z balaskami drewnianymi stały *organy stale 6-głosowe*²⁷³, również w roku 1783 wymieniony jest *pozytyw 6-głosowy*, będący na chórze z balaskami podpartym dwoma filarami²⁷⁴; ze względu na identyczną ilość głosów można przyjąć, że był to ten sam instrument.

1.23 Sławków [obecnie dekanat Sławków, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Krzyża

Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego, pierwotnie św. Jana Chrzciciela, sięga korzeniami średniowiecza. Obecny kościół jest murowany, jednonawowy, posiada prostokątnie zakończone prezbiterium i przykryty jest krzyżowo-żebrowym sklepieniem oraz ma wyposażenie barokowe²⁷⁵. Najstarsza część pochodzi z ok. 1250 r. Prezbiterium

²⁶⁷ <https://parafiarybna.pl/historia-parafii/> (29.05.2021)

²⁶⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Kazimierza_w_Rybnej (29.05.2021)

²⁶⁹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1189.

²⁷⁰ ArKMKr sygn. AV 45, k. 67v.

²⁷¹ ArKMKr sygn. AV 8, k. 97v.

²⁷² ArKMKr sygn. AV 23, s.252.

²⁷³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 155.

²⁷⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 575.

²⁷⁵ <http://diecezja.sosnowiec.pl/206,-slawkow,-parafia-pw.-podwyzszenia-krzyza-swietego> (29.05.2021)

wybudowane jest z cegły nie tynkowanej. Nawę wybudowano później z kamienia i jest ona prawie kwadratowa. Kruchta przy wieży zachodniej pochodzi z 2. poł. XIX w. Ołtarz główny z krucyfiksem oraz posągami Matki Bożej i św. Jana Ewangelisty są barokowe z 2. poł. XVII w. Ołtarze boczne: późnobarokowe i rokokowe; chór muzyczny wsparty jest na dwóch kamiennych kolumnach i czterech drewnianych słupach w stylu późnobarokowym z XVIII w.²⁷⁶.

Wizytacja z roku 1598 przekazuje nam informację, że w kościele znajdował się instrument muzyczny zwany *organami*²⁷⁷. W roku 1602 instrument muzyczny zwany *organami* znajdował się na chórze dla kantorów po stronie zachodniej²⁷⁸. Także w roku 1644 wizytacja potwierdza istnienie *organów muzycznych*²⁷⁹. W roku 1728 na chórze drewnianym z balaskami stały *organy* 14-głosowe, nie tak dawno kupione²⁸⁰, a w roku 1783 znajdowały się na tym chórze dwa instrumenty: *pozytyw* 15-głosowy z pedałem i czterech miechach potrzebujący naprawy oraz *pozytyw* mały 5-głosowy o dwóch miechach²⁸¹. Przypuszczalnie pozytyw większy został poszerzony o jeden głos w stosunku do roku 1728. Mały pozytyw mógł służyć za instrument pomocniczy.

1.24 Sanka [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jakuba

Kościół powstał w latach 1618-1625 i był przez pewien czas zbiorem kalwińskim²⁸². Jest murowaną jednonawową budowlą z prezbiterium w formie absydy. W XIX wieku bryłę kościoła wzbogacono o zakrystię i kruchtę. W barokowym wnętrzu nakrytym sklepieniem kolebkowym zwraca uwagę ołtarz główny z osiemnastowiecznym obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem, stanowiącym przedmiot kultu²⁸³.

²⁷⁶ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 12, s. 34.*

²⁷⁷ ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 72.

²⁷⁸ ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s.54.

²⁷⁹ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 37v.

²⁸⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 300.

²⁸¹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 419.

²⁸²

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Jakuba_Aposto%C5%82a_w_Sance (29.05.2021)

²⁸³ <http://www.straznicyzasu.pl/viewtopic.php?f=217&t=17251&sid=a22596c70ac94221fec6babba3824b34> (29.05.2021)

Akta wizytacji zawierają informację o profanacji kościoła od wielu lat, co znajdujemy w wizytacji z lat 1598²⁸⁴, 1602²⁸⁵, 1617²⁸⁶ i 1644²⁸⁷. W roku 1663 wymienione jest *positivum organum* 5-głosowe²⁸⁸; w roku 1728 na chórze drewnianym znajdowały się *organy alias pozytyw* 6-głosowy²⁸⁹; w roku 1748 na drewnianym chórze dla kantorów stały *organy stale* 6-głosowe reperowane²⁹⁰, które były prawdopodobnie tym samym instrumentem, a w roku 1783 znajdował się na chórze *pozytyw stary* 7-głosowy zreperowany²⁹¹, będąc być może poszerzeniem poprzedniego instrumentu.

1.25 Tenczynek [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy

Pierwszy kościół parafialny powstał przed 1335 r., powiększenie kościoła nastąpiło po 1710 r. (wygaśnięcie zarazy morowej), a poświęcenie odbyło się w 1748 r. W ciągu następnych wieków upiększano i odnawiano świątynię nowymi obrazami, konfesjonałami, dodano dzwony, dekoracyjne drzwi, położono polichromię. Przed II Wojną Światową odnowiono organy pochodzące prawdopodobnie z 1733 r.²⁹². Ołtarz główny jest późnobarokowy z 2. ćwierci XVIII w. z obrazem Przemienienia Pańskiego według Rafaela, dwa boczne są w stylu regencji, z barokowymi obrazami MB z Dzieciątkiem oraz św. Katarzyny. Chór muzyczny jest późnobarokowy, wsparty na kolumnach²⁹³.

Po raz pierwszy w roku 1602 wymieniony został chór muzyczny położony od zachodu²⁹⁴, następnym razem dopiero w roku 1704, mówiąc, że na chórze dla kantorów stały ułomne organy²⁹⁵. W roku 1728 znajdowały się na nowym drewnianym chórze organy czyli pozytyw²⁹⁶, niestety źródła nie podały liczby głosów. W roku 1748 na chórze dla kantorów tam, gdzie duże okno - stały organy jak tęcza, częściowo jak skrzynka, częściowo jak rzeźba

²⁸⁴ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 416; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 120. (29.05.2021)

²⁸⁵ ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 34.

²⁸⁶ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 27v.

²⁸⁷ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 65.

²⁸⁸ ArKMKr sygn. AV 8, k. 95v.

²⁸⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 248.

²⁹⁰ ArKMKr sygn. AV 30, s. 163.

²⁹¹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 570.

²⁹² <https://parafiatenczynek.pl/index.php?tresc=historia> (29.05.2021)

²⁹³ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1429.

²⁹⁴ ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 36.

²⁹⁵ ArKMKr sygn. AV 15, k. 191.

²⁹⁶ ArKMKr sygn. AV 23, s. 342.

z jeszcze niedokończonym malowaniem²⁹⁷. Należy przypuszczać, że układ piszczałek w tych organach naśladował wzór tęczy, a drewniana skrzynia organowa była ozdobiona snycerską robotą, na której też umieszczono malowane ozdoby o charakterze religijnym.

W roku 1748 w kaplicy na zamku Tenczyńskim znajdowały się przenośne *organki zwane pozytywem*, stojące przy bocznej ścianie²⁹⁸.

Wizytacja z roku 1783 zawiera informację o *pozytywie* 10- głosowym²⁹⁹ stojącym na ładnie pomalowanym chórze w kościele parafialnym. Czy był to ten sam instrument jak w roku 1748? Być może, ale nie mamy na to żadnych dodatkowych informacji.

1.26 Trzebinia [obecnie dekanat Trzebinia, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Apostołów Piotra i Pawła

Kościół w Trzebini jest wzmiankowany już w 1326 r. Był on cały z drewna. W drugiej połowie XIV wieku zbudowano na jego miejscu świątynię murowaną. Wizytacje z XVI i XVIII wieku opisują ze szczegółami świątynię murowaną z zakrystią oraz drewnianą dzwonnica. Obecny kościół jest murowany na planie krzyża, budowany w latach 1928-1975³⁰⁰. Wyposażenie zostało przeniesione z poprzedniej świątyni: gotycki krucyfiks, dwa późnobarokowe krucyfiksy, dwa neorokokowe ołtarze, jeden barokowy, z 2. połowy XVII w., chrzcielnica z marmuru dębnickiego z XVII w³⁰¹.

Pierwsza wzmianka o istnieniu *organów muzycznych* pochodzi z roku 1663³⁰². W roku 1728 napisano, że w głównej nawie na chórze z oknem znajdowały się *organy*³⁰³; zaś we wsi w kaplicy św. Stanisława bpa Męczennika na chórze drewnianym podpartym dwoma kolumnami znajdowały się *organy zwane pozytywem*, 8-głosowe³⁰⁴. Z roku 1748 mamy informację o istnieniu rozstrojonych 8-głosowych *organach* znajdujących się w kaplicy szpitalnej, które poleca się wyremontować³⁰⁵. Również rozstrojone 8-głosowe *organy* w kościele parafialnym stojące na drewnianym chórze dla kantorów nad wielkimi drzwiami³⁰⁶.

²⁹⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 92.

²⁹⁴ ArKMKr sygn. AV 30, s. 96.

²⁹⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 631

³⁰⁰ <https://parafia.trzebinia.pl/parafia/historia-i-terazniejszosc/> (29.05.2021)

³⁰¹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1441

³⁰² ArKMKr sygn. AV 8, k. 64v.

³⁰³ ArKMKr sygn. AV 23, s. 284.

³⁰⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 288.

³⁰⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 90,

³⁰⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s.80.

wymagały naprawy³⁰⁷. Z roku 1783 posiadamy tylko informację o istnieniu instrumentu, która mówi, (dekret wizyty) że w drugim roku po wizytacji należy naprawić *pozytyw* z kościoła parafialnego³⁰⁸.

1.27 Zalas [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Marii Magdaleny i św. Andrzeja Apostoła

Parafia po raz pierwszy została wspomniana w 1335 r. Istniał wtedy drewniany kościół. Około 1520 r. nowy również drewniany kościół na murowanych fundamentach ufundował Andrzej Tęczyński, nadano mu wówczas drugiego patrona: Andrzeja Apostoła. Kolejny, murowany z kamienia wapiennego i cegły wybudował Jan Tęczyński w latach 1594-1595. Następny został wybudowany w latach 1707-1708. W latach 1905-1910 powstał kościół neogotycki fundacji Potockich z pobliskich Krzeszowic³⁰⁹. Pierwsze organy w tym kościele zbudował Kazimierz Żebrowski z Krakowa w 1914 r. W 1988 r. świątynię wyposażono w nowe większe organy, zbudowane przez wrocławską firmę Józefa Cynara³¹⁰. Kościół zbudowany jest z cegły i kamienia, jest to trzynawowa bazylika emporowa, z prezbiterium zamkniętym trzybocznie. Fasada jest opięta przyporami. Ołtarz główny i dwa boczne są późnobarokowe. W ołtarzu głównym znajduje się obraz św. Marii Magdaleny z początku XVIII w. Ambona i chrzcielnica są barokowe. Obrazy: kwatery tryptyku późnogotyckie, początek XVI w., obraz Matki Bożej w typie Hodegetrii, z XVII/XVIII wieku³¹¹.

Z wizytacji z roku 1704 pochodzi informacja o chórze dla kantorów, znajdującym się w stanie surowym, na którym nie było organów³¹².

Pierwsza informacja o organach 9-głosowych, stojących na nowym drewnianym chórze³¹³ pochodzi z wizytacji z roku 1728, a w roku 1748 opisano je jako: „*organy stałe 9-głosowe, przez odbyte reperacje upiększone*”³¹⁴. Niestety nie wiemy o jakie upiększenia i reperacje chodziło. Wizytacja z roku 1783 opisuje stojący na chórze *pozytyw* o 9-głosach, pomalowany

³⁰⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 91.

³⁰⁸ ArKMKr sygn. AV 59, s. 509.

³⁰⁹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Marii_Magdaleny_w_Zalasiu_\(29.05.2021\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Marii_Magdaleny_w_Zalasiu_(29.05.2021))

³¹⁰ [https://musicamsacram.pl/instrumenty/opis/537-Zalas-Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82-%C5%9Bw-Marii-Magdaleny-i-sw-Andrzeja-Aposto%C5%82a_\(29.05.2021\)](https://musicamsacram.pl/instrumenty/opis/537-Zalas-Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82-%C5%9Bw-Marii-Magdaleny-i-sw-Andrzeja-Aposto%C5%82a_(29.05.2021))

³¹¹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1546-1547.

³¹² ArKMKr sygn. AV 15, k. 183.

³¹³ ArKMKr sygn. AV 23, s. 244.

³¹⁴ ArKMKr sygn. AV 30, s. 169.

przez rządcę w marmur czerwony i niebieski; wymagający dużej naprawy³¹⁵. Był to przypuszczalnie cały czas ten sam instrument.

1.28 Czerna [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Eliasza

W 1640 r. konsekrowano kościół św. Proroka Eliasza ufundowany przez hrabinę Agnieszkę z Tęczyńskich Firlejową, wojewodzinę krakowską³¹⁶. Należał on do konwentu karmelitów bosych, mających tę samą fundatorkę. W kościele znajduje się słynący łaskami obraz Matki Boskiej Szkaplerznej. W roku 2006 przeprowadzono remont chóru kościelnego i zainstalowano nowe organy³¹⁷. Kościół murowany na planie krzyża, wewnątrz malowany na biało, wyposażenie z czarnego marmuru dębnickiego, który był własnością zakonu. Obraz główny z obrazem Anioł karmiący św. Eliasza, boczny z obrazem MB Szkaplerznej³¹⁸.

W jedynej wizytacji z roku 1783 nie stwierdzono obecności organów³¹⁹.

1.29 Cięgowice [obecnie **Ciągowice**, dekanat Łazy, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła

Parafia św. Bartłomieja Apostoła w Ciągowicach istniała już w 1325 r. Po pożarze drewnianego kościoła parafialnego w 1874 r. wybudowano wkrótce nowy, murowany, w stylu bazylikowo-romańskim, z wyposażeniem częściowo renesansowo-barokowym. Na uwagę zasługuje m. in. ołtarz główny z wizerunkiem Matki Bożej z Dzieciątkiem i boczne z przedstawieniem św. Antoniego z Padwy i św. Józefa³²⁰. Świątynia jest jednonawowa z prezbiterium zamkniętym trzybocznie. Od zachodu powiększono kościół o wieżę. Najcenniejszym zabytkiem są rzeźby św. Floriana i św. Wacława z pierwszej połowy XVI wieku oraz figura Jana Nepomucena z XVIII w³²¹.

³¹⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s.564.

³¹⁶ <https://karmelczerna.pl/historia-klasztoru/> (29.05.2021)

³¹⁷ <https://karmelczerna.pl/> (29.05.2021)

³¹⁸ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 297.

³¹⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 335.

³²⁰ <http://diecezja.sosnowiec.pl/115,ciagowice,-parafia-pw.-sw.-bartlomiej-a-apostola> (27.05.2021)

³²¹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 278.

W jedynej wizytacji z roku 1783 odnotowano istnienie malowanego, nieco popsutego *pozytywu* o 9-głosach, który znajdował się na nadpsutym chórze muzycznym³²². Ów *pozytyw* polecono naprawić w drugim roku po wizytacji³²³.

1.30 Gołonóg [obecnie **Dąbrowa Górnicza-Gołonóg**, dekanat dąbrowski, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Kościół wybudowany na szczycie Wzgórza Gołonoskiego został konsekrowany w 1678 roku. Za patronów otrzymał Najświętszą Marię Pannę i św. Andrzeja. Jednonawowa świątynia z prezbiterium i drewnianą wieżą u czoła została wzniesiona z kamienia wapiennego i następnie rozbudowywana w XVIII i XIX wieku. W drugiej połowie XIX wieku gołonoski Kościół poszerzono o nawy boczne, zakrytą i skarbiec. Otrzymał on nowe wezwanie Najświętszej Marii Panny i św. Antoniego z Padwy. Od 1997 r. jest to sanktuarium Św. Antoniego z Padwy³²⁴. Obecnie jest to świątynia z trzynawowym korpusem bazylikowym, półkoliście zamkniętym prezbiterium od wschodu i wieżą kwadratową, w górnych partiach 8-boczną z barokowym baniastym chełmem w fasadzie zachodniej. Wyposażenie pochodzi z XVIII i XIX w., m.in obraz Hołd Trzech Króli, pochodzący z ok. połowy XVIII w³²⁵.

Jedyna wizytacja z roku 1783 stwierdza obecność potrzebującego naprawy *pozytywu* 9-głosowego, stojącego na staroświeckim chórze³²⁶, który należałoby w trzecim roku po wizytacji naprawić³²⁷.

1.31 Będzin [obecnie dekanat Będzin, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Św. Trójcy

Murowany kościół, wybudowany ok. 1364 r. w obrębie grodu obronnego, pierwotnie posiadał cechy gotyckie, a w wyniku rozbudowy nabrał cech barokowych. W drugiej połowie XVI w. świątynia została przejęta przez Arian, a wierni modlili się w kaplicy za murami

³²² ArKMKr sygn. AV 59, s. 442.

³²³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 448.

³²⁴ <https://jura.slaskie.travel/poi/3663/kosciol-narodzenia-najswietszej-marii-oanny-i-sw-a> (27.05.2021)

³²⁵ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 329.

³²⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 450.

³²⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 460.

grodu. Świątynia parafialna, ograbiona i spalona w czasie najazdu Szwedów oraz wielokrotnie rozbudowywana, została zwrócona katolikom. W XVIII w. dobudowano kaplicę Matki Boskiej Częstochowskiej, a w XIX w. kaplicę Serca Jezusowego, zakrystię oraz tzw. „babiniec”³²⁸. Kościół jest murowany i tynkowany. Prezbiterium jest zamknięte trzybocznie, nawa prostokątna, chór muzyczny w stylu barokowym. Wyposażenie świątyni jest głównie późnobarokowe i XIX-wieczne. Najstarszym zabytkiem jest obraz MB Różańcowej w ołtarzu bocznym, z XVI wieku³²⁹.

Jedyna wizytacja z roku 1783 zawiera informację o istnieniu *pozytywu* 10-głosowego, znajdującego się na chórze prostym niemalowanym³³⁰.

2. Dekanat Proszowice

2.1 Bierków [obecnie **Biórków Wielki**, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP

Drewniany kościół w Biórkowie wybudowany został w latach 1623-1633. Jest to świątynia jednonawowa z węższym, zamkniętym trójbocznie prezbiterium i dobudowaną zakrystią oraz kruchtą. Do głównej bryły przylega wzniesiona pod koniec XVIII wieku barokowa wieża. Wystrój wnętrza świątyni ma charakter przeważnie barokowy i rokokowy³³¹. Chór muzyczny wsparty³³² jest na dwóch żłobkowanych słupach. Ołtarze główny i dwa barokowe są rokokowe, w głównym obraz Wniebowzięcia NM Panny z XVIII w. W kościele znajdują się dwa posągi Chrystusa Zmatwychwstałego: gotycki z ok. poł. XV w. i późnobarokowy oraz lampa wieczna późnobarokowa.

Do początku XVIII wieku wizytacje nie przekazują żadnej informacji o organach. W roku 1629 kościół był od dwóch lat spalony³³³. Dopiero następną wizytacja 99 lat później z roku 1728 wymieniała *organy* 6-głosowe znajdujące się na pomalowanym drewnianym

³²⁸ <http://diecezja.sosnowiec.pl/100,bedzin,-parafia-pw.-swietej-trojcy> (27.05.2021)

³²⁹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 166.

³³⁰ ArKMKr sygn. AV 59, s. 461.

³³¹ https://pl.linkfang.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wniebowzi%C4%99cia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_Bi%C3%B3rkowie_Wielkim (31.05.2021)

³³² *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, T. I, Województwo krakowskie, red. J. Szablowski, zeszyt 8, powiat miechowski, Warszawa 1953, s. 1.

³³³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k.15v.

chórże, które zostały opisane jako dobre.³³⁴ Był to prawdopodobnie pozytyw typowy dla tego okresu, mający małą liczbę głosów. Już 19 lat później, w roku 1747 wymienione są niewielkie *organy alias pozytyw* o 7miu głosach.³³⁵ Być może jest to ten sam instrument, poszerzony o jeden głos. W roku 1783 *pozytyw* w stanie zniszczonym, mający tą samą liczbę (siedmiu) głosów, pomalowany na czerwono i biało znajdował się na porządnie zbudowanym chórze muzycznym³³⁶. Dekret wizyty nakazuje ów pozytyw wyremontować.³³⁷ Uważam, że jest to w dalszym ciągu ten sam instrument, za czym przemawia ta sama liczba głosów i zniszczony stan, który po czterdziestu latach przebywania w tamtejszych warunkach w kościele stawał się naturalną kolejną rzeczą.

2.2 Czulice [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Drewniany kościół w Czulicach wzniesiony został w 1547 r., był do naszych czasów dwa razy przebudowywany i wiele razy restaurowany. Świątynia jest jednonawowa o konstrukcji zrębowej, ma prezbiterium zamknięte trójbocznie, o kwadratowej nawie, z dobudowaną zakrystią i skarbczykiem. Wyposażenie wnętrza w większości jest późnobarokowe³³⁸. Chór muzyczny wsparty jest na filarach. Ołtarz główny późnobarokowy z obrazem MB z Dzieciątkiem w typie Hodegetrii, gotycki, z XV w. Dwa ołtarze boczne w formie rokokowej, ambona rokokowa, chrzcielnica murowana, barokowa. Relikwiarz hermowy św. Ambrożego w formie późnogotyckiej z poł. XVI w.³³⁹.

Pierwsza informacja o organach pojawia się w wizytacji z roku 1728, mówiąc, że na chórze drewnianym w głównej nawie znajdowały się *organy alias pozytyw* 8-głosowy, zakupiony przez obecnego rektora³⁴⁰. W roku 1747 na drewnianym chórze znajdowały się *organy* 8-głosowe zwane *pozytywem*.³⁴¹ Sądząc po liczbie głosów i małej odległości czasowej jest to ten sam instrument. W roku 1783 kościół znajdował się w remoncie i dlatego nie

³³⁴ArKMKr, sygn. AV 23, s. 204.

³³⁵ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 182.

³³⁶ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 83.

³³⁷ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 90.

³³⁸<https://zabytek.pl/pl/obiekty/czulice-kosciol-pw-sw-mikolaja> (31.05.2021)

³³⁹Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ..., s. 319.

³⁴⁰ArKMKr, sygn. AV 23, s. 164.

³⁴¹ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 59.

znajdujemy opisu żadnego instrumentu,³⁴² który prawdopodobnie istniał, ponieważ wymieniony został organista³⁴³.

2.3 Dalewice [obecnie dekanat Słomniki, diecezja kielecka]

Kaplica pod wezwaniem Zwiastowania NMP

Kaplica Nawiedzenia i Zwiastowania NMP została zniszczona przez różnowierców w roku 1560. Obecna pochodzi z 1652 roku i jest drewniana. Wnętrze ozdobione jest polichromią późnorenesansową, ołtarze są barokowe³⁴⁴, chór późnobarokowy ze schodkami wspartymi na profilowanym słupie³⁴⁵. Ołtarz główny z obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem typu Zielenickiej, barokowy z XVII w. Cztery ołtarze boczne późnobarokowe. Posążek MB z Dzieciątkiem z pierwszej ćwierci XV wieku³⁴⁶.

Na podstawie wizytacji wiemy, że kościół był spalony (1598)³⁴⁷, upadły (1618)³⁴⁸, sprofanowany (1629)³⁴⁹ i nie znajdujemy wzmianki o obecności organów aż do roku 1747, w którym to w kaplicy w Dalewicach należących do parafii Niegardów na chórze drewnianym malowanym znajdowały się *organy zwane pozytywem*³⁵⁰. Wizytacja z roku 1783 zawiera informację, że na chórze malowanym stolarskiej roboty o okrągłej formie znajdował się *pozytyw* malowany, 6-głosowy, w złym stanie.³⁵¹ Wskazówka, że był on w złym stanie nakazuje przypuszczać, że był to ten sam instrument jak w poprzedniej wizytacji.

2.4 Gorka [obecnie Górka Kościelnicka, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych

Został wybudowany w latach 1646-1648 na miejscu wcześniejszego. Jest świątynią późnogotycką o konstrukcji zrębowej. Nie posiada wieży, tylko barokową wieżyczkę sygnaturową z latarnią i zamkniętym prezbiterium. Ściany i sklepienia pokryte są

³⁴²ArKMKr, sygn. AV Cap.54, s. 53.

³⁴³ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 63.

³⁴⁴<https://pl.wikipedia.org/wiki/Dalewice> (31.05.2021)

³⁴⁵https://24ikp.pl/skarby/miejsca/kaplice/dalewice_niznmp/art.php (31.05.2021)

³⁴⁶*Katalog zabytków sztuki w Polsce*, T. I, zeszyt 8, s. 4.

³⁴⁷ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k.252v.

³⁴⁸ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 90.

³⁴⁹ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 15v.

³⁵⁰ArKMKr, sygn AV Cap. 67, s. 165.

³⁵¹ArKMKr, sygn. Av Cap. 54, s. 77.

polichromią. W wyposażeniu kościoła znajdują się elementy rokokowe i barokowe³⁵². Nawa szersza od prezbiterium, prostokątna. Ołtarz główny i dwa boczne są rokokowe, chrzcielnica marmurowa, barokowa, z XVIII w. Obrazy z XVIII w.: Chrystus i Samarytanka; Ucieczka do Egiptu. Monstrancja z emaliami z 2. poł. XVII w³⁵³.

Wizytacje z roku 1598³⁵⁴ i 1618³⁵⁵ zawierają informacje o profanacji kościoła. Kościół był z tego powodu niewizytowany. Pierwszą informację o instrumencie podaje nam wizytacja z 1728 r., która wymienia organy 8- głosowe znajdujące się na drewnianym chórze w prosty sposób wybudowanym³⁵⁶. W roku 1747 odnotowano istnienie *organów zwanych powszechnie pozytywem* o 7-głosach, mające jeden głos popsuty.³⁵⁷ Mógł to być ten sam instrument, pomniejszony o jeden głos, ponieważ w takim krótkim odstępie czasowym nie kupowano nowych organów. W roku 1783 na nowym pomalowanym muzycznym chórze znajdował się *pozytyw* o 7-głosach będący w dobrym stanie³⁵⁸, który był takim samym kolorem pomalowany jak chór. Prawdopodobnie przy przebudowie chóru wyremontowano organy, które 35 lat temu miały popsuty jeden głos.

2.5 Grabie [obecnie dekanat Niepołomice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP

Pierwszy kościół powstał w 1386 r. Po 1400 r. wskutek zmian koryta Wisły został on przeniesiony na obecne miejsce. Teraźniejszy kościół pochodzi z 1742 r. i przeszedł już wiele remontów. Świątynia ma konstrukcję zrębową, prezbiterium zamknięte trójbocznie, prostokątną krótką nawę, stropy płaskie. Chór muzyczny o wklęsłowypukłym parapacie wspierają słupy zwieńczone kapitelami korynckimi. Na wysokim dachu znajduje się wieżyczka z sygnaturką. Strop i ściany pokryte są polichromią. Wnętrze zawiera wiele elementów barokowych i rokokowych³⁵⁹. Ołtarz główny rokokowy jest w kształcie paludamentu, z obrazem Matki Bożej, tabernakulum i posągami aniołów. Chrzcielnica kamienna, ozdobiona maswerkami pochodzi z XV wieku³⁶⁰.

³⁵² [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wszystkich_%C5%9Awi%C4%99tych_w_Krakowie_\(ul._Podbia%C5%82owa\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wszystkich_%C5%9Awi%C4%99tych_w_Krakowie_(ul._Podbia%C5%82owa)) (31.05.2021)

³⁵³ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 6, s. 7-8.*

³⁵⁴ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 259.

³⁵⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 100.

³⁵⁶ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 216.

³⁵⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 51.

³⁵⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 173.

³⁵⁹ <https://zabytek.pl/pl/obiekty/grabie-kosciol-par-pw-wniebowziecia-nmp> (31.05.2021)

³⁶⁰ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 6, s. 8.*

Parafia była trzy razy niewizytowana: 1614, 1728 i 1783. Tylko w jednej wizytacji z roku 1747 wspomniano o *organach*, znajdujących się na chórze. Były one nieduże, 6-głosowe, zwane powszechnie *pozytywem*.³⁶¹

2.6 Igołomia [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Kościół został wybudowany w 1385 roku, prezbiterium pochodzi z XV wieku. Świątynia była wielokrotnie przebudowywana, jest budowlą ceglana z kamiennymi elementami, z przewagą elementów gotyckich. W XVIII wieku dobudowano wieżyczkę z sygnaturką. Posiada polichromię z I połowy XX wieku³⁶². Na zewnątrz świątynia opięta jest przyporami, tynkowana. Ołtarz główny i trzy boczne są rokokowe, sprzed 1778 r. W ołtarzu głównym znajduje się krucyfiks z XVI/XVII w. Chrzcielnica marmurowa z drewnianą nakrywą, figura MB z Dzieciątkiem, prawdopodobnie gotycka, z ok. 1430 r.³⁶³.

W wizytacji z roku 1618 został wymieniony instrument muzyczny zwany *positivum*.³⁶⁴ Wizytacja z roku 1629 nie wymienia instrumentu, a w roku 1728 parafia nie została zwizytowana. Następna informacja o instrumencie pochodzi dopiero z roku 1747. Wymieniony został nowy 8-głosowy *pozytyw* z dwoma miechami pod instrumentem, stojący na nowym drewnianym chórze mniejszym³⁶⁵. Ta informacja wskazywałaby na pozytyw skrzyniowy stojący. Być może z jakiegoś względu wybudowano nowy, mniejszy chór, którego umiejscowienia nie podano. W roku 1783 na drewnianym, niebiesko malowanym i ozdobionym obrazami świętych chórze muzycznym znajdował się świeżo reperowany, dobry *pozytyw* 8-głosowy³⁶⁶. Był to z pewnością ten sam pozytyw w obydwu wizytacjach, na co wskazuje liczba głosów.

2.7 Koniusza [obecnie dekanat Proszowice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Apostołów Piotra i Pawła

³⁶¹ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 26.

³⁶²https://www.wikiwand.com/pl/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Marii_Panny_w_Igo%C5%82omi (31.05.2021)

³⁶³*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 440.

³⁶⁴ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 103.

³⁶⁵ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 81.

³⁶⁶ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 189.

Pierwsza wzmianka o kościele pochodzi z roku 1326. Początkowo był to kościół drewniany, od 2. połowy XV w. istniał już kościół murowany. W XVII w. przebudowany, spalił się od pioruna. Obecna świątynia pochodzi z czasów odbudowy po pożarze³⁶⁷. Wielokrotnie przebudowywana i restaurowana i powiększona utraciła swój pierwotny wygląd. Nową polichromię wykonano w latach 1870-1980. Wyposażenie kościoła pochodzi w większości z XIX i XX wieku. Obok świątyni stoi drewniana, zabytkowa dzwonnica z XVIII wieku. Dzwony pochodzą z 1759, 1781 i 1812 r³⁶⁸.

Pierwszy raz znajdujemy informację o istnieniu organów w wizytacji z roku 1728. Po spaleni kościoła od pioruna i nowo wybudowaniu go przez obecnego rektora³⁶⁹ na chórze drewnianym, malowanym, nowo wybudowanym znajdowały się *organy* 6-głosowe zepsute³⁷⁰. W roku 1747 odnotowano istnienie niewielkich *organów*³⁷¹ na chórze drewnianym ozdobionym obrazami. Kościół został ponownie w roku 1749 zrujnowany od pioruna.³⁷² W roku 1783 na chórze muzycznym drewnianym znajdował się *pozytyw* 10-głosowy niebiesko malowany.³⁷³ Jest to więc nowszy instrument, zaliczany ze względu na ilość głosów do większych pozytywów. Malowanie było sposobem konserwacji i ozdoby szafy piszczalkowej.

2.8 Kościelec [obecnie istnieje kościół parafialny pod wezwaniem św. Wojciecha; dekanat Proszowice, diecezja kielecka]

Nie podano wezwania kościoła.

Wieś nazywana też **Kościołcem Proszowickim**.

Na początku XIII wieku stanął przy zamku w Boronicach kościół św. Wojciecha. Przed rokiem 1584 w czasach reformacji przejęty przez braci polskich, był poważnie zniszczony, bez dachu. W I połowie XVII wieku trwała odbudowa kamiennego kościoła, rekonsekrowanego w 1664 roku i przez następne stulecie wyposażanego w potrzebne elementy sakralne³⁷⁴. Budynek przebudowany w okresie wczesnego baroku, posiada w ołtarzu głównym obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem tzw. Kościeleckiej z XVII w., epitafia

³⁶⁷<https://diecezja.kielce.pl/parafie/koniusza-sw-piotra-i-pawla-app> (31.05.2021)

³⁶⁸ *Diecezja kielecka, Miejsca-...*, s. 230-231.

³⁶⁹ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 192

³⁷⁰ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 193.

³⁷¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 169.

³⁷² ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 36.

³⁷³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 36.

³⁷⁴[https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bcielec_\(wojew%C3%B3dztwo_ma%C5%82opolskie\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bcielec_(wojew%C3%B3dztwo_ma%C5%82opolskie)) (31.05.2021)

kamienne z XVIII i XIX w., zabytkowe obrazy św. Wojciecha i św. Barbary, ambonę, chrzcielnicę i belkę tęczową z XVII wieku, na nim krucyfiks, po bokach figury Matki Bożej i św. Jana³⁷⁵.

Kościół wymieniony jedynie w wizytacji 1618 r. jako sprofanowany, bez nakrycia, nie zamknięty³⁷⁶.

2.9 Krzesławice [wieś obecnie już nie istnieje, jest częścią Krakowa]

(aktualnie parafia Miłosierdzia Bożego na Wzgórzach Krzesławickich należy do dekanatu Kraków-Bieńczyce)

Kaplica o nie podanym wezwaniu; nie dało się ustalić jej tożsamości, wymieniona jedynie w wizytacji z 1629 r.³⁷⁷, nie ma wzmianki o organach.

2.10 Luborzyca [obecnie **Wysiołek Luborzycki**, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego

Pierwszy kościół powstał w latach 1218-1229. Obecny został gruntownie przebudowany w XV wieku. Jest murowany z kamienia i cegły, jednonawowy, z rokokowym chórem, posiadający dwie kruchty³⁷⁸. Świątynia była dwukrotnie niszczone przez Tatarów (1241, 1259) i plądrowana przez Szwedów (1655, 1702). Została odnowiona 1862-1908. Jest murowana z cegły i kamienia, posiada drewniany chór muzyczny, który nadwieszony jest na konsolkach, rokokowy, z figurami muzykujących aniołów, z barokowymi organami³⁷⁹. W ołtarzu głównym znajduje się rzeźbiony rokokowy krucyfiks, dwa ołtarze boczne są późnobarokowe. Obraz Wszystkich Świętych (1629-1650) jest zapewne przeniesiony z dawnego kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie. Na belce tęczowej jest umieszczony krucyfiks gotycki z ok. 1433 r.³⁸⁰.

³⁷⁵ *Diecezja kielecka, Miejsca...*, s. 240-241.

³⁷⁶ ArKMKr, sygn. AV Cap.41, k. 106v.

³⁷⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k 19v.

³⁷⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Podwy%C5%BCszenia_Krzy%C5%BCa_%C5%9Awi%C4%99tego_w_Wysio%C5%82ku_Luborzyckim (31.05.2021)

³⁷⁹ Obecne organy zostały zbudowane w roku 1960. https://www.organy.pro/instrumenty.php?instr_id=86
23.09.2022

³⁸⁰ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 829.

Pierwsza informacja o organach pochodzi z akt wizytacji z roku 1629, wymieniono tam *organum musicum*, świeżo wprowadzone do kościoła przez bractwo różańcowe. W roku 1728, na chórze drewnianym znajdowały się dobre *organy*, mające głosów (zostawiono miejsce na zapis)³⁸¹. W roku 1747 na chórze drewnianym stały *organy*, które w swojej części środkowej były wymalowane jak gdyby niebo³⁸². Prawdopodobnie szafa organowa była tym pomalowaniem ozdobiona. W roku 1783 na chórze muzycznym drewnianym i malowanym stał *pozytyw* 12-głosowy z *pedałami*, również malowany i ozdobiony złożonymi rzeźbami.³⁸³ Ze względu na ilość głosów i obecność pedału można je określić jako prawdziwe organy.

2.11 Mogiła [obecnie dekanat Kraków-Mogiła, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Apostoła Bartłomieja

Pierwszy kościół poświęcono w 1347 r., następny w r. 1466. Jest to jedyna budowla sakralna w Polsce, w której zachowano przykład średniowiecznego trójnawowego rozwiązania w drewnie. Na chórze muzycznym znajdują się ośmiogłosowe organy z XVIII wieku³⁸⁴, ³⁸⁵. Kościół jest oszalowany, kryty gontem; wewnątrz nakryte stropem, w nawie głównej fasetowym. Ołtarz główny malowany w stylu iluzjonistycznym na ścianie z obrazem św. Bartłomieja. Chrzcielnica drewniana z XVI w., ambona rokokowa, w kaplicy św. Anny ołtarz barokowy z barokowym obrazem św. Anny Samotrzcę, w kaplicy św. Izydora barokowy ołtarz MB Bolesnej³⁸⁶.

Pierwsza wzmianka o obecności *organów muzycznych* pochodzi z wizytacji z roku 1629³⁸⁷. W roku 1728 parafia nie została zwizytowana. W roku 1747 wymieniono chór muzyczny, a na nim *organy zwane pozytywem* znajdujące się na mniejszym chórze, tam gdzie Najświętszy Sakrament, ponad schodami; w całym kościele było dwoje schodów: jedne pod chórem muzycznym, drugie obok zakrystii.³⁸⁸ To usytuowanie organów z przodu kościoła było mniej spotykane. Wizytacja z roku 1783 opisywała chór muzyczny drewniany stolarskiej roboty, wsparty na dwóch słupach do sufitu kościoła sięgających, wybudowany i pomalowany

³⁸¹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 27.

³⁸²ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 191.

³⁸³ArKMKr, sygn. AV Cap 54, s. 102.

³⁸⁴http://mogiła.cystersi.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=95:historia-kościoła-sw-bartłomieja&catid=63:zwiedzanie-kocio-w-bartomieja&Itemid=126 (1.06.2021)

³⁸⁵Nie odnalazłam żadnej informacji na ten temat w Polskim Cyfrowym Centrum Organowym, Instrument.

³⁸⁶*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 489.

³⁸⁷ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 19v.

³⁸⁸ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 248.

takim samym kolorem jak kościół. Na nim znajdował się *pozytywek* 6-głosowy niemalowany³⁸⁹, co każe nam myśleć, że był to nowy nabytek, którego jeszcze nie zdążono pomalować.

2.12 Niegardów [obecnie dekanat Słomniki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła

Historia Niegardowa i parafii związana jest z pierwszym na ziemiach polskich klasztorem Sióstr Benedyktynek w pobliskich Staniątkach. Dzięki nadaniu Klemensa z Ruszcy, kasztelana krakowskiego, przeszła ona na własność klasztoru staniąckiego i należała do niego aż do I rozbioru Polski³⁹⁰.

Pierwszy kościół został ufundowany w roku 1244. Następną już murowaną świątynię wybudowano w 1578 r. Obecnie ma ona prezbiterium prostokątne, zamknięte półkolistą absydą, jest jednonawowa z sygnaturką na dachu³⁹¹. W roku 1856 świątynię odnowiono, a pod koniec XIX wieku - powiększono. Długą historię ma kult Matki Bożej Niegardowskiej czczony w słynącym łaskami obrazie z przełomu XVI i XVII w³⁹². Od 1529 r. funkcjonowała w Niegardowie szkoła parafialna, która przetrwała do XX w. i dała początek obecnej Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka³⁹³.

Ta parafia została niezwizytowana w roku 1629, co zaznaczono w tekście wizytacji³⁹⁴, a w roku 1747 po prostu ją pominięto.

Organy po raz pierwszy wymieniono w wizytacji z roku 1728, gdzie napisano, że na chórze drewnianym malowanym znajdowały się *organy* 7-głosowe.³⁹⁵

W roku 1783 na starym drewnianym chórze muzycznym stał stary *pozytyw* 7-głosowy będący w złym stanie³⁹⁶. Ta sama ilość głosów w ostatnich dwóch wizytacjach wskazuje na ten sam instrument już zużyty przez czas.

2.13 Pleszów [obecnie dekanat Kraków-Mogiła, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Wincentego Męczennika

³⁸⁹ArKMKr, sygn. AV Cap 54, s. 134.

³⁹⁰*Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 332.

³⁹¹<https://diecezja.kielce.pl/parafie/niegardow-sw-jakuba-ap> (1.06.2021)

³⁹²*Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 333.

³⁹³*Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 332.

³⁹⁴ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 15.

³⁹⁵ArKMKr, sygn. AV 23, s. 199.

³⁹⁶ArKMKr, sygn. AV 54, s. 65.

Pierwszy kościół drewniany istniał prawdopodobnie od XI wieku do 1799 r., kiedy to obok zaczęto wznosić kościół murowany, ukończony w 1806 r. i istniejący do dziś. Fasada kościoła jest w stylu klasycystycznym, posiada attykę i czworoboczną wieżę w kształcie ostrosłupa. Wnętrze świątyni jest jednonawowe, z elementami w stylu barokowym lub renesansowym³⁹⁷. Ołtarz główny marmurowy, późnobarokowy, zakupiony z kościoła WW. Świętych w Krakowie. Dwa ołtarze boczne są rokokowe, w jednym obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, oparty o czeski typ Madonny Dudlebskiej (nazywany w Polsce piekarskim). Inny ołtarz boczny z poł. XVIII w., pochodzący z kościoła cystersów w Mogile. 3 ornaty haftowane pochodzą z XVII wieku³⁹⁸.

Pierwsza informacja o *organach* pochodzi z wizytacji z roku 1728, gdzie wzmiankowana była obecność instrumentu na chórze drewnianym o prostych kolumnach,³⁹⁹ nie podając ilości głosów. W roku 1747 na nowo wyreperowanym chórze znajdował się *pozytyw*⁴⁰⁰ pomalowany razem z gankiem oraz stał tam pulpit dla organisty⁴⁰¹. Z roku 1783 znajdujemy tylko adnotację, że kościół znajdował się w złym stanie⁴⁰², nie przekazano informacji o organach.

2.14 Pobiednik [obecnie **Pobiednik Mały**, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska] Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha

Data powstania pierwszego kościoła nie jest znana, z 1326 r. pochodzi pierwsza wzmianka. W wieku XV niewielka drewniana świątynia została spalona w 1914 roku. Obecny kościół został wybudowany w latach 1955-56, przebudowany w 1967 r. Organy piszczałkowe nieczynne, zniszczone przez korniki wymagają pilnie remontu jak i reszta świątyni⁴⁰³. Świątynia ma prezbiterium prostokątne, krótkie, z dwoma przybudówkami; przy przebudowie utworzono nawy boczne z zewnętrznych podcieni. W głównym ołtarzu znajduje się obraz św. Wojciecha patrona świątyni oraz kopia obrazu „Jezu, ufam Tobie”. Boczne ołtarze poświęcone zostały Matce Boskiej Częstochowskiej i św. Józefowi. Zabytkowe są:

³⁹⁷ <https://parafiapleszow.pl/historia-parafii/> (1.06.2021)

³⁹⁸ *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 6*, s. 22.

³⁹⁹ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 208.

⁴⁰⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 8.

⁴⁰¹ ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 10.

⁴⁰² ArKMKr, sygn. AV 54, s. 143.

⁴⁰³ https://igwa.home.pl/?id=parafia_pobiednik (1.06.2021)

monstrancja w stylu rejencji, kielich późnorenesansowy, cztery relikwiarze drewniane w stylu rejencji⁴⁰⁴.

Pierwsza informacja o organach pochodzi z roku 1728, która mówi, że na chórze drewnianym znajdowały się dobre *organy*, zakupione przez obecnego rektora kościoła⁴⁰⁵. W roku 1747 istniały na drewnianym pomalowanym chórze *organy 5-głosowe zwane pozytywem*⁴⁰⁶. Wizytacja z roku 1783 odnotowuje istnienie starego *pozytywu 5-głosowego*⁴⁰⁷, stojącego na drewnianym chórze muzycznym, do którego wejście było obudowane świeżo tartym drewnem. Należy przyjąć, że był to cały czas ten sam instrument.

2.15 Poborowice [obecnie Dobranowice, dekanat proszowicki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Znalezienia Krzyża

Pierwszy drewniany kościół istniał już w 1381 r. W roku 1614 właściciele okolicznych włości w Dobranowicach i Poborowicach - Zuzanna i Jerzy Obalkowscy wyłożyli sumę na wybudowanie kościoła. Na przełomie XVI/XVII wieku wieś Dobranowice należała do pobliskiej parafii Żębocin. W 1802 r. staraniem rodziny Treutlerów odnowiono świątynię. Z powodu złego stanu musiano ją w roku 1886 rozebrać. W rok później stanął nowy ceglany, poświęcony w roku 1889 kościół pw. Podwyższenia Krzyża. Świątynia jest jednonawowa, wybudowana w stylu neogotyckim. Ołtarz główny i boczny przeniesiony ze starego kościoła są barokowe. Drugi ołtarz boczny neogotycki (ok. 1950 r.) jest wyposażony w rzeźby MB Niepokalanie Poczętej i aniołów⁴⁰⁸. Organy piszczałkowe pneumatyczne zostały wybudowane przez Stefana Truszczyńskiego w 1929 r., posiadają 10 głosów. Obecnie są nieczynne⁴⁰⁹. Poborowice jest obecnie przysiółkiem wsi Dobranowice⁴¹⁰.

Pierwsza informacja o organach została przekazana w wizytacji z roku 1728, pisząc, że na chórze drewnianym stały *organy 8-głosowe*, częściowo zepsute przez myszy⁴¹¹. W roku 1747 *organy zwane pozytywem*⁴¹² stały na chórze drewnianym na kolor czarny malowanym. W roku 1783 na porządnie wykonanym i pomalowanym chórze muzycznym znajdował się 8-

⁴⁰⁴ Pobiednik Mały - Gmina Igołomia, <http://igwa.pl/p,142,pobiednik-maly> 28.01.2022

⁴⁰⁵ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 212.

⁴⁰⁶ ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 70.

⁴⁰⁷ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 179.

⁴⁰⁸ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 349.

⁴⁰⁹ <https://www.parfiadobranowice.pl/historia/historia> (1.06.2021)

⁴¹⁰ <https://diecezja.kielce.pl/parafie/dobranowice-podwyzszenia-krzyza-swietego> (24.09.2022)

⁴¹¹ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 170. (zapis poprawiany, niewyraźny, *murinus* -przez myszy), w: *Słownik kościelny łacińsko-polski*, Red. A. Jougan, Warszawa 1992, s. 436.

⁴¹² ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 112.

głosowy popsuty *pozytyw*⁴¹³. Chodzi tu o ten sam instrument we wszystkich wizytacjach, na co wskazuje liczba głosów i stan instrumentu.

2.16 Proszowice [obecnie dekanat Proszowice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela:

Obecny kościół jest trzecią, stojącą na tym samym miejscu świątynią parafialną miasta. Czynny był już w roku 1453 jako nowa murowana świątynia, a jego fundatorem i kolatorem był król Polski. Od 1550 r. oddał król kościół i parafię pod opiekę Akademii Krakowskiej. W roku 1824 runęła ściana szczytowa kościoła, który odbudowano w sposób znacznie skrócony i uproszczony. W roku 1914 kościół uległ zniszczeniu przez działania wojenne. Odbudowa trwała między 1920-1930 r. Z pierwotnego bardzo bogatego barokowego wystroju kościoła została tylko mała część. Organy znajdujące się w kościele pochodzą z 1937 roku (z elementami z XVII wieku)⁴¹⁴. Ołtarz główny ma charakter wczesnobarokowy, a na północnym ołtarzu bocznym znajduje się czczony niegdyś w sposób szczególny obraz Matki Bożej Łaskawej, zdobiony późnobarokową sukienką⁴¹⁵.

W wizytacji z 1598 wymieniony został *magister organum*⁴¹⁶; niestety, nie ma informacji o organach, które prawdopodobnie istniały z powodu obecności tak wysoko nazywanej osoby na nich grającej.

Po raz pierwszy wymieniono *organy muzyczne*⁴¹⁷ w roku 1614, następnie w roku 1629⁴¹⁸. Niestety nie mamy bliższych informacji na ich temat. Wizytacja z roku 1728 wymienia znajdujące się na chórze drewnianym *organy 7-głosowe*, potrzebujące poprawy⁴¹⁹. Z powodu odstępu 99 lat między wizytacjami można przyjąć, że był to już inny instrument. W roku 1747 znajdujemy dwie notatki o instrumencie w kościele: na chórze drewnianym znajdowały się niewielkie *organy*⁴²⁰ (po łacinie) oraz na chórze wielkim drewnianym *organy małe*⁴²¹ (po polsku). Był to ten sam instrument, ponieważ wizytacja ta pisana była pół po łacinie i pół po polsku, tu tekst łaciński został przez wizytującego jeszcze raz napisany po

⁴¹³ArKMKr, sygn. AV 54, s. 211.

⁴¹⁴https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Jana_Chrzciciela_w_Proszowicach (1.06.2021)

⁴¹⁵*Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 393.

⁴¹⁶ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k. 249.

⁴¹⁷ArKMKr, sygn. AV Cap 32, k.496v.

⁴¹⁸ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k.12.

⁴¹⁹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 179.

⁴²⁰ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 131/132.

⁴²¹ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s.139.

polsku. Wizytacja z roku 1783 opisywała chór muzyczny drewniany usytuowany nad wielkimi drzwiami, gdzie znajdował się *pozytyw* stojący niedawno wyreperowany⁴²². W prezbiterium na podwyższeniu stał *pozytyw* 6-głosowy Bractwa Różańcowego, zaś w kaplicy szpitalnej Św. Ducha wymieniono chór muzyczny z dobrym *pozytywkiem* o 5-głosach⁴²³.

2.17 Raciborowice [obecnie dekanat Kraków-Prądnik, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy

Pierwotny kościół wzniesiono w II połowie XV wieku. Bryła świątyni od pięciu wieków nie została zmieniona. Jest to jednonawowy gotycki kościół z prosto zamkniętym prezbiterium, węższym niż nawa. Od strony północnej pogrubiona część muru nawy mieści schody na chór muzyczny. Wyposażenie wnętrza świątyni pochodzi głównie z XVII-XIX wieku⁴²⁴. Chór muzyczny z drewnianą balustradą jest dekorowany obrazami z życia św. Małgorzaty. Ołtarz główny jest późnobarokowy z drewnianym krucyfiksem z ok. 1440 r., dwa ołtarze boczne w stylu rokokowym, w jednym obraz MB Śnieżnej, sprowadzony z Rzymu (1626). Chrzcielnica marmurowa, barokowa, organy XVII w, przerabiane w 1836 r⁴²⁵.

Po raz pierwszy wymieniono *organy muzyczne* w roku 1618⁴²⁶. Następnie w roku 1629 ponownie zostały określone jako *organy muzyczne*⁴²⁷. Wizytacja z roku 1728 wymienia *organy* 11-głosowe, stojące na chórze drewnianym⁴²⁸. W roku 1747 na chórze drewnianym pomalowanym stały *organy* mające w przeszłości głosów 11, teraz przez terażniejszego rektora przerobione na 12 głosów i całkowicie odnowione⁴²⁹; co oznacza, że rektor opłacił ową przeróbkę organów. W roku 1783 na staroświeckim chórze muzycznym odnowionym przez odmalowanie stały *organy* 11-głosowe przed rokiem reperowane⁴³⁰. Były to z pewnością te same organy sprzed 35 lat, przy naprawy których być może zlikwidowano jeden najbardziej zepsuty głos.

⁴²²ArKMKr, sygn. AV 54, s. 2.

⁴²³ArKMKr, sygn. AV 54, s. 26/27.

⁴²⁴<http://www.parafia-raciborowice.pl/historia-parafii/>(1.06.2021)

⁴²⁵*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1139-1140.

⁴²⁶ArKMKr, sygn. AV Cap 41, k. 94v.

⁴²⁷ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 18v.

⁴²⁸ArKMKr, sygn. AV 23, s. 232.

⁴²⁹ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 236.

⁴³⁰ArKMKr, sygn. AV 54, s. 123.

2.18 Ruszcza [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Grzegorza Papierza

Obecna świątynia wybudowana została w latach 1416-1420. Kościół jest murowany z cegły, gotycki o charakterze obronnym. Prezbiterium zamknięte prostą ścianą, od zachodu kwadratowa wieża. Wnętrze kościoła zawiera cenne elementy barokowe oraz średniowieczną polichromię⁴³¹. Korpus świątyni jest dwunawowy, nawa główna na osi prezbiterium, nawa boczna od północy. Na zewnątrz kościół jest oszkarpowany. Ołtarz główny barokowy z 1. poł. XVII w. z obrazem św. Grzegorza, również ołtarze boczne są w stylu barokowym z 1. poł. XVIII w.

W kościele znajduje się tablica marmurowa na pamiątkę założenia Bractwa Różańcowego w 1668 r⁴³².

W wizytacji w roku 1614⁴³³ i 1618⁴³⁴ wymieniono w kościele *organy muzyczne* bez dodatkowych informacji. Następna wizytacja zawierająca wzmiankę o organach pochodzi z roku 1747⁴³⁵, która mówi, że na chórze malowanymi różnymi kolorami znajdowały się dobre *dwoiste organy* z kalkownią w osobnym pomieszczeniu. Ów przymiotnik „dwoiste” mógł odnosić się do manualów, których mogło być dwa lub budowa organów zawierała dwie części. Opis organów znajdujemy w wizytacji z roku 1783⁴³⁶, gdzie to 14-głosowe organy z pedałem czarno malowane miały w środku okno z prostych szyb w ołów oprawionych z kratą i okiennicami. A więc po lewej i prawej stronie okna ustawione były piszczałki. Obok chóru znajdowała się kalkownia z trzema miechami potrzebującymi znacznej naprawy⁴³⁷, chór zaś muzyczny nad wielkimi drzwiami był dobrze zrobiony stolarską robotą, ale stary i popsuty, dlatego zieloną rasą⁴³⁸ czyli cienką wełnianą tkaniną osłonięty, tak jak i schody łamane na chór osłonięte były tym samym.

2.19 Wawrzeńczyce [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Zygmunta i św. Marii Magdaleny

⁴³¹https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Grzegorza_Wielkiego_w_Krakowie (1.06.2021)

⁴³² *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 6, s. 25-26.*

⁴³³ ArKMKr, sygn. AV Cap 32, k. 517.

⁴³⁴ ArKMKr, sygn. AV Cap 41, k. 98v.

⁴³⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 40.

⁴³⁶ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 154.

⁴³⁷ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 154.

⁴³⁸ *Rasa* -lekka tkanina wełniana, w: *Słownik polszczyzny XVI wieku*, T. V, red. M. Linde, Warszawa 1995, s. 28.

Kościół wybudowany w 1223 jako murowany, obecnie jest to prezbiterium. W 1667 r. budynek został zniszczony przez pożar. Najstarszą częścią świątyni jest prostokątne prezbiterium. W XV i na przełomie XV i XVI wieku dobudowano jednonawowy korpus, w roku 1741 po stronie północnej dobudowano barokową kaplicę, a 1919-1932 modernistyczną kaplicę z obejściem. Wystrój kościoła zawiera polichromię z XX wieku⁴³⁹. Główny ołtarz jest barokowy, dwa boczne neobarokowe, wykonane przez miejscowego kamieniarza. Barokowy obraz MB z Dzieciątkiem⁴⁴⁰.

W wizytacji z roku 1629 wymienione są w kościele nowe *organy*⁴⁴¹. Następna informacja pochodzi z roku 1747, która mówi, że na chórze drewnianym organowym stoją dobre *organy*⁴⁴². Były to już przypuszczalnie inne organy, niż te z poprzedniej wizytacji, od której minęło 118 lat. Drugi instrument stał w kaplicy szpitalnej pod wezwaniem św. Mikołaja i został określony jako małe *organy zwane pozytywem*⁴⁴³. W wizytacji z roku 1783 mamy informacje o dwóch chórach i dwóch instrumentach: na starym drewnianym chórze muzycznym, malowanym różnymi farbami z przewagą niebieskiej stał dobry 10-głosowy *pozytyw czarno malowany*⁴⁴⁴, na drugim chórze bocznym przy ścianie kościelnej znajdował się mały popsuty *pozytywek*⁴⁴⁵.

2.20 Więclawice [obecnie **Więclawice Stare**, dekanat Kraków-Prądnik, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła

Kościół sięga początkami 1340 roku. Zbudowany z drzewa modrzewiowego na podmurówce, jest jednonawowy, w stylu barokowym. Ostatnia gruntowna przebudowa odbyła przed rokiem 1757. Wystrój świątyni jest późnogotycki, późnobarokowy i rokokowy⁴⁴⁶. Ściany nawy i prezbiterium opięte są pilastrami. Wnętrze nakryte jest stropami: w prezbiterium z fasetą, w nawie jest 3-częściowe (boczne części stropu płaskie,

⁴³⁹https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Zygmunta_i_%C5%9Bw._Marii_Magdaleny_w_Wawrze%C5%84czycach (1.06.2021)

⁴⁴⁰ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1478.

⁴⁴¹ ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 26.

⁴⁴² ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 95.

⁴⁴³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 97.

⁴⁴⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 199/200.

⁴⁴⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 199/200.

⁴⁴⁶ http://www.swjakub.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=96&Itemid=69 (1.06.2021)

środkowa z głęboką fasetą). Chór muzyczny z wyoblonym parapetem, wsparty na czterech czworobocznych kanelowanych słupach, z głowicami w formie uproszczonych głowic korynckich; nad nimi znajdują się nasadniki. Ołtarz główny i dwa boczne są rokokowe. W ołtarzach bocznych obrazy św. Izydora (1. poł. XVII w.) i św. S. Kostki (przed 1630)⁴⁴⁷.

Pierwsza informacja o organach pochodzi z roku 1728 która mówi, że na pomalowanym drewnianym chórze, dwiema kolumnami podpartym, znajdują się *organy 7-głosowe*⁴⁴⁸. Z roku 1747 mamy identycznie brzmiącą informację o chórze, a nazwę „organy 7-głosowe” uzupełniono nazwą *pozytyw*⁴⁴⁹. Sądząc po liczbie głosów był to ten sam instrument. W wizytacji z roku 1783 na chórze muzycznym, który był stolarskiej roboty, tarciami obudowany i mający z jednej strony schody a z drugiej komórkę, znajdował się dobry pozytyw 12-głosowy⁴⁵⁰. Był to z pewnością inny instrument niż w poprzedniej wizytacji, bo znacznie większy.

2.21 Żębocin [obecnie dekanat Proszowice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Stanisława i św. Małgorzaty

Obecna świątynia została zbudowana w połowie XIII wieku na wzgórzu. Charakter kościoła sytuuje go na styku architektury romańskiej i gotyckiej. Posiada kwadratowe prezbiterium i szerszą prostokątną nawę. Swą postać zawdzięcza kościół remontom: pod koniec XVII w. (dobudowano zakrystię, kruchty, kaplicę i nowy dach) i w 1786 r.⁴⁵¹. Ołtarz główny, dwa boczne i ambona są późnobarokowe, z 2. poł. XVIII w. W ołtarzu głównym przedstawiona jest Małgorzata, współpatronka kościoła oraz scena Ukrzyżowania na zasuwie. W ołtarzach bocznych znajdują się obrazy Matki Bożej z Dzieciątkiem i patrona kościoła, św. Stanisława⁴⁵².

Pierwsza informacja o organach w aktach wizytacyjnych występuje w roku 1728, wymieniając *organy 7-głosowe* znajdujące się na chórze drewnianym⁴⁵³. W roku 1747 stały na chórze drewnianym, gipsem otoczonym (czyli murkiem z gipsu) *organy 9-głosowe* zwane

⁴⁴⁷ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1498.

⁴⁴⁸ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 221.

⁴⁴⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 213.

⁴⁵⁰ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 92.

⁴⁵¹ <https://24ikp.pl/skarby/miejscu/koscioly/zebocin/art.php> (1.06.2021)

⁴⁵² *Diecezja kielecka, Miejsca-...* s. 568-569.

⁴⁵³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 175.

*pozytywem*⁴⁵⁴. W roku 1783 wzmiankowany jest znajdujący się na staroświeckim chórze muzycznym zrobionym dobrą stolarską robotą *pozytyw* 8-głosowy o pięknej strukturze, czarno malowany z posrebrzаныmi rzeźbami⁴⁵⁵. Nie ma dodatkowych informacji o stanie użytkowania tych instrumentów ani o ich wieku. Z powodu zmieniającej się liczby głosów trudno ocenić, czy był to ten sam instrument. Być może wizytujący nie umiejący stwierdzić liczby głosów w danym instrumencie, liczył tylko manubria i nie wiedział, że urządzenie dodatkowe lub połączenie nie jest registrem głosowym.

3. Dekanat Skala

3.1 Biały Kościół [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Parafia została erygowana w XIV wieku, z tego okresu pochodził kościół pierwotny. Drugą świątynię, pw. św. Marii Magdaleny, wybudowano w 1411 roku. W roku 1876 została ona rozebrana, a na jej miejscu powstał nowy, większy kościół, do którego przeniesiono część starego wyposażenia. Ma ona charakterystyczną wieżę obronną, sklepienie prezbiterium i drewniany strop w nawie. Nowa świątynia otrzymała wezwanie św. Mikołaja, który w Białym Kościele był czczony od wieków⁴⁵⁶.

Pierwsza informacja o instrumencie pochodzi z roku 1748. Wówczas w wizytacji wymienione zostały 7-głosowe *organy*, umieszczone na chórze muzycznym prostej roboty⁴⁵⁷, jednak o organach brak bliższych informacji. W wizytacji z 1783 roku wzmiankowany jest chór muzyczny prostej roboty⁴⁵⁸, jednak nie wymieniając organów.

3.2 Bolechowice [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Piotra i Pawła oraz Matki Bożej Różańcowej

⁴⁵⁴ArKMKr, sygn. AV Cap 67, s. 122.

⁴⁵⁵ArKMKr, sygn. AV 54, s. 221.

⁴⁵⁶http://bialy-kosciol.pl/?page_id=696 (8.06.2021)

⁴⁵⁷ArKMKr, sygn. AV 29, k. 127.

⁴⁵⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 56.

Pierwsze wzmianki o kościele pochodzą z XIV wieku. W XV wieku do gotyckiego prezbiterium i zakrystii z gotycką polichromią dobudowano korpus nawy. Na początku XX w. przedłużono nawę i dobudowano eklektyczną wieżę⁴⁵⁹. W prezbiterium znajdują się malowidła gotyckie, z ok. 1410-1420 r. Chór muzyczny wsparty jest na trzech arkadach. W kościele znajduje się ołtarz barokowy z 1685 r. z obrazem Ukrzyżowania, chrzcielnica marmurowa z 1673 r., krucyfiks późnobarokowy⁴⁶⁰.

Pierwsza informacja o instrumencie pochodzi z roku 1663. Wówczas w wizytacji zostały wymienione *organy muzyczne* 6-głosowe⁴⁶¹. W roku 1727 wzmiankowany był chór podparty dwoma kolumnami, zdobiony obrazami postaci świętych, na którym stały *organy* w swojej strukturze bardzo uszkodzone, pogryzione⁴⁶² być może przez myszy i korniki. Wizytacja z roku 1748 odnotowuje znajdujące się na drewnianym chórze muzycznym usytuowanym nad wielkimi drzwiami kościoła, przyozdobionym obrazami świętych, *organy* 12-głosowe zwane *pozytywem*, będące dużych wymiarów, które zostały zakupione w roku 1673⁴⁶³. W wizytacji z roku 1783 stwierdzono obecność *pozytywu* 12-głosowego malowanego na czarno, miejscami złoconego, wymagającego naprawy, znajdującego się na drewnianym chórze, wspartym dwoma słupami i cało pomalowanym⁴⁶⁴. Ilość głosów i stan zachowania wyżej wymienionych pozytywów pozwala nam przypuszczać, że był to ten sam instrument.

3.3 Chodów [obecnie dekanat Miechów, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

Pierwszy kościół zbudowany w 1381 roku z drzewa modrzewiowego spłonął w roku 1720. Trzy lata później wzniesiono nową, również drewnianą świątynię. Ten kolejny budynek kościoła strawił pożar w roku 1931. Obecnie istniejąca murowana świątynia z wysoką wieżą została konsekrowana w 1939 r.⁴⁶⁵. Przez ponad 400 lat w parafii Chodów duszpasterzami byli Bożogrobcy, którzy prowadzili szkołę parafialną na bardzo wysokim poziomie. Po kasacie zakonu w 1819 roku duszpasterstwo przejęli księża diecezjalni⁴⁶⁶.

⁴⁵⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Awi%C4%99tych_Aposto%C5%82%C3%B3w_Piotra_i_Paw%C5%82a_w_Bolechowicach (8.06.2021)

⁴⁶⁰ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 217.

⁴⁶¹ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 128.

⁴⁶² ArKMKr, sygn. AV 23, s. 2.

⁴⁶³ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 137.

⁴⁶⁴ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 48.

⁴⁶⁵ <https://diecezja.kielce.pl/parafie/chodow-sw-jana-chrzciciela> (8.06.2021)

⁴⁶⁶ *Diecezja kielecka, Miejsca - historia - tajemnice*, opr. W Burzawa [i in.], Kielce 2011, s. 54-55.

Z roku 1727 pochodzi informacja o 6-głosowych *organach* umieszczonych na niedawno wystawionym wielkim chórze muzycznym, ozdobionym obrazami⁴⁶⁷. W wizytacji z 1748 roku wymieniono ładnie wyglądający chór muzyczny z małymi *organami czyli pozytywem* o pięciu głosach⁴⁶⁸. Kolejna wizytacja z roku 1783 zawiera informację, że drewniany chór był pomalowany na kolor biały i żółty, a na nim znajdował się 5-głosowy nadpsuty *pozytyw*⁴⁶⁹. Z pewnością mowa o tym samym instrumencie, a różnie podana liczba głosów może wynikać z istniejącego w pozytywie urządzenia dodatkowego, który spisujący protokół wizytacyjny uznał za głos (włączany był takim samym registrem).

3.4 Czaple [obecnie Czaple Wielkie, dekanat skalski, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła

Pierwszy drewniany kościół pod wezwaniem Bożego Ciała istniał od XIV wieku, a po jego spaleniu wybudowano murowany pw. św. Bartłomieja Ap. Świątynia w stylu romańskim dotrwała do naszych czasów prawie niezmieniona, jedynie zakrystia i kruchta została dobudowana oraz powiększono otwory okienne⁴⁷⁰. W świątyni znajdują się cztery ołtarze. W ołtarzu głównym umieszczono obraz przedstawiający męczeńską śmierć patrona, namalowany przez Wojciecha Eliasza w 1865 r. Pod kościołem znajdują się krypty grobowe, w których pochowany jest ks. Proboszcz I. Zieleński w 1682 r. i pani Zofia z Badeńskich Popiel, zmarła w 1859 r., wielka dobrodziejka świątyni⁴⁷¹.

W wizytacji z roku 1663 przytoczono obietnicę dziedzica oddanemu muzyce, że z własnych funduszy sprawi do świątyni *pozytyw lub organy*⁴⁷². Z roku 1727 pochodzi informacja, że na drewnianym chórze muzycznym, częściowo murowanym i malowanym, znajdowały się *organy* 6-głosowe⁴⁷³. Można przypuszczać, że był to instrument ufundowany przez owego dziedzica. W roku 1748 wzmiankowany jest drugi instrument - nieduże *organy*

⁴⁶⁷ArKMKr, sygn. AV 23, s. 15.

⁴⁶⁸ArKMKr, sygn. AV 29, k. 60v.

⁴⁶⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 200.

⁴⁷⁰<https://diecezja.kielce.pl/parafie/czaple-wielkie-sw-bartlomiej-a-p> (8.06.2021)

⁴⁷¹*Diecezja kielecka, Miejsca...* s.72.

⁴⁷²ArKMKr, sygn AV 8, k. 112.

⁴⁷³ArKMKr, sygn. AV 23, s. 20.

8-głosowe potrzebujące naprawy⁴⁷⁴. W roku 1783 na chórze, który znajdował się w złym stanie technicznym, stały dwa *pozytywy*⁴⁷⁵. Zapewne jeden popsuty, a drugi nowszej daty.

3.5 Giebułtów [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Idziego

Pierwotny kościół romański pochodził z końca XI wieku. Obecny murowany wybudowano w latach 1601-1604, adaptując poprzednią budowlę. Świątynia ma prezbiterium zamknięte półkolistą absydą, do prezbiterium dobudowano kaplicę ze sklepieniem krzyżowo-żebrowym, od południa znajduje się kruchta dobudowana w XIX wieku⁴⁷⁶. Chór muzyczny wykonany z drewna, na ścianach znajdują się malowidła z pocz. XVII w. z przedstawieniami świętych i aniołów. Ołtarz główny - rokokowy, boczne: barokowy i neobarokowy. W tęczycy grupa Ukrzyżowania (krucyfiks i św. Jan, 2. poł.XVII w., MB Bolesna, 1. poł.XV w.)⁴⁷⁷.

Pierwsza wzmianka o organach z roku 1727 mówi, że na drewnianym, pomalowanym chórze stoją organy zbudowane dla tego chóru⁴⁷⁸, czyli specjalnie zamawiane dla tego kościoła i dopasowane do wielkości chóru. W roku 1748 mamy informację o znajdujących się na chórze *organach alias pozytywie* 15-głosowym, mającym strukturę surową [materiał bez ozdób?] i potrzebującym dużej naprawy⁴⁷⁹. Instrument o takiej ilości głosów nie jest z pewnością pozytywem tylko organami, wizytujący używał popularnej nazwy, nie będąc znawcą tego fachu.

Był to z pewnością ten sam instrument w obydwu wizytacjach. Również w roku 1783 stwierdzono istnienie bardzo zepsutego *pozytywu*, który najlepiej byłoby wymienić na nowy⁴⁸⁰, co by oznaczało, że obecny instrument (cały czas ten sam) jest tak zepsuty, że opłaca się tylko kupić nowy.

3.6 Golecza [obecnie dekanat Miechów, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP

⁴⁷⁴ArKMKr, sygn. AV 29, k. 52.

⁴⁷⁵ArKMKr, sygn. AV 59, s. 210.

⁴⁷⁶https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Idziego_w_Giebu%C5%82towie (8.06.2021)

⁴⁷⁷*Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 382.

⁴⁷⁸ArKMKr, sygn. AV 23, s. 38.

⁴⁷⁹ArKMKr, sygn. AV 29, k. 1v.

⁴⁸⁰ArKMKr, sygn. AV59, s. 22 i 27.

Kościół nosił różne wezwania: do roku 1757 tytuł św. Maurycego, następnie św. Franciszka Ksawerego, od roku 1951 r. jest pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP.

Pierwszy kościół wybudowano w XI wieku, drugi zbudowany przetrwał do 1585 r, wtedy wybudowano kolejny. Czwarty powstał w 1657, piąty w roku 1757, który w 1970 r. przeniesiono do Przesławic. Obecną świątynię wybudowano w latach 1947-1951⁴⁸¹. Wystrój obecnego kościoła pochodzi w większości z 1974 r., jest autorstwa rodziny Mitków, krakowskich artystów. Najcenniejszym pod względem duchowym i artystycznym jest obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem Jezus, umieszczony w lewym bocznym ołtarzu. Powstał on na przełomie XV/XVI wieku⁴⁸².

Pierwsza informacja o instrumencie pochodzi z roku 1748, która mówiła, że na podstarzałym chórze muzycznym znajdowały się *organy mniejsze 6-głosowe, popularnie zwane pozytywkiem*⁴⁸³. W roku 1783 na malowanym chórze opartym na dwóch słupach stał dobrze wyglądający *pozytyw* o 9-głosach⁴⁸⁴. W ostatniej wizytacji mamy z pewnością nowy większy instrument, niedawno sprowadzony.

3.7 Goszcza [obecnie dekanat Słomniki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca

W XIV wieku powstał drewniany kościół, który na początku XVI w. został przebudowany. Nową murowaną jednonawową świątynię ukończono w 1737 r. Ma ona prostokątną nawę i półkolistie zamknięte prezbiterium⁴⁸⁵. Ołtarz główny jest barokowy, dwa boczne późnobarokowe. Do ciekawych zabytków zaliczają się: kamienna chrzcielnica z herbem Korczak, płyta epitafijna z herbem Ogończyk, późnobarokowy obraz ze sceną Ukrzyżowania, obraz NMP i św. Józefa (na zasuwie)⁴⁸⁶. Wnętrze świątyni nakryte jest stropami fasetowymi, chór muzyczny jest drewniany⁴⁸⁷.

Pierwsza wzmianka o organach pochodzi z roku 1727. Wiadomo z niej, że na drewnianym i malowanym chórze znajdującym się nad wejściem stały *organy zwane pozytywem*⁴⁸⁸.

⁴⁸¹<http://parafia.golcza.com.pl/historia.html> (8.06.2021)

⁴⁸² *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 112-113.

⁴⁸³ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 56v.

⁴⁸⁴ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 164.

⁴⁸⁵ <https://www.diecezja.kielce.pl/parafie/goszcza-sw-wawrzynca-diak-m> (8.06.2021)

⁴⁸⁶ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 116.

⁴⁸⁷ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 401.

⁴⁸⁸ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 16/17.

W roku 1748 chór zostaje opisany jako: drewniany, malowany, dobry, o budowie skrzyni [balustrada typu pełna] z małymi *organami inaczej pozytywem* o sześciu głosach⁴⁸⁹. W roku 1783 chór malowany był na wzór ołtarzy, na nim znajdował się *pozytyw* o 7-głosach⁴⁹⁰. Mógł być to ten sam instrument uzupełniony o jeden głos.

3.8 Grodzisko [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP (popularnie bł. Salomei)

Kościół znajduje się w miejscu dawnego klasztoru klarysek, które przeniosły się do Krakowa. Obecnie znajdujący się tam kościół został wybudowany w latach 1677-1691 wraz z całym kompleksem budynków nazwanym Pustelnią bł. Salomei⁴⁹¹. Murowany kościół wybudowany jest w stylu barokowym, ale zawiera domieszki innych stylów. Zewnętrzna bryła świątyni jest w stylu romanskim, sklepienie kolebkowe zaś renesansowe. Marmurowy ołtarz pochodzi z innego kościoła. Górna, drewniana część wieży spaliła się w roku 1939. Odbudowano ją w latach 60⁴⁹².

W roku 1748 r. w kaplicy św. Salomei znajdował się drewniany chór muzyczny prostej budowy z bardzo starymi i małymi 4-głosowymi *organami* wymagającymi naprawy⁴⁹³. W roku 1783 na drewnianym chórze znajdował się *pozytyw* 4-głosowy⁴⁹⁴. Liczba głosów wskazuje na to, że był to ten sam instrument, mimo różnego nazewnictwa.

3.9 Imbramowice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół parafialny pod wezwaniem św. Benedykta

Pierwszy drewniany kościół wspomniany przez Jana Długosza w Liber beneficiorum pochodził z 1480 roku. Drewniana świątynia została opisana po raz ostatni w wizytacji w 1727 r. Obecny kościół późnobarokowy został wzniesiony w latach 1732-1736, jest jednonawowy, zbudowany na planie prostokąta⁴⁹⁵. Na ścianach prezbiterium i nawy zachowała się późnobarokowa polichromia figuralna. Późnobarokowe są: ołtarze boczne i główny (XVIIIw.), w którym znajduje się obraz ukazujący śmierć św. Benedykta pędzla

⁴⁸⁹ArKMKr, sygn. AV 29, k. 29v.

⁴⁹⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 252.

⁴⁹¹http://www.ojcowskioparknarodowy.pl/main/pustelnia_bl_salomei.html (8.06.2021)

⁴⁹²<https://pl.m.wikipedia.org/> Kościół Najświętszej Marii Panny w Grodzisku (25.01.2022)

⁴⁹³ArKMKr, sygn. AV 29, k. 111.

⁴⁹⁴ArKMKr, sygn. AV 59, s. 10.

⁴⁹⁵<https://diecezja.kielce.pl/parafie/imbramowice-sw-benedykta-op> (8.06.2021)

Wojciecha Eliasza (1875). W ołtarzach bocznych znajdują się obrazy Ecce Homo i MB Częstochowskiej, namalowane w latach 30. XX wieku przez B. Rutkowskiego⁴⁹⁶.

Pierwsza wzmianka o instrumencie pochodzi z roku 1727. Wiemy z niej, że na drewnianym chórze stały *organy*⁴⁹⁷. Wizytacja z roku 1748 podaje, że na nowym, porządnym i czysto pomalowanym chórze muzycznym znajdowały się *organy* 8-głosowe⁴⁹⁸. Widocznie nowy i ciężki instrument wymagał wybudowania lepszego chóru, który by uniósł jego ciężar. W roku 1783 określono ten chór jako stolarskiej roboty, malowany i w listwach złożony, z *pozytywem* 8-głosowym o dwóch miechach, pomalowanym na marmur i ozdobiony złożonymi rzeźbami⁴⁹⁹. W obydwu wizytacjach chodzi o ten sam instrument, na co wskazuje ta sama liczba głosów. Pod chórem znajdowały się dwoje drzwi pomalowane na czarno, usytuowane po bokach. Jedne z nich prowadziły na górę, drugie do małego składziku⁵⁰⁰.

3.9a Kościół klasztorny Sióstr Norbertanek w Imbramowicach

Kościół pw św. Apostołów Piotra i Pawła

Pierwotny kościół i klasztor strawił pożar w roku 1710. Już 1711r. wzniesiono nowy kompleks barokowy, którego sercem był kościół św. Piotra i Pawła, z wieżą wybudowaną w latach 1719-1721. Późnobarokowe wyposażenie świątyni odznacza się jednolitością⁵⁰¹. Siostry Norbertanki regularnie prowadziły szkołę dla panien z domów szlacheckich, szpital i udzielały ludności pomocy przez akcje dobroczynne i społecznościowe. Wśród dzieł sztuki w klasztornej świątyni znajduje się „Madonna w girlandzie” Jana Breughla Starszego i słynący łaskami obraz Jezusa Cierpiącego (XVII w., autor nieznany)⁵⁰².

Jedyna wizytacja z roku 1783 opisuje chór zakonny nad kaplicą, utrzymujący się na czterech kolumnach marmurowych, z gęstymi i wysokimi kratami ozdobionymi złożonymi rzeźbami, na którym znajdował się mały *szufladowy pozytyw*. Był również chór dla osób świeckich znajdujący się za arkadą wielkiego ołtarza, gdzie grano na 8-głosowym nowo zreperowanym *szufladowym pozytywem*⁵⁰³. Istnienie dwóch instrumentów w tym kościele

⁴⁹⁶ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 126.

⁴⁹⁷ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 29.

⁴⁹⁸ ArKMKr, Sygn. AV 29, k. 79v.

⁴⁹⁹ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 102.

⁵⁰⁰ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 102.

⁵⁰¹ <https://imbramowice.pl/index.php/zabytki/48-kosciol-i-klasztor-ss-norbertanek> (8.06.2021)

⁵⁰² *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 128.

⁵⁰³ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 114.

można wytłumaczyć spełnianiem przez nie odmiennych funkcji: towarzyszenie śpiewom np. modlitwy godzin sióstr zakonnych, znajdujących się na chórze zakonnym (mały instrument), lub towarzyszenie śpiewom ludu (większy instrument).

3.10 Irzmanowice [obecnie **Jerzmanowice**, dekanat Sułoszowa, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja

Pierwszy kościół drewniany istniał już w roku 1338. Po rozebraniu go zbudowano obecny kościół w latach 1827-1830, przebudowano w 1876 r. Jest to budynek klasycystyczny murowany, jednonawowy, prezbiterium zamknięte jest półkolistą absydą. Wyposażenie ma barokowo-klasycystyczne. Zachowały się stare dzwony z roku 1545 i 1548⁵⁰⁴. Chór muzyczny murowany znajduje się ponad kruchtą, otwarty do wnętrza półkolistą fasadą. Ołtarz główny i dwa boczne oraz ambona są w stylu klasycystycznym, w jednym z ołtarzy bocznych krucyfiks barokowy z XVIII w., w drugim obraz Św. Bartłomieja. Chrzcielnica kamienna z XVII wieku⁵⁰⁵.

Pierwsza wzmianka o instrumencie pochodzi z roku 1727. Wiadomo z niej, że w kościele na drewnianym chórze znajdowały się *organy inaczej pozytyw* 4-głosowy, który był zepsuty.⁵⁰⁶ W roku 1748 został opisany drewniany chór muzyczny wybudowany na kształt skrzyni (balustrada pełna), z *organami inaczej pozytywem* 7-głosowym. Jednocześnie znajdowały się na chórze *małe organy* 5-głosowe, potrzebujące naprawy⁵⁰⁷. Wizytacja z roku 1783 zawiera tylko informację o nadpsutym chórze z *pozytywem*⁵⁰⁸. Wizytujący używa tu zamiennie słów pozytyw - organy, które nie stanowią dla niego różnicy.

3.11 Iwanowice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Trójcy Świętej

[w wizytacjach do roku 1749: Wszystkich Świętych]

Pierwsza świątynia została wybudowana w 1293 roku i przetrwała do 1408 roku. Kolejny drewniany kościół w 1551 r. został zamieniony na zbór kalwiński. Dopiero

⁵⁰⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Bart%C5%82omieja_Aposto%C5%82a_w_Jerzmanowicach (8.06.2021)

⁵⁰⁵ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 490.

⁵⁰⁶ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 57.

⁵⁰⁷ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 121.

⁵⁰⁸ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 63.

w pierwszej połowie XVII wieku kościół odnowiono i w 1624 r. konsekrowano. Nowa świątynia powstała w 1745 r. i w owej postaci zachowała się do dziś⁵⁰⁹. Kościół został konsekrowany w roku 1749 przez bpa krakowskiego Andrzeja Załuskiego i otrzymał nowe wezwanie Trójcy Świętej, a do dawnego wezwania Wszystkich Świętych nawiązuje m. in. malowidło z ołtarza głównego - uwielbienie Trójcy Świętej przez grono Świętych⁵¹⁰. Ta duża jednonawowa drewniana budowla o konstrukcji zrębowej ma dwie wieże nakryte kopulastymi hełmami i zwieńczone latarniami, nadające jej monumentalny charakter. W wyposażeniu kościoła znajdują się przedmioty kultu o wysokiej klasie artystycznej⁵¹¹. Gotyckie rzeźby to: św. Krzysztofa, Matki Bożej z Dzieciątkiem, Chrystusa zamartwychwstałego. Przypuszcza się, że wszystkie gotyckie dzieła mogły trafić do Iwanowic podczas zmian wystroju w kościele Mariackim. Wizerunek Ukrzyżowanego z głównego ołtarza przypisuje się również Witowi Stwoszowi. Organy w tym kościele pochodzą z roku 1858⁵¹².

Wizytacja z roku 1727 wymienia drewniany chór dla kantorów, na którym znajdowały się organy 6-głosowe potrzebujące naprawy⁵¹³. Będące więc w tym kościele już wiele lat. W wizytacji z roku 1748 odnotowano istnienie małych *organów inaczej pozytywku*⁵¹⁴, które stały na nowym porządnie pomalowanym chórze połączonym z murem. W roku 1783 opisano chór w marmur malowany *z pozytywem* 5-głosowym, znajdującym się w złym stanie⁵¹⁵. Dekret wizyty nakazuje w trzecim roku po wizytacji zakupić nowy pozytyw⁵¹⁶. Prawdopodobnie był w tym kościele cały czas ten sam instrument, w ostatniej wizytacji pomniejszony o jeden głos.

3.12 Jangrot [obecnie dekanat Wolbrom, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Jana Chrzciciela

[pierwotnie Wszystkich Świętych]

Pierwotny drewniany kościół został zastąpiony nową wybudowaną w latach 1822 - 1824 z cegły świątynią.

⁵⁰⁹<https://parafiaiwanowice.pl/> (8.06.2021)

⁵¹⁰ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s.133.

⁵¹¹<https://parafiaiwanowice.pl/parafia/architektura> (8.06.2021)

⁵¹² *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 134.

⁵¹³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 75.

⁵¹⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 22.

⁵¹⁵ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 260.

⁵¹⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 270.

Obecnie jest to budowla jednonawowa, wykonana z cegły w stylu neobizantyjskim. Organy zostały wykonane w 1887 r. przez firmę Józef Szymański z Warszawy. Murowana dzwonnica posiada dzwon pochodzący z roku 1557⁵¹⁷. Ołtarz główny i dwa boczne są neobarokowe. W ołtarzu bocznym znajduje się obraz Rodzina Marii (ok. 1515-1518), a w zakrystii krycyfiks gotycki z ostatniej ćwierci XIV wieku⁵¹⁸.

W wizytacjach z lat 1598⁵¹⁹ i 1610⁵²⁰ zostają jedynie wymienione *organy muzyczne* bez dodatkowych informacji. Również w roku 1630 stwierdzono tylko istnienie *organów muzycznych*⁵²¹. Opis *organów inaczej pozytywu* z roku 1663 zawiera informację, że znajdował się on w złym stanie⁵²². Być może był to cały czas ten sam instrument. Wizytacja z roku 1727 opisuje drewniany chór dla kantorów, na którym były postawione *organy*⁵²³. W wizytacji z roku 1748 stwierdzono, że zarówno *organy* jak i chór były w złym stanie⁵²⁴. Dekret poleca reperację organów⁵²⁵. W roku 1783 znajdował się na chórze *pozytyw* 6-głosowy o dwóch miechach⁵²⁶. Ta informacja wskazywałaby na istnienie nowszego instrumentu.

3.13 Korzkiew [obecnie dekanat Kraków-Krowodrza, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia św. Jana Chrzciciela

[pierwotnie: św. Jana Chrzciciela]

Pierwotny kościół był prawdopodobnie drewniany. Budowę nowej murowanej świątyni ukończono w 1630 roku; po pożarze dachu i wieży odnowiono ją w 1858 roku. Budynek jest o cechach manierystycznych, jednonawowy z prezbiterium zamkniętym półkolistą absydą. W fasadzie znajduje się wieża, która jest w górnej części ośmioboczna⁵²⁷. Ołtarz główny jest barokowy, znajdują się w nim dwa obrazy fundacji A. Ługowskiego: Chrzest Chrystusa oraz MB Nieustającej pomocy. Dwa boczne ołtarze są również barokowe.

⁵¹⁷<https://pl.wikipedia.org/wiki/Jangrot#Zabytki> (8.06.2021)

⁵¹⁸ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 456.

⁵¹⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap.15, k. 55.

⁵²⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap 28, s.186.

⁵²¹ ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 71v.

⁵²² ArKMKr, sygn. AV 8, k. 119.

⁵²³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 65.

⁵²⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 83v.

⁵²⁵ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 87v.

⁵²⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 88.

⁵²⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_%C5%9Bw._Jana_Chrzciciela_w_Korzkwi (8.06.2021)

Organy z 2. poł.XVII w., przywiezione w 1863 roku. Chrzcielnica, konfesjonał i ambona pochodzą z XVII wieku⁵²⁸.

Pierwsza informacja o instrumencie pochodzi z 1727r. Wówczas w wizytacji wymieniono *organy 7-głosowe*⁵²⁹ znajdujące się na chórze z balustradą. Rok 1748 zawiera interesujący wpis o podwójnym chórze drewnianym: na niższym z nich znajdowały się *organy inaczej pozytyw*, obecnie przez proboszcza odnowione⁵³⁰. Ostatnia wizytacja z roku 1783 nie zawiera żadnej informacji o organach.

3.14 Minoga [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Pierwszy drewniany kościół pokryty gontem należał do rodu herbu Nowina. Przetrwał do 1736 r., następna budowla była już murowana. W roku 1918 świątynia została bardzo uszkodzona przez pożar⁵³¹. Odnowiona, ma ona prezbiterium zamknięte półkolistą, nawę zbudowaną na planie prostokąta. W wyposażeniu posiada obraz Matki Boskiej Minodzkiej, obdarzaną szczególnym kultem⁵³².

Wizytacja z roku 1663 zawiera informację, że w kościele znajdowały się *organy muzyczne 5-głosowe*⁵³³. W roku 1727 po spaleniu się kościoła istniała tylko kaplica i nie było informacji o instrumencie⁵³⁴. W roku 1748 na drewnianym chórze ozdobionym dwoma aniołami znajdowały się *organy male inaczej pozytywek*, potrzebujące naprawy⁵³⁵. W roku 1783 na chórze znajdował się *pozytyw 10-głosowy* w złym stanie⁵³⁶. Dekret wizyty nakazywał w drugim roku po wizytacji naprawić miechy i organy⁵³⁷. Ów pozytyw/organy zakupiono prawdopodobnie po ostatniej wizytacji z roku 1748, decydując się na większy instrument, który przez 30 lat używania popsuł się.

⁵²⁸ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 569.

⁵²⁹ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 42.

⁵³⁰ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 5.

⁵³¹ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 301.

⁵³² <https://diecezja.kielce.pl/parafie/minoga-narodzenia-nmp> (8.06.2021)

⁵³³ ArKMKr, sygn. AV 8,

⁵³⁴ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 32.

⁵³⁵ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 8.

⁵³⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 297.

⁵³⁷ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 307.

3.15 Modlnica [obecnie **Modlnica Wielka**, dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska] Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha

Pierwszy drewniany kościół powstał w XII lub XIII wieku. W XVI w. wzniesiono nową drewnianą świątynię jako jednonawową budowlę na planie krzyża. Zachowane są fragmenty polichromii ściennej z roku 1562, przedstawiające m.in. historię bogacza i Łazarza na balustradzie chóru. Wyposażenie zawiera elementy z XVII wieku, zachowały się dzwony z XV i XVI w.⁵³⁸. Chór muzyczny wsparty jest na dwóch kolumnkach, spódnia deska chóru gotycka, profilowana. Prospekt organowy z 1844 r. Ołtarz główny barokowy z obrazem MB w typie Hogedetrii (gotycki, ok. poł. XV w.). Ołtarze boczne: manierystyczny (pocz. XVII w.) i wczesnobarokowy (II poł. XVII w.), stalle, ławki, konfesjonał w stylu baroku⁵³⁹.

Pierwsza informacja o instrumencie pochodzi z roku 1727, która mówi, że na drewnianym i malowanym chórze stały 4-głosowe zepsute *organy inaczej pozytyw*⁵⁴⁰. W wizytacji z roku 1748 wymieniono tylko istniejący chór muzyczny drewniany, prosto zbudowany⁵⁴¹. W roku 1783 znajdujemy wzmiankę o *pozytywie* 5-głosowym⁵⁴² znajdującym się na chórze malowanym na wzór ambony (niebiesko i białe ze złotymi żyłkami).

3.16 Narama⁵⁴³ [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka],

Kościół podlegający pierwotnie pod parafię Korzkiew, pod wezwaniem św. Wojciecha i św. Mikołaja; obecnie Matki Bożej Skaplerznej

Pierwotny drewniany kościół wystawiony został w roku 1617. Posługę duszpasterską w kościele pełnili do rozbiorów Polski dominikanie i karmelici. Po rozbiorach zakonnicy musieli opuścić kościół, a na miejsce przyjeżdżał ksiądz z Korzkwi. W roku 1918 erygowano w Naramie parafię wydzieloną z macierzystej Korzkwi oraz par. Smardzowice, Minoga, Iwanowice, Więclawice. Po pożarze w roku 1890 świątynia została odbudowana jako murowana, obudowana kamieniem pinczowskim⁵⁴⁴. Budowla jest konstrukcji zrębowej, ma prezbiterium węższe od nawy, zamknięte trójbocznie, z kaplicą i zakrystią po bokach oraz

⁵³⁸ <http://www.tuhistoria.pl/kosciol-sw-wojciecha-w-modlnicy/> (9.06.2021)

⁵³⁹ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s.911-912.

⁵⁴⁰ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 54.

⁵⁴¹ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 132.

⁵⁴² ArKMKr, sygn. AV 59, s. 38.

⁵⁴³ Kościół nie uwzględniony w Tabelach Załuskiego.

⁵⁴⁴ ⁵⁴⁴ *Diecezja kielecka, Miejsca-...* s. 324.

kruchty od frontu i z boku nawy⁵⁴⁵. Następny murowany kościół otrzymał wezwanie MB Szkaplerznej⁵⁴⁶.

W żadnej z wizytacji (1748⁵⁴⁷ i 1783⁵⁴⁸) nie ma wzmianki o organach. Był to kościół nie parafialny, tylko do użytku karmelitów.

3.17 Niedźwiedź [obecnie dekanat Słomnice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha

Najstarsza wzmianka źródłowa parafii pochodzi z 1326 r. W 1493 r. wybudowano murowaną świątynię. W czasach reformacji została zamieniona na kalwinski zbór. Marcin Stadnicki zwrócił kościół powróciwszy do wiary katolickiej, powiększył go i wyremontował. W roku 1711 świątynia została odrestaurowana i ponownie konsekrowana. Po spłonięciu pod koniec XIX w. i w roku 1982 ponownie ją odbudowano⁵⁴⁹. Budynek ma budowę gotycką z prezbiterium trójbocznie zamkniętym, wyższym od korpusu. Klasyczna fasada z portykiem jest wsparta na czterech kolumnach. Wyposażenie z elementami późnogotyckimi⁵⁵⁰.

Pierwsza informacja o istnieniu w kościele instrumentu muzycznego zwanego *pozytywem* pochodzi z roku 1630⁵⁵¹. W roku 1663 wymienione zostały *organy 7-głosowe*⁵⁵². W roku 1727 zapisano, że na drewnianym chórze znajdowały się *organy alias pozytyw 7-głosowe, popsute*⁵⁵³. Następna wizytacja z roku 1748 wymieniła tylko drewniany malowany chór dobrze utrzymany⁵⁵⁴, wizytacja z roku 1783 opisywała chór niebiesko malowany, potrzebujący niewiele naprawy, ze znajdującym się tam *pozytywem 8-głosowym*⁵⁵⁵. Od roku 1663 do 1783 był to ten sam instrument, w ostatniej wizytacji wzbogacony o jeden głos.

⁵⁴⁵https://pl.wikipedia.org/wiki/Zabytkowy_ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_w_Naramie (10.06.2021)

⁵⁴⁶<https://diecezja.kielce.pl/parafie/narama-matki-bozej-szkaplerznej> (9.06.2021)

⁵⁴⁷ArKMKr, sygn. AV 29, k. 28.

⁵⁴⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 15.

⁵⁴⁹*Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 330-331.

⁵⁵⁰https://pl.wikipedia.org/wiki/Zesp%C3%B3%C5%82_ko%C5%9Bcio%C5%82a_%C5%9Bw._Wojciecha_w_Nied%C5%BAwiedziu (9.06.2021)

⁵⁵¹ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 55v.

⁵⁵²ArKMKr, sygn. AV 8, k. 106.

⁵⁵³ArKMKr, sygn. AV 23, s. 81.

⁵⁵⁴ArKMKr, sygn. AV 29, k. 31v.

⁵⁵⁵ArKMKr, sygn. AV 59, s. 238.

3.18 Prandocin [obecnie dekanat Słomnice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

Kościół romański jednonawowy powstał w połowie XII wieku z ciosów piaskowca jako dwu absydowy: ołtarzową i zachodnią mieszczącą emporę dwukondygnacyjną. Z czasem przebudowano prezbiterium na gotyckie i dobudowano nad nim wieżę ośmioboczną oraz dwie przybudówki i kruchtę. Wyposażenie świątyni pochodzi z XVII i XVIII wieku. Kościół ten jest jednym z najlepiej zachowanych i piękniejszych zabytków architektury romańskiej w Polsce⁵⁵⁶. Ołtarz główny jest wczesnobarokowy z obrazem MB z Dzieciątkiem jak również dwa ołtarze boczne. Remont kościoła i konserwatorskie przeprowadzono w latach 1982-1988⁵⁵⁷.

Pierwsza wzmianka o organach pochodzi z r. 1663. mówiąc, że były to *organy muzyczne inaczej pozytyw*⁵⁵⁸, zostawiając miejsce na wpisanie ilości głosów. Następna informacja pochodzi z roku 1748, wymieniając chór muzyczny drewniany z niedużymi *organami*⁵⁵⁹. Ostatnia wizytacja z roku 1783 odnotowuje znajdujące się w kościele *organy* 13-głosowe⁵⁶⁰ na nowym chórze - biało pomalowanym z pięknymi złoceniami. Przyczyną wybudowania nowego chóru było sprawienie nowych, większych organów, których ciężar musiał być unoszony wraz ze śpiewakami.

3.19 Sąspów [dekanat Sułoszowa, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Katarzyny

Pierwotny kościół był drewniany, po raz pierwszy został wzmiankowany w 1314 roku. W połowie XVI w. zamieniono go na zbór kalwiński. Nowa świątynia powstała w 1760 roku jako barokowa, murowana i jednonawowa budowla w kształcie przedłużonego ośmiokąta z małą kruchtą od południa, a od północy zakrystia z osobnym wejściem⁵⁶¹. Druga kruchta ma portal z profilowanego drewna wyciętym w ośli grzbiet. Ołtarz główny i dwa boczne są

⁵⁵⁶ <https://zabytek.pl/pl/obiekty/prandocin-kosciol-parafialny-pw-sw-jana-chrzciciela> (9.06.2021)

⁵⁵⁶ *Diecezja kielecka, Miejsca - ..., s. 389.*

⁵⁵⁸ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 108.

⁵⁵⁹ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 144.

⁵⁶⁰ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 219.

⁵⁶¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Katarzyny_w_S%C4%85powie (9.06.2021).

barokowe z XVIII w. W głównym ołtarzu znajduje się obraz Matki Bożej ze śpiącym Jezusem (XVIII w.)⁵⁶².

Jedyną informację o instrumencie muzycznym znajdujemy w wizytacji z roku 1748, w której wymieniono znajdujące się w drewnianym, nowo postawionym kościele⁵⁶³ *organy czyli pozytywek* 4-głosowy⁵⁶⁴ na drewnianym, nie malowanym, prostej budowy chórze muzycznym.

3.20 Sieciechowice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła

Najstarsza wzmianka o świątyni pochodzi z 1326 roku. Jan Długosz w wieku XV wymienia ją jako budowlę murowaną z cegły. Zachowała się ona do tej pory⁵⁶⁵, mimo remontów, wojen i różnych klęsk. Zachowała się też drewniana zabytkowa dzwonnica. Prezbiterium jest jednoprzęsłowe, ołtarze - główny oraz dwa boczne - wykonane są w stylu rokoko⁵⁶⁶.

Pierwsza wzmianka o *organach muzycznych inaczej positivum* 6-głosowym pochodzi z wizytacji z roku 1663⁵⁶⁷. Kolejna wizytacja z roku 1748 wymieniła drewniany, czysty i nowy chór, którego koszty budowy ponosił administrator kościoła rektor Trochon. Na tym chórze znajdowały się reperowane *organy czyli pozytyw* 8-głosowy⁵⁶⁸. W wizytacji z roku 1783 odnotowano istnienie *pozytywu*⁵⁶⁹ znajdującego się na wystawionym przez rządcę nowym chórze, ozdobionym rzeźbami snycerskimi.

Wydaje mi się, że nie budowano w przeciągu 35 lat dwa razy nowego chóru, tylko mówiono na niego „nowy chór”. Być może znajdował się gdzieś w świątyni w pobliżu ołtarza chór pierwotnie zbudowany (stary) dla np. kantorów. I znów należy przypuszczać, że ów nowy chór zbudowano pod większe organy/pozytyw.

3.21 Skała [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

⁵⁶² *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1238.

⁵⁶³ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 117.

⁵⁶⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 118.

⁵⁶⁵ <https://diecezja.kielce.pl/parafie/sieciechowice-sw-andrzeja-ap> (9.06.2021).

⁵⁶⁶ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 438.

⁵⁶⁷ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 108v.

⁵⁶⁸ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 16.

⁵⁶⁹ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 271.

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja Biskupa

Kościół pierwotnie był wybudowany w stylu gotyckim, wzniesiony został w II połowie XIV wieku. Świątynia spaliła się w roku 1737 i 1763. Po odbudowie nadano jej charakter późnobarokowy, o węższym, zamkniętym wielobocznym prezbiterium, z dwiema przyległymi kaplicami. Jej wnętrze nakryte jest drewnianym płaskim stropem ozdobionym polichromią. Wyposażenie pochodzi z XVII i XVIII wieku⁵⁷⁰. Miasto i kościół były własnością klasztoru klarysek, które były ich fundatorkami. W ołtarzu głównym znajduje się otoczony dużym kultem obraz Matki Bożej, pochodzący z XVII w., a wzorowany na obrazie z Bazyliki Matki Bożej Śnieżnej w Rzymie. Do ciekawszych zabytków można zaliczyć: krucyfiks oraz obrazy św. Mikołaja i św. Anny z XVII w.⁵⁷¹.

W wizytacji z roku 1663 podczas opisu kościoła napisano o istnieniu 40 stabilnych piszczałek organowych⁵⁷². Była to na pewno pozostałość po starym i zdezelowanym instrumencie. W roku 1727 wymieniono chór drewniany wybudowany dla kościoła, ale bez informacji o organach⁵⁷³, zaś w kaplicy należącej do parafii, znajdującej się pod miastem, wzmiankowane były *organy inaczej pozytyw mały*⁵⁷⁴. Wizytacja z roku 1748 przekazuje nam informacje o drewnianym chórze muzycznym prostej budowy jedynie pomalowanym, na którym znajdowały się *organy inaczej pozytyw 8-głosowy*, potrzebujący częściowej naprawy⁵⁷⁵. W wizytacji z roku 1783 wzmiankowane było istnienie wyłożonych organów⁵⁷⁶ znajdujących się na niebiesko malowanym dobrze wyglądającym chórze. Być może podczas dwóch ostatnich wizytacji znajdował się w kościele ten sam instrument 8-głosowy.

3.22 Słomniki [obecnie dekanat Słomniki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Bożego Ciała (pierwotnie św. Bartłomieja Apostoła do 1727 r.)

Pierwszy kościół drewniany z roku 1335 przetrwał do 1648 r. Następny kościół powstawał w latach 1888-1893 na miejscu wcześniejszej świątyni, rozebranej w 1890 r.

⁵⁷⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Miko%C5%82aja_w_Skale (9.06.2021)

⁵⁷¹ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 443.

⁵⁷² ArKMKr, sygn. AV 8, k. 122v.

⁵⁷³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 48.

⁵⁷⁴ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 50.

⁵⁷⁵ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 105.

⁵⁷⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 2.

Obecna świątynia jest trzynawowa na planie krzyża łacińskiego. Na frontonie – dwie wieże z cebulastymi hełmami. Wyposażenie zawiera elementy późnogotyckie i barokowe⁵⁷⁷. W kościele znajduje się późnogotycki krucyfiks z 1. poł. XVI w, obraz Św. Rodziny z XVI w. oraz „Uczniowie z Emaus”. W nawach bocznych znajduje się obraz z wizerunkiem Maryi z Dzieciątkiem w barokowej sukience z XVII w. oraz ołtarz Jezusa Miłosiernego⁵⁷⁸.

Pierwsza informacja o istnieniu *organów muzycznych* pochodzi z roku 1598⁵⁷⁹, wizytacja zaś z roku 1618 mówi o świeżo zmodernizowanym instrumencie⁵⁸⁰. W wizytacji z roku 1630 wzmiankowane jest tylko istnienie *organów*⁵⁸¹, taką samą informację zawiera wizytacja z roku 1663⁵⁸². W roku 1727 na drewnianym chórze malowanym znajdowały się dobre *organy*⁵⁸³, zaś w kaplicy św. Doroty poza miastem znajdował się chór dla kantorów prostej budowy⁵⁸⁴. W wizytacji z roku 1748 opisano chór drewniany z *organami* zwanymi inaczej *pułorganki* 10-głosowymi⁵⁸⁵. Był to instrument mający w prospekcie piszczałki ośmiostopowe. Jednocześnie w kaplicy św. Doroty znajdowały się małe *organy* potrzebujące naprawy⁵⁸⁶, do której to zobowiązywał dekret reformacyjny⁵⁸⁷. W roku 1783 wymieniono chór, na którym znajdował się dobry 10-głosowy *pozytyw*⁵⁸⁸. Przepuszczalnie był to ten sam instrument jak w ostatniej wizytacji, na co wskazuje liczba głosów.

3.23 Smarzewice [obecnie Smardzowice, dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej [pierwotnie św. Małgorzaty Dziewicy]

Od 1972 roku patronką kościoła jest MB Różańcowa,

zaś drugorzędną patronką św. Małgorzata.

Od 1470 roku istniał w Smarzewicach (nazwa używana do XIX stulecia) kościół św. Małgorzaty, który spłonął w 1570 roku. Następny zbudowany kościół przetrwał do dnia dzisiejszego, został on przeniesiony do parafii Mostek pod Miechowem w roku 1938.

⁵⁷⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Bo%C5%BCego_Cia%C5%82a_w_S%C5%82omnikach (9.06.2021)

⁵⁷⁸ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 454.

⁵⁷⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 15, k. 1.

⁵⁸⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 81.

⁵⁸¹ ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 52.

⁵⁸² ArKMKr, sygn. AV 8, k. 107+.

⁵⁸³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 77.

⁵⁸⁴ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 79.

⁵⁸⁵ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 37.

⁵⁸⁶ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 43.

⁵⁸⁷ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 44v.

⁵⁸⁸ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 225.

Drewniana świątynia pochodząca z 1571 r. i znajdująca się obecnie w Mostku, jest pod wezwaniem NMP Częstochowskiej i ma m. in. barokowe wyposażenie⁵⁸⁹. Nową świątynię wybudowano w roku 1918. Kościół słynie z cudownego obrazu Matki Boskiej Smardzowickiej, pochodzącego z początku XVII wieku⁵⁹⁰. Koronacja tego obrazu łaskami słynącymi została dokonana w 1972 r. Niestety, skradziono owe korony, więc koronowano obraz po raz drugi w roku 1986. Kardynał Glemp wydał w roku 1982 dekret ustanawiający główną patronką parafii Matkę Bożą Różancową⁵⁹¹.

Pierwsza informacja o organach pochodzi z wizytacji z roku 1663 wymieniając *pozytyw zwany organami*⁵⁹². W roku 1727 znajdowały się na drewnianym malowanym chórze *organy 7-głosowe popsute, potrzebujące naprawy*⁵⁹³. W wizytacji z r. 1748 wymieniony był chór muzyczny znajdujący się nad wielkimi drzwiami, malowany na wzór wnętrza kościoła z niedużymi *organami inaczej pozytywem 7-głosowym*⁵⁹⁴. W roku 1783 stwierdzono istnienie *pozytywu* potrzebującego naprawy, znajdującego się na dobrym chórze⁵⁹⁵. Być może przez cały wiek XVIII znajdowały się w tym kościele te same organy, o czym świadczy ta sama liczba (7) głosów w dwóch wizytacjach.

3.24 Szreniawa [obecnie Szreniawa, dekanat Wolbrom, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Pierwotnie zbudowany drewniany kościół przetrwał do 1615 roku. Kolejny drewniany kościół stał się za mały dla dużej ilości parafian w wieku XIX⁵⁹⁶, więc w miejscu starszej świątyni z 1727 r. wzniesiono nową, murowaną z cegły z elementami kamiennymi w latach 1903-1909. Jest to kościół neogotycki, trójnawowy z transeptem, bazylikowy, przykryty sklepieniem. W fasadzie znajduje się wysoka wieża⁵⁹⁷. Wnętrze nakryte jest sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Ołtarz główny pochodzi z 1. ćwierci XX wieku, dwa boczne ołtarze są

⁵⁸⁹<http://diecezja.sosnowiec.pl/178,mostek,-parafia-pw.-nmp-czestochowskiej> (9.06.2021)

⁵⁹⁰<https://historia.org.pl/2014/11/28/obraz-najswietszej-maryi-panny-w-kosciele-w-smardzowicach-cudami-slynacy-mil-dwie-od-krakowa/> (9.06.2021)

⁵⁹¹ *Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 457-458.

⁵⁹² ArKMKr, sygn. AV 8, k. 128v.

⁵⁹³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 45.

⁵⁹⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 94.

⁵⁹⁵ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 308.

⁵⁹⁶ <https://parafiaszreniawa.pl/index.php/biuro-parafialne/> (9.06.2021)

⁵⁹⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_Szreniawie (9.06.2021)

neogotyckie. W ołtarzu bocznym znajduje się neogotycka rzeźba MB w feretronie z około 1420 roku.

Pierwsza informacja o obecności *pozytywu muzycznego* pochodzi z akt wizytacyjnych z roku 1663⁵⁹⁸, nie wyszczególniając nic więcej. W wizytacji z roku 1727 napisano, że na niedawno zbudowanym i pomalowanym chórze dla kantorów znajdowały się dobre organy⁵⁹⁹. Był to przypuszczalnie nowy instrument lub świeżo wyremontowany, ponieważ od ostatniej wizytacji upłynęły już 64 lata. Wizytacja z roku 1748 informuje, że kościół został dopiero przed dwoma laty odbudowany, być może dlatego nie mamy informacji o organach⁶⁰⁰. Wizytacja z roku 1783 wymieniała nowo odnowiony *pozytyw*⁶⁰¹ znajdujący się na chórze drewnianym.

3.25 Sułoszowa [obecnie dekanat Sułoszowa, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca Męczennika

Obecne wezwanie: Najświętszego Serca Pana Jezusa (odpuść odbywa się także 10.08 na św. Wawrzyńca⁶⁰²). Pierwszą świątynię wzmiankowano w roku 1325, która w połowie XVI w. została zamieniona na zbór kalwiński. W 1873 roku została rozebrana. Nową świątynię poświęcono w 1884 r., spłonęła ona w 1914 r. Obecny kościół wybudowano w latach 1933-1939 z kamienia i cegły, jest to budynek eklektyczny z wysoką wieżą w fasadzie, trójnawowy, halowy. Organy zostały zbudowane około 1900 roku przez firmę Schlag&Soehne⁶⁰³. Wystrój, w tym kamienne ołtarze oraz ambona pochodzą z czasów budowy kościoła. W ołtarzu bocznym krucyfiks z dawnego kościoła. Obrazy: MB Częstochowskiej oraz św. Michała, malowane przez W. Eliaasz-Radzickowskiego w 1888r. zostały przeniesione w 1964 r. z kaplicy na zamku w Pieskowej Skale⁶⁰⁴.

Pierwsza wzmianka o *organach* 6-głosowych pojawiła się w wizytacji z roku 1663⁶⁰⁵. W roku 1727 na drewnianym chórze kościoła znajdowały się zreperowane *organy*

⁵⁹⁸ArKMKr, sygn. AV 8, k. 118v.

⁵⁹⁹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 26.

⁶⁰⁰ArKMKr, sygn. AV 29, k.70v.

⁶⁰¹ArKMKr, sygn. AV 59, s.163a.

⁶⁰²<http://diecezja.sosnowiec.pl/241,-suloszowa,-parafia-pw.-najswietszego-serca-pana-jezusa> (9.06.2021).

⁶⁰³https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszego_Serca_Pana_Jezusa_w_Su%C5%82oskowej (9.06.2021).

⁶⁰⁴ ⁶⁰⁴ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1352.

⁶⁰⁵ArKMKr, sygn. AV 8, k. 129.

i inne mniejsze zwane *pozytywem*, które właśnie były w trakcie naprawy⁶⁰⁶. W wizytacji z roku 1748 wymieniono również dwa instrumenty znajdujące się na drewnianym prostym chórze: *organy 7-głosowe* i inne *organy przenośne*⁶⁰⁷. Były to z pewnością te same instrumenty. W wizytacji z roku 1783 na chórze nowym jeszcze nie skończonym znajdował się *pozytyw* o głosach ośmiu i dwóch miechach, znacznej naprawy wymagający⁶⁰⁸. Być może był to instrument z poprzedniej wizytacji o dobudowanym jednym głosem. Konstrukcja drewnianych chórów musiała być regularnie odnawiana, zwłaszcza, że nowe większe organy ważyły więcej, a czasami znajdowały się dwa instrumenty na chórze.

3.26 Tczyca [dekanat żarnowiecki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Idziego

Pierwsza wzmianka o parafii pochodzi z 1320 r. Wtedy to w Tczycy, prawdopodobnie w miejscu obecnego kościoła stała mała drewniana świątynia, która nie przetrwała próby czasu. W połowie XV wieku stał już kościół murowany. Do naszych czasów świątynia była wiele razy przebudowywana⁶⁰⁹. Posiada bardzo ładną stuletnią polichromię. Konserwację organów przeprowadzono w roku 1992⁶¹⁰.

Pierwsza informacja o istnieniu *organów muzycznych lub pozytywu* pochodzi z roku 1663⁶¹¹. W roku 1727 wzmiankowane są *organy 6-głosowe*⁶¹² znajdujące się chórze muzycznym, pomalowanym różnymi kolorami. Z roku 1748 posiadamy tylko pośrednią informację o istnieniu organów, ponieważ wymienione zostały śpiewy officium, które wykonywać należało z towarzyszeniem organów⁶¹³. Kolejna informacja pochodzi z roku 1783, która opisywała nowy chór, pomalowany wzorem wielkiego ołtarza (biało-złoty), na którym znajdował się *pozytyw 7-głosowy* z dwoma nadpsutymi miechami⁶¹⁴.

⁶⁰⁶ArKMKr, sygn. AV 23, s. 61.

⁶⁰⁷ArKMKr, sygn. AV 29, k. 115.

⁶⁰⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 79.

⁶⁰⁹*Diecezja kielecka, Miejsca...* s. 506.

⁶¹⁰<https://diecezja.kielce.pl/parafie/tczyca-sw-idziego> (9.06.2021)

⁶¹¹ArKMKr, sygn. AV 8, k. 117.

⁶¹²ArKMKr, sygn. AV 23, s. 10/11.

⁶¹³ArKMKr, sygn. AV 29, k. 67v.

⁶¹⁴ArKMKr, sygn. AV 59, s. 172.

3.27 Ulina [obecnie **Ulina Wielka**, dekanat wolbromski-Podwyższenia Krzyża Świętego, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Katarzyny

W roku 1655 roku wybudowano nowy kościół drewniany, który powstał na miejscu starszego. W roku 1708 został on przebudowany i powiększony o kruchtę. Posiada on prezbiterium prostokątne, węższe od nawy. Wyposażenie świątyni jest późnobarokowe, gotyckie i manierystyczne⁶¹⁵. Zachodnia dobudówka dorównuje szerokością i wysokością prezbiterium, mieści w sobie przedsionek i chór muzyczny. Ołtarz główny jest barokowy, boczne ołtarze późnobarokowe, ambona manierystyczna, zaś drewniana figura MB Tronującej z Dzieciątkiem jest gotycka i pochodzi z 4. ćw. XIV wieku⁶¹⁶.

Pierwsza informacja o istnieniu organów pochodzi z roku 1727. Wówczas na drewnianym chórze znajdowały się dobre 7-głosowe *organy*⁶¹⁷.

W roku 1748 na drewnianym, konstrukcyjnie prosto wybudowanym chórze umieszczone były *organy, inaczej pozytyw 5-głosowy*⁶¹⁸.

W roku 1783 oceniono stan chóru na, cytując: „niczego [sobie]”, ale pozytyw znajdował się w stanie nienadającym się do użytku.⁶¹⁹ Mógł być to od początku wieku ten sam instrument, który z biegiem czasu z powodu nienaprawiania nie był zdolny do użytku. Wizytujący nie zawsze mógł dokładnie ocenić liczbę głosów z powodu istnienia urządzeń dodatkowych.

3.28 Uniejów [dekanat żarnowiecki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wita Męczennika

Nie zachowały się pisemne świadectwa potwierdzające datę powstania kościoła parafialnego. Świątynia stała już w 1325 r. Nowy kościół murowany został wybudowany w 1421 r. Z tego okresu pochodzą dwa wybitne dzieła sztuki, znajdujące się w kościele - rzeźba Matki Bożej Bolesnej i obraz Ukrzyżowania z ok. 1515 r. Budynek ucierpiał od działań wojennych prowadzonych ze Szwedami⁶²⁰. Świątynia odbudowana jest w stylu gotyckim. Prezbiterium ma prostokątne, nakryte sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Nawa

⁶¹⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Katarzyny_w_Ulinie_Wielkiej (9.06.2021)

⁶¹⁶ ⁶¹⁶ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ..., s. 1469.*

⁶¹⁷ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 23.

⁶¹⁸ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 76.

⁶¹⁹ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 157/158.

⁶²⁰ *Diecezja kielecka, Miejsca-..., s. 514-515.*

przykryta jest stropem. Wystrój wnętrza jest gotycki i barokowy. Organy pochodzą z 1863 roku. Na pulpicie chóru muzycznego znajdują się obrazki aniołków grających na różnych instrumentach (na dudach, flecie, na trąbce i na bębnie)⁶²¹.

Pierwsza informacja o *organach muzycznych* 5-głosowych pochodzi z 1663 roku⁶²². Wizytacja z roku 1727 wzmiankuje chór znajdujący się przy ścianie wielkich drzwi, na którym znajdowały się organy 7-głosowe⁶²³. W roku 1748 na drewnianym chórze muzycznym znajdowały się z porządnie pomalowane *organy inaczej pozytyw* 8-głosowy⁶²⁴. W roku 1783 na chórze malowanym na wzór ołtarzy znajdował się 7-głosowy nadpsuty *pozytyw*⁶²⁵. Dekret wizytacji nakazał postarać się o pozwolenie sprzedaży niepotrzebnych sreber i koralów i przeznaczyć dochód m. in. na naprawę pozytywu⁶²⁶.

3.29 Wysocice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja Biskupa

Kościół ten jest jednym z najlepiej zachowanych przykładów architektury romańskiej na ziemiach polskich. Wybudowano go w pierwszej ćwierci XIII wieku. Zachował się niemal w niezmienionej formie. Jest jednonawowy, nawa zbliżona do kwadratu, węższe i krótkie prezbiterium zamknięte półkolistą apsydą, posiada wieżę od zachodu. W XVIII w. dobudowano zakrystię, a następnie kruchtę. Wysocicka empora znajdująca się nad całą w przyziemiu potężnej wieży oglądana od strony nawy wygląda jak bunkier wystający ze ściany wieży na wysokości około 3 metrów nad posadzką Wyposażenie wnętrza świątyni jest przede wszystkim romańskie, gotyckie lub barokowe⁶²⁷. Jednym z najciekawszych zachowanych elementów architektury romańskiej jest kamienny portal w południowej ścianie świątyni. Inne zabytkowe elementy: gotycka ambona z końca XV wieku oraz XVII-wieczny chór muzyczny. W prezbiterium umieszczony jest w stiukowym ołtarzu obraz Matki Bożej z XVII w., a na zewnętrznej stronie apsydy znajduje się bardzo oryginalna kamienna rzeźba Matki Bożej Tronującej z Dzieciątkiem Jezus⁶²⁸.

⁶²¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Wita_w_Uniejowie-Parceli (9.06.2021)

⁶²² ArKMKr, sygn. AV 8, k. 116.

⁶²³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 8.

⁶²⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 62v.

⁶²⁵ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 182.

⁶²⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 199.

⁶²⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Miko%C5%82aja_w_Wysocicach (9.06.2021)

⁶²⁸ *Diecezja kielecka, Miejsca-..., s. 547.*

Pierwsza informacja o *organach* 7-głosowych potrzebujących naprawy, stojących na drewnianym i malowanym chórze dla kantorów, pochodziła z roku 1727⁶²⁹. W roku 1748 na dobrym drewnianym chórze połączonym z murem znajdowały się *organy mniejsze inaczej pozytyw* 4-głosowy⁶³⁰. W wizytacji z roku 1783 wzmiankowany jest *pozytyw* 7-głosowy o złych miechach⁶³¹, który znajdował się na prostym malowanym chórze zbudowanym z tarcic. Dekret wizytacji polecał ów instrument rok później zreperować⁶³².

3.30 Zadroże [obecnie dekanat Sułoszów, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Marcina

Pierwszy kościół powstał w 1275 roku i służył do roku 1600. Drugi spalił się w 1740 r., następny zaś w roku 1769. Kolejny w roku 1908 zastąpiono murowanym, który istnieje do tej pory⁶³³. Wnętrze świątyni ma wyposażenie m. in. gotycko-renesansowe, zaś najcenniejszym dziełem sztuki znajdującym się w tym kościele jest obraz Matki Boskiej Pocieszenia w ołtarzu głównym, pochodzącym z XVI wieku⁶³⁴. Ołtarz boczny jest wczesnobarokowy jak i murowana chrzcielnica. Malowane skrzydła tryptyku ze św. Katarzyną i św. Barbarą pochodzą z 1. poł. XVI wieku (gotycko-renesansowy). Obraz św. Anny Samotrzec z małym Janem Chrzcicielem jest wczesnobarokowy⁶³⁵.

W 1610 roku kościół znajdował się w ruinie⁶³⁶, w 1630 roku nie został zwizytowany, ponieważ dwa miesiące przed wizytacją proboszcz zmarł, a w domu jego panowała zaraza⁶³⁷. Jedyna informacja o organach pochodzi z roku 1783, która wymienia *pozytyw* 7-głosowy o dwóch miechach, stojący na nowym półokrągłym, niemalowanym chórze⁶³⁸.

3.31 Zielonki [obecnie dekanat Kraków-Krowodrza, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

⁶²⁹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 67.

⁶³⁰ArKMKr, sygn. AV 29, k. 12.

⁶³¹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 287/288.

⁶³²ArKMKr, sygn. AV 59, s. 296.

⁶³³<http://parafiazadroze.org/o-parafii/> (10.06.2021)

⁶³⁴<http://diecezja.sosnowiec.pl/252,-zadroze,-parafia-pw.-sw.-marcina> (10.06.2021)

⁶³⁵*Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. I, zeszyt 12*, s. 39.

⁶³⁶ArKMKr, sygn. AV Cap 28, s. 189.

⁶³⁷ArKMKr, sygn. AV 8, k. 72v.

⁶³⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 96.

Kościół zbudowany w latach około 1524-1538 w miejscu starszego, pochodzącego z przełomu XII i XIV wieku. Jest to budowla jednonawowa, oszkarpowana, w stylu późnogotyckim z elementami renesansowymi. Prezbiterium jest węższe od korpusu, zamknięte trójbocznie, przekryte sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Nawa jest przykryta stropem płaskim. W 1966 r. dobudowano modernistyczne, trzykondygnacyjne wejście: pierwszy poziom służy jako kruchta, na drugim jest miejsce dla chóru wraz z nowymi, 31-głosowymi organami firmy Tadeusza Rajkowskiego z Włocławka; całość jest zwieńczona ażurową dzwonnica⁶³⁹. Ołtarz główny jest późnobarokowy z obrazem Narodzenia NMP, dwa boczne są również późnobarokowe. W kaplicy bocznej znajduje się ołtarz polowy z obrazem MB Częstochowskiej, namalowany przez żołnierzy Armii Polskiej w Szkocji, z 1941 roku. Ambona i chrzcielnica są z XVIII w., stalle są manierystyczne z pocz. XVII w., dwie ławy kolatorskie neorokokowe⁶⁴⁰.

W wizytacji z roku 1610 odnotowano istnienie *organów muzycznych*⁶⁴¹. Następna informacja pochodzi z roku 1663⁶⁴², w której wzmiankowane są źle brzmiące organy, które należało nastroić⁶⁴³. W roku 1727 wymieniono stojące na drewnianym chórze zbudowane dla tego kościoła *organy* 8-głosowe⁶⁴⁴. W roku 1748 istniały na drewnianym chórze muzycznym, który znajdował się nad wielkimi drzwiami kościoła większych rozmiarów *organy inaczej pozytyw* 8-głosowy niedawno reperowany⁶⁴⁵. W roku 1783 znajdował się na dobrym chórze w marmur malowany snycerskiej roboty – *pozytyw* o ośmiu głosach na czarno malowany ze złoceniami⁶⁴⁶. Należy przypuszczać, że ostatnie trzy wizytacje opisywały ten sam instrument 8-głosowy. Ściany malowane na marmur i balustrada chóru z rzeźbieniami w drewnie, do tego organy ze złoceniami na czarnym tle, na pewno ten widok sprawiał wrażenie bogactwa i dostojności.

⁶³⁹https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Narodzenia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Marii_Panny_w_Zielonkach (10.06.2021)

⁶⁴⁰ *Zabytki sztuki w Polsce Małopolska, ...*, s. 1580-1581.

⁶⁴¹ ArKMKr, sygn. AV Cap 28, s. 195.

⁶⁴² ArKMKr, sygn. AV 8, k. 126+v. (karta po raz drugi oznaczona nr 126 i jej odwrotna strona)

⁶⁴³ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 127v

⁶⁴⁴ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 36.

⁶⁴⁵ ArKMKr, sygn. AV 29, k.98v.

⁶⁴⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 28.

4. Zachowane organy oraz prospekty organowe z XVII i XVIII wieku na badanym obszarze terytorialnym

4.1 Instrumenty z XVII w.

Instrumenty kościelne typu pozytyw lub organy z XVII wieku zachowane do tej pory są wielką rzadkością. Warunki ich funkcjonowania - nieocieplane kościoły, drewnojady, niewłaściwe materiały użyte do budowy, nieumiejętne reperacje, plądrowania kościołów przez innowierców czy obce wojska, pożary czy tym podobne katastrofy wpływały na niszczenie tak cennych instrumentów.

Na badanym przeze mnie terenie zachowało się 6 instrumentów lub ich prospekty z XVII wieku oraz 15 z XVIII w., aczkolwiek nie całkowicie w oryginalnym stanie. Poniższe informacje pobrałam z publikacji *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*⁶⁴⁷ z roku 1975, które wymieniały historyczne organy lub tylko ich prospekty w badanych przeze mnie kościołach, z Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce⁶⁴⁸ [KZSP] z lat 1951-53 oraz różnych portali internetowych, gdzie gromadzone są wiadomości na temat aktualnie istniejących instrumentów na terenie Polski.

4.1.1 Olkusz, bazylika św. Andrzeja

Organy zaczął budować w roku 1611 Hans Hummel z Norymbergii, ukończył je Jerzy Nitrowski w roku 1634. Instrument ten posiadał pierwotnie 30 głosów i 8 miechów, miejscem ustawienia był chór nad wielkimi drzwiami. W roku 1783 posiadał 32 głosy, niestety wiele popsutych przez nieodpowiednią „reperację”. Instrument stał wiele lat niesprawny, po roku 1972 zaczęto dokonywać analiz jego stanu i sporządzono dokumentację instrumentoznawczą. Prace konserwatorskie przeprowadziła w latach 1972-1992 Pracownia Konserwacji Organów Zabytkowych z Krakowa. Tak długi okres czasu działań konserwatorskich spowodowany był stanem wojennym i trudnościami w finansowaniu robót. Opiekę merytoryczną nad pracami konserwatorskimi sprawował ks. prof. Jan Chwałek z KUL. Kolejną konserwację przeprowadziła w latach 2015 - 2018 firma Flentrop z Holandii. Opiekę merytoryczną

⁶⁴⁷ B. Krasnowolski, A. Kydryńska, M. Majka, M. Wierzechosławska, *Stan ewidencji zabytkowych organów i prospektów organowych województwa krakowskiego*, w: *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, Zespół dokumentacji zabytków, red. M. Kornecki, Kraków 1975, s. 103 - 214.

⁶⁴⁸ *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce*, T. I, Województwo krakowskie, z. 4 Powiat chrzanowski, opr. J. Szablewski, Warszawa 1952; Tamże, z. 6 Powiat krakowski, opr. J. Lepiarczyk, Warszawa 1951; Tamże, z. 8 Powiat miechowski, opr. Z. Boczkowska, Warszawa 1953; Tamże, z. 12 Powiat olkuski, opr. K. Kutrzebianka, Warszawa 1953.

sprawował dr hab. Krzysztof Urbaniak z Akademii Muzycznej z Łodzi. Obecnie organy mają 31 głosów: 12 w manuale, 10 w pozytywie, 9 w sekcji pedału. Są nastrojone według stroju nierównomiernie temperowanego, $a_1 = \text{ca. } 480 \text{ Hz}$. Skala manualów: CDEFGABHc-g2a2. Skala pedału: CDEFGABH-d1. Ze względu na strój można na nich wykonywać tylko utwory dawnych mistrzów⁶⁴⁹. Chór muzyczny znajdujący się w kaplicy św. Anny jest wczesnobarokowy, jak również organy⁶⁵⁰ z I poł. w. XVII.

4.1.2 Raciborowice, kościół św. Małgorzaty

Obecnie na barokowym chórze muzycznym mieszczą się organy o prospekcie datowanym na drugą poł. XVII w. Prospekt organowy jest architektoniczny, barokowy, jednosekcyjny, uszaty. Sam instrument nie zachował się w stanie oryginalnym. Ma 12 głosów, jeden manual i pedał, trakturę mechaniczną. W roku 1836 przeprowadzano przebudowę organów. W XX wieku z powodu uszkodzeń spowodowanych przez drewnojady w sekcji pedału skrócono piszczałki głosu 16' przerabiając go na 8'. W ten sposób zubożono brzmienie instrumentu⁶⁵¹.

4.1.3 Kościelec Chrzanowski, kościół św. Jana Chrzciciela

Istnienie organów potwierdzone pośrednio w roku 1694, obecny prospekt jest późnoklasycystyczny⁶⁵².

4.1.4 Kościelec Proszowicki, kościół św. Wojciecha

Prospekt organowy z drugiej połowy XVII w., barokowy, rzeźbiony, malowany, złożony⁶⁵³.

4.1.5 Przegonia, kościół Zbawiciela i Jana Nepomucena

Organy barokowe, wykonane po roku 1662⁶⁵⁴.

⁶⁴⁹ <https://bazylika.pl/organy.html> Bazylika Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu, (29.03.23)

W. Kapeć, *Organ w Olkuszu jako wysokiej wartości obiekt zabytkowy*, w: *O sztuce Górnego Śląska i przyległych ziem małopolskich*, Katowice 1993, s. 51-59; K. Czepiel, *Późnorennesansowe organy Hansa Humla z Norymbergii w kościele parafialnym p.w. św. Andrzeja w Olkuszu*, w: *Późnorennesansowe organy Hansa Humla w kościele w Olkuszu*, Kraków [b.r., npg]; Tenże, *Zapiski konserwatorskie „Kierownika”*, w: *Artificium Ars Scientia. Księga Jubileuszowa w 80. rocznicę urodzin Ks. Profesora Jana Chwałka*, red. M. Szymanowicz, Lublin 2010, s. 387; A. Sudacka, *Późnorennesansowe organy w kościele farnym w Olkuszu – stan badań historycznych, analiza prospektu, znaczenie dla rozwoju polskiego budownictwa organowego*, w: *Późnorennesansowe organy Hansa Humla w kościele w Olkuszu*, Kraków [b.r., npg]; E. Smulikowska, *Prospekty organowe w dawnej Polsce*, Wrocław 1989, s. 74-75, il. 154;

J. Gołoś, *Polskie organy i muzyka organowa*, Warszawa 1972, s. 342.

⁶⁵⁰ *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce*, T. I, Województwo krakowskie, z. 12 Powiat olkuski, opr. K. Kutrzebianka, Warszawa 1953, s. 19.

⁶⁵¹ Tamże, z.6, s. 24; <https://musicamsacram.pl./instrumenty/488-raciborowice-kosciol-sw-malgorzaty> (30.03.23)

⁶⁵² *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, s. 142; KZSP z. 4, s.17;

⁶⁵³ *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, s. 142.

4.1.6 Proszowice, kościół Wniebowzięcia NMP i Jana Chrzciciela

W wizytacji z roku 1664-5 wymieniono organy wykonane zapewne ok. połowy XVII wieku. Obecny prospekt jest wczesnobarokowy⁶⁵⁵.

4.2 Instrumenty z XVIII w.

4.2.1 Babice, kościół Wszystkich Świętych

Organ o prospekcie rokokowym, wykonane w roku 1770 przez Jakuba Stankiewicza, organmistrza z Zatora, przebudowane 1880 przez Ottona Riegera⁶⁵⁶.

4.2.2 Biórków, kościół Wniebowzięcia NMP

Kościół został wybudowany w 1633 roku, pierwszy instrument powstał w roku 1664, a zachowane obecne organy pochodzą z XVIII lub XIX wieku, na co wskazuje klasycystyczna forma prospektu. Organ mają obecnie 9 głosów, jeden manual i pedał. Pierwotnie dysponował instrument jednym manuałem i nie posiadał sekcji pedału, która została dodana wtórnie. Pneumatyczna traktura gry i rejestrów nie jest oryginalna. W 1979 roku remontował je Robert Polcyn. Drewniany chór muzyczny utrzymany w stylu barokowym, ma wklęsło-wypukły modelunek parapetu. Klasycystyczny prospekt organowy jest architektoniczny, pięcioosiowy, złożony z trzech półkoliście wysuniętych wieżyczek, przedzielonych niższymi i płaskimi polami piszczałkowymi. Górne labia piszczałek przesłonięte są kotarkami. Organ dysponują skalą - manual: C-f3, pedał: C-d1⁶⁵⁷.

W *Stanie ewidencyjnym zabytkowych organów* czytamy, że obecne organy mają obudowę z wieku XVIII - XIX, prospekt wykonany jest w tradycji barokowej⁶⁵⁸.

4.2.3 Czaple Wielkie, kościół św. Bartłomieja

Organ z końca XVII w, przerabiane w roku 1881. Prospekt organowy jest barokowy z elementami snycerki o charakterze eklektycznym, rzeźbiony, malowany, złożony⁶⁵⁹.

⁶⁵⁴ Tamże, s. 349; KZSP z. 1, s. 29.

⁶⁵⁵ *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, s. 177.

⁶⁵⁶ Tamże, s. 111.

⁶⁵⁷ https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wniebowzi%C4%99cia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_Bi%C3%B3rkowie_Wielkim (12.04.2023)

⁶⁵⁸ *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, s. 113.

⁶⁵⁹ Tamże, s. 119.

4.2.4 Dalewice, kościół Narodzenia i Zwiastowania NMP

Pozytyw pochodzący z około 1700 roku obecnie zdemontowany i przygotowany do prac konserwatorskich, o prospekcie barokowym⁶⁶⁰.

4.2.5 Giebułtów, kościół św. Idziego

Kościół giebułtowski pochodzi z XVII wieku, organy zaś przypuszczalnie z XVIII w., wykonane są przez nieznanego organmistrza. Mają obecnie 10-głosów, jeden manual i od roku 2006 3-głosową sekcję pedału, którą organmistrz Lech Skoczylas dobudował na osobnych wiatrownicach. Pierwotnie istniał pedał podwieszony. Organy mają trakturę mechaniczną, prospekt architektoniczny pięciopółowy, neorokokowy⁶⁶¹.

4.2.6 Imbramowice, kościół norbertanek Św. Piotra i Pawła

Niewielki pozytyw na chórze zakonnym wykonany przez Wolskiego, ufundowany przez ks. Dominika Lochmana, kanonika krakowskiego, umieszczony w roku 1724 w obudowie wykonanej wg projektu architekta Kacpra Bażanki. Naprawiany w roku 1782 wraz z uzupełnieniem piszczałek, jest wzmiankowany w wizytacji z roku 1783. Umiejscowiony w środkowej płycinie balustrady chóru zakonnego ma obudowę późnobarokową⁶⁶².

4.2.7 Korzkiew, kościół św. Jana Chrzciciela

Organy z drugiej połowy XVII wieku, gruntownie przerobione w XIX w. Prospekt odnowiony około 1958 r w tradycji klasycystycznej z wykorzystanymi elementami snycerki barokowej⁶⁶³.

4.2.8 Morawica, kościół pw. św. Bartłomieja

Organy w obudowie z drugiej połowy XVIII w. Prospekt organowy rokokowy, rzeźbiony, złożony⁶⁶⁴.

4.2.9 Paczółtowie, kościół Nawiedzenia NMP

Pozytyw barokowy z cymbałem pochodzi z 1701 roku. Pierwotnie miał krótką oktawę, która została przerobiona na chromatyczną (od E), przez przycięcie i dostrojenie

⁶⁶⁰ Tamże, s. 120.

⁶⁶¹ <https://musicamsacram.pl/instrumenty/921-giebultow-kosciol-sw-idziego>

⁶⁶² *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, s. 131.

⁶⁶³ Tamże, s. 141.

⁶⁶⁴ Tamże, s. 157.

piszczałek. Stan instrumentu jest idealny, znajduje się on cały czas pod opieką organmistrza Lecha Skoczylasa. Piszczalki prospektowe są oryginalne, istnieje możliwość kalikowania ręcznego. W planach jest wykonanie złoceń na szafie organowej i przywrócenie krótkiej oktawy. Instrument jest 9-głosowy plus Tympan, ma jeden manual, trakturę mechaniczną⁶⁶⁵.

4.2.10 Prandocin, kościół Narodzin Jana Chrzciciela

Organy pochodzące z około połowy XVIII wieku o prospekcie rokokowym⁶⁶⁶.

4.2.11 Raclawice, kościół Narodzenia NMP

Organy z około 1703 roku o prospekcie barokowym⁶⁶⁷.

4.2.12 Szreniawa, kościół Narodzenia NMP

Pozytyw 7-gł. z XVIII wieku⁶⁶⁸.

4.2.13 Tenczynek kościół św. Katarzyny

Organy wykonane w roku 1733 przez Wawrzyńca Harbutowskiego z Kęt, o prospekcie barokowym⁶⁶⁹.

4.2.14 Ulina Wielka, kościół św. Katarzyny

Organy wykonane po roku 1708 o prospekcie barokowym⁶⁷⁰.

4.2.15 Wysocice, kościół św. Mikołaja

Organy wykonane w drugiej połowie XVIII w. Prospekt organowy o dekoracji w tradycji rokokowej⁶⁷¹.

Upłynęły lata od wydania podstawowej literatury na temat zachowanych zabytkowych organów na badanym terenie, należałoby więc sprawdzić, jaki jest aktualny stan instrumentarium. Pozostawiam to jako temat badawczy dla innych autorów.

⁶⁶⁵ <https://musicamsacram.pl/instrumenty/2544-paczoltowice-sanktuarium-matki-boskiej-paczoltowskiej>
(12.04.2023)

⁶⁶⁶ *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, s. 177.

⁶⁶⁷ Tamże, s. 181

⁶⁶⁸ Tamże, s. 192.

⁶⁶⁹ Tamże, s. 197; KZSP z. 4, s. 33.

⁶⁷⁰ *Materiały i sprawozdania konserwatorskie*, s. 198.

⁶⁷¹ Tamże, s. 207.

ROZDZIAŁ III

ORGANIŚCI I KANTORZY W KOŚCIOŁACH DEKANATU NOWA GÓRA, PROSZOWICE I SKAŁA NA PODSTAWIE WIZYTACJI ORAZ TABEL ZAŁUSKIEGO

W niniejszym rozdziale uwzględniam również informacje dotyczące rektorów szkoły, ponieważ mogli oni pełnić funkcję organisty lub kantora.

1. Dekanat Nowa Góra

1.1 Babice [obecnie dekanat Babice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych

W roku 1598 wymieniony został rektor szkoły⁶⁷², mający dom, ogród i zapłatę 4 floreny na rok. Wizytacja z roku 1602 wymieniała również rektora szkoły mającego dom z ogrodem⁶⁷³ oraz kantora, który miał obowiązek śpiewania m. in. jutrzni, niesporów w niedziele i święta⁶⁷⁴, spisywania metryk ślubnych, inwentarza kościoła i katalogu parafian⁶⁷⁵. Wszystkie te obowiązki dotyczyły też wikariusza⁶⁷⁶. Nasuwa się pytanie, czy to może rektor szkoły pełnił funkcję kantora, ponieważ nie wspomniano o domu kantora.

W roku 1617 wymieniony został tylko rektor szkoły opłacany przez parafian⁶⁷⁷.

W roku 1644 organista dostawał zapłatę od proboszcza⁶⁷⁸, podobnie było w roku 1663⁶⁷⁹, wymieniony został również jego dom z ogrodem i polem. W parafii byli również obecni: rektor szkoły, mający dom z sadem i ogrodem oraz kantor, mający również dom i sad⁶⁸⁰.

⁶⁷²ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 419; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 133.

⁶⁷³ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 8.

⁶⁷⁴ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 9.

⁶⁷⁵ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 9.

⁶⁷⁶ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 9.

⁶⁷⁷ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 22v.

⁶⁷⁸ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 55.

⁶⁷⁹ArKMKr sygn. AV 8, k. 54v.

⁶⁸⁰ArKMKr sygn. AV 8, k. 55.

W roku 1728 zostali wymienieni organista i kantor, którzy mieli domy i otrzymywali zapłatę wypłacaną bez opóźnienia⁶⁸¹. Do obowiązków organisty należało ponadto sporządzać spis ochrzczonych parafian⁶⁸².

W roku 1748 organistą był Thomas Ptasnicki⁶⁸³, którego dom znajdował się w stanie rozpadu, miał on nową szopę, ogród i łąkę⁶⁸⁴ i otrzymywał zapłatę od proboszcza według umówionej stawki⁶⁸⁵. Dom zaś kantora Stanisława Grzybowskiego⁶⁸⁶ leżał w ruinie, uczył on dwóch chłopców, za co dostawał zapłatę⁶⁸⁷. Wizytujący ganił niestosowne wykonywanie śpiewów liturgicznych przez zmienianie ich brzmienia, co nakazywał koniecznie zmienić. Poleciał też wyrestaurować domy organisty, kantora i inne budynki plebańskie⁶⁸⁸.

W roku 1783 organistą był Stanisław Stośnicki lat 33, służący 14 lat⁶⁸⁹. Miał on nowy dom wystawiony własnym kosztem z udziałem kosztów księdza proboszcza, ponieważ stary spalił się⁶⁹⁰. Kantorem i jednocześnie nauczycielem był Woyciech Paczyński mający lat 57, lat służby 30⁶⁹¹, który zamieszkiwał pół chałupy chłopskiej po spaleniu się budynku szkolnego⁶⁹².

1.2 Chechło [obecnie dekanat Jaroszewiec, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

W roku 1598 wymieniony został dom dla rektora szkoły z ogródkiem; wspomniany rektor otrzymywał od proboszcza 4 floreny rocznie⁶⁹³. W roku 1602 wymieniono tylko dom dla rektora szkoły⁶⁹⁴, w roku 1617⁶⁹⁵ jego dom i zapłatę.

Wizytacja z roku 1644⁶⁹⁶ wymieniała tylko dom *magistra scholae*, a nie pisała o organiście, mimo, że w parafii były już organy. W roku 1663⁶⁹⁷ wymieniono dom dla rektora szkoły i również nie napisano nic o organiście, mimo znajdowaniu się organów

⁶⁸¹ArKMKr sygn. AV 23, s.270.

⁶⁸²ArKMKr sygn. AV 23, s. 273.

⁶⁸³Tabele bpa Załuskiego, tom s

⁶⁸⁴ArKMKr sygn. AV 30, s. 226.

⁶⁸⁵ArKMKr sygn. AV 30, s. 227.

⁶⁸⁶Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr12.

⁶⁸⁷ArKMKr sygn. AV 30, 227.

⁶⁸⁸ArKMKr sygn. AV 30, s. 231.

⁶⁸⁹ArKMKr sygn. AV 59, s. 535.

⁶⁹⁰ArKMKr sygn. AV 59, s. 532.

⁶⁹¹ArKMKr sygn. AV 59, s. 535.

⁶⁹²ArKMKr sygn. AV 59, s. 532.

⁶⁹³ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 405; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 78.

⁶⁹⁴ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 53.

⁶⁹⁵ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 46v.

⁶⁹⁶ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 37.

⁶⁹⁷ArKMKr sygn. AV Cap. k. 72.

w kościele. Mogło to świadczyć, że osobą grającą na instrumencie w roku 1644 i 1663 był rektor szkoły.

Wizytacja z roku 1728 wymieniała organistę mającego dom i zapłatę 24 florenów rocznie⁶⁹⁸.

W roku 1748 organistą był Antonius Libski⁶⁹⁹, który posiadał dom, znajdujący się w złym stanie oraz stajnię i szopę⁷⁰⁰. Dostawał on zapłatę według umowy⁷⁰¹. Wizytujący piętnował złe wykonywanie śpiewów chorałowych przez służbę kościelną, co polecał koniecznie poprawić, a organistę przez jego pijaństwo kazał odsunąć od nauki chłopców⁷⁰².

W wizytacji z roku 1783 organistą był już od lat 30 Jędrzej Lipski, lat 48⁷⁰³, mający nowo postawiony dom na gruncie plebańskim⁷⁰⁴. Jest on prawdopodobnie synem poprzednika, na co wskazuje nazwisko, wprawdzie zmienione fonetycznie.

1.3 Chrzanów [obecnie dekanat Chrzanów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

W roku 1598 został wymieniony rektor szkoły, który nie miał zapłaty⁷⁰⁵. Mimo wspomnienia organów nie ma wzmianki o organiście⁷⁰⁶, prawdopodobnie grał na nich rektor szkoły.

W 1602 r. w wizytacji pisano o braku organisty mimo istnienia przypisanej mu fundacji z ziemi⁷⁰⁷ oraz wymieniony był kalikancista⁷⁰⁸, mimo braku wzmianki o organach⁷⁰⁹. W roku 1617 nie ma w dalszym ciągu informacji o organiście, mimo istnienia organów⁷¹⁰ i uposażenia rolą kalikancisty⁷¹¹.

W roku 1644 organista dostawał zapłatę 1 florena na kwartał⁷¹², w roku 1663 znów nie wymieniono organisty mimo obecności organów⁷¹³. Był za to dom rektora szkoły⁷¹⁴, więc należy przypuszczać, że to rektor szkoły grał na organach.

⁶⁹⁸ArKMKr sygn. AV 23, s. 307.

⁶⁹⁹Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 13.

⁷⁰⁰ArKMKr sygn. AV Cap. 30, s. 4.

⁷⁰¹ArKMKr sygn. AV 30, s. 5.

⁷⁰²ArKMKr sygn. AV 30, s. 12.

⁷⁰³ArKMKr sygn. AV Cap. 59, s. 417.

⁷⁰⁴ArKMKr sygn. AV Cap. 59, s. 416.

⁷⁰⁵ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 402.

⁷⁰⁶ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 65v.

⁷⁰⁷ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 17.

⁷⁰⁸ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 17.

⁷⁰⁹ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 15.

⁷¹⁰ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 50v.

⁷¹¹ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 51v.

⁷¹²ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 47v.

W roku 1728 organistą był Matthias Zawadzki dostający od wsi Magna Libiąż 20 florenów⁷¹⁵ tak jak i kantor Matthias Kowalski⁷¹⁶. Wymieniono również kalikancistę i rektora szkoły⁷¹⁷. Organista, kantor i rektor szkoły za śpiewy do Najświętszej Marii Panny otrzymywali dodatkowe wynagrodzenie 40 florenów za rok⁷¹⁸. Poza tym organista lub kantor mieli za zadanie prowadzić spis bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁷¹⁹.

W roku 1748 organistą był Antonius Maciejowski⁷²⁰, mający dobry drewniany dom. Otrzymywał on zapłatę 20 florenów ze wsi Magna Libiąż, 2 floreny ze [sprzedaży] węgla kościelnego, z innego źródła 2 floreny (z przychodu z łanu należącego do Bractwa Różańca Świętego), z domu Deszot 2 floreny 10 groszy i z dochodu z kamienicy z Krakowa należącej do obywatela Pączkowskiego, chirurga, 8 florenów⁷²¹. Wymienieni byli również: kantor Mathias Nowalski⁷²², dostający 20 florenów rocznie z majątku Magna Libiąż; rektor szkoły oraz kalikancista byli płaćeni przez prepozyta według umowy, tudzież kościelny⁷²³. Organista, kantor i rektor dostawali od prepozyta⁷²⁴ dodatkowo 40 florenów za śpiewy do Najświętszej Marii Panny.

W roku 1783 organistą znanym z nazwiska był Wawrzeniec Rzepecki lat 41, służący od 20 lat przy kościele, poza tym istniał drugi organista, którego nazwiska nie wymieniono. Obydwom organistom winny był proboszcz ponad 500 zł za ich pracę⁷²⁵. Jeden z organistów miał swój dom stojący na własnym gruncie⁷²⁶, co oznaczałoby, że był człowiekiem miejscowym i nie musiał mieszkać w domu wyznaczonym mu przez plebana.

1.4 Czernichów [obecnie dekanat Czernichów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Św. Trójcy

⁷¹³ArKMKr sygn. AV 8, k. 62v.

⁷¹⁴ArKMKr sygn. AV 8, k. 63v.

⁷¹⁵ArKMKr sygn. AV 23, s. 280.

⁷¹⁶ArKMKr sygn. AV 23, s. 281.

⁷¹⁷ArKMKr sygn. AV 23, s. 281.

⁷¹⁸ArKMKr sygn. AV 23, s. 281.

⁷¹⁹ArKMKr sygn. AV 23, s. 283.

⁷²⁰Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 14.

⁷²¹ArKMKr sygn. AV 30, s. 211.

⁷²²Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 14.

⁷²³ArKMKr sygn. AV 30, s. 211.

⁷²⁴ArKMKr sygn. AV 30, s. 211.

⁷²⁵ArKMKr sygn. AV 59, s. 500.

⁷²⁶ArKMKr sygn. AV 59, s. 498.

Od roku 1598 do roku 1663 nie było wzmianki o organiście, za to wymieniano dom/zapłatę dla rektora szkoły (1598⁷²⁷, 1617⁷²⁸) lub kantora mającego dom i zapłatę (1602⁷²⁹).

W roku 1704 organista mieszkał w „statecznym” [dużym, wygodnym, w dobrym stanie?] domu, a jego rocznym wynagrodzeniem były 24 floreny⁷³⁰.

W wizytacji z roku 1728 organista mający dom z ogrodem otrzymywał 24 florenów rocznego wynagrodzenia⁷³¹, zaś kantor mający dom 16 florenów⁷³².

W roku 1748 kantorem był Casimirus Czerwinski a organistą Franciskus Gniewinski, mieli oni domy nowo wybudowane niedaleko kościoła⁷³³ i otrzymywali po 40 florenów⁷³⁴.

W roku 1783 organistą był Józef Kamiński lat 36, służący od trzech 3 lat, a kantorem Bonawentura Jarmulski lat 30, służący od trzech miesięcy⁷³⁵. Domy dla organisty i kantora, mające izbę, komorę i piekarnię, potrzebowały wielkiego remontu⁷³⁶. Na organistę i kantora wydawano z dochodów parafii rocznie 80 złotych⁷³⁷. Dekret reformacyjny polecał w trzecim roku po wizytacji zreperować dom organisty, a dom kantora nowo wybudować⁷³⁸.

1.5 Gorenice [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Od roku 1598⁷³⁹ do 1663⁷⁴⁰ wymieniany był dom rektora szkoły i niekiedy jego zapłata.

W roku 1728 rektor kościoła zatrudniał organistę, który mieszkał w domu z ogrodem i otrzymywał zapłatę 12 florenów rocznie⁷⁴¹. Do jego zadań należało też spisywanie bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej oraz zapisywanie miejsca pochówku parafian⁷⁴².

⁷²⁷ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 415; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 117/117v.

⁷²⁸ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 28.

⁷²⁹ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 30.

⁷³⁰ArKMKr sygn. AV 15, k. 180.

⁷³¹ArKMKr sygn. AV 23, s. 358/359.

⁷³²ArKMKr sygn. AV 23, s. 359.

⁷³³Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 15.

⁷³⁴ArKMKr sygn. AV 30, s. 147.

⁷³⁵ArKMKr sygn. AV 59, s. 597.

⁷³⁶ArKMKr sygn. AV 59, s. 595.

⁷³⁷ArKMKr sygn. AV 59, s. 596.

⁷³⁸ArKMKr sygn. AV 59, s. 598.

⁷³⁹ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 410; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 94v.

⁷⁴⁰r.1602: ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 42; r. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, s. 39; r. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 16; r. 1663: ArKMKr sygn. AV 8, k. 82.

⁷⁴¹ArKMKr sygn. AV 23, s.324.

⁷⁴²ArKMKr sygn. AV 23, s. 326.

W roku 1748 organistą był Josephus Nowakowski⁷⁴³, zatrudniony i płacony wedle umowy⁷⁴⁴, mający mały nowy dom pokryty słomą⁷⁴⁵, z komorą i ze wszystkim uposażeniem, wystawiony przez proboszcza. Miał on też sad i trzy morgi pola znajdujące się za drogą publiczną⁷⁴⁶.

W roku 1783 organistą był Jędrzej Miroszewicz lat 65, służący lat 7 przy tym kościele⁷⁴⁷, mający nowo wybudowany dom o dwóch izbach i komorze, pokryty słomą⁷⁴⁸.

1.6 Jaworzno [obecnie dekanat Sosnowiec, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha i św. Katarzyny

Od roku 1598⁷⁴⁹ do 1663⁷⁵⁰ r. wymieniano dom rektora szkoły i ewentualnie jego zapłatę. W roku 1663 mimo obecności organów⁷⁵¹ nie wymieniono organisty, być może był nim rektor szkoły.

Po raz pierwszy wzmiankowany został organista w tej parafii w roku 1728, jako mający dom i wynagrodzenie roczne w formie 20 *tynphonibus*⁷⁵². Tynf był słabą srebrną monetą o wartości nominalnej 30 groszy a najczęściej dużo mniejszej przez sfałszowanie zawartości kruszcu⁷⁵³. Ponieważ dom organisty był zniszczony, w dekrete reformacyjnym polecono rządcom kościoła znaleźć dla niego nowe miejsce zamieszkania⁷⁵⁴.

W roku 1748 był przy parafii utrzymywany organista, dostający zapłatę wedle umowy⁷⁵⁵, zaś proboszcz został zobowiązany naprawić podupadły dom organisty⁷⁵⁶. Organistą był Josephus Gałuszkiewicz⁷⁵⁷, który razem z innymi sługami kościelnymi otrzymał nakaz prawidłowego wykonywania śpiewów chorałowych podczas officium i mszy konwentualnych, których niestosowne wykonywanie do tej pory wywoływało zgorszenie⁷⁵⁸.

⁷⁴³Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 16.

⁷⁴⁴ArKMKr sygn. AV 30, s. 62.

⁷⁴⁵Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 16.

⁷⁴⁶ArKMKr sygn. AV 30, s. 61.

⁷⁴⁷ArKMKr sygn. AV 59, s. 334.

⁷⁴⁸ArKMKr sygn. AV 59, s. 333.

⁷⁴⁹ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 403; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 71.

⁷⁵⁰r. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, s. 50; r. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap 45, k.43; e. 1663: ArKMKr sygn. AV 8, k. 66v.

⁷⁵¹ArKMKr sygn. AV 8, k. 66.

⁷⁵²ArKMKr sygn. AV 23, s. 294

⁷⁵³Nazwa pochodzi od Andrzeja Tymfa, zarządzającym mennicami koronnymi za króla Jana Kazimierza (1648-1668). Źródło: <https://skarbnicanarodowa.pl> Srebrny tymf Jana Kazimierza (22.04.2021); do roku 1776 30 groszy srebrnych stanowiło 1 złoty.

⁷⁵⁴ArKMKr sygn. AV 23, s. 299.

⁷⁵⁵ArKMKr sygn. AV 30, s. 237.

⁷⁵⁶ArKMKr sygn. AV 30, s. 245.

⁷⁵⁷Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 17.

⁷⁵⁸ArKMKr sygn. AV 30, s. 245.

W 1783 r. znajdowało się w parafii dwóch organistów: Jakob Szeżeński lat 62, lat służby 33⁷⁵⁹, drugi organista Sebastyan Koźmieyski lat 22, lat służby 2⁷⁶⁰; być może z powodu istnienia trzech instrumentów, chociaż znajdujących się w marnym stanie, być może ze względu na wiek pierwszego organisty, którego należało częściej z tego powodu zastępować.

1.7 Kościelec [obecnie **Chrzanów-Kościelec**, dekanat Chrzanów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

Od roku 1598⁷⁶¹ do 1663⁷⁶² był wymieniany dom dla rektora szkoły i ewentualnie jego zapłata. Przy kościele nie było w tym czasie organisty ani organów. Być może rektor szkoły wypełniał przy kościele jednocześnie funkcję kantora.

W roku 1748 organista Casimirus Rzepecki, obywatel miasta Chrzanów⁷⁶³, przybywał w uroczystości kościelne aby grać, zaś w dni powszednie go nie było; miał on ustaloną zapłatę i jedno beneficium⁷⁶⁴. Parafia posiadała dom dla organisty, ale w stanie nie nadającym się do użycia⁷⁶⁵. Dekret wizytacji polecał poszukać organisty stale zamieszkującego przy kościele, nie zaś tylko przybywającego na pojedyncze dni i z tego powodu należało odbudować dla niego dom⁷⁶⁶. Zaś śpiewy chorałowe do tej pory w sposób skandaliczny wykonywane przez służbę kościelną, nakazywał odśpiewywać prawidłowo⁷⁶⁷.

W roku 1783 organistą był Tomasz Matliński lat 40, służący przy tym kościele lat 18⁷⁶⁸, mający starą chałupę pokrytą starą strzechą, z sienią, dwoma izbami i komorami, o starych ścianach⁷⁶⁹.

1.8 Krzeszowice [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Marcina

⁷⁵⁹ArKMKr sygn. AV 59, s. 483/484.

⁷⁶⁰ArKMKr sygn. AV 59, s. 484.

⁷⁶¹ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 401v; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 64.

⁷⁶²Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 14; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap 33, k. 53; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap 45, k. 49v; Wiz. 1663: ArKMKr sygn. AV 8, k. 60v.

⁷⁶³Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 18.

⁷⁶⁴ArKMKr sygn. AV 30, s. 201.

⁷⁶⁵Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 18.

⁷⁶⁶ArKMKr sygn. AV 59, s. 204.

⁷⁶⁷ArKMKr sygn. AV 30, s. 205.

⁷⁶⁸ArKMKr sygn. AV 59, s. 515.

⁷⁶⁹ArKMKr sygn. AV 59, s. 514.

W wizytacjach z lat 1598⁷⁷⁰ i 1602⁷⁷¹ wymieniany był dom dla rektora szkoły oraz rodzaj otrzymywanej przez niego zapłaty. W roku 1617 rektor szkoły dostawał razem z kantorem 12 florenów. Było to tyle, ile w sąsiedniej parafii Kościelec otrzymywał sam rektor szkoły rocznie⁷⁷². Mogła być to albo unia personalna międzyrektorem szkoły i kantorem lub współpraca rektora z jego uczniem występującym jako kantor. Akta wizytacji w lat 1644 i 1663 mimo obecności instrumentu muzycznego nie przekazują wzmianki ani o organiście, ani o rektorze szkoły, więc nie wiadomo, kto grał na tych instrumentach.

Po raz pierwszy wspomniany jest organista w roku 1728. Wówczas miał on dom i wynagrodzenie 24 florenów rocznie⁷⁷³. Jego obowiązkiem było również prowadzenie spisu bierzmowanych i przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁷⁷⁴.

W roku 1748 organistą był Joannes Nowakowski⁷⁷⁵, mający stary dom za cmentarzem z miejscem do palenia i komorą, z dachem nowo pokrytym gontami i szopę nowo krytą słomą, który otrzymywał płacę zgodnie z umową⁷⁷⁶. Do obowiązków służby kościelnej należało śpiewanie chorału gregoriańskiego podczas officium oraz mszy konwentualnych, który to śpiew był do tej pory skandalicznie wykonywany przez zniekształcanie figur melodii⁷⁷⁷.

W roku 1783 organistą był nadal Jan Nowakowski, mając blisko 80 lat, służąc już przy tej świątyni przynajmniej lat 36⁷⁷⁸.

1.9 Libiąż Magna [obecnie dekanat Libiąż, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego

[par. utworzona 1713 r. z części par. Kościelec]

Wizytacja z roku 1748 przekazuje informację, że rektor kościoła zatrudniał organistę Joannesa Czaderskiego, który z powodu braku swojego domu mieszkał w domu rektora⁷⁷⁹ i dostawał zapłatę zgodnie z umową⁷⁸⁰. Dekret wizytacji nakazywał sługom kościelnym

⁷⁷⁰ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 412; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 104v.

⁷⁷¹ ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 23;

⁷⁷² ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 33v.

⁷⁷³ ArKMKr sygn. AV 23, s. 344.

⁷⁷⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 346.

⁷⁷⁵ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 19.

⁷⁷⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 105.

⁷⁷⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 105.

⁷⁷⁸ ArKMKr sygn. AV 59, s. 651.

⁷⁷⁹ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 20.

⁷⁸⁰ ArKMKr sygn. AV 30, s. 220.

śpiewać chorał gregoriański podczas officium i mszy konwentualnych, który to śpiew był do tej pory źle wykonywany przez zniekształcanie figur melodii⁷⁸¹.

W roku 1783 wymieniony został organista mający 22 lata, służący drugi rok przy tym kościele, opłacany z funduszu kolatora⁷⁸² i mający prawie nowy drewniany dom pod gontem z izbą, dwoma komorami i chlewem⁷⁸³.

1.10 Liszki [obecnie dekanat Czernichów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Od roku 1598⁷⁸⁴ do 1663⁷⁸⁵ r. wymieniano istnienie domu dla rektora szkoły i ewentualnie jego zapłatę. W roku 1663 istniały w kościele popsute organy zwane pozytywem⁷⁸⁶, na których grał przypuszczalnie rektor szkoły⁷⁸⁷. Podobna sytuacja zaistniała w roku 1704: będący przy parafii rektor szkoły był jednocześnie organistą, mając dom i otrzymując zapłatę po jednym groszu od pojedynczych kmieci⁷⁸⁸ (za uczenie ich dzieci).

Wizytacja z roku 1728 przekazuje informację o zatrudnionym organiście, mającym dom i roczną zapłatę 20 florenów⁷⁸⁹.

W roku 1748 organistą był Cantius Adamski⁷⁹⁰ który miał dom drewniany zły, ale z dobrym dachem, otrzymujący umówioną zapłatę⁷⁹¹. Dekret wizytacji polecał naprawić dom organisty oraz nakazywał poprawę śpiewu gregoriańskiego przy śpiewach officium i mszach konwentualnych, który to śpiew polecał poprawnie wyśpiewywać⁷⁹².

W roku 1783 organistą był Jozef Kozłowski, ur. w 1750 r., służący lat 6⁷⁹³. Jego dom położony niedaleko cmentarza kościelnego miał sień, izbę, komorę, nadpsute powały, podłóg w nim nie było, miał zmurszałe przyciesia. Stanowił razem z dwoma innymi chałupami

⁷⁸¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 222.

⁷⁸² ArKMKr sygn. AV 59, s. 520.

⁷⁸³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 518.

⁷⁸⁴ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 415; ArKMKr sygn. AV Cap.17, k.115; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV Cap. 20, s. 29; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 29; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 71v.

⁷⁸⁵ ArKMKr sygn. AV 8, k. 99v.

⁷⁸⁶ ArKMKr sygn. AV 8, k.99.

⁷⁸⁷ ArKMKr sygn. AV 8, k. 99v.

⁷⁸⁸ ArKMKr sygn. AV 15, k. 171.

⁷⁸⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 361.

⁷⁹⁰ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 21.

⁷⁹¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 137.

⁷⁹² ArKMKr sygn. AV 30, s. 142.

⁷⁹³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 613.

poddanych plebańskich tzw. trojak pod jedną strzechą⁷⁹⁴. Dekret wizyty polecał wykonać nowe podcieszia pod tymi budynkami⁷⁹⁵.

1.11 Morawica [obecnie dekanat Morawica, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja

W roku 1598 wymieniony został rektor szkoły, mający dom z ogrodem i zapłatę 8 florenów rocznie oraz dwóch kantorów⁷⁹⁶. Tylko cztery lata później w roku 1602 rektor szkoły dostawał razem z kantorem już 20 florenów rocznie⁷⁹⁷. Zaś w roku 1617 rektor szkoły dostawał od plebana na kwartał 1 floren, poza tym był w parafii jeden kantor⁷⁹⁸. Pośrednio o obecności organisty tudzież rektora szkoły mówi nam wymienienie ich domów w roku 1644⁷⁹⁹, to samo następuje w wizytacji z roku 1663, gdzie przy wyliczaniu domów należących do proboszcza wymieniony został dom dla organisty i dla rektora szkoły⁸⁰⁰.

Wizytacja z roku 1728 przekazuje informację o organiście mającym dom stanowiącym jego własność i otrzymującym od prepozyta zapłatę 36 florenów rocznie oraz o kantorze, który miał częściowo zdezelowany dom i zapłatę również 36 florenów rocznie. Dodatkowym obowiązkiem organisty było wykonywanie spisu bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁸⁰¹.

W roku 1748 organistą przy parafii był Stanislaus Lasocki, a kantorem Joannes Prostacki, mający drewniane dobre domy⁸⁰² stojące nie w pobliżu kościoła⁸⁰³ [a dosłownie: gdzie indziej] i dostający zapłatę według umowy⁸⁰⁴. Dekret reformacyjny polecał wykonywać prawidłowo śpiewy chorałowe officii i mszy konwentualnych, które to do tej pory były wykonywane w sposób zniekształcający przebieg melodii. Ta uwaga dotyczyła z pewnością obydwu muzyków kościelnych⁸⁰⁵.

Dekret reformacyjny polecał także wyrestaurować domy organisty, kantora i zakonserwować poszycie dachu⁸⁰⁶.

⁷⁹⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 612.

⁷⁹⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 614.

⁷⁹⁶ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 414v; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 112v.

⁷⁹⁷ ArKMKr sygn. AV 20, s. 27.

⁷⁹⁸ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 21v.

⁷⁹⁹ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 75.

⁸⁰⁰ ArKMKr sygn. AV 8, k. 98/98v.

⁸⁰¹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 368.

⁸⁰² Tabele bpa Załuskiego, T.VIII, nr 22.

⁸⁰³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 127.

⁸⁰⁴ ArKMKr sygn. AV 30, s. 128.

⁸⁰⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 134.

⁸⁰⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 133.

W roku 1783 organistą był Woyciech Klemczęski, urodzony w 1729, służący przy parafii od 1759 r.⁸⁰⁷, mający dom położony na zachód słońca letniego względem plebanii. Składał się on z izby, komnaty, sieni, piekarni - wszystko było stare, przy tym istniała stodołka nowo poszyta i sadek z kilkoma rodzajami drzew⁸⁰⁸. Kantorem był Antoni Tarozałowicz, ur. 1745 r., a przy kościele będący od 1773 r.⁸⁰⁹. Mieszkał on w domu znajdującym się na wschód słońca z drugiej strony kościoła. Ów dom miał izbę, komorę i sień, wszystko wymagało remontu; przy domu znajdował się ogródek, a w nim niedawno postawiona stodołka. Oba domy wraz z obejściem były ogrodzone płotem⁸¹⁰.

1.12 Nowa Góra [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Św. Ducha

Od 1598⁸¹¹ do 1663⁸¹² r. akta wizytacyjne najczęściej zawierają wiadomości dotyczące rektora szkoły, jego domu lub zapłaty, o organiście nie ma wzmianek, chociaż w roku 1644 wymieniono organy muzyczne⁸¹³. Po raz pierwszy informacja mówiąca o zatrudnionym organiście pochodzi z roku 1728, który nie miał własnego domu. Za śpiewanie pasji w pewne święta otrzymywał zbiory z pól należących do miasta i ponadto razem z rektorem szkoły rocznie 20 florenów⁸¹⁴. Dodatkowym obowiązkiem organisty, przez dekret mu nakazany, jest robienie spisu osób bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁸¹⁵.

W roku 1748 pracował przy parafii organista Martinus Katarzynski, określenie którego jako „trzeźwy i ochotny do współpracy”⁸¹⁶ daje do myślenia, że nie zawsze tak było. Poprzednio wszystkie niedziele i święta obchodzono bez śpiewów, teraz odprawia się jutrznie i śpiewy liturgiczne z brzmieniem organów⁸¹⁷. Organista nauczał trzech chłopców, ponieważ rektora szkoły nie było⁸¹⁸. Organista miał drewniany dom⁸¹⁹, ale według dekretu reformacyjnego należało go na nowo odbudować⁸²⁰.

⁸⁰⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 629.

⁸⁰⁸ ArKMKr sygn. AV 59, s. 627.

⁸⁰⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 629.

⁸¹⁰ ArKMKr sygn. AV 59, s. 627.

⁸¹¹; Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 102; wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s.39;

⁸¹² Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 35; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 13; Wiz. 1663: ArKMKr sygn. AV 8, k. 87.

⁸¹³ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 13v.

⁸¹⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 318/319.

⁸¹⁵ ArKMKr sygn. AV 23, s. 322.

⁸¹⁶ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 23.

⁸¹⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 68.

⁸¹⁸ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 23.

⁸¹⁹ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 23.

⁸²⁰ ArKMKr sygn. AV 30, s. 72.

W roku 1783 organistą był Piotr Sadowski lat 35, lat służby 3, a rektorem szkoły Marcin Hoynawski lat 36, czas służby rok⁸²¹.

1.13 Olkusz [obecnie dekanat Olkusz, archidiecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła

W roku 1598 istniał przy parafii kantor, który dostawał 12 florenów rocznie od zarządców kasy kościelnej⁸²² oraz rektor szkoły mający dom murowany i zapłatę 40 florenów rocznie od radców miejskich⁸²³. W wizytacji 4 lata później w roku 1602 rektora szkoły i kantora opłacali dalej radcy miejscy, a opłaty ówczesnego organisty mieli dokonywać przedstawiciele kościoła ze swoich dochodów⁸²⁴. W roku 1617 rektor szkoły dostawał już 20 florenów rocznie od radców miejskich, a „prawdziwym” kantorom płacili zarządcy kasy kościelnej 20 florenów rocznie⁸²⁵. Z roku 1644 mamy tylko informację, że organista i kantorowie niedbale wykonywali swoje obowiązki, zwłaszcza w dni świąteczne i w ich oktawie, mimo, że dostawali wystarczające wynagrodzenie⁸²⁶. Następną wizytacją z roku 1663 informuje o istnieniu domu murowanego dla rektora szkoły, któremu płacili radcy miejscy, kantor zaś otrzymywał od zarządcy kasy kościelnej 12 florenów rocznie, a officium o NM Pannie śpiewał kantor i schola⁸²⁷.

Następną wizytacją odbyła się w roku 1742, z opóźnieniem czternastu lat po wizytacji innych parafii i mimo obecności największych organów w diecezji nie wspomniano o organiście czy kantorze. Myślę, że była ona najpierw odłożona z powodu braku czasu na tak obszerny materiał do zlustrowania, później zrobiono ją bardzo powierzchownie, o czym świadczy liczba stron⁸²⁸.

Wizytacja z roku 1748 podała obecność organisty Laurentiusa Janikowskiego⁸²⁹, któremu płacił stary *Praefect* sumę 1 florena 15 groszy oraz kantora Sebastiana Małoszyńskiego, który był tak samo opłacany⁸³⁰. Obydwójgu płaciło się według umowy, ale z powodu długów otrzymywali oni pomniejszoną opłatę⁸³¹. Dla porównania: nauczyciel

⁸²¹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 328.

⁸²² ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 411v

⁸²³ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 411v; ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 406v.

⁸²⁴ ArKMKr sygn. AV 20, s. 51.

⁸²⁵ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 42v.

⁸²⁶ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 34.

⁸²⁷ ArKMKr sygn. AV 8, k. 74v.

⁸²⁸ ArKMKr sygn. AV 23, s. 1440-1446.

⁸²⁹ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 24.

⁸³⁰ ArKMKr sygn. AV 30, s. 17.

⁸³¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 23.

dostawał 2 floreny (nie było magistra szkoły⁸³²), dzwonnik otrzymywał 1 floren 15 groszy, pomocnicy (razem) 2 floreny⁸³³. Organista i kantor nie posiadali domów, w których by mogli mieszkać⁸³⁴.

W roku 1783 został wymieniony organista Jan Gołaszewicz, służący rok drugi przy kościele, a z innych sług kościelnych był dyrektor szkoły, dzwonnik i grabarz⁸³⁵. Dekret wizyty nakazywał w roku trzecim zatroszczyć się o domy dla służby kościelnej, w których mogliby oni wygodnie mieszkać⁸³⁶.

1.13.1 Klasztor Augustianów w Olkuszu

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP

W wizytacji z roku 1783 nie ma wzmianki o organiście mimo obecności organów⁸³⁷.

1.14 Paczółtowie [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Nawiedzenia NMP

Do drugiej połowy XVII wieku notowano obecność rektora szkoły, jego dom i zapłatę.⁸³⁸

Po raz pierwszy wymieniono organistę w roku 1728 mówiąc o organach. Miał on dom z przestronnym ogrodem i zapłatę 15 florenów rocznie⁸³⁹. Obowiązkiem organisty było również sporządzanie spisu bierzmowanych parafian, przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁸⁴⁰.

W roku 1748 organistą był Albertus Piechowicz⁸⁴¹, który otrzymywał od plebana 14 florenów rocznie⁸⁴², mając staroświecki drewniany dom o fundamentach kamiennych⁸⁴³,

⁸³² ArKMKr sygn. AV 30, s. 23.

⁸³³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 17.

⁸³⁴ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 24.

⁸³⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 393.

⁸³⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 395.

⁸³⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 396.

⁸³⁸ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65; k. 411; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 99; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s. 44; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 39v; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 18/19;

⁸³⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 339.

⁸⁴⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 341.

⁸⁴¹ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 25.

⁸⁴² ArKMKr sygn. AV 30, s. 53.

⁸⁴³ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 25.

stojący z drugiej strony kościoła. Znajdował się on w dobrym stanie, posiadał dwie izby i jedną komorę, dach ze słomy, przy domu znajdował się mały sad⁸⁴⁴.

W roku 1783 organistą był Jakob Kucharski, który mając lat 21, służył przy kościele jeden rok⁸⁴⁵. Miał on dom z nowowyremontowaną izbą i z nowym pokryciem, co dokonano przed czterema laty. Stodoła organisty miała złe pokrycie⁸⁴⁶. Wedle dekretu wizyty należało w trzecim roku po wizycie odnowić drugą część domu organisty⁸⁴⁷.

1.15 Płaza [obecnie dekanat Chrzanów, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Św. Krzyża

Do 1644 r. wieku notowano obecność rektora szkoły, jego dom i ewentualną zapłatę⁸⁴⁸. W roku 1728 wymieniono zatrudnionego organistę, mającego dom z ogrodem, dostającego rocznie od proboszcza 20 florenów⁸⁴⁹ wynagrodzenia.

W roku 1748 organistą był Baltazar Januszowski⁸⁵⁰, płaconym wedle umowy⁸⁵¹, którego dom spłonął⁸⁵² przed rokiem⁸⁵³.

W roku 1783 funkcję organisty pełnił Marcin Nalikowski lat 45, służący lat 14 przy kościele⁸⁵⁴, którego dom wymagał gruntownego remontu⁸⁵⁵. Dekret wizytacji nakazywał to uczynić w drugi rok po wizytacji⁸⁵⁶.

1.16 Płoki [obecnie dekanat Trzebinia, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Do drugiej połowy XVII wieku znajdował się przy parafii rektor szkoły mający dom i zapłatę⁸⁵⁷.

⁸⁴⁴ ArKMKr sygn. AV 30, s. 53/54.

⁸⁴⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 351.

⁸⁴⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 350.

⁸⁴⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 352.

⁸⁴⁸ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 418v; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 130v; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 38; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 57.

⁸⁴⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 266.

⁸⁵⁰ ArKMKr sygn. AV 30, s. 195.

⁸⁵¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 195.

⁸⁵² ArKMKr sygn. AV 30, s. 194.

⁸⁵³ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 26.

⁸⁵⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 540.

⁸⁵⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 539.

⁸⁵⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 540.

⁸⁵⁷ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 409v; Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 92v; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s. 41; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 25; Wiz. 1663: ArKMKr sygn. AV 8, k. 81.

W roku 1728 był zatrudniony organista, mający dom i roczną opłatę 16 florenów oraz pole niegdyś przydzielane do uprawy rektorom szkoły⁸⁵⁸; jego zadaniem dodatkowym było sporządzanie spisu bierzmowanych parafian, przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁸⁵⁹.

W roku 1748 organistą był Adalbertus Janikowski, mieszkający wspólnie w domu z wikarym, bowiem właściwy dom organisty wymagał naprawy⁸⁶⁰ z powodu przegnicia⁸⁶¹. Dekret reformacyjny nakazywał poprawę śpiewów chorałowych podczas officium i mszy konwentualnych, które były do tej pory niedopuszczalnie i skandalicznie wykonywane.

W roku 1783 organistą był Jozef Nowakowski lat 62, służący lat 31⁸⁶². Jego dom zwany *organaryą* miał sieni, izbę i komorę, wszystko było nowe, pokryte gontem⁸⁶³.

1.17 Poręba Żegoty [obecnie dekanat Babice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Marcina i św. Małgorzaty

Do drugiej połowy XVII wieku wymieniano czasami obecność rektora szkoły mającego dom i zapłatę⁸⁶⁴ lub brak jego domu⁸⁶⁵. W roku 1644 obecny był rektor szkoły i organista, którzy dzielili się sumą 60 florenów⁸⁶⁶. Nie zostało powiedziane, czy podział był równy. W roku 1663 wymieniono znów rektora szkoły, ale nie organistę, mimo obecności organów w parafii⁸⁶⁷. Mogło to znaczyć, że rektor szkoły grał na organach.

W roku 1728 wizytacja wymieniła organistę, mającego dom z ogrodem oraz zapłatę roczną 16 florenów⁸⁶⁸. Jego dodatkowym obowiązkiem było wykonywanie spisu bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁸⁶⁹.

W roku 1748 organistą był Stanislaus Ptaznicki⁸⁷⁰ mający stary⁸⁷¹ dom posiadający wiele braków⁸⁷². Jego głównym zadaniem było towarzyszenie na organach wybranym mszom, (*cum pulsa organorum*), za co dostawał jako „prawdziwy” organista 10 florenów kwartalnie, zaś zapłata kantora wynosiła za ten czas 6 florenów. Organista poza swoją

⁸⁵⁸ ArKMKr sygn. AV 23, s. 313.

⁸⁵⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 315.

⁸⁶⁰ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 27.

⁸⁶¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 79.

⁸⁶² ArKMKr sygn. AV 59, s. 373.

⁸⁶³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 372.

⁸⁶⁴ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k.417; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 123v; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s. 32;

⁸⁶⁵ Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 25v.

⁸⁶⁶ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 61v.

⁸⁶⁷ ArKMKr sygn. AV 8, k. 56v.

⁸⁶⁸ ArKMKr sygn. AV 23, s. 258.

⁸⁶⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 259.

⁸⁷⁰ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 28.

⁸⁷¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 179.

⁸⁷² Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 28; ArKMKr sygn. AV 30, s. 180.

ustaloną zapłatą miał otrzymywać od kmieci 4 miary pszenicy, miarkę owsa, a ponieważ nie otrzymał tego od nich przez ostatnie 5 lat⁸⁷³, wobec czego dekret wizyty polecał mieszkańcom wsi Żegota Poremba dawać organiście miarę pszenicy i jęczmienia przez następne 5 lat jako wyrównanie⁸⁷⁴. Nakazywał również ministrom kościoła, a więc kantorowi i organiście śpiewać poprawnie śpiewy chorałowe officium, który to śpiew przez pozbywanie się figur melodii był godny oburzenia⁸⁷⁵.

W roku 1783 organistą był w dalszym ciągu Stanisław Ptasznicki, urodzony w 1710 roku, służący od 1727 roku przy tym kościele⁸⁷⁶. Jego dom był ogólnie w dobrym stanie, składał się z sieni, izby, komory, stajenki i stodółki (prawdopodobnie wszystko pod jednym dachem). Dekret wizytacji nakazywał odnowić poszycie dachu domu organisty w pierwszym roku po wizytacji⁸⁷⁷, co jak z tego wynika, było sprawą nie dopuszczającą zwłoki.

1.18 Przeginia [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela i św. Mikołaja

W wizytacjach od końca XVI wieku i przez cały wiek XVII zawarte są informacje o rektorze szkoły, ewentualnie domu oraz jego zapłacie⁸⁷⁸. W roku 1663 mamy informację o istnieniu w parafii organów oraz odnotowano istnienie domu dla rektora szkoły⁸⁷⁹, z czego mogło wynikać, że rektor szkoły grał na organach.

Pierwsza wzmianka o organiście pochodzi z roku 1728, która mówi, że zatrzymane wynagrodzenie organisty należy mu wypłacić⁸⁸⁰, tudzież, że księgi chrztu dzieci ma prowadzić sam proboszcz, a nie organista⁸⁸¹.

W roku 1748 wymieniony był organista Gregorius Gaykowski, mający dobry dom obłożony słomą⁸⁸², który był płacony według umowy⁸⁸³. Napisano też informację, że śpiewanie matutinum z „taktem organów” kończyło z reguły w sposób uroczysty mszę⁸⁸⁴.

⁸⁷³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 181.

⁸⁷⁴ ArKMKr sygn. AV 30, s. 184.

⁸⁷⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 184.

⁸⁷⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 560.

⁸⁷⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 562.

⁸⁷⁸ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 411; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s. 47; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 41v; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k.23.

⁸⁷⁹ ArKMKr sygn. AV 8, k. 83.

⁸⁸⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 322.

⁸⁸¹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 331.

⁸⁸² Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 29.

⁸⁸³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 40.

⁸⁸⁴ ArKMKr sygn. AV 30, s. 40.

W roku 1783 organistą był od 9 lat Jędrzey Gaykowski, mający 38 lat⁸⁸⁵, z pewnością był synem lub krewnym swego poprzednika. Posiadał on dom oceniony na zbyt wielki i zbyt stary⁸⁸⁶, który w drugim roku po wizytacji należało zmniejszyć i odnowić⁸⁸⁷. Dekret reformacyjny zakazywał organiście przetrzymywać kartki od długu za krowy pod karą 30 plag⁸⁸⁸.

1.19 Raclawice [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Narodzenia NMP

Do drugiej połowy XVII w. została potwierdzana obecność rektora szkoły, jego domu i ewentualnie jego zapłata⁸⁸⁹. W roku 1617 odnotowano jednocześnie z rektorem szkoły obecnego organistę, który dostawał z pieniędzy kościelnych od zarządzających kasą kościelną 3 floreny⁸⁹⁰. Rektorowi szkoły płacił proboszcz 1 talar na kwartał⁸⁹¹.

Wizytacja z roku 1728 podaje informację o zatrudnionym organiście, który dostawał 24 floreny rocznego wynagrodzenia; miał on zniszczony dom i dwa ogrody⁸⁹². W dekrete reformacyjnym nakazuje się organiście wpisywać dni i mniej więcej godziny narodzin dzieci w księdze chrztów, tak samo miejsce pochówku w księdze pogrzebów, oraz prowadzić spis bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej. Dekret nakazywał również zreperować jego dom⁸⁹³.

W roku 1748 organistą był Joannes Katarzynski⁸⁹⁴ mający dom drewniany, w fundamentach i kamieniu dobry⁸⁹⁵, antyczny, o złym dachu, z dwoma ogródkami⁸⁹⁶ (jak w poprzedniej wizytacji). Był on płacony według umowy⁸⁹⁷, a dekret wizytacji nakazał zreperować jego dom i budynki gospodarcze⁸⁹⁸.

⁸⁸⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 365.

⁸⁸⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 364.

⁸⁸⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 366.

⁸⁸⁸ ArKMKr sygn. AV 59, s. 366.

⁸⁸⁹ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 410v; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 96v; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s. 45; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k.41; Wiz. 1644; ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 21; Wiz. 1663: ArKMKr sygn. AV 8, k. 84v.

⁸⁹⁰ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 41.

⁸⁹¹ Tamże.

⁸⁹² ArKMKr sygn. AV 23, s. 334.

⁸⁹³ ArKMKr sygn. AV 23, s. 336.

⁸⁹⁴ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 30.

⁸⁹⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 46.

⁸⁹⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 46.

⁸⁹⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 47.

⁸⁹⁸ ArKMKr sygn. AV 30, s. 49/50.

W roku 1783 organistą był Stanisław Owczarkiewicz lat 31, lat służby 3⁸⁹⁹, mający dom umiejscowiony na południe od kościoła. Dom w którym mieszkał składał się z sieni, piekarni, izby i komory⁹⁰⁰.

1.20 Regulice [obecnie dekanat Babice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca

Do drugiej połowy XVII wieku występował w parafii niekiedy rektor szkoły⁹⁰¹.

Wizytacja z roku 1728 zawiera informację o zatrudnionym organiście, mającym nowo wybudowany dom i otrzymujący zapłatę od rektora kościoła⁹⁰². Dekret wizytacji nakazywał organistę spisywać bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁹⁰³.

W roku 1748 organistą był Antonius Bombinski⁹⁰⁴, który od rektora kościoła dostawał zapłatę według umowy⁹⁰⁵. Poza tym co roku w oparciu o jakiś bliżej nie ustalony kapitał za udział we mszy świętej odprawianej w końcu sierpnia za duszę Marcina Kupiszewicza, fundatora kaplicy, otrzymywał on 4 floreny⁹⁰⁶. Dom organisty znajdował się według wizytacji w tak złym stanie, że go nie oglądano⁹⁰⁷, według Tabel Załuskiego miał on dom drewniany stary ale nie taki zły⁹⁰⁸.

W roku 1783 r. organistą był Jan Salewski lat 71, służący lat 2⁹⁰⁹. Jego dom miał dobre przyciesia, tylko poszycie dachu znajdowało się w złym stanie. Dom składał się z sieni, izby, piekarni. Miał powałę, ale nie miał podłogi. Kominiek był wywiedziony na wierzch (dachu), piec zrobiony z kafli, już bardzo stary, szyby znajdowały się w drewnianych ramach okiennych. Przed domem stała drewniana stodoła zbudowana z belek, znajdujących się w złym stanie i mająca złe poszycie⁹¹⁰.

1.21 Rudawa [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych

⁸⁹⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 358.

⁹⁰⁰ ArKMKr sygn. AV 59, s. 358.

⁹⁰¹ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 417; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 128; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 24v; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 59v; Wiz. 1663: ArKMKr sygn. AV 8, k. 58.

⁹⁰² ArKMKr sygn. AV 23, s. 262.

⁹⁰³ ArKMKr sygn. AV 23, s. 264.

⁹⁰⁴ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 31.

⁹⁰⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 189.

⁹⁰⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 188.

⁹⁰⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 188/189.

⁹⁰⁸ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 31.

⁹⁰⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 549.

⁹¹⁰ ArKMKr sygn. AV 59, s. 546.

Wizytacja z roku 1598 podaje informację o rektorze szkoły i jego domu, który dostawał razem z kantorem (wykonując jego funkcję?) 8 florenów rocznie⁹¹¹. Również w roku 1602 wymieniony został dom rektora szkoły z ogrodem⁹¹². Wizytacja z roku 1617 wymieniła fakt opłacania rektora szkoły z kantorem, któremu płacił proboszcz 20 florenów rocznie⁹¹³. Także w tym wypadku może to oznaczać unię personalną, ponieważ nie było powiedziane, że dostawali po 20 florenów.

W roku 1644 ówczesny rektor szkoły i organista dostawali świadczenia od dawnego czcigodnego proboszcza Zarzyckiego⁹¹⁴, obydwójce mieli dom z ogrodem, ale nie posiadali ziemi i pracowali jedynie jeden dzień w tygodniu⁹¹⁵. W roku 1663 wymieniony został dom dla organisty⁹¹⁶, który należało wyremontować⁹¹⁷, co wskazywało na obecność tegoż organisty.

W roku 1728 był zatrudniony organista, mający dom z ogródkiem, znajdujący się koło ogrodzenia cmentarza z tyłu domu wikarego, do którego prowadziła wyłożona (utwardzona?) droga. Zarabiał on 40 florenów rocznie⁹¹⁸. Ów organista zarzucił spisywanie bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁹¹⁹. Przy parafii był też kantor, który miał oddzielny dom z ogródkiem, dany mu przez teraźniejszego rektora kościoła do użytku, kantor ten dostawał 20 florenów rocznej zapłaty⁹²⁰.

W roku 1748 organistą był Joannes Sarnecki mający dom stary ale dobry⁹²¹ (według Tabel), zniszczony i kryty słomą, z ogródkiem⁹²² (według wizytacji), który dostawał opłatę według umowy⁹²³. Kantorem był Jacobus Włodarski⁹²⁴, mający dom zgniły, słomą otoczony⁹²⁵. Dostawał on opłatę również wedle przyjętej normy⁹²⁶. Dekret wizytacji nakazywał naprawić dom organisty i kantora oraz zreperować poszycie dachu⁹²⁷. Również

⁹¹¹ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 413v; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 109.

⁹¹² ArKMKr sygn. AV 20, s. 25.

⁹¹³ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 30v.

⁹¹⁴ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 5.

⁹¹⁵ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 5v.

⁹¹⁶ ArKMKr sygn. AV 8, k. 91.

⁹¹⁷ ArKMKr sygn. AV 8, k. 92.

⁹¹⁸ ArKMKr sygn. AV 23, s. 372.

⁹¹⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 373.

⁹²⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 372.

⁹²¹ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 32.

⁹²² ArKMKr sygn. AV 30, s. 114/115.

⁹²³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 115.

⁹²⁴ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII. Nr 32.

⁹²⁵ ArKMKr sygn. AV 30, s. 114/115.

⁹²⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 115.

⁹²⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 123.

podczas officium i mszy konwentualnych polecał wyśpiewywać poprawnie chorał, którego figury (melodii) były opuszczane, co wywoływało oburzenie⁹²⁸.

W roku 1783 organista Maciej Starzykowski lat 31, służący pół roku przy kościele⁹²⁹ i kantor nie wymieniony z nazwiska, mieli jeden dobry drewniany dom, podzielony na dwa: z jednej miał organista izbę i komnatę, po drugiej to samo miał kantor. Według dekretu poszewka dachu i gonty potrzebowały poprawienia. Organista posiadał poza tym porządną stodołę. Koło domu znajdował się ogródek, a cała siedziba usytuowana była koło wozowni plebańskiej⁹³⁰. Należy wnioskować, że od ostatniej wizytacji wybudowano nowy dom dla pracowników kościoła.

1.22 Rybna [dekanat czernichowski, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP i św. Mikołaja

Do początku XVII wieku wymieniano obecność rektora szkoły, jego dom i zapłatę⁹³¹. Wizytacja z roku 1644 nie zawierała żadnej informacji o rektorze czy organiście, tylko o pieniądzech danych na organy przez ogrodnika Alberta Macha. Dał on na ten cel 200 florenów, (ale prawdopodobnie w postaci kartek dłużniczych), których to pieniędzy do tej pory nie można było pozyskać.⁹³² W roku 1663 znajdowała się w dekrecie wizytacji nagana skierowana do organisty, upominająca go do szlachetności, nie wymieniając problemu⁹³³.

W 1728 r. był zatrudniony organista, który miał dom z ogrodem i zapłatę roczną 20 florenów⁹³⁴. Miał on dodatkowo wykonywać spis bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej oraz wpisywać miejsce pochówku parafian do księgi⁹³⁵.

W roku 1748 organistą był Gaspar Kasperkiewicz⁹³⁶, który mieszkał z rodziną w zmurszałym domu, mając poza tym nową stajnię i dwie szopy, z których jedna była stara⁹³⁷, a druga widocznie nowsza, otrzymując wynagrodzenie według umowy⁹³⁸. Dom dla rodziny organisty i inne budowle polecano w dekrecie odremontować⁹³⁹.

⁹²⁸ ArKMKr sygn. AV 30, s. 123.

⁹²⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 668.

⁹³⁰ ArKMKr sygn. AV 59, s. 666.

⁹³¹ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 415v; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 119v; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s.34; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 26v.

⁹³² ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 67v.

⁹³³ ArKMKr sygn. AV 8, k. 97v.

⁹³⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 253.

⁹³⁵ ArKMKr sygn. AV 23, s. 255/256

⁹³⁶ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 33.

⁹³⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 157.

⁹³⁸ ArKMKr sygn. AV 30, s. 158.

⁹³⁹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 162.

W roku 1783 organistą był Jan Kasperkiewicz lat 31, mający 3 lata służby⁹⁴⁰, który był synem Kaspra Kasperkiewicza, odnotowanego w poprzedniej wizytacji jako organista⁹⁴¹. Wybudował on własnym nakładem nowy dobry dom, stojący za cmentarzem. Obecny organista własnym kosztem wystawił spichlerzyk, stajenkę i stodołę na gruncie plebańskim, mając ogródek i sadek na własne potrzeby⁹⁴².

1.23 Sławków [obecnie dekanat Sławków, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Św. Krzyża

W wizytacji z roku 1598 mimo informacji o organach⁹⁴³ nie było wzmianki o organiście. W roku 1602 w dalszym ciągu nie podano informacji o organiście, chociaż istniał fundusz na jego opłatę w wysokości 8 florenów od rządców miasta, od proboszcza dostawałby dwie marki oraz z zamku tą samą sumę⁹⁴⁴. Dekret reformacyjny polecał bezzwłocznie zatrudnić *magistra organorum*⁹⁴⁵. W roku 1617 służył w parafii kantor, mając dom i 6 florenów na kwartał od proboszcza⁹⁴⁶. W roku 1644 istniał dom dla organisty⁹⁴⁷, więc można przypuszczać, że organista również był obecny. Wizytacja z roku 1663 nie zawiera żadnej informacji o organiście ani o organach, mówi tylko o domu rektora szkoły⁹⁴⁸.

Dopiero w roku 1728 pojawia się wzmianka o zatrudnionym organiście za 48 florenów rocznie⁹⁴⁹, który miał dodatkowo spisywać bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej lub mógł to czynić inny pracownik kościoła⁹⁵⁰. Dla porównania: zatrudniony *scholirega* czyli nauczyciel szkoły zarabiał również 48 florenów, dzwonnik 12 florenów, kalikancista 8 florenów rocznie⁹⁵¹.

W roku 1748 parafia ta nie została zwizytowana, co zaznaczono w załączniku wizytacji⁹⁵². Tabele Załuskiego również pomijają tę parafię.

W roku 1783 organistą był Jan Serkowski lat 25, lat służby 3 (początek zatrudnienia przypadła na Podwyższenie Krzyża⁹⁵³). Jego dom składał się: z sieni, jednej izby pustej,

⁹⁴⁰ ArKMKr sygn. AV 59, s. 585.

⁹⁴¹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 583.

⁹⁴² ArKMKr sygn. AV 59, s. 583.

⁹⁴³ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k.72; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 74.

⁹⁴⁴ ArKMKr sygn. AV 20, s.56.

⁹⁴⁵ ArKMKr sygn. AV 20, s. 56.

⁹⁴⁶ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 48v.

⁹⁴⁷ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 41.

⁹⁴⁸ ArKMKr sygn. AV 8, k. 68v.

⁹⁴⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 301.

⁹⁵⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 305.

⁹⁵¹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 301.

⁹⁵² ArKMKr sygn. AV 30, s. 432.

w której znajdował się zły piec i kominek; powała i podłoga z tarcic znajdowały się w złym stanie; w drugiej izbie mieszkał organista mający kominek murowany i piec kaflowy zły, powałę dobrą, złą podłogę. Izba miała 4 okna ze szkłem i tafelkami w drewno oprawne, przy niej znajdowała się komora, dach był pokryty starymi ale zdatnymi gontami⁹⁵⁴.

1.24 Sanka [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jakuba

Świątynia była sprofanowana od wielu lat, co zapisywano od wizytacji z roku 1598⁹⁵⁵ do 1644⁹⁵⁶ r. włącznie. Wizytacja z roku 1663 nie zawiera wzmianki o organiście mimo obecności organów⁹⁵⁷. Należy jednak przypuszczać, że była w parafii osoba grająca na organach.

W roku 1728 organista miał dom, ogród i zapłatę 20 florenów oraz otrzymał w posiadanie pole⁹⁵⁸. Dekret wizytacji nakazywał mu zatroszczyć się jak najszybciej o prowadzenie spisu dni urodzin dzieci i mniej więcej godziny ich narodzin w księdze chrztów oraz spisu bierzmowanych parafian, którzy przystąpili w okresie wielkanocnym do spowiedzi⁹⁵⁹.

W roku 1748 organistą był Albertus Stanecki, mający nowo wybudowany dom⁹⁶⁰ z chwiejącym się przybudowaniem⁹⁶¹. Rektor kościoła płacił mu według umowy⁹⁶². Dekret wizytacji polecał służbie kościoła poprawnie wyśpiewywać śpiewy chorałowe mszalne i officium, ponieważ stwierdzono niewłaściwy, skrcający melodię sposób śpiewania⁹⁶³.

W 1783 r. organistą był Alexy Proszowski lat 30, lat służby 5, mający stary dom, który (według dekretu) należało odbudować⁹⁶⁴.

1.25 Tenczynek [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy

⁹⁵³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 440.

⁹⁵⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 433.

⁹⁵⁵ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 416; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 120.

⁹⁵⁶ Wiz. 1602:ArKMKr sygn. AV 20, s. 34; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33.k. 27V; Wiz. 1644: ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 65.

⁹⁵⁷ ArKMKr sygn. AV 8, k. 95v.

⁹⁵⁸ ArKMKr sygn. AV 23, s. 249.

⁹⁵⁹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 251.

⁹⁶⁰ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 34.

⁹⁶¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 165.

⁹⁶² ArKMKr sygn. AV 30, s. 165.

⁹⁶³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 168.

⁹⁶⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 573.

Pierwsze wizytacje zawierają niekiedy informacje o rektorze szkoły⁹⁶⁵ aż do roku 1704⁹⁶⁶. W roku 1728 organista mający dom z ogródkiem i łączką, otrzymywał rocznie 24 floreny⁹⁶⁷. Dekret wizytacji polecił organiście prowadzić spis bierzmowanych parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej⁹⁶⁸.

W roku 1748 organista Dominicus Kaliszewski⁹⁶⁹ mający dom drewniany, ale nie najgorszy⁹⁷⁰ z ogródkiem i łączką, otrzymywał 24 floreny wynagrodzenia⁹⁷¹ rocznego. W dekrete nakazuje się mu wykonywać poprawnie chorał gregoriański podczas officium i mszy konwentualnych, który to śpiew był upraszczany przez usuwanie figur melodii⁹⁷².

W roku 1783 funkcję organisty pełnił Antoni Lipski lat 54, lat służby 24⁹⁷³. Miał on stary, ale jeszcze dobry dom, usytuowany koło kościoła, z dwoma izbami pod dachem gontowym⁹⁷⁴. Dekret wizytacji nakazywał rzadcy wyremontować dom organisty w pierwszym roku po wizytacji⁹⁷⁵.

1.26 Trzebinia [obecnie dekanat Trzebinia, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Piotra i Pawła

W roku 1598 obecny był w parafii rektor szkoły, mający dom i zapłatę⁹⁷⁶. To samo jest w roku 1602⁹⁷⁷, 1617⁹⁷⁸; z roku 1644 nie posiadamy informacji. W roku 1663 mimo obecności organów⁹⁷⁹ nie wymieniono organisty.

W roku 1728 był zatrudniony organista, który miał dom z ogrodem i otrzymywał 28 florenów rocznie⁹⁸⁰. Był także utrzymywany kantor, który miał mały domek⁹⁸¹.

⁹⁶⁵ Wiz. 1598: ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 413; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 106v; Wiz. 1602: ArKMKr sygn. AV 20, s. 37; Wiz. 1617: ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 32.

⁹⁶⁶ ArKMKr sygn. AV 15, k. 196.

⁹⁶⁷ ArKMKr sygn. AV 23, s. 342.

⁹⁶⁸ ArKMKr sygn. AV 23, s. 354.

⁹⁶⁹ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 35.

⁹⁷⁰ ArKMKr sygn. AV 30, s. 96.

⁹⁷¹ ArKMKr sygn. AV 30, s. 96.

⁹⁷² ArKMKr sygn. AV 30, s. 101

⁹⁷³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 640.

⁹⁷⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 638.

⁹⁷⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 641.

⁹⁷⁶ ArKMKr sygn. AV Cap. 65; k. 418; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 128.

⁹⁷⁷ ArKMKr sygn. AV 20, s. 21.

⁹⁷⁸ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 38.

⁹⁷⁹ ArKMKr sygn. AV 8, k. 64v.

⁹⁸⁰ ArKMKr sygn. AV 23, s. 285/286.

⁹⁸¹ ArKMKr sygn. AV 23, s. 286.

W roku 1748 organistą był Stanislaus Kostka Chalawiński, który również uczył dwóch chłopców⁹⁸² i miał płacone 28 florenów⁹⁸³. Dekret wizytacji nakazywał śpiewać chorał gregoriański podczas officium i mszy konwentualnych w sposób nie zniekształcający przebiegu melodii⁹⁸⁴.

W 1783 r. organistą był Jan Kanty Kossobucki lat 36, mający 11 lat służby⁹⁸⁵. Budowano dla niego dom, którego jeszcze nie dokończono⁹⁸⁶, więc dekret zalecał w pierwszym roku ukończyć budowę jego domu⁹⁸⁷.

1.27 Zalas [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Marii Magdaleny i św. Andrzeja Apostoła

W roku 1598 obecny był rektor szkoły, mający dom i zapłatę⁹⁸⁸, również w roku 1602 wymieniony był dom dla rektora szkoły z ogrodem⁹⁸⁹ tak samo w roku 1617⁹⁹⁰, 1644⁹⁹¹ i 1663⁹⁹². Wizytacja z 1704 r. zawiera informacja o organach⁹⁹³, ale nie o organiście.

Pierwsza informacja o organiście pojawiła się w roku 1728, która mówiła, że był on utrzymywany, miał dom z ogrodem wokół domu oraz otrzymywał 20 florenów od proboszcza, a z beneficjów dodatkowo 12 florenów rocznie⁹⁹⁴.

W roku 1748 organistą był Jakobus Komalski⁹⁹⁵, mający dobry drewniany dom położony we wsi. Obok niedaleko znajdowała się szopa, ogród i sad oraz mała obora, ponadto stajnia wymagała naprawy⁹⁹⁶. Roczny jego dochód wynosił 32 floreny⁹⁹⁷. Mógł być to ten sam organista jak w wizytacji z 1728 roku, jeśli wskaźnikiem byłaby wysokość zarobku. Dekret wizytacyjny napominał ministrów kościoła o właściwe śpiewanie officium i śpiewów chorałowych, ponieważ zniekształcano w nich przebieg melodii⁹⁹⁸.

⁹⁸² Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 36.

⁹⁸³ ArKMKr sygn. AV 30, s. 84.

⁹⁸⁴ ArKMKr sygn. AV 30, s. 90.

⁹⁸⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 508.

⁹⁸⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 507.

⁹⁸⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 509.

⁹⁸⁸ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 416v; ArKMKr sygn. AV Cap. 17, k. 122.

⁹⁸⁹ ArKMKr sygn. AV 20, s. 35.

⁹⁹⁰ ArKMKr sygn. AV Cap. 33, k. 26v.

⁹⁹¹ ArKMKr sygn. AV Cap. 45, k. 63v.

⁹⁹² ArKMKr sygn. AV 8, k. 95.

⁹⁹³ ArKMKr sygn. AV 15, k. 183.

⁹⁹⁴ ArKMKr sygn. AV 23, s. 244/245.

⁹⁹⁵ Tabele bpa Załuskiego, T. VIII, nr 37.

⁹⁹⁶ ArKMKr sygn. AV 30, s. 172.

⁹⁹⁷ ArKMKr sygn. AV 30, s. 172.

⁹⁹⁸ ArKMKr sygn. AV 30, s. 176.

W roku 1783 organistą był Alexander Kossobucki lat 34, lat służby 6⁹⁹⁹, być może młodszy brat organisty z Trzebini. Zarobek organisty wynosił 48 złotych¹⁰⁰⁰, jego dom był wyremontowany, posiadał dwie izby i komorę¹⁰⁰¹.

1.28 Czerna [obecnie dekanat Krzeszowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Eliasza

W jedynej wizytacji z roku 1783 nie ma wzmianki o organiście.

1.29 Cięgowice [obecnie Ciągowice, dekanat Łazy, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła

W jedynej wizytacji z roku 1783 wymieniony był organista Antoni Cichowski lat 65, lat służby 40¹⁰⁰², mający dom z sienią, izbę z piecem i komorą, drzwi i okna drewniane, wszystko w złym stanie; była jeszcze stodoła i chlewiki pod dachem¹⁰⁰³. Dekret poleca wyremontować dom organisty lub nowo wystawić w drugim roku po wizytacji¹⁰⁰⁴.

1.30 Gołonóg [obecnie **Dąbrowa Górnicza-Gołonóg**, dekanat Dąbrowa, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

W jedynej wizytacji z roku 1783 wymieniony został organista Antoni Sowicki lat 40, lat służby 5¹⁰⁰⁵. Miał nowo wystawiony dom kryty gontami, z drzwiami na zawiasach, czopach z wrzeciędzami i skoblami, z piecem kamiennym i kominem oraz z dobrym oknem¹⁰⁰⁶.

1.31 Będzin [obecnie dekanat Będzin, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem Św. Trójcy

⁹⁹⁹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 569.

¹⁰⁰⁰ ArKMKr sygn. AV 59, s. 568.

¹⁰⁰¹ ArKMKr sygn. AV 59, s. 567.

¹⁰⁰² ArKMKr sygn. AV 59, s. 447.

¹⁰⁰³ ArKMKr sygn. AV 59, s. 445.

¹⁰⁰⁴ ArKMKr sygn. AV 59, s. 448.

¹⁰⁰⁵ ArKMKr sygn. AV 59, s. 460.

¹⁰⁰⁶ ArKMKr sygn. AV 59, s. 458.

W jedynej wizytacji z roku 1783 wymieniony był organista Ignacy Sterkowski lat 35, mający już 19 lat służby¹⁰⁰⁷. Jego domostwo znajdowało się idąc z plebanii w kierunku rynku miasta po lewej stronie, było w dobrym stanie, miało dwa okna. Ogród organisty liczył sześć zagonów, z czego trzy za pranie korporałów a trzy kęsy za pranie puryfikateriów. Chlew zanotowano jako zły. Fundusz dla organisty był sporządzony na piśmie, zanotowane były tam zboża różnego gatunku: z cła mostowego rocznie 7zł polskich, na drugim piśmie miał zanotowaną prowizję z obligacji na 400 zł polskich. Były też przy parafii trzy zagony ogrodu przewidziane dla kantora¹⁰⁰⁸.

2. Dekanat Proszowice

2.1 Bierków [obecnie Biórków Wielki, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP

Do początku XVII wieku wymieniany był rektor szkoły, mający dom i zapłatę¹⁰⁰⁹. W roku 1629 kościół był już od dwóch lat spalony i jeszcze nie odbudowany, z tego powodu nie wymieniono organisty¹⁰¹⁰.

Wizytacja z roku 1728 opisuje organy¹⁰¹¹, ale nie wymienia organisty, który prawdopodobnie znajdował się przy parafii, rzeczy oczywistych często się nie wspomina.

W roku 1747 organistą był Josephus Miękinski, który od ośmiu lat służył temu kościołowi¹⁰¹² mieszkając w niedawno zbudowanym domu pod jednym dachem z komornikiem¹⁰¹³. Mógł być to np. dom dobudowany do domu komornika, połączony jednym dachem. Świadczy to o tym, że jego dom znajdował się przedtem w stanie upadku, a obowiązkiem rządcy kościoła było wybudowanie i dbanie o domy ministrów kościoła. W tej wizytacji syn organisty przejął funkcje kantora¹⁰¹⁴.

¹⁰⁰⁷ ArKMKr sygn. AV 59, s. 475.

¹⁰⁰⁸ ArKMKr sygn. AV 59, s. 474.

¹⁰⁰⁹ ArKMKr sygn. AV Cap. 65, k. 252v.; ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 495v.; ArKMKr sygn. AVCap. 41, k. 92.

¹⁰¹⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 15v.

¹⁰¹¹ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 204.

¹⁰¹² Tabele Załuskiego, T. VII, nr 1.

¹⁰¹³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 189.

¹⁰¹⁴ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 1.

W roku 1783 organista Ignacy Miękiński lat 26, lat służby 6¹⁰¹⁵, posiadał dom stary i zgniły, nie dający się do remontu¹⁰¹⁶. Dekret wizyty nakazywał niezwłocznie wybudować nowy dom dla organisty¹⁰¹⁷.

2.2 Czulice [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

Do początku XVII w. mamy tylko informacje o istnieniu rektora szkoły przy parafii, który posiadał dom i uposażenie¹⁰¹⁸. Po raz pierwszy wymieniony został organista w roku 1728, płacony przez rektora kościoła¹⁰¹⁹, mający dodatkowy obowiązek spisywania parafian przystępujących do spowiedzi w okresie wielkanocnym¹⁰²⁰.

W roku 1747 organistą był Albertus Luczynski, który trzeci rok służył przy kościele¹⁰²¹, mieszkał pod jednym dachem z dwoma innymi poddanymi plebana¹⁰²² i miał do swojej dyspozycji ogród¹⁰²³. Dom jego mógł być tzw. trojakiem, lub każdy z poddanych dysponował swoją izbą.

W 1783 r. organistą był Dydak Jasicki lat 23, służący lat 7, będący synem kościelnego Jakoba Jasickiego, lat 51¹⁰²⁴. Dom dla organisty znajdował się poza cmentarzem kościelnym, był poprawiony i nowo pokryty słomą. Składał się z sieni, izby i komory. Nie miał podłóg, powały były ze starych tarcic, okna taflowe, znajdował się tam komin i piec chlebowy¹⁰²⁵.

2.3 Dalewice [obecnie dekanat Słomniki, diecezja kielecka]

Kościół (kaplica) pod wezwaniem Zwiastowania NMP

Wizytacje podają następujące informacje: kościół spalony (1598)¹⁰²⁶, upadły od wielu lat (1618)¹⁰²⁷, sprofanowany (1629)¹⁰²⁸, dlatego nie ma w nich z tych lat informacji

¹⁰¹⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 90.

¹⁰¹⁶ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 88.

¹⁰¹⁷ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 90.

¹⁰¹⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 260; ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 515v.; ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 101v.

¹⁰¹⁹ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 164-165.

¹⁰²⁰ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 169.

¹⁰²¹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr. 2.

¹⁰²² Tabele Załuskiego, T. VII, nr. 2.

¹⁰²³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 62.

¹⁰²⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 63.

¹⁰²⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 61.

¹⁰²⁶ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 252v.

¹⁰²⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 90.

¹⁰²⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 15v.

o organiście. W latach 1748¹⁰²⁹ i 1783¹⁰³⁰ są w parafii organy, ale niestety nie ma informacji o organiście. Pobieżnością w pisaniu wizytacji można wytłumaczyć brak tej informacji, organy są wskazówką pośrednią mówiącą, że taka osoba powinna się tam znajdować.

2.4 Gorka [obecnie **Górka Kościelnicza**, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska] Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych

W wizytacji z 1598 r. przekazana została wiadomość, że kościół uległ profanacji przed wielu laty¹⁰³¹, a w wizytacji z roku 1618 podano konkretny przedział czasowy: od trzynastu lat¹⁰³²(czyżby powtórnie?). W roku 1629 znajdujemy informację, że domu dla rektora szkoły i kantora brak¹⁰³³.

Organista jest wymieniony w roku 1728 jako mający *własny dom* i wynagrodzenie 20 florenów rocznie¹⁰³⁴. Godne uwagi jest stwierdzenie „własny dom”, ponieważ najczęściej był to dom należący do proboszcza lub rządcy kościoła, dany organiście do użytku. W tej sytuacji był to jego własny dom, być może pochodził z tej parafii.

W roku 1747 jedynym sługą przy kościele był organista, który otrzymywał swoją opłatę¹⁰³⁵, a nie mając swojego domu mieszkał w jednym z domków poddanych¹⁰³⁶. Był nim Atanasius Redziechowski lat 23, niedługo jeszcze pracujący przy tym kościele, stwierdzono też, że był nieżonaty¹⁰³⁷. Spełniał on poza tym funkcję kantora, nauczyciela i kościelnego¹⁰³⁸.

W roku 1783 organistą był od 12 lat Jan Dalowski lat 38¹⁰³⁹; jego dom spłonął razem ze stodołą i chałupą innego poddanego proboszcza¹⁰⁴⁰. Budynki te były z pewnością drewniane, więc narażone na zajęcie ogniem. Wizytator nakazał odbudować je w przeciągu trzech lat¹⁰⁴¹.

2.5 Grabie [obecnie dekanat Niepołomice, archidiecezja krakowska] Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP

¹⁰²⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 165.

¹⁰³⁰ ArKMKr, sygn. AV 54, s.77.

¹⁰³¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 259.

¹⁰³² ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 100.

¹⁰³³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 23.

¹⁰³⁴ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 217.

¹⁰³⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 53.

¹⁰³⁶ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 58; Tabele Załuskiego, T. VII, nr 3.

¹⁰³⁷ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 3.

¹⁰³⁸ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 3.

¹⁰³⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 178.

¹⁰⁴⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 177.

¹⁰⁴¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 178.

W roku 1618¹⁰⁴² i 1629¹⁰⁴³ wspomniany został rektor szkoły i jego dom. W roku 1747 organistą był Raphael Lassocki, który około 11 lat służył temu kościołowi, będąc jednocześnie kantorem, nauczycielem i kościelnym. Obecnie zamieszkiwał on w starym drewnianym domu niedawno odnowionym przez rektora kościoła¹⁰⁴⁴. W roku 1783 nie przeprowadzono wizytacji.

2.6 Igołomia [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

W roku 1598 wymienieni zostali rektor szkoły i kantor, którzy otrzymywali razem 8 florenów rocznie¹⁰⁴⁵. Wizytacja z roku 1614 informuje, że rektor szkoły miał dom z ogrodem¹⁰⁴⁶. Pierwsza informacja o organiście pochodzi z roku 1618, któremu to proboszcz płacił wspólnie z rektorem szkoły¹⁰⁴⁷. Wspólna zapłata wskazywałaby na wykonywanie dwóch funkcji przez jedną osobę. W roku 1747 organistą był Adam Jasiński, służący około 8 lat, któremu rektor kościoła wybudował nowy dom¹⁰⁴⁸, będący jednocześnie szkołą. Była w niej izba z dwoma oknami w ołów oprawionymi, piec, komnata, pomieszczenie piekarskie i stajenka¹⁰⁴⁹. W parafii nie było kantora, a organista będąc też nauczycielem uczył 9 uczniów¹⁰⁵⁰, którzy z pewnością pomagali mu wykonywać śpiewy w kościele.

W roku 1783 organistą był Adam Lusieński lat około 64, służący lat 42¹⁰⁵¹, czyli był on organistą również za poprzedniej wizytacji, mając wtedy 28 lat, a służąc lat 6. Teraz jego dom drewniany stary określono jako wymagający szybkiego remontu, miał on izbę, komorę, piekarnię, komórkę w sieni bez podłogi, powalę z tarcic zakopiałą i piec kaflowy z gliny lepiony¹⁰⁵². W dekrete wizytacji poleca się organiście lub kościelnemu nauczać dzieci pisania i czytania¹⁰⁵³. Zamiana nauczyciela na kościelnego wskazywałaby na brak chęci lub zdrowia organisty, który wykonywał to zadanie długie lata.

¹⁰⁴² ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, s. 88.

¹⁰⁴³ ArKMKr, sygn. AV Cap 42, k. 21.

¹⁰⁴⁴ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 4.

¹⁰⁴⁵ ArKMKr, sygn AV Cap. 65, k. 261.

¹⁰⁴⁶ ArKMKr, sygn AV Cap. 32, k. 515.

¹⁰⁴⁷ ArKMKr, sygn AV Cap. 41, k. 103v.

¹⁰⁴⁸ Tabele Załuskiego, T. VII, nr. 5

¹⁰⁴⁹ ArKMKr, sygn AV Cap. 67, s. 93/94.

¹⁰⁵⁰ Tabele Załuskiego T. VII, nr. 5.

¹⁰⁵¹ ArKMKr, sygn AV 54, s. 197.

¹⁰⁵² ArKMKr, sygn AV 54, s. 195.

¹⁰⁵³ ArKMKr, sygn AV 54, s. 198.

2.7 Koniusza [obecnie dekanat Proszowice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Apostołów Piotra i Pawła

Parafia utrzymywała rektora szkoły, dając mu dom i zapłatę¹⁰⁵⁴. W roku 1728 wymieniono organistę i kantora, którzy mieli swoje domy i zapłatę roczną od proboszcza¹⁰⁵⁵. W roku 1747 zatrudnionym organistą był Joannes Jurdziński, służący od dwóch lat¹⁰⁵⁶, a którego drewniany dom spłonął razem z domem kantora¹⁰⁵⁷. Kantorem zaś był Antonius Michalski, który przejął obowiązki po niedawno zmarłym ojcu¹⁰⁵⁸. Domy obydwu muzyków były jeszcze nie odbudowane¹⁰⁵⁹. W roku 1783 organistą był Jan Kenty Jędraszewski lat 43, służący lat 10, kantorem zaś Piotr Bondasiewicz lat 39, służący lat 25¹⁰⁶⁰ (zaczynał w 14 roku życia!). W domu rozdzielonym na trzy (trojak) mieszkał organista, kantor i kościelny, każdy z nich miał izbę, sień i komorę. W izbach były piece i okna nowo reperowane, tylko słomiany dach był nieco popsuty¹⁰⁶¹. Widać tu troskę proboszcza o sprawy materialne dotyczące codziennego życia swoich *ministri ecclesiae*.

2.8 Kościelec [obecnie nie istnieje]

Nie podano wezwania kościoła

Kościół wymieniony jedynie w wizytacji 1618 r., był wtedy sprofanowany, zamknięty¹⁰⁶².

2.9 Krzesławice [wieś obecnie już nie istnieje, jest częścią Krakowa, aktualna parafia Miłosierdzia Bożego na Wzgórzach Krzesławickich należy do dekanatu Kraków-Bieńczyce]

Kaplica o nie podanym wezwaniu, wymieniona jedynie w wizytacji z 1629 r., nie wymieniała organisty¹⁰⁶³.

¹⁰⁵⁴ ArKMKr, sygn AV Cap. 65, k. 252v.; ArKMKr, sygn AV Cap. 41, k. 89v.; ArKMKr, sygn AV Cap. 42, k. 14v/15.

¹⁰⁵⁵ ArKMKr, sygn AV 23, s. 194.

¹⁰⁵⁶ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 6.

¹⁰⁵⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 174.

¹⁰⁵⁸ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 6.

¹⁰⁵⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 174.

¹⁰⁶⁰ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 53.

¹⁰⁶¹ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 50/51.

¹⁰⁶² ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 106.

¹⁰⁶³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 19v.

2.10 Luborzycza [obecnie Wysiołek Luborzycki, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Znalezienia i Podwyższenia Krzyża

W wizytacjach wymieniany był w latach 1598¹⁰⁶⁴ i 1618¹⁰⁶⁵ rektor szkoły, płacony przez proboszcza. W wizytacji z roku 1629 wymieniono organy, ale nie organistę. W roku 1728 w parafii był obecny organista, mający dom i wynagrodzenie 40 florenów rocznie oraz kantor z domem i wynagrodzeniem 24 floreny rocznie¹⁰⁶⁶. Dodatkowym obowiązkiem organisty było wykonywanie spisu parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej¹⁰⁶⁷. Organistą wymienionym w wizytacji z roku 1747 był Stanisław Klimkiewicz¹⁰⁶⁸ służący od lat 15. Dom jego niedawno wyrestaurowany usytuowany był za kościołem¹⁰⁶⁹, a kantor Joannes Dworackiewicz¹⁰⁷⁰ służący od lat 16, miał dom przed trzema laty na nowo wybudowany¹⁰⁷¹. Byli oni zatrudnieni przez rektora kościoła¹⁰⁷², od którego dostawali po 5 florenów za udział w 12 mszach za duszę Antoniego lub alternatywnie za różne inne msze¹⁰⁷³. Po każdej mszy św. powinni odprawiać modlitwy za zmarłych, wykonując śpiewy responsoryjne. Już teraz organista i kantor mieli śpiewać podczas mszy Dies irae, a po recytowanych modlitwach wikariusza odśpiewywać Salve Regina¹⁰⁷⁴. Organista dostawał 12 florenów, a kantor 8 florenów za udział we mszach odprawianych przez wikariuszy. Pieniądze te pochodziły z funduszy stałych wyznaczonych na ten cel przez fundatorów¹⁰⁷⁵. Organista i kantor spełniali też funkcję kościelnego, w czym pomagał im poddany Stephanus Kawula¹⁰⁷⁶. W wizytacji z roku 1783 organistą był Jozef Zaiączkowski lat 45, służący rok pierwszy przy tym kościele, a służący dawniej kilka lat w innym miejscu¹⁰⁷⁷. Jego dom miał izbę z kominem i piecem i złą piekarnią, zgniłe ściany, dach ze słomy znajdował się w złym stanie, koło domu miał chlewik i ogród jarzynowy¹⁰⁷⁸. Kantor mieszkał w domu o dobrych

¹⁰⁶⁴ ArKMKr, sygn AV Cap. 65, k. 254v.

¹⁰⁶⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 93.

¹⁰⁶⁶ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 229.

¹⁰⁶⁷ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 231.

¹⁰⁶⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 197.

¹⁰⁶⁹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 7.

¹⁰⁷⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 197.

¹⁰⁷¹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 7.

¹⁰⁷² ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 198.

¹⁰⁷³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 198.

¹⁰⁷⁴ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 198.

¹⁰⁷⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 199.

¹⁰⁷⁶ Tabele Załuskiego T. VII, nr 7.

¹⁰⁷⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 121.

¹⁰⁷⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 117.

ścianach, ze złym dachem i powałą, miał też mały sadek owocowy¹⁰⁷⁹. Przy parafii znajdował się również kościelny Andrzej Kaula lat 40, służący lat 20¹⁰⁸⁰.

2.11 Mogiła [obecnie dekanat **Kraków-Mogiła**, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Apostoła Bartłomieja

W roku 1614 zanotowano obecność rektora szkoły z domem¹⁰⁸¹. Po raz pierwszy informacja o organiście pojawiła się w roku 1629, był on jednocześnie nauczycielem szkoły i dostawał wynagrodzenia pieniężne od zakonu w Mogile¹⁰⁸². W roku 1728 parafia została niewizytowana. W 1747 r. organistą był Albertus Lisiewicz, służący lat 30 i dostający od zakonu mogileńskiego rocznie 40 florenów¹⁰⁸³, ponieważ był też nauczycielem i uczył 4 chłopców¹⁰⁸⁴. Jego dom znajdował się w pobliżu drogi publicznej, niedaleko kościoła¹⁰⁸⁵. Praktyka nauczania przez organistę była podtrzymywana przez zakon benedyktynów mogileńskich. Z roku 1783 mamy tylko informację, że kościół farny posiadał organistę, który miał swój budynek przy kościele¹⁰⁸⁶.

2.12 Niegardów [obecnie dekanat słomnicki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła

Parafia została niewizytowana w roku 1629, co zaznaczono w tekście¹⁰⁸⁷, a z roku 1747 nie mamy wizytacji jej dotyczącej.

W wizytacjach z lat 1598¹⁰⁸⁸, 1614¹⁰⁸⁹ i 1618¹⁰⁹⁰ wymieniany był rektor szkoły i jego dom oraz fakt, że dostawał zapłatę. W roku 1614 wymieniono chór dla kantorów, umiejscowiony z tyłu kościoła¹⁰⁹¹. Można założyć, że byli to chłopcy nauczani przez rektora szkoły, a chór znajdował się nad wielkimi drzwiami. W roku 1728 byli obecni w parafii organista i kantor, dostający po 32 floreny rocznie wynagrodzenia. Mieli oni jeden wspólny dom i dotacje

¹⁰⁷⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 117.

¹⁰⁸⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 54, s. 121.

¹⁰⁸¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 519.

¹⁰⁸² ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 19v.

¹⁰⁸³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 251.

¹⁰⁸⁴ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 251.

¹⁰⁸⁵ Tabele Załuskiego T. VII, nr 8.

¹⁰⁸⁶ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 138.

¹⁰⁸⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 15.

¹⁰⁸⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 253.

¹⁰⁸⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 496.

¹⁰⁹⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 91.

¹⁰⁹¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 495.

z pola/ogrodu położonego wśród pól dworskich i z pięciu kmiecich zagonów¹⁰⁹². Był to jak gdyby dodatek w naturze do zapłaty pieniężnej. W roku 1747 organistą był Josephus Wirzbicki mający dom potrzebujący naprawy, zaś kantorem Jan Wirzbicki, obaj mieszkający pod jednym dachem¹⁰⁹³. Jak nazwisko wskazuje, byli ze sobą spokrewnieni. W roku 1783 organistą, równocześnie kościelnym i dyrektorem szkoły był Alexy Kostrzewski lat 41, pracujący już kilka lat przy kościele¹⁰⁹⁴. Dom organisty stojący po drugiej stronie kościoła od południa: drewniany, stary, słomą posyty, o jednej izdebce i dwóch komórkach i cały zgniły¹⁰⁹⁵, z powodu starości i zgniłej słomy na dachu nakazano wybudować w innym miejscu, aby odwrócić niebezpieczeństwo pożaru¹⁰⁹⁶.

2.13 Pleszów [obecnie dekanat Kraków-Mogiła, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Wincenta Męczennika

Do początku XVII w wymieniano w wizytacjach rektora szkoły¹⁰⁹⁷. W roku 1728 organista pełnił też funkcję rektora szkoły i miał dobry dom, którego zapowiedzianego opisu w inwentarzu nie ma¹⁰⁹⁸. Podobna sytuacja występuje w roku 1747, gdzie dom organisty był jednocześnie szkołą¹⁰⁹⁹, a więc był on też nauczycielem dzieci. Ów dom był nowo zbudowany z drewna tartego, miał dwie izby z podłogą, powałą z tarcic, okna w ołów oprawione, piec kaflowy i kominek szafiasty, stawiany w szerokości ściany, koło domu miał chlewy i kilka zagonów dla swego użytku¹¹⁰⁰. Tabele piszą o odnowieniu domu organisty przez rektora kościoła¹¹⁰¹. Organista Franciscus Kuleszynski był jednocześnie nie tylko kantorem i nauczycielem, ale i kościelnym i grabarzem, służąc od dłuższego czasu¹¹⁰². W roku 1783 organistą był Mikołaj Fudalski lat 80, służąc lat 43, kantorem zaś Stanisław Fudalski lat 41, lata służby 3¹¹⁰³. Można tu założyć pokrewieństwo między tymi osobami. Dom organisty był nowo zbudowany z drewna tartego, miał on dwie izby z podłogą i powałą z tarcic, okienka

¹⁰⁹² ArKMKr, sygn. AV 23, s. 200.

¹⁰⁹³ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 9.

¹⁰⁹⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 75.

¹⁰⁹⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 73.

¹⁰⁹⁶ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 76.

¹⁰⁹⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, s. 253; ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 519; ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 96v.

¹⁰⁹⁸ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 209.

¹⁰⁹⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 24.

¹¹⁰⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 24.

¹¹⁰¹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 10.

¹¹⁰² Tabele Załuskiego, T. VII, nr 10.

¹¹⁰³ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 151.

małe w ołów opravione, piec kaflowy i kominek szafiasty; przy domu stała mała stodoła zrobiona z chrustu¹¹⁰⁴.

2.14 Pobiednik [obecnie **Pobiednik Mały**, dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska] Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha

W pierwszych trzech wizytacjach wymieniany był rektor szkoły¹¹⁰⁵. Pierwszą informację o organiście posiadamy dopiero z roku 1728, która wymieniała jego dom i ogród oraz wynagrodzenie roczne 24 floreny¹¹⁰⁶, jego dodatkowym zadaniem było spisywanie parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej i przechowywanie tych spisów jako należących do parafii¹¹⁰⁷. W roku 1747 organście płacił pleban¹¹⁰⁸, jego domek stał przy boku kościoła¹¹⁰⁹ i składał się z sieni, izby z dwoma złymi bo starymi oknami. Powąły była stara, piec kaflowy nowy z kominkiem, inna komnata bez powąły z jednym oknem w drewno oprawionym, naprzeciwko izby piekarniczka z piecem piekarskim i jednym oknem. Dom miał dobre pokrycie ze słomy, przy domku znajdował się chlew¹¹¹⁰. Organista Joannes Jędraszewski spełniał również od kilku lat funkcje kantora i nauczyciela¹¹¹¹. W roku 1783 organistą był Jan Biernacki mający lat 25, lat służby 3¹¹¹², jego dom składał się z jednej izby z dwoma oknami, pieca kaflowego oraz komory i piekarni, pieca z gliny ulepionego, przy domu znajdowały się dwie szopki, stodółka, sadek i ogródek¹¹¹³.

2.15 Poborowice [obecnie **Dobranowice**, dekanat Proszowice, diecezja kielecka] Kościół pod wezwaniem Znalezienia Krzyża

Wizytacje z roku 1618¹¹¹⁴ i 1629¹¹¹⁵ przekazują nam informację, że w parafii przebywa rektor szkoły.

¹¹⁰⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 150.

¹¹⁰⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 260; ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 515; ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 102v.

¹¹⁰⁶ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 213.

¹¹⁰⁷ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 215.

¹¹⁰⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 72.

¹¹⁰⁹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 11.

¹¹¹⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 76.

¹¹¹¹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 11.

¹¹¹² ArKMKr, sygn. AV 54, s. 186.

¹¹¹³ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 184.

¹¹¹⁴ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 195v.

¹¹¹⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 27.

W wizytacji z 1728 r. zostali wymienieni organista i kantor, którzy dostawali roczną zapłatę po 16 florenów¹¹¹⁶. W roku 1747 organistą był Franciszek Kaszyczki, pracujący od 30 lat w tej parafii. Dostawał on wynagrodzenie i mieszkał w budynku szkolnym, a więc nauczał też dzieci. Dom jego położony był za plebanią i został oceniony jako „dostatecznie wygodny”¹¹¹⁷, zaś przy domu znajdował się sadek i ogródek do jego użytku¹¹¹⁸. W roku 1783 organistą był Jan Lipiński lat 50, mający lat służby 3, którego dom jak i innych komorników znajdował się w takim złym stanie, że wizytujący wątpił, czy reparaacja będzie możliwa¹¹¹⁹.

2.16 Proszowice [obecnie dekanat Proszowice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela

Pierwsza wizytacja z roku 1598 zawiera informację o obecności *magister organum*, mającym dotację z pól i mały dom wspólny z lektorem¹¹²⁰. Był też dom dla rektora szkoły¹¹²¹. W roku 1614 na chórze dla ojców literatów i kantorów znajdowały się dwa pulpity i organy¹¹²². Organista otrzymywał, czwartą część fundacji z łanu Panek, która wynosiła 10 florenów rocznie, z bractwa literatów 12 groszy, z bractwa św. Anny 18 groszy w kwartale¹¹²³. W roku 1618 został potwierdzony ten rodzaj zapłaty: pole Pankowskie było przeznaczone na opłatę służby kościelnej, z czego *prawdziwy organista* dostawał 10 florenów¹¹²⁴. W roku 1629 wymieniono powtórnie fundację na organistę i rektora szkoły, odsyłając do opisu w poprzedniej wizytacji¹¹²⁵. W 1728 r. rektor kościoła utrzymywał organistę, kantora, nauczyciela szkoły, wicekantora i dzwonnika¹¹²⁶. Zapłata dla pierwszych trzech osób była równa i wynosiła po 12 florenów, następnii dostawali po 8 florenów¹¹²⁷. Organista miał ogród i dom, który niestety uległ spaleni¹¹²⁸. W roku 1747 byli obecni w parafii: organista, kantor, nauczyciel i dwóch dzwonników, którym płacił prepozyt¹¹²⁹, organista i kantor zamieszkiwali w jednym domu. Pierwszy miał izbę i komorę, drugi tylko

¹¹¹⁶ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 172.

¹¹¹⁷ Tablice Załuskiego, T. VII, nr 12.

¹¹¹⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 120.

¹¹¹⁹ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 220.

¹¹²⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 249/249v.

¹¹²¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 249v.

¹¹²² ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 496v.

¹¹²³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 497v.

¹¹²⁴ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 88

¹¹²⁵ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 13v.

¹¹²⁶ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 189.

¹¹²⁷ Tamże.

¹¹²⁸ Tamże.

¹¹²⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 132.

izbę; dom pokryty był strzechą¹¹³⁰. Organista nazywał się Bertholomeus Artwinski, służył lat 20 kościołowi, zaś kantor w ostatnich dniach zmarł¹¹³¹. W roku 1783 organistą był Józef Padechowicz lat 19, rok służąc przy kościele, kantorem Antoni Florczykiewicz lat 65, mając lat służby 40¹¹³², byli tam poza tym dzwonnik i dyrektor szkoły¹¹³³. Organista i kantor czerpali swoje dochody między innymi od Towarzystwa Literatów za uroczyste wykonywanie mszy wotywnych do NMP¹¹³⁴ i być może od Bractwa Różańcowego, których pozytyw stał w prezbiterium¹¹³⁵ oraz za granie w kaplicy szpitala proszowickiego pw. Św. Ducha, gdzie znajdował się dobry pozytyw¹¹³⁶.

2.17 Raciborowice [obecnie dekanat Kraków-Prądnik, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy

Wizytacja z lat 1598¹¹³⁷ i 1614¹¹³⁸ wymienia rektora szkoły. Organista po raz pierwszy został wymieniony w roku 1618 obok rektora szkoły. Dostawał on z dochodów parafii 10 florenów, z czego 8 florenów było przyznane dekretem urzędowym¹¹³⁹. Organista w większe święta był zapraszany (na granie?) do Krakowa¹¹⁴⁰. W roku 1629 wymieniono w parafii nauczyciela i kanora, którym płacił pleban, a *prawdziwy organista* miał dochód 20 florenów rocznie jako zysk kapitału mistrzów siodlarzy z Kleparza¹¹⁴¹. W wizytacji z roku 1728 występuje ten sam rodzaj zapłaty organisty, który dostawał z zysku kapitału mistrzów siodlarzy z Kleparza 20 florenów rocznie, mając poza tym dom¹¹⁴². W 1747 r. organistą był Sebastian Głogoczewski¹¹⁴³, lub Głogoczowski¹¹⁴⁴ od roku służący przy kościele, mający izbę z komórką koło dzwonnicy, porządny i niedawno odnowiony¹¹⁴⁵, dom dla kantora znajdował się niedaleko młyna, znajdował się przy nim ogród¹¹⁴⁶. Kantora aktualnie w parafii nie było,

¹¹³⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 158.

¹¹³¹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 13.

¹¹³² ArKMKr, sygn. AV 54, s. 15; liczba niedokładna, ponieważ 36 lat temu zmarł poprzedni kantor.

¹¹³³ tamże

¹¹³⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 4.

¹¹³⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 8.

¹¹³⁶ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 26/27.

¹¹³⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 255v.

¹¹³⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 491v.

¹¹³⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 95v.

¹¹⁴⁰ tamże

¹¹⁴¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 18v.

¹¹⁴² ArKMKr, sygn. AV 23, s. 233.

¹¹⁴³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 240.

¹¹⁴⁴ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 14.

¹¹⁴⁵ Tabele Załuskiego, T. VII, nr. 14.

¹¹⁴⁶ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 240.

w dekreście wizytacji polecono go zatrudnić¹¹⁴⁷. W roku 1783 organistą był Onufry Chodorowski lat 30, służący lat 3¹¹⁴⁸. Miał dom przy dzwonnicy, przed kilku laty z drzewa nowo wybudowany, gontem pokryty. Składał się on z izby, w której była powała z tarcic, dwa okna tafłowe, piec kaflowy, komin murowany nad dach wyprowadzony¹¹⁴⁹. Dach pokryty gontem, okna z szybami ze szkła i komin wyprowadzony nad dach świadczą o lepszej jakości domu oraz zabezpieczeniem go przed ogniem.

2.18 Ruszcza [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Grzegorza Papierza

W parafii obecni byli mansjonarze. W wizytacji z roku 1598 mowa była o rektorze szkoły, który z kantorem miał pomagać mansjonarzom i wikaremu wykonywać różne śpiewy¹¹⁵⁰. Również w roku 1614 stwierdzono obecność rektora szkoły, a ponieważ w parafii znajdowały się organy bez wymienienia organisty, być może grał na nich ówczesny rektor szkoły¹¹⁵¹. W roku 1618 wizytacja zawiera informację o obecnym w parafii nauczycielu zwanym organistą, na którego przeznaczona była dziesięcina ze wsi Stanisławice od dwóch łańów kmiecyh, którą to można było zamienić na 10 marek, a do których prepozyt dołączał jeszcze 10 marek¹¹⁵². Określenie: *magister seu organario*¹¹⁵³ oznaczał nauczyciela będącego jednocześnie organistą. Niestety w roku 1629¹¹⁵⁴ nie znajdujemy informacji o organiście, mimo obecności organów w parafii. Taka informacja skłania do przypuszczenia, że organista był w parafii obecny. W 1728 r. parafia nie została zwizytowana. W roku 1747 w parafii znajdował się organista Joannes Miedzinski służący od ponad 13 lat i kantor Laurentius Wronski, służący dłużej niż 30 lat, ale bez ciągłości, brakowało też chłopców do nauki¹¹⁵⁵, być może przez niekorzystną porę roku? Domy organisty i kantora potrzebowały w dużym stopniu naprawy¹¹⁵⁶. Dom organisty nazywany był szkołą¹¹⁵⁷, był więc on również nauczycielem. Dom jego składał się z izby o dwóch oknach w drewno oprawionych z kominem, piecykiem piekarskim i piecem kaflowym, a więc dużej wymiarami. Za izbą

¹¹⁴⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 247.

¹¹⁴⁸ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 132.

¹¹⁴⁹ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 131.

¹¹⁵⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 258v.

¹¹⁵¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 517.

¹¹⁵² ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 100.

¹¹⁵³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 100.

¹¹⁵⁴ ArKMKr, sygn. AV Cap. 42, k. 21v.

¹¹⁵⁵ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 15.

¹¹⁵⁶ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 15.

¹¹⁵⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 40.

znajdowała się komora z oknem w ołów oprawionym, a z tamtąd wychodziło się na oborę, szopę i na grządki śliwek. Dom dla kantora miał izbę z jednym oknem w drewno oprawionym i piecem piekarskim, za nią znajdowała się komora w złym stanie, dachem na jego domu była stara strzecha, do jego wyposażenia należało również kilka grządek znajdujących się koło domu¹¹⁵⁸. Organista i kantor dostawali od rektora szkoły wynagrodzenie po 40 florenów¹¹⁵⁹. W roku 1783 organistą był Woyciech Chodorowicz lat 31, którego służba zaczęła się od 11. 06 tego roku¹¹⁶⁰, mający mieszkanie teraz w miejscu, gdzie miał mieszkać czwarty mansjonarz, w budynku pod jednym dachem. Była tam izba z piecem kaflowym, kominem szafiastym z piecem piekarskim, okna w złym stanie. W domu nie było podłogi, powała robiona z tarcic; przy tym mieszkaniu znajdowała się obórka¹¹⁶¹. Organista mieszkał przedtem w szpitalu, który teraz nie nadawał się do zamieszkania, bo był przegniły¹¹⁶². Kantor nazywał się Felix Zaiączkowski lat koło 25, służący rok trzeci¹¹⁶³. Jego domek był stary i drewniany, słomą pokryty¹¹⁶⁴. Dekret reformacyjny zalecał wyreperować spróchniałe domy organisty i kantora¹¹⁶⁵.

2.19 Wawrzeńczyce [obecnie dekanat Wawrzeńczyce, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Zygmunta Męczennika i św. Marii Magdaleny

W roku 1598 zostali wymienieni rektor szkoły i kantor, którzy dostawali razem 8 florenów rocznie¹¹⁶⁶. Była to zapewne unia osobowa. W wizytacji z 1618 r. mamy tylko informację o braku domu dla rektora szkoły¹¹⁶⁷. W roku 1629 organista dostawał z kasy kościelnej każdego roku 4 floreny, a wypłata następowała kwartalnie¹¹⁶⁸. W roku 1728 parafia nie została zwizytowana. Z 1747 r. mamy informację o domu organisty z ogrodem, znajdującym się koło domu wikarego. Zniszczony dom kantora został zburzony po śmierci współczesnego Commendariusza, czyli proboszcza lub zarządcy beneficjum¹¹⁶⁹. Dekret reformacyjny polecał odbudować dom kantora i zatrudnić nowego, bo tak zawsze czyniono

¹¹⁵⁸ Tamże.

¹¹⁵⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 50.

¹¹⁶⁰ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 170.

¹¹⁶¹ ArKMKr, sygn. AV 54, s.168.

¹¹⁶² Tamże.

¹¹⁶³ ArKMKr, sygn. AV 54, s.170.

¹¹⁶⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s.168.

¹¹⁶⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 172.

¹¹⁶⁶ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 262.

¹¹⁶⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 104v.

¹¹⁶⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 26v.

¹¹⁶⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 97.

przy tej parafii dla ozdoby kościoła, a dom wikarego i organisty odnowić¹¹⁷⁰. Organistą był Joannis Czabski, służący od 5 lat kościołowi¹¹⁷¹, pełnił on jednocześnie funkcję nauczyciela, ucząc 6 chłopców¹¹⁷². W roku 1783 organistą był Wawrzeniec Kamiński, który służył przy kościele rok siódmy¹¹⁷³. Dom jego stary miał spruchniałe ściany, pokryty był słomą i nie miał komina, w izbie bez podłogi były dwa okna, zły piec kaflowy; druga izdebka bez podłogi z jednym oknem miała złą powalę, w niej stał piec kaflowy mały, nowy i kominek z gliny lepiony; przy domu było 16 zagonów do uprawy¹¹⁷⁴. Kantorem był Wawrzeniec Wróbel, który służył rok pierwszy¹¹⁷⁵. Dostał on do zamieszkania dom stary z nowym słomianym dachem o dwóch izbach i komorach; w izbach były po dwa okna porządne, podłóg nie było, powały zakopciałe; przy domku znajdował się chlewik i komórka, 8 zagonów i 3 grządki do własnej uprawy¹¹⁷⁶.

2.20 Więclawice [obecnie Więclawice Stare, dekanat Kraków-Prądnik, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła Starszego

Z pierwszych trzech wizytacji mamy informację o istnieniu rektora szkoły¹¹⁷⁷. Pierwsza wzmianka o organiście pochodzi z roku 1728, która mówi, że jest on utrzymywany dostając 40 florenów rocznie i dla którego został zbudowany dom przez terażniejszego rektora¹¹⁷⁸. Spis parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej miał należeć do obowiązków kantora lub organisty¹¹⁷⁹. Kantor również był zatrudniony i płacony jak organista¹¹⁸⁰. W roku 1747 organista miał dom stary i drewniany, który potrzebował szybkiej naprawy, dom kantora był aktualnie niemożliwy do zamieszkania, musiał on jeszcze jakiś czas wytrwać w karczmie, mieszkając tam¹¹⁸¹. Organistą był od dwóch lat Andreas Zagrocki, a kantorem Paulus Tryarski od lat 10, obydwójce pełnili też funkcję kościelnego¹¹⁸². Organista

¹¹⁷⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 105.

¹¹⁷¹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 16.

¹¹⁷² Tabele Załuskiego, T. VII, nr 16.

¹¹⁷³ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 209.

¹¹⁷⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 207.

¹¹⁷⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 209.

¹¹⁷⁶ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 207.

¹¹⁷⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 255; ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 492v; ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, s. 94.

¹¹⁷⁸ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 223.

¹¹⁷⁹ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 225.

¹¹⁸⁰ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 223.

¹¹⁸¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 217.

¹¹⁸² Tabele Załuskiego, T. VII, nr 17.

i kantor dostawali rocznego wynagrodzenia po 40 florenów¹¹⁸³. W roku 1783 organistą był Paweł Tryarski lat 60, służąc lat 30¹¹⁸⁴. Można założyć, że była to ta sama osoba, urodzona w 1723 roku, od trzynastego roku życia będąca kantorem, a wieku 30 lat organistą w tej parafii. Dom dla organisty znajdował się pod jednym dachem z domem grabarza, miał dwie izby i komory oraz sień. Koło domu stała dobra stodołka pokryta słomą, był też sadek dla organisty. Koło domu znajdował się ogród, rozdzielony między mieszkających¹¹⁸⁵. Był też domek dla kantora, którego stary budynek pokryty został nowo gontami, a w drugiej jego połowie mieszkał komornik¹¹⁸⁶. W tej parafii zawsze z organistą był obecny kantor, mając jednakowe wynagrodzenie i podobne domy.

2.21 Żębocin [obecnie dekanat Proszowice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy

W pierwszej wizytacji z 1598 roku wymieniony został rektor szkoły i kantor¹¹⁸⁷. Z roku 1614 mamy informację tylko o rektorze szkoły¹¹⁸⁸, a z roku 1618 o rektorze szkoły i jego śpiewakach¹¹⁸⁹. W roku 1728 posiadała parafia organistę i kantora, którzy zamieszkiwali pod jednym dachem i otrzymywali roczne wynagrodzenie: organista 44 floreny, a kantor 32 floreny¹¹⁹⁰. W roku 1747 rektor kościoła wypłacał roczną zapłatę organiście i kantorowi, którzy mieli swoje porządne domy¹¹⁹¹. Nie podano niestety, wysokości ich wynagrodzenia. Dom organisty znajdował się za cmentarzem, był stary, ale wygodny; dom kantora był częściowo drewniany i połączony jednym dachem z domem organisty¹¹⁹². Organista to Blasius Radzichowski, służący od 3 lat, kantor Stanislaus Błoniecki, służący od kilku lat, ale bez zachowania ciągłości¹¹⁹³. W roku 1783 organistą był Jan Radzikowski lat 36, służący przy kościele lat 10¹¹⁹⁴. Owi organiści byli z pewnością ze sobą spokrewnieni.

¹¹⁸³ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 218.

¹¹⁸⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 105.

¹¹⁸⁵ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 102.

¹¹⁸⁶ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 103.

¹¹⁸⁷ ArKMKr, sygn. AV Cap. 65, k. 263.

¹¹⁸⁸ ArKMKr, sygn. AV Cap. 32, k. 512v.

¹¹⁸⁹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 41, k. 106v.

¹¹⁹⁰ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 176.

¹¹⁹¹ ArKMKr, sygn. AV Cap. 67, s. 125.

¹¹⁹² Tabele Załuskiego, T. VII, nr 18.

¹¹⁹³ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 18.

¹¹⁹⁴ ArKMKr, sygn. AV 54, s. 230.

3. Dekanat Skała

3.1 Biały Kościół [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja

W pierwszej wizytacji z roku 1598 wymieniono istnienie domu rektora szkoły z ogrodem, ale bez uposażenia¹¹⁹⁵. W roku 1618 był obecny w parafii rektor szkoły, który miał stary dom i dostawał zapłatę od proboszcza¹¹⁹⁶. W roku 1663 wymieniono dom dla rektora szkoły¹¹⁹⁷. Następna informacja o domu organisty drewnianym i zestarzałym, położonym poza cmentarzem kościelnym naprzeciwko dzwonnicy, pochodziła z roku 1748¹¹⁹⁸. Organistą był czcigodny Albertus Stapinski, przebywający przy tym kościele od 10 lat, który mając rekomendację od arcybiskupa dobrze spełniał swoje obowiązki¹¹⁹⁹. W roku 1783 organistą był Wojciech Sztapiński lat 76, służący lat 30¹²⁰⁰. Dom jego był w stanie upadku, a ponieważ istniała stara i nowa plebania¹²⁰¹, dekret wizyty polecił w trzecim roku po wizytacji przysposobić starą plebanie na dom dla organisty¹²⁰². Mógł to być ten sam organista, wnioskując z podobieństwa imienia, nazwiska i wieku, tylko lat służby prawdopodobnie nie podano prawidłowo, powinno być „służący lat 45”.

3.2 Bolechowice [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Piotra i Pawła oraz Matki Bożej Różańcowej

W roku 1618 wymieniono dom dla rektora szkoły, który to dostawał zapłatę od proboszcza¹²⁰³. W roku 1663 zanotowano dom dla rektora szkoły¹²⁰⁴, ale nie wspomniano o organistacie mimo obecności organów. W roku 1727 byli zatrudnieni kantor i organista, mający swoje domy¹²⁰⁵. W roku 1748 organistą był Blasius Miodkiewicz lat 36, pochodzący ze Skały, służący około 2 lat¹²⁰⁶, który był powtórnie upominany, żeby jako usługujący w kościele okazywał szacunek i posłuszeństwo dla poleceń wikarego, kłótni unikał i tego

¹¹⁹⁵ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k. 320v.

¹¹⁹⁶ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 89v

¹¹⁹⁷ArKMKr, sygn. AV 8, k. 124v.

¹¹⁹⁸ArKMKr, sygn. AV 29, k. 128.

¹¹⁹⁹Tabele A. Załuskiego, T. 7, nr 56.

¹²⁰⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 61.

¹²⁰¹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 60.

¹²⁰²ArKMKr, sygn. AV 59, s. 62.

¹²⁰³ArKMKr, sygn. AV Cap, k.88v/89.

¹²⁰⁴ArKMKr, sygn. AV 8, k. 128.

¹²⁰⁵ArKMKr, sygn. AV 23, s. 3.

¹²⁰⁶Tabele Załuskiego, T. VII, nr 57.

samego pod groźbą kar cielesnych wymagał od swojej żony¹²⁰⁷. Jego dom stał w pobliżu plebanii, był wygodny, drewniany i pokryty słomą¹²⁰⁸. Za to *Tabele Załuskiego* piszą, że ów organista, urodzony w Skale jak twierdzi się, przebywając w tym kościele na służbie przez około dwa lata, do tej pory ma dobrą opinię wystawioną przez oświeconego rektora kościoła¹²⁰⁹. Był również dom dla kantora, a ponieważ nie było go, więc zamieszkiwał w nim kto inny¹²¹⁰. W roku 1783 organistą był Michał Brodzki lat 23, służący od trzech miesięcy¹²¹¹. Jego dom był dobrze zreperowany o dużej sieni, piekarnicze, izbie, komorze¹²¹². Był też dom, w którym niegdyś mieszkał kantor¹²¹³.

3.3 Chodów [obecnie dekanat Miechów, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

W roku 1598 stwierdzono, że nie ma domu dla rektora szkoły, przybywają oni z konwentu Miechowskiego¹²¹⁴. W roku 1618 potwierdzono brak rektora szkoły i brak domu dla niego¹²¹⁵. W roku 1663 wymieniono dom z ogródkiem dla rektora szkoły, któremu płacił proboszcz¹²¹⁶. Wizytacja z roku 1748 nie wspomina o organiście mimo istnienia organów¹²¹⁷. *Tabele Załuskiego* podają, że organistą jest Nicolaus Moderski lat 71, służący 3 lata przy tym kościele, mający dom drewniany wymagający naprawy¹²¹⁸. W roku 1783 organistą był Jan Pietruś lat 25, służący od roku 1776¹²¹⁹. Miał on zamieszkanie w domu znajdującym się po drugiej stronie kościoła, przy podziale drogi do Uniejowa i Miechowa. Dom, w którym mieszkał, dzielił się na troje, bowiem z sieni prowadziły troje drzwi: do izby organisty, do izby czeladnika¹²²⁰.

3.4 Czaple [obecnie Czaple Wielkie, dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła

¹²⁰⁷ArKMKr, sygn. AV 29, k. 144.

¹²⁰⁸Tabele Załuskiego, T. 7, nr 57.

¹²⁰⁹Tabele Załuskiego, T. 7, nr 57.

¹²¹⁰Tabele Załuskiego, T. 7, nr 57.

¹²¹¹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 54.

¹²¹²ArKMKr, sygn. AV 59, s.54.

¹²¹³ArKMKr, sygn. AV 59, s.54.

¹²¹⁴ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k.325.

¹²¹⁵ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 99.

¹²¹⁶ArKMKr, sygn. AV 8, k. 115v.

¹²¹⁷ArKMKr, sygn. AV 29. k. 60v.

¹²¹⁸Tabele bpa Załuskiego, T. VII, nr 58

¹²¹⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 208.

¹²²⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 205.

W roku 1598 wymieniono dom dla rektora szkoły, któremu proboszcz płacił 4 floreny rocznie¹²²¹. Identyczny stan rzeczy stwierdzono w roku 1618¹²²². W roku 1663 wymieniono tylko dom dla rektora szkoły¹²²³. W roku 1748 wspomniano dom dla organisty, który znajdował się naprzeciwko kościoła, lecz był w całości zdezelowany¹²²⁴; dekret wizytacji nakazywał pośpiesznie poprawić dom dla organisty¹²²⁵. Organistą był Albertus Kaminski¹²²⁶. W roku 1783 organistą był Piotr Zaporowski, służąc temu kościołowi 6 lat¹²²⁷. Miał on dom o sieni, izbie i komorze, już bardzo stary i pod złym przykryciem, ale jeszcze nadający się do zamieszkania¹²²⁸. Dlatego dekret polecił w pierwszym roku po wizytacji zmienić poszycie dachu jego domu¹²²⁹.

3.5 Giebułtów [obecnie dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem św. Idziego

W roku 1598 wymieniony był dom dla rektora szkoły znajdujący się w złym stanie, któremu proboszcz płacił 4 floreny rocznie¹²³⁰. W roku 1618 wymieniono dom dla rektora szkoły bez ogrodu, któremu pleban płacił 8 florenów rocznie¹²³¹. Również w roku 1663 był dom dla rektora szkoły¹²³². Pierwsza informacja o organiście pochodzi z roku 1727, z której dowiadujemy się, że dostawał od proboszcza rocznie 24 floreny¹²³³. W roku 1748 organistą był Joseph Słapinski, dostający rocznie 20 florenów¹²³⁴, mający dom koło cmentarza¹²³⁵ bardzo zdewastowany, który należało jak najszybciej zreperować¹²³⁶. Ponieważ organista niestety czytać i śpiewać nie umiał, dekret zalecał go w przeciągu trzech miesięcy usunąć ze stanowiska i postarać się o kogoś nadającego się¹²³⁷. W roku 1783 organistą był Grzegorz Liberski, który służył kościołowi 10 lat¹²³⁸. Miał on dom mocno nadgniły o sieni, izbie,

¹²²¹ ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k. 324v.

¹²²² ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 98v.

¹²²³ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 111v.

¹²²⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 54.

¹²²⁵ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 55v.

¹²²⁶ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 59.

¹²²⁷ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 217.

¹²²⁸ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 215.

¹²²⁹ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 218.

¹²³⁰ ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k. 318v.

¹²³¹ ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 87.

¹²³² ArKMKr, sygn. AV 8, k. 125v.

¹²³³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 39.

¹²³⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 2v.

¹²³⁵ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 60.

¹²³⁶ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 3v/4

¹²³⁷ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 3v/4.

¹²³⁸ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 26.

komorze i piekarnicze pod strzechą na placu kościelnym¹²³⁹. Wizytujący widział problem w tym, że miejsce święte nie było uszanowane przez nieobyczajne zachowanie się dzieci i było tamtędy przechodzące¹²⁴⁰.

3.6 Gołcza [obecnie dekanat Miechów, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP, pierwotnie św. Maurycego, następnie św. Franciszka Ksawerego.

W wizytacji z roku 1598 wymieniony był dom dla rektora szkoły, który otrzymywał 4 floreny rocznego wynagrodzenia¹²⁴¹. Wizytacja z roku 1618 wymieniła dom dla rektora szkoły z ogródkiem, któremu płacił pleban¹²⁴². W roku 1663 określono szkołę jako owdowiałą.¹²⁴³ Pierwsza informacja pośrednia o organiście pojawia się w roku 1727 mówiąc, że posiadał dom i dostawał zapłatę¹²⁴⁴. Wizytacja z roku 1748 nie wymieniała organisty, za to *Tabele Żaluskiego* podają, że Joannes Ołasznicki od 6 lat był w tej parafii organistą oraz, że dostawał zapłatę od proboszcza. Miał on reperowany dom, który stał w pobliżu cmentarza kościelnego¹²⁴⁵. W roku 1783 organistą był Józef Sztupieński lat 60, służąc lat 4¹²⁴⁶, który zamieszkiwał izbę i komorę w szpitalu, zbudowanym w roku 1781 przez rządcę oraz miał ogródek o pięciu zagonach¹²⁴⁷.

3.7 Goszcza [obecnie dekanat Słomnice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca

W roku 1598 wymieniony był dom dla rektora szkoły, który dostawał 4 marki rocznej zapłaty¹²⁴⁸. W roku 1618 zanotowano obecność kantora w osobie rektora szkoły, któremu płacił proboszcz za obydwie funkcje 12 florenów¹²⁴⁹. W roku 1663 był dom dla rektora szkoły¹²⁵⁰, ale organista nie został wymieniony. Być może rektor szkoły wykonywał tradycyjnie funkcje organisty? Wizytacja z roku 1748 wymieniła tylko dom dla organisty

¹²³⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 26.

¹²⁴⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 27.

¹²⁴¹ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k. 327.

¹²⁴²ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 102v.

¹²⁴³ArKMKr, sygn. AV 8, k. 115.

¹²⁴⁴ArKMKr, sygn. AV 23, s. 19.

¹²⁴⁵Tabele Żaluskiego, T. VII nr 61.

¹²⁴⁶ArKMKr, sygn. AV 59, s. 163a.

¹²⁴⁷ArKMKr, sygn. AV 59, s. 161a/162a.

¹²⁴⁸ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k. 317v.

¹²⁴⁹ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 85.

¹²⁵⁰ArKMKr, sygn. AV 8, k. 105.

w całości zdezelowany, położony na południe niedaleko kościoła¹²⁵¹. *Tabele Załuskiego* dodają, że organista był obecny i otrzymywał rocznie 36 florenów¹²⁵². W roku 1783 organistą był Maciej Pruszenski lat 33, służący rok szósty¹²⁵³. Dom jego drewniany w węgiel budowany miał dwie izby i dwie komory oraz komin na dach wyprowadzony. W jednej izbie tego domu mieszkał poddany robiący jeden dzień w tygodniu¹²⁵⁴.

3.8 Grodzisko [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP (popularnie bł. Salomei)

Miejscowość nie została uwzględniona w *Tablicach Załuskiego*. Wizytacje z roku 1748 i 1783 nie wymieniały organisty mimo występowania organów, co jest wskazówką pośrednią na istnienie organistów w tej parafii.

3.9 Imbramowice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Benedykta

W wizytacji z roku 1598 wymieniony został dom dla rektora szkoły z ogrodem, któremu płacił proboszcz 4 floreny rocznie¹²⁵⁵. W roku 1618 istniał również dom dla rektora szkoły, któremu płacił pleban¹²⁵⁶. Z 1663 r. mamy informację o domu rektora szkoły, który dostawał zapłatę¹²⁵⁷. Dekret nakazywał aktualnego nauczyciela natychmiast wydalic pod karą kościelną i wybrać następcę¹²⁵⁸. O przyczynach tego nakazu niestety nie wiemy nic. W roku 1727 organista dostawał 24 floreny rocznie od proboszcza¹²⁵⁹, miał stary dom z ogrodem i stajnią, który potrzebował naprawy¹²⁶⁰. Wizytacja z roku 1748 nie wspominała o organiście, zaś *Tabele Załuskiego* podają, że organista obecnie mieszkał w domu wikarego, ponieważ nie miał swojego. Nazywał się Adalbertus Piotrowski i był od dnia św. Łucji zatrudniony przy tym kościele¹²⁶¹. W roku 1783 organistą był Michał Skrzyszowski lat 21, służący rok drugi¹²⁶²,

¹²⁵¹ArKMKr, sygn. AV 29, k. 30v.

¹²⁵²*Tabele Załuskiego*, T. VII, nr 62.

¹²⁵³ArKMKr, sygn. AV 59, s. 258.

¹²⁵⁴ArKMKr, sygn. AV 59, s. 255/256.

¹²⁵⁵ArKMKr, sygn. AV Cap 65, k 328.

¹²⁵⁶ArKMKr, sygn. AV Cap 40, k. 104v.

¹²⁵⁷ArKMKr, sygn. AV 8, k. 113v.

¹²⁵⁸ArKMKr, sygn. AV 8, k. 113v.

¹²⁵⁹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 30.

¹²⁶⁰ArKMKr, sygn. AV 23, s. 31.

¹²⁶¹*Tabele Załuskiego*, T. VII, nr 65.

¹²⁶²ArKMKr, sygn. AV 59, s. 111.

mający na zamieszkanie dawną organistówkę z sienią, izbą i komorą, a obok niej postawione były przez rządcę duże izby z sieniami i komorami dla komorników¹²⁶³.

3.9a Klasztor św. Norberta

Kościół pod wezwaniem św. Apostołów Piotra i Pawła

W jedynej wizytacji z roku 1783 wymieniony został organista Karol Bałaziński lat 47, lat służby 12¹²⁶⁴. Grał on z pewnością tylko na mszach parafialnych, ponieważ zakonnice dysponowały swoimi muzykami: kantorką była Wielebna Panna Józefa Grossmaiorówna lat 48, profesji lat 27, sprawująca urząd lat 10, mająca sumy posagowej 1000 złP. Dwie podkantorki: wielebna panna Joanna Miroszewska lat 39, profesji 20, sprawująca urząd lat 10, mająca Sumy posagowej 6000 złP¹²⁶⁵. Druga podkantorka wielebna panna Kunegunda Zygmontowska, lat 34, profesji lat 9, urzędu 6¹²⁶⁶.

Osoby świeckie na pensji tam przebywające, to panna Lisieńska do klawikordu i panna Barbara- śpiewaczka¹²⁶⁷.

3.10 Irzmanowice [obecnie Jerzmanowice, dekanat Sułoszowa, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja

W roku 1598 wymieniony był dom dla rektora szkoły, któremu płacił proboszcz jedną markę na pół roku¹²⁶⁸. W roku 1618 był wymieniony dom dla rektora szkoły¹²⁶⁹, można więc przyjąć, że był on obecny przy parafii. W roku 1748 wymienia wizytacja dom dla organisty stojący poza cmentarzem kościoła na wprost wielkich drzwi¹²⁷⁰. *Tabele Załuskiego* uzupełniają: dom drewniany kryty słomą i po części reperowany. Organistą jest czcigodny Lucas Sroczyński, od lat około 50 dobrze czyniąc kościołowi, który obiecał, że mógłby przyjść w jakiś sposób z pomocą temu zniszczonemu (wyludnionemu?) kościołowi¹²⁷¹.

¹²⁶³ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 109.

¹²⁶⁴ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 154.

¹²⁶⁵ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 151.

¹²⁶⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 152.

¹²⁶⁷ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 154.

¹²⁶⁸ ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 320v.

¹²⁶⁹ ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 90.

¹²⁷⁰ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 123.

¹²⁷¹ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 64.

W roku 1783 organistą był Antoni Dzielawski lat 40, służący lat trzy¹²⁷². Jego dom znajdował się w stanie upadku¹²⁷³.

3.11 Iwanowice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Trójcy Świętej

[w wizytacjach Wszystkich Świętych]

W roku 1618 zanotowano istnienie domu rektora szkoły w parafii, któremu płacił proboszcz razem z kantorem 12 florenów rocznie¹²⁷⁴. Była to prawdopodobnie podwójna funkcja rektora szkoły. W roku 1663 mamy informację o domu dla rektora szkoły czyli organisty¹²⁷⁵. Przez to wyrażenie stwierdzamy wykonywanie dwóch funkcji przez jedną osobę. W roku 1727 byli zatrudnieni organista i kantor, którzy zarabiali rocznie 32 floreny¹²⁷⁶. W wizytacji z roku 1748 nie było informacji o organiście, natomiast *Tabele Załuskiego* wymieniały jego dom nowo postawiony przez proboszcza¹²⁷⁷. Organista ten był człowiekiem niemiłym/zgryźliwym i przed tą wizytacją uciekł. W miejsce organisty czasowo znaleziono innego¹²⁷⁸. W roku 1783 organistą był Anastazy Radzichowski lat 61, służący lat 18; kantorem zaś Izydor Tarko lat 33, mający 10 lat służby. Domu dla organisty nie było, on sam mieszkał w szpitalu dla ubogich¹²⁷⁹. Szpital miał izbę i sześć komnatek z jednej strony pod dachem, z drugiej strony pod słomą. Dom dla kantora znajdował się w końcu domu dla wikarego, był przykryty słomą, miał izbę i piekarnię¹²⁸⁰. Dekret wizytacji nakazywał w pierwszym roku stodołę naprawić i drewno na dom dla organisty przygotować, w drugim roku wystawić dom dla organisty, w którym mogłaby się znajdować również szkoła dla dzieci. Również przy domu kantora należałoby poczynić naprawy przy poszewce i ramach okna; w trzecim roku pozytywnie zakupić lub usprawnić¹²⁸¹.

3.12 Jangrot [obecnie dekanat Wolbrom- Podwyższenia Krzyża Świętego, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

¹²⁷²ArKMKr, sygn. AV 59, s. 69.

¹²⁷³ArKMKr, sygn. AV 59, s. 68.

¹²⁷⁴ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 97.

¹²⁷⁵ArKMKr, sygn. AV 8, k. 110v.

¹²⁷⁶ArKMKr, sygn. AV 23, s. 75.

¹²⁷⁷Tabele Załuskiego, T. VII, nr 66.

¹²⁷⁸Tabele Załuskiego, T. VII, nr 66.

¹²⁷⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 267.

¹²⁸⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 267.

¹²⁸¹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 270.

[pierwotnie Wszystkich Świętych]

W roku 1598 wymieniony został dom dla rektora szkoły z ogrodem, któremu płacono 8 florenów rocznie¹²⁸². W roku 1610 istniała fundacja na organistę z dochodów z karczmy zwanej Knotowska, którą nadzorował proboszcz, a która przez biskupa krakowskiego i jego kapitułę została włączona do parafii. Dochody z niej szły na organistę przez proboszcza¹²⁸³. Wizytacja z roku 1618 wymienia dom dla rektora szkoły z ogrodem, którego opłacał pleban. W roku 1663 z uprawy pewnego pola i uzyskanego czynszu płacono organiście rocznie 18 florenów¹²⁸⁴. W roku 1748 według *Tabel Załuskiego* organistą był Laurencius Soyczynski, służący lat 8 przy parafii, dostający 5 florenów na kwartał od proboszcza¹²⁸⁵. Domu jego nie było, nie miał też uczniów, których by nauczał¹²⁸⁶. Dekret wizytacji nakazuje organiście nie przetrzymywania owoców i słomy w dzwonnicy, która stała na cmentarzu kościelnym, ponieważ była drewniana i stara. Powinien postarać się o miejsce do składowania poza cmentarzem kościoła¹²⁸⁷. W roku 1783 organistą był Tomasz Postolski lat 30, służący rok dziesiąty¹²⁸⁸. Dekret wizyty nakazuje nie pozwolić na zdzierstwo organisty: wydzielać mu trzeci grosz dawnym zwyczajem z rąk swoich, a zapłatę za śpiewanie koronek zaniedbanych w niedzielę i święta z kapitału Bractwa Św. Anny - dane 20 złotych – wydawać raz na rok¹²⁸⁹.

3.13 Korzkiew [obecnie dekanat Kraków-Krowodrza, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia św. Jana Chrzciciela
(pierwotnie: św. Jana Chrzciciela)

Pierwsza wzmianka wymieniająca organistę pochodzi z roku 1727, która mówiła, że za wykonywaną pracę dostawał 20 florenów rocznie; miał on swój dom, małe pole i małeńki sad¹²⁹⁰. Wizytacja z roku 1748 wymieniła dom organisty kryty słomą, położony poza cmentarzem kościoła na wschód¹²⁹¹. Obowiązkiem organisty było śpiewanie w niedzielę i święta razem z ludem matutinum, później małych godzin do NMP przy wsparciu organów,

¹²⁸²ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 329.

¹²⁸³ArKapMKr, sygn. AV Cap 28, s.187.

¹²⁸⁴ArKMKr, sygn. AV 8, k.119v.

¹²⁸⁵Tabele Załuskiego, T. VII, nr 63.

¹²⁸⁶Tabele Załuskiego, T. VII, nr 63.

¹²⁸⁷ArKMKr, sygn. AV 29, k. 87v.

¹²⁸⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s.94.

¹²⁸⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 95

¹²⁹⁰ArKMKr, sygn. AV 23, s. 43.

¹²⁹¹ArKMKr, sygn. AV 29, k. 5v.

następnie odmawianie katechizmu i w końcu odbywanie mszy wspólnej, zaś po południu śpiewanie uroczyste nieszporów¹²⁹². *Tabele Załuskiego* uzupełniają: dom organisty wymagał naprawy, organista był opłacany¹²⁹³, nie podając jego imienia, ani nazwiska. W roku 1783 organistą był Wojciech Fenderowicz lat 20, lat służby 3¹²⁹⁴. Dekret polecał przyjęcie kogoś stateczniejszego, choć mniej biegłego do organów¹²⁹⁵, a w trzecim roku nakazywał naprawić dom organisty¹²⁹⁶.

3.14 Minoga [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

W roku 1598 wymieniono istnienie arealu na dom dla rektora szkoły, któremu proboszcz płacił 4 floreny rocznie¹²⁹⁷. W roku 1618 istniał dom z ogrodem dla rektora szkoły, któremu *parochus* płacił 8 florenów rocznej zapłaty¹²⁹⁸. W roku 1663 wymieniono również dom dla rektora szkoły z ogrodem¹²⁹⁹. Dekret polecał zatroszczyć się o wikarego i innych ministrów kościoła o źródła ich dochodów i o ich mienie¹³⁰⁰. Wizytacja z roku 1727 przekazuje informację o kaplicy wybudowanej po spaleniu się kościoła¹³⁰¹, nie ma wzmianki o organistwie. Wizytacja z roku 1748 wymieniała dom dla organisty, przy którym był ogródek z drzewami owocowymi¹³⁰². Dekret polecał zachowywać porządek niedziel i świąt: najpierw odprawianie matutinum, potem małe godzinki do Najświętszej Marii Panny z towarzyszeniem organów i organisty¹³⁰³, zaś na koniec jedną część różańca, drugą część po południu, po nieszporach do Świętego Imienia Jezus, które były śpiewane jak zwykle przez braci. W tej parafii istniały trzy bractwa: Różańcowe, Najświętszej Marii Panny i Imienia Jezus¹³⁰⁴. Według *Tablic Załuskiego* dom organisty potrzebował naprawy, a on sam dostawał zapłatę¹³⁰⁵. W roku 1783 organistą był Marcin Wojciechowski lat 30, służąc lat 3¹³⁰⁶. Dom organisty wyglądał następująco: drzwi wejściowe wykonane z desek, po lewej stronie izba

¹²⁹²ArKMKr, sygn. AV 29, k. 5.

¹²⁹³*Tabele Załuskiego*, T. VII, nr 67.

¹²⁹⁴ArKMKr, sygn. AV 59, s. 20.

¹²⁹⁵ArKMKr, sygn. AV 59, s. 21.

¹²⁹⁶ArKMKr, sygn. AV 59, s. 21.

¹²⁹⁷ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 323.

¹²⁹⁸ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 94v.

¹²⁹⁹ArKMKr, sygn. AV 8, k. 121v.

¹³⁰⁰ArKMKr, sygn. AV 8, k. 122.

¹³⁰¹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 32.

¹³⁰²ArKMKr, sygn. AV 29, k. 10.

¹³⁰³ArKMKr, sygn. AV 29, k. 8v.

¹³⁰⁴ArKMKr, sygn. AV 29, k. 8.

¹³⁰⁵*Tablice Załuskiego*, T. VII, nr 68.

¹³⁰⁶ArKMKr, sygn. AV 59, s. 306.

i komnata, piec kaflowy dobry, komin kapiasty (narożny); po drugiej stronie piekarnia z piecem i kominek, okna okrągłe z szybami w drewno oprawione, komin nad dach wyprowadzony z chrustu pleciony, kapa na nim murowana; z boku tego domu znajdowała się stajenka na bydło; ten dom był nowy i dlatego w całości dobry¹³⁰⁷.

3.15 Modlnica [obecnie Modlnica Wielka, dekanat Bolechowice, archidiecezja krakowska] Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha

W roku 1598 mamy informację o domu rektora szkoły, któremu płacił proboszcz 4 floreny rocznie¹³⁰⁸. Wizytacja z roku 1618 wymieniła dom dla rektora szkoły, któremu pleban płacił 6 florenów rocznie¹³⁰⁹. Również w roku 1663 istniał dom dla rektora szkoły¹³¹⁰. W roku 1727 proboszcz zatrudniał organistę, który otrzymywał 24 floreny rocznie, a jego dom znajdował się na południe od kościoła¹³¹¹. W wizytacji z 1748 r. wymieniono dom dla organisty¹³¹², a *Tabele Załuskiego* określały go jako leżący poza cmentarzem kościelnym drewniany, potrzebujący naprawy stajni, dobrze pokryty słomą¹³¹³. Widocznie stajnia i dom zbudowane były razem. Organistą był Blasius Sasorkowicz urodzony w parafii Raławice, w obecnej parafii przebywał od świąt wielkanocnych, miał lat 66¹³¹⁴. W roku 1783 organistą był Walenty Katarzeński lat 36, służył lat 8¹³¹⁵. Miał on porządny dom pod gontem, w którym była: izba, komora, piekarniczka, obok znajdował się ogród z drzewami rodzajnymi, grodzony płotem¹³¹⁶.

3.16 Narama [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół podlegający pod parafię Korzkiew jest pod wezwaniem św. Wojciecha i św. Mikołaja; nieistniejący już kościół był pod wezwaniem NPK z Góry Karmel z roku 1617.

¹³⁰⁷ArKMKr, sygn. AV 59, s. 304.

¹³⁰⁸ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 319v.

¹³⁰⁹ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 88.

¹³¹⁰ArKMKr, sygn. AV 8, k. 126+.

¹³¹¹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 56.

¹³¹²ArKMKr, sygn. AV 29, k.135.

¹³¹³Tabele Załuskiego, T. VII, nr 69.

¹³¹⁴Tabele Załuskiego, T. VII, nr 69.

¹³¹⁵ArKMKr, sygn. AV 59, s. 46.

¹³¹⁶ArKMKr, sygn. AV 59, s. 44.

Wizytacja z roku 1748 nie wymieniała organisty, parafia nie została uwzględniona w *Tabelach Załuskiego*, również z roku 1783 nie było żadnej informacji. Kościół był przeznaczony tylko do użytku karmelitów¹³¹⁷.

3.17 Niedźwiedź [obecnie dekanat Słomnice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha

W roku 1598 wymieniony został dom dla rektora szkoły z ogrodem, któremu proboszcz płacił 12 florenów rocznie¹³¹⁸. W roku 1618 znajdował się w parafii dom rektora szkoły, któremu proboszcz płacił jedną zapłatę z kantorem¹³¹⁹. Należy przyjąć, że rektor szkoły wykonywał funkcję kantora. W roku 1630 nie został wymieniony organista, mimo, że istniały organy. Przepuszczalnie był jednak ktoś, kto grał na organach. W roku 1663 wymieniono dom dla rektora szkoły, drugi dla organisty¹³²⁰. Ponieważ istniały w tym czasie organy, można przyjąć obecność organisty w parafii. W wizytacji z roku 1727 stwierdzono obecność dwóch kantorów¹³²¹, z czego płaconych był jeden kantor i organista, którzy dostawali 6 florenów rocznie¹³²². Poza tym organista miał prowadzić katalog bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej¹³²³. W roku 1748 byli obecni w parafii organista i kantor, którzy dostawali zapłatę¹³²⁴. Kantor miał swój dom przylegający do boku domu wikarego, pokryty słomą i częściowo wymagający naprawy¹³²⁵. Organista miał dom pod wspólnym słomianym dachem z wikarym i to pokrycie dachu wymagało koniecznie naprawy¹³²⁶. Wedle dekretu wizyty, należałoby zająć jeden z budynków proboszcza, będące w dobrym stanie i pospieszyć się z reperacją krycia domów wikarego i organisty¹³²⁷. W roku 1783 organistą był Filip Prostacki lat 41, służący lat 18¹³²⁸. Mieszkał on w tylnej części domu wikarego, dach na jego części domu był posyty snopkami. Dom jego składał się z: sieni z drzwiami na zawiasach, hakach, ze skoblem i wrzeczadzem, okien w izbie dwóch starych w drewno oprawionych, komina i pieca kaflowego starego, komory z dobrą powalą bez podłogi; z tyłu znajdowało się wyjście na chlew. Dom miał kominy na dach

¹³¹⁷ArKMKr, sygn. AV 59, s. 15.

¹³¹⁸ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 316v.

¹³¹⁹ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 84.

¹³²⁰ArKMKr, sygn. AV 8, k. 107v.

¹³²¹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 81.

¹³²²ArKMKr, sygn. AV 23, s. 83.

¹³²³ArKMKr, sygn. AV 23, s. 83.

¹³²⁴Tablice Załuskiego, T. VII, nr 70.

¹³²⁵Tablice Załuskiego, T. VII, nr 70.

¹³²⁶Tablice Załuskiego, T. VII, nr 70.

¹³²⁷ArKMKr, sygn. AV 29, k.35v.

¹³²⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 250.

wyprowadzone¹³²⁹. Dekret wizyty nakazywał w pierwszym roku po wizytacji odnowić pokrycie dachu tego wspólnego domu wikarego i organisty¹³³⁰.

3.18 Prandocin [obecnie dekanat Słomnice, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

W roku 1598 istniał dom z ogrodem dla rektora szkoły, któremu proboszcz płacił 12 florenów rocznie¹³³¹. W roku 1618 był obecny magister szkoły, mający ogród i zapłatę 12 florenów rocznie¹³³². W roku 1630 zatrudniony był rektor szkoły i płacony razem z funkcją kantora¹³³³. W roku 1663 wymieniono dom dla organisty będący bardzo zniszczonym oraz w podobnym stanie dom wikarego, o który należało się zatroszczyć.¹³³⁴ Z powodu istnienia organów należy przyjąć, że organista również był obecny w parafii. Wizytacja z 1748 r. nie podaje wiadomości o organiście, robią to *Tabele Załuskiego*: był nim Sebastianus Wacholski, służący już od 4 lat i otrzymujący zapłatę od proboszcza¹³³⁵. Miał on dom drewniany kryty słomą, leżący poza cmentarzem kościelnym¹³³⁶. W roku 1783 organistą był Jakób Ciesielski lat 26, służący 4 lata¹³³⁷. Dom jego i stodółka potrzebowały naprawy¹³³⁸. Dekret wizyty nakazuje w pierwszym roku poszyć dach jego domu i postawić komin¹³³⁹.

3.19 Sąpów [dekanat Sułoszów, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Katarzyny

W roku 1618 istniał w parafii dom z ogrodem dla rektora szkoły, który dostawał w roku dwie marki zapłaty rocznej od proboszcza¹³⁴⁰.

Pierwsza wzmianka o organiście pochodzi z wizytacji z roku 1727. Wizytujący zabronił organiście przetrzymywać owoców w nawie kościelnej i zobowiązał go w przeciągu trzech

¹³²⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 246.

¹³³⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 251.

¹³³¹ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k.315.

¹³³²ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 83.

¹³³³ArKapMKr, sygn. AV Cap 42, k. 54.

¹³³⁴ArKMKr, sygn. AV 8, k.108v.

¹³³⁵Tabele Załuskiego, T. VII, nr 71.

¹³³⁶Tabele Załuskiego, T. VII, nr 71.

¹³³⁷ArKMKr, sygn. AV 59, s. 223/224

¹³³⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s.223

¹³³⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 224.

¹³⁴⁰ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k.90v/91.

dni przenieść je w inne miejsce¹³⁴¹. Z roku 1748 z Tabel Załuskiego dowiadujemy się, że dom organisty był drewniany, nowo postawiony, zaś organisty na razie nie było, jedynie z innego kościoła na czas wizytacji przyjeżdżał proszony. Ten organista zwał się Andreas Chuchrowski¹³⁴². W roku 1783 organistą był Stanisław Czaderski lat 24, czwarty rok służby mający¹³⁴³. Dom organisty zrobiony został ze starej plebanii, ale był już całkiem zgniły¹³⁴⁴. Dekret wizyty nakazywał wybudować nowy dom dla organisty, aby w ten sposób zapobiec np. odejściu organisty z tej parafii¹³⁴⁵.

3.20 Sieciechowice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła

W roku 1598 odnotowano istnienie domu rektora szkoły¹³⁴⁶. Tablice Załuskiego z roku 1748 wymieniały dom organisty położony niedaleko kościoła, a właściwie jego wielkich drzwi. Organista był płacony przez nowoczesnego komendariusza. Kantora nie było¹³⁴⁷. Według wizytacji z roku 1748 obecny przy parafii był kantor, który dostawał 5 florenów za wyśpiewywanie pewnych śpiewów, za co zapłata była dawana w sposób nowoczesny „od razu”¹³⁴⁸. W roku 1783 organistą był Tomasz Szarawarski lat 27, służący lat 3¹³⁴⁹. Jego dom miał sień, z której szło się na prawo do izby z podłogą, piecem, kominem, dwoma oknami, następnie była komnata, po drugiej stronie komora. Dom miał komin nad dach wywiedziony z chrustu pleciony, gliną oblepiany, z kapą gontami obity i znajdował się w dobrym stanie¹³⁵⁰.

3.21 Skała [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja Biskupa

W roku 1598 wizytacja informowała o istnieniu domu rektora szkoły z ogrodem, który dostawał od proboszcza 1 markę rocznie i dodatkowo opłaty szkolne od pojedynczych

¹³⁴¹ArKMKr, sygn. AV 23, s. 60.

¹³⁴²Tabele Załuskiego, T. VII, nr 72.

¹³⁴³ArKMKr, sygn. AV 59, s.76.

¹³⁴⁴ArKMKr, sygn. AV 59, s. 74.

¹³⁴⁵ArKMKr, sygn. AV 59, s. 78.

¹³⁴⁶ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 324.

¹³⁴⁷Tabele Załuskiego, T. VII, nr 73.

¹³⁴⁸ArKMKr, sygn. AV 29, k.17v

¹³⁴⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 285.

¹³⁵⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 283.

mieszczan¹³⁵¹. W roku 1618 rektor szkoły mający dom, dostawał od plebana 8 florenów rocznej zapłaty¹³⁵². W roku 1630 rektor szkoły otrzymywał 1 markę zapłaty¹³⁵³, a w wizytacji z 1663 r. został wymieniony dom dla rektora szkoły¹³⁵⁴. W roku 1727 znajdował się przy parafii zatrudniony organista, któremu płacili obywatele miasta, tak samo było też z rektorem szkoły; każdy z nich dysponował domem¹³⁵⁵. W roku 1748 dom dla organisty należący do parafii znajdował się poza cmentarzem kościoła. Zamieszkiwała w nim inna osoba, ponieważ organista mieszkał w swoim domu w mieście¹³⁵⁶. Były organista Casimirus Zadęcki był przez pewien czas w sporze z wielebnym proboszczem i sprawa ta stanęła przed najwyższym naczelnikiem w sądzie, lecz jeszcze nie było orzeczenia. Jego następca, syn Laurentius nie umiał czytać i nie był wystarczająco zdolny, by być organistą¹³⁵⁷. Według dekretu wizytacji należało znaleźć innego, przyjaznego i zaufanego organistę dobrze znającego śpiew, po usunięciu aktualnego Laurentiusa Zadęckiego¹³⁵⁸. W roku 1783 organistą był Romuald Turkiewicz lat 50, lat służby 5¹³⁵⁹. Jego dom stał opuszczony¹³⁶⁰. Dekret wizyty polecał wystawić nowy dom dla organisty oraz szkołę¹³⁶¹.

3.22 Słomniki [obecnie dekanat Słomniki, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Bożego Ciała

[pierwotnie : św. Bartłomieja Apostoła do 1727 r.]

W roku 1598 aktualny rektor szkoły dostawał 4 marki rocznego wynagrodzenia, miał też dom dla siebie, udzielony mu przez parafię.¹³⁶² W roku 1618 był obecny w parafii rektor szkoły, który miał swoje uposażenie z dochodów części pola, istniała też fundacja na wykonywanie śpiewu Salve Regina¹³⁶³. W wizytacji z tego roku mimo obecności organów nie wymieniono organisty, podobnie w roku 1630. W wizytacji z roku 1663 wymieniono sumę 100 florenów jako lokatę, z której organista dostawał 6 florenów zapłaty¹³⁶⁴. W roku 1727 nie wymieniono organisty, mimo, że były w kościele organy. W wizytacji z roku 1748 znajduje

¹³⁵¹ ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 322.

¹³⁵² ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 93v.

¹³⁵³ ArKapMKr, sygn. AV Cap 42, k. 63v.

¹³⁵⁴ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 123.

¹³⁵⁵ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 50.

¹³⁵⁶ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 107.

¹³⁵⁷ Tabele Załuskiego, T. VII, nr 74.

¹³⁵⁸ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 109.

¹³⁵⁹ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 8.

¹³⁶⁰ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 7.

¹³⁶¹ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 9.

¹³⁶² ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 314v.

¹³⁶³ ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 82.

¹³⁶⁴ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 107+v.

się opis wynagrodzenia organisty: za towarzyszenie mszom na organach dostawał on od magistratu słomnickiego *starym zwyczajem* wynagrodzenie¹³⁶⁵, za śpiewanie i granie pasji chrystusowej w szóste dni (sobota?) podczas mszy dostawał rocznie 36 florenów pochodzące z dzierżawy dwóch pól; o wyegzekwowanie tej sumy powinien postarać się magistrat słomnicki¹³⁶⁶. „Stary zwyczaj” oznaczał wynagrodzenie coroczne. Według *Tabel Załuskiego* organista miał dom drewniany blisko cmentarza, w połowie był pokryty gontem, a w połowie słomą i częściowo wymagający naprawy; zaś kantor mieszkał w domu pod jednym przykryciem (dachem) z domem organisty i stajenką¹³⁶⁷. Organista otrzymywał wynagrodzenie od fundacji obywateli Słomników, zaś zapłata kantora była niestała/przypadkowa¹³⁶⁸. W roku 1783 organistą był Paweł Liberski lat 40, drugi rok służący¹³⁶⁹. Dostawał on z przychodu parafii 50 zł rocznie. Dekret wizyty polecał sprzedać srebrne lichtarze i inne pomniejsze sreberka, korale i perły i za otrzymane pieniądze wyremontować kościół i dach domu organisty¹³⁷⁰.

3.23 Smarzewice [obecnie Smardzowice, dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej

[pierwotnie Małgorzaty Dziewicy]

W roku 1598 wymieniono zdezelowany dom dla rektora szkoły¹³⁷¹. W roku 1618 znajdował się w parafii dom z ogrodem dla rektora szkoły, który dostawał od plebana 4 floreny rocznej zapłaty. W roku 1663 istniał w dalszym ciągu dom dla rektora szkoły¹³⁷², nie wspomniano zaś o organiście, mimo wymienionych organów. Podobnie jest w roku 1727, nie wymieniono organisty, pomimo że istniały organy. Być może grał na nich rektor szkoły. Wizytacja z roku 1748 wymieniła dom nowo wybudowany, kryty słomą dla organisty, który oprócz wynagrodzenia miał swój ogródek¹³⁷³. Według wskazówek religijnych, w niedziele i święta podczas matutinum powinny grać organy aż do skończenia różańca lub także przy odmawianiu przez lud godzinek do Matki Bożej; po różańcu wykonywał organista śpiewy religijne jak zwykle, wreszcie odmawiał zgromadzony lud katechizm lub odprawiał

¹³⁶⁵ArKMKr, sygn. AV 29, k. 45v.

¹³⁶⁶ArKMKr, sygn. AV 29, k. 46.

¹³⁶⁷Tabele Załuskiego, T. VII, nr 75.

¹³⁶⁸Tabele Załuskiego, T. VII, nr 75.

¹³⁶⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 235.

¹³⁷⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 237.

¹³⁷¹ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 321v.

¹³⁷²ArKMKr, sygn. AV 8, k. 129v.

¹³⁷³ArKMKr, sygn. AV 29, k. 97.

rozmyślanie i następowała procesja i wspólna msza poranna¹³⁷⁴. *Tabele Załuskiego* dodają imię organisty: Paulus Warszawski lat 22, dwa lata pracujący już w tej parafii, który za kwartał dostawał 6 florenów, mając do tego mały ogródek¹³⁷⁵. W roku 1783 organistą był Michał Woytełkiewicz lat 27, który od ósmego czerwca tego roku objął służbę¹³⁷⁶. Jego dom znajdował się w tyle kościoła naprzeciwko plebanii, w ziemię zapadły. Potrzebował on pieca, drzwi i okien¹³⁷⁷.

3.24 Srzeniawa [obecnie Szreniawa, dekanat Wolbrom-św.Katarzyny, diecezja sosnowiecka] Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

Wizytacja z roku 1598 przekazuje informację o domu rektora szkoły, który otrzymywał 4 floreny rocznie¹³⁷⁸. W roku 1618 wymieniono również dom dla rektora szkoły, którego opłacał pleban¹³⁷⁹. W roku 1663 miała parafia dwa domy: jeden dom dla kantora, drugi dla rektora szkoły¹³⁸⁰ (w kościele znajdował się pozytyw). Wizytacja z roku 1727 nie podaje żadnej wzmianki o organiście mimo obecności organów. W 1748 r. według wizytacji dom dla organisty stał daleko od kościoła we wsi i znajdował się w dobrym stanie; był tam też mały ogródek świeżo przeorany dla jego użytku¹³⁸¹. *Tabele Załuskiego* uzupełniają: 9 zagonów¹³⁸². Organistą był Paulus Chuchrowicz, który wstąpił na służbę w wieku lat 24 i przez swoje zalety został polecony rektorowi kościoła¹³⁸³. W roku 1783 organistą był Jakob Prostacki lat około 40, służył od św. Mateusza 1782 r¹³⁸⁴. Dom jego znajdował się nieopodal kościoła, był niedawno przebudowany¹³⁸⁵.

3.25 Sułoszowa [obecnie dekanat Sułoszowa, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca Męczennika

W roku 1618 istniał w parafii dom rektora szkoły, który dostawał od plebana 8 florenów rocznej zapłaty.

¹³⁷⁴ArKMKr, sygn. AV 29, k. 94v.

¹³⁷⁵Tabele Załuskiego, T. VII, nr 76.

¹³⁷⁶ArKMKr, sygn. AV 59, s. 319/320.

¹³⁷⁷ArKMKr, sygn. AV 59, s. 317.

¹³⁷⁸ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 326v.

¹³⁷⁹ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 102v.

¹³⁸⁰ArKMKr, sygn. AV 8, k. 118v.

¹³⁸¹ArKMKr, sygn. AV 23, k. 73v.

¹³⁸²Tabele Załuskiego, T. VII, nr 78.

¹³⁸³Tabele Załuskiego, T. VII, nr 78.

¹³⁸⁴ArKMKr, sygn. AV 59, s. 170.

¹³⁸⁵ArKMKr, sygn. AV 59, s. 169a.

W roku 1663 wymieniono dom dla rektora szkoły¹³⁸⁶ (w parafii były organy). Prawdopodobnie rektor szkoły grał na organach. W roku 1727 organista miał dom z ogrodem i dostawał rocznie 20 florenów¹³⁸⁷. W wizytacji z roku 1748 organista mieszkał w lichym domu krytym słomą, znajdującym poza terenem cmentarza kościelnego, który po części organiście, a po części proboszczowi służył¹³⁸⁸. Tabele Załuskiego dodają, że wymagał on wielkiej naprawy, zaś organistą był Isidor Chudzikowski, który przebywał przy kościele dwa lata¹³⁸⁹. W roku 1783 organistą był Antoni Kosobucki lat 28, lat służby 3¹³⁹⁰. Dom jego znajdował się w stanie upadku¹³⁹¹. Dekret wizytacji polecał sporządzić mu mieszkanie z drugiej strony szpitala¹³⁹².

3.26 Tczyca [dekanat Żarnów, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Idziego

W roku 1598 było wymienione miejsce na dom dla rektora szkoły, który miał swoje uposażenie z pól¹³⁹³. W roku 1618 w małym domku dla rektora szkoły mieszkał wikary z braku własnego, zaś rektor szkoły dostawał od plebana 8 florenów rocznej zapłaty¹³⁹⁴. W roku 1663 zanotowano dom dla rektora szkoły¹³⁹⁵. W 1727 r. znajdujemy informację o domu dla *rektora szkoły czyli organisty*¹³⁹⁶. Jest to potwierdzenie na sprawowanie podwójnych urzędów w kościele. W wizytacji z roku 1748 występuje dom dla organisty drewniany, kryty słomą¹³⁹⁷.

Wskazówki dotyczące śpiewów religijnych: modlitwy officium współbraci powinno się odmawiać, jak i litanie z towarzyszeniem organów w każdą środę, śpiewaną jak zwykle z rocznymi wypominkami raz na kwartał za dusze zmarłych braci i siostry¹³⁹⁸.

Według *Tabel Załuskiego* dom organisty był drewniany, wygodny, kryty słomą, wymagający naprawy. Zaś organista Josephus Wilczyński lat 36, troszczył się o kościół od lat 14¹³⁹⁹.

¹³⁸⁶ArKMKr, sygn. AV 8, k. 120v.

¹³⁸⁷ArKMKr, sygn. AV 23, s. 62.

¹³⁸⁸ArKMKr, sygn. AV 29, k. 116.

¹³⁸⁹Tablice Załuskiego, T. VII, nr 77.

¹³⁹⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 86.

¹³⁹¹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 85.

¹³⁹²ArKMKr, sygn. AV 59, s. 87.

¹³⁹³ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 325v.

¹³⁹⁴ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 101.

¹³⁹⁵ArKMKr, sygn. AV 8, k. 118.

¹³⁹⁶ArKMKr, sygn. AV 23, s. 13.

¹³⁹⁷ArKMKr, sygn. AV 29, k. 69v.

¹³⁹⁸ArKMKr, sygn. AV 29, k. 67v.

¹³⁹⁹Tabele Załuskiego, T. VII, nr 79.

W roku 1783 organistą był Grzegorz Kulisieński lat 23, czas służby: 4 lata¹⁴⁰⁰. Jego dom miał sieni, izbę, komorę, porządny chlew, wszystko dobre pokryte słomą, przy domu ogród¹⁴⁰¹. Dekret wizytacji nakazywał, aby słudzy kościelni nauczyli się prawd wiary, a organistę zabrania się odciągać od swoich obowiązków przez nałożenie mu zadań przy gospodarstwie proboszcza¹⁴⁰².

3.27 Ulina [obecnie Ulina Wielka, dekanat Wolbrom-Podwyższenia Krzyża Świętego, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Katarzyny

W roku 1598 wymienione zostało miejsce na dom dla rektora szkoły¹⁴⁰³. W roku 1618 kościół przez niedbałego rządcę nie funkcjonował, nie mając plebana¹⁴⁰⁴. W roku 1727 nie było wzmianki o organiście, mimo obecności organów. W roku 1748 dom dla organisty znajdujący się w pobliżu kościoła kościelnego był zdezelowany¹⁴⁰⁵. Był wykonany z drewna, kryty słomą i wymagał naprawy¹⁴⁰⁶. Organistą był Martinus Kopcinski, który 16 lat przebywając w tej parafii, miał wielką staranność o kościół¹⁴⁰⁷. W roku 1783 w kościele nie było organisty z powodu brakującego plebana (zmarł w roku 1780), rządcy i dochodów¹⁴⁰⁸. Dom organisty znajdował się w stanie upadku¹⁴⁰⁹.

3.28 Uniejów [dekanat Żarnów, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Wita Męczennika

W roku 1598 wymieniony został dom dla rektora szkoły, który dostawał 2 marki rocznie, zaś kantor dostawał 1 markę rocznie i wyżywienie¹⁴¹⁰. W roku 1618 pleban opłacał rektora szkoły dla którego był dom¹⁴¹¹. W roku 1663 był dom dla rektora szkoły¹⁴¹² (nie wspomniano o organiście, mimo, że były organy, czyli rektor szkoły grał na organach).

¹⁴⁰⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 180.

¹⁴⁰¹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 178.

¹⁴⁰²ArKMKr, sygn. AV 59, s. 181.

¹⁴⁰³ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 327v.

¹⁴⁰⁴ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 103v.

¹⁴⁰⁵ArKMKr, sygn. AV 29, k. 77.

¹⁴⁰⁶Tabele Załuskiego, T. VII, nr 80.

¹⁴⁰⁷Tabele Załuskiego, T. VII, nr 80.

¹⁴⁰⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 162.

¹⁴⁰⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 163.

¹⁴¹⁰ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 325.

¹⁴¹¹ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 100.

¹⁴¹²ArKMKr, sygn. AV 8, k. 116v.

Wizytacja z roku 1727 podawała tylko jedną informację z dekretu wizytacji: nabyć nowe graduale do użytku kantora i organisty¹⁴¹³. Znaczyło to, że byli oni przy parafii. W roku 1748 według *Tabel Załuskiego* organistą był Antoniusz Siekanski lat około 40, poważny/skromny i do służenia kościołowi gotowy¹⁴¹⁴. Jego dom znajdował się poza cmentarzem kościoła, kryty słomą¹⁴¹⁵. Wizytacja informowała o porządku śpiewów religijnych, które należało wykonywać w tym kościele: w każdą niedzielę i święta modlitwy matutinum, małe nabożeństwo do Najświętszej Marii Panny, po którym następowało 7 Ojcze nasz i też 7 Ave Maria i jedno Credo, razem z tajemnicą radosną i bolesną św. Józefa, które przez samego organistę były intonowane¹⁴¹⁶. W roku 1783 organistą był Tomasz Krolikowski lat przeszło 50, służył 1 rok. Kantor Jacob Krolikowski mający lat 30, służył kościołowi rok pierwszy¹⁴¹⁷. Nasuwa się spostrzeżenie, że mogli to być ojciec i syn. Dom organisty był podstarzały pod strzechą, w nim znajdowała się sień, izba i komora, drzwi troje, okien dwa, piec kaflowy, kominek, a przy budynku chlewik¹⁴¹⁸.

3.29 Wysocice [obecnie dekanat Skała, diecezja kielecka]

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja Biskupa

W roku 1618 zanotowano dom dla rektora szkoły, któremu płacił pleban 8 florenów rocznie¹⁴¹⁹. W roku 1663 wymieniono dom dla rektora szkoły¹⁴²⁰, a w dekrecie wizytacyjnym polecono zatrudnić nauczyciela i kantora¹⁴²¹. Ponieważ w tym czasie nie istniały organy w kościele, potrzebowano tylko kogoś do nauczania i do śpiewu. W roku 1727 był zatrudniony organista, otrzymując rocznie 24 floreny, miał on *swój własny dom*¹⁴²². Kładąc nacisk na własny, ponieważ była to rzadkość, najczęściej słudzy kościelni mieli domy dane im od parafii na użytek. W roku 1748 Tabele Załuskiego notują obecność organisty bez imienia i nazwiska, mówiąc, że jest zatrudniony i płacony. Zaś jego dom stojący niedaleko domu rektora kościoła był totalnie zdewastowany, dlatego nakazuje się wystawić mu nowy¹⁴²³, co potwierdza dekret wizytacji mówiąc, że dom organisty był z gruntu zły, należało go śpiesznie

¹⁴¹³ArKMKr, sygn. AV 23, s. 9.

¹⁴¹⁴Tabele Załuskiego, T. VII, nr 81.

¹⁴¹⁵Tabele Załuskiego, T. VII, nr 81.

¹⁴¹⁶ArKMKr, sygn. AV 29, k. 63v/64.

¹⁴¹⁷ArKMKr, sygn. AV 59, s. 198.

¹⁴¹⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 190.

¹⁴¹⁹ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 97v.

¹⁴²⁰ArKMKr, sygn. AV 8, k. 112v.

¹⁴²¹ArKMKr, sygn. AV 8, k. 112v.

¹⁴²²ArKMKr, sygn. AV 23, s. 68.

¹⁴²³Tabele Załuskiego, T. VII, nr 82.

wyremontować¹⁴²⁴. W roku 1783 organistą był Jan Smardzowski lat 40, służył rok pierwszy kościołowi na trzeci kwartał¹⁴²⁵. Jego dom miał wejście od południa, po lewej stronie znajdowała się izba z jednym oknem tafelkowym, piecem kaflowym i kominem kapiastym, komora z okienkiem; z drugiej strony izba piekarska z oknem i komora z okienkiem, drzwi wejściowe z tarcic, drzwi wewnętrzne z deszczulek. Dom był kryty słomą, koło domu ogródek na pięć zagonów grodzony chrustem¹⁴²⁶. Dekret wizytacji polecał w pierwszym roku poszyć na nowo dach jego domu¹⁴²⁷.

3.30 Zadroże [obecnie dekanat Sułoszowa, diecezja sosnowiecka]

Kościół pod wezwaniem św. Marcina

W roku 1598 rektor szkoły mający dom dostawał 2 marki rocznej opłaty¹⁴²⁸. W roku 1618 rektorowi szkoły mającemu dom płacił pleban jedną markę¹⁴²⁹. W roku 1630 parafia nie została zwizytowana, ponieważ w okresie ostatnich dwóch miesięcy zmarł pleban (na morową chorobę), a ludzie jego domu byli chorzy na tę zarazę¹⁴³⁰. W roku 1663 wymieniono dom dla rektora szkoły¹⁴³¹. W roku 1727 był przy parafii zatrudniony organista który nie miał domu, dostawał on jakąś nieokreśloną zapłatę i codzienne wyżywienie od proboszcza¹⁴³². Parafianie zostali zobowiązani do wystawienia domu dla organisty, potrzeba było ich jeszcze do tego zmotywować¹⁴³³. Wizytacja z roku 1748 opisywała tak dom organisty: znajdował się w pobliżu cmentarza kościoła, był kryty słomą¹⁴³⁴. *Tabele Załuskiego* dodają: stary, potrzebujący naprawy¹⁴³⁵. Organista nazywał się Stanislaus Radowicz, służący kościołowi 2 lata, otrzymując od proboszcza 5 florenów na kwartał¹⁴³⁶. Wizytacja z roku 1783 opisuje kościół wybudowany w 1769 r. po pożarze starego¹⁴³⁷. Organistą był Michał Kraiński lat 28, a drugi rok przy kościele służący¹⁴³⁸. Miał on dom drewniany o jednej sieni, izbie i komorze

¹⁴²⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 14v.

¹⁴²⁵ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 295.

¹⁴²⁶ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 294/295.

¹⁴²⁷ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 296.

¹⁴²⁸ ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 328v.

¹⁴²⁹ ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 106.

¹⁴³⁰ ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 72v.

¹⁴³¹ ArKMKr, sygn. AV 8, k. 121.

¹⁴³² ArKMKr, sygn. AV 23, s. 63.

¹⁴³³ ArKMKr, sygn. AV 23, s. 65.

¹⁴³⁴ ArKMKr, sygn. AV 29, k. 91v.

¹⁴³⁵ *Tabele Załuskiego*, T. VII, nr 84.

¹⁴³⁶ *Tabele Załuskiego*, T. VII, nr 84.

¹⁴³⁷ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 96.

¹⁴³⁸ ArKMKr, sygn. AV 59, s. 100.

pod strzechą, przy nim sadek śliwkowy¹⁴³⁹. Dekret wizyty nakazywał w pierwszym roku zrobić w tym domu komin, piec i powałę¹⁴⁴⁰.

3.31 Zielonki [obecnie dekanat Kraków-Krowodrza, archidiecezja krakowska]

Kościół pod wezwaniem Narodzenia NMP

W roku 1598 rektorowi szkoły mającemu dom płacił proboszcz 4 floreny rocznie, poza tym miał on jeszcze inne dochody¹⁴⁴¹. W roku 1618 rektor szkoły miał dom z ogródkiem i otrzymywał 4 floreny rocznie od plebana¹⁴⁴². W roku 1663 odnotowano tylko dom dla rektora szkoły. W międzyczasie w 1610 i 1663 roku znajdowały się w kościele organy, ale następna informacja o organiście pochodzi dopiero z roku 1727. Był wtedy zatrudniony organista, który otrzymał dom przystosowany po wikariuszu i dostawał rocznie 20 florenów, wykonując również obowiązki kantora¹⁴⁴³. W roku 1748 wizytacja opisywała dom organisty jako domeczek leżący poza cmentarzem kościoła, naprzeciwko domu dla wikarego¹⁴⁴⁴, zaś *Tabele Załuskiego* dodają: pokryty gontem i w części potrzebujący naprawy¹⁴⁴⁵. Organistą był Mathias Konieczkiewicz, który po śmierci ojca przez 6 lat roztropnie i chętnie oraz sumiennie wypełniał obowiązki kościelne¹⁴⁴⁶. W roku 1783 organistą był Józef Katarzeński lat 36, rok trzeci służąc przy tym kościele¹⁴⁴⁷. Za cmentarzem znajdowało się pięć starych i bardzo popsutych domów chałupników, w jednym z nich mieszkał organista, w drugiej był szynk za 12 czerwonych złotych po upadłej karczmie wydzierżawiony¹⁴⁴⁸.

¹⁴³⁹ArKMKr, sygn. AV 59, s. 99.

¹⁴⁴⁰ArKMKr, sygn. AV 59, s. 100.

¹⁴⁴¹ArKapMKr, sygn. AV Cap 65, k. 318.

¹⁴⁴²ArKapMKr, sygn. AV Cap 40, k. 86.

¹⁴⁴³ArKMKr, sygn. AV 23, s. 37.

¹⁴⁴⁴ArKMKr, sygn. AV 29, k.100v.

¹⁴⁴⁵Tabele Załuskiego, T. VII, nr 83

¹⁴⁴⁶Tabele Załuskiego, T. VII, nr 83.

¹⁴⁴⁷ArKMKr, sygn. AV 59, s.36.

¹⁴⁴⁸ArKMKr, sygn. AV 59, s. 34.

ROZDZIAŁ IV

SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ

1. Synteza badań odnośnie do organów

1.1 Liczba organów

Dowodem na występowanie organów w danym kościele było wymienienie ich w wizytacji. Mając jednak na uwadze, że wizytujący nie zawsze wszystko odnotowywali z różnych powodów, zakładam, że obecność organisty w kościele, w którym nie wymieniono instrumentu, była wskazówką pośrednią wskazującą na istnienie organów. Dla stwierdzenia wysokości procentowej świątyń posiadających organy w danej wizytacji, obliczałam stosunek liczby kościołów z tym instrumentem (lub mających ich kilka) do liczby wszystkich świątyń.

1.1.1 Dekanat Nowa Góra¹⁴⁴⁹

Do dekanatu Nowa Góra należało do 1748 roku 27 parafii, w roku 1783 było ich 31.

Wizytacje z roku 1598 zawierają różne wiadomości o liczbie organów znajdujących się w kościołach: oznaczona sygnaturą AV Cap. 65 nie wymienia żadnego instrumentu, zaś wizytacja AV Cap. 17 podaje trzy parafie miejskie posiadające organy: Chrzanów, Olkusz, Sławków. Kwestię tak różnych informacji podanych nam przez wizytujących można spróbować wytłumaczyć celem wizytacji i związanymi z nią wymogami. Liczba odnotowanych instrumentów w stosunku do wszystkich kościołów wynosi 11%.

W roku 1602 miasta Olkusz i Sławków nadal posiadały organy, zaś w Chrzanowie potwierdzono ich brak, więc odsetek kościołów posiadających organy spadł do 7%.

W roku 1617 znajdowało się w dekanacie 5 instrumentów:

- w parafi miejskiej Chrzanów;
- w mieście Olkusz, w którym zaczęto budowę drugich dla tego kościoła wielkich głosowo organów;
- w parafiach wiejskich Chechło i Raławice.

¹⁴⁴⁹ Patrz tabela numer 2a. (Występowanie organów w dekanacie Nowa Góra).

Stanowiło to 18,5% wszystkich kościołów.

W roku 1644 wszystkie 4 parafie miejskie posiadały organy: Chrzanów, Nowa Góra, Olkusz, Sławków oraz 6 wiejskich, zaś w parafii Rybna ogrodnik Albertus Mach dał 200 florenów na zakup instrumentu muzycznego. Było więc 10 instrumentów, a kupno jednego było dopiero zamierzone. Zatem 37% parafii posiadało organy.

W roku 1663 powiększyła się liczba instrumentów do 13, przy czym nie wymieniono instrumentu w Olkuszu, który z całą pewnością się tam znajdował¹⁴⁵⁰, zaś z dwóch innych parafii miejskich wiadomości brak (Nowa Góra i Sławków). W parafii Morawica i Rybna został wymieniony organista, co jest powodem do przypuszczenia, że również znajdowały się tam organy. Można więc mieć pewność do istnienia przynajmniej 14 instrumentów, a być może 16 lub 18. Wyrażone w procentach jest to 52% - 59% - 67%.

Rok 1704 był wyjątkowy, ponieważ zwizytowano tylko 4 wiejskie parafie, z których w trzech stwierdzono istnienie organów: Czernichów, Libiąż, Zalas, zaś w Tenczynku potwierdzono ich brak. Przyczyną braku wizytacji był przypuszczalnie kryzys gospodarczy spowodowany rozruchami wojennymi. Z powodu małych ilości danych nie obliczam wartości procentowych.

W roku 1728 istniało 27 instrumentów w 24 kościołach, ponieważ kościoły w Czernichowie i Trzebinii miały ich po dwa. Olkusz został zwizytowany dopiero w roku 1742, karty z wpisem wizytacji umieszczono na końcu księgi z wizytacjami z roku 1728. Na szczęście wiemy, że w tej parafii istniał cały czas jeden instrument, czasami nawet dwa. Tylko trzy parafie nie posiadały organów: Kościelec, Libiąż, Płaza. Ponieważ dwa kościoły posiadały dwa instrumenty, należy raczej wziąć pod uwagę liczbę kościołów z instrumentami (24) do liczby wszystkich zwizytowanych (27) świątyń, co daje 89%.

W roku 1748 wszystkie parafie posiadały instrument muzyczny; Czernichów, Jaworzno, Olkusz miały ich po dwa; w Tenczynku poza kościołem parafialnym znajdowała się kaplica we wsi mająca organy, również kaplica szpitalna w Trzebinii posiadała organy. Parafii Sławków nie zwizytowano z nieznanых powodów. Należy jednak przyjąć, że kościół wyposażony był w organy, ponieważ w poprzedniej i następnej wizytacji są o nich informacje. Uwzględniając Sławków znajdowały się tam 32 instrumenty w 27 kościołach. Było to 100% wyposażenia świątyń w organy.

W roku 1783 dekanat rozrósł się o 4 parafie, z których jedna - Czerna - nie była wyposażona w instrument. Poza tym wszystkie parafie posiadały organy; Jaworzno, Olkusz, Sławków miały ich po dwoje. W Olkuszu znajdował się kościółek Św. Krzyża mający

¹⁴⁵⁰ Instrument budowany od 1611-1634 roku, istniejący do tej pory.

pozytyw oraz klasztor Augustynów, również wyposażony w pozytyw, zaś z wizytacji parafii Liszki nie mamy informacji o organach, bowiem brakuje kilku kart, które nie zostały wszyte w księgę. Brakuje całego opisu kościoła i w tym informacji o organach. Zachowały się natomiast te karty, które wymieniały organistę. W „Stanie Osobistym” jest mowa o instrumencie, który ma być podarowany parafii od króla przez ręce Kantora Katedralnego z Krakowa. Z tego powodu i ponieważ w wizytacji poprzedniej wymieniono instrument muzyczny, zakładam również w obecnej wizytacji istnienie organów w tej parafii. Zatem w 32 kościołach znajdowały się 35 instrumenty. Również tutaj obliczam stosunek kościołów z instrumentami do wszystkich zwizytowanych świątyń: 32 do 33 = 97%.

1.1.2 Dekanat Proszowice¹⁴⁵¹

Do dekanatu Proszowice należało 21 parafii.

W roku 1598 tylko w jednej z nich w mieście Proszowice wymieniono obecność *magistra organorum*, a więc człowieka wykształconego w grze na organach. Niestety, nie wymieniono organów, ale z powodu zatrudnienia człowieka na nich grającego trzeba przyjąć, że taki instrument znajdował się w parafii. Było to 5%.

W roku 1614 tylko parafie Proszowice i wieś Ruszcza posiadały organy. Stanowiło to 10%.

W roku 1618 trzy parafie posiadały instrument muzyczny: Igołomia, Raciborowice, Ruszcza. Ponieważ w parafii Proszowice opisano *prawdziwego* organistę, pozwalam sobie przyjąć, że również istniały tam organy, zwłaszcza, że wizytacja poprzednia i następna wymieniała je. Razem były to cztery instrumenty, czyli 19%.

W roku 1629 wizytacja opisuje sześć instrumentów muzycznych: Proszowice, Raciborowice, Ruszcza, po raz pierwszy wzmianka dotyczy miasta Wawrzyńcycze, wsi Luborzycy i wsi Mogiły. Jest to 29%.

Następna wizytacja została przeprowadzona dopiero 99 lat później, w roku 1728. Tu można stwierdzić duży skok rozwojowy - 13 parafii było zaopatrzone w organy, zaś w ośmiu nie było jeszcze instrumentu muzycznego. Stanowi to 62%.

W roku 1747 w 17 parafiach znajdowały się organy; w prywatnym oratorium Gniazdówko na terenie parafii Proszowice znajdował się instrument muzyczny jak i w kaplicy szpitalnej w Wawrzyńcycach. Było więc 19 instrumentów. Cztery parafie nie posiadały jeszcze organów. W 81% parafii znajdował się instrument muzyczny.

¹⁴⁵¹ Patrz tabela numer 2b. (Występowanie organów w dekanacie Proszowice).

W roku 1783 w 16 kościołach znajdowało się 19 organów, ponieważ Proszowice i Wawrzeńczyce posiadały ich dwoje, poza tym w klasztorze Św. Ducha znajdował się jeden instrument. W 5 parafiach nie wymieniono instrumentu muzycznego. Było to zatem 76% wyposażenie świątyń w organy.

1.1.3 Dekanat Skała¹⁴⁵²

Do dekanatu Skała należało do 1727 roku 29 parafii, od roku 1748 było ich 31.

Z dwóch wizytacji z roku 1598 tylko jedna o sygnaturze AV Cap. 15 zawiera informacje o dwóch instrumentach: w wiosce Jangrot, będącej pod patronatem biskupim i w mieście Słomniki. Stanowi to 7% parafii.

W roku 1610 istniały nadal organy w parafii Jangrot. Słomniki nie zostały zwizytowane. Ale ponieważ następna wizytacja wymienia organy w tej parafii, można przypuszczać w dalszym ciągu istnienie tych samych organów. Byłyby to dwa instrumenty w tym dekanacie. Jest to w dalszym ciągu 7%.

W roku 1618 została przekazana informacja o instrumencie muzycznym w parafii Słomniki, natomiast wizytacja milczy, jeśli chodzi o Jangrot. I tutaj wydaje mi się, że należy założyć istnienie organów, ponieważ jest zachowana ciągłość w występowaniu organów w tej parafii. W dalszym ciągu zachowane jest 7% wyposażenie parafii w organy.

W roku 1630 zanotowano trzy instrumenty: w parafii Jangrot, Słomniki oraz we wsi Niedźwiedź, mającej patronat szlachecki. Stanowiło to już 10% parafii.

W roku 1663 w wizytacji wymieniono 13 instrumentów. W parafii Czaple zakup instrumentu został obiecany przez dziedzica wsi, w parafii Skała policzono tylko 40 piszczałek organowych, jako pozostałość po organach. W parafii Korzkiew i Iwanowice potwierdzono obecność organistów, można by więc przyjąć, że znajdował się tam instrument (razem powinno ich być 15). Znaczyło to, że 52% świątyń posiadała organy.

W roku 1727 istniało już 23 organów, przy czym w Sułoszowej było ich dwoje; w siedmiu parafiach nie było instrumentu. Kościoły posiadające instrument stanowiły 76%.

W roku 1748 znajdowało się 30 instrumentów w 26 kościołach. Cztery kościoły miały ich dwa: Irzmanowice, Słomniki, Smarzewice, Sułoszowa. Dodatkowo uwzględniono klasztor św. Norberta z Imbramowic, mający organy. Pozostałych 6 kościołów nie posiadało instrumentu muzycznego. Było to 81% wszystkich świątyń.

¹⁴⁵² Patrz tabela numer 2c. (Występowanie organów w dekanacie Skała).

W roku 1783 w 32 kościołach (łącznie z klasztorem św. Norberta) znajdowały się 30 instrumenty, po dwa w parafii Czaple i klasztorze św. Norberta; w parafiach Korzkiew i Saspów nie było wzmianki o organach, ale o zatrudnionym organiście, co wskazuje na bardzo prawdopodobne istnienie organów. Cztery kościoły (Biały Kościół, Korzkiew, Narama, Saspów) nie posiadały instrumentu muzycznego. Stanowi to 88%.

Szczegóły przedstawiają Tabele nr 1a, 1b i 1c w aneksie, dotyczące występowania organów, ilości głosów i stanu ich zachowania.

Badania wizytacji wykazują, że instrument muzyczny zwany pozytywem lub organami od końca XVI do końca XVIII wieku coraz częściej występował w kościołach. Szczegóły przedstawia zestawienie dekanatów i procentowe ujęcie rozprzestrzeniania się organów według wizytacji:

wizytacja	dekanat Nowa Góra	dekanat Proszowice	dekanat Skała
1598	11%	5%	7%
1602	7%		
1610			7%
1614		10%	
1617	18,5%		
1618		19%	7%
1629		29%	
1630			10%
1644	37%		
1663	52%-67%		52%
1727-28	89%	62%	76%
1747-48	100%	81%	81%
1783	97%	76%	88%

Najszybciej rozprzestrzeniały się organy w dekanacie Nowa Góra, gdzie w drugiej połowie XVIII wieku prawie każdy kościół posiadał jeden instrument, a niektóre z nich dwa. W dekanacie Proszowice w wieku XVII więcej było organów w kościołach niż w dekanacie Skała. W wieku XVIII można zauważyć wyrównanie, a potem przewagę liczby organów w świątyniach dekanatu Skała. Dekanat Proszowice był prawdopodobnie najbiedniejszy z nich, jako, że ¼ kościołów tego dekanatu w drugiej połowie XVIII wieku nie miała jeszcze instrumentu.

1.2 Nazewnictwo

Nazwy używane do określenia instrumentu muzycznego znajdującego się w kościołach były niezmiernie zróżnicowane w swoich odmianach, choć etymologicznie można je sprowadzić do kilku podstawowych form rzeczownikowych wywodzących się z języka łacińskiego:

- a) *Instrumentum* - narzędzie¹⁴⁵³ (z dodatkiem przymiotnika *musicum* znaczyło narzędzie muzyczne, instrument).
- b) *Organum* - narzędzie¹⁴⁵⁴ (z dodatkiem *musicum* znaczyło instrument muzyczny zwany organami).
- c) *Positivum* - może wywodzić się ze słowa *positus* - postawiony, położony¹⁴⁵⁵; gramatyczna forma pierwotna: *pono*¹⁴⁵⁶, *posui*, *positum* - kłaść, stawiać. Nazwa *positivum* może być też przekształceniem przymiotnika *positiv* w rzeczownik *positivum*.
- d) *Regal* - instrument klawiszowy, przenośny, posiadający tylko piszczałki językowe. Nazwa pochodzi prawdopodobnie od starofrancuskiego słowa *rigole*¹⁴⁵⁷, znaczącego gardło lub od *regalis*¹⁴⁵⁸ (królewski).

W przebadanych źródłach używano następujące odmiany słowa „Organum”:

Organo, *Organa*, *Organy*, *Organoque*, *Organumque*, *Organ*, (pisane również z małej litery) oraz *pułorganki*. Rzeczownik *organum* wraz z odmianami występował w rodzaju żeńskim (*organa musica*), męskim (*organum musicum*), nijakim (*organo plumbeo*), w liczbie pojedynczej (*organ*) oraz mnogiej (*sunt organa*). Obecnie słowo **organy** zalicza się do słów *plurale tantum*, występujące tylko w liczbie mnogiej.

Nazwy „Pozytyw” używano także w formie: *Positivum*, *Posytew*, *Pozytew*, *Pozytywek* (pisane również z małej litery).

W wizytacjach do roku 1747 - 1748 pisanych po łacinie, nazwy instrumentu występowały pod kilkoma postaciami:

- 1) jako forma podstawowa w postaci jednego rzeczownika (np. *organum*, *positivum*),

¹⁴⁵³ Słownik kościelny łacińsko-polski, red. A Jougan, Warszawa 1992, s. 348.

¹⁴⁵⁴ Tamże, s. 472.

¹⁴⁵⁵ Tamże, s. 520.

¹⁴⁵⁶ Tamże, s. 517.

¹⁴⁵⁷ <https://de.m.wikipedia.org> Regal (Musikinstrument), (24.03.2022)

¹⁴⁵⁸ Słownik kościelny łacińsko-polski, s. 576.

- 2) jako forma podstawowa z dookreśleniem przymiotnikowym: określającym rodzaj instrumentu lub szczegóły jego budowy (np. *organum musicale, positivum musicale, organum fixum, organo portatile, organoque plumbeo*), oraz określającym wielkość lub stan zachowania instrumentu (*organum novum, parvum, majoris forma, noviter reformata, minori, mediocris*),
- 3) jako forma złożona, wieloczłonowa, składająca się z dwóch określeń jednego instrumentu, zawierająca przysłówki *vulgo, alias, sive*, spójnik *seu* czy polskie *czyli*, lub dodatek słowa *dictum, dicta* (np. *Organum alias Poztyw, organum musicale sive positivum, Organum Musicum Regale dictum*). Najdłuższy wieloczłonowy opis instrumentu brzmi: *instrumenta Musica Organa dicta et alie dictum positivum*.

W ostatniej wizytacji z roku 1783 pisanej po polsku dla określenia instrumentu muzycznego używano wyłącznie rzeczowników: *organy* lub *pozytyw* oraz ich zdrobnień: *pozytywek, (organki)*. Występowały w dalszym ciągu dookreślenia przymiotnikowe np: *pozytyw szkatulny, nowy, nadpsuty, większy, zły, dobry, organ* ale nie podawano już nazw alternatywnych danego instrumentu.

Ilość znalezionych nazw instrumentów podzielonych na formy podstawowe, z dookreśleniem przymiotnikowym i formy złożone, przedstawia poniższa tabela:

Dekanat	Formy podstawowe		Formy z dookreśleniem przymiotnikowym		Formy złożone
	od słowa organy	od słowa pozytyw	od słowa organy	od słowa pozytyw	
Nowa Góra	42	32	32	18	29
Proszowice	17	17	13	10	13
Skąła	24	13	23	16	28

Z powyższego zestawienia wynika, że częściej używano formy pochodzącej od słowa *organy*, mając możliwość uzupełnienia nazwy o stwierdzenie, że zwane są inaczej *pozytywem*.

Szczegóły przedstawiają tabele nr 2a, 2b, i 2c w aneksie.

1.3 Lokalizacja

Ustawienie organów w kościele było powiązane z kilkoma warunkami, które powinna spełniać architektura danej świątyni. W polskim kościele katolickim było tradycją umieszczanie kantorów, a później również organów na tak zwanym chórze muzycznym, umieszczonym naprzeciwko ołtarza, ponad wejściowymi drzwiami. Jeśli budowla kościoła była ukierunkowana, nazywano go w pierwszych wizytacjach chórem zachodnim (*ad occidente*). Materiał, z którego był chór zbudowany musiał wytrzymać wagę instrumentu i przebywających tam kantorów lub ewentualnie parafian. Niekiedy decydowano się na umieszczenia organów w innym miejscu kościoła.

Badane przeze mnie wizytacje do początku XVIII wieku bardzo rzadko opisywały położenie chóru muzycznego w kościele, ponieważ nieczęsto występował na nich instrument muzyczny.

W wieku XVII wyjątek stanowi wizytacja z roku 1602 dekanatu **Nowa Góra**, która wymieniała prawie w każdej parafii *chorum ad occidente*, *chorum ad occidente pro cantoribus*, *chorum musicorum ad occidente*, używając jeden raz słowa *desuper*¹⁴⁵⁹ w parafii Olkusz. Na 27 parafii mamy 22 takie informacje, mimo obecności tylko dwóch instrumentów, znajdujących się na tak oznaczonym chórze. W roku 1617 w dekanacie Nowa Góra znajdowało się 5 instrumentów, z których jeden (regał) stał w kaplicy Bractwa św. Anny w Olkuszu, o umiejscowieniu innych wizytacja nie wspomina. Można tylko założyć, że ponieważ 15 lat temu w tych parafiach wymieniono *chorus ad occidente*, ówczesne instrumenty tam ustawiono. W roku 1644 przy wszystkich 10 instrumentach nie wskazano miejsca ich usytuowania. Kościoły te posiadały według wizytacji z roku 1602 *chorus ad occidente* i tam najprawdopodobniej znajdowały się organy. Jediną nazwę chóru muzycznego (*in choro musicali*) znajdujemy w wizytacji z roku 1663 w parafii Chechło. Pozostałe 13 instrumentów nie miało wymienionego miejsca ustawienia, należy jednak dalej przypuszczać, że ustawione były na chórze muzycznym, jak w poprzednich wizytacjach.

W dekanacie **Proszowice** w wizytacji z roku 1614 w parafii Niegardów wymieniono *chorum pro cantoribus posticum*¹⁴⁶⁰, zaś w par. Proszowice *chorum pro confraternitatis literatorum et cantoribus*, na którym stały organy. Brak całkowity wzmianki o chórze muzycznym występuje w parafii Ruszcza, w której wymieniono organy. Również w wizytacji z roku 1618 nie ma wzmianki o chórze we wszystkich trzech parafiach posiadających organy.

¹⁴⁵⁹ Łac. z góry, z wysoka, ponad. *Słownik kościelny łacińsko-polski*, s. 190.

¹⁴⁶⁰ Łac.: z tyłu. *Słownik kościelny łacińsko-polski*, s.521.

W wizytacji z roku 1629 we wszystkich sześciu parafiach mających organy nie wymieniono chóru muzycznego.

W dekanacie **Skala** nie mamy żadnej wzmianki o chórze muzycznym w wizytacjach z XVII wieku.

W wizytacjach z XVIII wieku nie zawsze była wymieniana nazwa umiejscowienia instrumentu muzycznego w kościele, która mogła brzmieć w jęz. łacińskim: *Chorus Cantorum, Chorum Cantorum, Chorum pro cantoribus* lub po polsku: *chór muzyczny, chur, chór dla kantorów, chór w nawie głównej*.

Dla dekanatu Nowa Góra wymieniono lub bliżej opisano chór:

W roku 1704 - 4 razy na 4 zwizytowane kościoły (4x/4): 4x był to chór muzyczny.

W roku 1728 - 23x/28 kościoły: 1x to chór dla chłopców, 1x dla kantorów, 2x podparty kolumnami.

W roku 1748 - 30x/34 kościoły: 18x jest to chór muzyczny.

W roku 1783 - 33x/31 kościoły: 2x jest to chór muzyczny, 3x wsparty na kolumnach.

Dla dekanatu Proszowice:

W roku 1728 - 13x/21 kościoły: 2x jest to chór muzyczny, 2x podparty kolumnami.

W roku 1747 - 19x/21 kościoły: 1x wymieniono chór muzyczny znajdujący się w prezbiterium ponad „miejscem świętym”, ale ani razu chóru nad głównymi drzwiami.

W roku 1783 - 17x/21 kościoły: (3 kościoły niewizytowane, 2 w złym stanie); 16 x wymieniono chór muzyczny.

Dla dekanatu Skala:

W roku 1727 - 22x/29 kościoły: 7x dla kantorów, 1x wsparty kolumnami.

W roku 1748 - 28x/33 kościoły: 17x jest to chór muzyczny.

W roku 1783 - 31x/32 kościoły: ani razu nie określono chóru jako muzyczny lub dla kantorów lub nad wielkimi drzwiami.

Zauważa się ciągły wzrost liczby wymienionych chórow muzycznych, związanych ze zwiększaniem się liczby umieszczonych na nich instrumentów. Wydaje się, że nawet przy braku informacji na temat umiejscowienia chóru, było to najczęściej miejsce naprzeciw głównego ołtarza, powyżej drzwi wejściowych, ponieważ inne umiejscowienia organów były konkretnie nazywane. Użycie dokładnego nazewnictwa chóru muzycznego dotyczącego umieszczenia organów w kościele lub jej brak zależało od piszącego daną wizytację. Termin:

chór muzyczny, chór dla kantorów, chór zachodni, chór ponad głównymi drzwiami oznaczał to „właściwe” miejsce dla organów.

O położeniu chóru muzycznego w kościele świadczyć może też umiejscowienie informacji o nim w danej wizytacji. W wizytacji z XVIII w. chór ulokowany z tyłu świątyni był najczęściej wymieniany po opisie ołtarza, a między opisem podłogi, ambony, okien, konfesjonałów.

Bazując na tych wszystkich informacjach można stwierdzić, że przeważająca liczba instrumentów muzycznych, a z pewnością te z XVIII wieku, znajdowała się na chórze muzycznym nad głównym wejściem.

Jest niewiele miejsc innych od typowego chóru muzycznego, gdzie również mogły być umieszczone organy:

Dekanat Nowa Góra:

W roku 1617 w parafii Olkusz regał Bractwa św. Anny stał w ich kaplicy znajdującej się po stronie Ewangelii (lewa strona ołtarza). W mieście Raclawice w roku 1728 istniał w kościele obok dużego chóru z balaskami - z boku chór mniejszy na dwóch kolumnach, gdzie stały organy. W parafii Krzeszowice istniał na chórze dla kantorów drugi chór mniejszy, na którym znajdowały się organy. W parafii Nowa Góra na chórze prostym z balaskami znajdował się chór mniejszy, na którym umieszczone były organy. Mogło to być podwyższenie dla organów, niekoniecznie musiały być to chóry dwupoziomowe.

W roku 1748 w parafii Nowa Góra istniał w dalszym ciągu chór wielki z balaskami nad drzwiami zachodnimi, jak również mniejszy chór z boku od północy. W parafii Olkusz istniały dwa chóry dla kantorów: mniejszy drewniany nad stallami, gdzie stały mniejsze organy, tudzież większy nad zachodnimi drzwiami, drewniany na podmurówce, z dużymi organami.

W dekanacie **Proszowice** w roku 1783 w parafii Proszowice pozytyw Bractwa Różańcowego stał w prezbiterium na postumencie. W parafii Mogiła w 1747 r. chór na którym stały organy znajdował się na *mniejszym chórze*, tam gdzie Najświętszy Sakrament, ponad schodami.

W dekanacie **Skala** w roku 1748 w parafii Korzkiew istniał chór ponad chórem (dwupoziomowy), na niższym z nich znajdowały się organy. W roku 1783 w kościele klasztorным św. Norberta w Imbramowicach chór zakonny znajdował się nad kaplicą, zaś chór świecki za arkadą wielkiego ołtarza.

Materiał, z którego zbudowany był chór to najczęściej drewno (*chorus ligneus, ligmantor[um], drewniany, z tarcic*). Tylko w jednym wypadku stwierdzono istnienie chóru murowanego (*chorus muratus*), w dekanacie **Nowa Góra**, parafia Chrzanów w 1728 r.

W 1748 r. w parafii Olkusz istniał chór drewniany na podmurówce; w dekanacie **Proszowice**, parafia Żembocin w 1747 r. chór drewniany otoczony był gipsem (prawdopodobnie chodziło o balustradę); w dekanacie **Skala**, parafia Czaple w 1727 roku chór był częściowo murowany; w parafii Iwanowice w roku 1783 chór był drewniany na murowanym fundamencie. W zestawieniu przedstawia się to następująco:

Dekanat Nowa Góra:

wizytacja 1728 - liczba wymienionych chórow 23, w tym drewnianych 17.

wizytacja 1748 - liczba wymienionych chórow 30, w tym drewnianych 13.

wizytacja 1783 - liczba wymienionych chórow 33, w tym drewnianych 5.

Dekanat Proszowice:

wizytacja 1728 - liczba wymienionych chórow 13, w tym drewnianych 13.

wizytacja 1747 - liczba wymienionych chórow 19, w tym drewnianych 15.

wizytacja 1783 - liczba wymienionych chórow 20, w tym drewnianych 15.

Dekanat Skala:

wiz. 1727: liczba wymienionych chórow: 22, w tym drewnianych 18.

wiz. 1748: liczba wymienionych chórow: 28, w tym drewnianych 19.

wiz. 1783: liczba wymienionych chórow: 31, w tym drewnianych 5.

Zdecydowana większość chórow w kościołach było drewnianych, potwierdzają to informacje zawarte w wizytacjach. Nie zawsze podano, jaki materiał był użyty do jego budowy, ale był to materiał najbardziej rozpowszechniony, który można było stosunkowo szybko odnowić, tańszy od murowanego.

Opis chóru polegał na podaniu:

- budulca: drewniany, z tarcic, murowany, drewniany z gipsem;
- przeznaczenia chóru: muzyczny, dla kantorów, zakonny, świecki, dla uczniów, dla bractwa;
- dodatkowych informacji o umiejscowieniu w kościele: nad wielkimi drzwiami, na chórze przylegającym do wielkich drzwi, na chórze od zachodu, w nawie głównej;

- sposobu wykonania: prosty, stolarskiej roboty, na czterech kolumnach, na słupach, kolumnach, o strukturze surowej, snycerskiej roboty;
- detali architektonicznych: z rzeźbą snycerską, łamany, puklasty, z balaskami, skrzyniowy, z oknem ponad chórem;
- obiektywnego stanu zachowania: nowy, stary, nadpsuty, dobry, zły, porządny, czysty, przedziwnie piękny, podłoga zgniła, stan surowy;
- sposobu pomalowania chóru, koloru i innych dodatków: w wielu przypadkach podawano, że chór był pomalowany jednym kolorem, na niebiesko, na żółto-biało, na pstrokato, dość przystojnie malowany, pomalowany w kratkę, przez malowanie odnowiony, malowany w marmur, był częściowo srebrzony i złocony, malowany podobnie do ołtarza, do ambony, do wnętrza kościoła, ozdobiony malunkami, posiadał obrazy świętych, ornamenta; stan niepomalowanego chóru był też wymieniany, co można zaliczyć do wyjątków;
- innych szczegółów: kalkownia w innym pomieszczeniu na chórze; dziura w chórze jako przejście do chóru kaplicy, schody wygodne, schody łamane, (budowa chóru) opłacona przez rektora kościoła; chór pokryty zielonym suknem.

Zestawienie chórow oznaczonych jako nowy, porządny, dobry, piękny lub stary, zły, popsute, potrzebujący naprawy dotyczy tylko XVIII wieku, ponieważ wizytacje z XVII w. nie podają nam takich informacji:

Dekanat Nowa Góra:

rok 1704 - 1 chór dobry

rok 1728 - 2 chóry nowe

rok 1748 - 2 chóry nowe, 1 dobry, 3 popsute

rok 1783 - 3 chóry nowe, 1 dobry, 1 piękny, 3 popsute

Dekanat Proszowice:

rok 1728 - 2 chóry nowe

rok 1747 - 1 chór nowy

rok 1783 - 2 chóry porządne, 2 dobre, 1 nowy, 3 stare

Dekanat Skąpa:

rok 1727 - 3 chóry nowe, 1 stary

rok 1748 - 2 chóry dobre, 3 nowe, 1 stary

rok 1783 - 1 chór porządny, 2 dobre, 2 nowe, 1 zły, 2 nadpsute

1.4 Wygląd zewnętrzny

Organy wymieniane w wizytacjach nie były opisywane w sposób, który by pozwolił ustalić ich rzeczywisty wygląd. Założyć trzeba niewielką znajomość wizytującego odnoszącą się do budowy i cech charakterystycznych danego instrumentu. Nie było zapewne takiej potrzeby, dlatego w wizytacji umieszczano tylko ogólne wyrażenia przymiotnikowe, mające ująć w jednym do kilku słów kilka informacji. Najważniejszym i najwcześniej występującym dodatkiem słownym jest określenie *musicum* w powiązaniu ze słowem *instrumentum*, następnie przy rzeczowniku *organum* pisano *musicum* lub *musicale*, by w końcu używać *organum* zamiennie z rzeczownikiem *positivum*. W wieku XVII nie użyto innych sformułowań ani określeń opisujących instrument w kościołach. Wyjątek stanowi parafia Olkusz, posiadająca w roku 1644 *organa musica eleganter constructa*.

Dopiero od XVIII wieku zostają instrumenty znajdujące się w kościołach nieco bliżej opisywane, najczęściej przez podanie informacji, czy instrument był pomalowany i ozdobiony, rzadko niestety były to informacje zawierające konkretne dane, oprócz ogólnego stanu zachowania lub ilości głosów.

Dekanat Nowa Góra :

wiz. 1748:

par. Chechło: na podwyższeniu drewnianym, malowanym, ozdobione tu i ówdzie rzeźbami; organy należy oczyścić z kurzu i pajaków

par. Libiąż: organy godne i miejscami złożone, stylem nawiązuje do statui w kościele, środek skrzyni zdobiony

par. Pacułtowice: organy pomalowane, miejscami posrebrzone i pozłoczone

par. Płaza: organy na prosto wybudowanym podwyższeniu, pomalowane, bez przykrycia, zajmujące przejście

par. Poręba Żegoty: organy pomalowane, częściowo posrebrzone

par. Rudawa: organy ozdobione starożytnymi malunkami

par. Zalas: organy pomalowane kolorem cielistym, skrzętnie ozdobione

wiz. 1783:

par. Kościelec: pozytyw zaleca się odmalować

par. Krzeszowice: jeszcze nie malowany

par. Poręba-Żegota: czarno malowany

par. Regulice: czarno malowany

par. Zalas: w marmur czerwony, niebieski od Rządcy pomalowany

Dekanat Proszowice:

wiz. 1747:

par. Luborzyca: organy przeciętnej struktury, porządnie pomalowane

par. Pleszów: pozytyw wymalowany razem z gankiem

Dekanat Proszowice:

wiz. 1783:

par. Koniusza: niebiesko malowany

par. Bierków: czerwono i białą malowany

par. Luborzyca: cały malowany i w rzeźbie wyzłocony

par. Mogiła: pozytywek nie malowany

par. Gorka: tym samym kolorem odmalowany jak chór

par. Wawrzeńczyce: czarno malowany

par. Żębocin: w strukturze piękny, w rzeźbie wysrebrzany

Dekanat Skala:

wiz. 1748:

par. Uniejów: organy alias pozytyw porządnie pomalowany

wiz. 1783:

par. Bolechowice: pozytyw czarno malowany i miejscami wyzłocony

par. Gołcza: pozytyw przystojny

par. Imbramowice: pozytyw w marmur malowany, w rzeźbie złocony

par. Skala: organy wyzłocone

par. Zielonki: pozytyw czarno malowany i złocony

Niekiedy organy były pomalowane tą samą farbą, którą był malowany chór. Nie wiemy, czy była to dolna część szafy czy cała szafa. Typowe kolory to niebieski, biały, czerwony, żółty, czarny. Jeżeli instrument był *jeszcze nie malowany*, nasuwało to myśl, że jest prawie nowy. Być może mówiąc o strukturze organów miał wizytujący na uwadze jego prospekt. Niekiedy organy były ozdobione srebrem i złotem, malunkami, obrazami, rzeźbami.

1.5 Wielkość

Wielkość instrumentów wymienionych w wizytacjach można ustalić za pomocą podanych liczb głosów. Dodatkowo pomocne są, ale tylko orientacyjnie, opisy przymiotnikowe jak: małe, parvum, parvulum, minori, minus lub wielkie, major, wielkie formą, lub zdrobnienie formy rzeczownika: pozytywek, organki. Także obecność pedału oznaczała większą formę instrumentu, bez konkretnej informacji o jego wielkości.

Liczbę głosów przy instrumentach zaczęto podawać w wizytacjach dekanatu Nowa Góra od roku 1663 (przy czym wizytacja z roku 1704 nie zawiera żadnych danych dotyczących liczb głosów), w dekanacie Proszowice od 1728, w dekanacie Skała od 1727 roku.

Ilość głosów i liczba instrumentów w dekanacie Nowa Góra:

instrument o liczbie głosów	1663 liczba instrumentów	1704 liczba instrumentów	1728 liczba instrumentów	1748 liczba instrumentów	1783 liczba instrumentów
5-głosowe	2		1	1	2
6-głosowe	1		5	4	1
7-głosowe	3		2	2	6
8-głosowe	1		5	8	3
9-głosowe			4	1	5
10-głosowe			1	2	7
12-głosowe	1		1	1	1
14-głosowe	1		1		
15-głosowe					1
30-głosowe			1		
32-głosowe					1
	razem 9	razem 0	razem 21	razem 19	razem 28
bez podania liczby głosów	4	3	6	13	6
instrumenty z podaną ilością głosów w procentach	69%	0%	78%	59%	82%

Ilość głosów i liczba instrumentów w dekanacie Proszowice:

instrument o liczbie głosów	1728 liczba instrumentów	1747 liczba instrumentów	1783 liczba instrumentów
5-głosowe		1	2
6-głosowe	2	1	3
7-głosowe	3	4	3
8-głosowe	2	1	3
9-głosowe		1	
10-głosowe			3
11-głosowe	1		1
12-głosowe		1	1
14-głosowe			1
	razem 8	razem 9	razem 17
bez podania liczby głosów	5	10	2
instrumenty z podaną ilością głosów w procentach	62%	47%	89%

Ilość głosów i liczba instrumentów w dekanacie Skala:

instrument o liczbie głosów	1727 liczba instrumentów	1748 liczba instrumentów	1783 liczba instrumentów
4-głosowe	2	3	1
5-głosowe		1	3
6-głosowe	4	2	2
7-głosowe	6	4	5
8-głosowe	1	6	5
9-głosowe			1
10-głosowe		1	2
12-głosowe		1	1
13-głosowe			1
15-głosowe		1	
	razem 13	razem 19	razem 21
bez podania liczby głosów	9	11	9
instrumenty z podaną ilością głosów w procentach	59%	63%	70%

W dekanacie **Nowa Góra** przeważały instrumenty:

w wizytacji 1663 - siedmiogłosowe,

w wizytacji 1728 - sześć i ośmiogłosowe (po 5),

w wizytacji 1748 - ośmiogłosowe,

w wizytacji 1783 - dziesięciogłosowe.

W dekanacie **Proszowice** zauważa się ten sam zakres ilości głosów z innym podziałem czasowym:

w wizytacji 1728 i 1747 było najwięcej instrumentów siedmiogłosowych,

w wizytacji 1783 była równa liczba (3) instrumentów sześć-, siedmio-, ośmio- i dziesięciogłosowych.

W dekanacie **Skala** najwięcej było:

w wizytacji 1727 instrumentów siedmiogłosowych,

w wizytacji 1748 instrumentów ośmiogłosowych,

w wizytacji 1783 wymieniono najwięcej instrumentów siedmio- i ośmiogłosowych (po 5).

Należy wziąć pod uwagę, że liczby te i obliczenia mogą wskazywać tylko na ogólną tendencję i nie są liczbami absolutnymi, ponieważ tylko z czterech wizytacji dysponujemy informacjami dotyczącymi przynajmniej 70 % instrumentów.

Opisy słowne wskazujące na wielkość instrumentu

Drugą możliwością określenia wielkości instrumentu, niestety tylko w przybliżeniu, było użycie terminów w formie przymiotnika jak: parvum, parvo, parvulum, minori, minus, mniejszy, mały, lub majoris forma, większy oraz formy zdrobniałej jak pozytywek.

Dekanat Nowa Góra:

wiz. 1748:

par. Olkusz: minus organum;

wiz. 1783 r:

kościół św. Krzyża w Olkuszu: pozytyw mały;

par. Sławków: pozytyw większy z pedałami, mały pozytyw;

par. Rudawa: pozytywek;

Dekanat Proszowice:

wiz. 1747:

par. Bierków: organum parvum alias pozytew;

- par. Grabie: organum parvum vulgo pozytew;
par. Koniusza: organum parvum;
par. Proszowice: organum parvum;
par. Wawrzeńczyce, kaplica przyszpitalna: organum parvum vulgo pozytew;
par. Więclawice: kaplica szpitalna: organum parvum;

wiz. 1783:

- par. Mogiła: pozytywek;
par. Proszowice: kaplica: pozytywek;
par. Wawrzencyce: pozytywek mały;

Dekanat Skala:

wiz. 1748:

- par. Chodów: organo parvo alias pozytyw;
par. Czaple: organo minori;
par. Gołcza: organum minus vulgo pozytywek;
par. Goszcza: organo parvo alias pozytyw;
par. Grodzisko: parvo organo;
par. Imbramowice, klasztor św. Norberta: mały szufladowy pozytew;
par. Iwanowice: parvum organum alias pozytywek;
par. Słomniki: półorganki
par. Słomniki: kaplica publiczna - organum parvulum;
par. Smarzewice: organo minori (5gł), organo minori alias pozytyw (7 gł);
par. Sułoszowa: minus organum;
par. Ulina: organo parvo alias pozytyw;
par. Wysocice: organum minus alias pozytyw;
par. Zielonki: organum majoris forma alias pozytyw;

wiz. 1783:

Imbramowice, klasztor św. Norberta: pozytew mały.

Przeważają przymiotniki wyrażające małość instrumentu słowami parvum, parvo, parvulum, następnie minori i minus. Najwięcej, bo przy 7 instrumentach użyto przymiotnika *parvum*, następnie *minus* i *parvo* (po 5). Przymiotnik *mały* zastosowano 4 razy, zaś *minori* i zdrobnienie *pozytywek* zostały użyte po 3 razy. Przymiotniki *parvulum*, *większy* lub dookreślenie *majoris forma* wystąpiły po jednym razie. Również nazwa *pozytywek mały* jako potwierdzenie małości zdrobnienia rzeczownika występuje jeden raz.

W innych wizytacjach niż tu wymienione nie spotyka się dookreśleń przymiotnikowych określających wielkość instrumentu.

1.6 Szczegóły konstrukcyjne

Wymienione instrumenty postaram się zakwalifikować do trzech grup: regał, pozytyw, organy. Powstaje jedna kwestia, która nie zawsze może być do końca rozwiązana: z powodu nieunormowanego nazewnictwa nie ma pewności, czy dany instrument jest tym, czym go określono. Jerzy Gołos wspomina również o trudnościach, jakie nasuwają się podczas badania przekazów archiwalnych w rozróżnianiu między „organami”, a „pozytywem”. Mianowicie do XIX w. określano czasem wielkość organów według miary piszczałek prospektowych¹⁴⁶¹. Niestety, ten system w naszym przypadku nie rozstrzyga wątpliwości co do rodzaju instrumentów. Tylko raz zostało użyte określenie pułorganki¹⁴⁶², poza tym jedynie na podstawie podanych określeń i szczegółów budowy danego instrumentu można spróbować ustalić jego rodzaj.

Zanotowane zostały trzy **regaly**, nazwane *organum musicum regale dictum* lub *sive regal*. Instrumenty te miały albo tylko jeden głos jęczyczkowy, lub posiadały pewien rodzaj jęczyczkowych głosów organowych o znacznie skróconych tubach rezonansowych¹⁴⁶³, były też instrumentem małym, przenośnym¹⁴⁶⁴. Były wymieniane w wizytacjach pod koniec XVI w. i w pierwszej połowie XVII wieku.

Dekanat Nowa Góra:

wiz. 1598:

par. Olkusz: instrumentum musicum organum dictum sive Regal;

wiz. 1617:

par. Chechło: organum musicum Regale dictum;

par. Olkusz: organum musicum Regale dictum.

Drugą grupą instrumentów to **pozytywy**, zwane najczęściej *instrumentum musicum vulgo pozytyw* lub *organum vulgo pozytyw* lub innym podobnym wyrażeniem alternatywnie złożonym. W XVIII wieku używano tylko nazwy pozytyw. Dopóki nie wymieniony był pedał, trzeba przypuszczać, że dany instrument był rzeczywiście pozytywem. Wśród nich

¹⁴⁶¹ J. Gołos, *Polskie organy i muzyka organowa*. Warszawa 1972, s. 67.

¹⁴⁶² Parafia Słomniki, 1748.

¹⁴⁶³ J. Chwałek, *Budowa organów, część I-tekst*, Warszawa 1971, s. 200.

¹⁴⁶⁴ zob. Hasło Regal, w: MGG; *Słownik terminologiczny zabytków*, s. 150.

były pozytywy stałe (*fixo*) lub przenośne (*portatile*) oraz pozytywy szufladowe. Również organy przenośne trzeba zaliczyć do pozytywów¹⁴⁶⁵. *Organum parvulum* należy zaliczyć raczej do pozytywów.

wiz. 1644:

- par. Chechło: organum alias simplex positivum;
- par. Chrzanów: Musica Organa dictum positivum;
- Krzeszowice: instrumentum musicum vulgo Posytyw;
- par. Poręba Żegoty: organum Musicum vulgo Positiv dictum;

wiz. 1663:

- par. Chechło: organum alias simplex positivum;
- par. Liszki: Organum seu positivum;
- par. Przeginia: Organum musicale seu positivum;
- par. Sanka: positivum organum;

wiz. 1728:

- par. Chechło: Organum alias Pozytyw;
- par. Czernichów, kaplica św. Wawrzyna: Organum alias Pozytyw;
- par. Gorenice: Organum alias Pozytyw;
- par. Liszki: Organum alias Pozytyw;
- par. Płoki: Organum alias pozytyw;
- par. Poręba Żegoty: Organum alias Pozytyw;
- par. Przeginia: Organum alias Pozytyw;
- par. Regulice: Organum alias pozytyw;
- par. Rybna: Organum alias Pozytyw;
- par. Sanka: Organum alias Pozytyw;
- par. Tenczynek: organum alias Pozytyw;
- par. Trzebinia, kaplica w szpitalu dla ubogich: Organum alias Pozytyw;

wiz. 1748:

- par. Gorenice: Organumque Portatile vulgo Pozytyw;
- par. Jaworzno, wieś Jeleń: organum antiquum ordynata;
- par. Olkusz, kaplica św. Krzyża za miastem: Organum portatile;
- par. Płaza: Organo portatili, suggestus simpliciter elaboratus et depictus, tegmine carens, ambituum occupans;
- par. Przeginia: organum portante;

¹⁴⁶⁵ J. Chwałek, *Budowa organów*, s. 25.

par. Tenczynek, kaplica murowana we wsi: Organo portatili;

wiz. 1783:

par. Chechło: pozytyw z klawiaturą;

par. Krzeszowice: Pozytyw dobry o dwóch miechach , jeszcze nie malowany;

par. Morawica: dobry pozytyw o dwóch miechach;

par. Paczułtowice: miechy pozytywu w roku 1. ponaprawiać;

par. Poręba-Żegota: pozytyw prócz złych miechów dobry;

par. Rudawa: Pozytyw nadpsuty, ma dwa miechy;

par. Sławków: mały pozytyw ma dwa miechy;

Dekanat Proszowice

wiz. 1747:

par. Igołomia: pod pozytywem dwa miechy;

wiz. 1783:

par. Proszowice: pozytyw stojący;

Dekanat Skala:

wiz. 1630:

par. Niedźwiedź: instrumentum musicum positivum dictum;

wiz. 1727:

par. Skala, kaplica koło miasta: organum alias pozytyw;

par. Modlnica: organum alias pozytyw;

par. Irzmanowice: organum alias pozytyw;

par. Sułoszowa: organum alias pozytyw;

par. Niedźwiedź: organum alias pozytyw;

wiz. 1748:

par. Zielonki: organum majoris forma alias pozytyw 8 gł.;

par. Słomniki, kościół farny: *organo alias pułorganki* 10 gł. (nazwane w następnej wizytacji pozytywem); kaplica św. Doroty: *organum parvulum*;

wiz. 1783:

par. Chodów: pozytyw, pod którym dwa schowania;

par. Imbramowice, klasztor św. Norberta: 2 pozytywy szufladowe;

par. Tczyca: pozytyw z dwoma miechami;

par. Wysocice: pozytyw ze złymi miechami;

par. Zadroże: pozytyw ma dwa miechy.

Wśród wymienionych **pozytywów** znajdują się:

- organy alias pozytyw: (lub zwane podobnie): 25 x; są one wymieniane do roku 1727;
- pozytyw przenośny: 5 x,
- organy starego typu budowy (starego porządku)- 1x, być może znaczyło to starą formę budowy pozytywu, bez możliwości powiedzenia, na czym to miało polegać,
- pozytyw z miechami - 10 x, w siedmiu przypadkach były to dwa miechy,
- pozytyw, pod którym dwa schowania - 1x, prawdopodobnie było to miejsce na miechy,
- pozytyw z klawiaturą - 1 x, chodzi najprawdopodobniej o klawiaturę manualową, ponieważ ten sam wizytujący w innej parafii używa poprawnie nazwy: pedał,
- pozytywy szufladowe - 2 x, jako specjalna forma pozytywu przenośnego z wysuwaną klawiaturą,
- pozytyw stojący - 1 x,
- organum majoris forma alias pozytyw 8gł. - 1 x,
- organum parvulum - 1 x, z powodu swej małości wydaje się, że to raczej pozytyw,
- organo alias półorganki, mające w prospekcie piszczałki 8 stopowe¹⁴⁶⁶ zaliczyłabym do pozytywów.

Do grupy **organów** należy zaliczyć instrument z pedałem. Pozytyw z pedałem to organy. Instrument określony tylko jednym wyrażeniem: organy -zaliczam do organów, pozytywy wielkości 12 i 15 głosów to w tamtych czasach stosunkowo duże instrumenty, które miały być może pedał, który nie został wymieniony. Należy uznać je za organy.

Dekanat Nowa Góra:

wiz. 1748:

par. Babice, organum fixum,

par. Chechło: organum fixum,

par. Czernichów: Organoque plumbeo,

par. Jaworzno: organo fixo,

par. Krzeszowice: organoque fixo,

¹⁴⁶⁶ J. Gołos, *Polskie organy i muzyka organowa*, s. 67.

par. Płoki: Organo fixo,
par. Poręba Żegoty: organo fixo,
par. Regulice: Organo fixo,
par. Rybna: organoq[ue] fixo,
par. Sonka: organum fixum, reparatum portans,
par. Zalas: Organum fixum,

wiz. 1783:

par. Babice: organ z bębniem i pedałem,
par. Libiąż: w pierwszym roku postara się o sporządzenie miechu organ,
par. Olkusz: Organy przy których pozytyw, posiadające 8 miechów,
par. Sławków: większy pozytyw z pedałami i 4 miechami,

dekanat Proszowice:

wiz. 1747:

par. Ruszcza; organy dwoiste,
par. Raciborowice: organy starodawne przerabiane z 11głosowych na 12 głosowe przez terażniejszego rektora,
par. Luborzycza: pozytyw z pedałami,

wiz. 1783:

par. Ruszcza: organy z pedałem, z 3 starymi miechami do naprawy, w środku organów okno zrobione z prostych szyb, w ołów oprawione, z kratą żelazną i okiennicami,

dekanat Skala:

wiz. 1727:

par. Imbramowice: organy stojące,

wiz. 1748:

par. Bolechowice: pozytyw 12 gł, wielki formą i strukturą,
par. Giebułtów: organum alias pozytyw 15 gł,

wiz. 1783:

par. Jangrot: organy z dwoma miechami,

Wśród wymienionych **organów** znajdują się:

- Organy *fixum, fixo* (stałe): 11 x,
- pozytyw z pedałami 1 x,
- pozytyw z pedałem i 4 miechami 1 x,
- organy z miechami 1 x,

- organy z dwoma miechami 1 x,
- organy z trzema miechami 1x,
- pozytyw 12 gł. wielki formą 1 x,
- organum alias pozytyw 15 gł 1 x,
- organ z bębniem i pedałem 1 x,
- organoque plumbeo 1 x, (wykonane z „ołowiu”¹⁴⁶⁷),
- organy przerabiane z 11gł na 12 gł,
- organy, przy których znajdował się pozytyw i 8 miechów (chodzi o organy w Olkuszu i jego pozytyw umieszczony w balustradzie chóru),
- organy dwoiste w parafii Ruszcza, wy tłumaczenie tego znajdziemy przy opisie organów z następnej wizytacji, w której okno na chórze przedzielało instrument na dwie części, miał on trzy miechy umieszczone w kalkowni.

Wśród instrumentów dających się zidentyfikować jako organy lub pozytyw przeważa forma pozytywu (49), potem następują organy (22) i regał (3).

1.7 Stan zachowania

Stan zachowania instrumentów muzycznych na badanym terenie można spróbować ustalić z pomocą skąpych opisów i dopowiedzeń przymiotnikowych, które bywały umieszczane przy opisie organów. Wyróżniłam 5 grup kwalifikacyjnych o nazwie:

- 1) nowe,
- 2) dobre,
- 3) złe,
- 4) potrzebujące naprawy,
- 5) naprawione,

które pomogą nam zorientować się w liczbie instrumentów znajdujących się w konkretnym stanie zachowania. Organy *nadpsute* uważam za znajdujące się w złym stanie, jak również te wymagające wielkiej naprawy. *Przystojne* uznałam za dobre, *zakupione* powinny być jeszcze dobre, *częściowo zniszczone* zaliczam do potrzebujących naprawy.

Dekanat Nowa Góra

wiz. 1704:

¹⁴⁶⁷ Dotyczy piszczałek, które nie były ołowiane, ale stopem z cyny i miedzi, por. J. Chwałek, *Budowa organów*, s. 41.

par. Liszki: potrzebują naprawy;

par. Tenczynek: organy ułomne;

wiz. 1728:

par. Chrzanów: nowe organy;

par. Nowa Góra: organy naprawione;

par. Poręba Żegoty: organy częściowo zepsute;

par. Sławków: organy niedawno naprawiane;

wiz. 1748:

par. Babice: organy nowe;

par. Krzeszowice: potrzebują naprawy;

par. Morawica: organy antyczne, dobre;

par. Nowa Góra: organy rozstrojone, potrzebujące odnowy;

par. Olkusz: w wielu głosach źle brzmiące, piszczałki popsute lub ich częściowy brak, częściowo uszkodzone ozdoby;

par. Olkusz, kaplica Św. Krzyża za miastem: organy przenośne, potrzebujące wielkiej naprawy;

par. Paczultowice: zepsute, w głosach rozstrojone;

par. Płoki: organy stałe, w jednym głosie rozstrojone;

par. Poręba Żegoty: organy zreperowane;

par. Rudawa: wielkiej naprawy potrzebujące;

par. Trzebinia: organy rozstrojone;

par. Trzebinia, kaplica szpitalna: dekret: organy odnowić;

par. Zalas: organy potrzebujące naprawy;

wiz. 1783:

par. Chechło : pozytyw wyreperowany;

par. Czarniechów: pozytyw dobry;

par. Gorenice: pozytyw zły, dekret: pozytyw naprawić;

par. Jaworzno: pozytyw w kościele głównym zły,
w kaplicy pozytyw także wymagający naprawy;

par. Kościelec: dekret: zaleca odmalowanie chóru, organów i konfesjonału;

par. Krzeszowice: Pozytyw dobry, jeszcze nie malowany;

par. Morawica: Pozytyw dobry;

par. Nowa Góra: pozytyw naprawiony;

par. Olkusz: miechy popsute w wielkich organach, Pozytyw przy ołtarzu zły;

par. Olkusz, klasztor Augustynów: pozytyw mały dobry;
par. Paczułtowice: Pozytyw reperowany 10 lat temu;
par. Płoki: Pozytyw zreperowany;
par. Poręba-Żegota: prócz złych miechów dobry;
par. Przeginia: pozytyw zbyt stary;
par. Regulice: Pozytyw nadpsuty;
par. Rudawa: Pozytyw nadpsuty, drugi pozytywek w całe nie zdatny;
par. Sławków: pozytyw większy naprawy potrzebujący;
par. Sonska: pozytyw zreperowany;
par. Trzebinia: pozytyw w 2. roku naprawić;
par. Zalas: pozytyw potrzebuje dużej naprawy;
par. Cięgowice: pozytyw zły, w 2. roku naprawić
par. Gołonog: pozytyw w 3. roku naprawić.

Skąpa ilość informacji otrzymanych z wizytacji sprzed roku 1748 nie pozwala na wyliczenia procentowe ani inny rodzaj szacowania wyników związanych ze stanem organów. W kolejnych wizytacjach udział liczby opisanych organów do całkowitej liczby istniejących instrumentów wzrasta, ale rzadko przekracza 50 %, więc otrzymane wyniki nie dają pełnego obrazu badanego stanu utrzymania organów.

Przedstawiając uzyskane informacje w procentach można stwierdzić, że w dekanacie Nowa Góra w roku 1748 wśród 13 organów (na 32 istniejące) – jedno było „nowe”, jedno „dobre”, jedno opisano jako „naprawione”. Sumując - organy w dobrym stanie tworzyły 23% wszystkich instrumentów, o których mamy dane na temat ich stanu zachowania. Jako „złe” określonych zostało 4, co stanowiło 31% tych instrumentów. Jako „potrzebujących naprawy” było 6, co daje 46%. Wśród wszystkich instrumentów wynosiło to 23% dobrych i 77% złych i potrzebujących naprawy.

Wizytacja z roku 1783 (34 stwierdzonych organów) przekazuje informacje, że na 24 instrumenty 5 było dobrych, co stanowi 21%, 5 naprawionych (21%), 6 potrzebujących naprawy (25%), 8 w złym stanie (33%). Nie stwierdzono żadnego nowego instrumentu. Licząc razem mamy 42% instrumentów zdolnych do grania, a 58% były raczej nienadające się do użycia.

Dekanat Proszowice:

wiz. 1629:

par. Wawrzeńczyce: organy nowe;
par. Ruszcza: organy złe, w środku popsute;

wiz. 1728:

par Bierków: dobre;
par. Czulice: organy zakupione;
par. Koniusza: zepsute;
par. Luborzycza: dobre ;
par. Pobiednik: dobre;
par. Poborowice: częściowo zniszczone;
par. Proszowice: potrzebujące naprawy;

wiz. 1747:

par. Ruszcza: dobre;
par. Górka: jeden głos popsuty;
par. Igołomia: wszystko nowe;
par. Wawrzynczyce; dobre;
par. Raciborowice: całe wyremontowane;
par. Proszowice, kościółek przyszpitalny: zepsute;
par. Pleszów: nowo wyreperowane;

wiz. 1783:

par. Proszowice: pozytyw niedawno zreperowany;
kaplica należąca do Fary: pozytywek dobry;
par. Niegardów: pozytyw stary, zły;
par. Dalewice: zły;
par. Bierków: zdezelowany;
par. Więclawice: dobry;
par. Raciborowice: rok temu reperowany;
par. Górka: dobry;
par. Pobiednik: stary;
par. Igołomia: świeżo reperowany, dobry;
par. Wawrzeńczyce: pozytyw dobry, pozytywek popsuty;
par. Poborowice: popsuty.

W dekanacie Proszowice w roku 1728 na 13 parafii z organami 7 zostało opisanych, z czego 4 były dobre (57%), 2 potrzebujące naprawy (30%), a jedno popsute (13%).

W roku 1747 również tylko przy 7 instrumentach na 19 został określony ich stan zachowania: 3 organy były dobre (43%), a po jednym należały do grupy: nowe (14%), złe, potrzebujące reperacji i naprawione. W roku 1783 na 19 organów określono przy 14-tu ich stan: nowych i potrzebujących naprawy nie stwierdzono, dobrych było 5 (36%), złych 6 (43%) i zreperowanych 3 (21%). Daje to w sumie organów dobrych do grania 57%, reszta nie nadawała się do użytku.

Dekanat Skała

wiz. 1618:

par. Słomniki: organy nowo poprawione;

wiz. 1663:

par. Jangrot: złe;

par. Skała: jest tylko 40 piszczałek;

par. Zielonki: wymagają strojenia;

wiz. 1727:

par. Ulina: organy dobre;

par. Srzeniawa: organy dobre;

par. Giebułtów: organy budowane na chór tego kościoła;

par. Smarzowice: organy zepsute, potrzebujące naprawy;

par. Modlnica: organum alias pozytyw popsuty;

par. Sułoszowa: organy zreperowane, drugie *organum alias pozytyw* są reperowane;

par. Wysocice: organy wymagają naprawy;

par. Iwanowice: organy wymagają naprawy;

par. Niedźwiedź: *Organum alias pozytyw* zepsuty;

wiz. 1748:

par. Czaple: organy potrzebują naprawy;

par. Giebułtów: *organum alias pozytyw* potrzebują wielkiej naprawy;

par. Grodzisko: organy bardzo stare, potrzebują naprawy;

par. Irzmanowice: organy potrzebują naprawy;

par. Jangrot: organy popsute;

par. Korzkiew: pozytyw na niższym chórze odnowiony;

par. Minoga: *organum alias pozytywek* potrzebuje naprawy;

par. Sieciechowice: *Organum alias Pozytyw* reperowane;

par. Skała: *organum alias pozytyw*: pewna część potrzebuje naprawy;

par. Słomki, kaplica publiczna: organki - nie zaniedbać naprawy;

par. Zielonki: *Organum alias pozytyw*: nowo reperowany ;

wiz. 1783:

par. Bolechowice: pozytyw potrzebuje naprawy;

par. Chodów: pozytyw nadpsuty, w 1. roku naprawić pozytyw;

par. Giebułtów: pozytyw potrzebuje zmiany niż naprawy;

par. Gołcza: pozytyw przystojny;

par. Imbramowice, klasztor św. Norberta: pozytyw szufladowy, nowo zreperowany;

par. Iwanowice: pozytyw zły, w 3. roku zakupić pozytyw;

par. Minoga: pozytyw zły, w 2. roku miechy i organy naprawić;

par. Słomniki: pozytyw dobry;

par. Smarzewice: pozytyw naprawy potrzebujący;

par. Srzeniawa: pozytyw nowo zreperowany;

par. Sułoszowa: pozytyw potrzebuje znacznej naprawy;

par. Tczyca: dwa miechy nadpsute, które należy w 1. roku zreperować;

par. Ułina: pozytyw zły;

par. Uniejów: pozytyw nadpsuty, należy przez sprzedaż sreber i koralii zakupić nowy pozytyw;

par. Wysocice: pozytyw ze złymi miechami.

W dekanacie Skąpa liczba organów z bliżej określonym stanem ich zachowania pozostawała również poniżej 50% w stosunku do wszystkich zanotowanych instrumentów. Podaję najważniejsze wyniki liczbowo i procentowo: w roku 1727 na 23 instrumenty 10 zostało bliżej określonych. Jako dobre – 3 (30%), naprawione – 2 (20%), potrzebujące naprawy – 3 (30%), złe – 2 (20%). W roku 1748 na 30 instrumentów przy 11 posiadamy informacje o stanie ich zachowania. Można było je zakwalifikować jako: naprawione – 3 (27%), potrzebujące naprawy – 6 (55%), złe – 2 (18%). W wizytacji z 1783 roku na 32 instrumenty posiadamy o 15-tu informacje o ich stanie zachowania: 2 – dobre (13,3%), 2 – naprawione (13,3%), 3 – potrzebujące naprawy (33,3%), 6 – złych (40%). W roku 1727 mamy równowagę między instrumentami nadającymi się do grania a popsutymi (50 : 50). W następnych wizytacjach występuje znaczna przewaga organów złych i popsutych do zreperowanych. Zarówno w roku 1748 jak i 1783 wynosi ona 73% do 27%.

Poniższe zestawienie dotyczące wszystkich dekanatów razem i wszystkich wizytacji, które zawierają informacje na ten temat, pomoże zorientować się, ile instrumentów znajduje się w danej grupie.

nowe: 7, dobre: 32, naprawione: 21, potrzebujące naprawy: 47, złe: 44.

Procentowo organy w złym stanie technicznym (złe i potrzebujące naprawy) stanowiły (44+47): $151 \times 100 = 60\%$. Instrumenty nowe, dobre i naprawione stanowiły razem: $(7+32+21) : 151 \times 100 = 40\%$ uwzględnionych instrumentów. Mimo, że grupa instrumentów oznaczona jako zła i potrzebująca naprawy stanowi tu większość, trzeba mieć na uwadze, że nie były to wszystkie instrumenty. Pozostała jeszcze duża grupa, posiadająca tylko dane dotyczące ilości głosów. Liczba instrumentów z dookreśleniem opisującym ich stan techniczny to 151, co stanowi 61 % całkowitej liczby wszystkich instrumentów z XVIII wieku, która wynosi 249. Nie są to, jak przedstawiłam powyżej, liczby absolutne z powodu brakujących danych. Można tylko przypuszczać, że prawdopodobnie większość instrumentów używanych w kościołach badanych dekanatów znajdowało się w niedostatecznym stanie technicznym.

1.8 Inne szczegóły:

Dekanat Nowa Góra:

wiz. 1617:

par. Olkusz: budowane są nowe organy dziełem i kosztem panów konsulów, które mają być w przeciągu roku ukończone;

par. Racławice: organy małe, przed dwoma laty z jałmużn zakupione;

wiz. 1644:

par. Rybna: Ogrodnik Albertus Mach zapisał 200 florenów na organy, których jeszcze nie odzyskano od dłużników;

wiz. 1748:

w parafii Liszki organy zostały zakupione przed 7 laty;

wiz. 1783:

parafii Liszki ma być podarowany instrument od najjaśniejszego Króla, przez ręce Kantora Katedralnego;

wiz. 1783:

par. Chechło: pozytyw od rządcy wyreperowany, z klawiaturą;

par. Nowa Góra: pozytyw od rządcy wyreperowany;

par. Przeginia: w przeciągu roku należy sprawić organy za 200 zł, dane dawno od Katarzyny Bartyżkowej;

Dekanat Proszowice:

wiz. 1728:

par. Czulice: organy alias pozytyw 8-głosowy, zakupiony przez obecnego rektora;

par. Pobiednik: organy zakupione przez terażniejszego rektora;

par. Raciborowice: organy 11głosowe przerabiane przez terażniejszego rektora kościoła na 12 głosowe i całe wyremontowane¹⁴⁶⁸;

wiz. 1783:

par. Raciborowice: organy przed rokiem reperowane;

Dekanat Skala:

wiz. 1663:

par. Czaple: dziedzic obiecał, że sprawi organy lub pozytyw za swoje pieniądze;

wiz. 1748:

par. Bolechowice: organy 12 gł. zakupione w 1673 r.;

wiz. 1783:

par. Uniejów: z powodu *nadpsutego* pozytywu nakazuje dekret sprzedać srebro i korale, aby zakupić nowy pozytyw.

Na tych przykładach widzimy, że:

- instrument mógł kupić rektor kościoła;
- osoby prywatne mogły przekazać odpowiednią sumę na ich zakup;
- na nabycie organów zbierano datki;
- był on królewskim podarunkiem dla parafii;
- instrument mógł za swoje pieniądze zakupić dziedzic wsi;
- gdy parafia była biedna, pozwalano jej sprzedać srebra i inne wota, aby kupić pozytyw; - osoby zarządzające majątkiem kościelnym mogły zdecydować o kupnie organów do kościoła.

Ciekawe są dane z podanym rokiem zakupu organów, co skłania do sprawdzenia, czy instrument z tego wieku/roku w dalszym ciągu znajduje się w danym kościele.

¹⁴⁶⁸ Wydaje się to niemożliwe. Mogło to być urządzenie dodatkowe, np. tremulant lub tympan.

Również podana wysokość sumy pieniężnej, która była przeznaczona na zakup instrumentu budzi zainteresowanie. Można obliczyć ich równowartość w dzisiejszych złotychkach, ale czy będzie można uzyskać stwierdzenie, czy obecnie za uzyskaną sumę byłby możliwy zakup nowego instrumentu? W rozdziale o uposażeniu organistów i kantorów przedstawiam możliwość przeliczenia marek i florenów na dzisiejsze złote polskie.

2. Synteza badań odnośnie do organistów i kantorów

2.1 Liczba organistów i kantorów

Omawiając liczbę organistów wymienionych w wizytacjach, należy również powiedzieć o istnieniu rektora szkoły i spełnianiu przez niego innych funkcji, jak np. kantora czy organisty.

W czasie wprowadzania i upowszechniania się organów w parafiach istnieli i działali w nich *rectores scholae*, którzy ucząc dzieci śpiewali z nimi na mszach, wykonując również funkcję kantora. Nazywani byli niekiedy *scholirega*¹⁴⁶⁹ lub *magister scholae*. Zapewne też oni spełniali początkowo funkcję organistów, jeżeli tylko umieli obsługiwać zainstalowany w kościele instrument. Do nowo zakupionych organów zatrudniano „prawdziwego” organistę, który bywał wspomagany w swej pracy przez kantora. Często organista wykonywał jednocześnie funkcje kantora, nauczyciela, zakrystiana. Miał on do swojej dyspozycji dom, ogród, budynki gospodarcze, pieniężną zapłatę lub dodatkowo plony z pewnego areału ziemi. Wizytacje łacińskie nazywają organistę (*vero*) *organario*, *organarius*, *magister organorum*, *magister organum*, język polski używa tylko jednego słowa: *organista*. Niedokładność w pisaniu wizytacji (co można stwierdzić na podstawie porównania danych z wizytacji i Tabel Załuskiego) sprawia, że obliczenia dotyczące liczby organistów i organów należy ze sobą łączyć i uzupełniać, co ma w tym wypadku całkowite uzasadnienie.

Kantor po łacinie to *cantor*, nie znalazłam w wizytacjach innego określenia. W czasie, w którym parafia nie posiadała instrumentu muzycznego, prowadził on śpiew w świątyni, razem ze scholą, z wikarym lub sam z ludem. W razie braku nauczyciela parafialnego mógł też przejąć tę funkcję, jak również być kościelnym, dzwonnikiem, wpisywać dzieci do ksiąg chrztu. Mieszkał on najczęściej przy parafii, w domu udzielonym mu przez proboszcza,

¹⁴⁶⁹ [http://genopedia.pl/inex.php?title=S%C5%82ownik_zawod%C3%B3w_%C5%82ac.-pol.nauczyciel \(dosłownie zarządca szkoły\), Nowa Góra 1663, AV 8; Tenczynek 1704, AV 15.](http://genopedia.pl/inex.php?title=S%C5%82ownik_zawod%C3%B3w_%C5%82ac.-pol.nauczyciel%20(dos%C5%82ownie%20zarz%C4%85dca%20szko%C5%82y),%20Nowa%20G%C3%B3ra%201663,%20AV%208;%20Tenczynek%201704,%20AV%2015.)

otrzymywał zapłatę pieniężną lub też dodatkowo wynagrodzenie w naturze. Gdy pojawiał się w parafii organista, kantor współpracował z nim. Organista był osobą stojącą wyżej w hierarchii od kantora. Wyrażało się to często, choć nie zawsze, w wysokości uposażenia. Wymieniony w wizytacji dom organisty, kantora czy rektora szkoły wskazywał najprawdopodobniej też na istnienie osoby w nim mieszkającej. W innym wypadku zamieszczona była najczęściej informacja o jego braku.

2.1.1. Dekanat Nowa Góra

Do roku 1663 wymieniany był w większości parafii znajdujący się tam dyrektor szkoły, posiadający dom i uposażenie. Jeśli więc dany kościół posiadał instrument, a nie wymieniono organisty, był on osobą grającą na tym instrumencie.

W pierwszej wizytacji z roku 1598 (AV Cap 65) wymieniono 4 kantorów: dwóch w parafii Morawica, jednego w Olkusz, jednego w Rudawie. Z parafii Sławków mającej organy przekazano wiadomość tylko o rektorze szkoły, który prawdopodobnie na nich grał.

Z drugiej wizytacji z roku 1598 (AV Cap 17) mamy wiadomości o 3 kantorach: o jednym w Rudawie, dwóch w Morawicy. W parafiach posiadających organy: Olkusz i Sławków wymieniono tylko rektora szkoły, zaś z parafii Chrzanów mimo występowania organów nie podano informacji o rektorze szkoły, ani o żadnym innym słudze kościelnym, wobec czego nie można stwierdzić, kto na nich grał.

Wizytacja z roku 1602 przynosi pierwszą wzmiankę o organiście: w parafii Sławków znajdowały się organy oraz ustalona była opłata dla *magistra organorum*. Ponieważ organisty od jakiegoś czasu nie było, polecono niezwłocznie zatrudnić taką osobę. Parafia Chrzanów nie miała aktualnie organów, nie było też organisty, na którego opłacanie przeznaczona była fundacja z ziemi. W parafii Olkusz znajdowały się organy oraz następujący *ministri ecclesiae*: rektor szkoły, kantor i *magister organorum*. W parafiach Babice, Czernichów i Morawica wymienieni zostali kantorzy.

W wizytacji z roku 1617 tylko w parafii Raclawice wymieniono oprócz organów organistę, zaś w parafii Olkusz znajdowały się organy, rektor szkoły i *prawdziwi kantorzy*. W parafii Chechło oprócz organów znajdujemy informację o rektorze szkoły, a w parafii Chrzanów mającej organy (powinien być też więc organista), istniała również fundacja z ziemi dla kalkancisty. W parafiach Krzeszowice i Morawica znajdował się jeden kantor.

W wizytacji z roku 1644 zwiększyła się liczba organów istniejących w parafiach, zwiększyła się też liczba organistów, nie zawsze wymienionych bezpośrednio. Czasami była

tylko informacja o ich domu. Organy i organista zostali wymienieni w parafiach: Babice, Chrzanów, Olkusz, Poręba, Rudawa. W parafii Sławków oprócz organów mamy informację o domu organisty. W parafiach: Chechło, Raclawice były organy oraz rektor szkoły, który z pewnością wykonywał funkcję organisty. W Morawicy nie przekazano wiadomości o organach, ale o domu organisty. Można by więc przyjąć, że znajdował się tam organista i jakiś instrument. Kantor występował w parafii Olkusz.

W wizytacji z roku 1663 w następujących parafiach posiadających organy wymieniono organistę: w Babicach organistę i kantora, w Rudawie organistę. Organy i rektor szkoły byli w parafiach: Chechło, Chrzanów, Jaworzno, Liszki, Olkusz (gdzie również znajdował się kantor), Poremba, Przegonia, Raclawice. Organistę wymieniono też w parafiach, w których nie podano informacji o organach: Morawica i Rybna. W 4 parafiach mających organy nie wspomniano o żadnej osobie, która mogłaby na nich grać: Czernichów, Krzeszowice, Sosnka, Trzebinia.

W roku 1704 zostały zwizytowane tylko 4 parafie, a w trzech z nich wymieniono organy. Parafia Czernichów posiadała organy i organistę, w parafii Liszki rektor szkoły był jednocześnie organistą. W parafii Tenczynek na organach być może grał jedynie wymieniony *scholirega*¹⁴⁷⁰.

Wizytacje z wieku XVIII dokumentują znaczne zmiany, jeśli chodzi o obecność organistów w parafiach.

W wizytacji z 1728 r. na 26 zwizytowanych parafii dwie nie zawierały informacji o organiście¹⁴⁷¹, chociaż w par. Olkusz znajdował się on na pewno, z powodu istniejących 32-głosowych organów. Wymieniony został poza tym 6x kantor¹⁴⁷², 2x kalikancista¹⁴⁷³, 2x rektor szkoły¹⁴⁷⁴ i 1x dzwonnik¹⁴⁷⁵. Przy parafii Chrzanów podano imię i nazwisko organisty¹⁴⁷⁶ i kantora¹⁴⁷⁷.

Z wizytacji z roku 1748, a zwłaszcza przez informacje zawarte w Tabelach Załuskiego, dysponujemy nie tylko liczbą organistów, kantorów i innych sług kościelnych, ale także zostały podane nam ich imiona, nazwiska oraz czasem inne dane osobowe jak wiek i lata służby.

¹⁴⁷⁰ Nauczyciel.

¹⁴⁷¹ Kościelec, Olkusz.

¹⁴⁷² Babice, Chrzanów, Czernichów, Morawica, Rudawa, Trzebinia.

¹⁴⁷³ Chrzanów, Sławków.

¹⁴⁷⁴ Chrzanów, Sławków.

¹⁴⁷⁵ Sławków.

¹⁴⁷⁶ Matthias Zawadzki.

¹⁴⁷⁷ Matthias Kowalski.

W wizytacji z roku 1748 na 26 zwizytowanych parafii wszystkie posiadały organistę, było też ośmiu kantorów¹⁴⁷⁸ i jeden rektor szkoły¹⁴⁷⁹. Jeden organista był równocześnie nauczycielem¹⁴⁸⁰ i tak samo czynił jeden kantor¹⁴⁸¹. Parafia Trzebinia została zwizytowana, ale nie uwzględniono jej w Tablicach Załuskiego (przez co nie mamy danych osobowych organisty i kantora), parafia Sławków została niezvizytowana, co napisano w załączniku wizytacji. Stało się to być może dlatego, że ostatnia jej spóźniona wizytacja odbyła się w roku 1742, a nie w 1728 r.

Wizytacja z roku 1783 obfituje wiadomościami na temat organistów, kantorów, podaje imię i nazwisko sług kościelnych oraz szczegółowe opisy ich domów.

Na 31 zwizytowanych parafii w trzydziestu znajdował się organista¹⁴⁸² (w dwóch parafiach było ich dwóch¹⁴⁸³) oraz trzy parafie miały swoich kantorów¹⁴⁸⁴.

Poniższa tabelka przedstawia liczbę kantorów i organistów oraz rektorów szkoły wykonujących funkcję organisty w dekanacie Nowa Góra:

Dekanat Nowa Góra	Kantor	Organista	Rektor szkoły
1598 AV Cap 65	4		1
1598 AV Cap 17	3		2 (+1?)
1602	4	1(+1 jeszcze nie zatrudniony w par. Sławków)	
1617	2 (+ kantorzy w par. Olkusz)	1+ 1?	2
1644	1	7	2
1663	2	4	8
1704		1	2
1728	6	25	1
1748	8	26	
1783	3	30	

¹⁴⁷⁸ Babice, Chrzanów, Czernichow, Morawica, Olkusz, Poręba Żegoty, Rudawa, Trzebinia.

¹⁴⁷⁹ Chrzanów.

¹⁴⁸⁰ Nowa Góra.

¹⁴⁸¹ Babice.

¹⁴⁸² Tylko w par. Czerna nie wymieniono organisty ani organów.

¹⁴⁸³ Chrzanów, Jaworzno.

¹⁴⁸⁴ Babice, Morawica, Rudawa.

Można więc powiedzieć, że w wieku XVIII grę na organach wykonywali wyłącznie organiści znajdujący się przy każdej parafii. Urząd kantora był najbardziej rozpowszechniony w pierwszej połowie XVIII wieku, następnie nie spełniał już większej roli.

2.1.2. Dekanat Proszowice

W tym dekanacie w okresie do połowy XVII wieku najwięcej informacji o sługach kościelnych dotyczyło rektorów szkół.

Wizytacja z roku 1598 tylko z parafii Proszowice zawierała informacje na temat *organum magister fundatus*. Oznaczało to obecność osoby wykształconej w grze na organach, na której uposażenie została stworzona fundacja. Organów niestety nie wymieniono, należy jednak przyjąć, że instrument muzyczny należał do wyposażenia parafii. Przy trzech kościołach znajdował się kantor¹⁴⁸⁵, którym był prawdopodobnie rektor szkoły, bowiem wynagrodzenie wymieniono w jednej sumie dla rektora i kantora, dom zaś posiadał tylko rektor szkoły.

W wizytacji z roku 1614 wymieniono dwa instrumenty: w kościele Proszowice grał na nich *organario*, zaś w kościele Ruszcza rektor szkoły.

W wizytacji z 1618 roku w czterech parafiach znajdowały się organy: Igołomia, Raciborowice, gdzie grał na nich *organario*, Proszowice - *veri Organarius*, Ruszcza - *Magistro seu organari*, był więc nauczycielem grającym na organach. W parafii Zembocin rektor szkoły ze swoimi śpiewakami (uczniami) udzielał się jako kantor, za co dostawał zapłatę.

W wizytacji z 1629 roku sześć parafii posiadało organy: w parafii Luborzyca nie został wymieniony organista ani rektor szkoły, więc nie wiadomo kto na nich grał. W parafii Mogiła nauczyciel szkoły przejął funkcję organisty. W parafii Proszowice i Wawrzeńczyce istniał *organario*, w Raciborowicach byli *organario vero* oraz kantor. W Ruszczy wymieniono tylko rektora szkoły, który wobec tego działał również jako organista.

¹⁴⁸⁵ Igołomia, Wawrzeńczyce, Żębocin.

Wizytacja z roku 1728 zawiera informację, że na trzynastu parafiach posiadających organy w dwunastu był zatrudniony *organarius*¹⁴⁸⁶, w parafii Bierków nie został wymieniony żaden sługa kościelny, wobec tego nie można ustalić, kto na nich grał. W siedmiu parafiach¹⁴⁸⁷ działał u boku organisty kantor.

Wizytacja z roku 1748 przekazuje informacje o danych osobowych sług kościelnych, ich imiona, nazwiska, lata służby, zapłatę, dom. Na 21 kościołów mających organy przy 18 znajdują się informacje o organistach czy kantorach. W parafiach Igołomia i Wawrzeńczyce rektor szkoły był organistą, w parafiach Pleszów, Grabie, Pobiednik, Poborowice organista wykonywał również funkcję kantora i nauczyciela. Siedem parafii¹⁴⁸⁸ posiadało kantora i organistę. W parafii Dalowice nie wymieniono żadnego sługi kościelnego, który by mógł grać na organach. W Raciborowicach polecono poszukać i zatrudnić nowego kantora, ponieważ tradycyjnie w tej świątyni śpiew upiększał liturgię. W dwóch kaplicach szpitalnych mających organy grał z pewnością organista z głównego kościoła (Wawrzyńczyce, Proszowice).

Wizytacja z roku 1783 przekazuje nam informacje o sługach kościelnych, przede wszystkim organistach i kantorach wraz z ich danymi osobowymi. Z 19 zwizytowanych kościołów w 17 występował organista¹⁴⁸⁹. W parafii Dalewice mającej organy nie został wymieniony żaden sługa kościelny, a w kaplicy Św. Trójcy w kościele Proszowickim grał przypuszczalnie organista z głównego kościoła. Z kościoła cystersów w Mogile informacji o organach jak i organiście brak. W sześciu kościołach działał kantor¹⁴⁹⁰, zaś w innych trzech żałowano, że nie ma kantora, ani rektora szkoły¹⁴⁹¹. W parafii Niegardów organista był równocześnie kościelnym i rektorem szkoły, w Raciborowicach spełniał on jednocześnie funkcję kościelnego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę kantorów, organistów oraz rektorów szkoły wykonujących funkcję organisty w dekanacie Proszowice:

Dekanat	kantor	organista	rektor szkoły
Proszowice			
1598	3	1	
1614		1	1

¹⁴⁸⁶ Czulice, Górka, Koniusza, Luborzycza, Niegardów, Pleszów, Pobiednik, Poborowice, Proszowice, Raciborowice, Ruszcza, Więclawice, Żębocin.

¹⁴⁸⁷ Koniusza, Luborzycza, Niegardów, Poborowice, Proszowice, Więclawice, Żębocin.

¹⁴⁸⁸ Koniusza, Luborzycza, Niegardów, Proszowice, Ruszcza, Więclawice, Żębocin.

¹⁴⁸⁹ Bierków, Czulice, Górka, Igołomia, Koniusza, Luborzycza, Mogiła, Niegardów, Pleszów, Pobiednik, Poborowice, Proszowice, Raciborowice, Ruszcza, Wawrzeńczyce, Więclawice, Żębocin.

¹⁴⁹⁰ Koniusza, Pleszów, Proszowice, Ruszcza, Wawrzeńczyce, Więclawice.

¹⁴⁹¹ Bierków, Pobiednik, Żębocin.

1618	1	4	
1629	1	3	2
1728	7	12	
1748	7	18	2
1783	6	17	

2.1.3. Dekanat Skala

Wizytacje do połowy XVII wieku zawierają najwięcej informacji o obecności rektora szkoły w parafiach. Organista lub kantor należeli do wyjątków.

W wizytacjach 1598 (AV Cap 65) i 1598 (AV Cap 15) wszystkie 24 zwizytowane parafie posiadały rektora szkoły, do jednej przyjeżdżał kantor z zewnątrz¹⁴⁹², 5 parafii było sprofanowanych lub zniszczonych¹⁴⁹³. W parafiach Jangrot i Słomniki na organach grał przypuszczalnie obecny rektor szkoły, ponieważ nie wymieniono w nich organisty.

Wizytacja z 1610 r. zawiera tylko jedną informację o fundacji dla organisty w Jangrocie, 20 parafii zostało niez wizytowanych, a z 7-miu nie została nam przekazana żadna wiadomość o sługach kościelnych. Również w parafii Zielonki posiadającej organy nie wymieniono osoby grającej na nich. Należy jednak przypuszczać, że osoba taka była.

W wizytacji z roku 1618 w 24 parafiach został wymieniony rektor szkoły, między innymi w parafii Słomniki mającej organy. Przy trzech kościołach pracował kantor¹⁴⁹⁴.

W wizytacji z roku 1630 przy opisie 26 kościołów nie znajdujemy informacji o organistach, nawet w tych trzech, mających organy¹⁴⁹⁵. Jednej parafii nie zwizytowano, ponieważ pleban niedawno zmarł na zarazę¹⁴⁹⁶. Rektora szkoły odnajdujemy w Skale (nie było tam organów), w Prandocinie pełnił on funkcję kantora. Jest sprawą widoczną, że brakuje informacji, które zwykle były przekazywane w innych wizytacjach. Zależało to od wizytującego i jego skryby.

W wizytacji z roku 1663 na 30 zwizytowanych parafii w 20 znajdujemy informacje o obecności rektora szkoły, z których ten z parafii Iwanowice był też organistą (nie wspomniano o organach). W 13 parafiach zostało potwierdzone istnienie organów, w czterech z nich pracowali organiści¹⁴⁹⁷, zaś w pozostałych siedmiu grali na organach rektorzy

¹⁴⁹² Chodów.

¹⁴⁹³ Iwanowice, Korzkiew, Sąspów, Sułoszowa, Wysocice.

¹⁴⁹⁴ Goszcza, Iwanowice, Niedźwiedź.

¹⁴⁹⁵ Jangrot, Niedźwiedź, Słomniki.

¹⁴⁹⁶ Zadroże.

¹⁴⁹⁷ Jangrit, Korzkiew, Niedźwiedź, Prandocin, Słomniki.

szkoły¹⁴⁹⁸, a w parafiach Sieciechowice i Ulina nie wymieniono żadnego sługi kościelnego, mimo obecności organów.

W wizytacji z roku 1727 roku na 29 zwizytowanych kościołów w 15-tu wzmiankowano obecność organistów¹⁴⁹⁹, z których ten z parafii Zielonki pełnił dodatkowo funkcję kantora. W parafii Tczyca organistą był rektor szkoły. Wymieniono też 4 kantorów w parafiach mających już organistów¹⁵⁰⁰, zaś z 9 parafii brak informacji o organistach, mimo znajdujących się tam instrumentów muzycznych¹⁵⁰¹.

W wizytacji z roku 1748 na 31 zwizytowanych kościołów w 30-tu znajdujemy informację o organiście. Kościół w Naramie należał do Ojców Karmelitów, dlatego nie został uwzględniony w Tabelach Załuskiego, nie przekazano też w wizytacji żadnych informacji o służbie kościelnej z tej parafii. W 22 pozostałych parafiach podano imię i nazwisko organisty, czasami jego wiek i lata służby¹⁵⁰². Z ośmiu parafii, z których nie znamy danych osobowych organisty, jego obecność udokumentowuje fakt płacenia mu za jego pracę¹⁵⁰³, opis jego domu¹⁵⁰⁴, obecność organów w parafii¹⁵⁰⁵. Dwie parafie nie miały własnego organisty, dlatego tymczasowo pomagali w nich organiści z innych parafii¹⁵⁰⁶. Kantor znajdował się w parafii Niedźwiedź i Sieciechowice.

Wizytacja z roku 1783 zawiera wiadomości o organistach, podając ich imię, nazwisko, wiek, lata służby, opis domu i tylko jeden raz zapłatę za dodatkowe obowiązki¹⁵⁰⁷. Przy kościele Grodzisko i Narama nie wymieniono żadnych tak zwanych *ministri ecclesiae*.

W Grodzisku rządził bardzo niedbały prebendarz, a Narama należała do Karmelitów Krakowskich nie mających funduszu na kościół. W parafii Ulina stwierdzono brak organisty, może z powodu już zrujnowanego domu, który nie nadawał się do dalszego zamieszkania. W pozostałych 28 kościołach pracowali organiści. Dwa kościoły zatrudniały kantorów¹⁵⁰⁸, zaś w kościele klasztoru imbramowickiego działała jedna kantorka i dwie podkantorki.

Poniższa tabela przedstawia liczbę kantorów, organistów oraz rektorów szkoły wykonujących funkcję organisty w dekanacie Skała:

¹⁴⁹⁸ Bolechowice, Minoga, Smarzewice, Srzeniawa, Sułoszowa, Tczyca, Zielonki.

¹⁴⁹⁹ Biały Kościół, Giebułtów, Goszcza, Imbramowice, Iwanowice, Korzkiew, Modlnica, Niedźwiedź, Sąspów, Skała, Sułoszowa, Uniejów, Wysocice, Zadroże, Zielonki.

¹⁵⁰⁰ Biały Kościół, Iwanowice, Niedźwiedź, Uniejów.

¹⁵⁰¹ Chodów, Czaple, Gołcza, Irzmanowice, Jangrot, Słomniki, Smarzewice, Srzeniawa, Ulina.

¹⁵⁰² Biały Kościół, Bolechowice, Chodów, Czaple, Giebułtów, Gołcza, Imbramowice, Irzmanowice, Jangrot, Modlnica, Prandocin, Skała, Smarzewice, Srzeniawa, Sułoszowa, Tczyca, Ulina, Uniejów, Zadroże, Zielonki.

¹⁵⁰³ Goszcza, Korzkiew, Minoga, Niedźwiedź, Sieciechowice, Wysocice.

¹⁵⁰⁴ Słomniki.

¹⁵⁰⁵ Grodzisko.

¹⁵⁰⁶ Iwanowice, Sąspów.

¹⁵⁰⁷ Jangrod.

¹⁵⁰⁸ Iwanowice, Uniejów.

Dek. Skala	kantor	organista	rektor szkoły
1598 Av Cap 65	1		2
1598 AV Cap 15	1		2
1610		2*	
1618	3		1
1630	1		
1663		4	8
1727	4	15	1
1748	2	30	
1783	3+ 2 podkantorki	28	

* informacje pośrednie wskazują na istnienie organisty.

Można stwierdzić, że do połowy XVII wieku najważniejszą i prawie zawsze obecną w parafii osobą posługującą w śpiewie i często grającą na organach, był rektor szkoły.

W wieku XVIII grę na organach wykonywali wyłącznie organiści, znajdujący się przy każdej parafii. Urząd kantora był najbardziej rozpowszechniony w pierwszej połowie XVIII wieku. Był on jak gdyby drugą ręką organisty, udzielając się czasami także jako nauczyciel lub kościelny.

Od połowy XVII do końca XVIII wieku najważniejszym sługą kościelnym stał się organista, który wykonywał też inne funkcje przy świątyni, np. będąc kantorem, nauczycielem, kościelnym, dzwonnikiem.

2.2 Stan osobowy

Osoby służące przy kościele, tzw. *ministri ecclesiae*, były notowane imiennie dopiero od połowy XVIII wieku. Jedynym wyjątkiem jest parafia Chrzanów, rok 1728, dekanat Nowa Góra. Organistą był tam Matthias Zawadzki a kantorem Matthias¹⁵⁰⁹ Kowalski. Począwszy od wizytacji z roku 1747-1748, a zwłaszcza na podstawie informacji zawartych w Tabelach Załuskiego, które konsekwentnie umieszczają dane osobowe organistów i kantorów, możemy sporządzić listę imienną tych osób. Wizytacje te i Tabele Załuskiego pisane po łacinie, podają także w większości przypadków imiona w pisowni łacińskiej, np.: Adalbertus, Albertus,

¹⁵⁰⁹ Imiona napisane po łacinie, lub w pisowni niemieckiej, po polsku: Maciej.

Adamus, Andreas, Antonius, Atanasius, Bartholomeus, Blasius, Cancius, Casimirus, Franciscus, Gregorius, Isidorus, Joannes, Josephus, Laurentius, Lucas, Martinus, Mathias, Nicolaus, Paulus, Raphael, Sebastianus, Stanislaus, Thomas. Najwięcej razy występuje imię Joannes – 9x, następnie Josephus i Albertus – po 6x, Stanislaus – 4x, Antonius, Blasius i Franciscus – po 3x. Zdarzają się imiona pisane po polsku: Adam, Antoni, Baltazar, Gaspar.

W wizytacji z roku 1783 pisanej w całości po polsku, podawano imiona w brzmieniu polskim. Jan był imieniem najbardziej rozpowszechnionym (11x), następnie Józef (7x), Antoni (5x), Jakob, Michał, Tomasz, Stanisław, Woyciech (po 4x), Jędrzey lub Jędrzej (3x), Alexy, Ignacy, Grzegorz, Paweł, Piotr, Marcin, Maciey lub Maciej, Wawrzeniec (po 2x). Takie imiona jak: Adam, Alexander, Anastazy, Bonawentura, Dydak, Filip, Izydor, Karol, Romuald, Mikołaj, Onufry, Walenty wystąpiły tylko jeden raz.

Nazwiska organistów i kantorów w obydwu wizytacjach były zanotowane w brzmieniu polskim i większość z nich posiadała końcówki -ski, cki lub -icz. Świadczy to wprawdzie o polskości owych nazwisk¹⁵¹⁰, ale nie pozwala nam ustalić pochodzenia ludzi, noszących te nazwiska. Nie były one charakterystyczne tylko dla szlachty, chociaż uważano je za szlacheckie¹⁵¹¹. Do końca XIX wieku było możliwe przekształcenie i uszlachetnienie swych nazwisk przez zmianę lub dodanie końcówki -ski, co zależało tylko od dobrej woli pisarza gminnego¹⁵¹².

Wśród nazwisk wymienionych w wizytacji było wiele utworzonych odimiennie:

Adamski, Januszowski, Katarzeński, Pietruś, Piotrowski, Kasperkiewicz, Jędraszewski, Jasicki, Jasiński, Maciejowski, Michalski, Miroszewicz, Wojciechowski. Kilka było odprzymiotnikowych jak Miękiński, Nowakowski, Cichowski, a kilka odmiejscowych, co mogło oznaczać, że osoby pochodziły z tych miejscowości: Warszawski, Radziechowski, Radzichowski, Pruszeński.

Wiele nazwisk zostało utworzonych odrzeczownikowo: Miodkiewicz, Kamieński, Chuchrowski, Gaykowski, Kucharski, zwłaszcza dużo pochodziło od nazw zwierząt: Sroczyński, Wilczyński, Kozłowski, Ptasznicki, Zaiączkowski, Lisiewicz, Owczarkiewicz, Krolikowski, Sowicki. Są to nazwiska odapelatywne, czyli powstałe od wyrazów pospolitych, które utożsamiało się często z ludnością niższych klas społecznych¹⁵¹³. Nazwiska te mogłyby być przyczynkiem do głębszych studiów z onomastyki - dyscypliny językoznawczej, której przedmiotem badań są nazwy własne, zwane też onimami. Zwłaszcza przy rozszerzeniu

¹⁵¹⁰ J. Bystroń, *Nazwiska tzw. szlacheckie*. Kraków 1926, s. 21.

¹⁵¹¹ Tamże, s. 12.

¹⁵¹² Tamże, s. 13.

¹⁵¹³ https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Polskie_nazwiska-Wikipedia, wolna encyklopedia, (6.05.2022)

badanego obszaru i uwzględnieniu nazwisk duchownych i innych sług kościelnych – można by pozyskać z pewnością ciekawy materiał.

Godnym uwagi jest fakt, że w badanych wizytacjach niekiedy znajdujemy powtarzające się nazwiska, co znaczyłoby, że osoby je noszące należały do jednej rodziny.

Dekanat Nowa Góra: w 1748 r. w parafii Chechło organistą był Antonius Libski, zaś w roku 1783 Jędrzej Lipski, lat 48, który był prawdopodobnie synem poprzednika, na co wskazuje nazwisko, wprawdzie zmienione fonetycznie. W roku 1783 w parafii Tenczynek pracował Antoni Lipski, lat 54, prawdopodobnie syn Antoniusa Libskiego i brat Jędrzeja.

W roku 1748 w parafii Chrzanów kantorem był Matthias Kowalski, zaś w roku 1748 Tabele Załuskiego podają nazwisko kantora jako Mathias Nowalski. Być może zmieniona pierwsza litera nazwiska powstała przez pomyłkę i była to ta sama osoba.

W 1748 r. w parafii Krzeszowice wspomniany był Joannes Nowakowski, w roku 1783 Jan Nowakowski, mający przeszło 80 lat. Był to z pewnością ten sam organista.

W parafii Poręba Żegoty w roku 1748 organistą był Stanislaus Ptaznicki, a w roku 1783 Stanisław Ptaznicki, ur. 1710 r. Mimo różnej pisowni nazwisk można stwierdzić, że była to ta sama osoba.

W parafii Przegonia w 1748 r. pracował Gregorius Gaykowski, a w roku 1783 Jędrzej Gaykowski lat 80. Mogli to być bracia lub innego rodzaju krewni.

W parafii Rybna w 1748 roku organistą był Gaspar Kasperkiewicz, ojciec Jana Kasperkiewicza, lat 31, który w roku 1783 był od 3 lat organistą. Jego poprzednikiem był niejaki Rybiński, więc Jan nie objął służby bezpośrednio po ojcu, którego imię w wizytacji z roku 1783 brzmiało *Kasper*.

W 1783 r. w parafii Krzeszowice działał Jan Nowakowski, lat około 80, w par. Płoki Jozef Nowakowski, lat 62. Wiek wskazywałby na ojca i syna.

W roku 1783 w parafii Trzebinia pracował Jan Kanty Kossobucki, lat 36, w par. Zalas Alexander Kossobucki, lat 34. Według wieku mogli być braćmi. W parafii Sułoszowa, dekanacie Skała, organistą był Antoni Kosobucki, lat 28, będący z pewnością spokrewniony z Janem Kantym i Alexandrem Kossobuckim.

Dekanat Proszowice: w 1747 r. w parafii Górka organistą był Atanasius Radziechowski lat 23, w parafii Żębocin Blasius Radzichowski, pracujący od trzech lat. Nazwisko wykazuje tylko drobną różnicę. W roku 1783 w Żębocinie pracował Jan Radzikowski, mający 36 lat. Występuje duże podobieństwo w pisowni nazwiska i dlatego można przypuszczać, że osoby te należały do jednej rodziny.

W roku 1747 w parafii Koniusza Antonius Michalski przejął posadę kantora po zmarłym ojcu.

W parafii Bierków działał w roku 1747 Josephus Miękinski, w roku 1783 Ignacy Miękinski, lat 26. Tu prawdopodobnie urząd organisty przeszedł z ojca na syna.

W roku 1747 w parafii Igołomia organista nazywał się według wizytacji Adam Jasiński, według Tabel Załuskiego - Adamus Lasieński, zaś w wizytacji 1783 wymieniony jest Adam Lusieński, od 42 lat wykonujący zawód organisty. Był to z pewnością ten sam człowiek.

W parafii Luborzyca organistą był Jozef Zaiączkowski, lat 45, a w parafii Ruszcza kantorem Felix Zaiączkowski, lat 25. Mogli to być ojciec i syn.

W parafii Niegardów w 1747 roku organistą był Josephus Wirzbicki a kantorem Jan Wirzbicki, czyli osoby w jakiś sposób spokrewnione.

W parafii Pleszów w wizytacji z roku 1782 organistą był Mikołaj Fudalski, lat 80, a kantorem Stanisław Fudalski, lat 41. Można przyjąć, że byli to ojciec i syn.

W parafii Więclawice w roku 1747 kantorem od 10 lat był Paulus Tryarski, a w wizytacji z 1783 r. Paweł Tryarski był już 30 lat organistą. Była to ta sama osoba, która przejęła zwalniające się „wyższe stanowisko”.

Dekanat Skala: w roku 1748 w parafii Biały Kościół służył od 10 lat jako organista Albertus Stapinski, zaś w parafii Giebułtów Joseph Stapinski. Mogli oni być braćmi. W roku 1783 w parafii Biały Kościół pracował w dalszym ciągu Woyciech Szłapieński, lat 76. Można założyć, że był przy tym kościele 45 lat.

W roku 1747 w parafii Skala organista Laurentius Zadęcki był następcą swego ojca Casimirusa Zadęckiego.

W parafii Uniejów w roku 1783 działali wspólnie: organista Tomasz Krolikowski, lat 50 i kantor Jakob Krolikowski, lat 30. Wskazuje to na ojca i syna.

W parafii Modlnica w roku 1783 grał Walenty Katarzeński, lat 36, zaś w parafii Zielonki Jozef Katarzeński, lat 36. Wiek wskazywałby na to, że byli bliźniakami.

W parafii Sąsów grał przejściowo Andreas Chuchrowski, zaś w parafii Srzeniawa Paulus Chuchrowicz – być może końcówka nazwiska została tylko przypadkowo zmieniona.

Grzegorz Liberski, lat 66, był organistą w parafii Giebułtów, a w parafii Słomniki Paweł Liberski, mający 40 lat. Jest to wskazówka na pokrewieństwo ojciec – syn.

Tabela nr 4 a,b,c przedstawia dane osobowe organistów i kantorów według dekanatów.

2.3 Wiek i lata służby

Wiek i lata służby organistów i kantorów zaczęto podawać, chociaż w niepełnym wymiarze, przede wszystkim w Tabelach Załuskiego z lat 1747-1748. Wizytacje z tych lat nie zawierają takich wiadomości. Inaczej przedstawia się sytuacja w wizytacjach z roku 1783, gdzie najczęściej przy opisywanych osobach wymieniano ich lata życia i pracy w danej parafii.

Tabele Załuskiego z roku 1748 dotyczące **dekanatu Nowej Góry** nie przekazują żadnych informacji na badany temat.

Tabele Załuskiego z roku 1747 dotyczące **dekanatu Proszowice** (18 parafii) zawierają jedną informację o wieku organisty¹⁵¹⁴, a 14 o długości jego pracy¹⁵¹⁵. Dodatkowo posiadamy trzy niedokładne dane: *niedługo*¹⁵¹⁶, *długi czas*¹⁵¹⁷, *kilka lat*¹⁵¹⁸. Obliczając średnią na podstawie posiadanych danych liczbowych otrzymujemy przeciętną lat pracy organisty – 8 lata 5 miesięcy. Gdyby zaś spróbować zastąpić określenia słowne latami : *niedługo* – 0,5 roku, *długi czas* – 30, *kilka lat* – 5, otrzymalibyśmy średnią lat pracy organisty – 9 lat.

W Tabelach Załuskiego z 1748 roku dotyczących **dekanatu Skala**, zostały zapisywane (choć nie zawsze) lata życia i długość pracy organisty w danej parafii. Na 29 opisanych parafii przy siedmiu podano wiek organisty¹⁵¹⁹. Obliczając na tej niereprezentatywnej ilości danych średnią wieku organisty otrzymujemy wynik 42 lata i 2 miesiące. Lata służby posiadamy z 12 parafii¹⁵²⁰, dodatkowo jedno określenie słowne: *od niedawna*¹⁵²¹. Przypisując temu słowu długość 0,5 roku, otrzymujemy przeciętną lat służby organisty wynoszącą 9 lat i 5 miesięcy.

Wizytacje z roku 1783 podają informacje osobowe dotyczące organistów, czasami też dotyczące kantorów, o ile byli zatrudnieni w parafii.

W dekanacie Nowa Góra tylko przy opisie parafii Czerna nie podano żadnych danych dotyczących służby kościelnej. Przy 29-tu parafiach takie dane zostały zamieszczone. Można zatem stwierdzić, że średnia wieku organisty wynosiła 42 lata. Najstarszy z nich miał

¹⁵¹⁴ Górka, organista lat 23.

¹⁵¹⁵ Bierkow, Czulice, Grabie, Igołomia, Koniusza, Luborzyca, Mogiela, Poborowice, Proszowice, Raciborowice, Ruszcza, Wawrzeńczyce, Więclawice, Zembocin.

¹⁵¹⁶ Górka.

¹⁵¹⁷ Pleszow.

¹⁵¹⁸ Pobiednik.

¹⁵¹⁹ Bolechowice, Chodów, Modlnica, Smarzewice, Srzeniawa, Tczyca, Uniejow.

¹⁵²⁰ Biały Kościół, Chodów, Gołcza, Irzmanowice, Jangrot, Prandocin, Smarzewice, Sułoszowa, Tczyca, Ulina, Zadroże, Zielonki.

¹⁵²¹ Imbramowice.

80 lat¹⁵²², najmłodszy 21¹⁵²³. Dzieląc ich na grupy wiekowe, otrzymujemy następujące wyniki:

grupa do – 30 lat: 5 osób

grupa 31 – 40 lat: 13 osób

grupa 41 – 50 lat: 3 osoby

grupa 51 – 60 lat: 2 osoby

grupa powyżej 60 lat: 6 osób.

Najliczniejsza była zatem grupa osób w przedziale wieku od 31 do 40-tu lat, stanowi ona prawie 45% wszystkich organistów. Następnie najwięcej osób należało do grupy wieku powyżej 60-ciu lat (21%), a dopiero potem grupa najmłodszych, do 30-tu lat (17%).

W podobny sposób można przedstawić przeciętną długość pracy organisty, która wynosiła 14 lat 2 miesiące. Najdłużej pracował organista w parafii Poręba Żegoty - 56 lat, najkrócej zaś grał organista w Rudawie – 0,5 roku. Wyniki badań przedstawiam, dzieląc je na grupy według długości lat pracy:

Lata pracy/ liczba osób

do 5 lat - 12

od 6 do 10 - 4

od 11 do 15 - 3

od 16 do 20 - 2

od 21 do 25 - 2

od 26 do 30 - 1

od 31 do 35 - 3

od 36 do 40 - 1

jeden organista pracował 56 lat.

Jednoznacznie największą grupą są ci pracujący do 5-ciu lat w parafii, stanowią oni 43% wszystkich organistów.

Jeśli chodzi o kantorów, niewiele zostało nam przekazanych o nich informacji.

W Babicach zanotowano obecność kantora mającego 57 lat, który od 30-tu lat udzielał się w parafii, w Czernichowie działał od 3 miesięcy 30-to letni kantor, w Morawicy śpiewała od 10-ciu lat osoba 38-mio letnia. W parafii Rybna działał również kantor, ale nie wpisano jego żadnych danych osobowych. Z powodu tak niewielu danych nie można wyciągnąć wniosków uogólniających wiek czy czas pracy.

¹⁵²² Krzeszowice.

¹⁵²³ Paczółtowice.

W dekanacie Proszowice na 21 parafii w 15-tu wymieniono lata życia organisty. Możemy ustalić, że przeciętny wiek organisty wynosił 40 lat i 8 miesięcy. Najstarszy organista miał 80 lat¹⁵²⁴, a najmłodszy 19¹⁵²⁵. Najwięcej było osób w grupie wiekowej do 30 lat, co stanowiło 33% wszystkich osób, następnie w przedziale między 41, a 50 rokiem życia, co wynosiło 27%.

grupa do 30 lat - 5 osób

grupa 31 - 40 lat - 3 osoby

grupa 41-50 lat - 4 osoby

grupa 51-60 lat - 1 osoba

powyżej 60 lat - 2 osoby

W 16-tu parafiach podano lata służby organisty, a słowo *kilka* (lat) wyrażające długość pracy, zamieniłam na 5 lat¹⁵²⁶. Obliczona w ten sposób przeciętna długość pracy organisty w tym dekanacie wynosiła 11 lat i 2 miesiące. Szczegóły przedstawia następujące zestawienie:

Lata pracy/ liczba osób

do 5 lat - 6 osób

6 – 10 lat - 6 osób

11-15 lat - 1 osoba

26-30 lat - 1 osoba

41-50 lat - 2 osoby

Najdłużej, bo 43 lata pracował organista z Pleszowa, najkrócej, bo pół roku - z parafii Ruszcza. Najkrócej pracująca grupa do lat 5-ciu stanowiła 37,5% wszystkich organistów, na równo z grupą następną, pracująca w przedziale czasowym od 6-10 lat.

W tym dekanacie zostały podane dane dotyczące 5 kantorów, a było ich prawdopodobnie sześciu: przy czterech podano wiek: 65, 41, 39, 25 lat. Przy pięciu podano lata służby: 40, 25, 2x 3, i 1. Używając danych wszystkich kantorów z trzech dekanatów można będzie zanalizować ich wiek i czas służby.

Z dekanatu Skala dysponujemy informacjami na temat organisty z 29 parafii. Miejsowość Ulina nie miała organisty, a w Czaplach nie podano jego wieku, tylko lata pracy. W Imbramowicach znajdował się kościół parafialny i klasztorny, w obydwu działał muzyk kościelny. Przeciętna wieku organisty wynosiła 37 lat i 5 miesięcy, zaś średnia długość czasu pracy 6 lat i 8 miesięcy. Szczegóły przedstawiają tabelki:

¹⁵²⁴ Pleszów.

¹⁵²⁵ Proszowice.

¹⁵²⁶ Niegardów.

grupa do 30 lat - 13 osób

grupa 31 - 40 lat - 7 osób

grupa 41 – 50 lat - 4 osoby

grupa 51 – 60 lat - 1 osoba

grupa powyżej 60 lat - 3 osoby

Grupa osób najmłodszych wynosi 46% wszystkich organistów, a następna co do wielkości grupa stanowi 25% ogólnej liczby organistów.

Jeśli chodzi o długość lat pracy, jest ona uwidoczniła w następującym zestawieniu:

Lata pracy/ liczba osób

do 5 lat - 20 osób

6 - 10 lat - 5 osób

11 - 15 lat - 1 osoba

16 - 20 lat - 1 osoba

26 – 30 lat - 2 osoby

I znowu w grupie najkrócej pracujących znajdowało się najwięcej osób, co stanowiło 69% całości, następna grupa co do wielkości wynosiła 17%.

W tym dekanacie działało niewielu kantorów. Trzy kantorki zostały wymienione w klasztorze imbramowickim: w wieku: 48, 39, 34 pełniące służbę od lat 10 (2x) i 6-ciu. W kościołach parafialnych działało dwóch kantorów¹⁵²⁷, którzy mieli lat 33 i 30, pracując od lat 10 lub roku.

Podsumowując wyniki badań dotyczących organistów dla wszystkich trzech dekanatów można stwierdzić, że:

- najwięcej osób mieściło się w przedziale wiekowym do 30 lat, zwłaszcza w dekanacie Skała (46%), chociaż w dekanacie Nowa Góra przewagę stanowiła grupa 31 - 40 lat (45%). W dekanacie Proszowice wynik procentowy obecności organistów w pierwszej grupie wiekowej wynosił 33%. Łącząc wyniki dla wszystkich dekanatów razem, w grupie do lat 30 było 32% wszystkich organistów, również 32% przypadają na następną grupę 31 - 40 lat. Grupa 41 - 50 lat stanowiła już 15%, grupa 51 - 60 tylko 6%, grupa powyżej lat 60 - 15%.

Jeśli chodzi o lata pracy, można ustalić następujący podział:

- we wszystkich dekanatach najwięcej było organistów z niskim stażem pracy do 5 lat, najwięcej w dekanacie Skała (69%), następnie w dekanacie Nowa Góra (41%), najmniej w dekanacie Proszowice (33%). Razem stanowili oni 53% wszystkich organistów. W następnej grupie 6 – 10 lat pracy było ich razem 21%.

¹⁵²⁷ Iwanowice, Uniejów.

Jeśli zbierzemy kantorów ze wszystkich dekanatów, aby ocenić ich średnią wiekową i lata pracy, otrzymamy następujące wyniki: średnia wieku kantora wynosiła 31 lat 6 miesięcy, pięcioro z nich miało między 31 - 40 lat, co stanowi ok. 42% całej ich liczby, troje było w wieku od 25 do lat 30, dwoje było w przedziale czasowym 41 – 50 lat, jeden miał lat 57 a najstarszy 65 lat.

Lata pracy wahały się między okresem 3 miesięcy a 40 lat. Średnia lat pracy wynosiła 11,5 roku. Pięć osób pracowało mniej niż 5 lat, co stanowiło 38% całości, czterech kantorów przebywało już między 11 - 15 lat w parafii, co stanowiło 31%. Czas pracy dwóch z nich wahał się między 25 a 30 lat, co procentowo wynosi 15%.

Formułując ogólne wnioski stwierdzam, że podczas ostatniej wizytacji w roku 1783 większość (64%) organistów była w młodym wieku lub jeszcze nie ukończyła 40 roku życia, pracując dosyć krótko w parafii (do 5 lub do 10 lat). Kantorzy spełniali funkcje nie odgrywające już dużej roli, przez co ich zatrudnienie stawało się coraz rzadsze.

2.4 Obowiązki

O obowiązkach organisty czy kantora wykonywanych z racji pełnionego przez nich zawodu mamy przekazy sporadyczne, zwykle dotyczyły się one zadań „dodatkowych”.

Na temat codziennych, zwykłych zobowiązań nie napisano prawie nic, najprawdopodobniej według założenia, że o rzeczach oczywistych nie trzeba mówić. Aby ogólnie zorientować się w pracy organisty, należy sięgnąć do innych źródeł, dokładniej omawiających to zagadnienie¹⁵²⁸.

Według Chodyńskiego „większa część nabożeństwa odbywała się przez śpiewy wikariuszów, mansyonarzy, psalterzystów i kantorów. Godziny kanoniczne (officium divinum), jutrznie i nieszpory, a także wotywy funduszowe i często msze konwenckie nie potrzebowały organu, gdyż na nich śpiewem gregoriańskim odśpiewywano. Zaledwie w niedziele i uroczystość występował organ, a stąd zajęcia organisty nie były wielkie (...). Organista brał jednak udział w śpiewie z kantorami, lub sam, gdy była na to fundacja (...)”¹⁵²⁹. W XVIII w. obowiązki organisty stopniowo wzrastają, stosownie do zarządzeń władz kościelnych. Powinni oni grać: „w adwencie na mszach Rorate, w niedziele i święta”¹⁵³⁰, „podczas niektórych officii divini, mianowicie na pierwszych i drugich

¹⁵²⁸ St.Chodyński, *Organy, muzyka i śpiew w kościele katedralnym wrocławskim*, Wrocław 1902.

¹⁵²⁹ Tamże, s. 40-41.

¹⁵³⁰ Tamże, s. 41.

nieszporach niedziel i świąt uroczystych, (...) co się już praktykuje po wszystkich katedrach i kolegiatach, a nawet kościołach parafialnych, gdzie są tylko organy i organiści”¹⁵³¹. Następnie obowiązkiem organisty stało się granie w dni powszednie, przygrywanie do hymnów i różnych wotyw, za co mogli pobierać oddzielną zapłatę.

„Ważnym zajęciem organistów było uczenie chłopców muzyki, a często i śpiewu”¹⁵³². Były to jak gdyby jego „podstawowe” obowiązki, które mogły się inaczej kształtować w różnych kościołach, które posiadały też różne fundacje na ten cel.

Wyniki moich badań akt wizytacyjnych pod tym kierunkiem potwierdzają wypowiedź Chodyńskiego. Organista był odpowiedzialny za przebieg oprawy muzycznej mszy, różnych nabożeństw, jutrzni, nieszporów, śpiewów zamówionych przez bractwa religijne lub osoby prywatne. Jednocześnie on często w swej osobie również funkcję kantora, nauczyciela, zakrystiana i dzwonnika. Na specjalne polecenie spisywał akta urodzeń dzieci, miejsce pochówku zmarłych, wpisywał na listę osoby bierzmowane przystępujące do spowiedzi wielkanocnej. Oznaczało to, że musiał umieć czytać i pisać, znać się na liturgii, umieć śpiewać, prowadzić naukę chłopców. Był osobą, której należało się zaufanie i szacunek. Poza tym zajmował się swoim gospodarstwem i rodziną, niekiedy bywał nadużywany przez proboszcza i delegowany do pracy na jego gospodarstwie.

Funkcja kantora nie została do tej pory wyczerpująco omówiona w opracowaniach opierających się na wizytacjach - opisane zostało jego nazewnictwo¹⁵³³.

Na badanym przeze mnie obszarze przedstawiam na początku przykłady dotyczące obowiązków kantora i organisty:

Kantor, dekanat Nowa Góra

- razem z wikarym miał śpiewać jutrznię i nieszpory, zrobić spis parafian i inwentarz kościoła; Babice, 1602.
- razem ze scholą miał śpiewać *officium* do Najświętszej Marii Panny; Olkusz, 1663.
- uczył dwóch chłopców; Babice, 1748.
- kantor i rektor szkoły dostawali wynagrodzenie za śpiewy do NMP; Chrzanów, 1748.

Kantor, dekanat Proszowice

- śpiewał na mszach za duszę Antoniego i innych oraz na mszach odprawianych przez wikariuszy; kantor z organistą mieli śpiewać podczas mszy Dies irae, a po recytowanych modlitwach wikariusza odśpiewać Salve Regina; Luborzyca, 1747.

¹⁵³¹ Tamże, s. 41.

¹⁵³² Tamże, s. 42.

¹⁵³³ T. Nowicki, *Ministri ecclesiae, Służba kościelna i witraży w diecezji wrocławskiej w XVIII wieku*, Lublin, 2011, s. 72.

Kantor, dekanat Skala

- opłata rektora szkoły i kantora została wymieniona w jednej sumie, prawdopodobnie była to jedna osoba; Goszcza, Iwanowice, Modlnica, Niedźwiedź; 1618.
- dostawał 5 florenów za śpiewy na mszy odprawianej każdego roku 6 marca za duszę Franciszka *Sacerdotis*¹⁵³⁴; Sieciechowice, 1748.

Organista i kantor, dekanat Nowa Góra

- organista i kantor zaniedbywali obowiązek śpiewania officium w święta i oktawie, a dostawali wystarczające wynagrodzenie; Olkusz, 1644.
- organista, kantor i rektor szkoły za śpiewy do NMP dostawali 40 florenów rocznie; Chrzanów, 1728.
- kantor lub organista mieli robić spis osób przystępujących do spowiedzi wielkanocnej; Chrzanów, 1728.
- organista lub kantor mieli wpisywać dni narodzin dzieci w księdze chrztów, miejsce pochówku zmarłych, prowadzić spis osób bierzmowanych, przystępujących do spowiedzi wielkanocnej; Więclawice, 1728.

Z dekanatu Proszowice i Skala nie znalazłam informacji dotyczących wspólnego lub zamiennego działania organisty i kantora. Mimo wszystko wskazówki zawarte w dekrete reformacyjnym o ogólnym przebiegu nabożeństw, wykonywania śpiewu gregoriańskiego, odnosił się do obydwu muzyków kościelnych.

Organista, dekanat Nowa Góra

- dekret nakazuje poprawnie wykonywać śpiewy liturgiczne; Chrzanów, 1617.
- organista pracuje tylko jeden dzień w tygodniu; Rudawa, 1644.
- organista jest rektorem szkoły; Czernichów, 1704.
- organista miał wykonywać spis bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej; Krzeszowice, Morawica, Nowa Góra, Paczółtowice, Płoki, Poręba Żegoty, Regulice, 1728.
- organista miał wykonywać spis bierzmowanych, przystępujących do spowiedzi wielkanocnej i zanotowywać miejsce pochówku parafian; Gorenice, Rybna, 1728.
- w księdze chrztów wpisywać dni i mniej więcej godzinę narodzin dzieci, następnie miejsce pochówku parafian w księdze pogrzebów i prowadzić spis bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej; Raclawice, 1728.
- organista miał zapisywać dzień i godzinę narodzin dzieci, tudzież spis bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej; Sanka, 1728.

¹⁵³⁴ AW 1748, ArKMKr, sygn. AV 29, k.17v.

- spis parafian przystępujących do komunii wielkanocnej miał czynić organista lub inny *minister ecclesiae* (np. rektor szkoły, ponieważ kantora nie było); Sławków, 1728.
- wykonywanie spisu parafian przystępujących do spowiedzi wielkanocnej zostało zarzucone przez organistę; Rudawa, 1728.
- księgi ochrzczonych dzieci powinien prowadzić proboszcz, nie organista; Przegonia, 1728.
- dekret wizytacji poleca poprawnie wykonywać śpiewy officium i mszalne: Babice, Chechło, Jaworzno, Krzeszowice, Libiąż Wielki, Liszki, Morawica, Poręba Żegoty, Rudawa, Sanka, Zalas, 1748.
- należy śpiewy chorałowe stosownie wykonywać, których śpiew wywoływał do tej pory zgorszenie; Jaworzno, 1748.
- wszystkie niedziele i święta uprzednio po cichu odprawiane, teraz jutrznie, oficja z brzmieniem organów śpiewać; Nowa Góra, 1748.
- matutinum z brzmieniem organów śpiewać z ludem pod koniec mszy; Przegonia, 1748.
- organista ma ogród o 6 zagonach, z czego 3 za pranie korporatów, a trzy kęsy za pranie puryfikateriów; Będzin, 1783.

Organista, dekanat Proszowice

- organista prowadzi księgę bierzmowanych przystępujących do spowiedzi wielkanocnej; Luborzyca, Pobiednik Proszowice, 1728.
- jest też rektorem szkoły; Pleszów, 1748.
- mszę wotywną de Beata Virginis z ludem śpiewać; Igołomia, 1747.
- za udział we mszach dostaje od rektora kościoła dodatkowe wynagrodzenie, jest też kościelnym; Luborzyca, 1747.
- organista jest też kantorem, rektorem szkoły, kościelnym i grabarzem; Pleszów, 1747.
- organista jest też kantorem i nauczycielem; Pobiednik, Poborowice, 1747.
- organista jest też nauczycielem; Wawrzyńcyce, 1747.
- organista lub zakrystianin powinni uczyć dzieci; Igołomia, 1783.

Organista, dekanat Skala

- istniała fundacja na śpiew *Salve Regina* pochodząca od Towarzystwa Literatów; Słomniki, 1618.
- rektor szkoły był organistą; Iwanowice, Tczyca, 1663.
- organista był też kantorem; Zielonki, 1663.
- organista zaniedbywał śpiewania koronek, płaconych z kapitału Bractwa św. Anny. Aby zapobiec jego zdzierstwu, należało mu płacić raz na rok, starym zwyczajem; Jangrot, 1783.

- organista za młody i za biegły w graniu, powinno się stateczniejszego zatrudnić, chociaż mniej biegłego; Korzkiew, 1783.
- organista miał spełniać funkcję nauczyciela; Skała, 1783.
- słudzy kościelni muszą nauczyć się prawd wiary, a organistę nie wolno odrywać od właściwej pracy, przez zlecenie mu prac przy gospodarstwie proboszcza; Tczyca, 1783.

Jak wynika z Tabel i wizytacji organiści i kantorzy nie zawsze uprawiali wyłącznie swój zawód. Nagminne było przyjmowanie przez nich obowiązków innych sług kościelnych – kantora, nauczyciela, zakrystiana, grabarza. Działo się to prawdopodobnie najczęściej w parafiach mniejszych, nie dysponujących większym funduszem pieniężnym, które nie mogły zatrudnić pełnego składu pracowników lub nie potrzebujących licznej obsługi kościelnej.

2.5 Uposażenie organisty i kantora

Tak zwani *ministri ecclesiae* jak rektor szkoły, kantor, organista, kalikancista, zakrystianin, dzwonnik, grabarz byli zatrudniani przy parafii i dostawali różnego rodzaju wynagrodzenie. Najbardziej interesuje mnie uposażenie, które dostawali organista i kantor oraz rektor szkoły jako osoba ich poprzedzająca lub zastępująca.

Zapłatę pieniężną otrzymywali najczęściej od rektora kościoła (*plebanus*¹⁵³⁵). W pojedynczych innych przypadkach dostawali pieniądze od: prepozyta (*praepositus*¹⁵³⁶, proboszcz parafii kolegiackiej), od pojedynczych parafian, od bractw religijnych, od osób prywatnych, od cechu rzemieślniczego, od przedstawicieli kościoła z kasy kościelnej. Pieniądze mogły być im przyznane przez dekret biskupa lub pochodzić z konwentu (klasztoru). Uposażenie mogło być płacone w formie dziesięciny pochodzącej z danej wsi lub z łąnów kmiecych, z dochodu z wynajmu kamienicy, ze sprzedaży węgla kościelnego, z beneficjum, z fundacji dającej prowizję, z cła mostowego. Sumę pieniężną wypłacano według *starego zwyczaju* raz na rok, według późniejszych wizytacji mogło się to zdarzać raz na kwartał.

Drugim rodzajem dochodów były dary w naturze, tzn. ziarna zbóż lub wyżywienie na plebanii.

O wynagrodzeniu pieniężnym dla organisty/kantora/ rektora szkoły wzmiankowały wizytacje w różnym stopniu. Z pewnością zależało to od wizytującego, który albo umieszczał

¹⁵³⁵ E. Wiśniowski, *Parafie w średniowiecznej Polsce*, Lublin 2004, s. 57.

¹⁵³⁶ Tamże, s. 58.

daną informację przy opisie każdej parafii albo nie dawał jej wcale lub ogólnikowo stwierdzał, że dany sługa kościelny był opłacany. Wymienieni tam słudzy kościelni z jednego kościoła otrzymywali często opłatę o podobnej wysokości, zwłaszcza w XVI i XVII wieku, gdy ważność wykonywanej pracy utrzymywała się na porównywalnym poziomie.

W XVIII wieku wzrasta znaczenie organisty w kościołach, co odzwierciedla się w wysokości ich zarobków w stosunku do innych posługujących w kościele.

2.5.1 Dekanat Nowa Góra

W wizytacji z 1598 roku roczne uposażenie organisty/kantora/rektora szkoły wynosiło między 2¹⁵³⁷ a 8¹⁵³⁸ florenów. W parafii Zalas rektor szkoły otrzymywał 3 floreny, w trzech innych płacono po 4 floreny¹⁵³⁹. W parafii Olkusz rektor szkoły i kantor otrzymywali po 12 florenów. Wydaje się, że była to najbogatsza parafia na tamte czasy w dekanacie Nowa Góra. Istniały jeszcze inne rodzaje pieniędzy, którymi płacono za wykonaną pracę: w Sławkowie rektor szkoły będący też organistą dostawał 4 marki, w Raclawicach zapłatą były 4 talary, w Przeginni opłata szkolna wynosiła 4 solidory.

Wizytacja z roku 1602 wymienia tylko kilka informacji o zarobku *ministri ecclesiae*: w Gorenicach - rektor szkoły otrzymywał 4 floreny, w Morawicy - rektor szkoły i kantor (jako przypuszczalnie jedna osoba) 20 florenów, w Sławkowie - *magister organorum* - 8 florenów. W Chrzanowie na przyszłego organistę istniała fundacja z ziemi. W Olkuszu rektorowi szkoły, który był kantorem płacili radcy miejscy a organiście wityrcy¹⁵⁴⁰ ze swoich dochodów.

W wizytacji z roku 1617 wysokość rocznego uposażenia dla rektora szkoły lub kantora wzrosła i wynosiła od 4 florenów¹⁵⁴¹, 8 florenów¹⁵⁴², 12 florenów¹⁵⁴³, 20 florenów¹⁵⁴⁴, do 24 florenów¹⁵⁴⁵.

Z wizytacji z roku 1644 posiadamy tylko dwie informacje na temat zapłaty organisty: w Chrzanowie dostawał on 1 floren kwartalnie, w Porębie Żegocie z sumy 60 florenów część dostawał organista, część rektor szkoły (dokładny podział nie został ujawniony). W Rudawie

¹⁵³⁷ Kościelec, Krzeszowice, Paczółtowiec, Płoki, Przeginia; Jaworzno - 2 floreny 40 groszy i naturalia.

¹⁵³⁸ Morawica, Rudawa.

¹⁵³⁹ Babice, Chechło, Trzebinia.

¹⁵⁴⁰ *Wityryk* - współzarządca majątku kościelnego, [w:] T. Nowicki, *Ministri ecclesiae*, s. 64.

¹⁵⁴¹ Chechło, Morawica, Trzebinia.

¹⁵⁴² Przeginia.

¹⁵⁴³ Kościelec, Krzeszowice, Raclawice (organista).

¹⁵⁴⁴ Olkusz - rektor szkoły; Rudawa.

¹⁵⁴⁵ Sławków (kantor dostaje 6 fl. na kwartał).

proboszcz dostawał świadczenia na organistę od czcigodnego Zarzyckiego, bez podania wysokości.

Wizytacja z roku 1663 zawiera również tylko dwa wpisy na temat zapłaty: w Olkuszu dostawał kantor 12 florenów zapłaty, a w Raclawicach nauczyciel szkoły 16 florenów.

W roku 1704 zwizytowane zostały tylko 4 parafie. W dwóch z nich napisano sumę, którą wypłacano sługom kościelnym: w parafii Czernichów organista dostawał 24 floreny rocznie, zaś rektor szkoły 12. W parafii Liszki podano tylko, że rektor szkoły będąc też organistą otrzymywał zapłatę po 1 groszu za ucznia od pojedynczych kmieci.

Wizytacja z roku 1728 uwidoczniała wyższą opłatę za prace organistów i innych sług kościelnych. W Gorenicach płacono organiście 12 florenów rocznie, w Paczółtowicach 15 florenów, w Płokach i Poręba Żegotach po 16 florenów. W pięciu parafiach zapłata ta wynosiła 20 florenów¹⁵⁴⁶. W parafii Nowa Góra oprócz 20 florenów dostawał organista zbiory z pól należących do miasta. W parafii Zalas otrzymywał organista 20 florenów i dodatkowo 12 od religijnego stowarzyszenia. Parafia Chrzanów płaciła kantorowi 20 florenów, więc na równo z organistą. Po 24 floreny dostawali organiści w parafiach Chechło, Krzeszowice, Raclawice, Tenczynek i Czernichów (w ostatniej kantor dostawał 16 florenów). Parafia Trzebinia płaciła 28 florenów, Morawica 36 florenów dla organisty i 36 dla kantora, zaś Rudawa 40 florenów organiście, zaś 20 kantorowi. W parafii Jaworzno płacono organiście 20 *typhonibus*¹⁵⁴⁷, czyli równowartość 20 złp. W parafii Przeginia należało wypłacić organiście zatrzymane wynagrodzenie, nie podając jego wysokości.

W wizytacji z roku 1748 zapisano w 17 parafiach¹⁵⁴⁸, że organista był płacony „według umowy”, nie podając wysokości wynagrodzenia pieniężnego. Wyjaśnienie wysokości zarobku organisty i kantora znajdujemy w opisie parafii Poręba-Żegoty. Wizytujący pisał, że według wypróbowanego porządku należy się każdemu kantorowi kwartalnie 6 florenów, a prawdziwemu organiście 10 florenów. W tej parafii musiało dochodzić w poprzednich latach do nieprawidłowości w udzielaniu zapłaty organiście, ponieważ stwierdzono, że przez pięć lat nie dostawał on pieniędzy z tacy kościelnej. Jako wyrównanie polecał wizytujący zwiększyć przez 5 lat dostarczaną organiście ilość miar pszenicy przez mieszkańców wsi: zamiast 4 miar pszenicy – 5, zaś dodatkowo do miary owsa dołożyć miarę jęczmienia. Parafia Czernichów płaciła organiście i kantorowi 40 florenów, być może była to suma, którą musieli się podzielić. W parafii Zalas otrzymywał organista 32

¹⁵⁴⁶ Liszki, Płaza, Rybna, Sanka, Chrzanów.

¹⁵⁴⁷ <http://blognumizmatyczny.pl/2016/03/14/trofa-miernik-wartosci-pieniadza/> 29.10.2022

¹⁵⁴⁸ Babice, Chechło, Gorynice, Jaworzno, Kościelec, Krzeszowice, Libiąż Wielki, Liszki, Morawica, Nowa Góra, Płaza, Przeginia, Raclawice, Regulice, Rudawa, Rybna, Sanka.

florency rocznie, w parafii Trzebinia 28 florenów, w parafii Tenczynek 24 floreny rocznie. W Chrzanowie opłata organisty składała się jak następuje: 20 florenów ze wsi Magna (chodziło o dwór) + 2 fl. z węgla kościelnego + 2 fl. z innych źródeł + 2 fl. 10 gr. z domu Deszot + 8 fl. z wynajmu kamienicy z Krakowa. Poza tym rektor szkoły, kantor i organista dostawali od prepozyta rocznie 40 florenów za wykonywanie śpiewów do NMP. We wsi Paczółtowice opłata organisty wynosiła 14 florenów, a w mieście Olkuszu organista i kantor dostawali od *starego Praefecta* po 1 florenie i 15 groszy. Była to suma zmniejszona o ich dług.

Wizytacja z roku 1783 dostarcza nam niewielu informacji o zapłacie organisty:

W parafii Chrzanów zostało odnotowane, że proboszcz był dłużny obydwom organistom (z kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja i kościoła pw. Św. Krzyża) ponad 500 zł. W parafii Czernichów kantor i organista dostawali wspólnie 80 złotych, w Libiąży płacono organiście przez fundusz od kolatora, w Morawicy organista i kantor otrzymywali 120 zł zapłaty, parafia Zalas przekazywała organiście 48 złoty. W parafii Będzin posiadał organista fundusz zanotowany na piśmie, dodatkowo do tego zboża różnego rodzaju, cło mostowe 7 zł., prowizję z obligacji na 400 zł. Wyliczone zostały też grządki w jego ogrodzie, które otrzymał na uprawę za pranie bielizny kielichowej.

2.5.2 Dekanat Proszowice

Według wizytacji z roku 1598 w pięciu parafiach płacono markami: w Bierkowie i Pobiednikach rektorzy szkoły otrzymywali po dwie marki, w Raciborowicach trzecia marka pochodziła od bractwa religijnego. W Czulicach i Więclawicach dostawali oni po 4 marki. W Pleszowie rektor szkoły dostawał 4 floreny, w Niegardowie 5 florenów i 10 groszy. W Żembocinie rektor szkoły i kantor dostawali 4 floreny, więc albo była to unia personalna lub osoba związana z rektorem przez szkołę. Parafie Igołomia i Wawarzeńczyce płaciły rektorowi szkoły z kantorem 8 florenów. Można to zinterpretować, że rektor szkoły i kantor to jedna osoba. W Proszowicach parafia miała na zapłacenie organisty fundację, która składała się z czwartej części pól Pankowskich.

Z roku 1614 posiadamy tylko jedną informację o wysokości zapłaty organisty: w parafii Proszowice istniała dla niego (w dalszym ciągu) fundacja z czwartej części 1anu pól Panek, która wynosiła 10 florenów rocznie, dodatkowo otrzymywał on wynagrodzenie od bractwa literackiego 12 groszy, a od bractwa św. Anny 18 groszy co kwartał. W opisach innych parafii występowała ogólna uwaga, że dany sługa kościelny dostawał wynagrodzenie.

Także w roku 1618 w 12 wizytacjach wymieniano ogólnie, że rektor szkoły (ze swoimi śpiewakami¹⁵⁴⁹) jest płacony¹⁵⁵⁰. W parafii Proszowice istniała dalej fundacja na organistę z pola Pankowskiego wynosząca 10 florenów. W Raciborowicach płacono organiście przyjeżdżającemu z Krakowa 10 florenów, chociaż 8 powinien dostawać według dekretu biskupa. W parafii Ruszcza otrzymywał organista ze wsi Stanisławie dziesięcinę z dwóch łąnów kmiecych, które można było zamienić na 10 marek, do których prepozyt dokładał również 10 marek.

Wizytacje z roku 1629 wymieniły tylko pięć dokładniejszych opisów opłaty organisty: w Mogile rektor szkoły będący organistą był wynagradzany przez zakon mogileński. W Poborowicach rektor szkoły dostawał od proboszcza 3 floreny kwartalnie. W Proszowicach istniała w dalszym ciągu fundacja na organistę, tym razem nie wymieniono szczegółów. W Raciborowicach rektorowi szkoły będącego też kantorem płacił proboszcz, a organista dostawał wynagrodzenie od mistrzów siodlarzy na Kleparzu. Organista z Wawrzeńczyc dostawał z pieniędzy kościelnych 4 floreny na kwartał.

W wizytacji z roku 1728 mamy następujące informacje o zapłatach dla kantorów i organistów:

w parafii Górka organista otrzymywał 20 florenów rocznie, w Pobiedniku 29 florenów;

w Luborzycy - organista 40 florenów, kantor 28 florenów;

w Niegardowie - organista 32 floreny, kantor 32 floreny i pola po 5 rzędów;

w Poborowicach - organista 16 florenów, kantor 16 florenów;

w Proszowicach - organista 12 florenów, kantor 12 florenów, nauczyciel szkoły otrzymywał 12 florenów, natomiast wicekantor i dzwonnik po 8 florenów rocznie;

w Raciborowicach - organista 20 florenów rocznie i 5 florenów z sumy 100 florenów od siodlarzy na Kleparzu;

w Więclawicach - organista 40 florenów, kantor 40 florenów;

w Zembocinie - organista 44 floreny, kantor 32 floreny i dodatkowo 6 zagonów pola.

W wizytacji z roku 1747 w ośmiu parafiach wymieniono ogólnie, że organista czy kantor byli płacony¹⁵⁵¹ przez prepozyta lub rektora kościoła, w Mogile płacił konwent mogileński. W Luborzycy dostawał organista od rektora kościoła 5 florenów i dodatkowo 12 za udział we mszach świętych, a kantor 5 florenów plus 8 za udział we mszach świętych. W Ruszczy i Więclawicach dostawali organista i kantor po 40 florenów zapłaty rocznej.

¹⁵⁴⁹ Zembocin.

¹⁵⁵⁰ Bierków, Czulice, Górka, Grabie, Igołomia, Koniusza, Luborzycy, Niegardów, Pobiednik, Poborowice, Więclawice.

¹⁵⁵¹ Bierków, Górka, Pobiednik, Poborowice, Proszowice, Raciborowice, Wawrzyńcyce, Zembocin.

W wizytacji z roku 1783 tylko w jednym opisie parafii znajduje się informacja na temat wynagrodzenia organisty i kantora: w parafii Wawrzeńczyce posiadał organista 16 a kantor 8 zagonów roli do użytku oraz zapłatę z dochodów kościoła i z dziesięcin.

2.5.3 Dekanat Skala

Według wizytacji z roku 1598 w siedmiu parafiach dokonywano opłat w markach: w parafii Skala rektor szkoły otrzymywał 1 markę za pracę w szkole, w Bolechowicach i Zadrożu dostawał rektor szkoły 2 marki rocznie, w parafii Irzmanowice 1 markę na pół roku, w Uniejowie 2 marki, a kantor 1 markę i wyżywienie. W Słomnikach i Goszczy opłata dla rektora szkoły wynosiła 4 marki. Wysokość zapłaty w florenach kształtowała się następująco: w parafiach: Czaple, Giebułtów, Gołcza, Imbramowice, Minoga, Modlnica, Srzeniawa i Zielonki zarabiali rektorzy szkoły 4 floreny rocznie. W Jangrotcie ich wynagrodzenie wynosiło 8 florenów, w parafii Niedźwiedź i Prandocin po 12. W parafii Tczyca zanotowano uposażenie z pól.

W wizytacji z roku 1610 na 29 istniejących parafii zwizytowano tylko 8. Jedyna nas interesująca informacja pochodzi z parafii Jangrot, gdzie istniała fundacja dla organisty w postaci dochodów z gospody knotowskiej.

W wizytacji z roku 1618 często zostaje wymieniona zapłata rektora szkoły (czyli też kantora czy ewentualnie organisty): w parafii Zadroże płacił proboszcz 1 markę, w parafii Sąspów 2 marki rocznie. W sześciu parafiach występuje ogólne stwierdzenie, że rektor szkoły jest płacony¹⁵⁵² przez plebana. W parafii Niedźwiedź jedna opłata obejmowała rektora szkoły i kantora, a w parafii Słomniki istniała fundacja na wykonywanie śpiewu Salve Regina. W trzech parafiach rektor szkoły otrzymywał 4 floreny¹⁵⁵³, w Modlnicy 6 florenów, w sześciu innych parafiach po 8 florenów¹⁵⁵⁴. W parafii Goszcza i Iwanowice płacił pleban rektorowi szkoły będącemu jednocześnie kantorem 12 florenów, a w Prandocinie wymieniony został tylko magister scholae, który dostawał 12 florenów.

Z roku 1630 tylko dwie wizytacje opisują opłatę rektora szkoły: w Prandocinie płacony był rektor szkoły z funkcją kantora, a w parafii Skala rektor szkoły otrzymywał od proboszcza 1 markę.

W roku 1663 w parafiach Chodów i Imbramowice był płacony rektor szkoły, w parafii Wysocice polecono zatrudnić kantora i nauczyciela (uwaga w dekreście reformacyjnym). Parafia Słomniki posiadała fundację 100 florenów, z której to sumy organista otrzymywał

¹⁵⁵² Bolechowice, Gołcza, Imbramowice, Jangrot, Srzeniawa, Uniejów.

¹⁵⁵³ Czaple, Smarzewice, Zielonki.

¹⁵⁵⁴ Giebułtów, Minoga, Skala, Sułoszowa, Tczyca, Wysocice.

rocznie 6 florenów. Parafia Jangrot miała przekazywać rocznie organiście 18 florenów jako czynsz z uprawy pola, zaś parafia Korzkiew płaciła swojemu organiście 20 florenów.

W wizytacji z roku 1727 przy opisie dwunastu parafii podano wysokość lub sposób opłacania organisty: w parafii Goszcza dostawał opłatę bez podania jej wysokości, w parafii Skała był opłacany przez obywateli miasta, w parafii Zadroże dostawał codzienne wyżywienie i coś ponadto od proboszcza. 20 florenów rocznie dostawał organista w parafii: Korzkiew, Sułoszowa i Zielonki. 24 floreny płacił proboszcz w Giebułtowiu, Imbramowicach, Modlnicy, Wysocicach. W Niedźwiedziu kantor i organista dostawali po 6 florenów na kwartał. Parafia Iwanowice płaciła organiście i kantorowi po 32 floreny rocznie.

Wizytacja 1748 podaje tylko w opisie trzech parafii opłaty organistów:

Goszcza - organista dostawał 36 floreny rocznie;

Smarzewice - 6 florenów kwartalnie;

Zadroże - 5 florenów kwartalnie od proboszcza.

Kantor był płacony w parafii Niedźwiedź, w Sieciechowicach dostawał on 5 florenów.

Wizytacja z roku 1783 zawiera tylko jedną interesującą nas wiadomość: w parafii Jangrot dostawał organista 20 zł z kapitału Bractwa św. Anny za wykonywanie koronek i drobne pieniądze z rąk proboszcza.

W badanych dekanatach najczęściej używanym pieniądzem od roku 1598 do 1748 był floren, którego wartość kształtowała się w roku 1762¹⁵⁵⁵ na wysokości 18 złp, jeden złoty zaś był wart 4,5 trofy¹⁵⁵⁶.

W wizytacji z roku 1598 wymieniony talar pochodził prawdopodobnie z mennicy Stefana Batorego z roku 1580 i miał wartość 35 trof.

Tymf wymieniony w wizytacji z roku 1728 to nominał Jana Kazimierza z roku 1663, wartości 1 złotego (które powinno być równowartością 30 groszy, ale z powodu kryzysu gospodarczego było równowarte 16-18 groszy)¹⁵⁵⁷.

Marka występowała od wizytacji z 1598 r. do 1630 r. Przymiennie była to tylko miara (waga) srebra¹⁵⁵⁸ o różnej wadze, tzw. marka krakowska zawierała go 197,98 g.

¹⁵⁵⁵ Z. Żabiński, *Systemy pieniężne na ziemiach polskich*, Wrocław, Warszawa 1981, s. 84: floren = dukat = 18 złp.

¹⁵⁵⁶ Trofa to miernik wartości pieniądza (koszt, jaki musiał ponieść w danej epoce dorosły mężczyzna aby zapewnić sobie dzienne wyżywienie). <http://blognumizmatyczny.pl/2016/03/14/trofa-miernik-wartości-pieniądza/>

29.10.2022

¹⁵⁵⁷ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Tymf> 30.09.2022

¹⁵⁵⁸ <https://de.m.wikipedia.org/> Mark(Gewicht) 30.09. 2022

Solidor w wizytacji z 1598 r. to najprawdopodobniej szeląg, równy jednej trzeciej grosza, bity za panowania Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy, Władysława IV i Jana Kazimierza (boratynka)¹⁵⁵⁹.

Złotówka wymieniana w wizytacji z 1783 r. wyszła przypuszczalnie z mennicy Stanisława Augusta w 1766 r. i była warta 4,5 trofy¹⁵⁶⁰.

Grosze wymieniane w wizytacjach miały zmienną wartość. Były składową czerwonego złotego¹⁵⁶¹, który na początku XVI wieku zawierał 30 groszy, pod koniec XVI w. 58 groszy, ok. 1620 r. 120 groszy, 180 groszy w połowie XVII wieku i 540 groszy w XVIII wieku.

Z powodu postępującego spadku wartości pieniędzy nie przeliczam wartości florenów, złotych polskich etc. na wartość dzisiejszą. Może to zrobić każdy dla siebie, ustalając aktualną wartość trofy¹⁵⁶².

Płace organistów różniły się między sobą, można je podzielić na „niskie”, „średnie” i „wysokie”, biorąc za przykład opłatę we florenach. Powodem mogła być zamożność parafii lub jej bieda, wykonywanie przez rektora szkoły lub organistę/ kantora wielu funkcji w parafii, otrzymywanie dodatków w postaci zboża, pola lub ogrodu do uprawy itp.

Z opisów z pierwszych wizytacji wynika, że niską płacą były 2 floreny, średnią 4 a wysoką 8 florenów. Już 3 lata później najniższą płacą były 4 floreny, średnią 8, wysoką 20 florenów. Do połowy XVII wieku najniższa płaca wynosiła 4 floreny, najwyższa 24 - 30 florenów. W XVIII wieku wzrasta wysokość zapłaty za pracę organisty i kantora i kształtuje się: najniższa - 12 florenów, średnia - 20, najwyższa - 40 floreny. Kantor za swoją czynność dostawał już rzadko tyle samo, co organista. Najczęściej była to połowa lub 2/3 sumy zarobku organisty. W ostatniej wizytacji z roku 1783 nominałem płatniczym była złotówka. Niestety, z tego roku mało zostało nam przekazanych informacji na temat wysokości płacy organisty. W dwóch parafiach wymieniono sumę 40 i 48 złotych.

Fakt dostawania pieniędzy za swoją służbę odróżniało organistów, kantorów, rektorów szkoły od innych mieszkańców wsi, którzy nie posługiwali się na co dzień pieniędzmi. Wysokość ich zarobków wskazywała na dobrą pozycję materialną, która szczególnie musiała uwidaczniać się na tle wsi.

¹⁵⁵⁹ A. Dylewski, *Od denara do złotego. Dzieje pieniądza w Polsce*, red. K. Kucharczuk, Warszawa, 2012, s. 62.

¹⁵⁶⁰ <https://www.skef.pl/2021/03/Krotka-historia-polskiego-pieniadza.pdf>. 30.09.2022

¹⁵⁶¹ <https://www.skef.pl/2021/03/Krotka-historia-polskiego-pieniadza.pdf>. 30.09.2022

¹⁵⁶² W roku 2022 może wynosić ona około 20-25 zł.

2.6 Mieszkanie

Trzecim rodzajem uposażenia sług kościelnych jak organista/kantor/rektor szkoły był dom dany im do użytku przez zwierzchnika kościoła, najczęściej ze stajnią, szopą lub chlewem. Przy nich mógł znajdować się: ogród, sad, łąka, pole kilkumorgowe do uprawy lub tylko kilka grządek (zagonów). W takim przypadku organista/kantor/rektor szkoły pracowali również jako gospodarze i mając gospodarstwo do swojej dyspozycji zaopatrywali w ten sposób swoją rodzinę w żywność. Dom organisty zwany *domus organarii*, *domus pro organario* - w wizytacjach łacińskich, *dom organisty*, *chata organisty*, *rezydencja dla organisty* lub *organarya* - w wizytacji z roku 1783 - był umiejscowiony najczęściej w pobliżu kościoła na gruntach kościelnych, nawet na terenie tzw. cmentarza. Był to albo dom dla jednej rodziny lub dwojak, trojak itd., w którym mieszkali mając osobne wejścia również inni słudzy kościelni jak kantor, dzwonnik, zakrystianin, grabarz, mansjonarze, wikary. Mogli także słudzy kościelni zajmować po jednej izbie w danym domu. Do wyjątków należała sytuacja, gdzie organista mieszkał we własnym domu lub we wsi. Mogło to znaczyć, że pochodził z danej wsi. Zdarzało się również, że nie było domu dla organisty z powodu spłonięcia, zawalenia się. Dostawał on wówczas miejsce zastępcze, np. izbę w szpitalu kościelnym czyli przytułku dla bezdomnych. W nielicznych przypadkach podano, że domu dla organisty brak bez podania przyczyn tego stanu.

Podanie informacji o istnieniu domu dla danej osoby znaczyło faktycznie, że osoba przeznaczona do tego domu tam mieszkała, w przeciwnym i rzadkim przypadku było to zaznaczane w wizytacji. Wizytacje do roku 1704 wymieniały tylko dom organisty/kantora/rektora szkoły i ich ogród/sad/pole. W wizytacji z roku 1727/1728 dom organisty i innych posługujących zostawał obligatoryjnie wymieniany, czasami podając jego stan zachowania. Od wizytacji z lat 1747/1748 i Tabel Załuskiego znajdujemy informacje na temat jego umiejscowienia, stanu zachowania, budulca ścian i dachu, wskazówek dotyczących przyszłych reperacji. Informacje te uzupełniają się najczęściej, ale nie zawsze, jeśli chodzi o stan zachowania domu. Można przypuszczać, że czas ich sporządzania nie całkiem się ze sobą pokrywał, wnioskuje, że Tabele Załuskiego zostały w tym wypadku sporządzane po wykonanej wizytacji.

Tylko ostatnia wizytacja z roku 1783 pisana po polsku opisywała również wnętrze domu bez wymieniania mebli, położenie izb, sieni i komór względem siebie, rodzaj drzwi i ich zamknięcie, rodzaj pieców, materiały, z których zrobione były podłogi, powały, okna. Następnie opisywano część gospodarską domu - szopę, ogródek, chlew, stodołę.

2.6.1 Dekanat Nowa Góra

W pierwszej wizytacji z roku 1598 wymieniano często istnienie domu rektora szkoły, przy którym najczęściej znajdował się ogród, łąka lub pole. W następnych wizytacjach z wieku XVII częstotliwość tych wiadomości zmniejsza się, co zależało z pewnością od piszącego protokół wizytacyjny.

W wizytacji z roku 1598 na 25 zwizytowanych parafii wymieniono 15 razy dom z ogrodem¹⁵⁶³, raz dom z ogrodem i łąką¹⁵⁶⁴, jeden dom z łąką¹⁵⁶⁵, jeden dom z polem¹⁵⁶⁶.

W roku 1602 wymieniono 7 razy dom z ogrodem¹⁵⁶⁷, przy trzech znajdował się również sad¹⁵⁶⁸, przy jednym również pole¹⁵⁶⁹, przy jednym tylko łąką¹⁵⁷⁰.

W roku 1617 w 8 parafiach zanotowano dom rektora szkoły/organisty z ogrodem¹⁵⁷¹, przy dwóch znajdowało się również pole¹⁵⁷², przy jednym ponadto łąką¹⁵⁷³. Jeden dom miał tylko przyległą łąkę¹⁵⁷⁴, jeden dom był bez ogrodu¹⁵⁷⁵, a w dwóch parafiach stwierdzono brak domu dla służby kościelnej¹⁵⁷⁶.

W roku 1644 w dwóch parafiach wymieniono dom z ogrodem¹⁵⁷⁷, dom w jednej parafii posiadał ponadto pole¹⁵⁷⁸.

W roku 1663 tylko w jednej parafii zanotowano istnienie domu dla rektora szkoły z ogrodem¹⁵⁷⁹, w drugiej przy domu znajdował się również sad¹⁵⁸⁰.

W roku 1704 na cztery zwizytowane parafie wymienione zostały domy organistów w Czernichowie i Liskach, zaś w Tenczyнку dom rektora szkoły spłonął.

W wizytacji z roku 1728 wymieniono w czterech parafiach dom dla organisty i oddzielny dla kantora¹⁵⁸¹. Siedem parafii dawało organście do użytku dom z ogrodem¹⁵⁸²,

¹⁵⁶³ Babice, Chechło, Czernichów, Gorenice, Jaworzno, Kościelec, Krzeszowice, Morawica, Paczółtowiec, Płaza, Poręba Żegoty, Przegonia, Raclawice, Rybna, Zalas.

¹⁵⁶⁴ Tenczynek.

¹⁵⁶⁵ Płoki.

¹⁵⁶⁶ Regulice.

¹⁵⁶⁷ Chechło, Czernichów, Krzeszowice, Nowa Góra, Raclawice, Rudawa, Zalas.

¹⁵⁶⁸ Morawica, Paczółtowiec, Przegonia.

¹⁵⁶⁹ Płaza.

¹⁵⁷⁰ Płoki.

¹⁵⁷¹ Czernichów, Gorenice, Jaworzno, Kościelec, Krzeszowice, Morawica, Paczółtowiec, Zalas.

¹⁵⁷² Płaza, Przegonia.

¹⁵⁷³ Tenczynek.

¹⁵⁷⁴ Płoki.

¹⁵⁷⁵ Przegonia.

¹⁵⁷⁶ Liszki, Poręba Żegoty.

¹⁵⁷⁷ Kościelec, Rudawa.

¹⁵⁷⁸ Płaza.

¹⁵⁷⁹ Raclawice.

¹⁵⁸⁰ Babice.

w parafii Sanka organista miał dom z należącym do niego polem, w Tenczynku był przy domu ogród i łączka, nowy dom znajdował się w parafii Regulice, zniszczony dom mieli organiści w parafii Jaworzno i Raclawice, do ostatniego należały dwa ogrody. Nie miał własnego domu organista w Nowej Górze, ale ponieważ dostawał wynagrodzenie również jako rektor szkoły, prawdopodobnie mieszkał w szkole.

Wizytacja z 1748 roku zawierała przy opisie każdej parafii informacje o domach organistów lub kantorów:

- w parafii Olkusz stwierdzono, że organista i kantor nie mają domów i takich nigdy nie było, należy przyjąć, że mieszkali oni na terenie miasta;
- w Morawicy domy organisty i kantora znajdowały się „gdzie indziej”, czyli nie na gruncie przykościelnym, prawdopodobnie mieli dom we wsi;
- w Libiąży organista mieszkał w domu rektora kościoła z braku własnego domu;
- w Trzebinii organista i kantor mieli dom, o którym nie podano innych szczegółów;
- w siedmiu parafiach wymieniono domy drewniane¹⁵⁸³, w dwóch kryte słomą¹⁵⁸⁴, w jednej pokrycie dachu zrobione było z gontu¹⁵⁸⁵;
- przy pięciu domach znajdował się ogród lub łąka¹⁵⁸⁶; budynki gospodarcze jak chlew, stodołę, stajnię wymieniano cztery razy¹⁵⁸⁷;
- jako *dobrze* określono cztery domy¹⁵⁸⁸; w parafii Regulice wymieniono w wizytacji dom organisty jako „nie nadający się do oglądania z powodu złego stanu”, a Tabele Załuskiego określają go jako „stary drewniany ale jednak niezły”;
- jako „zły”, „zrujnowany”, „upadający” określono sześć domów¹⁵⁸⁹; jeden jako „zburzony”¹⁵⁹⁰; w parafii Rudawa w wizytacji określono domy organisty i kantora jako „zniszczone”, „zgniłe”, zaś w Tablicach Załuskiego dom organisty był „stary ale dobry”.
- jako „nowy” opisano domy organisty i kantora w Czernichowie i Gorenicach; w parafii Nowa Góra w wizytacji zostało zalecone wybudowanie nowego domu dla organisty, a w Tabelach Załuskiego jego dom określono już jako nowo wybudowany przez proboszcza; w parafii Sanka organista miał według opisu wizytacji dom z chwiejącym się przybudowaniem, według Tabel Załuskiego był to nowo wybudowany dom,

¹⁵⁸¹ Babice, Czernichów, Morawica (organista ma własny dom), Rudawa.

¹⁵⁸² Gorenice, Paczółtowice, Płaza, Poręba Żegoty, Rybna, Trzebinia, Zalas.

¹⁵⁸³ Chechło, Chrzanów, Liszki, Morawica (organista i kantor), Nowa Góra, Raclawice, Tenczynek.

¹⁵⁸⁴ Gorenice, Rudawa.

¹⁵⁸⁵ Krzeszowice.

¹⁵⁸⁶ Babice, Gorenice, Rudawa, Tenczynek, Trzebinia.

¹⁵⁸⁷ Babice, Krzeszowice, Liszki, Rybna.

¹⁵⁸⁸ Chrzanów, Krzeszowice, Morawica, Przegonia.

¹⁵⁸⁹ Babice - dom organisty, Jaworzno, Kościelec, Liszki, Rybna, Tenczynek.

¹⁵⁹⁰ Babice - dom kantora.

- dom potrzebujący reperacji wymieniono w Raławicach; w Chechle według wizytacji dom organisty miał pokrycie dachu w złym stanie, zaś w Tabelach Załuskiego znajdujemy informację o reperowanym dachu domu organisty.

W wizytacji z roku 1783:

- jako *nowe* lub *dobre* zostało ocenionych dziesięć domów¹⁵⁹¹;
- jako *stare, złe, zgniłe*, lub *do odbudowy się nadające*, zaliczono dziewięć domów¹⁵⁹²;
- dom kantora i nauczyciela w Babicach spłonął (była to szkoła), dlatego zajmował on połowę chałupy chłopskiej;
- na stan pośredni można ocenić domy z ośmiu parafii¹⁵⁹³;
- w parafii Rudawa i Liszki organista i kantor mieszkali w tym samym domu, zajmując dla siebie izbę i komnatę; w parafii Rybna dom organisty został wybudowany przez i za pieniądze ojca, byłego organisty, obecnie syn dobudował spichlerzyk, stajenkę i stodołę na gruncie plebańskim; w parafii Babice organista wybudował dom dla siebie z niewielkim udziałem kosztów proboszcza; w parafii Chrzanów organista mieszkał we własnym domu znajdującym się na swoim gruncie;
- w czterech parafiach nie opisano domu organisty/kantora¹⁵⁹⁴.

Dom organisty posiadał najczęściej oprócz sieni jedną izbę i jedną komorę¹⁵⁹⁵, rzadziej dwie izby i jedną komorę¹⁵⁹⁶ lub jedną izbę, dwie komory¹⁵⁹⁷ albo dwie izby i dwie komory¹⁵⁹⁸.

Elementem koniecznym do funkcjonowania domu były kominki grzewcze kafłowe lub murowane i piece do gotowania oraz do pieczenia chleba. Piece te nie zawsze miały kominy murowane odprowadzające spaliny na zewnątrz. Wymienione były kominy lepiane na sztagach¹⁵⁹⁹, kominy gliną wylepiane i w górę wyprowadzane¹⁶⁰⁰, cegłą i gliną wylepiane¹⁶⁰¹, kominek na wierzch (dach) wyprowadzony¹⁶⁰², piec i komin murowany nie wyprowadzony na

¹⁵⁹¹ Babice - dom organisty, Będzin, Chechło, Gorenice, Gołonóg, Libiąż, Paczółtowice, Rudawa, Rybna, Trzebinia.

¹⁵⁹² Czernichów - dom organisty i kantora, Ciągowice, Liszki, Płaza, Przegonia, Sanka, Sanka, Tenczynek.

¹⁵⁹³ Jaworzno, Kościelec, Płoki, Poręba Żegoty, Raławice, Regulice, Sławków, Zalas.

¹⁵⁹⁴ , Krzeszowice, Morawica, Nowa Góra, Olkusz.

¹⁵⁹⁵ Babice, Ciągowice, Czernichów - organista i kantor, Jaworzno, Liszki, Płaza, Płoki, Poręba Żegoty, Raławice, Regulice,.

¹⁵⁹⁶ Gorenice, Zalas.

¹⁵⁹⁷ Libiąż.

¹⁵⁹⁸ Kościelec.

¹⁵⁹⁹ Bierków, Proszowice.

¹⁶⁰⁰ Koniusza.

¹⁶⁰¹ Czulice.

¹⁶⁰² Igołomia, Raciborowice, Regulice.

dach¹⁶⁰³, komin wielki drewniany lepiony nad dach wyprowadzony¹⁶⁰⁴, piec i komin murowany¹⁶⁰⁵, piec z kominem¹⁶⁰⁶, piec kamienny¹⁶⁰⁷, piec kaflowy¹⁶⁰⁸, piece reperowane¹⁶⁰⁹.

Pokrycie dachu wykonane było najczęściej ze słomy, której stan pozostawiał wiele do życzenia¹⁶¹⁰. Innym rodzajem pokrycia chociaż rzadziej stosowanym zapewne z powodu większego kosztu był gont drewniany¹⁶¹¹.

Wizytujący zwracał też czasem uwagę na materiał, z którego była zbudowana podłoga i powała w domach, ponieważ podłogi często nie było¹⁶¹² (klepisko), czasami budowano ją z tarcic¹⁶¹³, tak jak i powałę¹⁶¹⁴.

Drzwi w całym domu mogły być różnego rodzaju: na zawiasach z wrzeciędzami; z wrzeciędzem i skoblem; na zawiasach z haczykiem; na zawiasach z klamką i haczykiem; na zawiasach z zasuwą; na zawiasach, czopach, zamek z klamką i kluczem; na biegunach drewnianych.

W budynku mieszkalnym znajdowały się 2-4 okien, w izbach było to szkło oprawione w drewno¹⁶¹⁵ lub ołów¹⁶¹⁶. Okna były małe, zwykle podzielone na niewielkie kwadraty tzw. kwatery lub tafelki. Wymiarów i kształtu otworów okiennych nie podano.

Przy domu mieszkalnym znajdowały się często budynki gospodarcze jak stajnia¹⁶¹⁷, chlew¹⁶¹⁸, stodoła¹⁶¹⁹ lub ogród, sad, łąka, pole.

2.6.2 Dekanat Proszowice

W wizytacji z roku 1598 na 17 zwizytowanych parafii wymieniono 8 razy dom rektora szkoły¹⁶²⁰, do 5-ciu domów należał ogród¹⁶²¹, do jednego pewne pole¹⁶²².

¹⁶⁰³ Babice - dom kantora.

¹⁶⁰⁴ Sławków - dom organisty.

¹⁶⁰⁵ Babice - dom organisty, Sławków.

¹⁶⁰⁶ Gołonóg, Liszki.

¹⁶⁰⁷ Sławków.

¹⁶⁰⁸ Czulice, Pleszów, Raciborowice, Regulice, Ruszcza, Sławków.

¹⁶⁰⁹ Koniusza,

¹⁶¹⁰ Babice, Czernichów, Czulice, Gorenice, Igołomia, Jaworzno, Koniusza, Kościelec, Pobiednik, Regulice, Ruszcza - dom kantora, Wawrzeńczyce.

¹⁶¹¹ Gołonóg, Libiąż, Płoki, Raciborowice, Sławków, Tenczynek, Więclawice.

¹⁶¹² Czulice, Igołomia, Liszki, Luborzycza, Proszowice, Regulice, Wawrzeńczyce.

¹⁶¹³ Babice, Liszki, Sławków,

¹⁶¹⁴ Babice, Czulice, Proszowice, Sławków, Wawrzeńczyce.

¹⁶¹⁵ Ciągowice, Czulice, Ruszcza, Regulice, Sławków.

¹⁶¹⁶ Czulice, Pleszów.

¹⁶¹⁷ Babicze, Poręba Żegoty.

¹⁶¹⁸ Ciągowice, Będzin, Libiąż.

¹⁶¹⁹ Ciągowice, Paczółtowice, Poręba, Regulice, Rudawa.

¹⁶²⁰ Bierków, Grabie, Koniusza, Pobiednik, Raciborowice, Ruszcza, Wawrzeńczyce, Żembocin.

¹⁶²¹ Czulice, Igołomia, Luborzycza, Niegardów, Pleszów.

W roku 1614 zostało zwizytowanych 14 parafii, we wszystkich wymieniono dom rektora szkoły, przy trzech domach znajdował się ogród¹⁶²³.

W wizytacji z roku 1618 zaznaczono brak domu dla rektora szkoły w dziewięciu parafiach¹⁶²⁴, w jednej parafii znajdował się dom z ogrodem¹⁶²⁵, w jednej wybudowano nowy dom dla rektora szkoły¹⁶²⁶, w pięciu parafiach wymieniono znajdujący się tam dom dla rektora szkoły¹⁶²⁷.

Opisy wizytacji z roku 1629 zawierają mało informacji na temat domów sług kościelnych, ponieważ kościół w Bierkowie spłonął, a w Dalewicach został sprofanowany, nie zostało więc sporządzone sprawozdanie wizytacyjne, zaś Kościelec i Niegardów nie zostały zwizytowane bez podania powodów. W parafii Grabie zaznaczono brak domu dla rektora szkoły. W opisach czterech parafii podano informacje o istnieniu takiego domu¹⁶²⁸.

W wizytacji z roku 1728 zostało opisanych tylko 14 parafii. W trzech opisach wymieniono jedynie dom¹⁶²⁹; w Więclawicach dom, który został wybudowany przez aktualnego proboszcza; w Górcie stwierdzono, że organista miał swój własny dom, który należałoby wyposażyć; w Pleszowie był to dom w dobrym stanie; w Proszowicach dom po pożarze bez ogrodu; w Pobiedniku dom z ogródkiem; w Niegardowie organista i kantor mieszkali pod jednym dachem, ale w dwóch mieszkaniach i mieli pole zwane inaczej ogrodem, po 5 grządek.

Wizytacja z roku 1747 podaje w opisie pięciu parafii dokładniejsze informacje na temat domów służby kościelnej¹⁶³⁰. Tabele Załuskiego potwierdzają lub uzupełniają brakujące dane. W pięciu parafiach dom organisty był jednocześnie szkołą co wskazywało, że spełniał on też rolę nauczyciela¹⁶³¹. Organista zamieszkiwał pod jednym dachem razem z kantorem¹⁶³² lub z komornikiem¹⁶³³, mając osobne wejście do budynku. Wizytujący używa w trzech wypadkach niezamiennie nazw izba i komnata. Z sieni przechodziło się do izby, a następnie do komnaty¹⁶³⁴, w innych domach znajdowała się za izbą komora¹⁶³⁵. W opisach wymienione

¹⁶²² Proszowice.

¹⁶²³ Igołomia, Mogiła, Pobiednik.

¹⁶²⁴ Bierków, Czulice, Koniusza, Luborzycza, Niegardów, Pleszów, Wawrzeńczyce, Więclawice, Żembocin.

¹⁶²⁵ Górka.

¹⁶²⁶ Pobiednik.

¹⁶²⁷ Igołomia, Mogiła, Raciborowice, Ruszcza.

¹⁶²⁸ Górka, Grabie, Igołomia, Poborowice.

¹⁶²⁹ Koniusza, Luborzycza, Raciborowice.

¹⁶³⁰ Igołomia, Pleszów, Pobiednik, Proszowice, Ruszcza.

¹⁶³¹ Igołomia, Pleszów, Pobiednik, Poborowice, Ruszcza.

¹⁶³² Niegardów (informacja tylko w Tabelach Załuskiego), Proszowice.

¹⁶³³ Bierków.

¹⁶³⁴ Igołomia, Pleszów, Proszowice, Ruszcza - dom organisty.

zostały okna oprawione w ołów¹⁶³⁶ jak i w drewno¹⁶³⁷. Tylko raz zauważono brak podłogi¹⁶³⁸, a trzy razy dach posyty słomą¹⁶³⁹. Ze szczególną dokładnością opisywano drzwi i techniczne rozwiązania potrzebne do ich otwierania/zamykania: drzwi na zawiasach i hakach żelaznych ze skoblami, wrzeciędzem i klamką drewnianą lub antabką, drzwi na kołowrotach, drzwi na biegunie i wici drewnianej z klamką i zaporą drewnianą, drzwi na zawiasach i hakach żelaznych z haczykiem i skoblami żelaznymi. Piec kaflowy wymieniony był we wszystkich opisanych pięciu parafiach, typowy był również piec piekarski. Interesującym rozwiązaniem był z pewnością komin u organisty w parafii Ruszcza pleciony ze słomy i wyprowadzony na powałę. Ogród znajdował się przy domach w Igołomii, Pleszowie, Poborowicach, Wawrzyńczycach, Więclawicach; sad posiadali organiści w parafiach Gorka i Poborowice. O domach z pozostałych parafii można jedynie powiedzieć, że istniały¹⁶⁴⁰. W Bierkowie był to budynek nowo postawiony, w Koniuszy domy organisty i kantora spaliły się przed rokiem i jeszcze ich nie odbudowano. W parafii Więclawice organista według wizytacji mieszkał za domem drugiego wikarego w domu drewnianym, potrzebującym wielkiej naprawy, zaś kantor po spaleniu się jego domu zamieszkał w karczmie, za którą znajdował się jego ogród. Tabele Załuskiego podają, że kantor miał dobry dom za cmentarzem. Żadnej informacji o domu organisty nie posiadamy z parafii Grabie i Dalowice.

Wizytacja z roku 1783 opisywała dokładniej w 11-tu parafiach domy organistów, czy kantorów¹⁶⁴¹. W parafii Mogiła organista miał swój dom przy kościele, w parafii Bierków i Poborowice stwierdzono stan budynku tak upadły, że nie opłacało się podejmować jego reperacji, w parafii Niegardów¹⁶⁴² polecono dom organisty wybudować w nowym miejscu, zaś w parafiach Dalewice, Gorka i Żębocin nie opisano domu organisty. Parafie Grabie, Kościelec i Krzesławice nie zostały zwizytowane.

Domy służby kościelnej miały najczęściej budowę wolnostojącą, czasami zdarzało się inaczej:

- w parafii Więclawice mieszkali organista i grabarz w domu pod jednym dachem;
- w Koniuszy dom był podzielony na trzy mieszkania – dla organisty, kościelnego i kantora;

¹⁶³⁵ Pobiednik, Ruszcza - dom kantora.

¹⁶³⁶ Igołomia, Pleszów, Ruszcza - dom organisty.

¹⁶³⁷ Pobiednik, Proszowice.

¹⁶³⁸ Pobiednik.

¹⁶³⁹ Pleszów, Pobiednik, Proszowice.

¹⁶⁴⁰ Gorka, Luborzyce, Poborowice, Wawrzyńczyce, Żębocin.

¹⁶⁴¹ Czulice, Igołomia, Koniusza, Luborzyca, Pleszów, Pobiednik, Proszowice, Raciborowice, Ruszcza - organista i kantor, Wawrzyńczyce - organista i kantor, Więclawice - organista i kantor.

¹⁶⁴² Podczas reperacji w murach domu organisty w Niegardowie odkryto pieniądze, za które odnowiono kościół. Polecono wybudować dom w innym miejscu. ArKMKr, sygn. AV 54, s.76.

– w Ruszczy istniał tzw. czworak, w czwartym mieszkaniu zamiast mansjonarza mieszkał organista.

Najczęściej wymieniano drewno jako budulec domu¹⁶⁴³, w dwóch parafiach był to dom nowo postawiony¹⁶⁴⁴ lub wyremontowany¹⁶⁴⁵, pięć domów określono jako stare, potrzebujące remontu, z przegniłymi ścianami lub podciesiami¹⁶⁴⁶. Większość budynków miała przykrycie ze słomy¹⁶⁴⁷, przy trzech wymieniono dach z gontów¹⁶⁴⁸. Domy te miały okna tafelkowe¹⁶⁴⁹ lub ze szkła prostego¹⁶⁵⁰ oprawione w drewno¹⁶⁵¹ lub ołów¹⁶⁵². Każde mieszkanie składało się z sieni, izby i komory lub dwóch izb i dwóch komór, jak opisałam w poprzednim dekanacie. Występuje tu dodatkowo słowo „alkierz”¹⁶⁵³, nie używane w innych wizytacjach. Powaly budowane były najczęściej z tarcic¹⁶⁵⁴, które naturalną siłą rzeczy były zakopcone¹⁶⁵⁵, jeśli kominy nie zawsze wyprowadzano na zewnątrz. Ich nowszy sposób budowy z wyprowadzaniem nad dach był zauważany i wpisywany do protokołu wizytacji¹⁶⁵⁶. Poza tym istniały piece kaflowe¹⁶⁵⁷, piece z gliny lub gliną lepioną¹⁶⁵⁸, piec kamienny¹⁶⁵⁹, komin murowany¹⁶⁶⁰, piece piekarskie¹⁶⁶¹, kominki szafiaste¹⁶⁶², na sztagach lepienie¹⁶⁶³, cegłą i gliną wylepiane¹⁶⁶⁴. Wśród drzwi wymienianych w opisie domów występują najczęściej te na zawiasach z wrzeciędzem lub wrzeciędzami, ze skoblami, na biegunach, z drewniana zaporą, z haczykiem żelaznym. Wymieniany był czasami znajdujący się koło domu ogród¹⁶⁶⁵, sad¹⁶⁶⁶ lub budynki gospodarcze¹⁶⁶⁷.

¹⁶⁴³ Igołomia, Koniusza, Luborzycza, Pleszów, Pobiednik, Proszowice, Raciborowice Ruszcza - domek kantora, Wawrzeńczyce, Więclawice.

¹⁶⁴⁴ Pleszów, Raciborowice.

¹⁶⁴⁵ Czulice.

¹⁶⁴⁶ Igołomia, Luborzycza, Proszowice, Ruszcza - dom kantora, Wawrzeńczyce - dom organisty i kantora.

¹⁶⁴⁷ Czulice, Igołomia, Koniusza, Luborzycza, Pobiednik, Proszowice, Ruszcza - dom kantora, Wawrzeńczyce - dom organisty i kantora.

¹⁶⁴⁸ Pleszów, Raciborowice, Więclawice.

¹⁶⁴⁹ Czulice, Proszowice, Raciborowice.

¹⁶⁵⁰ Ruszcza - dom organisty i kantora.

¹⁶⁵¹ Czulica, Ruszcza - dom kantora.

¹⁶⁵² Czulica, Pleszów.

¹⁶⁵³ Pleszów.

¹⁶⁵⁴ Pleszów, Pobiednik, Proszowice, Raciborowice, Ruszcza - dom organisty.

¹⁶⁵⁵ Igołomia, Wawrzeńczyce - dom kantora.

¹⁶⁵⁶ Koniusza, Pleszów, Raciborowice.

¹⁶⁵⁷ Czulice, Pleszów, Pobiednik, Raciborowice, Ruszcza - dom organisty i kantora, Wawrzeńczyce.

¹⁶⁵⁸ Igołomia, Koniusza, Pobiednik, Wawrzeńczyce.

¹⁶⁵⁹ Proszowice.

¹⁶⁶⁰ Raciborowice.

¹⁶⁶¹ Czulice, Ruszcza - dom organisty.

¹⁶⁶² Pleszów, Ruszcza - dom organisty.

¹⁶⁶³ Pleszów, Proszowice.

¹⁶⁶⁴ Czulice, Igołomia, Koniusza, Pobiednik, Ruszcza - dom kantora, Wawrzeńczyce - dom organisty.

¹⁶⁶⁵ Luborzycza - dom organisty, Więclawice.

¹⁶⁶⁶ Luborzycza - dom kantora

¹⁶⁶⁷ Luborzycza - dom kantora, Więclawice.

2.6.3 Dekanat Skala

W wizytacji z roku 1598 na 29 zwizytowanych parafii wymieniono w osiemnastu dom rektora szkoły¹⁶⁶⁸, z czego 11 było z ogrodem¹⁶⁶⁹, dwa znajdowały się w złym stanie technicznym¹⁶⁷⁰, w czterech parafiach było miejsce na zbudowanie przyszłego domu¹⁶⁷¹, w parafii Chodów zaznaczono brak domu dla rektora szkoły, w pięciu parafiach kościół był sprofanowany¹⁶⁷² i parafia nie została opisana, a w parafii Biały Kościół nie wymieniono żadnego domu.

Wizytacja z roku 1610 opisuje tylko 7 parafii. W żadnej z nich nie ma informacji na temat domu rektora szkoły/organisty.

W roku 1618 w 22 parafiach wymieniony został dom dla rektora szkoły¹⁶⁷³, w Chodowie w dalszym ciągu brakowało domu rektora szkoły, a w sześciu nie podano żadnej informacji na temat mieszkania rektora szkoły¹⁶⁷⁴.

Z roku 1630 nie mamy żadnej informacji o domu rektora szkoły czy organisty.

W roku 1663 przy opisie 29 parafii podano w 23 istnienie domu rektora szkoły lub organisty¹⁶⁷⁵, dwa z nich z ogrodem¹⁶⁷⁶.

W wizytacji z roku 1728 wymieniono w 7 parafiach dom¹⁶⁷⁷ dla organisty lub kantora, w Niedźwiedziu i Wysocicach były to domy własne. W parafii Zadroże stwierdzono brak domu dla organisty, w Sułoszowej obok domu znajdował się ogród, a w Korzkwi sad i pole.

Informacje zawarte w wizytacji z roku 1748 i w Tabelach Załuskiego uzupełniają się wzajemnie. Często w opisie parafii nie znajdujemy wiadomości o domu organisty, znajdują się za to w Tabelach. Na 31 parafii wymieniono w 28 dom organisty lub kantora. W parafii

¹⁶⁶⁸ Bolechowice, Czaple, Giebułtów, Gołcza, Goszcza, Imbramowice, Irzmanowice, Jangrot, Modlnica, Niedźwiedź, Prandocin, Sieciechowice, Skala, Smarzewice, Srzeniawa, Uniejów, Zadroże, Zielonki.

¹⁶⁶⁹ Czaple, Gołcza, Goszcza, Imbramowice, Irzmanowice, Jangrot, Niedźwiedź, Prandocin, Skala, Srzeniawa, Zadroże.

¹⁶⁷⁰ Skala, Smarzewice.

¹⁶⁷¹ Minoga, Słomniki, Tczyca, Ulina.

¹⁶⁷² Iwanowice, Korzkiew, Sąspów, Sułoszowa, Wysocice.

¹⁶⁷³ Bolechowice, Czaple, Giebułtów, Gołcza, Goszcza, Imbramowice, Irzmanowice, Iwanowice, Jangrot, Minoga, Modlnica, Niedźwiedź, Prandocin, Sąspów, Skala, Smarzewice, Srzeniawa, Sułoszowa, Tczyca, Uniejów, Wysocice, Zadroże.

¹⁶⁷⁴ Biały Kościół, Korzkiew, Sieciechowice, Słomniki, Ulina, Zielonki.

¹⁶⁷⁵ Biały Kościół, Bolechowice, Chodów, Czaple, Giebułtów, Gołcza, Goszcza, Imbramowice, Iwanowice, Minoga, Modlnica, Niedźwiedź, Prandocin, Skala, Smarzewice, Srzeniawa, Sułoszowa, Tczyca, Uniejów, Wysocice, Zadroże, Zielonki.

¹⁶⁷⁶ Chodów, Minoga.

¹⁶⁷⁷ Goszcza, Korzkiew, Modlnica, Niedźwiedź, Skala, Sułoszowa, Wysocice.

Jangrot nie opisano domu, tak samo w parafii Grodzisko i Narama. Dwie ostatnie parafie nie znajdują się w Tabelach Załuskiego.

Domy organisty usytuowane były najczęściej tuż koło cmentarza kościelnego (15x), zdarzało się, że znajdował się on dalej od kościoła (1x), we wsi (1x), lub w mieście (1x). O piętnastu z nich pisano, że potrzebują reperacji¹⁶⁷⁸, jeden był już bardzo zdewastowany i należało go odbudować¹⁶⁷⁹. Dwa domy były wyremontowane¹⁶⁸⁰, cztery świeżo wybudowane¹⁶⁸¹, zaś dwa stare¹⁶⁸². O czternastu domach napisano, że były drewniane¹⁶⁸³, przy dziewięciu stwierdzono, że miały dachy pokryte słomą¹⁶⁸⁴, jeden miał dach pokryty w połowie słomą, w połowie gontem¹⁶⁸⁵, a tylko jeden miał dach robiony z gontów¹⁶⁸⁶. W parafii Niedźwiedź kantor z wikarym mieszkali pod jednym dachem. Wymieniono również ogródek w Minodze i Smarzewicach znajdujący się koło domu, w Srzeniawie był to ogródek i 9 zagonów.

Wizytacja z roku 1783 opisuje w wielu parafiach dokładnie domy organistów. Żadnych informacji na ich temat nie mamy z parafii Jangrot, Korzkiew, Narama, Słomniki. Najczęstszym budulcem domu było drewno, tak było w parafii Giebułtów, Goszcza, Iwanowice, Niedźwiedź, Sąspów, Smarzewice, Sułoszowa, Tczyca, Ulina, Uniejów, Wysocice, Zadroże. Zakładam, że słomiany dach kładziony był na dom z drewna, a dom zgniły wskazywał na spróchniałe drewno, również domek w ziemię zapadły interpretuję, że z powodu przegniłych podcieni, które były drewniane, konstrukcja drewniana domu osiadła na ziemi. Jedynie słoma była wymieniana jako przykrycie dachu¹⁶⁸⁷, w parafii Niedźwiedź organista mieszkał w połowie domu z wikarym, którego dach pokryty był gontem, a część organisty - słomą. W parafii Sieciechowice dach domu organisty był od dołu pobity gontami jak również kalenica, poza tym był posyty snopkami. W parafii Gołcza i Iwanowice organista mieszkał w szpitalu dla ubogich, z pewnością było to mieszkanie zastępcze, w dekrecie wizytacji Iwanowic kazano wybudować dla niego nowy drewniany dom. Wśród wszystkich 24 wymienionych domów organisty można było rozróżnić: 1 nowy dom¹⁶⁸⁸, 11

¹⁶⁷⁸ Chodów, Czaple, Giebułtów, Goszcza, Korzkiew, Minoga, Modlnica, Niedźwiedź, Sieciechowice - dom kantora, Słomniki, Sułoszowa, Tczyca, Ulina, Zadroże, Zielonki.

¹⁶⁷⁹ Wysocice.

¹⁶⁸⁰ Gołcza, Irzmanowice.

¹⁶⁸¹ Iwanowice, Sąspów, Smarzewice, Srzeniawa.

¹⁶⁸² Biały Kościół, Zadroże.

¹⁶⁸³ Biały Kościół, Bolechowice, Chodów, Irzmanowice, Modlnica, Prandocin, Sąspów, Słomniki, Smarzewice, Tczyca, Ulina, Uniejów, Zadroże, Zielonki.

¹⁶⁸⁴ Bolechowice, Irzmanowice, Modlnica, Prandocin, Smarzewice, Tczyca, Ulina, Uniejów, Zadroże.

¹⁶⁸⁵ Słomniki.

¹⁶⁸⁶ Zielonki.

¹⁶⁸⁷ Giebułtów, Iwanowice, Niedźwiedź, Sieciechowice, Tczyca, Ulina, Uniejów, Wysocice, Zadroże.

¹⁶⁸⁸ Minoga.

„dobrych” domów¹⁶⁸⁹, 12 „złych” domów¹⁶⁹⁰. Można więc stwierdzić, że połowa organistów miała dobre warunki do mieszkania, a druga połowa nie. Jako typowe umiejscowienie domu organisty był w dalszym ciągu grunt kościelny koło cmentarza, mimo, że nie zawsze było to napisane. W parafii Irzmanowice podkreśla wizytujący, że dom organisty stoi na gruncie nie parafialnym. W Giebułtowie dom organisty znajdował się na cmentarzu przykościelnym, co znowu przeszkadzało wizytującemu, ponieważ bydło chadzało i dzieci nie umiejące uszanować świętego miejsca. W Chodowie organista mieszkał w trojaku razem z czeladnikiem. Wnętrze domu było bardzo typowe, tak jak w innych dekanatach, o układzie sieni, izba, komora. Okienka okrągłe w drewno oprawione opisane zostały w parafii Minoga. W Niedźwiedziu, Sieciechowicach i Ulinie były to dwa okna, również oprawione w drewno. Piece kafłowe, kominy kapiaste lub nad dach wyprowadzone, z chrustu plecione gliną oblepione - te elementy wyposażenia domu występują identycznie jak w innych wizytacjach z roku 1783. Przy opisie tylko jednego domu w Niedźwiedziu opisano drzwi i sposób ich otwierania/zamykania: na zawiasach hakach, z skoblem wrzeciędzem. Przy niektórych domach znajdowały się ogródki, sady, zagony, budynki gospodarcze itp.

2.7 Inne uwagi o organistach

W opisach wizytacyjnych zdarzały się uwagi innego rodzaju, dotyczące organistów lub pozostałych sług kościelnych. Dotyczyły one ich sposobu życia, który nie zgadzał się z ogólnie przyjętą normą. Rzadziej umieszczano pochwały.

Dekanat Nowa Góra:

- w roku 1602 w parafii Płaza stwierdzono, że rektor szkoły za bardzo był uległy żonie;
- w roku 1663 w parafii Rybna upominano organistę do szlachetności, nie podając przyczyny tego napomnienia;
- w roku 1728 w parafii Rudawa organista zarzucił nadany mu obowiązek spisywania przystępujących do spowiedzi wielkanocnej;
- w roku 1748 w parafii Chechło nakazano oddalić organistę od nauczania chłopców z powodu jego pijaństwa; w parafii Nowa Góra pochwalono organistę za trzeźwość i ochotę

¹⁶⁸⁹ Bolechowice, Chodów, Goszcza, Imbramowice, Irzmanowice, Modlnica, Niedźwiedź, Sieciechowice, Srzeniawa, Tczyca, Wysocice.

¹⁶⁹⁰ Biały Kościół, Czaple, Giebułtów, Prandocin, Sąspów, Skała, Smarzewice, Sułoszowa, Ulina, Uniejów, Zadroże, Zielonki.

do pracy; w parafii Olkusz organista i kantor posiadali długi, dlatego otrzymywali zapłatę pomniejszoną o ten dług;

– w roku 1783 w parafii Przegonia organistę upomniano, żeby nie przetrzymywał kartek od długu za krowy pod karą 30 plag.

Dekanat Proszowice:

- w roku 1747 w parafii Gorka organista ściął drzewka w ogrodzie danym mu do użytku, przez co powstała szkoda dla kościoła. Nakazano mu jako odszkodowanie posadzić nowe drzewka owocowe.

Dekanat Skala:

- w roku 1727 w parafii Saspów alias Zaspow w dekrecie reformacyjnym umieszczono zarządzenie zabraniające organiście trzymania zbiorów w kościele. Nagromadzone owoce powinien w przeciągu trzech dni przenieść w inne miejsce,

- w roku 1748 w parafii Iwanowice organista, któremu postawiono nowy dom, przed wizytacją uciekł; w parafii Jangrot zabroniono organiście trzymać owoców i słomy w dzwonnicy, która to przez drewnianą konstrukcję i bliskie położenie w stosunku do kościoła była narażona na zajęcie się ogniem, dlatego polecono mu znaleźć osobne pomieszczenie na trzymanie zapasów; w parafii Bolechowice nakazano organiście z respektem odnosić się do wikarego i tego samego wymagać od swojej żony, której powinien zagrozić karą cielesną w wypadku nieposłuszeństwa,

- w roku 1783 w parafii Korzkiew organistą był od trzech lat mężczyzna obecnie 20-letni. W dekrecie reformacyjnym polecono zatrudnić do organów kogoś stateczniejszego, chociaż mniej biegłego; w parafii Skala ojciec obecnego organisty prowadził spór z proboszczem w sądzie o zatrudnienie jego syna, którego należało oddalić, ponieważ nie znał śpiewów i nie odznaczał się mądrością, ale sprawa nie została jeszcze roztrygnięta,

- w parafii Srzeniawa tamtejszy organista był człowiekiem dobrych obyczajów, co stwierdził rektor kościoła.

ZAKOŃCZENIE

Przedmiotem badań autorki były organy i działalność organistów na terenie dekanatów Nowa Góra, Proszowice i Skała na podstawie akt wizytacyjnych. Z przedłożonej pracy można wysnuć następujące wnioski:

Organy:

Na przestrzeni od końca XVI do końca XVIII wieku stwierdziłam w 289 przypadkach obecność instrumentów w kościołach parafialnych i kaplicach. Nie da się określić dokładnej liczby instrumentów funkcjonujących w kościołach na badanym terenie, ponieważ w wielu wypadkach nie wiadomo, czy wizytacje przekazują informacje o wcześniejszych, czy nowo zbudowanych organach. Podana wyżej liczba 289 dotyczy wiadomości o istnieniu instrumentu.

Z otrzymanych informacji, które odnosiłam do liczby istniejących kościołów obliczając wyniki w procentach dla danych dekanatów wynika, że przy końcu XVI wieku występowanie instrumentów w kościołach dekanatów Nowa Góra, Proszowice i Skała ograniczało się średnio do 7,7% świątyń, zaś do końca XVIII wieku nastąpiło upowszechnienie organów we wszystkich badanych kościołach osiągawszy średnio wartość 87%. Najbardziej dynamiczny rozwój nastąpił już w drugiej połowie XVII wieku i był kontynuowany do końca badanego okresu. Przed połową XVIII wieku większość kościołów posiadała jeden instrument, od drugiej jej połowy zdarzały się dwa instrumenty w jednym kościele. Najślabzy w rozwoju był dekanat Proszowice osiągając 76%, następnie dekanat Skała 88% i dekanat Nowa Góra mający w 97% swoich świątyń organy.

Jeśli chodzi o nazewnictwo i próbę rozróżnienia znaczenia słów organy/pozytyw trzeba stwierdzić, że używano tych pojęć zamiennie i nawet podanie liczby głosów nie rozstrzygało ostatecznie, czy dany instrument był w dzisiejszym tego słowa znaczeniu pozytywem czy organami, jeśli nie podano bliższych i konkretnych dookreśleń, zwłaszcza obecności pedału. Zatem nie było jeszcze jasno ustalonej nomenklatury, co podkreślało stosowanie nagminnie określenia „organum alias pozytyw”. Podjęłam próbę rozróżnienia na podstawie określeń słownych, czy wymieniony instrument był organami czy pozytywem. W wielu wypadkach jest to tylko przypuszczenie. Mimo, że częściej używano nazwy „organy” i jej odmian niż „pozytyw”, tylko przy 22 instrumentach można stwierdzić, że były to organy, 49 instrumentów było pozytywem, zaś trzy instrumenty - regałem.

Najbardziej typowym miejscem na ustawienie instrumentu w kościele to chór muzyczny nad wielkimi drzwiami, naprzeciwko wielkiego ołtarza. Pierwotnie budowano te

chóry dla kantorów, następnie stawiano na nich organy. Stała tam zdecydowana większość organów czy pozytywów. Zdarzały się chóry dwupoziomowe. Rzadziej instrument był usytuowany na bocznym chórze, w prezbiterium, na chórze ponad prezbiterium, na chórze w kaplicy bocznej.

Chóry te zbudowane były najczęściej z drewna (z tarcic), rzadko były murowane.

Opis wyglądu zewnętrznego organów odnosił się najczęściej do koloru szafy organowej, złocenia, malowania, snycerstwa, rzadko rzeczywistej budowy i rozłożenia sekcji piszczałek. Najczęstsze kolory, którymi malowano szafy organowe to niebieski, biały, czerwony, żółty, czarny. Prospekty zdobione były złotem i srebrem, obrazami, rzeźbami.

Jeśli chodzi o wielkość instrumentów można stwierdzić, że większość z nich miała od pięciu do dziesięciu głosów, co potwierdzałyby wnioski innych autorów, np. J. Gołosa, który twierdził, że „większość budowanych wtedy organów to instrumenty małe - głównie pozytyw bez pedału”¹⁶⁹¹. W tamtym czasie wystarczały one do podtrzymania śpiewów. Również opis słowny mógł nam sygnalizować wielkość instrumentu przez dodanie przymiotnika „mniejszy”, „większy” lub przez użycie zdrobnienia - np. pozytywek, organki. Liczba organów mających więcej niż 10 głosów w poszczególnych dekanatach i wizytacjach w XVIII wieku wahała się między jednym a trzema, co stanowiło przeciętnie 10% do 13,7% wszystkich instrumentów z podaną liczbą głosów. Największym instrumentem, który w dużej części się zachował i po poddaniu odpowiedniej konserwacji używany jest do wykonywania muzyki dawnej, są 31-głosowe organy w Olkuszu, pierwotnie 32-głosowe.

Niewiele informacji zawierały wizytacje o szczegółach budowy instrumentów.

Nazwa *regal*, użyta 3 razy, a także nazwa *pozytyw szufladowy*, wymieniona 2 razy, wskazywały na specjalną budowę danego instrumentu. Również pod określeniem organy/pozytyw stojące/cy występującym 2x, organy/pozytyw stałe/y (11x) lub przenośne/y (6x) można w przybliżeniu wyobrazić sobie pewien typ instrumentu. Kolejnym szczegółem budowy organów, który opisywano, były miechy znajdujące się niekiedy pod lub przy instrumencie: 2 miechy (8x), 3 miechy (1x), 4 miechy (1x), 8 miechów (1x). Przy opisach niektórych organów zauważano, że znajdowały się one w tzw. kalikowni poza chórem muzycznym. Inne wymienione detale w budowie organów to: nazwa półorganki w parafii Słomniki w roku 1748, która wskazywała na piszczałki 8 stopowe w prospekcie instrumentu. W kościele św. Andrzeja w Olkuszu znajdowały się od roku 1633 organy z pozytywem, co oznaczało pozytyw umieszczony w parapecie chóru, zaś w kościele w Ruszczy stały organy dwoiste z pedalem, czyli o budowie dwusekcyjnej, która powstała przez umieszczenie

¹⁶⁹¹ J. Gołos, *Zarys historii budowy organów w Polsce*, Bydgoszcz 1966, s. 64.

elementów organów z lewej i prawej stronie okna na chórze. Elementem dodatkowym w organach był bęben w Babicach w roku 1783 i być może w Raciborowicach, gdzie policzono go za dodatkowy głos. Kilkakrotnie wspomniano materiał, z którego wykonane były piszczałki metalowe, uważając go za ołów. Był to jednak najprawdopodobniej stop cyny z ołowiem, gdyż rudę ołowiu wydobywano wówczas w Olkuszu.

Jeśli chodzi o stan zachowania instrumentów muzycznych mogłam opierać się tylko na określeniach słownych i skąpych dopowiedzeniach przymiotnikowych, występujących najczęściej w XVIII wieku, na podstawie których zaliczyłam te instrumenty do grupy nowych, dobrych, złych, potrzebujących naprawy lub naprawionych. Liczba opisanych organów w stosunku do całkowitej liczby istniejących instrumentów w danych wizytacjach rzadko przekraczała 50%, więc przedstawione wyniki procentowe badań nie oddają pełnego obrazu.

W dekanacie Nowa Góra w roku 1748 wśród wymienionych instrumentów 23% określono jako dobre, a 77% jako złe lub potrzebujące naprawy. W roku 1783 w kościołach znajdowało się 42% instrumentów nadających się do grania, a 58% raczej nie nadawały się do użytku.

W dekanacie Proszowice w roku 1728 instrumentów dobrych było 57%, a potrzebujących naprawy lub popsutych 43%. W wizytacji z roku 1747 było 71% organów dobrych, nowych lub naprawionych, a 28% złych lub potrzebujących reperacji. Z wizytacji z roku 1783 posiadamy następujące informacje: instrumentów dobrych i zreperowanych było 57%, a reszta nie była zdolna do grania.

W dekanacie Skala w roku 1728 było 50% instrumentów dobrych lub naprawionych, a dokładnie tyle samo instrumentów złych i potrzebujących naprawy. W roku 1748 jak i w roku 1783 stosunek organów popsutych do zreperowanych wynosi 73% do 27%.

Powyższe informacje uogólniam na przebadane trzy dekanaty i dochodzę do wniosku, że organy o złym stanie technicznym stanowiły 60% wszystkich instrumentów, a instrumenty dobre i naprawione stanowiły 40%. Biorąc poprawkę na fakt, że nie mamy opisanego stanu technicznego wszystkich organów/pozytywów, a stosunek opisanych (151) do wszystkich instrumentów z wieku XVIII (249) wynosi 61% można przypuszczać, że prawdopodobnie większość używanych instrumentów znajdowała się w niedostatecznym stanie technicznym.

Organiści:

W przeciągu badanego czasu wzrastała też adekwatnie do liczby instrumentów w kościołach liczba osób na nich grających. Nauczyciel szkoły parafialnej lub kantor byli pierwszymi organistami. Można to stwierdzić na podstawie istnienia instrumentu muzycznego i wymienienia domu rektora szkoły lub kantora. Co znaczyło, że mieszkająca w nim osoba

była jedyną, która mogła obsługiwać dany instrument. Po raz pierwszy pojawia się nazwa *magister organorum* w roku 1598 w parafii Proszowice, w 1602 w parafii Sławków i Olkusz, w roku 1610 w parafii Jangrot istniała fundacja dla organisty. Oznaką istnienia „prawdziwego organisty” było coraz częstsze używanie nazwy *vero organario* lub tylko *organario*. Liczba organistów w XVII wieku wynosiła od 4 do 7 na jeden dekanat i wzrosła gwałtownie od początku XVIII wieku, osiągając liczbę 30 (Nowa Góra), 17 (Proszowice), i 28 (Skała). Liczba kantorów wahała się między 3 i 4 w wieku XVII na jeden dekanat i wzrosła w wieku XVIII tylko do liczby 8 (Nowa Góra), 7 (Proszowice) i 5 (Skała).

Imiona i nazwiska osób służących przy kościele jak rektora szkoły, organisty, kantora, kościelnego, kalikancisty i in. były notowane dopiero od połowy XVIII w. Jedynie w parafii Chrzanów w roku 1728 podano dane osobowe organisty i kantora. Wśród imion, jakie nosili organiści i kantorzy znajdują się tylko imiona chrześcijańskich świętych lub pochodzące z Nowego Testamentu. W wizytacji z roku 1748 pisanej po łacinie najbardziej popularnym imieniem był Joannes, następnie Josephus i Albertus, w ostatniej wizytacji z roku 1783 najwięcej było imion Jan i Józef. Nazwiska w obydwu wizytacjach zanotowane były w brzmieniu polskim i większość z nich miała końcówki -ski, -cki lub -icz. Nie można jednak na tej podstawie stwierdzić pochodzenia osób je posiadających, ponieważ do końca XIX w. można było przekształcać i uszlachetniać swoje nazwisko przez zmianę końcówek. Nazwiska odimienne i odrzeczownikowe są charakterystyczne dla nazwisk chłopów i włościan. Godnym uwagi jest fakt powtarzania się nazwisk, co mogło oznaczać, że osoby je noszące należały do jednej rodziny. Udaje mi się dowieść sporo powiązań rodzinnych między kolejnymi organistami jako ojca i syna lub braci pracujących jednocześnie w sąsiednich parafiach, mógł też organista i kantor należeć do jednej rodziny. Wskazywałoby to na częste przekazywanie objętego urzędu na douczonego w tym zawodzie syna, bratanka itp.

Wiek i lata służby organistów znajdujemy, choć nie we wszystkich przypadkach, w Tabelach Załuskiego z roku 1748 i w wizytacji z roku 1783. Można na tej podstawie ustalić przedziały czasowe dotyczące wieku i lat służby tych ludzi. Średnia wieku organisty wyliczona na podstawie danych uzyskanych z Tabel Załuskiego dla dekanatu Skała to 42,2 lata, a przeciętna długość lat służby organistów dekanatu Proszowice i Skała to 9 lat. Według danych uzyskanych z wizytacji najmłodszy organista miał 19 lat, a dwóch najstarszych po 80 lat. Najkrótszy staż wynosił 0,5 roku, najdłuższy 56 lat. Podsumowując wyniki badań dotyczących wieku organistów we wszystkich trzech dekanatach można stwierdzić, że w grupie do lat 30 było 32% wszystkich organistów, również 32% przypada na grupę wiekową między 31 a 40 lat, 15% było w wieku 41 - 50 lat, tylko 6% miało 51- 60 lat, a w

wieku powyżej 60 lat było 15% organistów. Jeśli chodzi o lata pracy, można ustalić następujący podział: najwięcej organistów miało niski staż pracy do 5 lat (53%). W następnej grupie od 6 - 10 lat było ich razem 21%. Podczas ostatniej wizytacji w roku 1783 większość organistów (64%) była w młodym wieku lub nie ukończyła 40 roku życia, pracując dosyć krótko w parafii (od 5- 10 lat).

Jeśli chodzi o kantorów, to Tabele Załuskiego nie zawierają odnośnie nich tylu informacji, aby obliczyć przeciętną ich wieku lub lata pracy. W wizytacji z roku 1783 średnia ich wieku wynosiła 31,5 roku, zaś przeciętny okres pracy 11,5 roku. Urząd kantora nie spełniał już dużej roli, przez co ich zatrudnienie stawało się coraz rzadsze.

O obowiązkach organistów lub kantorów wykonywanych z racji pełnionego przez nich zawodu zawartych jest w wizytacjach niewiele informacji. Większość z nich pochodzi z wizytacji osiemnastowiecznych. Z pewnością organista był odpowiedzialny za oprawę muzyczną mszy, ponadto nabożeństw, jutrzni, nieszporów, matutinum, oficjum, śpiewów zamówionych przez bractwa religijne lub osoby prywatne, za co miał wyznaczoną dodatkową opłatę. Często dodatkowym obowiązkiem było wpisywanie do ksiąg parafialnych dnia urodzeń dzieci, miejsca pochówku zmarłych, wykonywanie spisu osób bierzmowanych i przystępujących do wielkanocnej spowiedzi. Jeden raz wystąpiła informacja o praniu korporatów i puryfikateriów przez organistę, w zamian za co otrzymał on do użytku kilka zagonów ziemi. Jak wynika z Tabel Załuskiego i wizytacji organiści nie uprawiali wyłącznie swojego zawodu. Bardzo często wykonywali też funkcję kantora, nauczyciela, kościelnego, dzwonnika lub grabarza, dostając za to przypuszczalnie osobne wynagrodzenie. Działo się tak najczęściej w małych parafiach, które nie posiadały dużych przychodów, aby móc zatrudnić wielu pracowników. Potwierdzają to informacje o otrzymaniu wynagrodzenia w jednej sumie dla np. organisty i kantora lub nauczyciela i organisty. Organiści i kantorzy współpracowali ze sobą, wykonując wspólnie pieśni, śpiewy gregoriańskie i inne dodatkowe jak godzinki do NMP, Salve Regina, Dies irae, koronki do świętych, litanie. Do obowiązków kantora należało przede wszystkim wykonywanie śpiewów mszalnych, dodatkowo mógł on prowadzić scholę, uczyć chłopców, wykonywać zadania kościelnego, grabarza. Obydwaj muzycy musieli umieć czytać i pisać, czytać z nut oraz znać liturgię.

Organista, kantor, rektor szkoły zwani *ministri ecclesiae* otrzymywali za swoją pracę wynagrodzenie w postaci pewnej kwoty pieniężnej, która była ustalana i płacona im według ówczesnego zwyczaju raz na rok. W późniejszych wizytacjach, począwszy od roku 1644, pojawiała się czasami informacja o wypłacaniu pieniędzy raz na kwartał. Najczęściej pieniądze otrzymywał organista/kantor od proboszcza, rzadziej od rządców kościoła lub

konwentu jako wypłatę główną. Zapłatę za zobowiązania dodatkowe mógł również dostawać od pojedynczych parafian, cechu rzemieślniczego czy bractwa religijnego. Zdarzało się zabezpieczenie uposażenia organisty w postaci dochodu z pola, z którego dostawał on dziesięcinę, lub przeznaczenie na niego dochodów ze sprzedaży węgla kościelnego, z beneficjum, z cła mostowego, z wynajmu kamienicy, z dochodów z gospody. Innym rodzajem zapłaty dodatkowej były dary w naturze, tzn. określone miary ziaren zbóż lub wyżywienie na plebanii. Dodatkowo do zapłaty pieniężnej otrzymywała służba kościelna kawałek ziemi, ogrodu, łąki, sadu do uprawy na własny użytek.

Przez prawie cały badany okres głównym nominałem płatniczym był floren i grosz, jedynie w wizytacji z roku 1783 jest wymieniana wyłącznie złotówka. Równolegle z florenem wymieniana była w roku 1598 i 1618 marka, w roku 1598 talar i solidor, w roku 1728 tymf. W początkowym okresie płace organistów i kantorów nie różniły się między sobą, można je podzielić na niskie, średnie i wysokie, wynoszące odpowiednio 2 - 4 - 8 florenów w pierwszej wizytacji. Już 3 lata później najniższą płacą były 4 foreny, średnią 8, a wysoką 20 florenów. W XVIII w. wzrosła wysokość zapłaty i najniższa wynosiła 12, średnia 20, najwyższa 40 florenów. Zróżnicowała się też wysokość zapłaty między organistą a kantorem. Kantor w XVIII wieku otrzymywał tylko dwie trzecie lub połowę zapłaty organisty. Z ostatniej wizytacji nie ma niestety wystarczających informacji, aby móc stwierdzić czy i w jakim stopniu zapłaty między organistą i kantorem różniły się między sobą. Należy podkreślić, że przeliczenie znanych nam sum otrzymywanych rocznie przez organistę na dzisiejsze pieniądze i podzielenie ich na miesiące, dałoby duże kwoty i świadczyło to o jego wysokiej pozycji społecznej.

Trzecim rodzajem uposażenia sług kościelnych, takich jak organista i kantor, był dom dany im do użytku, często z przylegającym sadem, ogrodem, zagonami tudzież szopą, stajnią, chlewem, stodołą. W ten sposób mogli oni na sposób gospodarski zabezpieczyć wyżywienie rodzinie. Dom taki znajdował się często na gruntach kościelnych, nawet na terenie tzw. cmentarza, ponieważ był własnością Kościoła. Najczęściej był to dom dla jednej rodziny, a w koniecznych wypadkach mieszkała z organistą druga osoba. Zajmowali oni wtedy osobne pomieszczenia. Zdarzały się też domy tzw. dwojaki, trojaki czy nawet czworaki, w których mieszkali słudzy kościoła. Jeśli parafia nie posiadała domu dla organisty/kantora np. z powodu spłonięcia – szukała dla niego przejściowo miejsca w domu chłopskim, gospodzie, w domu rektora lub wikarego. Dekret nakazywał wtedy wybudować nowy dom dla organisty. Wyjątkowo zdarzało się, że organista mieszkał we własnym domu, wybudowanym za własne pieniądze. Było to podkreślane w wizytacji.

Na rządcy kościoła ciążył obowiązek dbania o dobry stan budynków mieszkalnych, a mimo to duża część domów znajdowała się w stanie podupadłym, niedostatecznym do mieszkania. Były też domy nowo wybudowane lub całe wyremontowane. Przytłaczająca większość domów miała dachy ze słomy, rzadko z gontów drewnianych. Materiałem, z którego budynki te były zbudowane, było drewno tarte. Brakowało często podłóg. Rozkład pomieszczeń ograniczał się do sieni, izby i komory lub dwóch izb i dwóch komór i był bardzo do siebie zbliżony, co nasuwa wniosek o istnieniu pewnego modelu domu wiejskiego. Okienka wyposażone w szkło oprawione w drewno lub ołów, dzieliły się na tzw. kwatery. W każdej izbie znajdował się pewien rodzaj pieców potrzebnych do ogrzewania pomieszczenia, drugi do gotowania, trzeci do pieczenia. Nie zawsze piece te miały kominy wyprowadzające spaliny ponad dach, bywały kominy słomiane (!). W XVIII wieku powstawało coraz więcej nowoczesnych murowanych kominów wychodzących ponad dach. Opisywano też często mechanizm otwierania drzwi w domach organisty/kantora i wymieniano np. drzwi na biegunach, na kołowrotach, na zawiasach i hakach żelaznych ze skoblami, z wrzeciędzem i klamką drewnianą lub antabką z zasuwą.

W tym miejscu można zauważyć, że Kościół Katolicki jako instytucja przyczynił się do rozpowszechnienia tego instrumentu, jakim są organy. Najważniejszą czy pierwotną misją kościoła nie jest na pewno działalność kulturotwórcza, ale ten wpływ kulturotwórczy w dziedzinie muzyki jest faktem, jest znaczący i na wielką skalę. Dokonywał on się zarówno w materialnych podstawach poprzez budowę instrumentów, jak i w duchowym wymiarze, poprzez umożliwienie wiernym obcowania z muzyką organową oraz w akompaniamencie do śpiewów liturgicznych. W aspekcie pragmatycznym upowszechnianie organów służyło ułatwieniu zaangażowania wiernych poprzez śpiew w liturgię. Stało to się niejako ubocznie, ale na tej samej zasadzie jak w wojskowości upowszechniały się instrumenty takie, jak bęben, czy trąbka do zachowania szyku bojowego, w teatrach gong do sygnalizowania zakończenia przerw, czy w miastach kuranty (franc. *carillon*) na wieżach do obwieszczenia pełnych godzin. Należy też zauważyć, że upowszechnianie organów poprzez budowę instrumentu, który nie był przenośny i przekraczał na pewno możliwość nabycia go indywidualnie przez gospodarstwo domowe, nawet szlacheckie, było bardziej ambitnym przedsięwzięciem niż zakup pojedynczego i małego instrumentu. Można także szerzej dostrzec ten wysiłek, jako przedsięwzięcie wspólnoty lokalnej, czy parafialnej, jednakże kierowane przez gospodarza parafii - proboszcza, czy inne zgromadzenia np. zakonne lub pobożnościowe (bractwa, stowarzyszenia, krucjaty, itp.). W zakresie materialnych śladów kultury chrześcijańskiej

działalność Kościoła Katolickiego, której owoce przetrwały do dzisiaj (np. organy w Olkuszu), zauważalnie zapisała się w dziejach kultury polskiej i światowej.

Postulatem badawczym, który należałoby wysunąć w związku z występowaniem materiału źródłowego odnośnie do organów i organistów w wizytacjach i Tabelach Załuskiego jest przebadanie kolejnych akt wizytacyjnych począwszy od najstarszych XVI - wiecznych dla obszaru całej diecezji krakowskiej, aby na ich podstawie, uwzględniając już powstałe prace, naświetlić proces upowszechniania się organów i sytuację organistów od XVI wieku wzwyż. Byłoby to ważnym przyczynkiem do poznania historii organów na tym terenie.

ANEKS

1. Tabela 1: Spis nazw miejscowości według dekanatów i wizytacji a) Nowa Góra, b) Proszowice, c) Skała
2. Mapa miejscowości dekanatów Nowa Góra, Skała, Proszowice z roku 1772
3. Tabela 2: Występowanie organów w dekanatach a) Nowa Góra, b) Proszowice, c) Skała
4. Tabela 3: Nazewnictwo organów w dekanatach a) Nowa Góra, b) Proszowice, c) Skała
5. Tabela 4: Organista, kantor, rektor szkoły w dekanatach a) Nowa Góra, b) Proszowice, c) Skała
6. Tabela 5: Nazwiska organistów i kantorów w dekanatach a) Nowa Góra, b) Proszowice c) Skała
7. Wybrane zdjęcia akt wizytacyjnych.

Tabela 1a, Spis nazw miejscowości dekanatu Nowa Góra

Dekanat	1598	1598	1602	1617
Nowa Góra	AV Cap. 65	AV Cap. 17		
Wieś	Babicze	Babice	Babicze	Babicze
Wieś	Czechło	Hehło	Czechło	Czechło
Miasto	Chrzanów	Chrzanow	Chrzanów	Chrzanów
Wieś	Czerniechow	Czerniechow	Czernijechow	Czerniechow
Wieś	Gorynicze	Gorijnice	Gorijnicze	Gorinicze
Wieś	Jaworzno	Jaworzno	Jaworzno	Jaworzno
Wieś	Wieskościół zwana teraz	Wies Kosciół zwana teraz	Kosczijelec	Koscielec

	Kośczelec	Kościelec		
Wieś	Krzesowicze	Krzeszowice	Krzeszewicze	Kreszowicze
Wieś	Lijski	Lyszki	Lijszky	Liski
Wieś	Morawicza	Morawica	Morawicza	Morawicza
Miasto	Novus Mons	Novus Mons	Nowagora	Novusmons
Miasto	Olkusz inaczej Ilkusz	Olkusz inaczej Ilkusz	Olkuss	Olkusz
Wieś	Paczołtowicze	Paczołtowice	Paczultow	Paczołtowicze
Wieś	Płaza	Płaza	Płaza	Płaza
Wieś	Płoki	Płoki	Płokij	Płoki
Wieś	Poreba Żegota	Poreba Żegote	Poremba Żegotha	Poreba
Wieś	Przebinia	Przebinia	Przebinija	Przebinia
Wieś	Raczławicze	Raczławice	Raczławicze	Raczławicze
Wieś	Regulicze	Regulijce	Regulice	Regulicze
Wieś	Rudawcza	Rudawa	Rudawa	Rudawa
Wieś	Rybna	Rijbna	Rijbna	Rybna
Miasto	Sławkow	Sławkow	Sławkow	Sławkow

Wieś	Sosnka	Szosnka	Sosnka	Sosnka
Wieś	Teczyn Castrum Teczyn	Teczyn Castrum Teczyn	Thenczijnek	Thecinek Castro Thęczyn
Wieś	Trzebinia	Trzebinia	Trzebinija	Trzebinia
Wieś	Zalasz	Zalas	Zalas	Zalas

Dekanat Nowa Góra c.d.

1644	1663	1704	1728
Babice	Babice	b. w.	Babice
Czechło	Czechło	b. w.	Czechło
Chrzanów	Chrzanow	b. w.	Chrzanów
Czerniechów	Czerniechow	Czerniechow	Czerniechow
Goranice	Gorenice	b. w.	Gorynice
Jaworzno	Jaworzno	b. w.	Jaworzno
Kościelec	Koscielec	b. w.	Kościelec
Krzeszowice	Krzeszowice	b. w.	Krzeszowice
Libiąsz Capella	b. w.	b. w.	b. w.
Liszki	Liszki	Liszki	Liszki
Moravica	Morawica	b. w.	Morawica
Novi Montis	Novi Montis	b. w.	Nova Gora
Ilkus	Iłkusz	b. w.	Olkuss (wiz. 1742)
Paczułtowice	Paczułtowice	b. w.	Paczułtowice
Płaza	Płaza	b. w.	Płaza

1644	1663	1704	1728
Płoki	Płoki	b. w.	Płoki
Poremba Żegota	Poremba	b. w.	Żegocina Poremba
Przeginia	Przeginia	b. w.	Przeginia
Raławice	Raławice	b. w.	Raławice
Regulice	Regulice	b. w.	Regulice
Rudawa	Rudawa	b. w.	Rudawa
Rybna	Rybna	b. w.	Rybna
Sławków	Sławkow	b. w.	Sławkow
Sosnka	Sosnka	b. w.	Sosnka
Teczynek Capella in castro Teczyn	Teczynek	Teczynek	Teczyniek
Trzebnica	Trzebinia	b. w.	Trzebinia
Zalas	Zalas	Zalas	Zalas lub Zalesie

Dekanat Nowa Góra c.d.

1748	1783	Nazwa obecna (2022)
Babice	Babice	Babice
Czechło	Czechło	Czechło
Chrzanów	Chrzanów	Chrzanów
Czernichów	Czerniechów	Czernichów
Gorinice	Gorenice	Gorenice
Jaworzno	Jaworno	Jaworzno
Koscielce	Kościelec	Chrzanów-Kościelec
Krzeszowice	Krzeszowice	Krzeszowice
Libiąż Wielki	Libiąż	Libiąż
Liszki	Liszki	Liszki
Morawica	Morawica	Morawica
Nowa Góra	Nowogóra	Nowa Góra
Olkusz	Olkusz; Klasztor Augustianów	Olkusz; Klasztor Augustianów
Paczółtowiec	Paczułtowiec	Paczółtowiec
Płaza	Płaza	Płaza

1748	1783	Nazwa obecna (2022)
Płoki	Płoki	Płoki
Poremba Żegota	Poremba- Żegota	Poręba Żegoty
Przeginia	Przeginia	Przeginia
Raławice	Raławice	Raławice
Regulice	Regulice	Regulice
Rudawa	Rudawa	Rudawa
Rybna	Rybna	Rybna
Sławków	Sławków	Sławków
Sonka	Sonska	Sanka
Tenczynek	Tenczynek	Tenczynek
Trzebinia	Trzebinia	Trzebinia
Zalas	Zalas	Zalas
---	Czerna	Czerna
---	Cięgowice	Cięgowice
---	Gołonóg	Dąbrowa Górnicza- Gołonóg
---	Będzin	Będzin

Tabela 1b, Spis nazw miejscowości dekanatu Proszowice

Miejscowość	1598	1614	1618	1629
Wieś	Bierkow	Bierkow	Bierkow	Bierkow
Wieś	Czulicze	Czulice	Czulice	Czulice
Wieś	Dalowicze	b. w.	Dalowice	Dalowice
Wieś	Gorka	b. w.	Gorka	Gorka
Wieś	Wolicza, teraz Grabie	b. w.	Grabie	Grabie
Wieś	Igołomia	Igołomia	Igołomia	Igołomia
Wieś	Koniusza	b.w.	Konusza, Koniusza	Koniusa
Wieś	---	---	Kościelec	---
Wieś	---	---	---	Krzyszawice
Wieś	Luborzycza	Luborzica	Luborzica	Luborzica
Wieś	Mogiła	Mogila	Mogila	Mogięła
Wieś	Niegardow	Niegardow	Niegardow	Niegardow
Wieś	Ple(ss)ow	Pleszow	Pleszow	Plesow
Wieś	Pobiednik	Pobiednik	Pobiednik	Pobiednik
Wieś	Poborowicze	b.w.	Poborowice	Poborowice
Miasto	Proschowicze, Proszowicze	Proszowice	Proszowice	Prosowice
Wieś	Racziborowicze	Racziborowicze	Raciborowice	Raciborowicse, Raciborowice
Wieś	Rusca	Rusca	Rusca	Rusca
Wieś, teraz miasto	Wawrzenczyce	Wawrzeńczyce	Wawrzinczice	Wawrzincice
Wieś	Wieczławicze	Wieclawice	Wieclawice	Więclawice

Miejscowość	1598	1614	1618	1629
Wieś	Zemboczyn	Zebocin Militaris	Żembocin	Żębocin

Dekanat Proszowice c. d.

1728	1747	1783	Nazwa obecna (2022)
Bierków	Bierków	Bierków	Biórków Wielki
Czulice	Czulice	Czulice	Czulice
Dalewice kpl.	Dalowice, należy do par. Niegardów	Dalewice, kpl należąca do par. Niegardów	Dalewice (kpl)
Gorka	Gorka	Gorka	Górka Kościelnicza
b. w.	Grabie	b. w.	Grabie
b. w.	Igołomia	Igołomia	Igołomia
Koniusza	Koniusza	Koniusza	Koniusza
Kościelec	b. w.	b. w.	Kościelec (Proszowicki)
Krzesławice	b. w.	b. w.	wieś już nie istnieje
Luborzycza	Luborzycza	Luborzycza	Luborzycza
b. w.	Mogiła	Mogiła	Mogiła
Niegardów	Niegardów	Niegardów	Niegardów
Pleszów	Pleszów	Pleszów	Pleszów
Pobiednik	Pobiednik	Pobiednik	Pobiednik Mały
Poborowice	Poborowice	Poborowice	Dobranowice
Proszowice	Proszowice	Proszowice	Proszowice
Raciborowice	Raciborowice	Raciborowice	Raciborowice

1728	1747	1783	Nazwa obecna (2022)
b. w.	Ruszcza	Ruszcza	Ruszcza
b. w.	Wawrzynczyce	Wawrzeńczyce	Wawrzeńczyce
Więclawice	Więclawice	Więclawice	Więclawice Stare
Żembocin	Zembocin	Żębocin	Żębocin

Tabela 1c, Spis nazw miejscowości dekanatu Skala

Miejscowość	1598 AV Cap. 15	1598 AV Cap. 65	1610
Wieś	Biały Kosciół	Biały Kościół	b. w.
Wieś	Bolechowice	Bolechowicze	Bolechowice
Wieś	Chodow	Chodow	b. w.
Wieś	Czaplie	Czapla	b. w.
Wieś	Giebułtow	Giebułtow	Giebułtow Militaris
Wieś	Golcza	Goleza	b. w.
Wieś	Goszcza	Goszcza	Goszcza Capitularis
Wieś	Imbramowicze	Imbramowicze	Ibramowice Sanctimonialiu[m]
Wieś	Irzmanowice	Irzmanowicze	b. w.
Wieś	Iwanowice	Iwanowicze	b. w.
Wieś	Jangrod	Jangrot	Jangrod

Miejscowość	1598	1598	1610
	AV Cap. 15	AV Cap. 65	
			Episcopalis
Wieś	Korzskiew	Korzskiew	b. w.
Wieś	Minoga	Minoga	b. w.
Wieś	Modlnicza	Modlnicza	Modlnica Militaris
Wieś	Niedzwiedz	Nyedzwiedz	b. w.
Wieś	Predocin	Prendoczyn	b. w.
Wieś	Sieciechowice	Sieciechowicze	b. w.
Wieś	Sąspow	Saspow	b. w.
Wieś	Sieciechowice	Sieciechowicze	b. w.
Miasto	Skąła	Skąła	b. w.
Miasto	Słomniki	Słomniky	b. w.
Wieś	Smarzowice	Smarzowicze	b. w.
Wieś	Sreniawa	Sreniawa	b. w.
Wieś	Sułoszowa	Sułossowa	b. w.
Wieś	Teczycza	Teczycza	b. w.
Wieś	Ulina	Ulyna	b. w.
Wieś	Uniejow	Unieiow	b. w.
Wieś	Wysocice	Wysoczycze	b. w.
Wieś	Zadroze	Zadroże	Zadroze

Miejscowość	1598	1598	1610
	AV Cap. 15	AV Cap. 65	
Wieś	Zielonki	Zyelonkj	Zielonki

Dekanat Skala c. d.

1618	1630	1663	1727
Biali Kościół	Białikosciół	Białykosciół	Biały Kosciół
Bolechowice	Bolechowice	Bolechowice	Bolechowice
Chodow	Chotow	Chodow	Chodow
Czaple	Czaple	Czaple	Czaple
Giebułtow	Giebułtow	Giebułtów	Giebułtow
Gołcza	Golcza	Gołcza	Gołcza
Goszcza	Goszcza	Goszcza	Goszcza
Imbramowice	Imbramowice	Imbramowice	Imbramowice
Irzmanowice	Irzmanowice	Irzmanowice	Irzmanowice
Iwanowice	Iwanowice	Iwanowice	Iwanowice
Iangroht	Iangroth	Iangrotth	Jangrod
Korzkiew	Korzkiew	Korzkiew	Korzkiew
Minoga	Minoga	Minoga	Minoga
Modlnica	Modlnica	Modlnica	Modlnica

1618	1630	1663	1727
Niedźwiedź	Niedzwiedz	Niedzwiedź	Niedźwiedź
Prandocin	Prandocin	Prandocin	Prendocin
Sąspow	Sąspow	Sąspow	Sąspow alias Zaspow
Sieciechowice	Sieciechowice	Sieciechowice	Sieciechowice
Skała	Skała	Skała	Skała
Słomniki	Słomniki	Słomniki	Słomniki
Smarszowicze	Smarszowice	Smorzowice	Smarzowice
Srzeniawa	Srzeniawa	Strzeniawa	Śreniawa
Suloszowa	Sułoszowa	Sułoszowa	Sułoszowa
Czczica	Tczicza	Tczyca	Trczyca
Ulina	Ulina	Ulijna	Ulina
1618	1630	1663	1727
Unieiów	Unieiów	Uniejów	Unieiów
Wysocice	Wyszocice	Wysocice	Wysocice
Zadroże	Zadroże	Zadroże	Zadroże
Zielonki	Zielonki	Zielonki	Zielonki

Dekanat Skala c. d.

1748	1783	Nazwa obecna (2022)
Biały Kościół	Biały Kościół	Biały Kościół
Bolechowice	Bolechowice	Bolechowice
Chodow	Chodów	Chodów
Czaple	Czaple	Czaple Wielkie
Giebułtów	Giebułtów/Giebałtów	Giebułtów
Gołcza	Gołcza	Gołcza
Goszcza	Goszcza	Goszcza
Grodzisko	Grodzisko	Grodzisko
Imbramowice	Imbramowice	Imbramowice
Irzmanowice	Irzmanowice	Jerzmanowice
Iwanowice	Iwanowice	Iwanowice
Episcopalis Jangroth	Jangrod	Jangrot
Korzkiew	Korzkiew	Korzkiew
Minoga	Minoga	Minoga
Modlnica	Modlnica	Modlnica Wielka
Narama	Narama	Narama
Niedźwiedź	Niedźwiedź	Niedźwiedź
Prandocin	Prandocin	Prandocin

1748	1783	Nazwa obecna (2022)
Zaspow/Saspow	Sąspów	Sąspów
Sieciechowice	Sieciechowice	Sieciechowice
Skąła	Skąła	Skąła
Słomniki	Słomniki	Słomniki
Smarzowice	Smarzewice	Smardzowice
Srzeniawa	Srzeniawa	Szreniawa
Sułoszowa	Sułosowa	Sułoszowa
Tczyca	Tczczyca	Tczyca
Ulina	Ulina	Ulina Wielka
Uniejów	Uniejów	Uniejów
Wysocice	Wysocice	Wysocice
Zadroże	Zadroże	Zadroże
Zielonki	Zielonki	Zielonki

2. Mapa miejscowości dekanatów Nowa Góra, Skala, Proszowice z roku 1772

St. Litak, *Struktura terytorialna kościoła łacińskiego w Polsce w 1772 roku*, w: *Materiały do atlasu historycznego chrześcijaństwa w Polsce*, T. IV, Lublin 1980.

Objaśnienia skrótów dotyczących tabel 3a, 3b i 3c.

X - organy, pozytyw

Xz - złe/y

Xd - dobre/y

Xzr - zreperowane/y

Xwr - wymagają/a naprawy

Xws - wymagają/a strojenia

Xn - nowe/y

gł - głosowe

nie wiz. - parafia nie wizytowana

wiz. - wizytacja

Org. - organista

(X)Org. - pośrednia wzmianka o organach, jest wymieniony organista

(X)dOrg. - pośrednia wzmianka o organach, jest wymienionu dom organisty

X* organy nie wymienione, istniejące na pewno

Tabela 3a, Występowanie organów w dekanacie Nowa Góra

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 17	160 2	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
1. Babice					X	X 6gł	nie wiz.	X	Xn 10gł	X 12gł
2. Chechło				X	X	X	nie wiz.	X 8g	X 8gł	X 8gł
3. Chrzanów		X	nie ma org anó w	X	X	X 14gł	nie wiz.	Xn 12gł	X 12gł	X 10gł
4. Czernichów						X 7gł	X	X10gł kaplic a X	X10gł; kaplica X 7gł	X10gł

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 17	160 2	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
								7gł		
5. Gorenice							nie wiz.	X 6gł	X ws	Xz, wr
6. Jaworzno						X 7gł	nie wiz.	X 8gł	Xd 8gł; kaplica X 5gł	Xz, 8gł; Xwr 6 gł.
7. Kościelec							nie wiz.		Xzr	X 7gł
8. Krzeszowice					X	X 8gł	nie wiz.	X 8gł	Xwr	X 7gł
9. Libiąż							nie wiz.		X 8gł	X 8gł wr
10. Liszki						Xz	X	X 6gł	X	(X)Or g. [brak kart]
11. Morawica					(X) dO	(X) O	nie wiz.	X 9gł	Xd	X10gł
12. Nowa Góra					X		nie wiz.	X 8gł	X 8gł	X 10gł
13. Olkusz Kościół św. Andrzeja Kościół Św. Krzyża Klasztor Augustynów;		X	X	X; X w bu do- wie	X	X*	nie wiz.	X 30gł, wiz. 1742	Xws, wr; Xwr kaplica	Xz 32gł; Xz 7gł; Xwr; Xd
14. Paczółtowice							nie wiz.	X 9gł	X ws	X
15. Płaza							nie wiz.		X	X 7gł

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 17	160 2	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
16. Płoki							nie wiz.	X 6gł	Xws, 6gł	Xzr, 5gł
17. Poręba Żegoty					X	X 5gł	nie wiz.	X 5gł	Xzr, 7gł	Xd 7gł, miech y złe
18. Przeginia						X	nie wiz.	X 6gł	Xwr, 8gł	Xz, sprawi ć nowe
19. Raclawice				X	X	X 7gł	nie wiz.	X	X	X 9gł
20. Regulice							nie wiz.	X	X 8gł	X 6gł
21. Rudawa					X	Xn 12gł	nie wiz.	X 9gł	Xwr	X 9gł
22. Rybna					Albertus Mach dał 200 florenów na zakup	(X) O	nie wiz.	X 7gł	X 6gł	X 6gł
23. Sławków		X	X		X		nie wiz.	X 14gł	nie wiz.	Xwr, 15gł; X 5gł
24. Sanka						X 5gł	nie wiz.	X 6gł	X 6gł	X 7gł
25. Tenczynek							nie ma organó w	X	X; X kapl. we wsi	X 10gł
26. Trzebinia						X	nie wiz.	X 8gł;	Xws	X 10gł

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 17	160 2	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
								X kaplica	8gł; X 8gł kapl. szpit.	
27. Zalas							Xz	X 9gł	Xzr 8gł	Xwr 9gł
28. Czerna										
29. Ciągowice										Xwr 9gł
30. Gołonóg										Xwr 9gł
31. Będzin										X 10gł

Tabela 3b, Występowanie organów w dekanacie Proszowice

Miejscowość	1598	1614	1618	1629	1728	1747	1783
1. Bierków					Xd 6gł	X 7gł	Xz 7gł
2. Czulice					X 8gł	X 7gł	
3. Dalewice						X	Xz 6gł
4. Gorka					X 8gł	Xwr 7gł	X 7gł
5. Grabie						X 6gł	
6. Igołomia			X			Xn 8gł dwa miechy	Xd 8gł

Miejscowość	1598	1614	1618	1629	1728	1747	1783
7. Koniusza					Xz 6gł	X	X 10gł
8. Kościelec							
9. Krzesławice							
10. Luborzycza				X	Xd	X	X 10gł z pedałami
11. Mogiła				X		X	X 6gł
12. Niegardów					X 7gł		Xz 7gł
13. Pleszów					X		
14. Pobiednik					Xd	X 5gł	X 5gł
15. Poborowice					Xwr	X	Xz 8gł
16. Proszowice	(X)Org.	X	(X)Org.	X	Xwr	X	Xzr X 6gł
16a Klasztor Św. Ducha							Xd 5gł
16b Gniazdowko						X (oratorium prywatne)	
17. Raciborowice			X	X	X 11gł	Xzr 11=> 12gł	Xzr 11gł
18. Ruszcza		X	X	Xz		Xd dwoiste	X 14gł

Miejscowość	1598	1614	1618	1629	1728	1747	1783
							z pedałami + 3 miechy
19. Wawrzeńczyce				Xn	X 7gł	Xd	X 10gł Xz
19a kaplica szpitalna						X	
20. Więclawice						X 7gł	Xd 12gł
21. Żębocin					X 7gł	X 9gł	X 8gł

Tabela 3c, Występowanie organów w dekanacie Skala

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783	
1. Biały Kościół								X 7gł		
2. Bolechowice						X	X	X 12gł	X 12gł	
3. Chodów							X 6gł	X 5gł	X 5gł	
4. Czaple						obiecane	X 6gł	X 8gł	Xz X	
5. Giebułtów							X	X 15gł	Xz	
6. Gołcza								X 6gł	X 9gł	
7. Goszcza								X 6gł	X 7gł	
8. Grodzisko	Parafia jeszcze nie istniała								X 4gł	X 4gł
9. Imbramowice							X	X 8gł	X 8gł	
9a. Klasztor św. Norberta								X	X X 8gł	
10. Irzmanowice							Xz 4gł	X 7gł X 5gł	X	
11. Iwanowice						(X)O	Xz 6gł	X	X 5gł	
12. Jangrot		X	X		X	Xz	X	Xz	X	
13. Korzkiew						(X)Org.	X 7gł	Xd	(X)Org.	
14. Minoga						X		Xz	Xz 10gł	

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
15. Modlnica							Xz 4gł		X 5gł
16. Narama	Parafia jeszcze nie istniała							---kościół do użytku karmelitów	---kościół do użytku karmelitó w
17. Niedźwiedz					X	X 7gł.	Xz 7gł		X 8gł
18. Prandocin						X		X	X 13gł
19. Sąspów								X 4gł	(X)Org.
20. Sieciechowice						X		X 8gł	X
21. Skała							X (kaplica)	X 8gł	X
22. Słomniki		X		X	X	X	Xd	X 10gł X	Xd 10gł
23. Smarzewice						X	Xz 7gł	X 7gł X 7gł	Xwr
24. Srzeniawa						X	Xd		Xzr
25. Sułoszowa						X	Xd Xr	X 7gł X	Xwr
26. Tczyca						X	X 6gł		Xwr 7gł
27. Ulina							Xd 6gł	X 6gł	Xz 6gł
28. Uniejów						X	X 7gł	X 8gł	Xz 7gł

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
29. Wysocice							Xz 7gł	X 4gł	Xwr 7gł
30. Zadroże							X		X 7gł
31. Zielonki			X			Xws	Xws 8gł	Xn 8gł	X 8gł

Tabela 4a, Nazewnictwo organów w dekanacie Nowa Góra

Nazwa	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
1. instrumentum musicum organum dictum	1	2								
2. priori instrumentum musicum organum dictum sine Regal		1								
3. musicum organum			1							
4. musicum organum positivum			1							
5. Organum Musicum Regale dictum				1						
5a. organum Musicum Regale dictum				1						
6. organa musica				1						
7. nova organa musica				1						
8. organa parva				1						
9. Organa Musica					5					
9a. Organa musica					1					
10. Organum					1					

Nazwa	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
Musicum										
11. Organum Musicum vulgo Positiv dictum					1					
12. Instrumenta Musica Organa dicta et alie dictum positivum					1					
13. Musicum instrumentum vulgo Posytyw					1					
14. Organum						1	2	10	4	
15. Organum musicale seu positivum						1				
16. Organum alias simplex positivum						1				
17. Organum alias simplex positivum						1				
18. Organum seu positivum						1				
19. positivum organum						1				
20. organo plumbeo							1			
21. Organo iam							1			

Nazwa	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
vitiato										
22. organum alias pozytyw								10		
22a. organum alias Pozytyw								2		
23. organum novum								1		
24. organum								3	5	
25. minus Organum									1	
26. organoque									9	
26a. Organoque									3	
27. organoque plumbeo									1	
25. Organumque Portatile vulgo Pozytyw									1	
26. organo portatili									1	
27. organum portatile									1	
28. organum portante									1	
29. organo portatili vulgo z pozytywem									1	
30. Organo									3	
30a. organo									4	
31. pozytyw										6

Nazwa	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
31a. Pozytyw										25
32. pozytywek										1
33. pozytyw większy										1
34.pozytyw mały										1
35. organ										1
organy										1
36. organy, przy których pozytyw										1
37. organo fixo										1
37a. organo fixo bono										1
38. organum fixum novum,										1
38a. organum fixum reparatum										1
38b. organum fixum exornatam										1
38c. organum fixum reparatum portans										2
39. organum antiquum ordinata										1
40. organoque fixo bono,										2
40a. organoque										1

Nazwa	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
fixo digneis										
41. organo antiquo										1
42. organum dissonum portande										1
43. Organum Nobilissimum										1

Tabela 4b, Nazewnictwo organów w dekanacie Proszowice

Nazwa	1598	1614	1618	1629	1728	1747	1783
1. organum	1				12	2	
2. organum musicum		2		1			
3. organa Musica			2				
4. Instrumentu[m] musicum positivum dictum			1				
5. organa nova				1			
6. organa mala				1			
7. organa musica				2			
8. organum alias Pozytyw					1		
9. organum male						1	
10. organum mediocris						1	

Nazwa	1598	1614	1618	1629	1728	1747	1783
11. organum parvum						2	
12. organum parvum vulgo Posytew						2	
13. organum vulgo Pozytew						6	
14. organo vulgo Pozytew						2	
organum parvum alias pozytew						1	
15. organy dwoiste						1	
16. Pozytew						1	12
15. Pozytyw							1
17. Pozytywek							2
18. pozytywek							1
20. Pozytywek mały							1
21. organy							2

Tabela 4c, Nazewnictwo organów w dekanacie Skala

Nazwa	1598	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
1. instrumentum musicum organum dictum	2							
2. organum musicum		2						
3. organa noviter reformatata			1					
4. organa musica				1				
5. instrumentum musicum				1				

Nazwa	1598	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
positivum dictum								
6. (sunt) organa				1				
7. organum musicale					6			
8. Organum musicale seu positivum;					1			
8a. Organum musicale alias positivum;					2			
8b. Organum musicale sive positivum					1			
9. Positivum seu organum					1			
10. positivum musicale					1			
11. organum					1	15	3	
12. organum bonum						2		
13. organum alias pozytyw						1		
14. Organum alias pozytyw						1		
15. Organum alias Pozytyw						3	1	
16. organum parvulum						1	1	
17. organum alias Pozytyw							1	
18. organo							3	
19. organo minori							2	
20. Organo alias put organu[m]							1	
21. Parvo organo							1	
22. Organum minus vulgo pozytevek							1	
23. Parvum organum alias pozytevek							1	
24. Organum alias pozytevek							1	
25. Organo vulgo Pozytevek							1	
26. Organy alias Pozytyw							1	
27. organo minori alias Pozytyw							1	

Nazwa	1598	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
28. minus organum							1	
29. Organo parvo alias pozytyw							2	
29a. Organo parvo alias Pozytyw							1	
30. organo alias Pozytyw							1	
31. Organum minus alias Pozytyw							1	
32. organum majoris forma alias pozytyw							1	
33. pozytyw							2	
34. mały szufladowy pozytyw							1	1
35. pozytyw szufladowy							1	1
36. pozytyw							1	10
37. organy								1
38. organy złożone								1
39. Pozytyw przystojny								1
40. Pozytyw malowany, złożony								3
41. Pozytyw nadpsuty								2
42. Pozytyw zły								2
43. Pozytyw dobry								1
44. Pozytyw potrzebuje naprawy								5
45. Pozytyw nowo zreperowany								2

Objaśnienia skrótów dotyczących tabel 5a, 5b, 5c

org. - organista

org.* - pośrednia wzmianka o organiście

(org.) - organistą jest prawdopodobnie rektor szkoły

ka. - kantor;

b. w. - brak wizytacji

r. szk. - rektor szkoły

r. szk.* - pośrednia wzmianka o rektorze szkoły

--- - nie ma żadnej wzmianki

kalk. - kalkancista

r. szk. + ka. - rektor szkoły wykonujący też funkcję kantora

mgr szk. - magister szkoły

r. szk. + org. - rektor szkoły jest też organistą

pka. - podkantor(ka)

org. + ka. - organista z obowiązkami kantora

org.; ka. - organista jest; zaznaczono brak kantora

kł. spal. - kościół spalony

kł. sprof. - kościół sprofanowany

Tabela 5a, Obecność organisty, kantora, rektora szkoły w dekanacie Nowa Góra

Miejsco wość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 17	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
1. Babice	r. szk.	r. szk.	r.sz.; ka.;	r. szk.	org.	org.; r. szk.; ka.	b. w.	org. ; ka.	org.; ka.	org.; ka. + bakałarz
2. Chechło	r. szk.	r. szk.	r. szk.	mgr szk.	r. szk.	---	b. w.	org.	org.	org.
3. Chrzanów	r. szk.	---	nie ma org.; r. szk.;	kalk., org.*	org.; r. szk.	---	b. w.	org.; ka.; r. szk.; kalk.	r. szk. org.; kaa.;	org.; org. (był też kł- św.

Miejsco wość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 17	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
			kalk.						kalk.	Krzyża)
4. Czernichów	r. szk.	r. szk.	ka.	r. szk.	---	---	r. szk.; org.	org.; ka.	org.; ka.	org.; ka.
5. Gorenice	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	b. w.	org.	org.	org.
6. Jaworzno	r. szk.	r. szk.		r. szk.	r. szk.	r. szk.	b. w.	org.	org.	org.; org.
7. Kościelec	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	---	---	b. w.	---	org. przybywa w ustalo ne dni	org.
8. Krzeszowice	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.; ka.	---	---	b. w.	org.	org.	org.
9. Libiąż	parafia	jeszcze	nie	istniała	parafia	jeszcze	nie istniała	b. w.	org.;	org.
10. Liszki	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk. bez domu	r. szk.	r. szk.	r. szk.; jest jednocześnie nie organista	org.	org.	org.
11. Morawica	r. szk.; 2 kantorów	r. szk.; 2 kantorów	r.sz.; ka.	r.sz.; ka.	r.sz.; org.	r. szk.; org.	b. w.	org.; k.	org.; ka.	org.; ka.
12. Nowa Góra	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	scholire ga	b. w.	org.	org.	org.; r. szk.
13. Olkusz	r. szk.; ka.	r. szk. (org.)	r. szk.; ka.; org.	r. szk.; kantorzy	org.; ka.	r. szk.; k.	b. w.	Wiz. z roku 1742 nie wymienia organisty, są organy	org.; ka.	org.; r. szk.; dzwonnik; grabarz
14. Paczółtowiec	r. szk.	r. szk.	służba kośc.	r. szk.	r. szk.	---	b. w.	org.	org.	org.
15. Płaza	r. szk.	r. szk.	r. szk. Zacharias	r. szk.	r. szk.	---	b. w.	org.	org.	org.
16. Płoki	r. szk.	r. szk.	pracownik szkoły	r. szk.	r. szk.	r. szk.	b. w.	org.	org.	org.
17. Poręba Żegoty	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.; org.	r. szk.	b. w.	org.	org.; ka.	org.
18. Przegonia	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	b. w.	org.	org.	org.
19.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.;	r. szk.	scholire	b. w.	org.	org.	org.

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 17	1602	1617	1644	1663	1704	1728	1748	1783
Raławice				org.		ga				
20. Regulice	r. szk.	r. szk.		r. szk.	r. szk.	r. szk.	b. w.	org.	org.	org.
21. Rudawa	r. szk.; ka.	r. szk.; ka.	r. szk.	r. szk.; ka.	org.; r. szk.	org. ; r. szk.	b. w.	org.; ka.	org.; ka.	org.; ka.
22. Rybna	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.		org.	b. w.	org.	org.	org.
23. Sławków	r. szk.	r. szk.	mgr organorum;	ka.	r. szk.; org.	r. szk.	b. w.	org; scholi- rega, dzwonnik, kalk.	b. w., napisano to w załącz- niku	org.
24. Sanka	par. sprof.	par. sprof.	par. sprof.	---	---	---	b. w.	org.	org.	org.
25. Tenczynek	r. szk.	r. szk.	śludzy kościel- ni	minister szkoły	---	---	scholi- rega	org.	org.	org.
26. Trzebinia	r. szk.	r. szk.	r. szk. r. szk.	---	---	---	b. w.	org.; ka.	org.; ka.	org.
27. Zalas	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	---	org.	org.	org.
28. Czerna										---
29. Ciągowice										org.
30. Gołonóg										org.
31. Będzin										org.; ka.

Tabela 5b, Obecność organisty, kantora, rektora szkoły w dekanacie Proszowice

Miejscowość	1598	1614	1618	1629	1728	1747	1783
1. Bierków	r. szk.	r. szk.	r. szk.	kł spal.	org.*	org., ka	org.
2. Czulice	r. szk.	r. szk.	r. szk.		org.	org.	org.
3. Dalewice	kł. spal.		kł. sprof.				o*
4. Górka	kł. sprof.				org.	org.	org.
5. Grabie			r. szk.	r. szk.		org.	b. w.
6. Igołomia	r. szk., ka.	r. szk.	org.,			org.	org.

Miejscowość	1598	1614	1618	1629	1728	1747	1783
			r. szk.				
7. Koniusza	r. szk.	r. szk.			org., ka.	org., ka.	org., ka.
8. Kościelec							
9. Krzesławice							
10. Luborzycza	r. szk.		r. szk.		org., ka.	org., ka.	org.
11. Mogiła		r. szk.		org.	b. w	org.	org.
12. Niegardów	r. szk.	r. szk.	r. szk.	b. w.	org., ka.	org., ka.	org.
13. Pleszów	r. szk.	r. szk.	r. szk.		org.	org.	org., ka.
14. Pobiednik	r. szk.	r. szk.	r. szk.		org.	org.	org.
15. Poborowice			r. szk.	r. szk.	org., ka.	org.	org.
16. Proszowice	magister Organum	org.	org.	org.	org., ka, wice -k., r. szk.	org., ka, r. szk.	org., k.
17. Raciborowice	r. szk.	r. szk.	org., r. szk.	org.; ka., r. szk.	org.	org., polecenie zatrudnić ka.	org.
18. Ruszcza	r. szk.	r. szk.	org.	org.*	b. w.	org., ka.	org., kaa.
19. Wawrzeńczyce	ka, r. szk.			org.	b. w.	org.	org., ka.
20. Więclawice	r. szk.	r. szk.	r. szk.		org., ka.	org., ka.	org., ka.
21. Żębocin	r. szk., ka.	r. szk.	r. szk.		org., ka.	org., ka.	org.
22. Gniazdowko, par. Proszowice						org.* , ka.*	

Tabela 5c, Obecność organisty, kantora, rektora szkoły w dekanacie Skala

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
1. Biały Kościół	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	ka.; org.	org.	org.
2. Bolechowice	r. szk.	r. szk.	---	r. szk.	---	r. szk.*	---	org.	org.; ka-
3. Chodów	k.	r. szk. nie ma domu	b.w.	brak r. szk.	---	r. szk.	org.*	org.	org.
4. Czaple	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	org.*	org.	org.

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
5. Giebułtów	r. szk.	r. szk.	---	r. szk.	---	r. szk.*	org.	org.	og.
6. Gołcza	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk.	---	---	org.*	org.	org.
7. Goszcza	r. szk.	r. szk.	---	r. szk. +ka.	---	r. szk.*	org.	org.	org.
8. Grodzisko									---
9. Imbramowice; Klasztor Imbramowicki	r. szk.	r. szk.	---	r. szk.	---	r. szk.	org.	org.	org.; k.; pk.; pk.
10. Irzmanowice	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk.*	---	---	org.*	org.*	org.
11. Iwanowice	---	k-ł sprof.	b.w.	r. szk. + ka.	---	r. szk. + org.	ka.; org.	org.	org.; k.
12. Jangrot	r. szk.	r. szk.	org.*	r. szk.	org.*	org.	org.*	org.	org.
13. Korzkiew	---	k-ł zniszcz.	b.w.	---	---	org.	org.	org.	org.
14. Minoga	r. szk.	działka na dom r. szk.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.	---	org.	org.
15. Modlnica	r. szk.	r. szk.	---	r. szk.	---	r. szk.	org.	org.	org.
16. Narama	parafia jeszcze nie istniała								---
17. Niedźwiedz	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk. + ka.	org.*	org.*	ka.; org.	org.; k.	org.
18. Prandocin	r. szk.	r. szk.	b.w.	mgr. szk.	r. szk. + ka.	org.*	---	org.; ka-	org.
19. Sąspów	---	k-ł sprof.	b.w.	r. szk.	---	---	org.	org.	org.
20. Sieciechowice	r. szk.	r. szk.	b.w.	---	---	---	---	org.; k.	org.
21. Skala	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk.	r. szk.	r. szk.	r. szk.; org.	org.; ka-	org.
22. Słomniki	r. szk.	działka pod dom r. szk.	b.w.	r. szk.	---	org.	org.*	org.; ka-	org.
23. Smarzewice	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	org.*	org.; ka-	org.
24. Srzeniawa	r. szk.	r. szk.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	org.*	org.; k.	org.
25. Sułoszowa	---	k-ł sprof.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	org.	org.	org.
26. Tczyca	r. szk.	działka pod dom r. szk.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	r. szk. + org.	org.; ka-	org.

Miejscowość	1598 AV Cap. 65	1598 AV Cap. 15	1610	1618	1630	1663	1727	1748	1783
27. Ulina	r. szk.	działka pod dom r. szk.	b.w.	---	---	---	org.*	org.; ka-	org.
28. Uniejów	r. szk; ka.	r. szk.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	ka.; org.	org.	org.; ka.
29. Wysocice	---	k-ł sprof.	b.w.	r. szk.	---	r. szk.*	org.	org.	org.
30. Zadroże	r. szk.	r. szk.	---	r. szk.	b. w.	r. szk.*	org.	org.; ka-	org.
31. Zielonki	r. szk.	r. szk	org.*	r. szk.	---	r. szk.*	org. + ka.	org.; ka-	org.

Tabela 6a, Organista, kantor – stan osobowy w dekanacie Nowa Góra

Miejscowość dek. Nowa Góra	1748 organista	1748 kantor	1783 organista wiek/lata pracy	1783 kantor wiek/lata pracy
1. Babice	Thomas Ptasnicki	Stanislaus Grzybowski	Stanisław Stośnicki, 33/14	Woyciech Paczyński, 57/30
2. Chechło	Antoni Libski		Jędrzej Lipski, 48/30	
3. Chrzanów	Antonius Maciejowski	Mathias Nowalski	Wawrzeniec Rzepecki, 41/20	
4. Czerniechow, obecnie Czernichów	Franziskus Gniewinski	Casimirus Czerwinski	Józef Kamieński, 36/3	Bonawentura Jarmulski, 30/ 3 miesiące
5. Gorinice, obecnie Gorenice	Josephus Nowakowski		Jędrzey Miroszewicz, 65/7	
6. Jaworzno	Josephus Gałuszkiewicz		1. Jakob Szeżeński, 62/33 2. Sebastyan Kožmieyski, 22/2	
7. Koscielec, obecnie	Casimirus Rzepecki		Tomasz Matliński,	

Miejscowość dek. Nowa Góra	1748 organista	1748 kantor	1783 organista wiek/lata pracy	1783 kantor wiek/lata pracy
Kościelec			40/18	
8. Krzeszowice	Joannes Nowakowski		Jan Nowakowski, blisko 80/36	
9. Libiąż Wielki, obecnie Libiąż	Joannes Czaderski		Organista lat 22/2lata służy	
10. Liszki	Cantius Adamski		Józef Kozłowski, 53/ 6	
11. Morawica	Stanislaus Lasocki	Joannes Prostacki	Woyciech Klemczęski, 54/ 24	Antoni Tarozałowicz, 38/10
12. Nowa Góra, obecnie Nowa Góra	Martinus Katarzyński		Piotr Sadowski, 35/3	
13. Olkusz	Laurentius Janikowski	Sebastianus Małoszyński	Jan Gołaszewicz, 36/2	
14. Paczółtowice obecnie Paczółtowice	Albertus Piechowicz		Jakob Kucharski, 21/1	
15. Płaza	Baltazar Januszowski		Marcin Nalikowski, 45/14	
16. Płoki	Adalbertus Janikowski		Jozef Nowakowski, 62/31	
17. Poremba Żegota, obecnie Poręba Żegoty	Stanislaus Ptaśnicki		Stanisław Ptasznicki, 76/56	
18. Przeginia	Gregorius Gaykowski		Jędrzey Gaykowski, 38/9	
19. Raclawice	Joannes Katarzyński		Stanisław Owczarkiewicz, 31/3	
20. Regulice	Antonius		Jan Salewski,	

Miejscowość dek. Nowa Góra	1748 organista	1748 kantor	1783 organista wiek/lata pracy	1783 kantor wiek/lata pracy
	Bombinski		71/2	
21. Rudawa	Joannes Sarnecki	Jacobus Włodarski	Maciej Starzykowski, 31/pół roku	jest kantor
22. Rybna	Gaspar Kasperkiewicz		Jan Kasperkiewicz, 31/3	ojciec nazwany Kaspem, poprzedni organista: Rybiński
23. Sławków	Parafia niewizytowana	Napisano to w załączniku wizytacji. Nie ma jej w Tabl. Załuskiego	Jan Serkowski, 25/3	
24. Sanka	Albertus Stanecki		Alexy Proszowski, 30/5	
25. Tenczynek	Dominicus Kaliszewski		Antoni Lipski, 54/24	
26. Trzebinia	jest organista	jest kantor	Jan Kanty Kossobucki, 36/11	
27. Zalas	Jacobus Komalski		Alexander Kossobucki, 34/6	
28. Czerna	Parafia jeszcze nie istnieje		Nie wymieniono	
29. Ciągowice	Parafia jeszcze nie istnieje		Antoni Cichowski, 65/40	
30. Gołonóg	Parafia jeszcze nie istnieje		Antoni Sowicki, 40/5	
31. Będzin	Parafia jeszcze nie istnieje		Ignacy Sterkowski, 35/19	jest kantor

Tabela 6b, Organista, kantor – stan osobowy w dekanacie Proszowice

Miejscowość dek. Proszowice	1747 organista wiek/lata pracy	1747 kantor wiek/lata pracy	1783 organista wiek/lata pracy	1783 kantor wiek/lata pracy
1. Bierków	Josephus Miękinski, ?/8	syn organisty przejął funkcję kantora	Ignacy Miękiński 26/6	k. nie ma
2. Czulice	Albertus Luczynski, ?/3		Dydak Jasicki, syn kościelnego, 23/7	k. nie ma
3. Dalowice, przy par. Niegardowice	brak inform. o o.		brak inform. o o.	
4. Gorka	Atanasius Radziechowski, 23/ niedługo pracuje,	spełnia funkcję kantora, nauczyciela i kościelnego	Jan Dalowski, 38/2	
5. Grabie	Raphael Lassoeki, ?/ok 11 lat		brak wiz.	
6. Igołomia	Adam Jasiński, ?/ 8 Adamus Lasienski (Tabele Z.) Rektor szkoły jest organistą		Adam Lusieński, 64/42	
7. Koniusza	Joannes Jurdzinski, ?/ 2	Antonius Michalski, który przejął po zmarłym ojcu posadę	Jan Kęty Jędraszewski, 43/10	Piotr Bondasiewicz, 39/25
8. Kościelec	brak wiz.		brak wiz.	
9. Krzesławice	brak wiz.		brak wiz.	
10. Luborzyca	discretus Stanislaus Klimkiewicz, ?/15	discretus Joannes Dworaczkiwicz, ?16	Jozef Zaiączkowski, 45/1 dawniej już służył	
11. Mogiła	discretus Albertus Lisiewicz, ?/13		jest organista	
12. Niegardów	Josephus Wirzbicki	Jan Wirzbicki	Alexy Kostrzewski, 41/lat kilka	
13. Pleszów	Franciscus Kuleszynski,	organista jest kantorem, r. szk.,	Mikołaj Fudalski,	Stanisław Fudalski,

Miejscowość dek. Proszowice	1747 organista wiek/lata pracy	1747 kantor wiek/lata pracy	1783 organista wiek/lata pracy	1783 kantor wiek/lata pracy
	?/długi czas	kościelnym i grabarzem	80/43	41/3
14. Pobiednik	Joannes Jędraszewski ?/kilka lat	org. jest kantorem i nauczycielem	Jan Biernacki, 25/3	k. nie ma
15. Poborowice	discretus Franciscus Kaszycki, ?/13	org jest kantorem, r. szk., kościelnym	Jan Lipiński, 50/3	
16. Proszowice	Batholomeus Artwinski, ?/20	kantor zmarł w ostatnich dniach;	Josef Padechowicz, 19/1	Antoni Florczykiewicz, 65/40
17. Raciborowice	discretum Sebastianum Głogoczowski (Tabele Z.) lub Głogoczewski (wiz.), ?/ rok	jest, aktualnie nie płacony, wydano polecenie zatrudnienia go	Onufry Chodorowski, 30/3	
18. Ruszcza	Joannes Miedzienski, ?/13	Laurencius Wronski, od 30 lat służy, jest zakrystianem,	Woyciech Chodorowicz, 31/ od 11.06. 1783 r.	Felix Zaiączkowski, 25/3
19. Wawrzynczyce	Joannis Czabski, ?/5	r. szk to org.; k. nie ma, należy zatrudnić nowego, bo tak było zawsze	Wawrzeniec Kamiński. ?/7	Wawrzeniec Wróbel, ?/1
20. Więclawice	Andreas Zagrocki ?/2	Paulus Tryarski, od 10 lat służy	Paweł Tryarski, 60/30	
21. Zembocin	Blasius Radzichowski ?/3 1	Stanislaus Błoniecki jest od kilku lat, ale bez ciągłości pracy	Jan Radzikowski, 36/10	

Tabela 6c, Organista, kantor – stan osobowy w dekanacie Skala

Miejscowość dekanat Skala	1748 organista wiek, lata służby	1748 kantor	1783 organista	1783 kantor
1. Biały Kościół	Honestus Albertus Stapinski ?/10		Woyciech Szłapieński, 76/30	
2. Bolechowice	Blasius Miodkiewicz 36/?		Michał Brodzki, 23/ kwartał	
3. Chodów	Nicolaus Moderski 71/ 3		Jan Pietruś, 25/7	
4.Czaple	Albertus Kaminski		Piotr Zaporowski, 6 lat służy	
5.Giebułtów	Joseph Stapinski		Grzegorz Liberski, 66/10	
6. Gołcza	Joannes Ołasznicki ?/6		Józef Sztupieński, 60/4	
7. Goszcza	jest organista		Maciej Pruszeński, 33/6	
8. Grodzisko	przypuszczalnie był, ponieważ były organy			
9. Imbramowice	Adalbertus Piotrowski ?/od niedawna		Michał Srzyszowski, 21/2;	
9a. Klasztor Imbramowicki:			Karol Błaziński, 47/12	Kantorka Jozefa Grosmaiorowna, 48/10; podkantorka Joanna

Miejscowość dekanat Skala	1748 organista wiek, lata służby	1748 kantor	1783 organista	1783 kantor
				Miroszewska, 39/10; podkantorka Kunegunda Zygmontowska, 34/6
10.Irzmanowice	Lucas Sroczyński, ?/ 50		Antoni Dzielawski, 40/3	
11.Iwanowice	Przed wizytacją ucieł, czasowo przychodzi inny		Anastazy Radzichowski, 61/28	Izydor Tarko, 33/10
12. Jangrot	Laurentius Soyczyński ?/8		Tomasz Postolski	
13.Korzkiew	Organista jest płacony		Woyciech Fenderowicz, 20/3	
14. Minoga	Organista jest płacony		Marcin Woyciechowski, 30/3	
15.Modlnica	Blasius Sasorkowicz 66/? w Raławicach urodzony		Walenty Katarzeński, 36/8	
16. Narama	-- (k-ł na użytek karmelitów)			
17. Niedźwiedź	Organista płacony	Kantor płacony	Filip Prostacki, 41/18	
18. Prandocin	Sebastianus Wacholski ?/4		Jakób Ciesielski, 26,4	
19. Sąspów	Organisty na razie nie ma, przejściowo gra Andreas Chuchrowski z drugiego		Stanisław Czaderski, 24/4	

Miejscowość dekanat Skala	1748 organista wiek, lata służby	1748 kantor	1783 organista	1783 kantor
	kościół			
20. Sieciechowice	jest organista		Tomasz Szarawarski, 27/3	
21. Skala	Laurentius Zadęcki, syn Casimirusa Zadęckiego		Romuald Turkiewicz, 50/5	
22. Słomniki	jest organista		Paweł Liberski, 40/2	
23. Smarzewice	Paulus Warszawski, 22/ 2.		Michał Woytełkiewicz, 27/ od 8.06. 1783	
24. Srzeniawa	Paulus Chuchrowicz, 24/?		Jakob Prostacki, ok.40/1	
25. Sułozowa	Isidorus Chudzikowski ?/2		Antoni Kosobucki, 28/3	
26 Tczyca	Josephus Wilczynski, 36/ 14		Grzegorz Kulisiński, 23/4	
27. Ulina	Martinus Kopcinski, ?/16		nie ma	
28. Uniejów	Antonius Siekanski, około 40/?		Tomasz Krolikowski, przeszło 50/1	Jacob Krolikowski, 30/1
29. Wysocice	organista jest zatrudniony i płacony		Jan Smardzowski, 40/ 3/4 roku	
30. Zadroże	Stanislaus Radowicz ?/ 2		Michał Kraiński, 28/2	
31. Zielonki	Mathias Konieczkiewicz, ?/ 6		Jozef Katarzeński, 36/3	

7. Wybrane zdjęcia akt wizytacyjnych

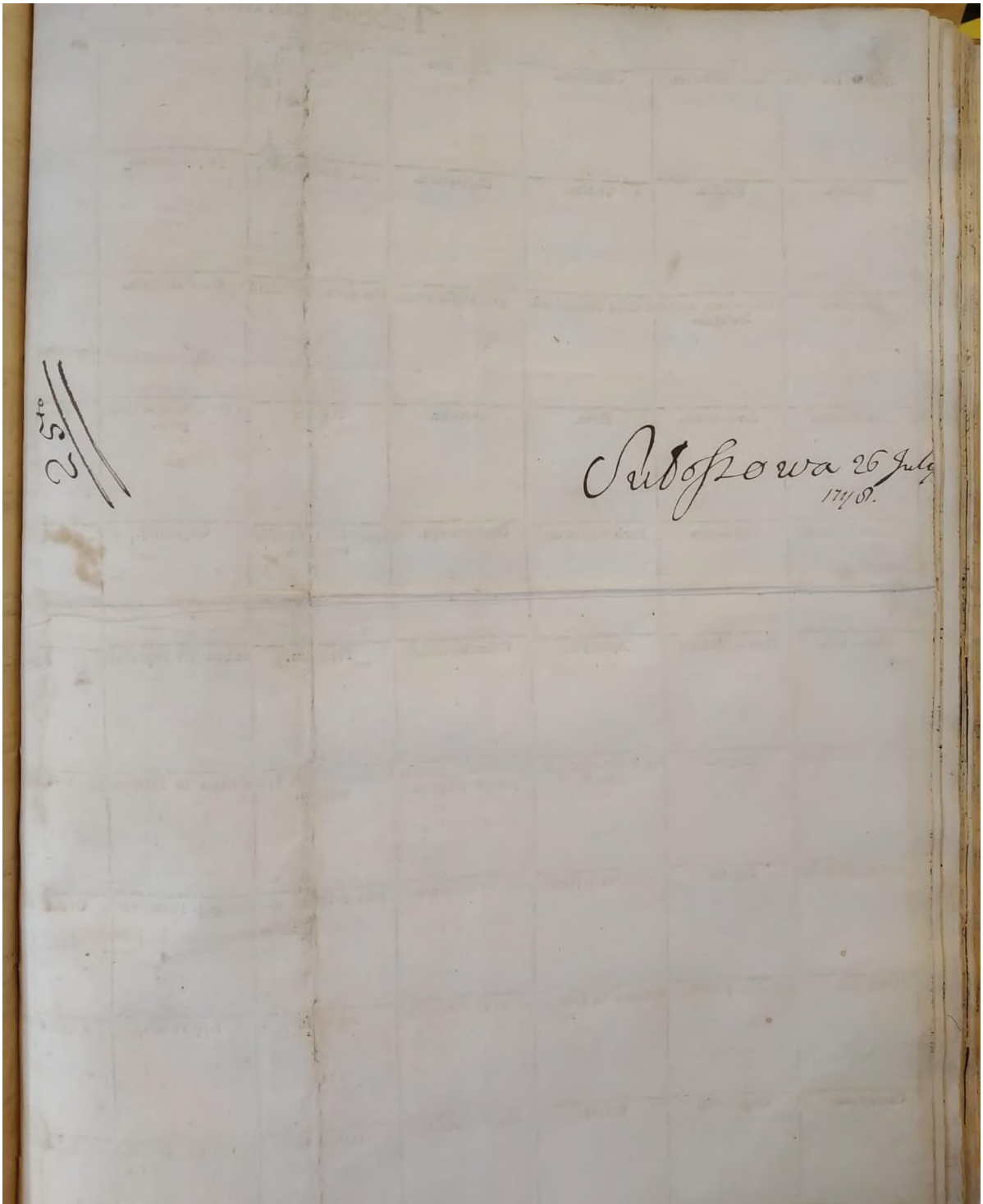
Militatione inquirendum est. 1748

Opitulum seu Villa	Archidiaconatus	Officium	Decanus	Palatium	Lira seu Dicitoria	Capitulum	Vicarium	Verbis occidentem	Verbis orientem	Verfus Spematione	Difana	Craovia	Difana	Kielcia	Lubaria ab Officio
Ecclesia	Titulus	Conferentia	Conferentia	Dies Dedicacionis	Jurisdictionis	Altre	Altre	Altre	Altre	Altre	Altre	Altre	Altre	Altre	Lubaria ab Officio
Sacrum	Inventarium	Anniversarium	Anniversarium	Dynorum Officium	Turricula cum Campana	Campana	Campana	Campana	Campana	Campana	Campana	Campana	Campana	Campana	Campana
Tabularium	Porta	Porticus	Porticus	T. Cum	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij	Organarij
Dominus Rectoris	Vicariatus	Concionatoris	Concionatoris	Promocoris Conferentia	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini	Subtati seu Inquilini
Fornarium	Hortus Oleonius	Columnarium	Columnarium	Pradium	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia	Decima in Parochia
Decima pecuniaria	Legata	Inventarium Economi	Inventarium Economi	Prætoris Annuus	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum	Synagoga Judeorum
Monasteria Mendicantia	Capella	Oratoria privata	Oratoria privata	Ecclesie ritus greci	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio	Recolitio
Ordinatio	Afflicto Beneficij	Eduerio in Seminario	Eduerio in Seminario	Beneficia	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio	Virgili seu Provisio
Concionatoris	Organarius	Magister Scholæ	Magister Scholæ	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum	Sacrum

Tabela Załuskiego dla parafii Nowa Góra.

<p>Confessionalia. Duo, unum noviter comparatum, cum transversis foribus et Imaginibus ad penitentiam provocantibus aliud antiquum deterioratur.</p>	<p>Scamna. In minori choro ex utraq parte, In majori choro 16. bins ordine duarum, quorum alia reparanda.</p>	<p>Baptizatorum. Compacti in altaris locis per antea Parochos defectu ante possessione mortali diligentius conscribuntur.</p>
<p>Turricula cum Campana. Lignea, lamina alta cooperta, ex qua ventorum defectu indiget reparatione.</p>	<p>Campanile. Novum, in summo mentis querebantur cura moderni christi 1744 extructum.</p>	<p>Campanæ. duor integra sup- untur non pro aliquo consecratae vete- tas h. major</p>
<p>Organarij. Lignea per modernum Parochum reedificata.</p>	<p>Cantoris. Nulla.</p>	<p>Magistri Scholæ. Nulla.</p>
<p>Subditi seu inquilini. Sex, una die in hebdomada laborantes.</p>	<p>Agri. In varijs locis 56. Sulcorum & 56. arenosi, et Stercoris.</p>	<p>Prata. duo, ex quibus unus feni colli- antur. In com- alias in tis Ecc-</p>
<p>Epi. Decima in Parochia Intra</p>	<p>5</p>	<p>Desponsati. 5</p>

Fragment Tabeli Załuskiego dotyczący domu organisty, kantora, rektora szkoły w parafii Nowa Góra.

Strona zewnętrzna Tabel Załuskiego oznaczona nazwą parafii Sułoszowa i jej numerem.

<p>Legata. <i>Nulla.</i></p>	<p>Inventarium Cœconomicum. <i>In Scorrivo Registro.</i></p>	<p>Proventus Annuu præter propter. <i>1500. Demptis ex- pensis emanent 400.</i></p>
<p>Capellæ. <i>Una in fundo Plebana si murata tituli S. Ad- alberti, sed indotata desolata.</i></p>	<p>Oratoria privata <i>Nulla.</i></p>	<p>Ecclēsiæ ritus græci <i>Non sunt.</i></p>
<p>Assectio Beneficij. <i>in presentationem Celsissimi Ducum Carolynsicæ Hæred Donor oppide Nova Gora 1736. et 27. Januarij p. officium S. Nic. Cæc institutus.</i></p>	<p>Educatio in Semina- nario. <i>In alma Universita- te Bracoviensi.</i></p>	<p>Studia in Seminario <i>In alma Universi- te Bracoviensi.</i></p>
<p>Organarius. <i>Martinus Katarzyn- ski Sobrius obsequens.</i></p>	<p>Cantor. <i>Nullus.</i></p>	<p>Magister Scholæ. <i>Nullus. Organa- rius docet tres pu- eros.</i></p>

Fragment Tabel Załuskiego dotyczący organisty, kantora i nauczyciela w parafii Nowa Góra.

item. Habet pratum inter duas vicinias villae Rudawy in unum tali
 aream ducto ex quo quatuor curvos feni colligi possunt. Item. Habet decimas
 manipulares. Primum. Ex villa Rudawy tam a vicinis quam ex solo Ci.
 fubulari integram, quae a vicinis decimatur, ex solo decimatio redimuntur
 et item de villa Kiegoszowie integram, cuius decimatio ex vicinis
 Polabani decem florenis redimuntur. Tertiam et quaedam de vicinis militi-
 ribus. Kielepide et Kauriewa Gora, ex quibus decimatio redimuntur septu-
 aginta florenis pro anno vicis capi cepta. Quintam. Ex villa Kiegoszowie
 manipulari, cuius decimatio redimuntur octo florenis annuis. Sextam. Ex
 villa Dno integram, quae etiam octo florenis redimuntur. Item. Habet do-
 mum pro residentia sua bene edificatam cum horti, septima decima de
 far quae capitur.

Item. Habet domum pro vicis cum horti, quae hactenus de vicis capitur
 octo florenis annuis.

Item. Habet domum pro Rectore Scholae, quae hactenus de vicis capitur
 octo florenis annuis.

Ad Praefatam pertinent villae Rudawa, Kiegoszowie, Kielepide, Kauriewa Gora, Prudawy,
 Dno, Kiegoszowie, Podbelskie, Kielepide, Kauriewa Gora, Prudawy,
 Kiegoszowie, Dno.

Villa Morawicza

Ecclesia Parochialis in curia tituli S. Bartholomaei consecrata. In vicinis
 vicis. Habet domum a Teodora haeredum villa Dno et a
 Dno et a Dno. Nobilium Nilszowicz haeredum
 vicis. Habet domum a Dno et a Dno.

Item. Habet Argenteam hoc colu. Calices argenteos duo decem.
 Item. Crucem argenteam una cum ornatibus lapideis super pedem et cum
 decem.

1598 r., AV Cap 65, k. 413v; par. Rudawa, dom rektora szkoły i jego zapłata roczna razem z funkcją kantora.

Regi p^{ri} Nicolai Ligeza de bobrek Castellani Mi: A
Nicon. Testudine clausa fenestras habet noninta.
Gras parietes ab araneis immundos, imaginē cru-
cifixi in medio sunt instrumenta musici organū dictū.

It^{em} Habet Altaria quatuor murata consecrata si-
gilla et tabulas integra sbntia: Singula tribus map-
pis cooperta quinta in porticu muratū nudū.

It^{em} Habet Altipentia altaris Corporalia quatuor-
minus munda et vix in duabus celebrari potest
pallas totid^{em} purificatoria tria, vella quatuor.
bursa una, panem de farina hostiatim non mendu-
cata et vinū recentia, odorē et sapore retinen-
tecolorū de stanno duo paria, nolas ad alta-
ria, septem, Candelabrorum quinq^{ue} paria, duo de
cupro, duo de stanno, duo de ligno, Turriferaui
cupreū, ferramenta duo pro pinfan pane, lagenam
pro vino de stanno.

It^{em} Habet Ciboriū lignēū mundū bene clausū, in-
tra vas aureū deauratū, velo de canoba viridato.
Apertū sunt et alia duo vascula parua serico ob-
ducta, in utroq^{ue} seminat^{ur} in sacculis mundis dispo-
sitū continetur. Crismale stanno obrisma et olea
pentis anni continens. bursa de serico viloso nigri
coloris cum nola vexillū unū cū laterna p^{er} comitā
ad infirmos seminato. Candelabrū magnū egregii ope-
ris stabile an Ciboriū cupreū, cum cetero arcente
baldastrū lazurini coloris de serico medio plano.

Corum habet testudine. clausum in coro lacunam
 tabulatū pictū, fenestras integras, parietes mu-
 dos, imaginē crucifixi in medio sui, instrumenta
 musicū organū dictū.

Itē habet Altaria sex mixata consecrata, verū
 ultimū a foribus occidentalibus in corpore sigillū
 apertū iam ē desuper et alterius in coro ad
 cornū Ep̄l^{siti} parū tabula corrupta: singula tri-
 bus mappis cooperta.

Itē habet Censuraria altariū Corporalia quatuor:
 pallas octo, purificatoria, octo vella octo, bur-
 sas tres, panē de farina hostiatim non mendicata
 et vinū recentia odore et sapore retinentia: necq:
 lorū de stanno tria paria, nolas ad altaria quatuor
 ordece. Candelabibrū sex paria, quatuor de

stanno, duo de ligno: Purificatoria cuprea duo, fer-
 ramenta pro pinis panē duo, lagenā p̄ vinū de
 stanno.

Itē habet Ciboriū ligneū in altari ad cornū Ep̄l^{siti} in
 corpore sito: canellis ferreis decuratis obductū
 mundū tūcū bene clausū in eo vas cupreū velo de
 panno auro intertexto antiquo coopertū: in quo aliud
 vasculū p̄ cerū sericeū obductū seminatū recens in sac-
 culo mundo in se continēs continet. Cypulus coque-
 tellis est et scatula, in qua seminatū recens in corpora
 in mundo est inuentū quod pro adoratione in Ecclia
 relinquetur. Crismale stanno crisma et olea.

as duas. et Sa sunt occupata. It̄ habet molendinum de quo plebano soluebantur duo marces annua et duo porci nutriebantur et hoc e' deuastata. It̄ habet domū & residentia sua cum sorto iacete inter subditos duos. Sek et majsek. agri autem supra descripti in libro beneficiorū optinati sunt ad tres laneos.

It̄ habet domum. Pro vicario: quem non seruat. iste enim residet. cum exiguo sorto.

It̄ habet domum. Pro rectore schola cum exiguo sorto. qui salariatur a plebano quatuor florenis annis.

Ad Parochiam pertinent villa. Hechlo, Bledon, Niegonowicki, Grabowa, Rodaki, Rychowek, Rychon, Kwasmion, Golezowice, Leka, Cieshyn, Krzywoplaty.

Quod reformationē attinet. Mandatum est: ut crisma in altaribz non cremetur. sed pro eo cremando lapis specialis in sacratio Sabatez; panis singulis septimanis pro sacrificio pinsetur. et sacramentum de recenti pane singulis septimanis renouetur. Metrica utraqz in libro ligato. scdm formam datam manu presbiteri semel conferentis scribatur.

Hęc Ecclia habet suum Rectorem (qui nunc est Tho-
 mas à Stadel Penitentiary Crac. Acta Presb. In-
 stitutus) qui pro Dote habet. Agros in duobus locis
 iacentes. In primo loco habet agrum post molendinum
 incipientem à molendino protensum ad limites ville Pfa-
 rii longitudinis sex stadia latitudinis viginti sulcorum
 In secundo loco peres limites ville Rudanowice. Est
 sex stadia agrum latitudinis triginta sulcorum. Item
 habet pratum inter prata cmetoni villa Rudowa in
 loco, in lancia dicto, ex quo quatuor currens feni
 colligi possunt. Item habet Decimas manipulares. Pri-
 ma ex villa Rudowa tam à cmetonibus quàm ex pòrio
 Capitulari integra: quæ à cmetonibus decimatur, ex fdis
 decimatio redimitur. Altera de villa nigrosowice in-
 tegra cuius decimatio cum iniuria plebani decem floz
 redimitur. Tertia: et quarta de villis militariibus
 Mielepice et Navejowa Goia. ex quibus decimatio
 redimebatur. Septuaginta floz. hoc anno utraq; me-
 si. Quinta: quinta ex villa stedlic manipularum
 cuius decimatio redimitur octo floz annuis. Sexta
 ex villa Dup integra: quæ etiã octo floz redimi-
 tur. Item habet domum pro residentia sua bene ad-
 sificata cum orto: septima decima de Tax: quæ rapit.
 Item habet domum pro vicaria: cum orto: quæ salariat
 plebanus viginti octo floz annuis.
 Item habet domum pro rectore scholæ: quæ salariat plebanus
 una cum catore octo floz annuis.

151
alteram victricem habeant, inventarium rerum omnium Ecclesie, nec non redditus
plebanales, atq; cathalogum parochianorum describi faciat. Epistolam pastora-
lem sepe praeantibus habeat, et in his quae legent diligenter se exercet.

CHRZANOW

Chrzanow oppidum, Magi domini Nicolai Szegeza, Castellam vislicam, in qua est
Ecclesia murata, consecrata, tituli sancti Nicolai Confessoris et pontificis, iura
patronatus, Admuni, cuius possessor est veridicus Johannes Donati de Szegeza
titulum Rotuprasbiter legitime ordinatus, et canonice a tribus mensibus insti-
tutus, per se residens. Quaequidem Ecclesia, habet parietes firmos, immen-
dis tamen, fornicem in choro, et corpore cum scissuris, fenestras non inde-
grie clauas, fores duas firmas, pavementum luteum stratum, imaginem
Crucifixi in medio templi, et alteram B. M. V. in solari, suggestum mila-
co eminenti, et chorum ab occidente, nec non musicum organum.

Altaria quatuor murata et consecrata, quintum in porticu meridionali
non consecratum, singula imagines, et sigilla, ac tabulas integras habentia,
mappis tamen immundis duabus, quae vasa auro cooperta, item portali-
cia duo maza sine subscriptione, Credentia, ac foras sacristea, Corpora-
lia munda sex, purificatoria duo, Bursas duas, pallas quatuor, velapio
calicibus duo, et altario viridi argento et auro arte florifata, duo de re-
ticulis albo sericeo picta, quintum ex sericeo discolori textum, pulpita duo
Microthorum de stanno tria paria, Sagenam stanneam pro vino, feramenta
pro vinis de pane, zola septem, Candelabrorum de cupro par unum, de
stanno duo paria, de ligno auro depicto, unum par, item ante Chorum can-
delabrum magnum trium cubitorum de cupro, cum una vasa.

Chorum ligneum, in medio templi, ad altare partis meridionalis secus
muram sibi gradus aliquot habens, et imaginem Cene domini intra tectam
splendide, in quo repositum habetur verus sacramentum in pyxide de
aurichalco deaurata, vasa de sericeo viridi plano aperta, inter vasculum
lignum in sacculo imundo, venerabile sacramentum continens, item
in vasculo sericeo, ac sacculo imundo, aliquot hostiae veris sacramenti huius
sine scedula, imunde bene clausum, Crismale stanneum olea sacra per
se huius anni in se continens, perla de sericeo viridi cum scissuris et tintinabulis
lateram cum vexillo uno pro Comitendo veris sacramenti.

Fontem baptismalem ligneum, intus vas aeneum cum aqua nebula benedi-
sum habens, alterum vas aeneum ad aspergendum populum, tertium lapi-
deum ad ostium templi. Matrica nulla habetur neq; scribitur, nec Inuenta-
rium nec quatuordecim.

Sacristia murata duplex, vitray fornice clausa, et fores duas ferreas, tectam
muratam, ac fenestram cum cancellis habet, ibidem sub clauo victricium et
Sedia argentea habetur, calices deaurati sex cum patenis, duo argentei cu
patenis, una magna de aurata et argento cum reliquiis sanctis in introitu
Crux parua obam de aurata, cum reliquiis, pacificata de aurata et argentea stabi-
lia, tertium alij, sede, imaginem magnam dei in se continens, naves et rancia tuta

argentea

non omnia integra, tectum templi ligneum, intra muros occultum. Haec Camerario annexa sunt ad officium murata. Item domini Comitis a Dilectis.

Eccl[esi]a redditus habet pro officio, ex elemosinis gratia sacrum profertur, vacat a multis annis et non residentium et mensiam plebani amissas.

Samirus plebanus, habet pro sua residente domum, et altera in pro famula domo hortum, et pomerium, agras, Prata, piscinas duas, decimas manipulares, de quib[us] sufficientem informacionem reddere nemo domesticorum potest.

Thomas pro vicario habetur rursus, cum pomerio, quam ad praesens inhabitat venerabilis Lucas Golsius Actapastor (quem salariat domini plebanus) in duobus quartibus manens.

Schola pro rectore vacans cum horto et pomerio, quem duodecim florenis cum contu annuali salariat plebanus.

Ad eandem parochiam pertinent villa Morawicza, Babiale, Alexandromice, Quon, Selegbie, Klejdon, Budzyn, Cholerbyn, Mawhor, Balczya, Chrojan, Bieszkowia.

Reformatio Eccl[esi]e parochialis in villa Morawicza

Quod reformationem utimur, mandatum est, ut Vile Sacramentum in duo vascula quae habentur, et duos saculos mundos disponatur, argue vnum in parte, alteram in scutula semper in ciboris reponatur, panis singulis septimanas sumatur, et farina ostiatim non mendicetur, Calix argenteus reparetur, Imagines altaris ad fores sacrar[um] sill[as] renouentur, scissura muri in choro, nec per tractura templi a stibaculis auulsa reparetur, Metrica matrimonialis in libro huius secundum formam scribatur, Antiphonarium et Quatterium noue aditunas pro officio ecclesiastico diebus dominicis et festis solenniioribus decan, sumptu domini plebani emantur, et sal ad benedicendum per eam parari datur, victu[m] Eccl[esi]ae constituantur, Quatuordecim duo pro ut antea mandatum est habeantur, et Galie ab anno viginti intermissa a victuris exagatur, et in posterum singulis annis in praesentia Parochianorum pat[er]n[us] symbolum fidei ante contu[m] cum parochianis recitatur, et absoluta contu[m] decalogus decantatur, Inuentarium omnium riam Eccl[esi]e et redditus dotis plebanalis, atq[ue] catalogus parochianorum descriptus habeatur, Campana scandulas togatur, Dominus vicarij sine mora reparetur, et schola concubinar[um], ut a peccato desistant publice admoneantur in genere, ceteraq[ue] in priu[ata] reformatione et Epistola pastoralis ad regimen Eccl[esi]e contenta, in omnibus exequi accuratissime curet, atq[ue] diligentem pastorem in posterum se exhibeat.

Lysiky

Lysiky villa conuentus Dynecan, in qua est Eccl[esi]a parochialis, murata, Consecrata tituli sancti nicolae, iurisdictionis eiusdem conuentus. Cuius possessor extat Honorabilis magister Ioannes Potkowski, clericus in minoribus, ibidem non resident, sed per Martinum p[re]biterum vicarium Actapastorem, de quo

Comit

1602 r., AV Cap 20, s. 27; par. Morawica, dom rektora szkoły i jego zapłata jako kantor.

anni dñi Elebanus curam eo feria spanda post dñicam eandem comparat
 reat, ad dandam siquam hñt legitimam absentia sine curam dñi
 nihilominus, eo quòd beneficium uncatum habet, nec in eo residet, non
 posse se a quopiam sacerdote absolui eo nomine nisi ab Illmo dño fco Fran.
 au is Casus reformatus est. Ceterum si in terminis fructu non comparuerit
 extunc prout ex more eandem tanquam lencumacem in dei nomine ex lencu
 nicamus excommunicatumq; declarandum de terminis. Insuper pro dñi
 futura executionis vicario istius curam Illmo dño fco comparere tenent.
 Quòd decretum R. Albertus Vicarius ipsi transmittere et intimare est iussus.
 unag decretum reformationis, quòd huic est adiunctum.

Decretum Reformationis pro Ecclia in Raustawice relicum.

Vicarius huius Ecclie Sacramentum vultu disponat in duos sacculos, et vnum
 relinquat in Cythero quando vocatur ad Communionem infirmis dandam.
 Lincum cum Vexillo d. Elebanus comparet. In Altari portabili factu non
 ulobretur. Vinum bonum ad sacrificium ematur, non vero eadum qualiter
 portum est. Ampule mundentur. Casula Adamani albi ante reparentur. In
 vestarium rerum Ecclie in librum ligatum dñi Elebanus scribat. Illi
 a vicario de collectis Ecclie et a vicis totum singulis annis pro festo S.
 Martini accipiat pro precunia viginti florenorum huius Ecclie parvo d. Ele
 banum in Raustawice collocata emat Graduali & Psalterium. Petrum
 Ecclie ab aquilone et Ligta Orientem reparet. Vicarius in Coniure cum
 populo recitet orationem dñicam Symbolum Fidei et decem Gerga. Dat in
 Raustawice die 17 Octobris 1617. Comparuit statim J. P. vicarius et abstrahit
 proposuit, ut instrumentum, et dicitur reformationis substantia
 facta f. f. f. f. f.

VLLR R. R. GZLRWGCZ E.

Eccliam habet Parlem ligneam tituli Nativitatis B. M. B. Curis Pa
 tronatus S. B. M. Laminar et parietes hñt pictos, Fenestras integras
 habet etiam organa parva ante duos annos ex Flemmisis comparata.
 Petrum Ecclie circa Campanile et ipsius Campanilis testum matura
 Confessionale habet unum. Ciborum habetur in marii Altari novum
 elegans in quo sunt duo pades una argentea altera cuprea cum da
 sculis, vno ex lamina fela, altero ligneo serico obduco, in vtroq; sac
 culi mundi cum Sacramento recenti inuentum est. Habetur et
 Bursa ex veluto rubeo sine stola. Vexilla cum Lincum non est, iamq;
 ante yberiam appensa est. Obis malit est dñicam cum magno fructu
 cum

1617 r., Av Cap 33, k. 40; par. Raclawice, organy zakupione przed dwoma laty.

donantibus. *It* organario solentur ex pecunia *ca*ta per districtos hie
florini. *It* habet *ca*ta vacas circiter quadraginta, a quibus idemnum
solentur *et* ducum. Ad Parochiam pertinent Villa. Karstanie.
Gubrovic, Sklanj, Zavrada.

Decretum Reformationis pro V. Plibano relictum.

Prota Campanilis et *ca*ta pro quibus Plibanus scandulas paratas esse
et dicit quamprimum reperire, ad vascula Antica Simi Sacramenti saccu-
los rotundos vasculis respondentibus, consui faciat, solum ad Diversam pro de-
ferenda ad Infirmitas Communionis albi coloris apponi curet. Lincernam cum
Vivili in eundem usum comparat. Conperatilia Agnus lauat, Chrismati in unum
et lagenam stanneam pro vino emat, Cassulas veteres reformari faciat.
Angularum stannearum unum par emat. Micasale novum cum officio pa-
tronorum ex pecunia fuit comparari iubet. Inventarium verum *ca*ta
in libro ligato quem in eum usum ematias ceteri sine mora curet. Dili-
genter circa Prissorum Conventum in prima Congregacione Decandi
Luvati Decani ostendere teneatur. Dat. in Villa Rudstharico 20 Oct.

1617.

V S L L R P R E G I D G R L.

*Ca*ta ligneam habet tituli *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* Baptista. *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci*
nec ad nobilem Donum Matheum Lubric *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci*
mala. *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci*
fundamentis indiget reparacione, in qua sunt dua Campana. Archa Bis-
quara non habetur. Ciborium habetur recens ad parietem, Cantharis ferreis
munitum, Unde Sacramentum asservatur in Scatula clausa in qua in
vascula lignea feris coagula relictas huiusmodi conservata reposita sunt
quod tibus Baptismatis dicit remanere Parochus, Est et *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci* *Sancti* ^{asservatum} *Francisci*
arrigio cum Casulo argenteo decorato sine stela. Lincerna cum Vexillo
non est, Habetur et Chrismati s. cum stannearum cum oleo sacris huius
anni, Micasa Baptismatorum et Conventuum scribitur in libro ligato.
Fons Baptismalis lapideus cum gelui aqua, et oleo consecratis huius anni
in aquam consistit. Altaria sunt tria duo murata, ex his maius tabulam
habet integram et sigillam, aliud muratum non est ex integro lapide, sed in
armis lateres loco murti habet. Attinentia Altaris. Calices duo Argentei
cum patris horum vni vendum est consecratis, in cuius parte est scriptum

Albano

Decretum Reformationis pro Parochiali in *Ilkvi*, die vigesima
 quarta Mensis Aprilis Anno 1644. ex Visitatione relictum
 Tectum in Vestibulo Templi reficiatur. Gradus ad fores Occidentales Ecclē-
 siā accomodentur. Virile Sacramentum habeat quāto cius suam Eisdem
 quam Omnis Parochus offert se breui comparatum. Corporalia faciat
 sepius lavari et prius eadem bene ea fragmentis excutiat super calice
 et cum ablutione sumat. Bursam provideat decentiorem quemadmo-
 dum fecit laudabiliter comparando Crucem Humbulm et Hontha-
 torium. In Altari ad Cornu Evangelij quod vix duorum palmorum
 latitudinis habet abstinere a celebratione nisi aliter prudentioribus mini-
 fuerit. Inventarium rerum Ecclesie ligatum habeat in quo poterit libri
 et Monumenta Ecclesie ac Decreta diversa Tribunalis Regni describere
 Similiter Libros cantui deservientes discretos faciat reficere, et bene
 compactos melius aservari. Merita nova comparari et ordinari in
 forma describatur. Christumale omnino habeat suum separatim reor-
 dinarium et seram firmam. Casula Antependia quae reparations in-
 digent tempore reficiantur et bene in suo ordine serventur. Ampulla
 et unguentum nunc emantur. Proventus si qui alienati sunt pro parte, bene
 ac omni meliori modo Ecclesie evincat. Praesens autem res

CIVITAS ILKVS

Ecclēsia Parochialis magna, murata, testudine clausa, consecrata
 tituli Sancti Andreae Apostoli. Invisitationis Mmā Univer-
 sitatis Gacouensis. Tectum habet tegulis optime tectum. Cam-
 panarum undiq; muro septum. Super una Turri murata sunt Campanae
 tres, et una super pinnaculum Ecclesiae. Habet Organa Musica elegantia
 constructa. Sacristiam cum thesauro murato testudine clausa et fou-
 bus fencis munit. Altaria habet multa consecrata murata res

OPPIDVM CHRZANOW
 Ecclia Parochialis murata iudine clausa, Consecrata. Tit. S. Nicolai
 Ep'i Confessor. Sui patronatus hanc loci, Sacerdotum hanc iudine clausam
 Comit.

hanc iudine clausam
 hanc iudine clausam

Ecclia
 r.
 scen.
 tiam
 quos
 habet
 S. Anne

Canonicum muro septum. Habet in terra eccia. Murata Organa dicta. et alia dicta. Parochia. Parochia
 Ecclia est satis bona. Campanile habet campanas 4. et vni signas super Eccliam
 Ofonium et bonum. Altaria habet Ecclia numero quinque murata ex iusticia consecrata
 in alijs duobus missis celebrantur in parochia. Super altaria repositum est Virginitatem decenter
 reconditur in pectus organa deaurata, quod organum repositum. Habetur et bursa communio
 nis in firmata. Baptisterium est lapideum, peluim et aquam mundam habet. Cisterna
 est planarum in hinc deccati conservata altum ex Cathedrali. Metri can. tam baptisterio
 man Coniugatorum habet Sacerdotum in libris ligatis iudice orbicam formam.
 Demonstratum est ardetum

47

1644r., AV CAP 45 k. 46v + 47, par. Chrzanów, organy i pozytyw.

in Lubnice deumit, sed ex his duobus immediatis ad me datus nihil ei datus in pre-
 do post illam deum manipulari, sed deumac nihil arripit. Ex illis Claustrice
 Lubnice, Guada, Illam in Lubum arripit arectis illigimis centis quingueginta
 mensuris Illam in hunc eundem et auone. Habet domum pro se, idem pro Rianis,
 Portus pro Scholirega cum horto, qui id est Scholirega quo laboribus annis habet cen-
 tum Libram Deum in Lubice Pradomic ad Pradomic nunc est depleta, huius
 centis est appropinquat per Pradomic Illam in Lubum Epum Prae A. D. 1621.
 Die 13 Decembris. Habet Pradomic pro se quod consuetudo fuerit singulis
 per quos. Et ad Lubum villa Claustrice, Lubice, Guada
 et Illam, ex his veniunt ad Lubum Confessione per line n. 515.
 Et Confessione Lubum, sed et illi Guada et Illam.

Decretum Reformationis pro tota Parochia
 in Lubice A. D. 1663. Die 13 Nouembrii.

Illud parochus meminit de pastorem animarum conklatu, quas verbo et doctri-
 na salutari in viam salutis rectam dirigat, singulis diebus Divinis arte summas
 suum populum in mysteriis Dei et aliis rebus ad salutem animarum erudiat,
 Deum manipulari ex parochia in Guada et ex huius in Lubum et Illa
 quae uidebitur in hunc etiam a Vacui retentis exigant, et in postremum
 eisdem uice festum s. Martini non differendo reuerent, et in finem depo-
 nant, ac singulis annis rationes percipiendi et expensandi reddant, quibus quatuor
 in hunc parochiam Confessione Lubum sicut proceptio pro de parochia
 et Missa a la caritate Requiem pro animis. Summam argentam parochiam per
 Antecessorem suam oppugnantiam in illorum quingulecti elibet pro Parochia

1663 r., AV 8, k. 84v; par. Raclawice, scholirega.

VILLA
LISZKI

167
A. 1704 n. 15. lmd
Septembris Visitatione

Habet Ecclesiam parochialem sub tituli Sancti
Nicolai Episcopi Myrensis muralam, consecratam
per olim Perillastem et Reverendissimum Jacobum Nilawski
Suffraganeum Cracoviensem Anno 1585. cuius dedicationis
et consecrationis dies est Dominica prima post festum Sancti
Bartholomaei Apostoli. In ipsa patronatus Abbatis, Conuen-
tusque Inverid. PP. Ord. S. Benedicti. Tabulata
ipsius lignum, pavimentum lateris cocto stratum, un-
guisum. Parietes pluri, Ambona Rudior picturis ornata.
Petrus Cantorum bonus cum Organo quinque vocum egente
reparatione. Valvae duae eundem tonum secundu-
quam ad meridiam firmae et bene clauduntur. Sacra-
rium muratum fovea simili murato firmatus habet
as ferreas crabbus ferreas. Conservatoria pro sonis ad
Apparam. Bites et suppellectili linea suo commoda, et
alia duo pro conservatione Argentii. Sac. Sacramenti
fere obducta tota sua super fovea clauduntur bene
Pavis fixa et pensili. Campanile habet duas cam-
panas maiores. Tertia campanula pro signo intur-
nicula media Ecclesie. Tota totius Ecclesie et Cam-
panilis putreda et framinosa. Circularium Semi-
terii bonis aliquibus putredum. Sponna si-
milit.

191

Adm. Paulus Christophorus Swigtedi Anno Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo Nono Mense Novembre institutus. Minor chorus ipsius totus psalterium tabulato habet duo stalla simplicia, bona tamen: in eodem Sacramentum est ligneum unam Janestellam habens, cuius fores firmatae cingulis ferreis, clauduntur seris fixis tribus. Maior chorus habet summa pro populo et stalla duo antiqua; Ambonam decentem; Crucifixi De-
 • sempiterni effigiem in trabe media dulcorata et chorum pro Cantoribus cum organo iam utiatis. Tabulatum aperiendum; saevimbratum totum latericium. Fores ipsius ab Occidente clauduntur ab intra Veste ligneo et ita fixa. Fores ad Septentrionem munitae ferreis laminis à cardinibus clauduntur ita fixa. Ob extra tectum Dulcora cum Campanis et turricula, signantes utcumque durabile. Tectum pinnaeputri putridum, contegendum in arca. Cingorium Camiterii violentia ventorum lapsum, pro quo reparanda materiam preparant Parochiani. Cingorium noviter constructum horund.

G. B. O. R. V. M.

In maiori Altari de eadem serie: parisi deauratum, intui mundum; in hoc, subiecto corporali. ornatum. Pars ferrea alba, in qua est alia. Pars parva argentea intui deaurata continens S. Eucharistiae Sacramentum hori re-
 • novatum. Ostium ipsius clauditur. Pars firma fixa, da-
 • vis plures Parochum.

O. R. A. S. C. A.

Ad cornu Evangelii in reconditorio parieti affixo condit-
 • eantur in vaseculo bipartito stanneo; tertium distributum
 • vas cum oleo pro infirmis, clauditur ostium ipsius ita
 • fixa firma.

D. A. P. P. S. T. E. P. V. M.

Signi marmoris elegans integrum cum basi simili, pelus

approbato continetur. Ab Oriente uersus idem ager
seu pars ipsius una cum Gurka, ubi est Cuda infixa,
Plebanica plebanada ab antiquo et adpresen: appella-
ta, est. situatus pence agrus, prostadowicie, bedna-
rowicie, Sotry rowicie nuni pro Radio in Tenczy-
nek in maioribus suis partibus consemnatur.

¶ Habet item. Parochus in eodem agro praeter domum
suam plebanalem, domum pro Scholiregia recenter
combustam, et domunculas nouem: decima uero eo
tempore quo et domus Scholiregia est combusta.
(olim in eodem fundo dotali Eclesiae fuerunt. Vnginti
domunculae, cum domuncula scholae, ut ex recognitio-
ne et ruderibus antiquis ad presen: exstantibus
constat) quas inhabitant ad presen: sed inquieti
labores Eclesiae ipsius. Parochus praestans, a pleba-
niti breui habente, et diuinas certas portiones fundi
et agris dotatis Eclesiae. In eodem praedictis suis
agris habet pirdnas et stagna desolata. Fuit
et molendinum in eodem agro plebanali, id opatet
tam ex Contractibus inter Parochos et Parochos
et molendinatos factis, sub actu Visitationis Nostrae
productis. Nouissime autem ex Contractu olim Pnti
Martini. Duzen: ubi Tenczynensis. Plebani, cum Molen-
dinatore Christophoro Ludwika, Anno Millesimo
Sexcentesimo Vigesimo quinto, die decima tertia
Decembris facti, habetur nota; tum ex recognitione
plebis, maxime ubi ea gaza, qua in praesens tempus
in eodem loco extat, ubi fuit molendinum et sub ag-
gere stagni plebanalis desolati, uulgo Staro pod Gur-
ka dicit, quam ca. iam ad presen: inhabitat. Capinus.

Franciscus

CRISTIA in minori Choro ad meridiam murata, fidei bonis factis
 bus praevia, Armarijs pro Apparatu novo ornata. Ambona in Ma-
 jori Choro ad meridiam elegantior exstructa, Chorus ligneus novus, in quo or-
 ganum vocum novum. Tabulatum Coenae totius ad aspectus Orbicu-
 lare, Pavimentum laterarium, Confessionalia, Armarium, Scamna bene di-
 sposta. Torus Coenae dupliciter cum Tabicibus. Ima ad Occidentem
 ad Epiphaniam cum suis altarijs et peribentibus. In hac Coenae
 est Congregatio S. Mariae Hospitalis, vigore Privilegij a S. Pio Pio
 Clemente undecimo Papa Anno 1710. Deinde ab Altimo olim Archidice
 in Chipow Sembrak Episcoposaphensi, Suffraganea et Officiali
 Patrie Graec. Anno Domini 1719. Die spua Mensis ghu. Amisij, et
 subsequenter per Rectorum Coenae subdata ac data, prout Actus
 Judicialis, de Anno 1722. die Venensij et pro Mensis Decembris in
 Consistorio Graec. subscritus, docet. Coenae ab extra cadalis lecta. Can-
 panite ad occidentem, in quo cadpanite tres sub Majores, tercia minor.
 Septimaria Coenae, lat. alta et integra. Rector Coenae. Matus
 et Adm. Reverendus Petrus Paulus Goulikowski S. V. D. Decanus
 Neuphensis, et Franciscus Navi Montis, Anno 1799. Die Mercurij
 11. Mensis July, in Consistorio Graec. Instructus ad Presentationem
 Illustris et Magnifici Stanislai Comitis in Tenczyna Opalinski, Appi-
 ranci Neo-Corvynae, Villa Zalesie Hardui. habet pro dote Agros in quibus
 suis locis vacantes, in Libro Privationis kaminsceianae descriptos, quo-
 rum est in possessione. Item habet Decimas Manipulares, Grinam et
 Villa Zalas. Idem a duobus Molendinariis Legar et Jaturucki. In-
 am de Villa Frywata ab uno Hortulatio. Item de Villa Kielepice ab
 uno Cnethone alternis vicibus cum Plebano in Tenczyna. Item habet Misa-
 lia 19 Coenae filiginis, et totidem Avena, Mensurae Graec. et Villa
 predicta Zalas res Zalesie quae Physalia commutata sunt pro
 Agro deserto Olkowaska dicto, per Illustrissimam Simbelham
 Helenam Sennawaska, Palatinam Belicensis de Hardyspina Villa.
 Item habet Pratum Olkowaska dictum, per Magnificum olim
 Lucam Stanislawum Opalinski Coenae in Zalas donatum, ac
 tandem per modernam Illustrissimam Hardyspina approbatum.
 Item habet duas Prunas. Item habet Inquilinas sex, unam diem
 laborantes in septimana. Item habet Vaccas tredecim in Rege-
 stico Coenae specificatas, ab una quae ruca percipit per
 florens duas, gressos sedecim. Item sunt Organarium qui habet
 a die 15 Novembri impetrati, deinde

rochianorum in Libro Mercurum annotetur.

Sonška Villa Die 17ta Aprilis

In qua, Ecclesia Parochialis murata, tituli S. Jacobi Majoris Pontati, per M^ostrum Chm^oski consecrata. Dies Dedicacionis observatur Dominica prima post Festum S. Francisci. Juris patronatus Haridum Gnesarum. Prætorum Librum in medio Majoris Altaris constructum, in quo Simium in Pede Argenteo, supposito Corporati aservatur. Beneditio Simi fit semel in mense Baptisterium ligneum in Majori Choro positum, in quo lebes æneus pro fonte Septimali qui limpidus advenit. Piscina ad Altare Familie Christi. Armamentum ad Sacristiam in Muro æneum, in quo Cæsa sacra in vase Sannico Iephici, Anno currenti renovata, reperitur cum suis attributis. Altaria tria: Simium Majus consecratum cujus Imago principalis S. Jacobi arte sculptorea constructum notandum depictum. Idem in Majori Choro à parte dextra Familie Christi consecratum. Simium à parte sinistra elegantioris structure, cujus Imago principalis S. M. tenentis Iesum in manu sinistra consecratum. Sacristia in Minor Choro à parte sinistra murata parva, foras lignea depicta, foras præcluduntur, fenestra unica cum craticula ferrea, in hac Sacristia scriptum unicum duntaxat pro Argenteo Ecclesiastico. Apparatus Ecclesiasticus et humilitatem Sacristie aservantur in Choro. Tabulatum Ceteris exceptis. Pavimentum lateritium. Fenestras tres bene provisæ. Ambona in Majori Choro lignea depicta ad æquinoctium posita. Chorus ligneus, in quo Organum alias Casytium vocum sex. Foras ad Ecclesiam triplicis. Foras ad Occasum velle ab Ecclesia et foras pensili. Idem ad Meridiam similiter velle et foras pensili. Foras ad æquinoctium cum Porticu lignea foras foras. Foras pensili clauduntur. Campanila murata in unam. Ceteris. Campanila ad meridiem non dies homi. tetam, in qua Campanila Crux Majora, tertia minor, foras illius simplices. Ecclesia ab extra humilis tecta, in medio copula simplici structure cum signata. Sepimentum Cæmeterij partim ex asperibus, partim ex vellebus constructum, foras de sunt. Rector Ecclesie Adm^o Reverendus Michael Joannes Chmursynski, Actu Præbiter, Ordinatus Anno 1718to Sabbatho sancto quod fuit dies 26ta Aprilis, per M^ostrum Chm^o Michaelem Sambek Institutus ad hoc Beneficium Anno 1723to Die Lunæ 2ta Mensis May in Consistorio Beac. ad Presentationem Gnesarum Haridum M^ostrum, qui jure velle habet, rulle Electionem per M^ostrum Chm^o Martinum Szyrakowski Episcopo

249

quum Grae Anno 1689. Die 27ma Mensis Aprilis factam, Agra iustitiae
 inter descripta, quorum in possessione ab Antecessoribus suis credit. Itē
 habet Decimas Manipulares Sumas ac Decimas Prædialibus et Emethonari-
 libus ac Incultarum Villa Solska, ac Agris Prædialibus debetur pro
 proprii curritus Parochi in Solska, ac Agri vero Emethonariibus et
 Incultarum proprii curritus Incultarum eisdem Villa. Item iugere
 Perselegy Młotni etim Szyszkowski Episcopi Grae seu verius reno-
 vationis antiquæ Fundationis, de Anno 1626. Die 27ma July ad-
 scripte, ac tandem Actis Officialatus Grae Anno 1689. Die Lunæ
 Sexta Mensis Martij ingrossata, habet Decimam Manipularem ac
 Agri universi Villa Frywałt, quæ per Incultas ejusdem Villæ de-
 betur ad Curiam Plebanalem. Item adnotandum, quod Illustri Li-
 vatus in Zalesie percipit Decimam à Melendinatore et Husulano
 in Villa prædicta Frywałt indebitæ, et administrat eisdem Incultis Sa-
 cramenta cum præiudicio Ecclesiæ in Solska. Item in Villa Indura
 habet Decimam Manipularem ac certa sorte. Item habet Emethonari-
 num receptionalem 2.10 floren. Polonicarum, pro Summa Capitali
 3000 florenorum Similium, super Bonis Villa Opatkowice Petawovis
 in Castro Grae, Tercia Octa post Duicam Subtate proxima, Anno 1689
 inscripta, ac tandem in Consistorio Grae Anno eodem 1689. Die 27
 Mensis Mayi approbata. Item habet Comarium circa Domum Plebana-
 lem, quam Domum proprio sumptu edificavit. Item foveat Organar-
 ium, quod habet Domum cum Hortula, et Salariatur quæannis florenis
 20, et habet dotalem Agrum, cuius est in possessione. Pro Confessione
 Paschali numerantur Personæ 170. Ad Parochiam pertinent Villa
 Solska, Frywałt.

Inventarium Ecclesiæ prædictæ Argentaria

Monstrancya Srebrna, kichetow perlocistych zpienami 2. Purka Srebrna
 in Amborio postlocwta. Purcecska Srebrna 2. Hycerka do charych, korzy
 Srebrny dety, Frybularz 2. Stodko Srebrny, Lampca miera Srebrna, 20
 kor wykszych 2. Pomocnych 20. Norka 2. korony na Obrano Vilay
 Lanny Srebrne 2. korzytk maty Srebrny z koralami. Ampulki Srebrne
 2. Sukienka Srebrna na 1. kichetow y korona w pramienu.

Ornaty: Bialych nowych 2. Bialych starych nadpiartanych 2. Korony

profundiorera effodere. Casulas Libros Chorales reparare. Opus pro Con-
 servandis Hodis Christi fidelium extruere. Sepimenta barmetory et vestire
 ut junctis locis, ut a Parochianis reparentur, eodema charitate ad-
 ponabit. Diem Nativitatis Infantum, et horam saltim circiter in Libro
 Synphatorum. Similiter et Catalogum Confirmatorum Parochianoru
 suorum. Sub tempus Conscriptiois pro Confessione Paschali per Organ-
 narium in Registro ad id comparando conscribere curabit. Taxa-
 men sub tecto Ecclesie obtinere, mandabit. Decimam a duobus lo-
 canis Villa Frywald in Parochia in Zalesis cum prejudicio sua
 Ecclesie, usurpatam repetet. Processum in Consistorio Graec. respectu
 denegationis Decima ex certa serie in Villa Graec ad Ecclesiam su-
 am Spectato., formatum, continuabit. Decimum pro Familis, et Hor-
 rea reparabit. Decretumq. presens in futura Congregatione Deca-
 nali producet. In quorum. Datum ut supra.

Lubna. eadem Die sive Aprilis

Villa Hereditatis Conventus Tynecensis, in qua Ecclesia Parochialis
 multi ante consecrationem fuit Nativitatis B. V. Mariae lignea nua
 consecrata. Dies dedicationis observatur Dominica prima post Festu
 s. Iohannis Baptistae. In patronatus Abbatis Tynecensis. Adornum
 in majori Altari extructum, in quo unum in G. de. Argentea suppo-
 sito Corporali observatur, et bene studetur. Renovatio Sini sit bis
 in Mense. Baptisterium in medio Majoris Chori extructum ligneum,
 in quo lebes arcus minus scalthatus pro fonte Baptismali reperitur
 seras pessima occluditur. Piscina ubi Sacristiam lat profusioa erat.
 Armarietum ligneum ad cornu Evangelij Majoris Altaris parieti
 affixum bene clausum, in quo Olea sacra in vase sterno scripta
 cipalis B. V. Mariae ut fertur grates. Num. a parte dextra S. Vi-
 cella. Num. a parte sinistra Familis Christi. Num. ad Aquinoclu
 Crucifixi Dni, cupus Altaris portabile vitellatum. Num. et. Imago S. Ma-
 na ad deportandum in Processionibus. Sacristia, ad Meridiam lat
 commoda continens in se duas fenestras cum craticulis ferrea. Arma-
 ria pro Apparatu et Suppellectili Ecclesiastica, et Seranium pro Arper-
 to, fuit bonas serie fixa et caeca occlusas. Ambona de Columna in
 Majori Choro posita. Tabulatum Ecclesie et Asperibus. Spansum novum, puz

1728 r., AV 23, s. 251; par. Sońska, dodatkowe zadania organisty.

Confessionale simplex. Lacunar muratum. Sarcophagus ex asperibus bonis in
 medio Sepulchrum muratum. Pavimentum ex asperibus bonis in
 medio Sepulchrum muratum lapide obstratum, in quo Sepeliuntur
 homines majori Conditionis. Sacristia in Ulivae Bonae in parte
 sinistra murata, habet fores ferreas serâ fixâ et pensili clausas, fere
 arulam unicam. Armaria pro Apparatu Ecclesiastico antiqua à
 bene componita, et haec Sacristia sunt feres lignae serâ fixâ cla
 sa, ad sacristiam, in qua Argentum Ecclesiasticum aservatur. La
 cunar totius Ecclesiae muratum. Pavimentum lateritium in ab
 quat locis, praesertim in Majori Choro dirutum. Ambona lignea
 in confinio Minoris Chori parva. Scamnia in Majori Choro per
 Modernum Rectorem comparata. Fenestrae quatuor cum crib
 culis ferreis. Chorus ligneus formae simplicis, depictus in quo Or
 ganum Vacuum octo. Fores Ecclesiae. Una ad meridiem lignae in
 cardinibus serâ fixâ et pensili occluduntur, ad has fores Portus
 murata, cum foribus lignis. 2da fores Majores ad Occidentem
 hodie vacae et serâ pensili ab Ecclesia occluduntur, ad has fo
 res est Campanile in majori medietate muratum à fundamen
 tis, sursum verò ligneum, in quo Campanae duae antiquae, tertia
 per Modernum Rectorem comparata. Forium noviter tectis
 bene clausum. Sepimenta Cimiterij murata ab occidente et
 ad Meridiem diruta, circumcirca, detecta, reparacione indigen
 tia. Ecclesia ab extra et Campanile scandulis à meridie bonis
 ab Equinoctio in parte putridi tecta in medio copula cui
 agnante. In hac Ecclesia est Confraternitas S. Mariæ Scapularum.
 Anno 1670, Die 26ta Decembris fundata, ac tandem in iudicio
 Episcopali, Anno subsequenti 1691mo, Die 17ta Aprilis appro
 bata, habet pro dote censum Annuum receptionalem ad
 Arcenorum Polonicalem à Summa Capitati Mille Floraco
 rum Sinitium, super Bonis Civitatis Naukousien, prout Ab
 Officiarius Consularis Naukousien, feria sua post Dnicâ Con
 ductus, Anno Dni 1691mo factus docet, ac tandem Anno
 1710, Die Mercurij Prima Decembris, approbatus. Rector
 Ecclesiae Adm. Reverendus Joannes Frantz, Uctu Rebyter.
 Ordinatus Anno 1721mo, Sabbatho Apr. Temporibus, Ante Domini
 cano

Villa Bycina habet Abbatia Decem Metretarum Schyris et totis
 Avens Mensurae Graec, quarum ad praesens est in pacifica possessione.
 Item habet census Annuus redemptionales: Lm^o 32 per floren^o Poloni-
 calium, pro Summa Capitali Mille Ducentorum floren^o Similit.
 Lm^o 60 floren^o, in Summa Capitali Mille floren^o Simum Simi-
 liter 60 floren^o, a Summa Capitali Mille floren^o Similitum co-
 ram Actis Competens inscripti, prout Approbatio Authentica
 in Iudicio Consistoriali Graec, Die Mercurij Prima Decembris
 Anno 1870, Subscuta, Edocet. Item habet censum 60, pro Summa
 Capitali Mille floren^o Similitum, prout Approbatio, de Anno 1871,
 Die Veneris Nova Junij, in Consistoria Graec. Item habet Tabernaculum
 cum libertate propinatione, vigore Privilegij per Eminentissimum
 et Reverendissimum olim Dignicum, Cardinalem S. N. L., Episco-
 pum Graec Anno 1760, Feria quarta proxima post Festum Pu-
 rificationis S. M. dati, ac tandem in Consistorio Graec Die
 Martis 19 Junij, ingrossati, cuius est in pacifica possessione in
 Iudicio Metropolitano habet census lx, qui inhabitant Agrarias et
 laborant per unum diem in septimana. Item socii Vicarium
 Provicum, qui ad praesens est Reverendus Jacobus Proch, Ordo
 Presbyter Ordinatus Anno 1726, Die xma Mensis Decembris
 per Viduum Kobielski, qui habet Domum noviter constructam
 et Salariatus quovannis floren^o Octingenta. Item socii Or-
 ganarium, qui habet Domum, et Salariatus quovannis Syphoni-
 bus viginti. Pro Confessione Paschali numerantur Personae
 plus minus Septingenta. A Parochiam pertinent Villa Iuonno
 Byczyna, Ielen, Gzrakowice, Stugorzyn, Siedakowa, Dabrowa.
 Sub hac Parochia est Capella in Villa Ielen, tituli S.
 Crucis, Anno 1690, per Illustrissimum olim Joannem Mate-
 chowski, Episcopum Graec Ducem Severide, consecrata, mirata,
 Dies Dedicationis celebratur Divina Prima post Festum O. N.
 Cracibidarius hujus Capelle ad praesens est Rudus Joannes
 Salacinski, Ordo Presbyter, Ordinatus Anno 1768, die 27
 perum S. Matthei, qua fuit dies Vigilia Prima Mensis Septembris
 per Illustrissimum olim Casimirum Lubianski se. Instituta ad hanc
 Capella

VILLA CHECHO

Ecclesia Parochialis in Villa Checho Hereditatis Provisorum de
Wola Arzidow, et aliorum, per Illrimum Michaelum Kunicki Episcopo
Breslaviensi, Suffraganeum et Archidiaconum Racovien, 1728. g. 2. die
mensis Aprilis inditata, Stativitate Polonica dicata, materia a fun-
damentis lignea, forma quadrata in suo Tabulato antiquitus picta
pavimento pherino strata, scandulis tecta, Turriculata in qua Campana
nuda integratadornata, fenestris quatuor, quae cancellis ferris mun-
ta illuminata, Choro pro Cantoribus supra fores majores, Organum
octo vocum, Suggestu ligneo arte sculptoreâ sparsim efformato, et
depicto, Sede Confessionali et Parochi, in minori, scambium in maj-
ori choro decifata. Porta ad hanc Ecclesiam major unica occidentem
versus sera pensili et fixa clauditur, Cui adheret Porticus, Cimetorium ex
parte Aquilonis, Orientis, et meridiei muro, ex parte Occidentis lignis
sepimento scandulato circumducto, ad quod Porta bina, minor et ma-
jor lignea, vine eratibus. In eodem Cimetorio Aquilonem versus aliquod
passibus ab Ecclesia distans ligneam abq. foribus in quo tres Campanae
integrae, de eorum consecratione nulla notitia haberi potuit, Spua-
ridum ibidem ex parte meridiei muratum non adeo deterioratum
scandulis tectum. Hujus Ecclesiae consecratio per signa in pari-
etibus depicta tantum probatur, Dies tamen Anniversaria Dedicati-
onis Dominica prima post Festum s. Bartholomaei Apostoli celebrat
quod et trabalibus in Arcu literis demonstratur. Haec Ecclesia ab Im-
pedibus de Armis Delawy, Ostojja et Przegonia fundata et dotata,
Collationis seu Juris patronatus Heredum praefata Villa, Simul
Sacramentum primae mensis Januarii renovatum, in Choro partem
sculptoreâ, partim arcaria arte affabri elaborato, ab extra deaurato et
deargentato bene clauso, in Pide argentea intus totaliter, ab extra
vero in partibus deaurata, cum operculo simili, vello albo cooperta,
Corporali mundo substrata aservatur, coram quo Lampas tempore
Devotionis tandem ardere solet, Ad Infirmos in Pideula argentea
vntus tantum deaurata, operculo simili clausa deferunt, Quater
Festum Corporis Christi, ejusq. Octavam, et abuniversariam Diem
Dedicatoris, Festis Polonicae Solemnioribus, nulla mediante
Pavimento.

Manipularis solvitur. Ecclesia Cathedrali Sac. Item habet Census Annuus
 Anno Florenorum Polonicorum 20, a Summa Capitali 2000 Florenorum
 similium super Donis Villa Ulyssala 1650, in Castro Medvoricen in scriptis
 per officium Præle 1654, q. Anno 1671 approbata cum obligatione an-
 nuand. Anniversarij omni spese et spisa absolvenda in Septimana
 unius. Item habet similis Census annui Florenos 20, a Summa Capi-
 tali Florenorum Polonicorum 2000 super Donis Villa Checito 1667
 in Castro Cragi in scriptis cum obligatione absolvenda missa Septimana-
 tim unius. Item habet Census Annuum Marcarum septem a Summa
 Capitali 200, sparcarium sup. Donis Villa Checito sortis Præle Franci-
 sci Lampich Checelski 1719 in Castro Sac. in scriptis cum obligatione
 orandi Decum pro anima Prælatoris, h. Summa nondum approbata.
 Item Census Annui Florenos 63, a Sum. Capi. 900 Floren. similium sup.
 Donis Villa Dzezeniec nec non Florenos 35 a Sum. Capi. 500 super Do-
 nis Villa Lesiejany per Snorum Franciscum Stwinowski in scriptis
 quarum Inscriptiones Parochus non produxit easdem at promovendas. Quas
 in Castro Sac. missis allegavit, quas habeant obligationes non docuit eas
 nulla earum, nec non Anniversariorum et Divinarum officiorum reperiant
 Tabella Ordo tamen Devotionis hac in Ecclesia omni die Dominico et
 Præsto taliter paragit primo spatutinum cum lectu Organorum cantat,
 que finito Missis brevi exhortatione Rogationum tempore curus Missa
 lecta absolvitur, cum Litanis et alijs cantilenis a populo decantat,
 ex post mediante Doctrina Christiana Diebus Dominicis, Diebus vero
 Festivis Concione, Missa Conventuali Devotio finit post meridiem vs
 vespera decantantur. Item habet Inquilinos ad præsens undecim uno die
 Septimanatim Parochus laborantes. Proventus Annuus hujus Benefi-
 cij computatis omnibus computandis ascendit ad summam 2000 Flore-
 norum Polonicorum. Demptis omnibus expensis restant Floreni 200.
 Domus Plebanalis prope Ecclesiam ad occidentem lignea antiqua scandu-
 lis tecta cui ex opposito adjacent aedificia aconomice quadam se novo aedifi-
 cata, quaedam reparata et in partibus tectis conservata. Propter Vicarium in ali-
 gena reparatione, hac omnia sepimento ligneo circumducta. Ea altera
 parte Ecclesia ad orientem Vicarius habet Domum deterioratam hor-
 reum vero et stabulum nova. Organarius pariter habet Domunculam ad
 Septentrionem in tecto deterioratam cum stabulario et horreo. Ceteri Pri-
 quilnorum aliqua bona aliqua reparanda. Rector hujus Ecclesie
 Anno Præsens Joannes Lachowicz Annorum 72 per Illustrem Stan-
 slavam Szembek Suffraganeum Sac. 1699 q. die mensis Aprilis ad
 Presbyteratum ordinatus Anno vero 1716 q. die Julij ad Presentatio-
 nem Hispanici Alexanderi de Wola Præsens Judicis Petri Severien Institoris
 unicus

semper funesta, qui eam suscipiunt, antequam sufficienti pietatis et humilitatis fundamentum posuerint. et tunc Ritus Joannes Lacharvoroz licet sed et alias bonum Pastorem commendabilem virtutes ita conjungit, ut Exemplar Curatorum in et extra scrutinium dicit et esse mereretur, sic etiam dilexit decorem Domus D.D., ut non solum Plurali et Regula solennitatis, nec non alijs Regulis veritate Contradictoriae Poveriana et Sacra-panni rubri coloris et, Verum monstratoris transformato, pariter deaurato, Puce ornare et veste Sylva argenteis, eandem, exornaverit, et ornare intendit, officio Pabanata, alia de novo erexit, alia reparavit et quod laudabile est, quia non obstante septuagenariae aetatis infirmitate, ad obsequia munia Ecclesiastica, spiritum promptum habeat, ut autem virtus laudata evascat, Ipsius Ritus sic bonum certamen certando feliciter curam consuevit, ideo perseverentia Eadem in beneficiis commendatur, et ex munere Nostra, sequentia observanda insinuantur, scilicet: Liberum in quo unum observat, ad intra inaurari, aut velo velo sutorum Capulorum et sutorum Ampulam cum patenula ex stannis Baptismo inserentia coerni curet, Baptismum extra periculum nisi adhibitis omnibus solennitatibus huius Cerimonij, amplius non administrat, Penitentiarum Stanislaei et Anna de Lewakowick, Wilkowskich Alium pariter Stanislaei in Libro sphericos non reperit, sed servatis servandis, circa ea observari solitis, instanti nec inseribat, ad mentem anterioris Visitationis Decreti, Diem Natalitatis et hanc saltem circiter Infantium, in Libro Baptismorum, locum sepulturae Parochianorum, in Libro sphericorum, adnotet, confirmatorum in Servivo Regestro ad id comparando, sub tempore conscriptionis pro Confessione Paschali per Organarium connotare demandet, Para Ecclesiam suam connotata connotat, et in Libro ad id comparato conscribat, Otea sacra amples et Gledia, in lapide ad Baptisterium, qui lapis calcas ab hominibus non ermet, sed ad hoc opus, lapidem terram et separatim, in loco honesto servandos adhibeat, ad mentem Praecepti Tridentini, Sess. 5. cap. 2. de Reform. singulis diebus Dominicis per se, si vicarium, feliciter brevis cathedra, de Doctrina Christiana, suaviter per Interrogationes ex Rudimentis Fidei maxime vero que sunt necessaria necessitate mediis examinet, Meditationis salutiferas, vigore recentis Prolegis, inchoet, Reliquias amotis et Cucibus suspectis et sequestratis, Authenticas procurat, Otea et alia Depositoria hominum, ab Ecclesia, nisi in contrarium necessitas vera occurrerit, amovet, spajus Altaris, amotis ligneis fulcrimentis, de novo procuratis, solidioro muro firmet, post quod Penitentiam reparat, mendas muratas lapide teurad, in partibus suprag, ad Altaria et Antonia et Anna, ferro compacta, ad Confessionalia transcenas et fores fieri, Imagines ad Penitentiam provocantes effigi, Organum pulveribus et amotis telas plenum purgari, Amovet

ca parte Occidentis reparari, in Antis eiusdem craticulas apponi iungat. Obligationibus et Fundationibus quorundam in Anno duodecimo Anniversariis satisfactioni, quas in Tabella eo nomine comparanda pro exactiori memoria describitur et in Liberario appendi obligatur. Rosarianda Confraternitas a longo tempore introducta admissionem seu verius Ereccionem et alia reposita Summa, quae in fundamento quodam Confraternitatis inscripta et aliarum, nondum approbatarum Approbationem, facultatemq; exponens de Summo Pontifice Episcopo Confraternitatis et alijs ad prescriptum Constitutum Synodali Libellum, Cap. 10. a Summo Pontifice in Synodo postulat. De circumstantijs magis proprie ex Villa Cesliri et Census a Summo Pontifice in Synodo, in Episcopo quae tantum desuper facultate non celebrat. Indulgencias ne populi concursus detraherentur, pro Festis s. Jacobi et Iohannis ad hunc locum exponat, a P. Amaldulensibus facultatem celebrandi in Confraternitatis loco demonstrari viset, alias Romano Officio debeat. Francorum domum Organarii, et Inquilinorum in vestra ecclesia reparat, Officia Divina et Missas Conventuales per spirituos in Antis Choralibus, si ab alijs, qui ad inesse et scandalos, decantari mandet, Organarium, nisi ab ebrietate, seu pueris, ex novo amoveat, Vitricos quatenus super fidelitate Ecclesiae praestanda iuramentum faciunt, in sui Pontificis et Communitatis adigat, penes quoque unam claustrum a Cista, penes se alteram conservet, Regestorum Preceptorum et Dispensarum connotet. Ne Iudei Festa violenter et Christianos per servitia opera violare cogant invigilet, si que vero, quod Deus avertat, reperirentur publici Adulteri, Concubinarij et alii scandalosi, a tali animo sua inmemores, illos prius in spiritu lenitatis suaviter quidem sed merito commoneat, in emendatos vero Romano Officio sine acceptione Personarum quantumvis debeat. Hedvigim Zalazowska matrem sive Familiam uxorem et inimicissimam seminantem, Decrete Officii suis amovet, literarum rebus impio instantanee amoveat. Pauperes exiguum sua Funeracioni, Proventum habentes Christi Fideles ad succurrendum, ipse commendat et recommendat, Statum sua Ecclesiae in Pontificis, Visitatione descriptum extrahi et inter hunc in Ecclesia conservari curet. Decretumque Prius in futura Congregatione Decanaliter producat. Ad extremum, ea omnia quae boni Pastoris sunt, si laici ut procedendo de virtute in virtutem bonam Justitiam a Summo Pontifice recipiat. In quorum fidem Datum in Residentia Vebanali Joakimici Die Octava Mensis Januarij Anno Domini 1746.

O O L K U S L

Oppidum Regale habet Ecclesiam Collegiatam a Penillustri et Admirabili Revere[n]tissimo Patre Josepho a Lebnia Lubenski Canonico Episcopi Nostri et ubi mensis Januarij visitatorum, Divo Jordrea et Paschale dicantur, in fundamentis et tate Opere auguste in formam oblonge quadratam muratam ad pariete circa Sacratum scilicet, foris similiter Columbariam et ambulationem.

1748 r., AV 30, s. 12; par. Chechło, zadania organisty dotyczące śpiewu.

et dealbatur in Presbyterio super manibus extra Presbyterium et super octo Columnis
 structibus concameratam. In mirabe choro marmore in scammis pavimentatam
 in angustibus lateris sparsim distolte, non tamen sub scammis pavimentatam
 sepulchris octo multis Cadaveribus repletis lapideis cooperitis subscavatam
 Gemeribus in Sanctuario tribus extra. Sed ad meridiem ad Aquilonem terminam
 regis illuminatam. Sede Praepositi distincta stallis e regione se respicientibus
 tribus antiquis Conceptionalibus novis tribus depictis tentis antiquis reliquis duo-
 bus sine transeuntibus et foribus, Scammis pro commoditate Chorum
 tribus, nonnullis reparations indigentibus. Cathedra Cruciatorum Chorum
 structile adherens lignea, culte elaborata depicta sub Area Officij Praepositi
 ratis pulchra, spouentibusq. Dolorosa spacia et S. Joanne, Choro pro Cantoribus
 bino, transeuntibus supra stalla ad meridiem lignis in quo minus catat Organum, Ma-
 jore ad Partem Occidentalem similiter lignis, basibus muratis innixa, in quo Orga-
 num nobilissimum in Diocesi rarum, in pluribus tamen vocibus desonum, eo quod
 aliquas Partibus rarietas partem collapsam, partem defectuosa, adornatam. Capellis
 duobus ad meridiem, et ad Partem, dicta, Altera Tribus Annuntiationis Dorsum
 temerariae dista, lamine plumbae cooperita, Crate ferrea, seris fixa clausa, muratis
 concameratis, lapide quadro applanatis, Fenebris integris illuminatis, ad quas
 Ingressus ea. Ecclesia, collateraltiter ampliatam, Partis tribus, majore ab Occidente,
 tribus a meridie et septentrione, foribus ferreis, seris flatis et penalis bene clau-
 sari, Partis non pridem iam in ligaturis quam tegulis lateritijs reparatis cooperitis
 Turricula in frontispicio majore supra quadratum chorum lignea prominente,
 Campanulam novam portante, sursum terminatam, decorata. Partibus tribus, ma-
 jore Occidentali, meridionali et septentrionali, minoribus omnibus muratis concame-
 ratis, pavimento foribus lignis cum retinaculis serratis limitatam, manibus (a-
 matorij partem scandulatis, partem tegulis tectis, a septentrione reparations indi-
 gentibus. Ingressus duo, crate ferrea unum, alterum nec foribus, provisus continens
 Partis circumvallatam. Campanile versus Occidentem, aliquot partibus ab Ecclesia di-
 stans muratum, fultis simile vulgo Sakaya subductum, partibus tribus
 omni ex parte hinc Campanis tribus ad voces onusicae ut, re, mi, Fuis in Be-
 gno rarissimis lapsum et tardant reparations, majores expensas minatur.
 Quadratum ad Orientem ligneam tantum in penetibus depictis probatur, Capus Anniversa-
 Ecclesia Consecratio dignis tantum in penetibus depictis celebratur. Eadem
 ois Dies Dominica prima post Pascham S. Pancratii Seraphici celebratur. Eadem
 Ecclesia per Agnitionem et Regem Poloniae ad 1300, fundata et dotata, quae pa-
 tronatus Collegij magis. Universitatis Praesens. Omnium Praesentium
 et de gentis renovationem in Choro lignis intus depictis, breviter et partem de organo
 fuis bene clauso in Parte argentea totaliter, una cum operculo Cyca insigni
 deusata, vestimenta sericea Coberti. Opusculis mundis suppositis, quibus
 Gram. Dies Lampas, subministrante, sumen. Fundationis Praesentium 16. 12. 16
 fuis, duos natus, et ad. Informis in Parte similiter argentea, intus et extus
 muratis depictis. Partes. Partem. Episcopi Christi episcopi. Obavatum. Partes.

1748 r., AV 30, s. 13; par. Olkusz, organy „najszlachetniejsze w diecezji”.

Augustianorum et alio Nazantow dictis, tum ex Sicuti in suburbis oppidi Chuzi etc.
 Item a quilibet agris ea Chuzi et Diata vocatis, nec non a Cotodibus sive Rab-
 zynensibus. Item in villa Salsowice, et agris qui sunt ex hac parte fluminis
 Przemsza. Item in villis Luda et Witeradow post agros Cnethonales Dei
 una manipularis et rae pro Primicerii Ecclesia Cechli Prae. In archa Paroc. et
 Raberem ea certis agris ad Præbendam S. Adalberti Prae decimas. Item Ecclesia
 Dors habet Censum annuum Florenorum Polonicarum 300, a Summa Capitali
 500 Florenorum similitum super Pionis villa Pawtow cum attributibus Fe-
 ria etc post Festum S. Agnetis 1522. Adis Cetri Prae pro Fabrica Ecclesia
 Item Censum annuum Florenorum Polonicarum 21 a Summa Capitali 300
 Florenorum similitum super Pionis villa Ploki 1684 in vigilia S. Andree
 in eodem castro. Item Censum annuum Florenorum Polonicarum 100 a Summa Cap.
 300 Florenorum similitum sup Pionis villa Spogielany 1719. Feria etc
 post Dominicam Labare. etc. Cetri Prae inscripta. Item Similem Censum
 a simili Summa super villa Corli Paroc. Sicuti Consularibus Neufion inscrip-
 et Decretis Solutionis Consistorij Cetri 1792. Et q. vna spartij adjudicat. de glo
 Censu pars tertia Hospitali Neufion concernit. Item Censum annuum Flo-
 renorum Polonicarum 164. Cetri Prae 24 a Summis varijs sup Synagoga
 Neufion localis, censuatur in toto pro Lampade luminaribus et spiritibus
 Ecclesie. Item Censum annuum Florenorum Polonicarum 21 a Summa
 Capitali 300 Florenorum similitum sup Lapidea Infidelis Scola Henle in
 Anulo Pori Neufion etiam spadem Scola Henle etc ante Decem S. spartij
 1684 inscripta, ab ruinis Lapidee cum depalcatione censuatur. Item Censum
 annuum Florenos 24 a Summa Capitali Florenos 200. sup Domo Neufion
 cioniskie pro Ecclesia et Schola. Item habet Collectas ex omnesalibus a 24 men-
 suis vulgo mecki nuncupatis omnia eruta unum quadrantem mensura, eisdem
 mecki intres partes dividenda, scilicet pro Ecclesia Parochiali, Hospitali, et Schola.
 Item habet medium Siggum a quolibet Centionis pondero vulgo Ctnas
 Plumbi et Litargij equaliter pro Parochiali Ecclesia et Hospitali dividenda.
 Item habet Funeralia a Nobilibus et Civibus. Item a pulsu Campanarum
 quartam partem. Item Collectas tempore Quinorum. Item a locis sepulchralibus
 in Cemeterio et Ecclesia aliquot Siggos. Item habet Strenam per oppidum, cu-
 jus titulo a quolibet Iudaeorum Patresfamilias Neufion em unum. Item argore
 Iurium Parochie, percipit ab eisdem Iudaeis annualim Florenos 30. in argento
 dimidium eorundem pro Festo Paschalis, et S. Bartholomei easolvendos, argore
 Complacationis cum eisdem Iudaeis inita. Item habet ab eisdem Iudaeis oro-
 matum Unocalium, scilicet unam Libralium, libram unam tamen pro Festo Pa-
 tridatis, et Cremati Congios duos, quam Festo Paschalis, et Cremati Congium
 cinum, Item ab Infideli Sced. Lyzhaes Panazka intacte pulveris, tribrali
 pro Festo S. mi. Proport Christi subministrandi duas Libras Ceti. Item etc.
 am. Item a Profecto Elbora S. R. etc. pro Strenis annualim Florenos 57. pro
 308. 20. taliter dividendos. Praeposito Florenos 30. vicarijs quatuor Florenos 16.
 Paacataures Florenos duos. Cantor Florenum unum Siggos 10. Organarios pa-
 riter Florenum unum Siggos 10. Spiritibus florentibus Florenos duos. Cetri
 Prae

Civitate, ex qua per modum Annuatim solvantur tres marcos annuatim, una cuius
dotis tenetur duas Missas in septimana legere, unam de Assumptione S.
Mariæ Virginis, alteram pro anima fundatoris.

Est circa eandem Ecclesiam et obediens decem tituli Conceptionis S.
Mariæ Virginis. Cuius possessore Simon Medyali Actus presbyter in-
finitus. Qui pro dote habet decimas manipulares duas, unam de villa
Malwode integram, alteram de villa Queniedyde, quod non deci-
mantur. Item. Habet censum redemptionalem octo florenos ex artia.

Hic, ducentis florenis solvitur, qui solvitur. Dote, cuius
dotis tenetur duas Missas in septimana legere, una de Conceptione S.
Mariæ Virginis, alteram pro defunctis. Terciam. Humiliavit. Item.

Fundatus est circa hanc Ecclesiam Lector Viscorum, qui nunc vocatur Sa.
bet autem pro dote quartam partem hanc agri Parhowslie dicto qui
agere per Dnos Consules possidetur, et nulli censu ex eo Ecclesia solvitur.
tenetur autem iste Lector una Missa in septimana pro defunctis legere.

Item. Habet et domum in Civitate, quod nunc est vendita a Dna Barbara.

Item. Habet domum pro Lectoro Scholæ malan, habet autem Lector
Scholæ pro dote, decimam manipularem, ex villa Gouary ab uno Con-
tone. Item a pulou singulis in sepulchris mortuorum tres passos. Item.

singulis quatuor temporibus a presbyteris seu Mensionarijs septem passos acci-
que ideo quod eos in carceri vigilantiis iuvat. Item. Idem tenet scholam
Civitatis eone cuius habet ex procio octo florenos annuos, tenetur autem

Missa de die cantare, et verasq; vespere diebus festis et Dominicis.

Item. Est et Organorum Mgr fundatus circa hanc Ecclesiam. Qui pro
dote habet quartam partem hanc agri Parhowslie dictam, et domum
parvam propriam una cum Lectoro Infrascripto.

Ad Parochiam pertinent Civitas Pysporicde, cum suburbis Alimur

Stagnowicde

Eboraciam circa hanc Ecclesiam aliud Altare fundatum, H. S. Anna
 cuius possessor est Jacobus Misticatus, Albarius in Janonice, ab
 seors, qui pro dote habet balneum desolatum parte, quod nunc
 reficitur, ut quo annuatim solvantur sex Marci. Id habet
 domum in dolo et quo solvantur floreni quingis, prope Ecce-
 nam legere, quibus nunc non sacrificat nec parte, nec per alium
 Eboraciam in hac Ecce. aliud Altare, H. S. Stanislae, cuius possessor est
 Smolenski, Clericus, qui pro dote habet medietatem lanam agri
 de quo litigat cum Cuiuslibet Skompska et Marschik.
 Id. Notandum, quod hinc Ecce. habet pro fabrica quartam agri
 Somiatowsha dictam, quam nunc colit Joannes Keryyik Victorius
 Ecce. et soluit ex ea florenos decem
 Est etiam medietas lanam agri Paankowsha dictus, pro dote mittit
 septimanariam legendis Ecce. datus, quoniam conuictus coluit, et ex
 eo florenos viginti soluit, quoniam abba Sacristanus, lector Missae
 accepit, decem vero Organarius, duo autem floreni residui pro fabrica
 Ecce. comertuntur.
 Id. notandum. Quod supra mentionam habent domus cum foveam
 ito communem, equatur cament, et una stabella parua.
 Id. est domus pro Rectore Scholae, qui pro sua promotione habet
 decima ex cella Kowary et duobus agris pro qua illi solvantur
 quingis Marci. Item tenet Hofum Civitatis, ratione cuius accipit
 octo florenos in annum.
 Ad parochiam pertinent villae ultra oppidum Proskowice, Laganow,
 Gmadowice Makucice, Kowary, Szysymki, Klimuntow, Opat-
 kowice, Stojmiewice, Garka, Jakubowice
 Est etiam in hoc oppido Capella H. S. Spiritus lignea, et consecrata
 sub uno tecto simul cum hospitali. Caritativum habens lapsum.
 Tectum boni, fenestras integras. Campanas duas signantes.
 Bonum est in tumba Altaris onationis, in quo et sacramenti
 in paxide cupressi et vaticulo argenteo, saculorum mundo, respu-
 tum est quod saepe renovatur. Carere ante Cibum aueritur
 Altaria sunt duo murata, manus consecrata, in minor super
 portatili certo celebratur. Habentur atria Altaris, Con-
 poralia tria, bursa una. Vela duo. Habetur Cibus argenteus
 deauratus Cuius palma argentea deaurata. Cistula sexima
 ex panno aureo, altera ex celo cum lineis, alba, tertia ex ca-
 mellotto coloris nigri, tres reliqua vestustiores. Subjunditur qua-
 ter et centum, ex celapetra omni. Alba sunt sex. Mappa
 albam vnderem. Par candelabris cupreori. Altaria omni
 Romani.
 Propositus hospitalis est Bartholomaeus Terecshin, qui pro sua

1618 r., AV Cap 41. k. 88; par Proszowice, veri organarius.

Parochiae, Milithanice, Greda, Vozelavtha, Tagerhyle, Sereborowice
Litzghymowice, Mlaskowice.

Decretum Reformationis pro ead.

Janetes in corpore templi arti intendit. D. Parochus, firmis co-
nibus subductis, transporantur. Festa Ecclie, Ambitus, et Cam-
panis reparantur. Bismula in pede fontis recreantur, in
quam, non uero sub altare, aqua Ablutionis manuum post
Cepitoni effundatur. Lucerna pro communione in firmis de-
ferenda reparatur. Collecta turbantur. Legata Ecclie pro fa-
brica, ornamentis et Hospitali, repetantur. In Consecratione, etiam
symboli fidei cum parochianis diebus Dominicis semper ce-
lebratur. Non confertur pro paschale sepultura Ecclie bene-
getur. Scandala uicioribus non commanentes, ad iudicium
spirituale et saeculare deferantur. Cetera diligentia, Domini
Parochi, quia laudem meretur, committantur. Datus in Wis-
tawice, die 10^a Novembris. 1618.

VILLA RACIBOROWICE.

Ecclia parochialis murata, et S. Margarethe, Virginitatis et Martyris
consecrata, Inuocationis S. Spiritus, Caeremoniarum septem
Decem Ecclie non minus. In campanis sunt tres campanae, quibus
signantur in Ecclia. Chorus Ecclie testudineatus. Ita Senesca
reparatione indigent. Habet etiam organa Musica

Chonum est in tabernaculo Altaris maioris, locum, in quo pax cupre-
um orationis argenteo deaurato. In sacramento quod in quibusdam reno-
uatur continente, reperta e. Habetur etiam cibus argenteus pro com-
munionem infirmorum, necnon lucerna cum cecillo. Lampis ante Co-
lonum ardet.

Chrismale est stanneum in pede, cum sacris oleis ex Cathedrali acceptis.

Fons baptisialis lapideus, cum pelu et aqua munda claudis.

Metrica baptisatoris et Matrimoniorum in libro ligato scribitur.

Altaria sunt quatuor murata consecrata, in legea.

Ita. Vitis est hippellus Altaris. Corporalia novem, Cursus tres, uel
ex abundantia. Sagena pro uino stannea, ferramentum pro panibus
et humilibus cupreum.

Ita. Vitis est argentea Ecclie. Calices argentei septem, non quatuor
deaurati, Monstrantia argentea tota. Cursus argentea tota. Ita.

Pacificale argenteum in pede. Parapullare argenteum, uita mi-
quidam.

novembri: 1618.

VILLA RUSCA.

Cecilia parochialis ornata, R. S. Gregori Papa consecrata
Inis patronatus. Heredum de Rusca & Basmice. Comitum ha-
bet boni lapidi. Sectum ecclesia boni. In campanis sunt tres cum
panis, quarta signans in Cecilia. Cecilia tota testudine.

habet etiam organa musica.

Chorum est in tabernaculo altaris maioris. In sacramentum
in semulo elato cum dupli. cruce, uno argenteo, altero
aureo. expetum est, quod octavo die renovatur. habentur etiam
duo crucia pro communione infirmorum. Habentur etiam lucerna
cum oreillo. Lampas coram bono accenditur.

1618 r., AV Cap 41, k. 98-98v; par. Ruszcza, organy.

deantare tenentur. Tenentur etiam Virgilius oronem letitum? fem
et secundis, ab ipso, pro defunctis deponere. Manonarios aut
pudicos. Quisquis autem de dimittit pro libito. non schola
letitum. Necorem schola. Sunt autem schola beneficia. Quisquis schola
letitum, et Quisquis, monacum, et tenentur personalem facere
residentia, prout ea omnia in dictis libris Electionis latius con
tinentur.

Sunt quoque circa scholam Catedralium organa musica, pro quorum
Magistro seu organario est constitutum decima in villa Hamst
cui Quisquis, pro salario alias decem Marcas ceduntur.
Ad hanc parochiam pertinent villa Rusca, Wyrcasse, Branie,
Wadow, Lucianowice, Klystopolice, et Hamsthorre.

Decreti Reformationis

Re D. Quisquis, qui se vere patrem huius Ecclesie exhibet, reforma
tionem iam factam, haec pauca addat, ac obtiniam faciat. Immen
tam aem Ecclesie, exempla fundam beneficiis, utragz censum
et decreta reaponit de omni, necnon huius equanimitatem
agrorum. Quisquis scholasticum, pbenam, in libro legato in praedictis
mensis descripti faciat. Virgilius oronem letitum secundu fun
datione, femis secundis et septis a Manonariis canantur
quod serio pcyntur. Ordo Missae singulis diebus ex fundat
one canendum in tabella scribatur et in sacristia proponatur
Christophorus Drenus approbationem ad audiendas Expositiones
habeat, nec tunc ea ear audire psumat. Albertus Leisdynghi
in Actibus et libro Mistak sese cum aliis diligenter expectat
Sebastiano Kottek ex Hamsthorre, aliena uxori post decreta
et Offitio commanent. terminus coram. Quisquis domino Episcopo
pro die exagromis. Virgilius pntes assignetur. Castra del'gai
D. Quisquis committitur. D. Quisquis. 16. Novemb. 1618.

VILLA GORKA.

Catedralis parochialis lignea ab annis tridecim in loco vetere aedificata
quae profanata fuit per Hereticos. Et omni sancto, nondum conse
crata. Commemorem nondum est restituta. In campana omnia campanae
signans campana non est. Teibi Ecclesie bonum.
Libonit est in tabernaculo altaris maioris, in quo pntes stanno, cum
valentis similibus in saculo omnino sacramenta continente, quod in
quindeca renovatur, asperit est. Intra pro communitate infirmis de
ferenda et lucerna non habentur.
Offitium est canendum cum sacris deis paucis, necnon ambibus annis.

Citta Raciborowice.

Ecclesia Parochialis murata s. F. S. Margaretae Consecrata Juris
patronatus V Caputuli Crac. Rectum ab una parte novum a septentrionalis
nali parte matum fenestra una in Ecclesia fracta Paucum in con-
pore Ecclesie directum Habet Ecclesia organa musica Liborium est
lignum in altari maiori, ubi in piscide cuppa et vasculo argenteo
V Sacram afferuatur. Curia aliquot dicitur reperit

Fons baptismi est lapideus cum pelui. Proa et aqua munda olea sa-
cra in Crismali stanneo asseruante Meliora utraque scribitur. Alta-
ria sunt tria ornata tabulae altarium noua ex his minoribus. S. Mariæ
virginis Romæ depicta habet aliquot tabellas argenteas ex voto appen-
sas

Item habet. Lectoria argenteum calices argenteos septem Monstrantia
argenteam locatam deauratam item piscidem p. sacro intus deaurata
item. Vre olos argenteos duos et vasculum argenteum pro commu-
nionis infirmis deferendam crucem argenteam et pacificale rotundum
in recto argenteum item habet cassulas tres preciosas ex panno aureo
coloris albi et coloris rubri duas item ex camelia viridi unam et
ex adamasco albo unam et alias vete res in inventario descriptas item
Palmas cedrum parva duo coloris albi unam ^{et adamasco} et unam vete res
item pluvialia numero quatuor item antependia numero novem
Item habentur ornamenta pro choro ex serice duplici rubri coloris et
flauis per columnas a S. Anthonio de Stalo Clebano ex Italia aduictas
Item suppositicia sunt quatuor tapetes duos et alia pertinentia altaris
in inventario descripta Item habet libros missalia duo noua dua
vetera Una librum agendorum Anthoniarium, Graduale male
compactum 2. Bacterium.

Parus Ecclesie est Carochus R. S. Samuel Kalina Ill. G. G. G.
auditor pro quo residet vicarius Matias Pagonius Presbitero vicedo
Ecclesie in superioribus visitationibus quovant

Magistrum scholæ et Cantorem salamat Clebanus pro organario vero e-
census viginti florenorum annuus apud magistrum seclarem Cleparid
emipus Item introducta est confraternitas Romanii a Gregorio S. Cle-
bano vico de collectis fit Item sunt vacca Ecclesia supra triginta p
fabrica Ecclesie

26

Viginti quatuor grossi annuatim solvantur. Hedwiga Roddona quae
a viro suo Kita ex Cobiednek descessit, et in villa Tronisio Sanctimo-
nialium in Scariathi manet, ut ad virum quam primum redeat ad Abba-
tissam Scaniae censum deferatur, nec ad communionem admittatur si non
resipuerit. Similiter Catarina vxor cuiusdam Sartoris quae Cvae viro
relictio apud Kochanek in hac villa manet, ad communionem non admitta-
tur et ad Officium spirituale ut ad maritum redeat cogenda: a S. Car-
olo deferatur. Terens quoque in hac villa manens et pro paschate non in
sua parochia sed in Cathedrali Ecclesia Confessionem et communionem
absque absoluens, testimonium Confessionis suae adferre quotannis cogatur.
alias illi mortuus sepultura Ecclesiastica de negetur Datum in Isotonia
Anno Dni 1629 die 23 mensis Nouembris

Oppidum Wawrzyńcyce

Ecclesia parochialis murata. ff. S. Mariae magdalene et Zygismundi
Regis martyris consecrata. Totum eius a septem mense malum Ceriterium mali-
septem Campanis mouetur dum campana pulsantur, turricula Ecclesiae ruina mi-
natur stabet Ecclesia, inter organa noua. Chorum est in altari maiori ubi
sacramentum in vase argenteo de aurato ad instar poculi facti est reperiunt
labetur et vasculum argenteum pro sacramento infirmis deferendo labetur et
lucerna cum vexillo et bursa, in eundem usum,
Baptisterium est nouum lapideum cum pelui et aqua mundata decens et bene dau-
tum Olea sacra in Cusmali stanneo seruantur. Metrica Baptismi et Marti-
moniorum scribitur.

Altaria sunt tria murata et unum maius consecratum.
Item visum est argenteum Ecclesiae. Calices argentei tres, quorum autem quem in-
de accepit Albertus Labouius vicarius, ad Ecclesiam S. Caroli prope Kielce-
fuit inde sublatus est, Item monstrantia argentea crucei duo, paschalia no-
tunda duo, vicesolorum panis duo, turribulum et nauicella, lampas, omnia
argentea, Item labet capsulas decem, vltra quatuor solennes, vnam albi
coloris ex serico argenteo, secundam rubei coloris ex adamasco, tertiam
viridis coloris floridam ex camcha, quartam violacei coloris ex ma-
tevia floridam, vnam ex panno aureo rubei et viridis coloris, Item
labet pluvialia duo vnam ex panno aureo coloris rubei et aludex cam-
loto undato, vnam tertiam coloris nigri ex canoleto, Item labet ante pendia
decem, massas triginta, superpellicia tria, vella decem, bursas decem, car-
petalia octo, tapetes quatuor.

Item habet libros missalia circa librum agendorum Graduale, Antiphona-
narium et Psalterium, item Constituta Wniek. Item habetur reliquiarium in
tabula lignea de aurata nouum cum multis sanctorum reliquiis.
Istius Ecclesie administrator per vicarium perpetuum, Albertum Laboum
ex dispositione Apostolica vii pro Suffraganeo Crac. incorporata. qui pro
sua dote habet decimam Carochalem in villa Straggorhica valens du-
centorum florenorum plus minus.

Item habet hanc Ecclesia sex vacas pro fabrice, a quibus duodecim grossi
tancum soluntur, Item organario soluntur quatuor floreni ex curia Ecclesie
singulis anni quadrantibus.

Decretum Reformationis

Reformatio huius Ecclesie quae reparacione tecti a parte septentrionali; item
Cemeterii et Campanis quod moueri dicitur. Item curricula seu pinnula
valde indiget. Radzi. Poma oborski Suffraganeo et Canonico Crac.
relinquitur et commendatur. Vicarius autem perpetuus hanc mura exe-
cutioni mandet. Primum scyphulum argenteum, seu paterulam pablurene
infirmorum ex pecunia Ecclesie emat. Canoniam matrimonialium dies
tres specific in metra scribi faciat, nimirum quibus diebus festis banna
sunt. Libris Ecclesie fere omnibus clausuras addat. A vacis Ecclesie
vici et S. Xotanus curias centis per florenum vnum annualim soluant
vacarum pro se res, De calice argenteo huius Ecclesie in Ecclesia S.
Caroli prope Kielce vii dicitur facto sublato Vicarius perpetuus in exe-
cutione visitationis respondebit cui terminus idcirco praefigetur coram
Illmo seu illo cui executio visitationis committetur Datum in Wawolin-
cie Anno 1529 die 28 Nouembrii

Villa Paborowice

Ecclesia lignea et S. crucis consecrata in Anno Dni 1520 quod
Nam cum antea per quadraginta annos desolata et solo aduata fuisset qui
qua Ecclesia haec noua in anno 1516 conseruata fuit. Tectum
habet bonum, Cemeterium scriptum, Ecclesia intus tota nitens ornata
Et altaribus nouis decorata. In cuba maioris altaris est abo-
rium ab in vasculo argenteo decem aliquot ostia. v. Sacramenti
in noua cum Sacramentum in quindena re nouatur.

Cœteria, in Decanatu Prowocens, tota lignea, tituli S. Crucis,
 consecrata per Illusterrimum olim Choræ Duci Dedicacionis
 festivitatis Romanicæ. Prima post Jesum Callationis S. Crucis
 Jurisdictionis, Maximo Pilla, in qua Altaria sunt tres. In
 majus consecratum, in quo Imago S. Crucis Mensam habens ma-
 ratam. Idem in Majori Choro à parte sinistra est. Minus
 Lauretane Portabile. Mensa lignea. Idem à parte dextra
 una Portabile, sparsim decoratum, sparsim depictum. Simum
 in medio majoris Altaris in Choro decenter in Grotto aser-
 vata, Supposita Corporali, aservantur ac clauduntur. Renovatio in
 fit hic in Mense. Baptisterium lapideum in medio Ecclesiæ
 positum, in quo fides aseruit pro aqua benedicta cum so-
 lis requiritur. Sicut pensili clauduntur. Piscina in gradibus
 non adeo profunda. Olea Sacra in minori Choro ad cornu
 dextera in armario, in vase Franco, aservantur ac clauduntur.
 Reliqua Authentica et principaliter Particulae Legni Læ-
 cis extant, quæ publicæ venerationi exponuntur, prout Authen-
 ticum de Anno. 1713, die 20. Marty testatur. Sacristia
 in Minori Choro à parte sinistra lignea, continet in se Ar-
 maria commoda pro Apparatu Ecclesiastico. Tabulatum et
 Pavimentum lignea. Sors lignea, Sors fixa et pensili bene cla-
 dentur. Tabulatum Ecclesiæ totum ligneum cum parietibus
 variis coloribus depictum. Pavimentum tam. Majori, quam Mi-
 nori Choro lateritium. Ambona in Minori Choro à parte sin-
 istra lignea depicta. Stalla, unum in Minori Choro, alterum
 in Majori ad occidentem posita. Scamna in Majori Choro
 una, ac integra. Chorus ligneus, in quo Organum Vocum
 per mura, in parte dextrâ. Accessus ad Chorum ab Eccle-
 sia. Benches in medium sunt quatuor cum craticulis ferreis. In
 tota Ecclesiâ lignea duo. Sors à meridie Sors fixa et pensili. In
 ab occidente Sors fixa pensili, ac vasa bene clauduntur. Ad hoc
 sunt Campanæ lignee, in ad Campanas duas Major et minor
 na ab extra scandula bene lecta, in medio Ecclesiæ. Turricula

dentem bona. Item Sarsiva Domus pro familia. Item Hottelaria
 Ave. Perastia, Antiqua. Item habet Tomaria dua, unum post
 Hottelaria, alterum post granarium. Item habet Hortum in quo
 Capella S. Crucis est edificata per Nos sub tempore Visitati-
 onis benedicta. Item habet Subditos quatuor in Agro Pleban-
 nati qui laborant unam diem in Septimana. Item sicut Orga-
 narium, quia salariat gustannis florenis 10. Item sicut fan-
 rorum, et hunc salariat gustannis florenis 10. Ad hanc Eccl-
 esiam est Hospitale, quod inhabitant quing. Pauperes, qui nul-
 lam dotem habent, prater Hortum. Pro Confessione Pascha-
 li numerantur Personae circiter 300. Ad Parochiam perti-
 nent Villa Dobrowice, Dobrowice, Karwin, Polono &
 galis, et Rudno Nobilium.

Inventarium Ecclesiae praedictae Argentariae.

Monstrancia Srebrna na usencliu korantka Srebrna, kresli-
 ckaw, 2 palenami 3, Kryz Srebrny. Purkhi pro Nho diei
 Srebrna. Kafena Srebrna do choych. Reliquaria Srebrny, Impu-
 tek Srebrnych para. Veta na Obrad Kay. Lanny 9. Lichta-
 viciu Gynouch 2. Mairnych 2. Item moirnych 2. Srebrny 1.
 Casule. Ornamentow bielych 5. Czerwonych 3. Zielony 1. Fi-
 atkowych 3. Rychwalnych 2. Kap roznych 3. Alb roznych 4.
 2 kumeratami. Pasow 7. Koperatow 14. Vela. biata 2. Burs
 3. Pal 3. Vela czerwone 2. Burs 3, Pal 3. Velum Zielo-
 na 1. Bursa, y Pala. Vela Zielow 3. Pal 3. Vela czar-
 na 3. Burs 3. Pal 3. Krysifikatorow 10.

Christij biate

Obratow roznych 20. Tuwalne roznych 14. Barwelnic 3. Puzer-
 kaw do Obratow 10. Serzynek 2. Taktuszkow na Pafygi bi-
 elych 2. Materjalny 1.

Itak

aqua benedicta, legitur Mantili, et seris pensili obstratur. Inci-
 na in gradu parva. Amariolum pro Oleo Sacro ad cortice
 Evangelij Majoris Altaris, in muro excisum feribus craticu-
 laribus clauditur, et obstratur, in quo Olea Sacra in vase
 stannico duplici, cum requiritis suis reperiuntur. Item in
 dextero vasculo Oleum Infusorium Sacristia, in Minori
 Choro à parte sinistra murata, seris illius seras seris fere
 et pensili obcluduntur. In hoc Sacristia fenestra non adeo
 seris tam craticulis ferreis. Amarium pro Monstratorio et
 calicibus Muro excisum, feribus ferreis clauditur et seris
 ad crucem obcluditur. Item Armaria pro Apparatu Ecclési-
 astico tota et Sufficientia, et alia conservatoria pro Cande-
 labris, Utraculis, et alijs rebus. Lacunae Sacrae muralium in
 cuius medio fissura notabilis apparet. Invenitur ex parte
 vrbis. Lacunae Ecclésiæ, tam in minori, quam majori Choro et
 elegans. Pavimentum ex lapide quadrato in nonnullis locis
 et lateribus. Ambona in Minori Choro nigri coloris cum
 Capite ligneo. Chorus ligneus, in quo Organum Vocum Septem,
 Fenestra numero quinq. Foras ad Ecclesiam unica lignea seris
 fere et pensili clauditur, ad has foras Porticus vulgo Babia
 nunc murata. Ecclésiæ ab extra scandulis tecta ad occidentem hinc
 cula murata, in qua est lignans. Campanile à parte in dexte-
 ris ligneum, continens in se Campanas tres, Campanas duas ma-
 jores, tertiam parvam, hoc Campanile indiget reparatione. Tho-
 rum ligneum ad aquinoctium. Sepimenta Cimiterij partim
 murata, partim lignea, partim reparatione indigentia. Re-
 ctor Ecclésiæ Perillustri et Adm. Reverendiss. Stanislaus
 Tomaszewski Canonicus Luccoensis, Cancellarius Crystovian-
 us, pro Visitacione non comparuit, et Legatitates habet pro
 dote Agros in Visitacione Laramiroviana Sufficiens descri-
 pta, quorum in usu et possessione est. Item habet Pratum unum
 et Alterum instructorum. Item habet Decimas Manipulares Suffi-

176

menter descripta, quarum est in possessione, excepta excepta
uis, quam in pecunia percipit Nidg vicarius pro salu
rio. Item habet Piscinam unam. Item habet Hortum unum
alter Hortus pro Hospitali est convexus. Item habet Para
cium. Item Perillustis Hortus sicut Vicarium, qui ad pra
sentem est Ludus Ludovicus Heratzki, actus Scribae Brovi
ni hujus Ecclesiae, prout Actus Officiarius de Anno 1710
die Martii 20to May edocet. Ordinatus Anno eodem, Domi
nica Vigesima post Pentecosten, qua fuit dies 2da Mem
nis 17to per Municipium olim Hebeke, qui habet Dem
at Equitum cum Hortulo. Item sicut Organarium et Can
torum, qui habent Scorias Residentias sub uno tecto et la
toriarum Organarium, quorum fletum 27. Cantor vero
32 florenis et habent pro dote Silesos 100 de Bonum Ho
pitale in quo videntur Pauperes Soringis, et habent Silesos
aliquos ad Hospitali pertinentes. Pro beneficentia Parochiali nu
merantur Personae plus minus 500. Ad Parochiam pertinent
Villa Zembocini, Kowala, Zalesowice, Grembocin, et Topolowice.

Inventarium Ecclesiae praefatae Argentorica

Montanensis Sebrna, Kichlow Sebrnych 2. pitenami 2. Kory
Sebrny. Pysyika Sebrna, Reliquiaris Sebrny postsecrity. Via
sebra Sebrna in Gymbocinum. Druga mala do Choroch. Para
do Otrava S. Konstantiana. 14. taura Promienie Sebrne, Sta
rski Sebrne. Kryszke maty Sebrny. Item do Otrava Kay. Pan
ny Vora 2. Korony duri Sebrne. Item do Otrava S. Anto
nirgo Vora 2. Sebrne.

Lichnow Gynouch 8. Motiznych 2. Gynouch matych 2.
Blasanych matych 2.

Kitgi koscietno.

Antyfonary, Gradual, Breviary do chorae. Ewangelics. Nizrek Sta
30

8
 kłosem i kłobem y wrzeźdłem, są dźwiami do kłony belatne
 do szkladania drugiem, Wehadka do kłonioty, są kłaski a mendię
 poprziwane a Septentrione są tytko jedne, przy tej kłonijonal
 stary, w tym kłonile jest obrazem pięć rozest wielki obraz św. Ma
 Trinitatis teraz dźnowiony kłonijonal y Cyborum odnowione do
 tego dźwiami na bawiasach i kłonijonal y kłoniem, są obrazem
 jest obraz św. Wincentego wprawiory pod którego Tytułem kłonijonal
 Drugi obraz św. Józefa nowo wystawiony pucharowisty, a Summita
 jest tego obraz, obraz św. Kunegundy, Trzeci obraz, Beata Virgi
 nis Mariae Annuntiationis i dźwiami do zamknięcia obrazu
 i kłonijonal y kłonijonal pucharowisty też dźwiami kłonijonal
 Czwarty obraz, Najświętszy Dni Maryi Kłonijonal pucharowisty
 i ten przykłoniony, Piąty obraz, Dni wprawiory i dźwiami
 kami do zamknięcia obrazu te wszystkie obrazu są dźwiami
 robotę. W tym kłonile jest dźwiami dźwiami pucharowisty i dźwiami
 Superius poprziwane drugie a Septentrione do kłonijonal na baw
 wiasach y chakach gołdkami belatnem nabijane i kłonijonal
 y wrzeźdłami dwiema i kłonijonal y kłoniem dobrym do
 tych dźwiami, są gładury nadmurowane, dla dobrego schodzenia
 podłoga i kłonijonal wyreparowana dobra, Ta kłonijonal i dźwiami
 wa jodłowego, w przykłonionych ogniółach, okno do kłonijonal dobre
 kłonijonal dane, krata w tym oknie belatna, skienica zasuwana
 i dźwiami belatnem, cławki dobre na schowanie Appa
 ratu w kłonijonal tabce y kłonijonal które są Superius dane, na
 tych kłonijonalach jest kłonijonal i kłonijonal y kłonijonal do
 bym na bawiasach kłonijonal robotę, w tej kłonijonal jest dźwiami
 na kłonijonal świec, kłonijonal na stawianie Tabernacula i kłonijonal
 kłonijonal do wchody na górę dźwiami kłonijonal dźwiami i dźwiami
 na bawiasach y chakach i kłonijonal y kłoniem, na tym dźwiami
 wa ięć kłonijonal, dźwiami belatny kłonijonal, obita, i kłonijonal
 y wrzeźdłami dwiema i kłonijonal kłonijonal, okno jedno, w nim
 krata belatna, skienica na bawiasach y chakach i kłonijonal y
 wrzeźdłem. Trzeci dźwiami kłonijonal idą do Ogroyca są wielkim
 obrazem, ab oriente, ale kabite. Czwarte a mendię do kłonijonal na
 bawiasach y chakach i kłonijonal y wrzeźdłami dwiema i kłonijonal
 kłonijonal y kłoniem dobrym. Ten kłonijonal jest intra malowany, ale nie
 znać dla dawności, Podłogówka w tym kłonijonal lubo malowana, ale
 dla barabę są ogniółki są Antecyporow. Posadzka w matym cho
 rze szklana przy której jest grob marmurowy niedawno poprziwo
 ny ponieważ są już kłonijonal. Są w wielkim chorze dźwiami
 i dźwiami podłoga, ale pognita, nieysiami przy której dawne są łame
 przeł dźwiami. Dźwiami, proste robotę kłonijonal, przy tej kłonijonal
 stem przy kłonijonal kłonijonal na jedną stronę kłonijonal, stem drugą
 kłonijonal robotę. Chor w tym kłonijonal robotę wyreparowany,
 na którym jest kłonijonal wymalowany razem i kłonijonal. Chor
 nica sta

1747 r., AV Cap 67, s. 8; par. Pleszów, chór z pozytywem.

W. S. Pana Tomasza Chlebowa Łowczego Krolowskiego Łaski
 w. S. Pansy i Łask Krolowskich Wielcecih cotoestna po
 granicy Josefa Marszałka, a z do granicy Dworskiej, z Dwor
 skiej. To scie na bynsajmniej sesto, poczynajac od granicy
 Dworskiej do granicy mozeledzkiej Skawisto. Na tym wysi
 na bynsajmniej na tych rolach. Cierstwi dwadzieścia mia
 red Grcy. Laska jedna podymbe seltens, mby wosrocie
 do tytki pod wala Dworskiej, Laska druga
 na kujawach pod podaniem Plebanstwiem do krakow
 od przykopy kuzgucary

Wikaryski Domek seu Budynek.

Ten Budynek jest z drzewa sosnowego y podłozego nowego y gwa
 wany wiech dla cyzaru na opasie y słupach skubowych dany pla
 ty Innowe. Do tego Budynku wchodzi se drzwi do sieni na za
 wiasach y chakach z kłambą Solarną z kłoblem y wrzeag
 dem, do sieni wchodzi se drzwi z drzewa sosnowego w ty
 kem ognisko, wchodzi se do sieni se drzwi na sawiasach y
 chakach z kłoblem y wrzeagdem z kłambą do saktadania
 Solarna; w tej sieni se okna tafłowe dwa nowe z odienicami
 na sawiasach y chakach z protami do saktadania Solarne
 mu. Pocz bielony nowy stół drewny bielony malowany stolar
 che roboty; tawy przy sianie a mendie et oriente z Innowych
 desekach z tej sieni wychodze se drzwi do komnaty na sa
 wiasach y chakach z kamieniem y kluczem dobrym, w tej ko
 mnacie jest okno w drzewo sybki wprawione, z tej kumna
 ty se drzwi do sieni na zawiasach y chakach z kłoblem
 y wrzeagdem z a remi drzewiami se wrochody nowe na gory z
 drzewiami na sawiasach y chakach, na tej gorze jest przepara
 nie do samey kelenie. Stem se drzwi na powale nowe sypia
 ckoale. Stajenka bar nie dawna w tej sieni se saktay
 drabena, z tej sieni se drzwi na podworke na sawiasach
 y chakach z kłoblem y wrzeagdem. Podolka napisto
 katala, ptoły okolo podolki nadtyrane. Ptoły Les z sypkem
 brore dobre nowe, z a inoze miejscami nadtyrane, pty ty
 podole jest fortki na wiesz ale babilo Ogrod do tej Wikaryski
 niewielki, kilka wnim gruzek y iakoni, agra tu kuka kura
 jow y porzyczek. Z Kola albo Koby dencya dla Apari
 ty wychodze do tej se drzwi na sawiasach y chakach z kłoblem
 w sieni polewny rze se drzwi do sieni na sawiasach y chakach
 z saktaką Solarną, w tej sieni jest piec kachłony y kaminok okna
 dwa w dom opasane z tej do komnaty se drzwi na sawiasach y
 chakach w kiewcy jest okna jedno y drzwi na podworke na przeau
 ko tyra ty w sypkem wala na tej caly szkole puzata do bra
 kachy tawy parowka dobra, czerwiorca z a ty saktay z kłoblem
 y przykopy kuby dane grodzone przedty jest kilka bagonow do tyra
 woty kate bazyek.

Secretum.

1747 r., AV Cap 67, s. 24; par. Pleszów, rezydencja organisty.

40.

Maryi Panny na miesiąc murowanej z portalem gradusy przy niej
 dobre z drewna przy nim Barak Chrześcija murowana z ka-
 kryciem drewnianym nie dobrze. Zamysłać się przy tej barak
 ławina niebardzo głęboka, i regium alias na półce wko chrześ-
 nice w filarce. Prawka kamienista pro oleis sacris, w tej jest
 vas pro fundenda aqua baptismali. Oltarz czwarty w kapli-
 cy z południowej strony. Popisano Domini Nostri Jesu Christi
 na miesiąc murowanej z portalem gradusy przy niej ka-
 mienne są trzy Barak na półce Oltarz nowy Najświętszy
 Maryi Panny Epistochoracki Sukięta na obrzebie drewnia
 nie przebrana. Na Barwie Oltarz S. Jona Nepomucena
 na miesiąc drewniany, portaleu niema. Barak obra-
 ży do norrena dla Braci ieden drugi dla Siest, Koransowych
 Barak na półce Oltarz S. Antoniego Zielony postłousty na
 gradusachy miesiąc kamiennych, bez portaleu. Niedale-
 ko tego Oltarka jest Szafow na chorągwie y on antepedias.
 Szkaplice idac Oltarz na filarce S. Anny Snycersky roboty
 czarnomalowany y miejscami postłousty, mewa drewnia-
 na, bez portaleu. z gradowanu dwiema drewnianymi kary
 Oltarz z dwiema kondygnacyami. Ławki iak z północy tak
 z południa Szolarska roboty dobre. Prob ieden pod S. Trzego.
 rkiem wielki z nakryciem kamiennym iest dla żyby, drugi
 w środku kościoła z kamiennym nakryciem trzeci w kapli-
 cy iak nowy z dembowym nakryciem. Drzwi drugie na Ba-
 cho S. Stanca dom borse z Saporu, na ławiasachy chachach
 z klocka dobra. Na tymi ławiasami Chor pietro czarno ma-
 wany z organami dwoistymi dobrymi, z tego choru z Jani
 do Kalkownie, która iest nad Brocka, komora, z niej S. Jana
 kościół wschody. Na kościele wizerania dobre, dach bly.

Srebro.

Monstancya postłousty w Honca srebrna na wierzchu koro-
 na. krzyż srebrnopostłousty S. Pawła ieden bez Pasyiki nowo
 reparowany. Puzki dwie z Sukiętkami. Kielichow staro-
 swieckich naklebek dwa. Naklebek intus z postłoty wytarce, potne
 białe postłoty intus albo przerobienia cypparow. z patenami
 dwiema. Item kielichow sutozłotyich trzy z których ieden
 den Brocki. Item kielich sutozłoty ieden glaki Item kielich
 postłoty ieden, item glaki sutozłoty ieden. Item kielich
 biały mały ieden, który oddał Kobyrstoj chymiak z kosmyro-
 wa, wrypkie te kielichy z Patenami postłotymi. Mednar-
 ka srebrna, z amputkami także srebrnymi dwiema. Lou-
 cyfik srebrny ieden z trypaglowka srebrna. Lampy sre-
 brne dwie. Sztybulark srebrny ieden z Todka, srebrny tyru-
 ka Sztybularka u Sztybularka. Januski miedziane. Vascula pro

Parochum modernam castrata, eodem sero commendatur quatenus
 in eodem statu hocce Beneficium, quoad Ecclesiam, adificia,
 Inventarium rerum sacrarum et economicum, conservet, in
 quali idem recepit, seu respective relinquat, si ad aliam Eccle-
 siam promovetur. Damna eidem Ecclesia per Organarium
 a se susceptum illata, de proprio reseruat, praecipue cum eundem
 Organarium suspectum habuisse debuerat, prout etiam et
 Romanum tempore sua Subdito Plebanales congregat.
 tan faciat. Dispersos per se Subditos Plebanales congregat.
 Reformatanda vero haec apponuntur. Fons Baptismalis ad
 Altam formam et figuram consuetam redigatur et bene occlu-
 datur, ad cuius pedem sit Piscina. Armarium pro Altaris
 cris occludatur. Gemetorium Sepulchris ligneis bene circumdu-
 catur et Porta ad idem Armetorium occludantur. Sectum tam
 supra Ecclesiam quam supra Campanile. Organarium et Do-
 mum Plebanalem, tum et Pavimentum Ecclesiae, restauretur.
 Apparatus Ecclesiae et muniturae, quae hic Cracovia re-
 stantur vindicet, Reverendus Parochus Diebus Dominicis
 catechisat. Sacrum hora solita diebus Dominicis et Festis
 pro commoditate Parochianorum absolvat, ac Devotionem
 cursu Ordinario peragat. Pro restauratione Capellarum
 muratarum, in quibus nunc per destructionem picturas
 sum deformes Imagines conspiciuntur, ad Murrerem Haeredem
 et Collatorem instet. Cum Parochianis jurgia non exerceat.
 sed omnes complectatur in Domino, et tanquam Pastor bo-
 nus curet ut cum Oves sua cognoscant, in patientia stati-
 tate doctrina, et vita irreprehensibili. Datum in Porcka
 Die, Anno et Mense ut supra.

Czulice. die 20. Mensis Novembris.

In hac Villa hereditatis et Collationis Magnifici Joannis Morcki Bur-
 grabida Anni Cracoviensis est Ecclesia Parochialis Tituli Sancti Nico-
 lai Episcopi, lignea, visitata Anno Millemo septingentesimo octo-
 simo septimo Die Vigesima Mensis Octobris per Illustrissimum
 et Reverendissimum Michaelem Kuriecki Episcopum Cracoviam
 sem suffraganeum et Archidiaconum Cracoviensem. Formae in-
 ternalis cum sacranis ligneis, Portibus duabus, Senis fenis et Pen-
 sibus clauduntur. Sectum ex scandulis integrum Pavimentum
 lateritium bonum. Tabulatum ligneum non deperitum. Fenestrae
 sicuti satis limosa, et integra. Chorus ligneus in quo est
 Organum vulgo Polystus sero vacum, et bona lignea depicta
 a Cornu Evangelii. Confessionale sub Choro unum reparatio-
 ne indigent. Sedes Rectoris ante majus altare dua. Scamna
 in choro Magna ex utraque parte bona et commoda. Campanila
 ligneum noviter restauratum, Campana dua, major et minor decem
 lbs benedicta, sed non constat per quem et quo anno. Armetorium an-
 plum de.

1747 r., AV Cap 67, s. 59; par. Górká, organista po wycięciu drzewek w sadzie ma je z powrotem zasadzić; par. Czulice, organy zwane pozytywem 8 głosowe.

I
DECANATUS IN SKALA ALIAS
IN WYSHOCICE.

Oppidum Slomniki . die 27 octobris

Ecclesia parolis lignea et scti bartolomei apli
consecrata Turis patronatus s. r. n. lacunar scti
tabulatu pecti fenestras integras parietes mundis
imaginem crucifixi in medio sui instrumentu nisi
cu organu dictum

It Habet Altaria quinqz ex quibus maius tantu mura-
tu non consecratu reliqua lignea singula tribz map-
pis cooperta Portatile vnu certu sed cornu contractu
habet.

It Habet Attinentia altaris Corporalia quatuor mun-
da et integra, pallas quatuor purificatoria quatuor
vella tria, bursas duas pane de farina hostiatim men-
dicata et vinu recentia, odore et sapore retinentia
vrecoloru de stanno vnu par. nolas ad altariu septi.
Candelabroru quinqz paria: ex quibus vnu de stanno
quatuor de ligno Turriserpiu cupreu, ferromenta
pro pinan pane, lagenu pro vino de stanno.

It Habet Ciboriu ligneu in maiori altari mundu tulu
bene clausum in eo duo vasa stabilia vnu argenteu
alteru cupreu: sunt et alia duo vascula parua ex
quibus vnu argenteu, alteru ligneu serico obdu. tum
in vtroqz sermtn recens in sacculis mundis dispositu
est inuentu. Crisiale stanneu chryma et olea pntis
anni continens: bursa caret lampas ante ciboriu
pendet et cereus ardet.

It Habet fontem lapideu acbenu mundu cu aqua munda
in se continentu bene clausu. Metrica vtroqz in char-
tis scribiti est tn iam pilla scriben liber ligatus opa-
ratus. u. benu pro aspergen populo vnu.

per fons clausus manzoni ad calicem stanneum
 patina argentea quo etiam ad huc fragmenta colligi
 possint. Cope est et aliqua moni. antia. sine
 cuprea. quatermoes d. comparente in quibus recepti
 oes collectarum elemosinarum a sepulturis in ecclesia
 provenientium legabatur et distribuciones illarum
 fideliter confectantur unusque quatermo penes
 plebanum sit alter penes vicarios ecclesie et ratio
 singulis annis fiat: liber. exendorum. graduale
 antiphonarum et psalterium: nova coparentur. et
 miserium sepeliendum inter parochianos iuxta nume-
 rum villarum loco cuiuslibet villa sepultura assignato
 dividatur. plebanus continuus presbiter servet
 confessio in sacchario non auferatur. cum semito per
 capos non vgetur post septuagesimam et alia epib
 de semito matrem non licetur. Vicarius pro
 die exequutio visitationis assignatur. Vel tras for-
 matus exhibebit coram Illmo dno card. vel epli-
 monia sua ordinationis producat.

Villa Jangrod

Ecclesia parochialis lignea et sectorum omnium conse-
 crata. Juris patronatus. Illmo dno Epi Crac. pro-
 tpe existens. lacunat habet tabulatum pictum. fen-
 stras integras. parietes munitos. imaginem crucifixi
 in medio. sui. Instrumentum musicum organum dictum

CIVITATIS EXTERIOR, DECANATUS
 SCALENSIS AVTHE ILM DNII PETRI TI:
 LICZKI EPI CRACOWIEN PER REVERENDVM
 DOMINVM Jacobum Jamellouium I. V. D. et professore.
 procuratore Czac. Globanij Glarouei 25ra Octob. 1610 capij

Villa Jangrod. Episcopalis.

In ea e' tota parochia lyrea subli. cura sancti, consecrata
 cuius consecrationis dies annua celebratur daica b'na. Post de
 stua S. Francisci Gungstros etes. B'ndict. & Epi Cracouici la
 curam habulato decenter p'udo clausa. pavementis lignei regule,
 fenestras locubi fradus, parietes mudo et p'udo, Organu' Mutuo
 statua sup' iericha, Confessione sub imagine' crucifigi in medio su
 sculata, et altari sup' porta sancti, Candelabri aurichalocua per
 h'lo, fores b'nae cura sume clausura. Candelabri quinq' p'udo
 in parati a'p'ud in Villa ferrea pendente. Et

Cymborium

Lignu' e' in altari auro subli. decenter b'ndict. imagine' crucifigi
 in medio sui habet et in summitate saluand. claudu' sera sua
 forma. in quo ceperu' e' p'udo lignu' cui sup' altari consecratu' p'udo
 rati, tello albo et telloa cooperta. continet in se basculu'
 ostendi argenteu' in quo deponit' thesauru' sacramenti in qua
 forma h'nc sacralu'. H'bi etia' thesauru' ostendi h'nc obelisku' p'
 deferenda f'udo supra in inferno, tunc rubra ex p'udo subli
 conyo subducta, et nolle pendente, et p'udo racha. pro ab
 lutione inferno claudu'. Lampas Circa in ymboru', tunc
 oleo, loco cuius ceruus intra diuini officii p'udo. Terramenta
 pro p'udo h'nc bona. Ganis secretu', tunc tunc r'p'udo, qd
 procuratur per p'udo. B'ndictu' intra mense

Chrysmale.

Stannu' tripartitu' cum dent' sacris, cum gl'us p'udo extra sacri
 ma, p'udo p'udo in tepore altari

Baphometu'

Lignu' e' cooper' summitate daica et t'udo' sera p'udo in
 eo e' ahenu' et aqua baphometu' pura, Sacram' t'udo' debetur
 M'bra. Utroq' in t'udo' libro comp'udo scribi. Alia' p'udo
 pro aqua benedicta.

Altaria

Tria sunt quoru' natus e' murati, duo lignea non consecrata
 gl'us sup' altari altaria portabilia bona consecrata, r'udo
 p'udo t'udo' magis et decenter p'udo.

Altaris, Altinetas

Mapa hinc in, nauticis quatuor, velle ab altari, pendens
Annua compendii in nomine fere, Corredoy duo pari ex flammis
abys cooperatis. Antepindia quos gnaues altari venge
tenet, unde laborat tria pua epiguo de pta

Sacristia

Lignea, claudis sem. fixo et perali, in ea hio cetera hinc sup
fally, Calices argenti in suis pateris, Cathila octo, quoad hinc
ex thallata floridita, Alia septem. Quoad quatuor, non cooperas
libis, valla calicis seneca duerti robis octo, pumphantia suffi
cientia. Monstranca panua argentea, cum pto le cupre us, velli
seruat vnde pro ead cooperata. Hinc tota suppellex tenetur
in armario dinstro et sermo.

Presbiterio Cetera

pro dote hinc dote parochie et, duos lanos agri, in quo loco
fuit. Cetera post agros productis et fructibus hinc dote
Et alia decima ex agros dote dote q condempnata pro par
do Jargroci speciali ex agros Jactheothi. Et alia de
oma ex agros dote kudemonka, ex post agros parochiales
dote Tzygor. Mista ex eade dote. Tzygor, Jargrot dote
dote pnduam parochia, dote. Cetera pro dote dote
ad hinc. Cetera pro dote et hinc pro dote dote.

Presbiterio pro Taberna

Ex sub legat hinc dote dote dote de qo ad dote
non constat, de absentia dote dote. Cetera a dote dote
dote armata dote dote dote q dote dote dote dote
pro Taberna dote per dote dote

Fundatio Bogarany

Taberna dote dote dote dote dote dote dote, et
dote dote per dote dote dote dote dote dote dote
dote dote dote. Saluam hinc dote Bogarany, ex dote dote
na, dote dote dote dote dote dote dote per dote dote

Hospitale

Quod dote dote hinc dote dote dote dote dote, quod ad
presens dote dote dote dote dote dote dote dote
le dote dote dote dote dote dote dote dote dote
dote dote dote dote dote dote dote dote dote dote
dote dote dote dote dote dote dote dote dote dote

Libri Cetera

Mista dote dote dote dote dote dote dote, dote dote dote
dote dote dote dote dote dote dote dote dote dote
dote dote dote dote dote dote dote dote dote dote
dote dote dote dote dote dote dote dote dote dote

DECANATUS SKALNENSIS

OPIDVM SŁOMNIKI.

81
S. Septem
bris
1618

Cathedram habet parochiale lignea et S. Bartholomaei Apst. conser-
uata, in insula Regi. Candelabrum nomen septem, ambitus cu-
poreu aeparone indiget. Testum Cetero non malum: fenestri
integru lacunar fictum. In campanis sunt tres campanae
quarta lignea in Cetero: sunt etiam Organa nomen septem.

Chorism est vetus in tabernaculo Altaris maioris, ligneum, cum
crucicula ferrea, in quo libri pudes ceperunt, una argentea
et altera cuprea, cum vasculis pro V. Sacramento, uno argenteo, et alte-
ro ligneo, serico cetero, in quibus V. Sacramento et pudes non val-
de mundis, quod in quinquena cenonatur, repudi est. Lampas ante
Chorism ardet. Sunt etiam cistulae pro ablutione infronodis, et dicitur
lucerna cum vexillis pro deferendo V. Sacramento.

Offimale est argenteum, tum sacris oleis ex cathedra accepit
Fons baptismatis lapideus cum pelui et aqua munda oleis
sacris perfusa. Baptisalam et claustrum bonam habet. Altaria
baptisatorum et matrimoniorum contrahentium non iuxta formam ten-
entur.

Altaria sunt quing: omnia murata maius altera lignea. In
altari maiori non conseruato, super portabili bono celebratur
Suppellex Altaris omnia est. Corporalia octo, vela duodecim, bursa
quatuor, lagena stanna pro vino, hac nocte apud V. iudicium
una cum domo ipsius igne absumpta est, fermenta propi-
eribus bona

¶ Argentum Ceteris non est vni, quia clauis a cista in
qua seruatur, ex igne aruginem passu sunt, nec apertio illis
potuit: dixit tamen parochus esse septem edites argenteos,
et ex his quing in parte factos: Cunctos argenteos duas de
auratis, tertiam partem argenteam: vltimum monstrantiam
argenteam deauratam, item partem corcollo, de argenteo

¶ Visu sunt castuli coloris albi factus, duo de adamasso
et duo de serico simpliciter. ¶ coloris rubri quing, una ex
serico aureo: altera ex serico cilloro, duo ex cambha cetero
et una ex buratella, vetus. ¶ una noma ex adamasso vi-
di, et altera ex materia flandria aridi et flama. ¶ una ex
adamasso violacea. ¶ una ex adamasso flauo. ¶ una ex

1618 r., AV Cap 40, s. 81; par. Słomniki, organy.

Hoc ecclesia profana duas habet vacas, a quibus per sex grossos annu-
atim solvitur. Collecta tribuntur, ad de illis ratio a quinquennio
intermissa.

Ecclesie Rector est Gasparus Kozonica Vicarius Ecclesie Cathedralis (Kaf.)
qui in Visitatione non comparuit. Habet aut pro dote cum lanceum
lagni confectionalem in tribus campis iacentem, in quo quadraginta
bestulae hyematum colliguntur. Habet decimas manifestales
primam de villa Polakowice ex agris pradiabibus, et ex ceteris con-
fectionibus, quam florenis sexaginta vel septuaginta vendit.
Habet decimam ex ceteris agris pradii, et ex ceteris agris du-
or' methoni villa Golsela quam decimat. Habet pratum
ex quoduo acemi feni colliguntur. Habet pasturam penes
hortu plebani. Habet quoq; piznam etiam desolatam: necnon
domum pro residentia sua cum horto, et aliam pro Vicario, que
salarie florenis quadraginta. Habet et domus pro Rectori Schola-
ri Plebani una cum Cantore soluit duodecim florenos in annu.
Ad hanc parochiam pertinent villa Golsela, Polakowice, Lado-
wie, et medietas villa Orula

Decretum Reformationis pro ead' parochiali

Tectum supra positum templi necnon ostium reparabitur. Aqua Fontis super
colatur. Lampas ante Ciborium diebus festis accendatur: ablucio ma-
iorum post baptismum non sub Altare, sed in piznam qua in
pede Fontis excavari debet effundatur. Sera primor ad fontem habeat
Vicarius approbationem ad audiendas confessiones habeat, oram hanc qua
ostendit, galitatis vitio merito notatur. In illis Gasparus Kozonica
qui prout asserit Vicarius de processu Visitationis intimatae stavit nec
in Visitatione comparuit, monetur ut infra septem dies in Visita-
tione huius decastatus coram ^{senior} Dono Joz. Ino Archidiacono compareat
et causas litimas si quas habet absentia sua exponat, quod si
non fecerit, lapsis his diebus in penam excommunicationis in processu ^{com} decla-
rationis in illa declaratur. Nihilominus in termino executionis Visi-
tationis presentis, literas ordinationis suae, Institutionis ad pleban-
atum, et causas non residentium circa eundem coram ^{com} J. Ep'o
ostendere tenentur. Dato in Golsela die 5ta Septembris 1613.

VILLA ELONKI.

Ecclesia parochialis murata, h. ^{reparata} Alenastion B. M. V. consecrata
Iuris patronatus Universitatis Cracovien. Tectum Ecclesie aspe-
ctum. Camiterium lapteum. Chorus Ecclesie testudineatus. In
Campanis sunt dua campana, cetera supranon Ecclesia.
Ciborium est in tabernaculo Altaris maioris, fore et ceterum in
quo pizis argentea cum vasculo argenteo et aliquot hostiis con-
secratis conservata est. Sacramentum in quindena renovatur.

1618 r., AV Cap 40, s. 85; par. Goszcza, rektor szkoły i kantor w jednej osobie.

idemis cibis, florem: Quinquaginta cedimur.
Ipsa habet decima manipulari, et pro villa Kempa pro qua agit in
Karede, et devoluta est actio ad iudicium Tribunalis Regni
Ipsa scilicet parochus se agere pro decima manipulari sequente parte
agrorum parochialis in villa Luticze, quia causa pendet in iudicio
Regni.
Ipsa decima ex villa Pradnowice manipulari de agris parochialibus
habet pecunia redimetur
Ipsa in Ecclesia instrumenti Mutici, potitium dicti.
Ipsa parochus adificavit domum novam et pro aronomo aliam pecuniam
pro familia domum huius, et repositorium frugum dampni non ardeat

Decretum Reformationis

Cum propter infirmitate R.D. Propositus abire, monetur ut sa-
cerdotes, quos tres tenetur circa Ecclesia tenere, in hoc numero
habeat, ut dicitur de B.M.V. quotidie canatur, et curus B.M.
vires absolvetur. Foramen in choro supra foras occidentales
et plus fenestra ostrea ad altare maius sine mora reparentur.
Fons baptistem, cuius pars superior aperta est, et claudi non
potest, auferatur, et novus baptistem quod iam parat dicitur
statuatur. Christum velus novo permittatur. Illegitimi in
Metrica veniantur, hoc modo. Egan. baptisani infantis. Mutis
N. cuius parochus ignoratur. Laguna Kanrea pro vino ematur
Clamoris libris maioribus addantur. Dominacula pro sacer-
dotibus ne desolentur. De Tribenda circa hanc Ecclesiam
fundata, et ab haereticis in sua voce occupata, inquirat
Propositus, ac pro ea sicut et alius ab Ecclesia alienatis pro-
ventibus, ut bene facit, iure ad finem agat. In occasione die-
bus Divis, non solum. Inter ni, et huius, sed et symboli fidei
clari et distincte in parochianis recitentur, quod imper-
tens mandatum est in synodo Provinciali. Curia et D. parochus
ut concubinae publicae pellantur, et ad officium spirituale ex-
communicandi desistant, ac uti capitulum hanc Conf. Indent.
et villa pellantur, et quamdiu hic in statu peccati manent,
ad communionem non admittantur. Insuper D. Propositus dicitur
ratione super visibus curatis in termino sequenti huius
mensuris septuaginta, et in prima curia congregatio, de tribus

1630 r., AV Cap 42, k. 55v, par. Niedźwiedź, instrument muzyczny zwany pozytywem.

per Mosty Primam olim Michielam Prambat p. Item Senae Rega-
 rianum et Sutorum quos Intendat perstruere Sae. pro Quarta
 ab. habeant; Domus proprias et commodas. Pro Suspensione Pascha-
 li numerantur Personae 500. Ad Parochiam pertinent. D. H. de
 Niodawide, Brut, Kampa, Sztynowice, Secopawowice, Bron-
 czyce, Waganowice, et controversa Villa Stomawice et Mito-
 wice. Inventionem huius Galeric videat fol.

Secretum Reformationis.

Quoniam Divina gratia post sublata igno Galericam vobis
 mea tandem Comptu proprio Adm. Eidei Matthaei Sarmadomiz.
 Hic Prae modernae Reformationis radificata, Apparatu et via Suppl.
 lectali adornata, cura et sollicitudine nitida, in amantibus tan-
 quam alicuius Institutionum ordinata existit, restat ut in eo tractum
 moneatur, quatenus ea omnia, quae labore Comptis Sae ad ali-
 quot Millia ascendit in laudem et gloriam Do. adornavit, non
~~minore cura curaretur, caperetur, pretantia sollicitudine a Do.~~
 necesse recepturus. Quantum pertinet ad Ordinem Galeric-
 icum, recommendatur eadem Adm. Eidei Reformationem in Niodawice
 ut Fontem Baptismalem Comptu limpido habeat, celebrandi
 dem Baptismi melius firmare curet. Piumnam post Mariam Al-
 tate offodere iubeat. Romanicum pro Saei chori melius fir-
 met. Novos Libros reparat. Professionale pro usu
 Galericae necessarium acquirat. Quam Nativitatis Infantum
 et horam Saei circiter in Libris Baptismalium connotat. Pa-
 thologum confirmatorum sub tempore conceptionis pro Sus-
 pensione Paschali Regaario connotare demandat. Ad bene-
 concordiam Matrimonium prospere non admittat, donec
 quibus indumenta Fidei Revertant. Oporem obaltum cum
 fenestralis parva pro aperuando floris hospitalium Saei
 extruat. Capientia Saei ut a Parochianis, iudic-
 nerem aliarum Galericarum extruantur, eisdem Sollicitat.
 Et quoniam constitit Nobis quod Adm. Eidei Proprietis

1727 r. AV 23, s. 83; par. Niedźwiedz, organista i kantor.

honesta, et non clausa. Olea Sacra in Vasculis cum brina. di-
 stinctione argenteis conservantur. Expositiones Sani Sacra-
 menti sunt pro Festis Pasche, et infra Octavam Sani Corporis
 Christi, tum Prima Dominica Septembris, et ratione Indulgen-
 tiarum, Romae obtentarum Anno 1747. ad Decennium, Sic et
 Martyr admirarum. Altaria quatuor lignea veteri structu-
 ra elaborata. Primum Majus depictum, in quo est Imago Sani
 Mariae Virginis in carbasso depicta, habens mensam lapideam
 lapideam, consecratam. Secundum in Choro minori a parte Episto-
 lae Sancta Anna mensa similis ut in majori, consecrata
 Tertium in Majori Choro a parte Evangelij s. Agniti-
 tutaris Patroni, cum mensa similiter lapideata, consecrata.
 Quartum Sancta Crucis, pariter cum mensa tota lapidea. In me-
 dio Ecclesie in Arcu alias Teneta, Figura Sapiens Domi-
 ni conspicitur. Sacrarium muratum integrum, in quo Men-
 sa cum armarijs pro conservatione Apparatum, tum ibi
 magna pro aservatione Argentariae Ecclesie, ferre cum em-
 ni securitate obducta, reperiuntur, item unum armarium
 distinctum, magnum, cum binis foribus, item testium ter-
 mariolum pro conservatione Calicis et menstratorij, in
 eodem Sacrario. fenestra una ovalis figura, cum duobus
 cante ferrea, Foris hujus Sacrarij bene clauduntur. Para-
 mentum in Ecclesia in Majori Choro totum, in minor partem
 Lateritium partim lapideum. Sepulchrum in Majori
 Choro a parte Epistola unum parvum. Fenestra Ecclesie
 Sca in plumbo, invigent celeri reparatione, maxime ex parte
 meridionali. Suggestus ligneus, forma veteris, simpliciter
 elaboratus, in Choro minori a parte Evangelij conspicitur.
 Tabulatum Ecclesie aperitium depictum, inveteratum
 et in parte indiget reparatione, ob suas scipiras, que minan-
 tur ruinam. Organum alias Pozityw, vocum quindecim
 in Choro rudi structura elaborato, ad parietem Porta Ecclie
 majoris continetur, quod Organum magna indiget repara-
 tione. Confessionalia Tria, sed reparari vel nova comparari
 debent. Scamna iusta preparationem Sani, bona et integra
 Ampulite, ab oriente apertiam, scandulis tectum. Os-
 sarium prope hujusmodi Campanile, ligneum, desolatum
 sine tecto

3

Porna abies et Oviary Pradium. Inventarium hujus
Ecclesie pariter et Oeconomicum vide folio. 272.

Decretum Reformationis pro Ecclesia
Parochiali Giebułtoviensi Anno 1748. Die 27. Mensis
Aprilis ejusdem, penes hanc Ecclesiam relictum.

Non sine animi vestrum letitia recepimus, quod in primo
limine Visitationis Nostrae Adm. Rector Joannem Brasu-
ski hujus, Loc. Rectorem diligentem in vinea Domini
Operarium invenimus, ut autem illius in pascendo Prege
cura sua commisso, vigilantia, magis elutescat, utq; in omni-
bus Vir perfectus diu mereatur, pro conservando orga. Spi-
rituam suam Ecclesiam Giebułtoviensem debito amore, ca-
rissi negotii facendum ordinamus. Baptistorium ne
periculum eversionis illius contingat pavimento murato
infigere, tum Piscinam in alio loco effodere jubeat sem-
perq; occlusam, conservet. Libellum Baptismalis Fontis
dealtari curat. Calicem destructum, reparare demandet,
Libros Ecclesie et respective Graduale, Psalterium,
et Antiphonarium cum decore Ecclesie, usui non
servientes, Fenestrasq; in Ecclesia quantumcunq;
comparare, et reparare procuret, Decretog Illustrissi-
mi et Reverendissimi Archiepiscopi Cracovien, super eo in
immediata Visitatione, stante possessione sui Ante-
cessoris, jam alias probata, satisfaciat, seu idem Decretum
quod etiam et Nos ad presens exequi demandamus, quam-
primum exequatur. Olea Sacra pro anno currenti con-
quirat. Capsulam in qua Solum ad infirmos portari
solet, novam cum Stola pendenti, ac Vasa Stanea ad
baptismum necessaria, mundiora habeat. In Libris
Baptismatorum, horam Nativitatis Infantum si possi-
bilitate, omnino verum diem semper connotet. Laryarum
ad usum Sacrarum sine quo magnum incommodum ad
celebrationem Missae accedit quantumcunq; comparat. Tactum

penaria in opposito autem est hypocauftum uinum,
vulgo Bekarnia, et altorum pro Residentia Familiae.
Habet etiam horreum unum, et Stabulum paruum.
Ecclesia, habet pro Dote agros in tribus locis
jacentes. Primum in Dotach dictum. Secundum
Pob Stawickiem vocatum. Tertium circa Eudei-
siam et Motendinum, quos omnes agros ad praesens
non nisi Sex metretis frumentorum Nam Rindus
Laxolius conseminari solent. Item habet Pratum
unum in loco Pomarskie dictum, ex quo Sex currus
ferri colligere potest. Item habet Sylvam, sed exiguam,
in qua nunc betulletum alias brzezina non nisi cre-
scit, quae Sylva in longitudinem duo in latitudine
unum Stadia in se comprehendit. Item habet Deci-
mas suam manipulatorem de media parte Agrorum Prae-
dialium in Villa Obrazowie sub Parochia Brand-
cim sita, alteram in Brzezowka pariter mani-
pulatorem post omnes agros Praediales, cujus medi-
etatem Curia ad horrea Mebanalia proprijs curribus
convehat, medietas vero altera ex stramine solo
ibidem triturabatur, nunc de usu tali Curia con-
roversias facit. Etiam In Villa Trombienie pariter
in manipulis post omnes agros Praediales. Item
In villa Varama post omnes agros Praediales,
quae nunc vocantur Florenis Nonaginta. Item ha-
bet duo Pomaria Mebanalia circa domum suam
parentiam. Habet etiam et Residentiam pro Orga-
nario stramine sextam extra Caeterum ad monte
sitam. Villae ad Parochiam et ad curam animarum
pertinentes quinque sunt, videlicet Korszkie, Varama,
Owczary, Brzezowka, Trombienie, et quatuor do-
minicata in Gromnik. Sub Antepione Laxchalem
numerantur Personae 240. Prope hanc Ecclesiam exstat
Capella

ctam Sacris Oleis permixtam, continentem,
 Operculi ligneo veste ferreo per medium traje-
 cto, serâ pensili clauditur. Piscina post majus
 Altare. Osea Sava hoc anno consecrata, in
 Armariolo ligneo ad majus Altare parietis
 affixo, serâ fixâ clausa, in vasculis stanneis
 novis aservantur. Item est Vasculum argen-
 teum parvum, Purificatorio et Corporali involu-
 tum, pro deferendo Sanctissimo ad Infirmos.
 Tabulatum Ecclesie ex asperibus platum an-
 tiquatum, depictum. Pavimentum ex lapidi-
 bus quadratis, sed vetustate consumitur. Sug-
 gestus in minori Choro, ligneus veterioris
 structura, indigens restauratione. Chorus ligne-
 us cum Organu abius putoryandis vocum decim,
 Scamna in majori Choro desolata, in minori
 vero majora antiquata. Confessionalia vetera
 duo. Sarrarium a parte Evangelij in minori
 Choro ligneum parvum, in quo reperiuntur
 mensa simplicis structura cum aliquot ar-
 marijs pro conservatione apparatus, et ar-
 mariolis pro aservandis Corporalibus, Pallis,
 Purificatorijs &c. Item est Armariolum ligne-
 um pro monstratorio et Calicibus post missam
 recondendis, tum Arca major lignea pro conser-
 vanda argenteria Ecclesiastica. Tabulatum et
 Pavimentum in hoc Sarrario aservantur, &c.

46

et alteram pro Passionibus Christi Domini qualiter
Seria Lecta tempore Missae per Organarium
cum tactu Organorum decantandis, itidem flet
Triginta Sex eodem Organario solvi quotannis
debitam, super duabus Quartis ugni harentes,
idem Magistratus à Conuivibus suis repetere,
et huiusmodi pensiones exolvere debet.

Quantum ad Confraternitatem Sanctae Annae
hac in Ecclesia existentem, cuius Confraternita-
tis quò ad Ordinem Devotionis in honorem ejus-
dem Sanctae statutis temporibus, peragenda,
Parochus Loci ad praesens dispositionem habet,
quoniam hae Confraternitas certos agros ex se-
gatis sibi adscriptos, tum Inscriptiones aliquo-
rum Censuum in favorem Illius Officiose reco-
gnitas, habuisse dignoscitur, eadem autem Do-
nationes ac Inscriptiones, cum actis Civilibus
ut Nobis relatum aliquot vicibus, igne partim ex
permissione Divina, partim ex occasione malevo-
li hominis, jam alias ex Decreto Castri Cracoviensis
pro hoc delicto suppliciali, in hoc oppido Słomni-
ski grassante, sunt conflayrata, ideo obligamus
conscientiam Adm. Rudi. Parochi Loci, quatenus
Provisores ejusdem Confraternitatis timorata
consuetudine cum voto et assensu aliorum Confra-
trum in Lepione ad hoc instituenta, eligat, unam
cum ipsdem Provisoribus eligendis, sive ipsi, qui
ad praesens exant, guardi fides bona et pietas

Wykresłem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Sześć wieków mosu ostatego
 konse krowany rednak, ja ko upewnica w Roku 1740. Liber bene-
 ficiorum i obchodu się. Wraczysci w kładzie po sdyce podwojzenia
 przysa w ueni, ten z karpami opasany opadtem, uie to z ty-
 ku w ni sica ma dwoie; wielkie z podfacyaty i kruszty drewniana
 i porząd na, maizca, dwa schowania; male z kruszta, muirowana
 klepionę, w której kamienna posadzka a marmurowa kopro-
 nica, drzwi do kościoła podwójne do zamku uenie dregu do kłotek,
 posadzka w wielkim Chorze utafle kamienne, w małym marmu-
 rowa i której wnica do dobrego bez otna, probu, z nad kryciem
 kamiennym. Ściany dosyć przystoynie malowane, skien sędm,
 bez udnego cobrych, pod ubitka w duzym Chorze drewniana
 wybita plotnem nadpsutym i malowana, male zas klepiony
 chor, i malowane wiązania dobre, dach nad wielkim Chorze
 i krusztami dobre, nad którym kopudka z ugnia turka nad
 małym i zakrytya za dachowia. Oltarz sdy. Wielki na trach
 gradusach kamiennych z mensą acnie krowana i ciumiana, i
 korium dosyć przystoiny malowany nabusko i zlorony, Obraz
 Matki Bozkiej Narodzenia maizcy. Po poznych dwa na trach
 gradusach z mensami konckrowanemi ciumiane, wielkiego
 wzorem malowane w uynym. Inni w drugim. Michotaca
 Obrazy przy kłotych powyszy tyca rowna i Oltarzami malowa-
 na. Chrzcielnica czarnego marmuru z mosyżnym przykryciem
 Pizka na Oltę z zelaznemi w murze cizwizkami umazto-
 na Ambona w marmur malowana i zlorona, gustownie Chor
 w marmur malowany i sruccz. kicy roboty dobre i pozytywe
 o glosach oimra malowanym czarno i zloronym kufcygo-
 nad ueden, stalla dwoiste wielkie zolto malowane, male nie
 malowane iczcie, ta wek. Przeced dwa, pod chorem stallow
 dwa zolto malowane. La kruszta muirowana drzwi z zam-
 kami dwiema, posadzka z cegly otko z podwoy na krala i zle-
 stajy maizca, cata i klepiona i malowana. Dzwon nica na
 podmurowanu drewniana, dwa dzwoy maizca, Mentert ob-
 ceony Puzka m m uie byt nadpsutem. Kościół ten ma do-
 puzty na Narodzenie Najświętszej Maryi Panny na s. Jodchym m ob-

Dekanat

cenę, zemi czasy Parony po zł. 160 i interesy płać, póki cała płać
na ugoda nie stanie.

Prizade z wszelkich pradu kłow wynosi na zł. 1000 ad regimery
i donat. capens kowulną gruntowa i podatki ledwie ze usz. zastanie zł.
500. na wyżynność Plebanu.

Plan Osobisty

J. A. Jakub Kieśbiewski P. Teologii Doktor, Kolegiaty S. Anny w kł
kowie Dziekan w Pleban tutaj szty 1724 roku dnia 3go Październi
ka urodzony, na kapłanstwo 1763 roku poświęcony, 1767 dnia
29go kwi:tnia za Prezenta Kolegiu i Akademii brać, razem i Ka: Dze-
kana na do iey to iest funkcji w konyngortu kładow. instytuowany.

Do studowania powiodzi roku 1702 na lat 23 approbowany.

J. A. Jan Zembiencki Włkary 1745 roku dnia 26go Grudnia uro-
dzony, 1769 na kapłanstwo poświęcony, 1702 dnia 24go Lipca
przyjął appłikacyę 1702. dnia 24go Grudnia do studowania po-
wiodzi po okazanym odprawionych zaświadczeniem Rekollektuyi
approbowany. W oicy naturze i Organista ma lat 36, wieku
a rzeci przy kł. wie 20. lat.

DeCRET Włkary

Pierwsze okł nater kłow i miejsce weyżenie zaraz dacie
poznać racności Rzeczy tego Beneficium nu przez iakie cudzych
prosz. i zastay w zgłozu, nu przez ubieganie, w uprzedzeniu za-
rnuj zych i ludzkie wstępnicy, ale trudy, wie kłow dozyratym
od ludzi pobożnowca i nauk, bęglowia, najracniejszych doświad-
czo nu o blaskiem pacem i nabwerezieniem sęd i zdrowia nad kłow-
karni i kł. kłow: lat 2 nauczył. za pochwałę danemi nauka-
mi obfycie wylanym i czupła nader odpata do stuguiącego nu
6. In bowiem w kł. wie dopędne najwymienitzego Pastora
w dżeci obowiązk: Do mu P. B. zego okł dostwo to zdoby. ze niema
co by nęganie, i dowiem, wie mado: co by nachwałę bez ubliżenia
sprawdliwosci i nie stałowac. Jed nęgyl ka rzeci okłow zykul
za par. rzewidy. w albowiam, na to co oia zego, mięgyl wazynd. w
Chur wrekł dachem i posayzka o patr. rzewidy, nu dwa kł. kłow
wac S. kł. kłow, i d. m. i. d. i. kłow oraz kł. kłow i do dżeci i m. dżeci
wylanym, m. dżeci nauk, wylanym, nu Mopielnicę m. dżeci

Intrate Odrożniwszy expens tak granu jako i kosciolar
wizetka inna która bytko bydl może, zostanie sz 295 zł
P na czyteln intrate

STAN Ojcowsty.

Plebani L. Michal Obrabia z Postawie urodzony kano
nik katechralny Inflantzki i kottegiaty W.W. Świętych
w Krakowie 1721 r. 290 Lipca urodzony na kapitanstwo
w Rzymie Roku 1740 dnia 15go Lutopada poswycio
ny Roku 1702 dnia 15 kwietnia za Prezenta Wego Micha
ta Łętowskiego Prasa Ziemskiego krak. Wst. Modlnicy
29 ulozila w kon. ystoru krak. instytuowany, approbowany
1702 Roku dnia 3.4go Pruz ziemskie w 18 Such kadwor.
nich Biskupich w Krakowie u Rekollekye 1703 Roku
dnia 16. Marca u W.W. OO Karmelitow bospych Świętego
Michala w klasztorze krak. i oprawie J. A. Antoni Winiar
ski Wikarzi 1743 dnia 11 Czerwca urodzony 1796
dnia 24 W. rzeźnia u J. W. Franciszka Podkanskiiego
Suppaga na krak. na kapitanstwo poswyciony 1702
dnia 190 Maja w kon. ystorze krakowskiem do tego koscio
la przydal upplikacya do stuchania powozu w Roku
1702 w kon. ystorze krak. approbowany 1703 Roku
dnia 290 kwietnia u J. A. Misyonarzow na Pradomiu
Rekollekye odprawie.

Walenty Katarzinski Organista ma lat 36. Stary D. Koz.

O Ckret Wzlyty.

Lat dożytych przedagim natyła inola, pishny starcu zaręczył mł
szym ku zbudowaniu gównymu szawisku powiększeniu z samey po
wierzcho wney wydruści postawy z zastizeniem we wnetrznego bez od
miiany gruntu nieroznającego się od widzialney postawy. Wzany sta
loną do prac Apostolskich niegdyś ceterum Pandomix i temu W
u wodztwu znanych z nabytych w samey Chryeszianstwa Pałku
Przymia Kółki nie z morderowana staranność iuz w tym wotku bez
naprzyhromia wstrzytka ogdyt się dwać w nauzcianai malych dziatek
Chryeszianstwu, w dogadzanu kiltka ruzy przez ich wyppozu. Prap
wano wstany. Dmkuwunstwa i prowadzeniem wprzechornym

Podjęto i porządki i studnia, za walona przyuroci. Na koniec
z Arkow nurey zey wdzryty ostrakto wyjac przed zakien
na opowii Dan w Sangrodzie 25 Maja 1783 Roku.

ZADROZE

Wieś w roku wodotwie i Powieci Krakow, czterech Krakowa
Dwu do Okuista, czterym od Gornowia w dół, na k. P. S. i
w nowa w Roku 1776 od W. Panun Zakonnych Francisz-
kanek. Cze Andrzej wystawiony Stęgosu 24, szerokości 20,
pod tytułem Sgo Marcina Biskupa tytko Benedykto wny-
siano, uszy, ikie dobre, tarciami zewngtż obita, gontem po-
kryty, w środku którego kopsudka, gontami obita, w której
Sgo naturka, pra w miedzi dwocze przez drzwi walcie od zachodu
na zawiasach i hakach zelaznych, sześciu, w przedziej otwierając
i za porę z to sciotar, zamkniętane, przez drzwi drugiego potudnia
na zawiasach i hakach trzech, do zamku i klatki, przy któ-
rych skruca starci przybudowana, z podłoga i powata ta-
kaj zarzuca do klatki gontem obita, w kosciele podłoga
i podsybitka z tarcie okien nadm Otтары, i szcze radnych
nie masz tytko po spaleni koscioła dawnego w Roku 1769
obrazy po przybiciu, na ścianach za miast Wistkiego Odstosa
Obraz S. Maryi Panny, w Ramach malowanych, rubieka
i wysrebrzanych, mensa murowana i gradus cwen dżewnia-
ny za miast pobocznych Otтары mensy tazy z gradusami
dżewniane, z Obrazami S. Anny, Sgo Marcina i Pysya Pa-
na Ukryzowanego. Chrzcielnica z białego przy stoj na ka-
mieniu, z nadkryciem dżewnianym, Ambo na sta stara, iur-
puktasty, nowy, nie malowany i szcze, z Potyjujem o siedmiu
stowach i dwuch miechach. Konfesyjonałów starych dwa,
tawek starych dwie, nowych puz, Latrycja ratem z ho-
jstem we wszelkim porządku wystawiona. Dżwonnicy,
nie masz tytko Dżwonnicy dwa między stupami, zawiązonych
koron dżewniane, ceta nowa, Cmentarz pastka pobor
tytko stara. Cypury, ma na wstębo puzie Panny Maryi
na S. Marcin, Cze dżwonnicy, Polikwie S. Marcin

Białski

1740 r. 22 maja wzięta Kłehrebeckiego
Stan Konowicki

Bliźko Kosiola jest Plebania w Roku 1709 zdziwa
z wnętrza idąc, po prawicy ręce siza komnata, i komora po
lewej siza i dwa komnata, we wszelkim porządku
gonim przy kryta, w końcu której staunka dla koni z
składowym jednym sнопkami paszta. Stodoty dwie każda
o jednym bieżku zdwiecma zapłami, pod dwie wrot maie
soma paszta. Organazya zdziwa o udny surn 1200 i ko
morze pod strzechą, przy której sadek słowowy. Chaty na
pustozata sнопkami paszta w której komornik dni dwa
wtydzeń robu powinien.

Inwentarz 1. tego znalezy tościami, bron para, stoł dre
wniany jeden, na konia 18. Pol 32. na krowy 18. Pol 16.

Ogrody i pola. Przy samym cmentarzu koscioła słu
wo wy ogródek, drugi na przeciw okien, Plebanie w której
piwnica z kamienia wymurowana, strzeż ale i czerzynny ka
sodołom Plebanickim Ogrod, pola zaczyna się od stodoł
Plebanickich na staj 17. do połowidowi aż do granie Wsi
mozy Kacianie idono zamyka w sobie 52. Drugie pola po
czyniają się od granie polwarhu milonek staj 23. w dół,
rachując do idnego zagonow szerokości 26. i pod przytym grun
ca jest granica ad dawnosci rzezonny szwaki gay. Trzecia
Rola Turkowska rzeżona staj 24. a zagonow 50.
wiecej staj tego pola są 24. Czwarta rola ku zachodowi Ple
ki i Plebanie rzeżona, która od Kotonicy zadrowska rzeżona
rozciąga się do granie Wsi Tangrot. Piąta rola Turkowska rzeżo
na na zachód poczyna się od granicy pola Rola Biełłinjska da
wniej rzeżonego ciągnie się na staj 10. a zagonow 40. zagonow
szerokości aż do granie Wsi Tangrot. Szesta Rola na za
chód wedle granie Plebanickich staj 24. a zagonow dwa, a 60. szer
kości zagonow 12. Pod stodołami Plebanickimi idona sta
rey wozek jedna druga taka po między rola Turkowska rze
żona trzecia tej potawa wychida w Roku 1709 na dworach
od wsta z której rozaz wosow dwa bywato puz siana

1783 r., AV59, s. 99; par. Zadroże, dom organisty.

wey P. Pawła Apostoła w Arcyepisku karyjskiego Obrząz przylip
 na połnoc dźnot stępe wpramudze, w której stała z sam brygiem
 na Oley P. dźlecy dwu naprzeciw siebie Ambony, z których pod ce
 dra od strony połudnocney marmurowy nagrobek W. bryg. z Grotha
 z Epibitki Paroskiej. Należekłi. Drugi Ołtarz N. P. z za wuw
 na połnoc drewniany wyzdcony pod bokach dźwu niame dźgo Pp
 tra i Pawła. Apostołów Osoby wyzdcone, naprzeciw tego Ołtarza
 od strony południowey jest Oratorium, z którego do Kommonii
 żelazna brata przygozobiona w proporcji Ołtarza. Kama wysta
 cona z dwiema Apostołami nad którą Ołtarz P. Bogosty. Sreth
 dy. Tężeż Ołtarz N. P. z dźwini na trzecią Ambony z kłozem
 pisynna, a na przeciw czwarta dla proporcji Ambona, Ołtarz tze
 ci od strony połudnocney. P. Augustyna i Koberla dźrewniany wy
 zdceny z dwiema obok rznytemi wyzdconemi Apostołami. Ołtarz
 czwarty od strony południowey dźgo Kaceta na dźrewniany wyzd
 cony z dwiema obok rznytemi wyzdconemi Apostołami. Oł
 tarz piąty od strony połudnocney P. Unny dźrewniany wyzdcony
 z dwiema obok rznytemi wyzdconemi Apostołami, Ołtarz sze
 sty od strony południowey dźgo Kaceta dźrewniany wyzdcony
 z dwiema obok rznytemi wyzdconemi Apostołami. Ławki
 porządnie umalowane. Chor żakony nad kaplicą, na czterech
 całkowitych kolumnach marmurowych i tyłui Pilastrach mu
 rowanych utrzymujący się, gęstemi i wysoke mi kłozami apa
 strony w filonkach i rzeźbie wyzdcony, cały skupiony, na któ
 rym mały szufladowy trytyw. Chor świetły w perspektiwie
 za arkadą, w której Ołtarza, w którym szufladowy o armie pđo
 sach nowo wyporażony Pizytw. pod tym Chorami La Krytyka
 mały ca po sędzki kłami pnia, idno z brata dźno, cała skupiona
 i dwu szępy dźbowa z o smia, szufladami i schowanum, i lawa
 terz umieszczony w murze marmurowy. W. I. C. A. Na zachod
 letni mrowana biela, pobita i czerwono malowana blacha,
 na której zegar z dwiema mierzoni dźwionami kwadransie
 i godzinny bryg, z tarczami indeksami i wyzdconymi szępbami
 na stronie szępy. Dźwony szępy na branie podworowey wiel
 ki i mały były benedyktowane, całwarty szęwonek kłami szępy

Stan Osobisty

Najprzew. Imy Panna Felicjana Giffenowska Lyżni lat wieku
62. profesyi 41. Urzędu 4.

Przewielebna Panna Teresa Chwałoboranka Przeczysta lat
wieku 72. profesyi 55. Urzędu 15. Summy posagowey 1000.

Przewielebna Panna Jozefa Urbaniska Seniorka lat wieku 71
profesyi 52. Summy posagowey 500.

Wielebna Panna Maryanna Grochowna Dyakretka lat wieku
61. profesyi 39.

Wielebna Panna Konstancya Kizicka, Kistryjni Sowicyatu lat
wieku 55. profesyi 30. Urzędu 3. Summy posagowey 2000.

Wielebna Panna Anna Beskowska Kistryjni Swieckich lat wieku
55. profesyi 35. Urzędu 4. Summy posagowey 1000.

Wielebna Panna Teresa Groszmajorowna Prowirzka lat wie-
ku 53. profesyi 34. Urzędu 4. Summy posagowey 1000.

Wielebna Panna Anna Lemmarowna Cyrkatorka lat wie-
ku 53. profesyi 34. Urzędu 4.

Wielebna Panna Franciszka Saniawicka lat wieku 63. pro-
fesyi 31. Summy posagowey 8000.

Wielebna Panna Konstancya Siciawunicka lat wieku 65.
profesyi 30.

Wielebna Panna Cypryzyna Bichowska lat wieku 46. profesyi
20. Summy posagowey 2000.

Wielebna Panna Jozefa Groszmajorowna Karborka lat
wieku 40. profesyi 21. Urzędu 10. Summy posagowey 1000.

Wielebna Panna Joanna Arroszewicka podkantorcka lat wieku
39. profesyi 20. Urzędu 20. Summy posagowey 6000.

Wielebna Panna Agnieszka Kochanowska Szajarka lat wie-
ku 46. profesyi 27. Urzędu 3. Summy posagowey 1000.

Wielebna Panna Apolonia Krawuska Infirmarycka lat wieku
48. profesyi 20. Urzędu 4.

Wielebna Panna Maryanna Dabicka Fortyanicka lat wieku
33. profesyi 15. Urzędu 1. Summy posagowey 1000.

Wielebna Panna Kunegunda Wazycka Sekret. y 180. lat
lat wieku 34. profesyi 15. Urzędu 4.

Prisłaba

Drzewami, z tej zaś wozowni są drzewa podwojone duże
na cysł ku Stodolom między tą wozownią i rezydencją
jest parkian ze starym drzewa, w którym są wzdłuż na dwa
strony otwierające się przy nich jest transept ze starym drze-
wa ze drzewami na żuwaniach i chałupkiem. Te wszystkie
poobudynki są wsiarubek starych i starych, strzechy stary
pokryte. Po południe idąc od rezydencji jest Stodola
stara w ścianach stała, o dwóch ściankach do upadku małych
się z wrotami starymi w podobianem na rury strzechy sta-
rzy przy Stodole. Ci opposite jest Stodola za cysła, o dwóch za-
stronkach, ale za półnie jeszcze nie ma ścian. Których nie wsi-
stkie i taty smok ha zaś żadnego na niej nie ma i bojowi-
stko potrzebuje wysypiania i drzwi. Rezydencja dla Organi-
sty, od zachodu, za kłopotem między drogami, jest chałup-
ka stara, z sienią i dwójcem drzewami, po prawej ręce izba
bez podłogi o dwóch oknach, z kamieniem pięćm kachlo-
wym, z tej izby są drzwi do komnaty która jest o jedynym
okienku małym, ci opposite izby, jest chlew z drzewami,
cały ten budynek w ścianach starych nadpruty strze-
cha stara, postrępy. Przy Cmentarzu od południa przy-
tawie wyższy rzeźbiony nad wawozem, jest chałupka sta-
ra, pusta, i ze wsiarubkami stała, w której przed tym Orga-
nistą mieszkał, ale w niej teraz mieszkać nie można.

Inwentarz krowa, Świ 13. Kółki dwie, budy z kółka-
mi bez ostki z blacha żelazna, Pi. parcia nych dwie z postro-
kami, Rowodek jeden, Pi. kiera jedna, kosa do sieci ki, Cze-
brzyków dwa, Boczki na kapaństwie dwie, Jest Sadek mały
przy bledaniu drugi Sadek większy przy Stodolach.

Grunt Za Stodolami jest ogród, od którego odgranicze-
niam Czebanishi aż do granicy Wsi mały sące i wianę ty-
naśce Rajan mały, w każdym stajaniu po sągnow 30.
Drugi grunt Wypaśkowski zwany, w tymie pałozem od-
strony południowej i zachodowej uag na cy si ku Stodole
Wsi, w każdym po sągnow 34. Trzeci grunt Wsi
Czebanishi Pi. kiera mały uagnany si ku granicy Czebanishi

Kapłaniństwo w Krakowie poświęcony 1767 d. 26 w rękawie
za Prezenta J. O. dyka. Kartoryjskiego, w ten. y. 10. 1762.
krakowskim instytucji. 1762. dnia 28. Lutego
do Stachania spowiedzi za okazałym odprawionym
Rekollekcyi za wadzeniem approbowany.

J. L. Augustyn Zachanski Zakonu. Reguly Sgo Augusty-
ny na stałym urzędzie Wika rego. 1768 d. 27. Lutego
urodzony. 1763. dnia 21. Lutego od J. O. dyka. Litu-
kiego. Biskupa poświęcony. 1762. dnia 10. Grudnia
z ten. y. 10. 1762. do Stachania temu konwi-
dowi ma dozwolenie. 1762. dnia 10. Grudnia do Stachania
spowiedzi approbowany.

Piotr Budowski Organista lat 35. ma wieku a rok 1762.
u Kościoła. Tuż. Marcin Hoynowski Dyrektor
Szkoły lat 35. ma wieku rok 1762. u Kościoła.

DEKRET WIZYTY

Bożby przez tego wyznienia. 1762. u Kościoła. o całej rzeczy bez bę-
gu bożni mogli nauczyć, albo rokować, przy naukach i spocie,
nauki i spocie. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
Dzielnym Dekanatu tego powiniennem sobie obieć sobie skutki;
zapatrywszy się bowiem tak na dopełnienie Pastora Ob-
owiązków najdosłownie, że w tym pierwszym Dekanacie
tego mięsiu, na wprawionych w d. 17. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
świętego Sakramentu, w d. 17. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
porządku i najurządzenia. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
wybórny. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
sprawionych. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
apostatów, jako też, na dbałości o tenże Dom Boży aby albo
przez dźwięki nadwieszony nie był w wystawieniu Dzwoni-
nicy, albo przez ogień nieponiósł szkody w odumieniu d. 17.
z w. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
nie lepsze podobne przynajmniej robić sobie w całym
Dekanacie, 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.
nie od niedobrych powieści. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła. 1762. u Kościoła.

1783 r., AV59, s. 328; par. Nowa Góra, organista, dyr. szkoły.

stare i.e. zapora drewniana, W tej komorze Powala i pod-
 loga z dyłw stara i.e., Płwniczka murowana na glini i.e.
 i powala z dyłw. Przy tym Domku sieni po bok i.e. i chle-
 wiskow i.e. i wozownia, to wszystko, tak suany Domku
 i.e. i chlewiskow tych tudzież dach cały i.e., który potrzebu-
 je naprawy. Przy tym Domku i.e. Ogrodek z kielka drzewin
 słowowych, i Płwniczka murowana mata w glini, Powala
 drewniana i nadkryciem z tym. Ten Ogrodek z iudniej strony
 gdzie grządki ogrodzony a od ulicy nieogrodzony. 3. D-
 mek w którym mieszka Organista, do którego wchod do ulicy,
 drzwi do sieni na zawiasach czopach i zamkiem żelaznym bez
 klucza i.e. po prawey ręce izba pustą do której drzwi na za-
 wiasach czopach, wrzeliądze dwa i skobkami do zamknięcia
 Okien dwa szyby w drewno sprawne stare i.e., Okien nice
 dwie z zawiasami czopami, przety żelazne do zakładania
 z szuby, Piec kamienny z łabani kiem zły i kominem, Po-
 wala i podloga z tarce stara i.e., także i do komory, drzwi
 na zawiasach, czopach, wrzeliądze i skoble. W tej powala
 i tarce, suany od spodka i podloga i.e., także na przeciwko
 izba druga, w której mieszka Organista, drzwi na zawias-
 ach, czopach, zamek i klamka i kluczem, chociaż antabka
 żelazna, do przyucgania drzwi, Piec kauchowy stary zły
 i kominem murowany, do komory, drzwi na zawiasach, cz-
 opach, i zamkiem dobrym Powala i.e. i komorze i.e. i
 w izbie z tarce dobre, tylko podloga i.e. Okien 4. szyby
 i tafelki w drewno sprawne, kwatery otwierane potrzebu-
 je naprawy, w tych okien nice trzy, z zawiasami i czopami,
 przety żelazne do zakładania i izby komin wulki drewniany
 lepiony, nad dach, wyprawadzony. Na gore w schody dre-
 wiane stare, na gorze lewo przepierzenie, dach gziłami
 słaremi i datnemi pobity 4. Dmek wielki budowany
 o trzech izbach komorach sieni i Podwaniem, do tych
 izbach i.e. drzwi i.e. z podwaniem i stydo do sieni, także i do
 izby i komor dobre na zawiasach czopach, i wrzeliądze i
 skobkami, tylko tarce i.e. i skoble potrzebne naprawy. Dymy

Stebanie

Andrzejowi olim Christophori kasimierki sekretarzu 60. za-
je now mający, Ray 20 w sobie znajdujący mniej lub więcej
których Ray 20 radko name bywaia przyrzyny, malka usta-
wicznego ste w nich. 2ta Jest Rola Gorzowska nazwa-
na i zaczyna się od Potwar'ku Steban'kiego, i ciągnie się do Bra-
lesu piurwze 5 Ray po zagonow 20. w sobie maia w Cmolesie
znajduie się 3 Stajanczki między kłarami i intermediant tyczk
Steban'kie a kławy sucho są kławał'ki które może iac, do tey
Rola nalezyc, od latu tey Roli jest 3 Stajanczki w zółtuz, w dymyrd
jest zagonow 20, a te się zowią Powkow'kie, sę uleć uleć Or-
ganizatorskie które Role są przyrzynie Steban'nowi, ponieważ
podlegają, podatkom miayskim. Jest se p' antecyporow od kł-
ku dzieiat lat nie są p'acone, i radnych kławitow od tych se an-
tecyporow miasto niepo'kazuje, ani Decreta W'itancie w
wy p'acaniu tych se podatkow na każd'no przeto do Dnia
dzisieyszego nie są p'atne 3ta Ta Stebania ma Rola o kłob
Kosciotka. Tomasz'a na wschod' Bronca zimoweyo b'ada-
cey której jest stajanie iedno zagonow 60. mniej lub wię-
cej maia. 4ta Podobnie ta Stebania ma w pobliżku w te-
goz Kosciotka. Tomasz'a Rola Stajanczki dwa zagonow w sobie
50. mającey bliżko Arcki przymszy jezacy, między Rola-
mi Dwor. Kłami Stajanczkiemi z iedney strony Ogrodu
z druguy strony Rola mroweje nazwana 1ta Ta Stebania
ma Ogrod anyzowy nazwany zagonow w sobie 20. mający
1ta Ta Stebania ma Ogrod w pobliżku piurwzego nazwanego
Anyzowy zagonow 30. przy którym ust' l'ęci kł' maia 1ta L'ęka
między Arckami nazwana Barwin'ka 1ta kł' ma ob'ędu
L'ęka nad Jazem nazwana Mularzow'ka 1ta L'ęka pod kłie-
uem, niedaleko w'it Dąbrowa zwany na wschod' zimoweyo b'ada-
cey 1ta L'ęka nazwana Palki za w'it Dąbrowa jezacy 1ta
L'ęka nazwana mrowe, 1ta L'ęka w kmolesie kł' przymszy
nazwana kłob Steban'kiej. 1ta L'ęka w tey Dziejciotka na-
zwana, do uzywania przez adlegd'ie nieposobna, z których
maia w'it w'it 30.

Przebieganie Pierwiz'a w'it malkob'ędu 1ta kł' Dwor'kich

1783 r., AV59, s. 473; par. Będzin, Fundusz na organistę.

rey Oborium Szycerskiej starej roboty, ten drewniany wy-
stacany i wyrebrzany, i szata kunskiego przemianowa
107 tu mi przyzdobony ornamentami około którego dwa obraz-
ki w ramach Szycerskiej roboty wystacane z mien-
mi drewnianymi w jednym S. Jozefa, w drugim S. An-
toniego Obrządy, Obrazki dwa podobne po jednym gra-
dusie i murowanemi nie kony krowanemi mieniami Szy-
cerskiej roboty malowane w rzęzie szczone w jednym
S. Katarzyny, w drugim S. Jozefa Obrządy, Odsz w ka-
plicy na jednym z mieniami kamienną gradusie wysta-
cany i w marmur malowany, przedziwnie piękny i obra-
zem matki Bożkiej, Chrześni-ć o dwóch gradusach i pi-
tyciem drewnianym, od mieniami potrzebnymi marmu-
rowa, ambona zła staro-siwicka, Chór drewniany prosty
roboty, w podłodze zgnity malowany, na którym dożyty
o głosach osmie zty, i którego Choru drzwi w murze wy-
bita bez odziwi, do choru kaplicy na którym dożyty
o głosach szesce, także na prawy potrzebnymi, także w
Chorze wielkim osm, kony syonad ieden to graty, a w ka-
plicy ctery sąwek nie ztych. Łazienka murosowana drzew-
mianem i z piętym kamieniem posadzke wyde-
ptana, Szały zgnite, okno zbyte małe iata sklejona i
ktorey drzwi do S. Karb i ten bez podłogi zbyte małym
oknem cały sklejony pod zgnitym gontem kony
drewniana nie zła, w nadkryciu gotowym i kony
Cmentarz murem zty opasany zgnitem obdu i kony
ny gątem i kony nadpiętemi wzmocniony w
którym trzy portki kony ten mu dopusta na S. Woy-
uech S. Katarzyny, Pozwica nie kony i matki Bożkiej
S. Kalkreitzney iatone Bractwa, S. Kony Autenty-
cznych niemaż S. Jozef Łazienka w murze
Jaworno, w ktorey kony S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef,
S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef,
w odległości, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef,
z mieniami S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef, S. Jozef,

Wnętrze

Dawnej Zakrystyi napiechność ledzący wewnątrzne szelazne szar-
 klew i kłotkami. Dwoma szarymi kłotkami. Sufit w całym koście-
 le sklepiony, posadzka z cegły, o kłotki w kościele wiatłach sa-
 flowych w olew oprawnych szelaz, kłotkami szelaznymi opalio-
 nych pomniejszych dwa, w Zakrystyiach zaś po dwóch.
 Ołtarzów trzy nowych, stolarska i snycerska robota, w roku
 1770 postawionych dotąd jeszcze nie malowanych, w wiel-
 kim Ołtarzu obraz Wszystkich Świętych niedawny, ale
 dla wilgoci dużo nadpsuty. Ciborium drewniane malowa-
 ne i wyłożone dobrze zamknięte, mensa marmurowa do niej
 dwa градусy kamienne. Z strony Ewangelii Ołtarz N.M.
 Panny Niepokalanej pociecia, nad tym u góry obraz Sę-
 kretana z strony Epistoloty Ołtarz Sę Wincencego a Pau-
 lo, nad którym obraz Sę Aniołów stróżów, mensy tych
 Ołtarzów marmurowe o jednym градусie kamiennym.
 Przy Ołtarzu Najświętszej Maryi stoi Chrzestni-
 ca drewniana z przykrętem na kłotki zamknięta. Przy
 Ołtarzu Sę Wincencego Ambona stolarska robota, nad wie-
 kłami drzwiami Chór muzyczny drewniany na którym
 organ dwa nasze głosow małący, z bębniem i pedalem
 lawek nowych sześć in navi Ecclesie przy scianie u dna
 na kłotkach jak mówią, formy, takież ad partem Ewan-
 gelii in majori choro. W Zakrystyiach w nowocy na po-
 tudnie w starej na publicz starożytych, sklepienie marmo-
 rane, posadzka z cegły. W nowocy Zakrystyi mensa z szufla-
 dami do chowania aparatów i bieżni kościelney, na men-
 sie szaf dwie z podwoynemi drzwiczkami na zamki zam-
 knięte, szufladek sześć gdzie się chowają kłopoty, wiele,
 kłopoty, i kłopoty. W starej Zakrystyi są stałe szafy
 i szafa w murze, z szelaznymi drzwiami gdzie się chowa
 wizerunek Pałucina. Drzwonnik nad bramą. Cmenta-
 rzowa od potudnia w wyniesionym murze, jak gdyby
 w oknach muru, na niej Drzwonów dwa, większy idon-
 a drugi mniejszy. Cmentarz opasany murem dachow-
 kę pod krzyżem z strony potudnia dach cmentarza z muru

1783 r., AV59, s. 523; par. Proszowice, organy z bębniem.

Opisanie

Wskazywa się drugą stronę kościoła od zachodu, przycięcia
dobre miserna pod ściankami, wchod do sieni od południa, i ko-
rezy po prawej ręce do izby piec murowany, o kłodwa' i asfalkowych
w drewno oprawnych, powata i podłoga zdeszczek w tej izbie
wprost piuranych drzwi, idzie się do alkierzki, o kłodwo i do
olew oprawne, na drugiej stronie sieni ścianka, do niej drzwi
na zawiasach z kłami, drewniana, o kłodwo i z szybkami opra-
wne w drewno, piec piekarski murowany powata zdeszczek
bez podłogi, i ścianki wchodzi się do komory, drzwi proste z klu-
blem. Prsy wiskary stolotka i mata stonka ze drzewami pro-
stem na biegunach na kłki zamknięte, w tyłach wiskary
ogrod z drzewem różnym, a przed oknami kłki grudek na ia-
stym. To wszystko jest obwiedzione płatem. Ładnego fundusza
nie ma wiskary. Organaria stoi po nitcy kościoła od stro-
ny południowej z małym podwórzem pod ściankami. Wchod
do sionki od południa, trza swiatlica do niej drzwi na zawia-
sach na kłbel zamknięte, okien trzy w drewno z szyby opra-
wne, piec kłodwo murowany, powata i podłoga zdeszczek z
szyby do komory, w końcu sionki jest mata kłodwo ciemna
drzwi do niej na biegunach z kłblem. o bok sieni przybudowa-
na ścianka. Dalej ku zachodowi ścianka wrota proste, na
biegunach z zamknięciem na kłki. W tej budynku ogro-
dek z rusem zamknięciem płatem z chustu obwiedziony. Miszka-
nie to że zaszyty Organista po spaleniu sam swoim kłodwo
postawil z niczym przykryciem się. Ścianka kłodwo
jest potowa chaty chłopskiej, do ścianki należącej gdzie go
po spaleniu się i kłki zamknięte, wchod do sieni od południa
drzwi na biegunach z kłblem, dwa okna w drewno z szyby opra-
wne, powata i dylow, podłogi nie ma, piec i kłodwo murowany
ale na dach nie wyprawadzone. Drugą stronę sionki ścian-
ka, drzwi na zawiasach z kłblem, w ścianki miszka na ś-
cianka. Szpital stoi na gruncie Gromadzkiemu ku zachodo-
wi pod ściankami z jednym strom guntow od wierzchni
do dola. Wchod do sieni od wchodu drzwi na zawiasach z kłblem
do zamknięcia, drzwi w prawo i lewo izby do miszka

1783 r., AV59, s. 532; par. Babice, dom organisty.

SUMMARY

This work shows and interprets information regarding organs and organists from the deaneries of Nowa Góra, Proszowice and Skała, which was taken from the episcopal visitation reports from the end of the 16th to the end of the 18th century. It also takes account of Załuski's charts from 1748, which complements the reports as they were written simultaneously with the visitations.

The first chapter of the work assesses the visitation and its value as a historical source, including extracts from the visitation reports in the original language and extracts from Załuski's charts and their general description.

In the second chapter, there is a description of each church as it stands currently and the status of organs based on the inspection of records and a list of historical instruments or organ facades that have survived to modern times.

In the third chapter, the situation of organists, cantors and headteachers as first church musicians in their respective churches is described.

The fourth chapter explains the issues concerning organs in the investigated deaneries in detail (quantity, nomenclature, location, appearance, number of voices, construction details, state of preservation) as well as organists and cantors (references, name and surname, age and years of service, duties, salary, housing).

In the conclusion, the results of the research and the most important conclusions are presented in a summarized form, regarding all three deaneries. The work also contains an appendix with tables and photographs of selected pages of visitation reports.